מבחר השירה העברית

BIBLIOTHECA MUNDI

ANTHOLOGIA HEBRAICA

POEMATA SELECTA
A LIBRIS DIVINIS CONFECTIS
USQUE AD IUDAEORUM EX HISPANIA
EXPULSIONEM (A. MCCCCXCII)

QUAE

DIGESTA ATQUE DISPOSITA

TRACTAVIT

H. BRODY

ADIUVANTE

M. WIENER

MDCCCCXXII

INSEL-VERLAG ZU LEIPZIG

מִבְחַר הַשִּׁירָה הָעִבְרִית

לְמִיּוֹם חֲתוֹם כִּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ
עַד־גְּלוּת יִשְׂרָאֵל מֵעַל אַדְמַת סְפָרַד בִּשְׁנַת
ה"א רנ"ב

עָרוּךְ וּמְתֻקָּן עַל־יְדֵי

חַיִּים בְּרָאדִי

בְּהִשְׁתַּתְּפוּת

מֵאִיר וִינֶר

תר"פב

ליפסיא, הוצאת "אינזל"

ראש דבר

בספרנו הזה כונתנו לתת לפני הקוראים קבוצה ממיטב שירתנו: שירים שהם צורות לנשמות ונופות לרוחות, שירים שיש בהם לב ונפש, רגש ומחשבה, הוד ויפי, וראוי להם שיעמדו לעד וישארו לגאון עולם משוש דור ודור. בהתבוננות עמוקה ובזהירות יתרה בחרנו אני וחברי לעבודה, מר מאיר וִינֶר, את המתאים להיסודות שהנחנו לנו מראש, ורבות עמלנו ויגענו לקבץ את הנדחים מכל המקמות אשר הֻדחו ואשר נפצו שם, מתוך ספרים נדפסים וכתבי יד, מתוך מכתבי־עת וקבצים שונים, והיו לאחדים בידנו. העִקר היה לנו תֹּכן השירים; לא שמנו לב לצורה פיוטית יפה ונהדרה ולא לשפה צחה ולמלים מצלצלים וערבים, כשהם לבדם, באין רוח חיים, באין נענועי הנפש, באין רגשות הלב, ובחרנו רק בשירים שיש בהם נצוץ של חיי־עד, וכח מפרה בהם להשפיע על רוח ההוה ושירתו; שירים שהם מבליטים על ידי בטוי חזק ויפה את רגשות האומה האמתיים, את שמחת לבה ואת תוגיון נפשה, את תקותיה ואת שאיפותיה, את משפטה ואת השקפותיה על העולם ומלואו, על החיים והמות, על העבר, ההוה והעתיד. פתגמים ומכתמים ושירים למודיים, שאין בהם רק חכמה או התחכמות, הרחקנו מעל גבולנו, מפני שאינם ממין השירים, אשר אנחנו מבקשים, וכן הרחקנו את המליצה, גם את המליצה החרוזית, כי שירים אנחנו חפצים לתת לפני קראינו, שירים בצורה פיוטית, ולא מליצה. אמנם יש אשר לפי מראית העין נטינו מן הכלל הזה, אבל עשינו כזאת רק במקום שראינו, אשר — לפי טעמנו והבנתנו — בקשה לה נפש פיוטית בטוי מיוחד לרגשותיה ובראה להשתפכותה צורה המתאמת לה, צורה פיוטית שונה מחברותיה (ראה את תוכחתו של רבנו בחיי, צד ק״י, ואת הדוגמאות מספר בחינות עולם לר׳ ידעיה הפניני, צד רצ״ח).

ואנחנו ידענו גם ידענו, כי כשיבוא אחד הקראים לבחון את השירים אשר בספרנו אחד אחד ולבקר אותם, ימצא גם שירים שאין בהם כל המעלות והמדות שמנינו. סבת הדבר מקורה לפעמים בעובדה הידועה, „שאין כל הטעמים שָׁוִים“, ואשר יהיה בפי האחד כדבש למתוק יחשבהו אחר לחסר טעם כריר חלמות. אבל לפעמים הוכרחנו באמת להביא את הטוב ביחס ובערך, אף שאיננו מן המיטב כשהוא לעצמו, כי ספרנו יֵראה — אף שאין זה מעִקר כונתנו — את ספרותנו בהתפתחותה, בעליתה ובירידתה, בימי פריחתה ובשעת גבולה, ואין לנו הרשות לטשטש את הצורה האמתית ולברוא מושגים בלתי נכונים, כאלו היו פיטנינו ומשוררינו כלם בלי יוצא מן הכלל בעלי מקוריות גאונית, אישים, אשר רוח כביר אמרי פיהם וכל דבריהם כנחלי אש, וכאלו היתה ספרותנו בכל הארצות ובכל הזמנים כֻּלה שָׁוָה לטובה ועֹמדת במדרגה אחת, במדרגה היותר גבוהה. דור דור ופיטניו, דור דור ומשורריו; משתנים הרוח וההשקפה, משתנים הלשון, הסגנון והצורה,

משתנים תנאי החיים וכל הגורמים התצוניים, ועמהם משתנים גם השירה והספרות, ואת כל השנויים האלה צריכה אספה כאספתנו להבליט בעל כרחה.

בנוגע לסדור השירים עלי להעיר, כי את המובא „מתקופת התנאים והאמוראים" (צד נ' — מ"ז) סדרנו כמו שהוא בסדר התפלה, ובסוף הבאנו עוד מהנמצא בתלמוד, ולא הקפדנו על סדר הזמנים, כי הרב מן הבא לידינו מהתקופה הזאת לא נזכר עליו שם מחברו, וכשהוא נזכר עוד יש בו לחקר כמה ספקות וחששות. כמובן לא יכלנו גם בפרק שלאחריו, „מתקופת הפיטנים הקדמונים עֲלָמֵי השם", לשים לב לסדר הזמנים, כי עוד לא נתבררו הסִמנים, אשר על פיהם נוכל לשפט בצמצום ובדיוק, איזה מן הפיוטים שנתחברו בהתקופה הזאת מוקדם ואיזה מאוחר. אולם מזמנו של יוסי בן יוסי והלאה השתדלנו עד כמה שאפשר לסדר את השירים על סדר הזמנים[1], ואף גם זאת עשינו שהודענו את הנודע לנו על אדות כל משורר ומשורר באיזה זמן ובאיזה מקום היה חי, כי ראינו בזה תועלת גם בנוגע להבנת השירים. אבל גם בזה יש שנמנענו להפריד בין הדבקים, וכן סדרנו למשל את שירי משוררינו הספרדיים מר"ש הנגיד (צד ס"ה) עד ר' יצחק בן הרא"בע (צד ר"מ) זה אחר זה, ואחריהם נתַנו מקום לפַיטני ומשוררי שאר הארצות שבאותה התקופה. אנחנו בטוחים, כי כל מבין דבר לאשְרו יסכים לסדור הזה.

אחריות תקון השירים, הגהתם ונקודם מוטלת עלי, והנני להגיד על אדתם דברים אחרים.

נודע למדי, כי הפיוטים והשירים העבריים, בין אלה שבדפוס ובין אלה שבכתבי היד, כמעט שאין בהם אף אחד נקי מטעיות ושגיאות (יוצאים מן הכלל אלה שיצאו בדור שלפנינו ע"י שד"ל וע"י ר"ש זקש, ואחרים שנדפסו ע"י חכמי זמננו), כי הסופרים והמדפיסים או ששגו סתם, או ששנו מפני חסרון ידיעה וקלקלו על מנת לתקן, ויש ששנו גם מפני היראָה. ובבואנו עתה להוציא את האספה הזאת, ראיתי ראשית לי לתקן את השירים, לצרף את סיניהם ולהסיר את בדיליהם, לנקותם מכל טעות ושגיאה ושנוי במזיד, ולהחזיר טהרתם ליָשנה. כדי להגיע לתכלית הזאת, יגעתי כמה יגיעות — ומר וינר עזר על ידי — להשוות את השירים והפיוטים עם הוצאות שונות ועם כתבי יד, לבקש ולמצוא בדרך הזה את הנוסח הישן והישר. אבל יש שלא היתה לאל ידי להשתמש באמצעים האלה מחסרון ספרים, ויש שהשתמשתי בהם באין תועלת, והוכרחתי איפוא לשנות את הנוסח מדעת עצמי וככל אשר הורני רוח מבינתי. והנה לפי המנהג הנהוג בין החקרים, מן הראוי היה להעיר על הנוסחאות השונים אשר בספרים ועל השנויים אשר שניתי מדעתי, למען יוכלו החקרים לשפט וידעו מה לרחק ומה לקרב. אולם ספרנו נועד לא לצעירים

---

[1] רק שתי הסליחות לר' בנימן בן אברהם (צד רע"א) באו — מפני איזו סבה — שלא במקומם, כי המקום הראוי להם הוא לפני סליחתו של ר' משה בן אברהם (צד ש"ג), אחיו של ר' בנימן.

הקראים לשם למוד[1], ולא לחכמים הקראים לשם חקירה, כי אם למבינים החפצים בקריאה לשם תענוג רוחני, ואלה אינם מקפידים על קוצו של יו״ד ואין להם חפץ בשנויי נוסחאות המבלבלים את הקרא ומשחיתים את טעם השירים, ועל כן השמטתים. אבל לא חפצתי להסיר בזה את האחריות מעל שכמי, ולכן זאת עשיתי, כי הוספתי לְצַיֵּן „ברשימת הפיוטים והשירים" אשר בסוף הספר על התחלת כל פיוט ופיוט וכל שיר ושיר גם את המקורות, אשר מהם שאבתי, והיה כל החפץ לבקר אחרי ישים עינו בספרים הרשומים שם וידע, כי כל נוסח שאינו נמצא בהם הוא מן השנויים ששניתי, ויוכל לחרוץ משפט אם לשבט אם לחסד. רק במקום שהשתמשתי גם בכתבי יד, הבאתי את כל השנויים שבכ״י לְעֻמַּת הנוסחאות שבספרנו[2], כי כתבי היד אין יד כל אדם ממשמשת בהם וראוי ונחוץ להעיר על הנוסחאות שבהם. ולהיות שאין ספר בלא טעיות הדפוס — ובזה גורל ספרנו כגורל כל הספרים — הכנסתי ברשימתי גם תקוני הטעיות, זולתי אלה שמקורם בשבירת הנְקֻדּוֹת או בהִשָּׁמְטָם ממקומם בעת ההדפסה, כי קטנות כאלה יוכל כל קרא לתקן בעצמו.

ואחרי שהספר הזה — כמו כל ספרי הקבוצה[3] שהוא חלק מחלקיה — נועד למבינים, נשארו השירים בלי פרושים ובאורים, ורק במקומות בודדים העירותי בענין זה הערה קצרה „ברשימת הפיוטים והשירים", אולם כחצי פרוש, אשר יספיק למבינים, יחשבו סמני הקריאה והנקוד. ובנוגע להנקוד נהגתי בו מנהגי שדברתי על אדותיו במקומות אחרים בארוכה[4], ואדבר עליו פה בקצרה. בעִקר הדבר שמרתי את חֻקי הדקדוק לכל כלליהם ופרטיהם, ובענין כתיבה תמה (מלא וחסר וכדומה) היתה לי המסורת לעינים. אבל יש שהמשוררים בעצמם נטו מהחֻקים האלה, אם מפני הכרח המשקל והחרוז[5], ואם מפני שהיתה להם השקפה שונה מהשקפתנו בכללי הדקדוק (למשל חשבו הם את השרשים החסרים לבעלי שתי אותיות, ועל כן לא הקפידו להבדיל בבנינים ונטיות בין נחי פ״י ופ״נ ובין נחי ע״ו,

---

[1] בשבילם נועד ספר „שער השיר", אשר הוצאתי לאור ביחד עם הפרופ' ק. אלברעכט (ליפסיאה 1905).

[2] רק את שנויי הנסחאות לשירי רשב״ג אשר בספר שירי שלמה לר״יל דוקעס השמטתי, כי את השירים האלה תקנתי עפ״י כ״י וספרים נדפסים רבים ושונים, ולא יכלתי להאריך ולהביא את כל השנויים, גם לא ראיתי הכרח לזה, יען אקוה, כי בקרוב אמצא מקום מֻכשר לדבר עליהם בפרוטרוט.

[3] Bibliotheka mundi, הוצאת „אינזל".

[4] ראה הקדמותי לדיואן רי״ה כרך א' ולספר שער השיר.

[5] ראה למשל בקינתו של ר' מאיר ב״ב (צד רצ״ה), אשר בשביל המשקל הרבה להניע את הנח יותר משאר משוררים, וראה בשירו של רמ״בן (צד רפ״א), אשר נקד בשביל החרוז את הפֹעל לרבים נסתרים בקמצות הע״ין; גם בין זכר לנקבה לא הקפידו להבדיל, בפרט במקום שהיתה הבדלה כזאת עלולה לקלקל את המשקל או את החרוז.

בין נחי ע״ו ובין נחי ל״ה, בין נחי ל״ה ובין הכפולים וכדומה). במקומות כאלה לא שלחתי את ידי לשנות, כי אם הֲטלתי עלי חובה, לתקן את טעיות הספרים ואת שגיאות המדפיסים, אין לי החובה ואין לי הרשות לעשות בשירים כאדם העושה בתוך שלו, לעבר על דעת המשורר ועל חפצו, ולשנות נגד השקפתו וכונתו.

והנני מוסר מודעה, כי היתה כונתנו בתחלה לאסֹף אל ספרנו את שירי משוררינו עד ימינו אלה, אבל רבו מאד השירים ונאלצנו להפסיק כשבאנו עד תם השירה העברית בספרד בגלות ישראל מעל אדמתה, וגם בזה עברנו כבר את הגבול, אשר גבלו לנו המו״ל, והכרחנום להוסיף על מספר הגליונות שקבעו מראש. והיה אם תמצא עבודתנו חן בעיני הקראים, נוסיף על ספרנו זה חלק שני אשר יכיל את מבחר השירה העברית מגלות ספרד עד היום הזה.

אני טרם אכלה לדבר הנני נותן את תודתי להרב החכם ר״ז שווארץ נ״י בווינא, שהיתה בידו תמונה פוטוגרפית משירו של הר״מבן (צד רפ״א) על פי כ״י וטיקאן (Urb. 9.), ובטובו מסרה לנו כדי לעטר את ספרנו בשיר היקר הזה. ותודתי נתונה גם להחכם המליץ והמשורר ר״י פאטאי נ״י בבודאפשט, אשר היטיב עמנו ושלח לנו משירי ר׳ משֻׁלם די־פיארה ור״ש בונפיד, שהעתיק לעצמו בהיותו באוכספורד. תהי משכֻּרתם שלמה.

פרגא, יום א׳ כ״ו מרחשון שנת וּגְנִינֹתַי נְנַגֵּן לפ״ק.

חיים בראדי.

* * *

השירה העברית שלאחרי חתימת כתבי הקדש וימי הבינים דתית וצבורית היא בעיקרה, הן מצד תכנה ותעודתה והן מצד צורתה. החלק החולוני שבה אינו אלא כיוצא מן הכלל ועל הרב לא היה מיועד בשביל הקהל הגדול. גם המשורר בעצמו הסתכל על שירת החולין שלו כעל דברי שעשועים המבדחים את הדעת ותו לא. ולפעמים שהיה מתחרט עליה ובטל בעצמו את ערכה מתוך הלך־נפש דתי שהלך ונתחזק לעת זקנתו עד לכדי הכרזה על „חטאת נעוריו" אלה, שאין בהם אלא להג טפל בלבד, ולא די שאינם מועילים, עוד יש בהם כדי להזיק את נפש קוראיהם[1]. משוררי ספרד השתמשו אמנם במאורעות חייהם הפרטיים בתור חומר לשיריהם החולונים, אבל הפיטנים שלפני התקופה הספרדית ושלאחריה (ובפרט הפיטנים האשכנזים והצרפתים) לא התכַונו להבעת רגשותיהם הפרטיות — רובן נשתקעו בתוך חיי רוח הכלל ובתוך בטוי צבורי, ואל הנשאר לא שמו את לבם ביותר אלא אם כן היה בפרט מה שיש בכלל; ובשביל כך כמעט שלא מצאו להם אלו כל בטוי מצוין ונאבדו מעולם השירה כאלו לא היו. וגם אופי ההבעה, צורת הבטוי החיצונית, התבלטו רק לפעמים רחוקות באופן אישי־פרטי. לפיכך קשה לפעמים לעמוד על אופִים המיוחד של הרבה פיוטים ושירים מימי הבינים כשהם בני דור אחד וסביבה אחת, במה הם משתנים האחד מהשני, שהרי להסוקר אותם סקירה שטחית דומים הם כלם זה לזה ואין הבדל ביניהם — חוץ מפיוטיהם ושיריהם של יוסי בן יוסי, רס"עג, ר"א הקליר ושל אחרים ממשוררי ספרד הגדולים, שהתבלטה בהם אישיות מחבריהם באופן נכר, בעל כרחם, בהיסח הדעת, ואולי למרות רצונם! לרוב ותרו המשוררים מרצונם על כל תנועה אישית בסגנונם והבעתם, וכל מה שחזק יותר הרגש המבקש לו בטוי יותר היו משקיעים אותו אל תוך הבטויים המקֻבלים מפי המסורה (ראה הקינות על הגזירות והרדיפות וכדומה), ועל ידי כך נתגבבו שכבות שכבות של כִנֻות, רמזים ומשמעות על המבטאים ושברי הפסוקים התנכיים, שפשטו משמעותם הזמנית ולבשו משמעות כללית־נצחית, כדי לשמש בית קבול לרגשות האומה שבכל דור ודור. ומי שאינו רואה אלא מה שלפניו ואינו חודר אל תוכם הפנימי של מליצותיהם ואינו מכוון למה שרמזו, לא יֵרד לסוף דעתם ולא יטעם לעולם טעמה המיוחד של שירת ימי הבינים.

---

[1] „מי שהוא חפץ לזכות נפשו ומחשבתו ימצא היזק מהתעסק בשירי האהבה" (הכוזרי מאמר ב' ס'), ור' שלמה פרחון בספר מחברת שלו מעיד על רי"הל שעשה „תשובה" לעת זקנתו „שלא יפייט לעולם". ראה מאמרו של רש"י איש הורוויץ „ר' יהודה הלוי" וספרו של ר"ח בראדי: שטודיען צו דען דיכטונגען יהודה הלוי'ס צד 14 הערה 1.

בער הבעת רגשות צבוריות־דתיות בחרו בבטויים וציורים שנעשו לקנין הצבור מדורי דורות, ובמקום שאתה רואה ענותנותם שם אתה רואה גדולתם. יָראו אלה שהשקיעו את עיקר חיותם הנפשית לתוך הלך־הרוח הצבורי להמעיט את דמותן של רגשותיהם על ידי בטוי היחיד ובחרו בהבטוי הכללי. מקרי הזמן לא הפתיעו אותם בהחלט ולא זעזעו אותם עד לידי ערעור היסוד, מפני שהתרגלו מדורי דורות ליסד את הסתכלותם במאורעות הזמן על עיקר היסתורי: מה שהוָה ומה שיהיה כבר היה לעולמים, ואין כל חדש, וגם מאורעות זמנם, כונות פרעניותיהם, התוו ונגלו מקדם וגם קורות הימים הבאים צפו להם מראש וירדו לסוף דעתם, ולפיכך בחלו בחדוש ההבעה, אדרבה, צורך פנימי היה להם לבאר קורות זמנם ומהותן הרוחני על ידי הנבואה הקדומה, להתאים אותן אליה ולאַמֵת אותה על ידן. נחמות הנבואה והבטחותיה לעתיד לבא אי אפשר היה לבטא אלא בסגנון הקדמונים, כמעט בלשונם ממש, שאלמלא כן הרי בטל כחם, ועיקר חיותם הכבוש באופַּיָם המסורתי־ההיסתורי היה הולך לאבוד על ידי הורקה מהדבור הנצחי אל תוך המליצה הזמנית. וכשהם מוסרים אפילו את רחשי לבם הכי אישיים ופרטיים בסגנון כללי־טפוסי, במליצה מְשאלה מהתנך והאגדה ומפיוטי משוררים שקדמו להם שנתקבלו ונתחבבו על הצבור, אין בזה משום עניות באמצעי הבעה, כי אם חוק נפשי, גזעי־שֵמי בכלל ועברי בפרט, הכריחם להתרחק מהדגשת אישיותם ולהבליע אותה אל תוך הבטוי ההיאָראטי הקדמוני שנתקבל מדורות[1]. וגם הציורים המשליים והסמליים שהשתמשו בהם לא היו ממציאים אותם מחדש לצרכם, אלא לקחום מהמסור והידוע. ואין כונתם להבליט ולצייר על ידם את העובדה הממשית ואת הסגלה הגופנית המיוחדת של המתואר־הנמשל, כמעשה השירה האֶפית (היוגית), אלא לרמז על ידם לערכו ומהותו הרוחני של הדבר. ולפיכך יש והסגלה הגופנית של הציור המשליי אינה קולעת בדיוק להמתואר־הנמשל או שהיא אף מתנגדת לו, והמשורר לא שם את לבו להנגוד הזה — ועל הקורא לרדת לסוף כונתו ולא להסתפק בהמשמעות השטחית בלבד.

משוררי ימי הבינים לא ראו אפוא חשיבות יתרה במאורעות זמנם כשהם לעצמם: עִיקר ההיסתוריה נתהוותה בימים הקדמונים ומשחרב בית המקדש פסקה ולא תתחיל שוב אלא לכשיבוא הגואל. זמן הגלות הוא חָלל ריק מחוסר חשיבות רוחנית

---

[1] היה מי שהחליט, שאין להעריך דברים שבאָמנות אלא לפי מדת האישיות והעצמיות המתבטאת בהם, וכל שירה שאין בה מהסגלות האלה אינה אלא פרי תקופת המחקים נעדרי כח היצירה המקורית. אולם המתבונן בשירת עמי המזרח ואָמנותם ורואה איך התרחקו יוצריהן ברעת ובכונה מלהבליט אישיותם, עד שהעמידו את הדבר הזה ליסוד חשוב ביצירתם, ודוקא בתקופותיהם הכי פוריות והכי מצלחות, לא יבסס את משפטו על ערך שירת ימי הבינים — השייכת לפי טבעה לאותו הסוג עצמו — על הכלל האמור, שנולד על ברכי התרבות המערבית ולא יכשר רק לבקרת פרי רוחה של אותה התרבות בלבד.

ואין להם למקרי הזמן ערך עצמי אלא אם כן יש למצא בהם צד השוה לאחד ממאורעות העבר העתיק ואפשר לדמותו אליו, כדי לדרוש ממנו בנין אב של נחמה, או מעין המאורעות שצריכים לבוא באחרית הימים על פי יעודי החוזים והחכמים תלמידיהם. ובשביל כך — ויש לזה עוד סבות אחרות המונחות בטבע הגזעי של האומה — כמעט שאין למצא בשירת ימי הבינים תאורים אֶפיים מיוסדים על מאורעות הזמן, ואפילו בהקינות על הגזירות והרדיפות, שהעובדות נרמזות בהן באופן כללי ובלתי מפורט (יוצאים מן הכלל: איזה משירי ר"ש הנגיד ועוד אחרים הנותנים שבח והודיה על נסים שקרו להצבור). ואלה הפיוטים והשירים המועטים שיש למצא בהם סגלות אֶפיות מיוסדים הם על מאורעות ואגדות מהעבר העתיק (כגון: העקדה, יציאת מצרים, מיתת משה, עשרה הרוגי מלכות ועולה על כלם התאור האֶפי הנפלא של עבודת יום הכפורים בבית המקדש ליוסי בן יוסי). כשיש את נפש המשורר לספר על יסורי ההוה הוא כובשם דרך רמז באחת האגדות העתיקות (כגון על דבר עשרה הרוגי מלכות, חורבן הבית ועוד) או שהוא מספר את העובדות בלי כל תאורים מבליטים. — התאורים והציורים שבספר מקדש מעט לר' משה ריאטי ובחבורי ההולכים בעקבותיו אינם נובעים, כידוע, ממקור ישראל, וכן גם אלה שבתחכמוני לר"י חריזי ובמחברות לר' עמנואל הרומי.

בהפיוט הדתי ובפרט בהסליחה האשכנזית נמצא לפעמים שכל בית ובית עומד על כח עצמו, וכמעט שאין בהם לא התפתחות הדרגתית ולא השתלשלות הכרחית, אלא מחרוזות של הכרזות וקריאות ליריות, גלים תלושים, בודדים, של השתפכות הנפש: פסוקים שאינם מתמלאים האחד מחברו ואינם מצטרפים קצתם אל קצתם להמשך שלם „הגיוני ואורגני". דרך כלל אין המשורר שם נפשו לכַּוָּנֵי חן של קשור החוליות, כי אם פולט בבת אחת את מועקתו, את הקובלנא וההתאוננות, דברי פיוס ותחנון, או את התלהבותו הדתית הבוקעת ופורצת מתוך נהמת לבו — וזה כחם ותהלתם! ההבעות הישרות הבלתי ממוצעות האלה, שלא נסתרסו על ידי חומר דיני הסדור ההגיוני, יוצאות מן הלב ונכנסות אל הלב, ואפילו באלה שאין בהם פניוֹת אסתתיות (בעלי הסליחות האשכנזים השתמשו בחרוז ומשקל לא לשם קשוט סתם, אלא כדי להכשיר את סליחותיהם לעבודה בצבור) אמת ההרגשה יש בהם וכח רב — וממילא גם יופי, אף על פי שלא נתכוונו משורריהם לכך. פיטני ספרד דקדקו אמנם הרבה על טהרת הצורה החיצונית בחרוז ומשקל, אולם גם בשיריהם ובפרט בפיוטיהם אין למצא קשור מוחלט בסדר ההרצאה ואולי משום כך התמסרו לכבלים הכבדים של חרוז ומשקל, כדי לכסות על ידי חֻקִּיּוּתם המדֻיֶּקת של אלה על רפיון הקשור בסדר ההרצאה. — החרוז והמשקל של שירת ימי הבינים וצורתה החיצונית בכלל מוצאם, כידוע, מהשירה הערבית, ומוטל בספק, אם עלתה יפה ההרכבה הזאת של צורה נכרית על תוכן עברי. כמה מגדולי הפיטנים והחכמים (כגון רי"הל בעת זקנתו והרמ"בם) הכריזו על זרותה של הצורה הזאת

להרות העברי והביעו את התנגדותם לה, למרות מה שהשתמשו בה עצמם[1]. ואין ספק שקשים היו לה הכבלים הכבדים והמעיקים האלה להתפתחותה הטבעית והעצמית של בת השירה העברית. אמנם, יהיה איך שיהיה, עלינו להתפשר עם העובדה, שהרי טָבעה הצורה הזאת את חותמה על כל שירת ימי הבינים. וודאי ,שמלבד הסבות החיצוניות והמקריות הסבו את קבלתה של הצורה הערבית גם איזה קורבה רוחנית, הכרח פנימי וצרכים אסתתיים, שאלמלא כן לא היה הזווג מתקיים זמן רב כוה ולא היה עושה פירות משֻׁבחות כאלה. והמעמיק חקר ומתמסר להכרת צורתו החיצונית של הפיוט בלי משפטים קדומים וחודר למהותה מתוך חבה מתגלים לפניו חנה ויופיה המיוחד.

השפעת השירה הערבית על שירת החול של פיטני ספרד גדלה עוד יותר מזו שעל שירת הקדש וחדרה עד לתוך תוכה. כמות היא רומַנטית ורגשנית, נוטה להפרזה ולהפלגה ומשתמשת ברמזים ומשלים סתומים, מחבבת את החדוד וההתול הדק. גם נושאי השירים משותפים להם: ידידות וחשק, שבח היין ושמחת החיים, אבל על מות קרובים וידידים, הספדים על מות גדולי הדור, שבח הנגידים והנדיבים, התולים וחדודים, מכתמים וחידות, בדיחות, שירי צעצועים והזדמנות — וגם שירי מלחמה נמצאו בה (ראה את השיר ,,הלי תעש" לר"ש הנגיד). — ואף גם סגנון ההבעה של זו אינו אישי עצמי, כי אם טפוסי: פתגמיה, משליה ומליצותיה לקֻחות מהתנך, מהספרות הדתית ומשירי הפיטנים הקודמים בזמן. גם בה קשה לפעמים למצא קשור והמשך מתמיד בסדר ההרצאה ועל פי רוב אפשר להוסיף על מספר הבתים ולגרוע מהם בלי לערער את הבנין. כבלי החרוז והמשקל ואופן ההבעה הטפוסי העיקו עליה עוד יותר מעל שירת הקדש — שהרי ההבעה הטבעית והאישית היא מתפקידה של שירת החול הלירית. אולם מבעד הלבוש המגובש המעיב בוקע ומאיר זוהר התוך.

בעלי הסליחות האשכנזים, שעברו שבעה מדורי הצער לא נכנעו מפני חומר חוקי החרוז והמשקל ושחררו את עצמם קצת מעול הצורה המְעִיקה; הצווחות והאנקות על צרות הכלל הנוראות פרצו באין מעצור מתוך הלב — ולא הוכשרה השעה לסלסולי הצורה, והלכך ,,לקויה" היא קצת ומגדלת פרא בפיוטיהם של האשכנזים ובפרט בסליחותיהם וקינותיהם. אולם דוקא מפני זה נשתמר בהם רגש אמתי חם, דפיקת לב האומה התוהה, הכואב והקובל לפני קונו כמעט עד לידי התרעמות. וחביבים עלינו בטויי התוגה וההתאוננות האלה מיופי השלו של פיוטי ספרד.

הקריאה בשירת ימי הבינים דורשת התעמקות, עיון וחבה. אין היא משביעה את הקורא בה דרך אגב קורת רוח זלה ואינה מגלה לו את ברק הודה, אבל המקבל עליו מרותה והתודר בעד המסך המעורפל להתוך המזהיר והנצחי מובטח יהיה שיבא על שכרו.

מ. ז.

---

1 גם הרמ"בם ,,חרוז ושקל" בשעת הזדמנות.

מִבְחַר הַשִּׁירָה הָעִבְרִית

לְמִיּוֹם חֲתוֹם כִּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ עַד־גְּלוּת יִשְׂרָאֵל מֵעַל אַדְמַת סְפָרַד

(משמעון בן סירא עד רבי שלמה בונפיד)

שִׁמְעוֹן בֶּן־סִירָא

(בירושלים, לערך ג"א תק"ם)

תְּפִלָּה

הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי הַכֹּל   וְהָרֵם פַּחְדְּךָ עַל־כָּל־הַגּוֹיִם,
הָנֵף עַל־עַם נֵכָר   וְיִרְאוּ אֶת־גְּבוּרָתֶךָ.
כַּאֲשֶׁר נִקְדַּשְׁתָּ לְעֵינֵיהֶם בָּנוּ,   כֵּן לְעֵינֵינוּ הִכָּבֵד בָּם,
וְיֵדְעוּ כַּאֲשֶׁר יָדַעְנוּ,   כִּי־אֵין אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ.
חַדֵּשׁ אוֹת וְשַׁנֵּה מוֹפֵת,   הַאְדֵּר יָד וְאַמֵּץ זְרוֹעַ וְיָמִין,
הָעִיר אַף וּשְׁפֹךְ חֵמָה   וְהַכְנִיעַ צָר וַהֲדֹף אוֹיֵב.
הָחִישׁ קֵץ וּפְקֹד מוֹעֵד,   כִּי מִי יֹאמַר־לְךָ מַה־תַּעֲשֶׂה,
הַשְׁבֵּת רֹאשׁ פַּאֲתֵי מוֹאָב   הָאֹמֵר אֵין זוּלָתִי.
אֱסֹף כָּל־שִׁבְטֵי יַעֲקֹב   וְיִתְנַחֲלוּ כִּימֵי־קֶדֶם,
רַחֵם עַל־עַם נִקְרָא בִשְׁמֶךָ,   יִשְׂרָאֵל בְּכוֹר כִּנִּיתָ;
רַחֵם עַל־קִרְיַת קָדְשֶׁךָ,   יְרוּשָׁלַםִ מְכוֹן שִׁבְתֶּךָ,
מַלֵּא צִיּוֹן אֶת־הוֹדֶךָ,   וּמִכְּבוֹדְךָ אֶת־הֵיכָלֶךָ.
תֵּן עֵדוּת לְמֵרֹאשׁ מַעֲשֶׂךָ   וְהָקֵם חָזוֹן דִּבֶּר בִּשְׁמֶךָ,
תֵּן אֶת־פְּעֻלַּת קוֶֹיךָ   וּנְבִיאֶיךָ יֵאָמֵנוּ.
תִּשְׁמַע תְּפִלַּת עֲבָדֶיךָ   כִּרְצוֹנְךָ עַל־עַמֶּךָ,
וְיֵדְעוּ כָּל־אַפְסֵי אָרֶץ   כִּי אַתָּה אֵל עוֹלָם:

*

שִׁמְעוֹן בֶּן־יוֹחָנָן הַכֹּהֵן

גָּדוֹל אֶחָיו וְתִפְאֶרֶת עַמּוֹ, שִׁמְעוֹן בֶּן־יוֹחָנָן הַכֹּהֵן,
אֲשֶׁר בְּדוֹרוֹ נִבְדַּק הַבַּיִת, וּבְיָמָיו חֻזַּק הֵיכָל;
אֲשֶׁר בְּדוֹרוֹ נִכְרָה מִקְוָה, אָשִׁיחַ כַּיָּם בַּהֲמוֹנוֹ,
אֲשֶׁר בְּיָמָיו נִבְנָה קִיר פִּנּוֹת מָעוֹז בְּהֵיכַל מֶלֶךְ;
הַדֹּאֵג לְעַמּוֹ מֵחֶתֶף וּמְחַזֵּק עִירוֹ מִצָּר.
מַה־נֶּהְדָּר בְּהַשְׁגִּיחוֹ מֵאֹהֶל וּבְצֵאתוֹ מִבֵּית הַפָּרֹכֶת!
כְּכוֹכַב אוֹר מִבֵּין עָבִים, וּכְיָרֵחַ מָלֵא בִּימֵי מוֹעֵד,
כְּשֶׁמֶשׁ מַשְׁקֶרֶת אֶל־הֵיכַל הַמֶּלֶךְ, וּכְקֶשֶׁת נִרְאֲתָה בֶּעָנָן,
כְּנֵץ בַּעֲנָפוֹ בִּימֵי מוֹעֵד, וּכְשׁוֹשָׁן עַל־יִבְלֵי־מָיִם,
כְּפֶרַח לְבָנוֹן בִּימֵי קַיִץ, וּכְאֵשׁ לְבֹנָה עַל־הַמַּחְתָּה,
כִּכְלִי זָהָב חָפוּי, וְנָאטִיל הַנֶּאֱחָז בְּאַבְנֵי־חֵפֶץ,
כְּזַיִת רַעֲנָן מָלֵא גַרְגַּר, וּכְעֵץ שֶׁמֶן מְרֻוֵּה עָנָף.
בַּעֲטוֹתוֹ בִּגְדֵי כָבוֹד וְהִתְלַבְּשׁוֹ בִּגְדֵי תִפְאָרֶת,
בַּעֲלוֹתוֹ עַל־מִזְבַּח הוֹד וַיְהַדֵּר עֶזְרַת מִקְדָּשׁ;
בְּקַבְּלוֹ נְתָחִים מִיַּד אֶחָיו וְהוּא נִצָּב עַל־מַעֲרָכוֹת,
סָבִיב לוֹ עֲטֶרֶת בָּנִים כִּשְׁתִלֵי אֲרָזִים בַּלְּבָנוֹן,
וַיַּקִּיפוּהוּ כְּעַרְבֵי־נַחַל כָּל־בְּנֵי אַהֲרֹן בִּכְבוֹדָם
וְאִשֵּׁי אֲדֹנָי בְּיָדָם, נֶגֶד כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל,
עַד־כַּלֹּתוֹ לְשָׁרֵת מִזְבֵּחַ וּלְסַדֵּר מַעַרְכוֹת עֶלְיוֹן.
אָז יָרִיעוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים בַּחֲצֹצְרוֹת מִקְשָׁה,
וְיָרִיעוּ וְיַשְׁמִיעוּ קוֹל אַדִּיר, לְהִזָּכֵר לִפְנֵי עֶלְיוֹן;
כָּל־בָּשָׂר יַחְדָּו נִמְהָרוּ וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם אַרְצָה,
לְהִשְׁתַּחֲוֺת לִפְנֵי עֶלְיוֹן, לִפְנֵי קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל.
וַיִּתֵּן הַשִּׁיר קוֹלוֹ וְעַל־הָמוֹן הֶעֱרִיבוּ רֶנֶן,
וַיָּרֹנּוּ כָּל־עַם הָאָרֶץ בִּתְפִלָּה לִפְנֵי רַחוּם,
עַד כַּלֹּתוֹ לְשָׁרֵת מִזְבֵּחַ וּמִשְׁפָּטָיו הִגִּיעַ אֵלָיו.
אָז יָרַד וְנָשָׂא יָדָיו עַל־כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל,
וּבִרְכַּת אֲדֹנָי בִּשְׂפָתָיו וּבְשֵׁם אֲדֹנָי הִתְפָּאָר,

וַיָּשְׁנוּ לִנְפֹּל שֵׁנִית הָעָם כֻּלּוֹ מִפָּנָיו.
עַתָּה בָּרְכוּ־נָא אֶת־אֲדֹנָי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, הַמַּפְלִא לַעֲשׂוֹת בָּאָרֶץ,
הַמְגַדֵּל אָדָם מֵרֶחֶם וַיַּעֲשֵׂהוּ כִּרְצֹנוֹ;
יִתֵּן לָכֶם חָכְמַת לֵבָב וִיהִי שָׁלוֹם בֵּינֵיכֶם,
יֵאָמֵן עִם־שִׁמְעוֹן חַסְדּוֹ וְיָקֵם לוֹ בְּרִית פִּינְחָס,
אֲשֶׁר לֹא־יִכָּרֵת לוֹ וּלְזַרְעוֹ כִּימֵי שָׁמַיִם:

מִתְּקוּפַת הַתַּנָּאִים וְהָאֲמוֹרָאִים

תְּפִלָּתוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן

רִבּוֹן כָּל־הָעוֹלָמִים!
לֹא עַל־צִדְקֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ,
כִּי עַל־רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים:
מָה אֲנַחְנוּ,
מֶה חַיֵּינוּ,
מֶה חַסְדֵּנוּ,
מַה־צִּדְקֵנוּ,
מַה־יִּשְׁעֵנוּ,
מַה־כֹּחֵנוּ,
מַה־גְּבוּרָתֵנוּ?
מַה־נֹּאמַר לְפָנֶיךָ אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ, הֲלֹא
כָּל־הַגִּבּוֹרִים כְּאַיִן לְפָנֶיךָ,
וְאַנְשֵׁי הַשֵּׁם כְּלוֹא־הָיוּ,
וַחֲכָמִים כִּבְלִי מַדָּע,
וּנְבֹנִים כִּבְלִי הַשְׂכֵּל,
כִּי רֹב מַעֲשֵׂיהֶם תֹּהוּ,

וִימֵי חַיֵּיהֶם הֶבֶל לְפָנֶיךָ,
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ:
וּמוֹתַר הָאָדָם מִן־הַבְּהֵמָה אָיִן כִּי הַכֹּל הָבֶל!

אֲבָל אֲנַחְנוּ עַמְּךָ,
עֲדָתְךָ, צֹאן מַרְעִיתֶךָ;
זֶרַע אַבְרָהָם אֹהַבְךָ,
שֶׁנִּשְׁבַּעְתָּ־לוֹ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה;
בְּנֵי יִצְחָק יְחִידֶךָ,
שֶׁנֶּעֱקַד עַל־גַּב הַמִּזְבֵּחַ;
עֲדַת־יַעֲקֹב בִּנְךָ בְכֹרֶךָ,
שֶׁמֵּאַהֲבָתְךָ שֶׁאָהַבְתָּ אֹתוֹ,
וּמִשִּׂמְחָתְךָ שֶׁשָּׂמַחְתָּ בּוֹ,
קָרָאתָ אֶת־שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל וִישֻׁרוּן.

לְפִיכָךְ אֲנַחְנוּ חַיָּבִים
לְהוֹדוֹת־לְךָ וּלְשַׁבֵּחֲךָ וּלְפָאֶרְךָ,
וּלְבָרֵךְ וּלְקַדֵּשׁ אֶת־שְׁמֶךָ,
וְלָתֶת־שֶׁבַח וְהוֹדָיָה לִשְׁמֶךָ.
אַשְׁרֵינוּ,
מַה־טּוֹב חֶלְקֵנוּ,
וּמַה־נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ,
וּמַה־יָּפָה יְרֻשָּׁתֵנוּ!
אַשְׁרֵינוּ,
שֶׁאֲנַחְנוּ מַשְׁכִּימִים וּמַעֲרִיבִים עֶרֶב וָבֹקֶר
וְאוֹמְרִים פַּעֲמַיִם בְּכָל־יוֹם:
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד,
בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד!

אַתָּה הוּא עַד־שֶׁלֹּא־נִבְרָא הָעוֹלָם,
אַתָּה הוּא מִשֶּׁנִּבְרָא הָעוֹלָם;

אַתָּה הוּא בָּעוֹלָם הַזֶּה,
וְאַתָּה הוּא לָעוֹלָם הַבָּא.
קַדֵּשׁ אֶת־שִׁמְךָ עַל־מַקְדִּישֵׁי שְׁמֶךָ
וְקַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ בְּעוֹלָמֶךָ,
וּבִישׁוּעָתְךָ תָּרוּם וְתַגְבִּיהַּ קַרְנֵנוּ,
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ אֶת־שִׁמְךָ בָּרַבִּים:

*

תְּפִלַּת תַּעֲנִית

עֲנֵנוּ אֲדֹנָי עֲנֵנוּ
בְּיוֹם צוֹם תַּעֲנִיתֵנוּ,
כִּי־בְצָרָה גְדוֹלָה אֲנָחְנוּ;
אַל־תֵּפֶן אֶל רִשְׁעֵנוּ,
וְאַל־תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנּוּ,
וְאַל תִּתְעַלַּם מִתְּחִנָּתֵנוּ;
הֱיֵה־נָא קָרוֹב לְשַׁוְעָתֵנוּ,
יְהִי־נָא חַסְדְּךָ לְנַחֲמֵנוּ,
טֶרֶם נִקְרָא עֲנֵנוּ;
כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר:
וְהָיָה טֶרֶם יִקְרָאוּ וַאֲנִי אֶעֱנֶה, עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וַאֲנִי אֶשְׁמָע.
כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי הָעוֹנֶה בְּעֵת צָרָה,
פּוֹדֶה וּמַצִּיל בְּכָל־עֵת צָרָה וְצוּקָה,
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָעוֹנֶה בְּעֵת צָרָה:

*

בְּרָכָה מֵעֵין הַמְּאוֹרָע לְתִשְׁעָה בְאָב

א) הַנֻּסָּח הַבַּבְלִי

נַחֵם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ אֶת־אֲבֵלֵי צִיּוֹן וְאֶת־אֲבֵלֵי יְרוּשָׁלַיִם,
וְאֶת־הָעִיר הָאֲבֵלָה וְהֶחָרֵבָה וְהַבְּזוּיָה וְהַשּׁוֹמֵמָה:
הָאֲבֵלָה — מִבְּלִי בָנֶיהָ,
וְהֶחָרֵבָה — מִמְּעוֹנֹתֶיהָ,
וְהַבְּזוּיָה — מִכְּבוֹדָהּ,
וְהַשּׁוֹמֵמָה — מֵאֵין יוֹשֵׁב,
וְהִיא יוֹשֶׁבֶת וְרֹאשָׁהּ חָפוּי,
כְּאִשָּׁה עֲקָרָה שֶׁלֹּא יָלָדָה;
וַיְבַלְּעוּהָ לִגְיוֹנוֹת,
וַיִּירָשׁוּהָ עוֹבְדֵי פְסִלִים,
וַיָּטִילוּ אֶת־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לֶחָרֶב,
וַיַּהַרְגוּ בְזָדוֹן חֲסִידֵי עֶלְיוֹן.
עַל־כֵּן צִיּוֹן בְּמַר תִּבְכֶּה
וִירוּשָׁלַיִם תִּתֵּן קוֹלָהּ;
לִבִּי לִבִּי עַל־חַלְלֵיהֶם,
מֵעַי מֵעַי עַל־חַלְלֵיהֶם!
כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי בָּאֵשׁ הִצַּתָּהּ
וּבָאֵשׁ אַתָּה עָתִיד לִבְנוֹתָהּ,
כָּאָמוּר:
וַאֲנִי אֶהְיֶה־לָּהּ נְאֻם־יְיָ חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב וּלְכָבוֹד אֶהְיֶה בְתוֹכָהּ.
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְנַחֵם צִיּוֹן וּבוֹנֵה יְרוּשָׁלָיִם:

ב) הַנֻּסָּח הַיְרוּשַׁלְמִי

רַחֵם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ,
בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים
וּבַחֲסָדֶיךָ הַנֶּאֱמָנִים,
עָלֵינוּ

וְעַל־יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ,
וְעַל־יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ,
וְעַל־צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ,
וְעַל־הָעִיר
הָאֲבֵלָה וְהֶחֳרֵבָה,
וְהַהֲרוּסָה וְהַשּׁוֹמֵמָה,
וַיְבַלְּעוּהָ לִגְיוֹנוֹת,
וַיִּירָשׁוּהָ עוֹבְדֵי פְסִלִים;
וּלְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל נְתַתָּהּ נַחֲלָה,
וּלְזֶרַע יְשֻׁרוּן יְרֻשָּׁה הוֹרַשְׁתָּהּ!
נַעֲרָהּ אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ מֵעֲפָרָהּ,
וַהֲקִיצָהּ מֵאֶרֶץ דְּוָיָהּ!
נְטֵה אֵלֶיהָ כְּנָהָר שָׁלוֹם
וּכְנַחַל שׁוֹטֵף כְּבוֹד גּוֹיִם!
כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי בָּאֵשׁ הִצַּתָּהּ
וּבָאֵשׁ אַתָּה עָתִיד לִבְנוֹתָהּ,
כָּאָמוּר:
וַאֲנִי אֶהְיֶה־לָּהּ נְאֻם־יְיָ חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב וּלְכָבוֹד אֶהְיֶה בְתוֹכָהּ.
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְנַחֵם צִיּוֹן וּבוֹנֵה יְרוּשָׁלָיִם:

*

תְּפִלָּתוֹ שֶׁל מַר בְּרֵיהּ דְּרָבִינָא

אֱלֹהַי!
נְצֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע
וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה;
וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדֹּם,
וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה!
פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ

וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדֹּף נַפְשִׁי;
וְכָל־הַחשְׁבִים עָלַי רָעָה
הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם!

*

מַלְכוּת שַׁדַּי

לְרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן־נוּרִי (?)

וּבְכֵן תֵּן
פַּחְדְּךָ עַל כָּל־מַעֲשֶׂיךָ
וְאֵימָתְךָ עַל כָּל־מַה־שֶּׁבָּרָאתָ,
וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים,
וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל־הַבְּרוּאִים,
וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אַחַת
לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם.
כְּמוֹ שֶׁיָּדַעְנוּ (אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ) שֶׁהַשָּׁלְטָן לְפָנֶיךָ,
עֹז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ,
וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל־מַה־שֶּׁבָּרָאתָ:

וּבְכֵן תֵּן
כָּבוֹד לְעַמֶּךָ,
תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ
וְתִקְוָה לְדוֹרְשֶׁיךָ,
וּפִתְחוֹן־פֶּה לַמְיַחֲלִים־לָךְ;
שִׂמְחָה לְאַרְצְךָ וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ,
וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ,
וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן־יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ,
(בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ:)

וּבְכֵן:

צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ,
וִישָׁרִים — יַעֲלֹזוּ,
וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ,
וְעוֹלָתָה קָפְצָה פִּיהָ,
וְכָל־הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ כְּעָשָׁן תִּכְלֶה,
כִּי־תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן־הָאָרֶץ:

וְתִמְלֹךְ (אַתָּה אֲדֹנָי) לְבַדֶּךָ עַל־כָּל־מַעֲשֶׂיךָ,
בְּהַר־צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ
וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ,
כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ:
יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ!

*

תְּקִיעָתָא דְרַב

פְּתִיחָה

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל,
לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית,
שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת
וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה,
שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם
וְלֹא גוֹרָלֵנוּ כְּכָל הֲמוֹנָם;
שֶׁהֵם מִשְׁתַּחֲוִים לְהֶבֶל וָרִיק
וּמִתְפַּלְּלִים אֶל־אֵל לֹא יוֹשִׁיעַ,
וַאֲנַחְנוּ כֹּרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים
לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים
(הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא)

נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיֹסֵד אָרֶץ,
וּמוֹשַׁב יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל,
וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים,
הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד.
אֱמֶת מַלְכֵּנוּ, אֶפֶס זוּלָתוֹ,
כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתוֹ:
וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל־לְבָבֶךָ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים
בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל־הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד:

מַלְכֻיּוֹת

עַל־כֵּן נְקַוֶּה־לְּךָ, אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ,
לִרְאוֹת מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ,
כִּי תַעֲבִיר גִּלּוּלִים מִן־הָאָרֶץ
וְהָאֱלִילִים — כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן;
לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי,
וְכָל־בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ,
לְהַפְנוֹת אֵלֶיךָ כָּל־רִשְׁעֵי אָרֶץ.
יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל־יֹשְׁבֵי תֵבֵל,
כִּי־לְךָ תִּכְרַע כָּל־בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל־לָשׁוֹן;
לְפָנֶיךָ אֲדֹנָי (אֱלֹהֵינוּ) יִכְרְעוּ וְיִפֹּלוּ,
וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יְקָר יִתֵּנוּ,
וִיקַבְּלוּ כֻלָּם אֶת־עֹל מַלְכוּתֶךָ,
וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם לְעוֹלָם וָעֶד,
כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא
וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלֹךְ בְּכָבוֹד,
כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ:
יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד!

זִכְרֹונוֹת

אַתָּה זוֹכֵר מַעֲשֵׂה עוֹלָם,
וּפוֹקֵד כָּל־יְצוּרֵי קֶדֶם;
לְפָנֶיךָ נִגְלוּ כָּל־תַּעֲלֻמוֹת,
וַהֲמוֹן נִסְתָּרוֹת שֶׁמִּבְּרֵאשִׁית;
אֵין־שִׁכְחָה לִפְנֵי־כִסֵּא כְבוֹדֶךָ
וְאֵין־נִסְתָּר מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ;
אַתָּה זוֹכֵר אֶת־כָּל־הַמִּפְעָל,
וְגַם־כָּל־הַיָּצוּר לֹא־נִכְחַד מִמֶּךָּ.

הַכֹּל גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ (אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ)
צוֹפֶה וּמַבִּיט עַד־סוֹף כָּל־הַדּוֹרוֹת,
כִּי־תָבִיא חֹק זִכָּרוֹן
לְהִפָּקֵד כָּל־רוּחַ וָנֶפֶשׁ,
לְהִזָּכֵר מַעֲשִׂים רַבִּים,
וַהֲמוֹן בְּרִיּוֹת לְאֵין־תַּכְלִית.
מֵרֵאשִׁית כָּזֹאת הוֹדָעְתָּ,
וּמִלְּפָנִים אוֹתָהּ גִּלִּיתָ,
זֶה־הַיּוֹם תְּחִלַּת מַעֲשֶׂיךָ,
זִכָּרוֹן לְיוֹם רִאשׁוֹן,
כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב.

וְעַל־הַמְּדִינוֹת בּוֹ יֵאָמֵר:
אֵי־זוֹ לַחֶרֶב
וְאֵי־זוֹ לַשָּׁלוֹם,
אֵי־זוֹ לָרָעָב
וְאֵי־זוֹ לַשֹּׂבַע,
וּבְרִיּוֹת בּוֹ יִפָּקֵדוּ,
לְהַזְכִּירָם לַחַיִּים וְלַמָּוֶת,
מִי־לֹא־נִפְקָד כְּהַיּוֹם הַזֶּה!

כִּי־זֵכֶר כָּל־הַיְצוּר לְפָנֶיךָ בָּא,
מַעֲשֵׂה אִישׁ וּפְקֻדָּתוֹ,
וַעֲלִילוֹת מִצְעֲדֵי גָבֶר,
מַחְשְׁבוֹת אָדָם וְתַחְבּוּלוֹתָו,
וְיִצְרֵי מַעַלְלֵי אִישׁ.
אַשְׁרֵי אִישׁ שֶׁלֹּא־יִשְׁכָּחֶךָּ,
— וּבֶן־אָדָם יִתְאַמֶּץ־בָּךְ,
כִּי־דֹרְשֶׁיךָ לְעוֹלָם לֹא־יִכָּשֵׁלוּ,
וְלֹא־יִכָּלְמוּ לָנֶצַח כָּל־הַחֹסִים בָּךְ.

כִּי־זֵכֶר כָּל־הַמַּעֲשִׂים לְפָנֶיךָ בָּא,
וְאַתָּה דֹרֵשׁ מַעֲשֵׂה כֻלָּם.
וְגַם אֶת־נֹחַ בְּאַהֲבָה זָכַרְתָּ
וַתִּפְקְדֵהוּ בִּדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים,
בַּהֲבִיאֲךָ אֶת מֵי הַמַּבּוּל
לְשַׁחֵת כָּל־בָּשָׂר מִפְּנֵי רֹעַ מַעַלְלֵיהֶם;
עַל־כֵּן זִכְרוֹנוֹ בָּא לְפָנֶיךָ (אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ)
לְהַרְבּוֹת זַרְעוֹ כְּעַפְרוֹת תֵּבֵל
— וְצֶאֱצָאָיו כְּחוֹל הַיָּם,
כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ:
וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־נֹחַ וְאֵת כָּל־הַחַיָּה וְאֶת־כָּל־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה וַיַּעֲבֵר אֱלֹהִים רוּחַ עַל־הָאָרֶץ וַיָּשֹׁכּוּ הַמָּיִם:

שׁוֹפָרוֹת

אַתָּה נִגְלֵיתָ בַּעֲנַן כְּבוֹדְךָ
עַל־עַם קָדְשְׁךָ לְדַבֵּר עִמָּם;
מִן הַשָּׁמַיִם הִשְׁמַעְתָּם קוֹלֶךָ,
וְנִגְלֵיתָ עֲלֵיהֶם בְּעַרְפַלֵּי טֹהַר;
גַּם־כָּל־הָעוֹלָם כֻּלּוֹ חָל מִפָּנֶיךָ

וּבְרִיּוֹת בְּרֵאשִׁית חָרְדוּ מִמֶּךָּ,
בְּהִגָּלוֹתְךָ מַלְכֵּנוּ עַל־הַר סִינָי,
לְלַמֵּד לְעַמְּךָ תּוֹרָה וּמִצְוֹת,
וַתַּשְׁמִיעֵם אֶת הוֹד קוֹלֶךָ,
וְדִבְּרוֹת קָדְשְׁךָ מִלַּהֲבוֹת אֵשׁ;
בְּקֹלֹת וּבְרָקִים עֲלֵיהֶם נִגְלֵיתָ,
וּבְקוֹל שׁוֹפָר עֲלֵיהֶם הוֹפָעְתָּ,
כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ:
וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיֹת הַבֹּקֶר וַיְהִי קֹלֹת וּבְרָקִים וְעָנָן כָּבֵד
עַל־הָהָר וְקֹל שֹׁפָר חָזָק מְאֹד וַיֶּחֱרַד כָּל־הָעָם אֲשֶׁר בַּמַּחֲנֶה:

*

תְּפִלַּת רָבָא וְרַב הַמְנוּנָא

אֱלֹהַי!
עַד שֶׁלֹּא נוֹצַרְתִּי אֵינִי כְדַי,
וְעַכְשָׁו שֶׁנּוֹצַרְתִּי כְּאִלּוּ לֹא־נוֹצַרְתִּי.
עָפָר אֲנִי בְחַיַּי,
קַל וָחֹמֶר בְּמִיתָתִי,
הֲרֵי־אֲנִי לְפָנֶיךָ כִּכְלִי
מָלֵא בוּשָׁה וּכְלִמָּה.
יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ
שֶׁלֹּא אֶחֱטָא עוֹד,
וּמֶה שֶׁחָטָאתִי לְפָנֶיךָ
מָרֵק בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים,
אֲבָל לֹא־עַל־יְדֵי יִסּוּרִים:

*

בִּרְכַּת נֶחָמָה

אַחֵינוּ הַמְיֻגָּעִים, הַמְדֻכָּאִים בָּאֵבֶל הַזֶּה,
תְּנוּ לְבַבְכֶם לַחֲקֹר אֶת־זֹאת,
זֹאת הִיא עֹמֶדֶת לָעַד,
נָתִיב הוּא מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי־בְרֵאשִׁית:
רַבִּים שָׁתוּ, רַבִּים יִשְׁתּוּ,
כְּמִשְׁתֵּה רִאשֹׁנִים מִשְׁתֵּה אַחֲרֹנִים,
אַחֵינוּ, בַּעַל נֶחָמוֹת יְנַחֵם אֶתְכֶם!

*

מִילֵי דְהֶסְפֵּדָא

1

עַל־מוֹת רַבָּה בַּר רַב הוּנָא וְרַב הַמְנוּנָא

גֶּזַע יְשִׁישִׁים עָלָה מִבָּבֶל
וְעִמּוֹ סֵפֶר מִלְחֲמֹת אֲדֹנָי;
קָאַת וְקִפֹּד הָכְפְּלוּ לִרְאוֹת
בְּשֹׁד וָשֶׁבֶר הַבָּא מִשִּׁנְעָר;
קָצַף עַל־עוֹלָמוֹ וְחָמַס נְפָשׁוֹת,
וְשָׂמַח בָּהֶם כְּכַלָּה חֲדָשָׁה
רֹכֵב עֲרָבוֹת, שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ
בְּבוֹא אֵלָיו נֶפֶשׁ צַדִּיק:

2

בַּר קִפּוֹק עַל־רַבָּא

בַּאֲרָזִים נָפְלָה שַׁלְהֶבֶת —
מַה־יַּעֲשׂוּ אֵזוֹבֵי הַקִּיר?
לִוְיָתָן בְּחַכָּה הֻעֲלָה —

מַה־יַּעֲשׂוּ דְּגֵי הָרְקָק?
בְּנַחַל־שׁוֹטֵף נָפְלָה חַכָּה —
מַה־יַּעֲשׂוּ מֵי גֵבִים?

3

הָאִי סַפְדָּנָא עַל־מוֹת רַב זֵירָא

אֶרֶץ שִׁנְעָר הָרָה וְיָלְדָה,
אֶרֶץ צְבִי גִּדְּלָה שַׁעֲשׁוּעֶיהָ,
אוֹי־נָא לָהּ, אָמְרָה רַקַּת,
כִּי־אָבְדָה כְּלִי חֶמְדָּתָהּ!

*

בִּרְכַּת פְּרִידָה

כִּי הֲווֹ מִפַּטְּרֵי רַבָּנָן מִבֵּי מִדְרָשָׁא

עוֹלָמְךָ תִּרְאֶה בְּחַיֶּיךָ,
וְאַחֲרִיתְךָ לְחַיֵּי עוֹלָם,
וְתִקְוָתְךָ לְדוֹר דּוֹרִים.
פִּיךָ יְדַבֵּר חָכְמוֹת,
שִׂפְתוֹתֶיךָ יַבִּיעוּ דַעַת
וּלְשׁוֹנְךָ יַרְחִישׁ רְנָנוֹת.
לִבְּךָ יֶהְגֶּה תְבוּנָה,
וְכִלְיוֹתֶיךָ תַּעֲלֹזְנָה מֵישָׁרִים;
עֵינֶיךָ יָאִירוּ בְּמְאוֹר־תּוֹרָה,
וְעַפְעַפֶּיךָ יַיְשִׁרוּ נֶגְדֶּךָ,
פָּנֶיךָ יַזְהִירוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ
וּפְעָמֶיךָ יָרוּצוּ לִשְׁמֹעַ
דִּבְרֵי עַתִּיק יוֹמִין!

מִתְּקוּפַת הַפַּיְטָנִים הַקַּדְמוֹנִים עֲלֻמֵי הַשֵּׁם

יוֹצֵר לְשַׁבָּת

אֵל אָדוֹן עַל כָּל־הַמַּעֲשִׂים,
בָּרוּךְ וּמְבֹרָךְ בְּפִי כָּל־נְשָׁמָה,
גָּדְלוֹ וְטוּבוֹ מָלֵא עוֹלָם,
דַּעַת וּתְבוּנָה סֹבְבִים אֹתוֹ:

הַמִּתְגָּאֶה עַל חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ
וְנֶהְדָּר בְּכָבוֹד עַל הַמֶּרְכָּבָה,
זְכוּת וּמִישׁוֹר לִפְנֵי כִסְאוֹ,
חֶסֶד וְרַחֲמִים לִפְנֵי כְבוֹדוֹ:

טוֹבִים מְאוֹרֹת שֶׁבָּרָא אֱלֹהֵינוּ,
יְצָרָם בְּדַעַת, בְּבִינָה וּבְהַשְׂכֵּל,
כֹּחַ וּגְבוּרָה נָתַן בָּהֶם,
לִהְיוֹת מוֹשְׁלִים בְּקֶרֶב תֵּבֵל:

מְלֵאִים זִיו וּמְפִיקִים נֹגַהּ,
נָאֶה זִיוָם בְּכָל הָעוֹלָם,
שְׂמֵחִים בְּצֵאתָם וְשָׂשִׂים בְּבוֹאָם,
עֹשִׂים בְּאֵימָה רְצוֹן קוֹנֵהֶם:

פְּאֵר וְכָבוֹד נוֹתְנִים לִשְׁמוֹ,
צָהֳלָה וְרִנָּה לְזֵכֶר מַלְכוּתוֹ,
קָרָא לַשֶּׁמֶשׁ וַיִּזְרַח אוֹר,
רָאָה וְהִתְקִין צוּרַת הַלְּבָנָה:

שֶׁבַח נוֹתְנִים כָּל־צְבָא מָרוֹם,
תִּפְאֶרֶת וּגְדֻלָּה — שְׂרָפִים וְאוֹפַנִּים
(וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ):

*

קִינָה לְתִשְׁעָה בְּאָב

אָז בַּחֲטָאֵינוּ חָרַב מִקְדָּשׁ, וּבַעֲוֹנֹתֵינוּ נִשְׂרַף הֵיכָל;
בְּאֶרֶץ חֲבָרָה־לָּהּ קָשְׁרוּ מִסְפֵּד, וּצְבָא הַשָּׁמַיִם נָשְׂאוּ קִינָה:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָיִם!

גַּם בָּכוּ בְּמֶרֶר שִׁבְטֵי יַעֲקֹב, וְאַף מַזָּלוֹת יִזְּלוּ דִמְעָה,
דִּגְלֵי יְשֻׁרוּן חָפוּ רֹאשָׁם, וְכִימָה וּכְסִיל קָדְרוּ פְנֵיהֶם:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָיִם!

הֶעְתִּירוּ אָבוֹת וְלֹא־שָׁמַע אֵל, צָעֲקוּ בָנִים וְלֹא־עָנָה אָב,
וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בַּמָּרוֹם, וְרֹעֶה נֶאֱמָן לֹא הִטָּה אֹזֶן:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָיִם!

זֶרַע קֹדֶשׁ לָבְשׁוּ שַׂקִּים, וּצְבָא הַשָּׁמַיִם גַּם־הֵם שַׂק הוּשַׂם כְּסוּתָם,
חָשַׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ וְיָרֵחַ קָדָר, וְכוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת אָסְפוּ נָגְהָם:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָיִם!

טָלֶה רִאשׁוֹן בָּכָה בְּמַר־נֶפֶשׁ, עַל־כִּי כְבָשָׂיו לַטֶּבַח הוּבָלוּ,
יְלָלָה הִשְׁמִיעַ שׁוֹר בַּמְּרוֹמִים, כִּי עַל־צַוָּארֵנוּ נִרְדָּפְנוּ כֻלָּנוּ:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָיִם!

כּוֹכַב תְּאוֹמִים נִרְאֶה חָלוּק, כִּי־דַם אַחִים נִשְׁפַּךְ כַּמָּיִם,
לָאָרֶץ בִּקֵּשׁ לִנְפֹּל סַרְטָן, כִּי נִתְעַלַּפְנוּ בַּצָּמָא:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָיִם!

מָרוֹם נִבְעַת מִקּוֹל אַרְיֵה, כִּי שַׁאֲגָתֵנוּ לֹא־עָלְתָה לַמָּרוֹם,
נֶהֶרְגוּ בְתוּלוֹת וְגַם־בַּחוּרִים, כִּי עַל־כֵּן בְּתוּלָה קָדְרוּ פָנֶיהָ:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָיִם!

סָבַב מֹאזְנַיִם וּבִקֵּשׁ תְּחִנָּה, כִּי נִבְחַר־לָנוּ מָוֶת מֵחַיִּים,
עַקְרָב לָבַשׁ פַּחַד וּרְעָדָה, כִּי בְחֶרֶב וּבְרָעָב שְׁפָטָנוּ צוּרֵנוּ:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָיִם!

פַּלְגֵי־מַיִם הוֹרִידוּ דִמְעָה כַּנַּחַל, כִּי אוֹת בַּקֶּשֶׁת לֹא נִתַּן־לָנוּ,
צָפוּ־מַיִם עַל־רֹאשֵׁנוּ, וּבִדְלִי מָלֵא חִכֵּנוּ יָבֵשׁ:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָיִם!

קָרַבְנוּ קָרְבָּן וְלֹא־נִתְקַבָּל, וּגְדִי פָּסַק שְׂעִיר חַטָּאתֵנוּ,
רַחֲמָנִיּוֹת בִּשְּׁלוּ יַלְדֵיהֶן — וּמַזַּל דָּגִים הֶעְלִים עֵינָיו:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָיִם!

שָׁכַחְנוּ שַׁבָּת בִּלְבּוֹת שׁוֹבָבִים — שַׁדַּי שָׁכַח כָּל־צִדְקוֹתֵינוּ.
תְּקַנֵּא לְצִיּוֹן קִנְאָה גְדוֹלָה, וְתָאִיר לְרַבָּתִי עָם מְאוֹר נָגְהֶךָ:
תְּרַחֵם צִיּוֹן וְתִבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלָיִם!

*

וִדּוּי

אָשַׁמְנוּ מִכָּל־עָם,
בֹּשְׁנוּ מִכָּל־דּוֹר,
גָּלָה מִמֶּנּוּ מָשׂוֹשׂ,
דָּוָה לִבֵּנוּ בַּחֲטָאֵינוּ,
הָחְבַּל אִוּוּיֵנוּ
וְנִפְרַע פְּאֵרֵנוּ,
זְבֻל בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ
חָרַב בַּעֲוֹנֵינוּ,
טִירָתֵנוּ הָיְתָה לְשַׁמָּה,
יְפִי אַדְמָתֵנוּ לְזָרִים
כֹּחֵנוּ לְנָכְרִים —
וַעֲדַיִן לֹא־שַׁבְנוּ מִטָּעוּתֵנוּ!

לְעֵינֵינוּ עָשְׁקוּ עֲמָלֵנוּ,
מְמֻשָּׁךְ וּמוֹרָט מִמֶּנּוּ,
נָתְנוּ עֻלָּם עָלֵינוּ —
סָבַלְנוּ עַל־שִׁכְמֵנוּ,
עֲבָדִים מָשְׁלוּ בָנוּ,
פֹּרֵק אֵין מִיָּדָם,
צָרוֹת רַבּוֹת סְבָבוּנוּ,
קְרָאנוּךָ אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ,
רָחַקְתָּ מִמֶּנּוּ בַּעֲוֹנֵינוּ:
שַׁבְנוּ מֵאַחֲרֶיךָ,
תָּעִינוּ וְאָבָדְנוּ —
וַעֲדַיִן לֹא־שַׁבְנוּ מִטָּעוּתֵנוּ!

*

דּוֹר טָהוֹר

וְיֶאֱתָיוּ כֹּל לְעָבְדֶךָ,
וִיבָרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדֶךָ,
וְיַגִּידוּ בָאִיִּים צִדְקֶךָ,
וְיִדְרְשׁוּךָ עַמִּים לֹא־יְדָעוּךָ.
וִיהַלְלוּךָ כָּל־אַפְסֵי אָרֶץ,
וְיֹאמְרוּ תָמִיד יִגְדַּל אֲדֹנָי.
וְיִזְבְּחוּ לְךָ אֶת־זִבְחֵיהֶם,
וְיַחְפְּרוּ אֶת עֲצַבֵּיהֶם,
וְיַטּוּ שְׁכֶם־אֶחָד לְעָבְדֶךָ,
וְיִירָאוּךָ מְבַקְשֵׁי פָנֶיךָ,
וְיַכִּירוּ כֹּחַ מַלְכוּתֶךָ,
וְיִלְמְדוּ תֹעִים בִּינָה,
וִימַלְּלוּ אֶת גְּבוּרָתֶךָ,
וִינַשְּׂאוּךָ לְכֹל לְרֹאשׁ.
וִיסַלְּדוּ בְחִילָה לְפָנֶיךָ,
וִיעַטְּרוּךָ נֵזֶר תִּפְאָרָה,
וְיִפְצְחוּ הָרִים רִנָּה,
וְיִצְהֲלוּ אִיִּים בְּמָלְכֶךָ,
וִיקַבְּלוּ מַלְכוּתְךָ עֲלֵיהֶם,
וִירוֹמְמוּךָ בִּקְהַל עָם,
וְיִשְׁמְעוּ רְחוֹקִים וְיָבֹאוּ
וְיִתְּנוּ־לְךָ כֶּתֶר מְלוּכָה!

*

תּוֹכֵחָה

אַתָּה מֵבִין שַׁרְעַפֵּי לֵב וְעֶשְׁתֹּנוֹת אֱנוֹשׁ,
אֱנוֹשׁ תּוֹלֵעָה, מְחֻלָּל בְּעָוֹן וּמָוֶת אַחֲרִיתוֹ,
אַחֲרִיתוֹ לַמָּוֶת וְתִקְוָתוֹ לָהֶבֶל — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

בַּמֶּה יִזַּכֶּה מַעֲלָלָיו אֱנוֹשׁ וְכָל־מַעֲשָׂיו בֹּשֶׁת,
בֹּשֶׁת מִפְּעָלָיו, כִּי כָל־יָמָיו רִיק וְגַם־בֶּהָלָה,
בֶּהָלָה הֵם וְכַצֵּל יַחֲלֹפוּ — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

גְּבַה־רוּחַ אִם־יְהִי יִתְבּוֹנֵן בַּעֲקֵב תִּקְוַת גָּלְמוֹ,
גָּלְמוֹ לְדוּמָה, יִתַּן לְרִמָּה וְיַשְׁפִּל גָּבְהוֹ,
גָּבְהוֹ יִכְנַע כִּי־רוּחַ יַעֲבֹר — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

דִּין אִם־תְּמַתַּח מוּל חֲצִיר־אֱנוֹשׁ, יִבּוֹל כְּמוֹ־דֶשֶׁא,
דֶּשֶׁא כִּי־נִמְשָׁל, יְמוֹלֵל וְיָבֵשׁ וְאֶפֶס דִּמְיוֹנוֹ,
דִּמְיוֹנוֹ כְּנֵבֶל נִשְׁבַּר כְּמוֹ־חֶרֶשׂ — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

הֲבֵל הֲבָלִים אָדָם בְּעוֹדוֹ וּבְמוֹתוֹ הָבֶל,
הֶבֶל אַחֲרִיתוֹ וְיָמָיו כַּצֵּל הֱיוֹת כְּלֹא־הָיָה,
הָיָה הַיּוֹם וּמָחָר אֵינֶנּוּ — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

וּבִסְחֹרַת יָד בְּאָלָה וָכַחַשׁ יִשָּׂא וְיִתֵּן,
וְיִתֶּן־יָד לְפֶה, כִּי כָל־יְגִיעוֹ עָמָל וָאָוֶן,
וְאָוֶן יַחְשֹׁב, וְיֵבוֹשׁ מֵעֲצָתוֹ — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

זְמַנִּים סִפֵּר, יָמִים וְלֵילוֹת, וְעִתִּים זֹמֵם,
זֹמֵם הוּא אֶת־יוֹם מוֹתוֹ, חָכְמָתוֹ זֹאת,
זֹאת חָכְמָתוֹ תִּתְבַּלַּע כְּרֶגַע — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

חֵטְא יְסִיתוֹ כִּי כָל־מַעֲשָׂיו עָוֹן וְחֵטְא,
חֵטְא פָּעֳלוֹ וְעִנְיָנוֹ כָּעַס, כִּי־רוּחַ חַיָּיו,
חַיָּיו כִּי־הֵמָּה כַּחֲצִיר גַּגּוֹת — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

טְמְאָה יַלְדוּתוֹ וּשְׁנוֹתָיו כְּמוֹ־הֶגֶה וְיָמָיו טְפָחוֹת,
טְפָחוֹת יָמָיו וּבְאֶרֶץ תַּחְתִּית חֶבְלוֹ טָמוּן,
טָמוּן חֶבְלוֹ בְּנִקִיק סֶלַע — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

יוּכַח בְּמַכְאוֹב עַל מִשְׁכָּבוֹ וּמַעֲשָׂיו יוֹדֶה,
יוֹדֶה רִשְׁעוֹ בְּחֹזֶק חָלְיוֹ וְאָז יֵרָפֵא,
יֵרָפֵא מֵחָלְיוֹ וְיִשְׁכַּח מְזוֹרוֹ — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

כֵּן בָּאֳנִיּוֹת עֹבְרוֹת בַּיָּם אִם־יָבוֹא כָעַס,
כַּעַס כִּי־יָשׁוּר יִקְרָא בְּחָזְקָה וְיָשָׁב־אַף כְּרָגַע,
כְּרֶגַע כִּי־יָנוּחַ יֶחֱטָא לְצוּרוֹ — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

לְעֵת יְעַקֵּל דַּרְכּוֹ — וְשָׁב כְּכֶלֶב לְקֵאוֹ,
לְקֵאוֹ יָשׁוּב וְיוֹסִיף חֲטָאִים וְאַחֲרִיתוֹ לַמָּוֶת,
לַמָּוֶת אַחֲרִיתוֹ וְסֹפוֹ לֶעָפָר — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

מִבְצָרִים וְחוֹמוֹת וּמַחֲנִים יִבְנֶה וְגַם־בֵּית מִדּוֹת,
מִדּוֹת יְכוֹנֵן וּבָתֵּי גָזִית וְזֶה־בֵּית מְלוֹנוֹ,
מְלוֹנוֹ בְּקֶבֶר מְחִלּוֹת עָפָר — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

גְּאֻצוֹת מַשְׁמִיעַ   בְּכָל־יוֹם, בְּכָל־עֵת   וּבְכָל־שָׁעָה נֶגְדֶּךָ,
נֶגְדְּךָ כִּי־הוּא   כְּאַיִן וּכְאֶפֶס   וְעָלָיו נִחַמְתָּ,
נִחַמְתָּ בְּחַיָּיו,   כִּי־תֹהוּ הֵמָּה —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

סִפְרוֹ חָתוּם   כִּי כָל־מַעֲשָׂיו   כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר,
סֵפֶר שְׁנוֹתָיו   מִגֵּי־רֶץ קַלּוּ   מִבֶּטֶן עַד־סוֹף,
סוֹף כָּל־דָּבָר   לַמִּשְׁפָּט יָבוֹא —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

עֶשְׁתֹּנוֹת לִבּוֹ   עִמְּךָ כָמַסְתָּ   וְעַל־יַד עֲמַסְתָּ,
עֲמַסְתָּ לְתוֹכָחוֹת,   כִּי־אַתָּה תִבְחַן   לֵב עָקֹב,
עָקֹב הַלֵּב   וְסֶלָה תֵדָעֶנּוּ —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

פּוֹנֶה בְּכָל־פֶּשַׁע   וְעַל כָּל־צַעַד   יַרְבֶּה פֶּשַׁע,
פֶּשַׁע בְּאָרְחֹתָיו   וְגַם לְמִצְעָדָיו   רִשְׁתּוֹ פְרוּשָׂה,
פְּרוּשָׂה הִיא־לוֹ   לְמָשְׁכוֹ בְּרִשְׁתּוֹ —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

צֹבֵר כֶּסֶף,   מַרְבֶּה־לּוֹ עֹשֶׁר   וְנִשְׁפָּט בְּכָל־צַעַד,
צַעַד מֵישָׁרִים   בְּעֵת כִּי־יָרוּץ   וְיִרְדֹּף צֶדֶק,
צֶדֶק לִפְעָמָיו   אָז יוֹעִילֵם —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

קוֹל יַשְׁמִיעַ   בְּלַחַשׁ, וְנֶעְתַּר   אֶל־אֱלוֹהַּ קָרוֹב,
קָרוֹב הוּא־לוֹ   בְּעֵת יִקְרָאֶנּוּ   וַיֹּאמַר קָנֵנִי,
קָנֵנִי בִּתְשׁוּבָה,   כִּי־כַצֵּל יָמַי —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

רְאֵה יְמֵי־אָדָם צָבָא עֲלֵי־אָרֶץ — וְרַחֲמָיו רַבִּים,
רַבִּים רַחֲמָיו, מְקָרֵב רְחוֹקִים בְּרַחֲמִים וְלֹא־רֹגֶז.
רֹגֶז תָּעִיר יִנָּתֵק כְּרֶגַע — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה׃

שׁוּר־נָא בְעָנְיֵנוּ בְּעֵת כִּי־נֵעָמֵד לְפָנֶיךָ שֹׁפֵט,
שֹׁפֵט כָּל־הָאָרֶץ בְּכַעַס אַל־תְּדִינֵנוּ, בְּרַחֲמִים שָׁפְטֵנוּ,
שָׁפְטֵנוּ כְּצִדְקָתֶךָ, כִּי־מְאֹד צְדָקָתְךָ — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה׃

תְּפִלָּה תִקַּח, תְּשׁוּבָה תִרְצֶה, מְחִילָה תַרְבֶּה,
תַּרְבֶּה לַעֲשׂוֹת צְדָקָה בַּעֲדֵנוּ אֱלוֹהַּ תּוֹחַלְתֵּנוּ,
תּוֹחַלְתֵּנוּ אָתָּה, לְבַר־בְּךָ נַזְכִּיר — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה׃

*

פִּיּוּט לְמְחַיֶּה

אֱנוֹשׁ מַה־יִּזְכֶּה וּצְבָא דַק לֹא־זַכּוּ בְעֵינֶיךָ!
בַּלַּחִים אִם־תִּבְעַר הָאֵשׁ וּמֶה בֶּחָצִיר יָבֵשׁ?!
גָּלוּי־לְךָ חֹשֶׁךְ כְּמוֹ־אוֹר, מְשׁוֹטֵט כֹּל בָּעָיִן,
דִּירָתְךָ בְּסֵתֶר וּגְלוּיוֹת לְךָ כֹּל הַנִּסְתָּרוֹת,
הַדָּן יְחִידִי, וְהוּא בְאֶחָד וּמִי יְשִׁיבֶנּוּ,
וְעַל־גּוֹי וְעַל־אָדָם יַחַד יִנְטֶה־קָו וְאֵין מִי־יַרְשִׁעַ.
זֹאת אִם־יָבִין יְצִיר, לֹא־יִתְעוֹ־יֵצֶר לַחֲטֹא לַיּוֹצֵר׃
חֲתַלַּת בְּאֵרוֹ, חֲפִירַת בּוֹרוֹ, חֶשְׁבּוֹן בּוֹרְאוֹ;
טָמֵא מִשְּׁאֵרוֹ, וּמְטַמֵּא בְעוֹדוֹ, וּמְטַמֵּא בְמוֹתוֹ,
יְמֵי־חַיָּיו תֹּהוּ, וְלֵילוֹתָיו בֹּהוּ, וְעִנְיָנָיו הֶבֶל,
כַּחֲלוֹם מֵהָקִיץ נִדְמֶה, בַּלָּהוֹת יְבַעֲתֻהוּ תָמִיד,

לַיְלָה לֹא־יִשְׁכָּב, יוֹמָם לֹא־יָנוּחַ, עַד־יֵרָדֵם בַּקֶּבֶר.
מַה־יִּתְאוֹנֵן אָדָם חָי, דַּיּוֹ אֲשֶׁר־הוּא חָי!
נוֹלַד לְעָמָל, אַשְׁרָיו אִם־יְהִי יְגִיעוֹ בְּדַת־אֱמֶת;
סוֹפוֹ עַל רֹאשׁוֹ מוֹכִיחַ — וְלָמָּה יַחֲנִיף?
עוֹד חוֹתָמוֹ יְעִידוֹ עַל־פָּעֳלוֹ — וּמַה־יִּגְנֹב דַּעַת?
פֹּעֵל צְדָקוֹת אִם־יְהִי — יְלַווּהוּ לְבֵית עוֹלָמוֹ,
צֹפֶה בְחָכְמָה אִם־יְהִי — עִמּוֹ תִתְלוֹנֵן בְּכֶלְחוֹ;
קָצוּף בְּדָמִים וּבְמִרְמָה אִם־יְהִי — חֲרוּצִים יָמָיו,
רְצוֹנוֹ בִהְיוֹת בְּמוּסָר—יָגוּב בְּשֵׂיבָה טוֹבָה,
שֵׁם טוֹב אִם־יִקְנֶה — מִשֵּׁמוֹת נְעִים יִקָּרֵא:
תַּחַת־כֵּן לָכֵן יוֹם־מִיתָה מִיּוֹם לֵדָה הוּטָב!

*

רְשׁוּת לְסֵדֶר עֲבֹדַת יוֹם הַכִּפֻּרִים

אֶתֵּן תְּהִלָּה לָאֵל הַמְהֻלָּל, אֲסַפֵּר בְּיִרְאָה מְעַט מִמַּעֲשָׂיו,
אֱלוֹהַּ מֵעוֹלָם וְעַד־לֹא עוֹלָם, לְפָנָיו וְאַחֲרָיו לֹא־נוֹצַר אֵל:

בִּלְבַדּוֹ הוּא וְאֵין־זָר אִתּוֹ, אֹמֵר וְעֹשֶׂה וְאִישׁ לֹא־נֶעְדָּר,
בְּאֶחָד יִשְׁפֹּט וְאֵין־בּוֹ עַוְלָתָה, אֱמֶת אִמְרָתוֹ וְעַל־שְׂפָתוֹ חָסֵד:

גִּבּוֹר בַּכֹּחַ, נֹשֵׂא עָוֹן, גְּדֹל הָעֵצָה וְעֹבֵר עַל־פָּשַׁע,
גֹּלֶה עֲמֻקּוֹת מִנִּי־חֹשֶׁךְ, יֹשֵׁב בַּסֵּתֶר וְרֹאֶה כָּל־סָתֶר:

דַּעַת וּתְבוּנָה יֹצְאוֹת מִפִּיו, וְעֵינָיו מְשׁוֹטְטוֹת וְעַיִן לֹא־תְשׁוּרֶנּוּ,
דְּבָרוֹ הַמֹּשֵׁל וּמֶמְשַׁלְתּוֹ סֶלָה, מָלֵא כָל־הָאָרֶץ וְרוּם לֹא־יְכִילֶנּוּ:

הַצָּר בִּלְבוּשׁוֹ חֵי עוֹלָמִים, הוֹד וְהָדָר עֻזּוֹ וְתִפְאַרְתּוֹ,
הָאֵל תָּמִים, צוּר עוֹלָמִים, הַכֹּל יַעֲבֹר וְהוּא־לְבַד יִמְלֹךְ:

וְעַד־לֹא רָקַע תֵּבֵל עַל־תֹּהוּ, וּמִקֹּלוֹת מַיִם אַדִּיר יַשְׁמִיעוּ,
וּמָרוֹם שִׁבְתּוֹ וְהוּא־רָם עַל־כֹּל, וּמַבִּיט אֶל־עָנִי וּנְכֵה־רוּחַ:

זֵרְתוֹ תִּכְּנָה שָׁמַיִם בְּכֹחוֹ, מְאֹרֹת וְכוֹכָבִים מַעֲשֵׂה אֶצְבְּעֹתָיו,
זָמַם בְּמַחֲשֶׁבֶת וַתָּקָם וַתַּעֲמֹד, יוֹעֵץ בְּלִבּוֹ וַתַּעֲמֹד עֲצָתוֹ:

חָסִיד בְּמַעֲשָׂיו, רַחוּם לִמְנַסָּיו, צַדִּיק בִּדְרָכָיו וְקָרוֹב לְקֹרְאָיו,
חָפֵץ לְהַצְדִּיק יְצוּרֵי כַפָּיו, תָּמִיד יִשְׁקֹד עַל־טוֹבַת בְּחִירָיו:

טְהוֹר עֵינַיִם, רוֹצֶה בִתְשׁוּבָה, מַרְבֶּה לְזַכּוֹת, לְהָשִׁיב אַפּוֹ,
טוּבוֹ בְּכָל־דּוֹר, מְדַבֵּר בִּצְדָקָה, פְּאֵר רֹאשׁוֹ כּוֹבַע יְשׁוּעָה:

יְמִינוֹ פְתוּחָה לְכָל־שָׁבֵי פֶשַׁע, אֹמֵר בְּכָל־עֵת: שׁוּבוּ וְאָשׁוּבָה!
יָצַר מֵחֹמֶר צֶלֶם דְּמוּתוֹ, רַחֲמָיו עַל־מַעֲשָׂיו, יָדַע יִצְרֵנוּ:

כֻּלּוֹ כָבוֹד וְנִשְׂגִּיתָ לְדַכָּא, מְאַזֵּן לַחַשׁ רִנַּת לָשׁוֹן,
כָּל־צְבָא הַשָּׁמַיִם מִשְׁתַּחֲוִים לוֹ, שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ יִכְרְעוּ לְפָנָיו:

לֹא־נָטָה קָו נֶגֶד יְצוּרָיו, בְּשִׁבְתּוֹ לְמִשְׁפָּט בְּרִיב מִי־יְכִילֶנּוּ?
לְמַעֲנוֹ פָּעַל מִפְעֲלוֹת עוֹלָם, קֹרֵא דֹרוֹת מִי יַעֲרָךְ־לוֹ?

מֵעִמְקֵי לֵב וְסִתְרֵי כְלָיוֹת מֵבִין מַחְשְׁבוֹת כָּל־בְּנֵי אָדָם,
מֵאָוֶן וּמֵעָמָל יַסְתִּיר פָּנָיו, מֵרְאוֹת בְּרָע יַעְלִים עֵינָיו:

נֹגַהּ סְבִיבָיו וְשָׁת־סִתְרוֹ חֹשֶׁךְ, כִּי לֹא־יִרְאֵהוּ הָאָדָם וָחָי!
נוֹרָא עֲלִילָה, תָּשֵׁב עַד־דַּכָּא אֱנוֹשׁ, כִּי־יָשׁוּב וְיַאֲרִיךְ יָמִים:

שַׂגִּיא כֹחַ, לָבֵשׁ צְדָקָה, מִי־אֵל כָּמוֹךָ אֶרֶךְ אַפַּיִם,
שֹׂנֵא וּמְתָעֵב גָּזֵל בְּעוֹלָה, אֹהֵב טְהָר־לֵב שְׁמַע מִשַּׁי־טוֹב:

עֹצֵר בְּגַעֲרָתוֹ וּמַחֲרִיב יַמִּים, צֹרֵר בַּשִּׂמְלָה כָּל־מֵי בְרֵאשִׁית,
עָנֵה בְחַסְדּוֹ מִקַּרְנֵי רְאֵמִים, מֹחֶה עֲוֹנוֹת כָּעָב וְכֶעָנָן:

פָּעַל וְעָשָׂה הַכֹּל בְּמַאֲמַר־פִּיו, — כִּי כָל־דְּבָרָיו צְדָקָה וּמִשְׁפָּט,
פִּיו יֹאמַר זֹאת־עֲשׂוּ וִחְיוּ, — כִּי לֹא אֶחְפֹּץ בְּמוֹת הַמֵּת:

צֹפֶה רְחוֹקוֹת, נִשָּׂא וְנוֹרָא, — מְרוֹמָם כִּסְאוֹ וְשָׁפָל יִרְאֶה,
צֹעֶה בְּרָב־כֹּחַ וְדֹאֶה עַל־כַּנְפֵי־נֶשֶׁר, — בֹּחֵן לִבּוֹת וְאֵין־לְפָנָיו שִׁכְחָה:

קָרָא בְקוֹל: אֲנִי־אֵל וְאֵין־עוֹד, — שׁוּבוּ אֵלַי וְאָשׁוּבָה אֲלֵיכֶם,
קִרְבוּ עָדַי בְּכֹחַ הַתְּשׁוּבָה! — וְאָזְנָיו קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל צַעֲקַת־דַּל:

רַחוּם וְחַנּוּן שָׁפְטֵנוּ בְרַחֲמִים — וְצַדְּקֵנוּ, כִּי־אֲנַחְנוּ עָפָר וָאֵפֶר,
רָם בָּעֶלְיוֹנִים, מֶלֶךְ בַּשְּׁחָקִים, — שְׁמַע מִמְּרוֹמִים זַעֲקַת אֶבְיוֹנִים!

שָׁמַיִם כִּסְאוֹ וְהָאָרֶץ הֲדֹם־רַגְלָיו, — צְדָקָה שִׁרְיֹנוֹ וּמָאוֹר שַׂלְמָתוֹ,
שְׁמוֹ נִקְרָא חַנּוּן וְרַחוּם, — בְּכָל־דֹּר וָדֹר הִיא צִדְקָתוֹ:

תָּמִים דַּרְכּוֹ וְאֵין־בּוֹ עָוֶל, — בְּכָל־בֹּקֶר יִתֵּן מִשְׁפָּטוֹ לָאוֹר,
תֹּכֵן לִבּוֹת, רַב הָעֲלִילִיָּה, — מִי יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת אֲדֹנָי,

כַּכָּתוּב:

מִי יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת יְיָ יַשְׁמִיעַ כָּל־תְּהִלָּתוֹ:

יוֹסֵי בֶּן־יוֹסֵי

(בארץ ישראל, לערך ד"א ש"ס—ת')

סֵדֶר עֲבֹדַת יוֹם הַכִּפֻּרִים

אָזְכִּיר גְּבוּרוֹת אֱלוֹהַּ נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ, יָחִיד וְאֵין עוֹד, אֶפֶס וְאֵין שֵׁנִי,
אַחֲרוֹן אַיִן בַּחֶלֶד, לְפָנָיו בַּשַּׁחַק, אֵין בִּלְתּוֹ קֶדֶם, זוּלָתוֹ בְּעֵקֶב;
אָדוֹן לַחְשֹׁב, אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת, נִמְלָךְ וְאֵין נֶעְדָּר, שָׂח וְאֵין מְאַחֵר;
אֹמֵר וְעֹשֶׂה, יֹעֵץ וּמְקִים, אַמִּיץ לָשֵׂאת וְגִבּוֹר לִסְבֹּל.
אֲשֶׁר־לוֹ רְנָנוֹת מִפִּי יְצוּרָיו, מִמַּעְלָה וּמִמַּטָּה יִשָּׂא תְהִלָּה

אֵל אֶחָד בָּאָרֶץ וְקָדוֹשׁ בַּשָּׁמַיִם, מִמַּיִם יִשָּׂא שִׁיר אַדִּיר בַּמָּרוֹם,
אֶדֶר מִתְּהוֹמוֹת, שֶׁבַח מִמְּאוֹרוֹת, אֹמֶר מִיָּמִים, זֶמֶר מִלֵּילוֹת,
אֵשׁ תּוֹדִיעַ שְׁמוֹ, עֲצֵי־יַעַר יְרַנֵּנוּ, בְּהֵמָה תְּלַמֵּד עֱזוּז נוֹרְאֹתָיו.
אָמוֹן שַׁחֲקוּ דָּת שַׁעֲשׁוּעָיו, הִיא הֶגְיוֹנוֹ עַד עֲמֹד סְגֻלָּה,
אָז קֹדֶם לְאֶלֶף דּוֹר עָלְתָה בְּמַחֲשָׁבֶת, מִמֶּנָּה תְּכוּנַת מְלֶאכֶת הַתַּבְנִית:

בַּמָּרוֹם הֵכִין כִּסֵּא מַלְכוּתוֹ, פֵּרְשׂוֹ עֲנָנוֹ וְדֹק נָטָה לְאֹהֶל,
בַּל־יִצְעַן וּבַל־יִסַּע יְתֵדֹתָיו עַד־בֹּא קִצּוֹ וְיִתְחַדֵּשׁ בְּאֹמֶר.
בְּסֵס עַל־מַיִם עַמּוּדֵי חֶלֶד וְשִׁנֵּס מָתְנֶיהָ בְּתֹהוּ וּבִסְעָרָה,
בַּל־יִמּוֹטוּ וּבַל־יִמְעֲדוּ מְכוֹנֶיהָ עַד־תִּבְלֶה כַּבֶּגֶד וְתוּמַר כְּמֵאָז.
בֹּהוּ וַאֲפֵלָה כִּסּוּ פְּנֵי־אָרֶץ, וַתַּבְהִיק אוֹר מֵאוֹר פְּנֵי־מֶלֶךְ;
בְּהַק נֹגַהּ לַיּוֹם לָצֵאת אָדָם לַפֹּעַל, וְשָׁת חֹשֶׁךְ לָאִישׁוֹן לִרְמֹשׂ חַיְתוֹ־יָעַר.
בְּרַחֵף רוּחַ בֵּין שְׁחָקִים לְמַיִם שָׁת תִּקְרָה בַּתָּוֶךְ, שְׂאֵת חֲצִי מְרוֹדִים,
בָּם יִוָּדַע פִּלְאוֹ לְפֹעַל בַּטּוֹב, חַשְׁרַת פִּיר פֶּלֶג מָלֵא מָיִם.
בְּהַבְדִּילוֹ בֵּין מַיִם לְמַיִם הִשִּׂיק עֲלוּקָה, תְּפְתֶּה לִבְלִי חֹק,
בְּאֵשׁ לֹא־נֻפַּח וְלֹא נִכְבֶּה נֵצַח, וְשֵׁטֶף מַיִם רַבִּים אֵלָיו לֹא יַגִּיעוּ:

גֵּרַשׁ לְמִקְוֵה מַיִם אַדִּירִים וְשָׂם לָהֶם חוֹל בְּרִיחַ וּדְלָתַיִם,
גָּדַר בַּעֲדָם בַּל־יְכַסּוּ אֶרֶץ, עַד נֶאֱמַן־בַּיִת יַעֲשֵׂם גְּזָרִים.
גִּלָּה אֲדָמָה לַעֲבֹדַת אֱנוֹשׁ וְהִדְשִׁיאָהּ שִׂיחַ וְעֵשֶׂב מַזְרִיעַ זָרַע,
גַּם נָטַע בְּעֵדֶן גַּן רַעֲנָנָה לְחֻפַּת כְּבֻדַּת אַדִּירֵי חֵפֶץ.
גָּמַר לְהַעֲלִים אוֹר שִׁבְעָתַיִם, וְעָרַךְ נֵרוֹת לִמְשֹׁל בַּיּוֹם וּבַלָּיְלָה,
גְּבוּל לֹא יַסִּיגוּ וָלֶכֶת לֹא יְאַחֵרוּ, עַד מְשָׁרֵת אֹהֶל יַדְמִימֵם בָּעֵמֶק.
גָּאוּ מִמַּיִם בְּרִיחֵי תְהוֹמוֹת, אֲפִיקֵי מָגֵן, שְׁנוּנֵי חִצִּים,
גָּנַז מֵהֶם לְמִשְׁתֵּה נְצָחִים, וְהֵכִין בָּם כֶּלֶא לְצִיר הַבֹּרֵחַ.
גְּבֹהֵי עוֹף צָצוּ מֵרֶקֶק מַיִם, לֶאֱכֹל שֻׁלְחַן מֶלֶךְ וְחֵיל צִבְאֹתָיו,
גָּזַר לְתוֹעֲבַת עוֹף לֹא טָהוֹר, עַד־בֹּא תִשְׁבִּי עֹרְבִים כִּלְכְּלוּהוּ:

דִּגּוּ מֵחֶלֶד מַקְרִנִים לְזֶבַח, חַיּוֹת מַאֲכָל עִם־בְּהֵמָה וָרֶמֶשׂ;
דִּשּׁוּן בְּהֵמוֹת בִּגְבוּל הַרְרֵי־אָלֶף, בּוֹ בְּיוֹם זִבְחוֹ יַגֵּשׁ חַרְבּוֹ.

דִּין יוֹצֵר וְשָׂמַח בְּמַעֲשָׂיו, בְּהַבִּיטוֹ כִּי־טוֹב פָּעֳלוֹ,
דִּשְׁאֵי מְנָחוֹת וְאָכְלֵי מְגָדִים וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ וְאֵין מִי יְדַשֵּׁן,
דִּבֵּר בְּלִבּוֹ מִי יָסֵר הֵנָּה לַטֶּבַח הַטָּבוּחַ וְיַיִן הַמָּסוּךְ?
דְּבָרִי אִם־יַעַשׂ יְהִי כֵאלֹהִים, וְאִם יָמִיר אֹמֶר לְחָמְרוֹ אֲשִׁיבֶנּוּ;
דָּרַשׁ וְהֵבִין וְיָדַע מְתֵי־שָׁוְא, כִּי לֹא־יָבִין לָלִין בִּיקָר.
דִּמָּהוּ בְּצֶלֶם, חֲקָקוֹ בְתַבְנִית, בְּרֹק וָחֶלֶד פַּחַד מוֹרָאוֹ,
דִּגּוּל בְּתוֹךְ עֵדֶן יִפָּה יְצוּעָיו, בְּפָז וְאֶבֶן יְקָרָה חַק מְסֻכָּתוֹ,
דַּעַת קִשְׁטוֹ וְרוּחַ חֲנָנוֹ, לְהַשְׂכִּיל מִקֶּדֶם קֵץ אֹתִיּוֹת:

הִמְשִׁילוֹ בְּצַדִּיק מוֹשֵׁל לְכַלְכֵּל שֵׁמוֹת לָאֵל וּמִפְעָלָיו,
הִזְהִירוֹ עַל־עֵץ הַדַּעַת פֶּן־יִנָּקֵשׁ בְּמַאֲכַל תַּאֲוָה,
הִרְדִּימוֹ בְּנֹעַם שֵׁנָה, הֵרִים מִמֶּנּוּ עֶצֶם וְעָשָׂה עַלְמָה,
הֶעְדָּהּ כַּכַּלָּה עֲדִי קִשֻּׁרִים, הִדְבִּיקָם יַחַד הֱיוֹת שְׁאֵר אֶחָד.
הִשִּׁיא פוֹתָה זֹחֵל עָפָר לְהָנִיא אֹמֶר וְלָשׁוּב לֶעָפָר,
הֱמִיתָה אִישׁ בְּתַאֲוַת עָצֵל, הִפִּילָה רַבִּים וְהָרְגָה עֲצֻמִים;
הִכָּה בְּטַרְפּוֹ וּבִפְעָמָיו לָנֶצַח, וְהוּא יְשַׁלַּח צִיר לְפֹרְצֵי גָדֵר.
הֶעֱרִמוֹ וְכִסּוּ בְּעָלֶה נֹבֶלֶת, תְּמוּר לְבוּשׁ עָנָן — חֲתֻלַּת עֲרָפֶל;
הוּמַר תָּאֳרָם וְהוּסַר פַּחְדָּם, לְהֵרָדוֹת מִכֹּל וְלֹא לִרְדּוֹת בַּכֹּל,
הֻרְמוּ מֵעֵדֶן וְגֹרְשׁוּ מִגָּן, וְהוּכַן נְקִיק סֶלַע בֵּית־מָלוֹן לָמוֹ:

וְיוֹצֵר הֵחִישׁ תַּאֲוַת יְצוּרוֹ, וְהִרְגִּיל עֶזְרוֹ לְרֶבַע תְּשׁוּקָתוֹ,
וַיֶּחֱמָה וְהִזְרִיעָה, וְתִבְּלָה וְיָלְדָה, וּבִכְּרָה מְשַׂדֵּד תַּלְמֵי אֲדָמָה,
וְהוֹסִיפָה שֵׁנִית וְהִבְרִיכָה, וְשִׁלְּחָה עֲוִיל, תּוֹמֵךְ שֵׁבֶט, רֹעֵה עֲדָרִים,
וּבִתְשׁוּרַת שַׁי קִדְּמוּ פְּנֵי־מֶלֶךְ: זֶה בְּפִרְיֵ אָרֶץ, וְזֶה בְּבִכְרֵי צֹאן.
וְהִבִּיט קָדוֹשׁ לַלֵּבָב וְלֹא לַעֵינַיִם, וְשָׁע עֶרֶךְ נִיחֹחַ צָעִיר,
וְשִׂגֵּב אָח קֹדֵר לְמָרוֹם בִּרְצֹתוֹ שַׁי עֶרֶךְ נִיחֹחוֹ,
וְהִקְדִּיר פְּנֵי־רַב וְגַם חָרָה לוֹ כִּי־מָאַס בְּשַׁי יֶתֶר מַאֲכָלוֹ,
וְטָרַף אַף וְשָׁמַר עֶבְרָה, וְחִבֵּל מֵאֶרֶץ אָח וּמִשְׁפַּחְתָּיו,
וְהִצְרִיחַ וְזָעֲקָה דַּם הַשָּׁפוּךְ, וְנֶעֱנַשׁ בְּנָע וָנָד רֹאשׁ לְשֹׁפְכֵי דָמִים,
וְהִתְוַדָּה עַל־פֶּשַׁע וְנִתַּן־לוֹ אוֹת, פֶּן־יִשָּׁפֵךְ דָּמוֹ בָּאָדָם:

זֶה, חִבֵּשׁ עֶצֶב יְצִיר קַדְמוֹנִי, כִּי־הֵחֵל שְׁתוֹת כּוֹס מֶסוּךְ לְדוֹרוֹת,
זָכַר לָתֵת זֶרַע לַזּוֹרֵעַ, לְהַחֲלִיף לוֹ פְּרִי הָאֻמְלָל;
זַרְעוֹ הִשְׁרִישׁ שֹׁרֶשׁ פֹּרֶה רֹאשׁ וְשִׂגְשֵׂג נִטְעוֹ עֲשׂוֹת פְּרִי בְאֻשִּׁים.
זָמְמוּ וְהֵחֵלּוּ דוֹר עֲקַלְקַלּוֹת לְהָמִיר בְּשֵׁם אֱלִיל שֵׁם אֵל אֶחָד,
זַעַף מַיִם עֲצֻרִים עֲלֵיהֶם קָרָא, פָּרְצוּ גְבוּלָם וַיַּהַפְכוּ אָרֶץ;
זֵכֶר תִּקְוַת אֱנוֹשׁ הֶאֱבִיד מֵאָרֶץ, וְשָׁטַף יְסֹדֵי סְפִיחֵי עֲפַר־אָרֶץ,
זַלְזַלִּים אֲשֶׁר בַּעֲצֵי־יַעַר עַד דוֹר עֲשִׂירִי לֹא־עָשׂוּ פֶּרִי,
זַךְ וְתָמִים בְּקִרְבָּם נִמְצָא, וְרֵיחַ מִפְעָלָיו כְּרֶקַח בְּדֹרֹתָיו.
זָדוּ וּמָרְדוּ בְּשִׁבְעַת יְמֵי נוֹגַהּ וּמֵרֹב כָּל־טוּב אָמְרוּ לָאֵל סוּר,
זָעֲמוּ בְּמֵי מַעְלָה וְדֻכְּאוּ בְּמֵי מַטָּה, וְרָצָהוּ צַדִּיק בְּשַׁי מֵעֵבֶר מֵי־נֹחַ:

חִדְּשׁוּ פְּנֵי־חֶלֶד וְשָׁבוּ לְקַדְמָתָן מִמְּתֵי מִסְפָּר יֹצְאֵי מִמַּסְגֵּר.
חָשְׁבוּ וְנוֹעֲצוּ אָז דוֹר חֲמִישִׁי לָרוּם וְלָשׂוּם קֵן בַּמָּרוֹם;
חַי לֹא בִצֵּר מֵהֶם מְזִמָּה, מֵלִיץ לְלֵצִים חֶפְצָם הִשְׁלִים.
חִלֵּק שְׂפַת לְשׁוֹן בַּעֲלֵי מַחְלְקוֹת וְכִתְּתוּ זֶה בָזֶה וְנִלְחֲמוּ לְמַשְׁחִית,
חָלְפוּ כַּעֲבוֹר סוּפָה וְאֵינָם, וְהוּקַם צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם.
חָשַׁב לְהָבִין סוֹד מִפְעֲלוֹת הַמִּתְנַהֲגִים בְּשֵׁטֶר וּמֹשֵׁל,
חֲזוּתוֹ מְרוּצַת שׁוֹאֵף וְזוֹרֵחַ שָׂשׂ כְּגִבּוֹר בְּצֵאתוֹ וְחַלָּשׁ בְּבֹאוֹ
חַלּוֹנֵי שַׁחַק אֲשֶׁר בְּקֵדְמָה וָיָמָּה, אֲשֶׁר בָּם תּוּתַר לְבָנָה יוֹם יוֹם,
חִצֵּי בְרָקִים וְזֹהַר כּוֹכָבִים רָצִים וְשָׁבִים, אִישׁ לֹא נֶעְדָּר,
חָכַם סוּג לֵב וְשָׂכַל מֵאֵלָיו, וְשָׁת: אָדוֹן לָאֵלֶּה, אַחֲרָיו אָרוּצָה!

טֶרֶם הִקְדִּים אֵל בֵּרַר לוֹ דֶרֶךְ, לֶךְ־לְךָ מִמָּוֶת לְדֶרֶךְ חַיִּים.
טָהוֹר בְּמַעֲשָׂיו דִּבֵּר גְּבוּרוֹת: נָא אֱלֹהֵי הַמִּשְׁפָּט שְׁפָט־נָא בְּרַחֲמִים!
טֶרֶף רוֹזְנִים בְּלֹא מָגֵן וָחֶרֶב, שִׂגְּבוּ מֵאֵשׁ, עֲזָרוֹ בַּמִּלְחָמָה.
טֶבַע חוֹתַם בְּרִית שָׂם בִּשְׁאֵרוֹ, בָּהּ תִּתֵּן פְּעֻלַּת וְאָז תִּקְפֹּץ פִּיהָ.
טַרְפֵּי צֶמַח זְקֵנִים הֵנֵצוּ בוֹ, בְּהִפָּתַח מָקוֹר לַעֲרוּגַת חֹרֶב.
טָפַשׁ הוֹרוֹ וְצוּר לֹא הִכִּירוּ, וְהוֹדִיעָם בְּאֶשֶׁל שֵׁם אֵל עוֹלָם.
טֹרַח בֹּחַן מְנַסֵּהוּ עָמַס עַל־שֶׁכֶם וְגַם מָשַׁל בַּיֵּצֶר תֵּת שֵׂיוֹ לַזֶּבַח,
טֶנֶא בִכּוּרִים לְמִנְחָה הוֹבִיל, אָב לֹא־חָמַל, בֵּן לֹא־אֵחַר;

מְבָח בְּעֵת שֵׂת, בְּעֵת תְּפֹשׂ חֶרֶב מַלְאֲכֵי שָׁלוֹם מַר יִזְעֲקוּ בְּבֶכִי,
טוֹב וְרַחוּם שָׂת אַל־תַּשְׁחֵת נַעַר, נִרְצָה כְּעוֹלָתָם כְּזֹבֵחַ וְנִזְבָּח:

יְסַד אִישׁ תָּם בְּפִתְחֵי תְעוּדָה, טֶרֶם תֹּאמַר שְׁנַן אִמְרָתָהּ,
יָהּ מֵעוֹלָם בּוֹ נִתְפָּאַר וּבִשְׁמוֹ לְעוֹלָם יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת;
יְדָעוֹ נִצָּב עָלָיו בְּמָלוֹן וְשָׂח: אֲנִי שֹׁמְרֶךָ, צֵל עַל־יְמִינֶךָ.
יוֹרְדִים וְעוֹלִים קְדֹשִׁים לְמַצַּעְתּוֹ, לְהַכִּיר תֹּאַר חָקוּק בִּמְרוֹמִים;
יֵצֶר הַפָּרִיץ מְעַט מֵאֱלֹהִים, לְיַחֵם בְּמַקְלוֹת כְּחֹמֶר בְּיַד הַיּוֹצֵר;
יִרְאַת חָזוֹן אֲרַמִּי בִּצְעָתְתוֹ: אַל־תִּגַּע בְּבֵן עָמוּס מִגֶּבֶר בְּטֶן;
יָחִיד אֵשׁ לַהַט בְּהֵאָבְקוֹ עִמּוֹ, כִּי לֹא יָכֹל לוֹ, וְנִתְחַנֵּן בְּבֶכִי;
יֶשַׁע הִפְלִיא לוֹ מִתְגּוֹר חֶרֶב, שִׁטֵּם וְשָׁמַר אֵיבַת עוֹלָם.
יָרַשׁ תַּאֲוַת בִּרְכַּת הוֹרָיו, שְׁנֵים־עָשָׂר שֵׁבֶט כְּשִׁמְרֵי הָרָקִיעַ,
יוּחַד שְׁלִישִׁי לִרְאוֹת פְּנֵי־מַלְכָּה, לְשׁוֹרֵר, לְשָׁרֵת, לָבוֹא חֲדָרָיו:

כְּעֵץ שָׁתוּל עַל־פַּלְגֵי מַיִם, הִפְרִיחַ מִמֶּנּוּ שְׁלֹשֶׁת בַּדֵּי קֹדֶשׁ,
כְּפוּפֵי סֵבֶל לְאֹהֶל וּקְרָשָׁיו, תִּקְעֵי יָתֵד, פֹּרְשֵׂי יְרִיעָה,
כָּתֵף נְטוּיָה כְּעֶגְלָה מְלֻמֶּדֶת לְעֹל עֲבֹדַת קֹדֶשׁ אֲרוֹן כָּל־הָאָרֶץ.
כַּגֶּפֶן אַדֶּרֶת יְפַת פְּרִי וַעֲנַף הִצְמִיחַ עַמְרָם מִשֹּׁרֶשׁ לֵוִי,
כִּי שִׁלְּחָה שְׁלֹשֶׁת שָׂרִיגֵי חֶמֶד: מְכַהֵן וְרוֹעֶה וְאִשָּׁה נְבִיאָה.
כַּנֹּגַשׁ עֵת הוֹדִים פְּרָתוֹ; הוּקַם לִשְׁבֹּר מֹטוֹת צֹעַן לִפְרוֹץ גֶּדֶר שֶׁצֶל,
כֻּסָּה בֶּעָנָן וְנִתְקַדֵּשׁ שָׁבוּעַ, נִצָּב בְּתוֹכְךָ בְּעֵת מַתַּן אֹמֶר,
כֹּחַ אַדִּירִים לְפָנָיו נִכְנָעוּ, מִמּוֹרָאוֹ לֹא־עָמַד אִישׁ,
כִּלְכֵּל צֹאן קֹדֶשׁ שְׁאָר בִּישִׁימוֹן וְלֶחֶם שְׁחָקִים עַד־בֹּאָם לָאָרֶץ.
כָּרְתָה בְּרִית עִם־עַלְמָה תוֹפֶפֶת, נָוְתָה וְנֶאֶסְפָה וְלֹא־הָיָה מָיִם:

לְזוּי עֲנָנֵי הוֹד יְדִידִים נֻחֲנוּ עַל־יְדֵי מְכַהֵן בְּשָׁלוֹם וּבְמִישׁוֹר,
לוֹ וּלְזַרְעוֹ בְּרִית אֱמֶת נֶחְקְקָה. בַּל־תַּשְׁבִּית מֶלַח בְּרִית הַנִּיחֹחַ.
לְקִנְאַת חֲמַת־גֶּבֶר גְּמוּל גָּמַל אֵל וְחִדֵּשׁ חֻקּוֹ לְדֹרוֹת עוֹלָם.
לְזָר לֹא־יָאֲתָה נַחֲלַת כְּבוֹדָם, לֹא יִירַשׁ אֱנוֹשׁ מַתַּת חֶלְקָם,
לְצַלְמָוֶת הוֹרְדוּ עֲדַת אַנְשֵׁי־שֵׁם, וְהוֹשִׁיבוּ עֹז מֶלֶךְ בְּבֵית הַחָפְשִׁית:

לֹא יְקַנְּאוּ בְּחֶבֶל אֲחֻזַּת אַחִים, אֱלֹהִים נִקְרָא מְנַת־גּוֹרָלָם,
לֶחֶם הָאִשִּׁים לָהֶם הוּכָן. כְּהִתְקָרְבָם לָאֵל בְּעֵת רִחוּק עֵגֶל.
לִמְּדָם מְחֹקֵק סִדְרֵי עֲבֹדָה, כִּי בְשִׁבְתָּם פֶּתַח עֲלֵיהֶם הָפְקַד
לִרְחֹץ, לָסוּךְ, לְקַדֵּשׁ בְּדָם וָשֶׁמֶן. לִלְבֹּשׁ בַּדִּים וְלַחֲגֹר בְּמֵזַח,
לְמַלֵּא יָדָם יָמִים שִׁבְעָה — וַיְשִׂימֶהָ לְחֹק לְדֹרֹת עוֹלָם,
כַּכָּתוּב בַּתּוֹרָה: כַּאֲשֶׁר עָשָׂה בַּיּוֹם הַזֶּה צִוָּה יְיָ לַעֲשֹׂת לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם:

מִשְׁפָּחוֹת בְּרוּרִים גּוֹרָל יָפִּילוּ, לְגַדֵּל סֶגֶן לַעֲלֹתוֹ בֶּעָשׂוֹר.
מֵעֶרֶשׂ יְצוּעוֹ שְׁאֵרוֹ יַבְדִּילוּ, פֶּן־יִטַּמָּא שָׁבוּעַ בְּשִׁגְגַת נִדָּה;
מְקוֹם עֲזָרַת סְגָנִים בֵּית מוֹשָׁבוֹ, הֲלוֹא שָׁם יָלִין כָּל־יְמֵי שִׁבְעָה,
מַעֲלֶה מִנְחָה וְנֹתֵן סַמִּים, וְעֹרֵךְ נֵרוֹת וְרִאשׁוֹן בְּרֹאשׁ וָרֶגֶל;
מְמַכֵּר שַׁבָּתוֹת וְחֵלֶק מִשְׁמָרוֹת חֶלְקוֹ בְרֹאשׁ כְּנֶגֶד כֻּלָּם.
מַחְכִּימֵי פְתִי יַעֲמִיתוּ־לוֹ, לְחַנְּכוֹ, לְשַׁנְּנוֹ בְּחֻקֵּי עָשׂוֹר,
מַרְאִים לוֹ בְּעֶרֶב יוֹם סְלִיחָה פָּרוֹ וְאֵילוֹ וְזִבְחֵי קָהָל;
מַה־נָּאָה עֲבֹדָתְךָ — יֹאמְרוּ — חֲזַק וֶאֱמָץ כִּי כָל־אֵלֶּה פְּעָלֶיךָ!
מַאֲכָל יַמְעִיטוּ מִמֶּנּוּ לְעֵת עֶרֶב, פֶּן־יֵרָדֵם וְיִקֶר מִקְרֵה־לָיְלָה,
מְחַנְּכָיו יְחַבְּרוּהוּ לְזִקְנֵי מַטֵּהוּ, וּבְבֵית רֹקְחֵי רֶקַח בַּשֵּׁם יַשְׁבִּיעוּהוּ:

נֶעֱנַם בִּבְכִי כִּי הָרֶשַׁע כְּפָתִי, וְהֵם יִבְכּוּ פֶּן צַדִּיק יַרְשִׁיעוּ.
נְעִמוֹת מִדְרָשׁ וּמִקְרָא יְשׂוֹחֲחוּ, אַף בְּכִתְבֵי קֹדֶשׁ הֵם יַעֲסִיקוּהוּ;
נַפְשׁוֹ יְשׁוֹבְבוּ בְּשִׂיחַ מַלְבֵי־קֶדֶם, אִם־בַּעַר הוּא וְלֹא־לָמַד לֶקַח.
נְתִינִים שָׁאוֹן בְּעִיר הוֹמִיָּה לְהַשְׁבִּיעוֹ נְדֻדִים עֲדֵי־נֶשֶׁף,
נָמָה לָנוּם שְׁנָתוֹ יַפְרִידוּ בִּנְעִימַת אֶצְבַּע זְרֵדָה, בְּפֶה וְלֹא־בְכִנּוֹר.
נִצְרֵי חֻקִּים בְּזָוֵי מִצְוֹת, לְהָרִים דֶּשֶׁן חֲצוֹת לַיְלָה הִקְדִּימוּ;
נֶהְדְּפוּ רָצִים בְּמַעֲלוֹת מִזְבֵּחַ, וְשָׁקְדוּ לְהַשְׁבִּית מְדָנִים בְּפַיִס.
נוֹעֲלוּ וְטָבְלוּ וְעָמְדוּ עֲטָרָה וְהֵפִיסוּ תְּחִלָּה עַל־תְּרוּמַת דֶּשֶׁן;
נִצְבְּעוּ שֵׁנִית עַל־מַעֲשֵׂה כֶבֶשׂ וְעַל־דִּשּׁוּן מִזְבֵּחַ פְּנִימִי וְנֵרוֹת;
נִתְחַדְּשׁוּ שְׁלִישִׁי לְסַמִּים, רְבִיעִי בְּתַעֲרוּבוֹת לַעֲרֹךְ הַנְּתָחִים:

שַׂר פָּקִיד נְגִיד מְלֶאכֶת הַקֹּדֶשׁ שָׁלַח לְקָדִים צִירֵי אֱמוּנָה,
שָׂח לָמוֹ: הַבִּיטוּ אִם־עָלָה הַשַּׁחַר, אִם־הֵפִיץ אוֹר קָדִים עֲלֵי־אָרֶץ,

סְפְּרוּ־לוֹ כִּי־בָרַק נֹגַהּ וְרָץ לְמִקְוֵה טֹהַר לְבֵית עֲזָרָה;
סָכוּ מְחִיצַת שֵׁשׁ בֵּינוֹ לְבֵין עָם לִנְהָג־בּוֹ בְּגֹדֶל בְּלִי־חֲזוֹת מַעֲרֵהוּ;
שִׂמְלַת עֹרוֹ יְמַהֵר יִפְשֹׁט, וַיֵּרֶד וַיִּטְבֹּל וַיַּעַל וַיִּסְתַּפָּג,
סְגָן הַמַּלְבִּישׁ יַעֲטֵהוּ בַדִּים, וַיֹּסֶף לְגַדְּלוֹ בְּעֲדֵי בִגְדֵי־פָז;
שֵׁשׁ בְּמַעֲטֵה הוֹד וְלֵב לֹא־יַגְבִּיהַּ, לְבָשָׁם לִכְבוֹד אֵל וְלֹא לְמַעֲנֵהוּ.
סֵדֶר מִלְחָמוֹת בָּהֶם יִשְׁאָל, וְעֵינָיו לְמוֹרֵהוּ כְּתַלְמִיד לָרַב;
סוֹד יְגַלֶּה־לוֹ בְּמִשְׁפַּט הָאוּרִים, אִם־עָלֹה אִם־חָדֹל, אִם־לְחֶרֶב אִם־לְיֵשַׁע.
סֶלּוּ לֵאלֹהִים בְּנֵי גוֹי גָּדוֹל, קָרוֹב בְּכָל־עֵת לְבַשֵּׂר יְשׁוּעוֹת:

עָלַץ כְּמַלְאָךְ בְּשִׁבּוּץ מִכְנְסֵי־בַד כִּפְרָשׁ מוּכָן צִיר אֱמֶת לְשֹׁלְחָיו,
עֶרְוַת זִמָּה בָּהֶם יְכַסֶּה, כִּי כֵן מִצְוָתָם לְכַסּוֹת עֶרְוָה;
עַלְמוּת קוֹמָה יְמַלֵּא בִכְתֹנֶת כְּפוּלָה מְשֻׁבֶּצֶת עַד־פַּסֵּי יָד,
עֲוֹן בֵּית יַעֲקֹב יְכַפֵּר בְּזֹאת, מִכְרֵי צַדִּיק עַל־כְּתֹנֶת פַּסִּים;
עֹז אַבְנֵט הִתְאַזֵּר בְּמֵזַח אֲרוּג־בָּד, וְלֹא־כִלְאַיִם כְּכָל־יְמֵי שָׁנָה,
עֲטֶרֶת רֹאשׁוֹ כְּהוֹד הַמְּלוּכָה, צְנִיף צְפִירַת שֵׁשׁ לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת;
עֲטוּי מְעִיל תְּכֵלֶת כְּזֹהַר הָרָקִיעַ, מְמַלֵּא בֵית־יָד גְּלִילֵי זְרֹעָיו,
עָגֹל שְׂפַת־פִּיו, רֹאשׁוֹ כְתַחְרָא, מֵסַב קֶלַע בְּלִי לְהִקָּרֵעַ,
עַל־פְּאַת שׁוּלָיו רִמּוֹנֵי צְבָעִים וּפַעֲמֹנֵי פָז סָבִיב בְּתָוֶךְ,
עֵת יַשִּׁיקוּ קוֹל זֶה בָּזֶה יְכַפֵּר בְּעַד־קוֹל מַכֵּה רֵעַ בַּסָּתֶר:

פְּעֻלַּת חֹשֵׁב אֲרִיגַת הָאֵפוֹד, מָשְׁזָר שֵׁשׁ שָׁנִי תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן,
פְּתִיל זָהָב נִמְוֶה בְּכָל־חוּט, וְנִתְלַבֵּשׁ בּוֹ מִלֵּב וְעַד־טַבּוּר,
פִּנּוֹת כְּתֵפָיו כְּזֹהַר הַמְּאֹרֹת, מַבְהִיקוֹת אוֹר מֵאַבְנֵי הַשֹּׁהַם,
פִּתְּחָם בְּשָׁמִיר זִכְרוֹן שְׁבָטִים הַמִּתְחַלְּקִים בְּשֵׁמוֹת וְאוֹתוֹת;
פֵּרַשׁ מִמֶּנּוּ חֵשֶׁב הָאֵפוֹד, אָרוּג כְּמַעֲשֵׂהוּ, וַיַּעַנְדוּ לַאֲחֹרָיו,
פֹּרֶק עָוֹן צַו רֹאשׁ דִּבְרַת קֹדֶשׁ, אֲפֻדַּת מַסֵּכַת אֱלֹהֵי זָהָב;
פְּנֵי לֵב הָאֵפוֹד קֶרַע זֶרֶת עַל־זֶרֶת מְקוֹם יִרְכַּס חֹשֶׁן בְּמַטְבַּעַת זָהָב,
פָּקַד טוּרֵי אֶבֶן כְּמִסְפַּר דְּגָלִים שְׁמָם חָקוּק בָּם וַיְמַלְּאוּ חֹשֶׁן,
פָּז מֻסַבֹּת בְּמִלֻּאתָם, מַרְאֵה דְמוּתָם כְּמַרְאֵה עֵינַיִם;
פֶּרֶץ דְּבֵקִים בֵּין אֵפוֹד לְחֹשֶׁן יְכַסֶּה בְּשַׁרְשְׁרֹת עֲבֹתֹת הַזָּהָב:

צִיץ פְּז מֻקָּף צִצֵּי פְנִינִים דִּבֵּק וְחִבֵּר לְנֵזֶר הַקֹּדֶשׁ;
צְנִיף הוֹד שָׂם בַּמֵּצַח וְעָלָיו הַצִּיץ וּשְׁטַת שֵׂעָר בֵּינוֹ לְמִצְנֶפֶת,
צוּר עוֹלָמִים שֵׁם הַנַּעֲרָץ חָקוּק עַל־צִיץ בְּמִכְתַּב חוֹתָם,
צֵאת מְמְאַת עָוֹן דָּם וָנֶסֶךְ יְרַצֶּה הַצִּיץ כְּנִיחֹחַ טָהוֹר.
צִיץ נֹבֵל, תּוֹלַעַת וְלֹא־אִישׁ, נֶחְשָׁב לְשָׁרֵת לְחֵי הָעוֹלָם;
צֹפֶה פְּנֵי־מֶלֶךְ וּבָא בְּחַדְרֵי־קֹדֶשׁ לָבֶשׁ בַּדִּים וְלֹא בְּכֶתֶם אוֹפִיר!
צוֹ עֹנֶשׁ מִיתָה לְבָאֵי עֲזָרָה, לְהַרְחִיץ יָדַיִם וְרַגְלַיִם בְּבֹאָם,
צִיר לָכֵן בְּטֶרֶם גִּשְׁתּוֹ לְשָׁרֵת יְמַהֵר יְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו;
צְעִירָיו יַגִּישׁוּ אֶת תְּמִיד־הַשַּׁחַר, קְרָצוֹ וְקִבֵּל דָּמוֹ וְזָרַק,
צָעַד לְהַקְטִיר קְטֹרֶת וּלְהֵיטִיב נֵרוֹת, לְהַקְרִיב רֹאשׁ וְנֵתַח חֲבִתִּים וָנֶסֶךְ:

קָדַם בְּצֵאתוֹ לְבֵית פַּרְוָה בַּקֹּדֶשׁ וְסָכוּ מְחִיצַת שֵׁשׁ בֵּינוֹ לְבֵין עָם,
קִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וּפָשַׁט וְעָטָה כְּלֵי בַד וְשָׁב וְנִתְקַדָּשׁ;
קָרַב אֵצֶל פַּר חַטָּאתוֹ וְהוּא עֹמֵד בֵּין הָאוּלָם וְלַמִּזְבֵּחַ
וְסוֹמֵךְ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו וּמִתְוַדֶּה, וְכָךְ הָיָה אוֹמֵר: אָנָּא הַשֵּׁם, חָטָאתִי עָוִיתִי פָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי. אָנָּא בַשֵּׁם, כַּפֶּר־נָא עַל־הַחֲטָאִים וְעַל־הָעֲוֹנוֹת וְעַל־הַפְּשָׁעִים שֶׁחָטָאתִי שֶׁעָוִיתִי שֶׁפָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי, כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ: כִּי־בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ — וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְהָעָם הָעֹמְדִים בָּעֲזָרָה וְהַמְשַׁמְּשִׁים בַּהֵיכָל בִּזְמָן שֶׁשּׁוֹמְעִים אֶת־הַשֵּׁם הַמְפֹרָשׁ שֶׁהָיָה יוֹצֵא מִפִּי כֹהֵן גָּדוֹל בִּקְדֻשָּׁה הָיוּ כֹּרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וְנֹפְלִים עַל־פְּנֵיהֶם וְאוֹמְרִים: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. אַף הוּא מִתְכַּוֵּן לִגְמֹר אֶת־הַשֵּׁם כְּנֶגֶד הַמְבָרְכִים וְאוֹמֵר לָהֶם: תִּטְהָרוּ!
קֵדְמָה לְשַׁעַר אֵיתוֹן לִצְפוֹן מִזְבֵּחַ יְלַוּוּהוּ בְּכָבוֹד כֹּהֲנֵי מִשְׁנֶה,
קִימַת שְׂעִירִים הֲלוֹא שָׁם הָיְתָה וּכְלִי בֵּית הַנָּחַת גּוֹרָלוֹת זָהָב;
קְבָצָם עַל־יַד וְטֵרַף וּמַעֲלֶה, זֶה לְחֵי עוֹלָם וְזֶה לְמִיתַת צוּק.
קְחָתוֹ בְּיָמִין פּוּר חָקוּק לַשֵּׁם, סְגָן יַשְׁמִיעַ־לוֹ הַגְבֵּהַּ יְמִינֶךָ,
קָשֵׁי מַעַלְלֵי־דוֹר בִּשְׂמֹאל אִם יַעַל, רֹאשׁ בֵּית אָב יָשִׂיחַ־לוֹ הַגְבֵּהַּ שְׂמֹאלֶךָ;
קָפַץ וּנְתָנָם עַל־שְׁנֵי הַשְּׂעִירִם וְהִצְרִיחַ בְּקוֹל רָם: לַשֵּׁם חַטָּאת!

קָשַׁר שָׁנִי בְּרֹאשׁ הַמִּשְׁתַּלֵּחַ, וְהָפוּ לְמִדְבָּר וְזֶה לְבֵית שְׁחִיטָה.
וּבָא־לוֹ שְׁנִיָּה אֵצֶל פָּרוֹ וְסוֹמֵךְ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו וּמִתְוַדֶּה, וְכָךְ הָיָה אוֹמֵר: אָנָּא הַשֵּׁם, חָטָאתִי עָוִיתִי פָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי וּבְנֵי אַהֲרֹן עַם קְדוֹשֶׁיךָ. אָנָּא בַּשֵּׁם, כַּפֶּר־נָא עַל־הַחֲטָאִים וְעַל־הָעֲוֹנוֹת וְעַל־הַפְּשָׁעִים שֶׁחָטָאתִי שֶׁעָוִיתִי שֶׁפָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי וּבְנֵי אַהֲרֹן עַם קְדוֹשֶׁיךָ, כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת משֶׁה עַבְדֶּךָ: כִּי־בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ — וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְהָעָם הָעוֹמְדִים בָּעֲזָרָה וְהַמְשַׁמְּשִׁים בַּהֵיכָל בִּזְמַן שֶׁשּׁוֹמְעִים אֶת־הַשֵּׁם הַמְפֹרָשׁ שֶׁהָיָה יוֹצֵא מִפִּי כֹהֵן גָּדוֹל בִּקְדֻשָּׁה הָיוּ כֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וְנֹפְלִים עַל־פְּנֵיהֶם וְאוֹמְרִים: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. אַף הוּא מִתְכַּוֵּן לִגְמֹר אֶת־הַשֵּׁם כְּנֶגֶד הַמְבָרְכִים וְאוֹמֵר לָהֶם: תִּטְהָרוּ!

רָץ כַּדַּת וְקִבֵּל דָּם בִּכְלִי, וְאַחַר יְמָרְסֶנּוּ בְּמַעֲלוֹת אוּלָם.
רָמַס כֶּבֶשׁ וְעָלָה לַמִּזְבֵּחַ וּבְיָדוֹ מַחְתַּת פָּז הָאָדָם
רְצָפִים מְלֵאָה מִפְּנֵי מַעֲרָב; יָרַד וְשָׂמָהּ בְּרֹבֶד הַמַּרְצֶפֶת.
רֵעָיו יוֹצִיאוּ־לוֹ אֶת־הַכַּף וּכְלִי בֵּית צְבִירַת דַּקַּת הַדָּק,
רָקַח מְלֹא חָפְנָיו וְנָתַן לְתוֹךְ כָּף, נְטָלָהּ בִּשְׂמֹאל וּמַחְתָּה בְיָמִין;
רִבֵּב כֹּבֶד יָמִין עַל־שְׂמֹאל וְהִשְׁמִיל בַּהֵיכָל בַּעֲקֵב הַפָּרֹכוֹת,
רִגֵּל בְּקִרְבָּם מִנֶּגֶב לְצָפוֹן, וּבְהַגִּיעוֹ שָׁב עַד־חֲצִי הַבָּיִת;
רָאשֵׁי הַבַּדִּים כְּמַרְאֵה שָׁדַיִם לְחוּצִים בַּפָּרֹכֶת וְאֵין־דֶּרֶךְ לַעֲבֹר,
רַב־כֹּחַ יוֹדִיעַ וְיִדְחֶה בַּפָּרֹכֶת וְיָבֹא בְּלִי־פֶשַׁע בֵּין־שְׁנֵי הַבַּדִּים,
רֹאשׁ עַפְרוֹת חֶלֶד, אֶבֶן הַשְּׁתִיָּה מְקוֹם מְכוֹן אָרוֹן, שָׂם שָׁם מַחְתָּה:

שָׁפַךְ בָּהּ קְטֹרֶת וְתִמֵּר עָשָׁן, וְהִצְדִּיד פָּנָיו וְיָצָא כְדַרְכּוֹ;
שִׁוַּע בְּעַד־עָם בְּקֹצֶר בַּהֵיכָל, אֲשֶׁר לֹא יָשׁוּר רַב עַל־צָעִיר.
שׁוֹבֵב־לוֹ דַּם הַמְמֹרָס בּוֹ, וּבָא וְנִתְיַצֵּב בִּמְקוֹם עָמְדוֹ;
שָׁלַח אֶצְבַּע מְיֻמֶּנֶת וְטָבַל וְהִצְלִיף אַחַת לְמַעְלָה וְשֶׁבַע לְמַטָּה בְּמִסְפָּר.
שָׁב וְשָׂמוֹ בְּכֵן וְשָׁחַט שְׂעִיר עָם וְקִבֵּל דָּם וּבָא וְהִצְלִיף כְּדַרְכּוֹ;
שִׁזְּרוֹ בְכַנּוֹ וְנָטַל דַּם פָּר וְכֵן יַזֶּה בָאֹהֶל מוּל אָרוֹן חוּצָה,

שָׁב וַיְמִירֶנּוּ בְּדַם הַשָּׂעִיר וַיִּפְעַל־בּוֹ כְּמִשְׁפַּט דַּם פָּר.
שִׁלְּמוּ כְּדַת הַזָּיוֹת פְּנִימָה, בְּלָלָם וְיָצָא לְחַטֵּא מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת,
שֶׁיַּתְחִיל מִקֶּרֶן צְפוֹנָה מִזְרָחָה, וּבַמָּקוֹם יִגְמֹר שָׁם יַזֶּה שֶׁבַע;
שָׁפַךְ שְׁאָר בַּחוּץ בִּיסוֹד פְּנֵי פֶתַח, כִּי בָם יְכַפֵּר עַל־עֲזֶרֶת הַקֹּדֶשׁ:

וְאַחַר כָּךְ בָּא־לוֹ אֵצֶל שְׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ וְסוֹמֵךְ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו וּמִתְוַדֶּה, וְכָךְ הָיָה אוֹמֵר: אָנָּא הַשֵּׁם חָטְאוּ וְעָווּ וּפָשְׁעוּ לְפָנֶיךָ עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. אָנָּא בַשֵּׁם, כַּפֶּר־נָא עַל־הַחֲטָאִים וְעַל־הָעֲוֹנוֹת וְעַל־הַפְּשָׁעִים שֶׁחָטְאוּ וְשֶׁעָווּ וְשֶׁפָּשְׁעוּ לְפָנֶיךָ עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ: כִּי־בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ — וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְהָעָם הָעֹמְדִים בָּעֲזָרָה וְהַמְשַׁמְּשִׁים בַּהֵיכָל בִּזְמַן שֶׁשֹּׁמְעִים אֶת־הַשֵּׁם הַמְפֹרָשׁ שֶׁהָיָה יוֹצֵא מִפִּי כֹהֵן גָּדוֹל בִּקְדֻשָּׁה הָיוּ כֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וְנֹפְלִים עַל־פְּנֵיהֶם וְאוֹמְרִים: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. אַף הוּא מִתְכַּוֵּן לִגְמֹר אֶת־הַשֵּׁם כְּנֶגֶד הַמְבָרְכִים וְאוֹמֵר לָהֶם: תִּטְהָרוּ!

תִּכֵּן אִישׁ מוֹעֵד לְשַׁלְּחוֹ, וְעָלָה וְהִקְטִיר חֵלֶב פַּר וְשָׂעִיר;
תְּקָפוּם בְּמוֹטוֹת חוּץ לְמַחֲנֵה עִיר, שְׂרָפוּם כָּלִיל עוֹר וּבָשָׂר וָפֶרֶשׁ.
תָּאַר שָׂעִיר לְרֹאשׁ הַמִּדְבָּר, מְשָׁכוּהוּ לְשַׁנֵּן בְּחֹק עָשׂוּר:
תְּחִלָּה יְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וַיִּפְשַׁט כְּלֵי בַד וַיַּעַט כְּלֵי עָשְׁרוֹ.
תַּם הֶגְיוֹנוֹ פָּשַׁט וְטָבַל וְעָטָה שְׁמֹנָה בְגָדִים וְשָׁב וְנִתְקַדֵּשׁ,
תְּשׁוּרַת כְּבָשִׂים וְאֵילִים הִכְלִיל, קִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וּפָשָׁט;
תִּרְגֵּל פְּעָמָיו לְבֵית הַטְּבִילָה, טָבַל וְסִפֵּג וְעָטָה כְלֵי בָד.
תַּלְמוּדוֹ יַעַשׂ כִּדְבָרוֹ וְקִדֵּשׁ וַיּוֹצֵא מִפְּנִימָה כַּף וּמַחְתַּת פָּר;
תֹּכֶן עֲבֹדַת כְּלֵי בַד הִשְׁלִים, קִדֵּשׁ וּפָשַׁט וְהִנִּיחָם נֶצַח.
תָּכַף טְבִילָה וְלָבַשׁ כְּלֵי פָז, וְשָׁב וְנִתְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו;
תְּמִיד הָעַרְבַּיִם יַעֲשֶׂה כַּסֵּדֶר, וְהִקְטִיר קְטֹרֶת בֵּין נְתָחִים לַנֶּסֶךְ.
תַּכְלִית מַעֲשִׂים נֵרוֹת הִבְעִיר, פֵּרַשׁ כַּפַּיִם, קִדֵּשׁ וּפָשָׁט,
תִּלְבֹּשֶׁת שְׁאֵרוֹ חֲנִיכָיו יָרִיצוּ, יַלְבִּשֻׁם בְּכָבוֹד וַיֵּצֵא בְּמָשׂוֹשׂ;
תָּאֳרוֹ הַקָּרִין כְּצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בִּגְבֻרָתוֹ, מְשַׁלֵּחַ לִשְׁלֻחָיו צְדָקָה וּמַרְפֵּא.

תְּהִלָּה הִשְׁמִיעָם: לְכוּ שְׁתוּ בְּלֶב־טוֹב, אֵל נֹשֵׂא עָוֹן וְעֹבֵר עַל־פָּשַׁע!
תְּמִימִים יְשָׁרִים לְנָוֵהוּ יְלַוּוּהוּ, שִׂמְחָה יַעֲשׂוּ בְּצֵאתוֹ בְּלִי־פֶגַע;
תֶּן־לָנוּ מוֹפֵת — בְּאָזְנָיו יֹאמְרוּ — וְנֵדַע בַּמֶּה יְכֻפַּר עָוֹן;
תִּתּוֹ צִיר שָׂעִיר, וְהוּא מְבַשֵּׂר יְשׁוּעוֹת: הִלְבִּין כַּשֶּׁלֶג אֹדֶם הַשָּׁנִי!

יַנַּאי

(בארץ ישראל, לערך ד"א ת')

לֵיל שִׁמֻּרִים

וּבְכֵן: וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה!

אָז רֹב נִסִּים הִפְלֵאתָ — בַּלַּיְלָה
בְּרֹאשׁ אַשְׁמֹרֶת זֶה — הַלַּיְלָה
גֵּר צֶדֶק נִצַּחְתּוֹ כְּנֶחֱלַק־לוֹ — לַיְלָה
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה.

דַּנְתָּ מֶלֶךְ גְּרָר בַּחֲלוֹם — הַלַּיְלָה
הִפְחַדְתָּ אֲרַמִּי בְּאֶמֶשׁ — לַיְלָה
וְיִשְׂרָאֵל יָשַׁר לְאֵל וַיּוּכַל לוֹ — לַיְלָה
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה.

זֶרַע בְּכוֹרֵי פַתְרוֹס מָחַצְתָּ בַּחֲצִי — הַלַּיְלָה
חֵילָם לֹא־מָצְאוּ בְּקוּמָם — בַּלַּיְלָה
טִיסַת נְגִיד חֲרֹשֶׁת סִלִּיתָ בְּכוֹכְבֵי — לַיְלָה
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה.

יָעַץ מְחָרֵף לְנוֹפֵף אִוּוּי הוֹבַשְׁתָּ פְגָרָיו — בַּלַּיְלָה
כָּרַע בֵּל וּמַצָּבוֹ בְּאִישׁוֹן — לַיְלָה
לְאִישׁ־חֲמֻדוֹת נִגְלָה רָז חָזוֹת — לַיְלָה
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה.

מִשְׁתַּכֵּר בִּכְלֵי קֹדֶשׁ נֶהֱרַג בּוֹ בַּלַּיְלָה
נוֹשַׁע מִבּוֹר אֲרָיוֹת פּוֹתֵר בִּעֲתוּתֵי לַיְלָה
שִׂנְאָה נָטַר אֲגָגִי וְכָתַב סְפָרִים בַּלַּיְלָה
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה.

עוֹרַרְתָּ נִצְחֲךָ עָלָיו בְּנֶדֶד שְׁנַת לַיְלָה
פּוּרָה תִדְרֹךְ לְשֹׁמֵר מַה־ מִּלַּיְלָה
צָרַח כַּשֹּׁמֵר וְשָׂח אָתָא בֹקֶר וְגַם־ לַיְלָה
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה.

קָרֵב יוֹם אֲשֶׁר הוּא לֹא־יוֹם וְלֹא־ לַיְלָה
רָם הוֹדַע כִּי־לְךָ הַיּוֹם אַף־לְךָ הַלַּיְלָה
שׁוֹמְרִים הַפְקֵד לְעִירְךָ כָּל־הַיּוֹם וְכָל־ הַלַּיְלָה
תָּאִיר כְּאוֹר יוֹם חֶשְׁכַּת לַיְלָה
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה!

רַבִּי אֶלְעָזָר הַקַּלִּיר

(בארץ ישראל, לערך ד"א ת"ן)

יִרְאַת אֱלֹהִים וּתְהִלָּתוֹ

(הִימְנוֹן)

וּבְכֵן: לְנוֹרָא עֲלֵיהֶם בְּאֵימָה יַעֲרִיצוּ!

אֲשֶׁר אֵימָתְךָ
בְּאֶרְאֶלֵּי אֹמֶן, בְּאַבִּירֵי אֹמֶץ,
בִּבְלוּלֵי קֹרַח, בִּבְדוּדֵי קָדַח,
וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם;
וְאָבִיתָ תְהִלָּה
מִגְּלוּמֵי גוּשׁ, מִגָּרֵי גַיְא,
מִדְּלוּלֵי פֹעַל, מִדַּלֵּי מַעַשׂ,
וְהִיא תְהִלָּתֶךָ!

אֲשֶׁר אֵימָתֶךָ
בַּהֲמוֹן מַלְאָכִים, בְּהִלּוּךְ מַחֲנוֹת,
בְּוַעַד אֲלָפִים, בְּעֶרֶךְ רְבָבוֹת,
וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם;
וְאָבִיתָ תְהִלָּה
מִזִּיו שֹׁנֶה, מִזֹּהַר כֹּבֶה,
מֵחַסְרֵי שֶׂכֶל, מֵחֹרְשֵׁי רֶשַׁע,
וְהִיא תְהִלָּתֶךָ!

אֲשֶׁר אֵימָתֶךָ
בְּטִפּוּחַ עֲרָבוֹת, בְּטִכּוּס שְׁחָקִים,
בְּיִקְרַת עֲרָפֶל, בִּירִיעַת מְעֹנָה,
וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם;
וְאָבִיתָ תְהִלָּה
מִכְּתוּמֵי שֶׁמֶץ, מִכְּמוּסֵי דֹפִי,
מִלְּכוּדֵי פַּח, מִלְּעוּנֵי מָר,
וְהִיא תְהִלָּתֶךָ!

אֲשֶׁר אֵימָתֶךָ
בִּמְסְלוּלֵי זְבֻל, בִּמְרוּמֵי שֶׁפֶר,
בִּנְטִיַּת דֹּק, בִּנְחִיַּת עָבִים,
וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם;
וְאָבִיתָ תְהִלָּה
מִפְּרוּתֵי מָעַשׂ, מִשְּׂבֵעֵי רֹגֶז,
מֵעֲדוּרֵי אֱמֶת, מֵעֲמָסֵי בֶטֶן,
וְהִיא תְהִלָּתֶךָ!

אֲשֶׁר אֵימָתֶךָ
בְּפִתְחֵי קָדוֹשׁ, בְּפִצְחֵי בָרוּךְ,
בִּצְדוּדֵי אַרְבַּע, בִּצְנוּפֵי שֵׁשׁ,
וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם;

וְאָבִיתָ תְּהִלָּה
מִקְּרוּאֵי אָיִן, מִקָּרָאֵי בְחֹנֶף,
מֵרְחֵקֵי אֱמֶת, מֵרֵקֵי צֶדֶק,
וְהִיא תְּהִלָּתֶךָ!

אֲשֶׁר אֵימָתֶךָ
בִּשְׁבִיבֵי אֵשׁ, בִּשְׁבִילֵי מָיִם,
בִּתְלוּלֵי רוּם, בִּתְלוּיֵי גֹבַהּ
וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם;
וְאָבִיתָ תְּהִלָּה
מִבָּשָׂר וָדָם, מֵהֶבֶל וָתֹהוּ,
מֵחָצִיר יָבֵשׁ מִצֵּל עוֹבֵר
וּמִצִּיץ נֹבֵל;
מִמַּשְׁלִימֵי נֶפֶשׁ, מִמַּפְרִיחֵי רוּחַ,
וּמִמְעוֹפְפֵי חַיָּה וּמֵחֲנִיטֵי נְשָׁמָה
וּמוֹצְאֵי יְחִידָה,
וְנִשְׁמָעִים בַּדִּין, וּמֵתִים בַּמִּשְׁפָּט,
וְחַיִּים בְּרַחֲמִים, וְנוֹתְנִים־לְךָ פְּאֵר
חַי עוֹלָמִים!

*

מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים — וְאָדָם
(הִימְנוֹן)

וּבְכֵן: גְּדֹלִים מַעֲשֵׂי אֱלֹהֵינוּ!

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: אַדִּיר בְּוַעֲדוֹ,
בְּרוּם וּבְתַחַת הוֹדוֹ,
גִּלָּה אוֹר לְעַבְדּוֹ,
דִּבֵּר מֵקִים לְעַבְדּוֹ,
לָכֵן יִתְגָּאֶה אֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ!

מַעֲשֵׂה אֱנוֹשׁ: תַּחֲרוּת רַחֲמָיו,
שֶׁקֶר נְאֻמָיו,
רַבִּים אֲשָׁמָיו,
קְצַר יָמָיו,
וְאֵיךְ יִתְגָּאֶה אֱנוֹשׁ כֶּחָצִיר יָמָיו?

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: הַמַּכִּיר עוֹלְמֵי עַד,
וְסֹפֵר וּמוֹנֶה עֲדֵי־עַד;
זִיו מוֹשָׁבוֹ נוֹעָד,
חֶלֶד צֹפֶה בְּמִסְעָד,
לָכֵן יִתְגָּאֶה הַמַּבִּיט לָאָרֶץ וַתִּרְעָד!

מַעֲשֵׂה אֱנוֹשׁ: צִמָּאוֹן בְּקִרְבּוֹ,
פַּחַד בְּלִבּוֹ,
עָוֹן בְּחֻבּוֹ,
שִׂנְאָה בְאִבּוֹ,
וְאֵיךְ יִתְגָּאֶה כִּי רוּחַ עָבְרָה־בּוֹ?

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: טֹעֵן עוֹלָמוֹ,
יֹדֵעַ הֲדֹמוֹ,
כְּלָלוֹ בִנְאֻמוֹ
לָעַד לַהֲקִימוֹ,
לָכֵן יִתְגָּאֶה אֲדֹנָי צְבָאוֹת שְׁמוֹ!

מַעֲשֵׂה אֱנוֹשׁ: גִּבְגֵּם עִמּוֹ
מְזוֹן לַחְמוֹ,
לְהֵט בִּנְאֻמוֹ,
כַּעַס בְּיוֹמוֹ,
וְאֵיךְ יִתְגָּאֶה וְלֹא־יַכִּירֶנּוּ עוֹד מְקוֹמוֹ?

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: מוֹשֵׁל בְּמִפְעָלוֹ,
נוֹרָא עַל־זְבֻלוֹ,
סְלוּדוֹ כְּגָדְלוֹ,
עֻזּוֹ כְּרֹב חֵילוֹ,
לָכֵן יִתְגָּאֶה שְׂרָפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ!

מַעֲשֵׂה אֱנוֹשׁ: יִשְׁתַּחֲוֶה לַמֶּלֶךְ,
טַרְפּוֹ לִמְצֹא מְהַלֵּךְ,
חֲבוּר עֲצָבוֹ מַשְׁלֵךְ:
זֶה־עֲמָלוֹ וְרֵיקָם יֵלֵךְ —
וְאֵיךְ יִתְגָּאֶה כִּי־בַהֶבֶל בָּא וּבַחֹשֶׁךְ יֵלֵךְ?

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: פְּאֵרוֹ בִּשְׁמֵי מְעוֹנַי,
צֹפֶה וּמַבִּיט עֲנָיָנַי;
קִלּוּס שְׁמוֹ בַּהֲמוֹנַי,
רֹדֶה בְּקֶרֶב מוֹנַי,
לָכֵן יִתְגָּאֶה גְּדֹלִים מַעֲשֵׂי אֲדֹנָי!

מַעֲשֵׂה אֱנוֹשׁ: וּמְבַקֵּשׁ חַיִל וּמַחְסֶה,
הוּא פְּשָׁעָיו יְכַסֶּה,
דֹּרֵךְ וּבָא עִם־חֹמְסַי,
גּוֹזֵל עֲנִיֵּי רְמוּסַי,
וְאֵיךְ יִתְגָּאֶה וּבַחֹשֶׁךְ שְׁמוֹ יְכֻסֶּה?

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: שַׁדַּי רֹקַע הָאָרֶץ עַל־בְּלִימָה,
שְׁכֵנֶיהָ בְּלִי־הֱיוֹת לְשַׁמָּה;
תִּכֵּן עַל־מַיִם אֲדָמָה,
תֹּקֶף שְׁמוֹ לְרוֹמֵמָה,
לָכֵן יִתְגָּאֶה עֹטֶה אוֹר כַּשַּׂלְמָה!

מַעֲשֵׂה אֱנוֹשׁ: בְּנָע וָנָד בָּאָרֶץ
בְּקוּמוֹ לְשׁוֹטֵט בָּאָרֶץ;
אִם־עוֹדֶנּוּ הַיּוֹם בָּאָרֶץ,
אֵינֶנּוּ מָחָר עֲלֵי־אָרֶץ —
וְאֵיךְ יִתְגָּאֶה כִּי אָדָם אֵין צַדִּיק בָּאָרֶץ?

*

קִינוֹת לְתִשְׁעָה בְּאָב

1

בְּלֵיל־זֶה יִבְכְּיוּן וְיֵלִילוּ בָנַי,
בְּלֵיל־זֶה חָרַב קָדְשִׁי וְנִשְׂרְפוּ אַרְמוֹנַי,
וְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל יֶהֱגוּ בִיגוֹנַי,
וְיִבְכּוּ אֶת־הַשְּׂרֵפָה אֲשֶׁר שָׂרַף אֲדֹנָי:

בְּלֵיל־זֶה תְּיַלִּיל עֲנִיָּה נֶחְדֶּלֶת,
וּמִבֵּית אָבִיהָ בַּחַיִּים מֻבְדֶּלֶת,
וְיָצְאָה מִבֵּיתוֹ וְנִסְגַּר הַדֶּלֶת,
וְהָלְכָה בַּשִּׁבְיָה וּבְכָל־פֶּה נֶאֱכֶלֶת,
שִׁלְּחָה גַּחֶלֶת בָּעֲרָה וְאֹכֶלֶת,
וְאֵשׁ יָצְאָה מֵאֵת אֲדֹנָי!

בְּלֵיל־זֶה הַגַּלְגַּל סִבֵּב הַחוֹבָה,
רִאשׁוֹן גַּם־שֵׁנִי בֵּיתִי נֶחֱרָבָה,
וּבַת לֹא־רֻחָמָה וּבַת הַשּׁוֹבֵבָה
הָשְׁקְתָה מֵי־רֹאשׁ וּבִטְנָהּ צָבָה,
וְשֻׁלְּחָה מִבֵּיתוֹ וְגַם־נָשְׁתָה טוֹבָה,
גְּדוֹלָה הַשִּׂנְאָה מֵאֵת אֲשֶׁר־אֲהֵבָה,
וּבְאַלְמְנוּת חַיּוּת כְּאִשָּׁה נֶעֱזָבָה,
וַתֹּאמֶר צִיּוֹן עֲזָבַנִי אֲדֹנָי!

בְּלֵיל־זֶה קָדְרוּ וְחָשְׁכוּ הַמְּאֹרוֹת
לְחָרְבַּן בֵּית־קָדְשִׁי וּבִטּוּל מִשְׁמָרוֹת:
בְּלֵיל־זֶה סַבּוּנִי אֲפָפוּנִי צָרוֹת
וְגַם־קָרָא מוֹעֵד לְחָמֵשׁ גְּזֵרוֹת,
בְּכִי־חִנָּם בָּכוּ וְנִקְבַּע לַדּוֹרוֹת,
כִּי־הָיְתָה סִבָּה מֵעִם אֲדֹנָי!

בְּלֵיל־זֶה אֵרְעוּ חָמֵשׁ מְאוֹרָעוֹת,
גָּזַר עַל־אָבוֹת בְּפֶרַע פְּרָעוֹת,
וְדָבְקוּ־בוֹ צָרוֹת מְצֵרוֹת וְרָעוֹת:
מוּכָן הָיָה לִפְגֹּעַ פְּגָעוֹת,
וְהֶעֱמִיד הָאוֹיֵב וְהֵרִים קוֹל־זְוָעוֹת
קוּם כִּי זֶה הַיּוֹם אֲשֶׁר נָתַן אֲדֹנָי!

יב

אָהֳלִי אֲשֶׁר תָּאַבְתָּ עַד־לֹא בְרֵאשִׁית עִם־כִּסֵּא כָבוֹד לְצָרְפוֹ,
לָמָּה לָנֶצַח שֻׁדַּד בְּיַד שֹׁדְדִים
וְנִהְיֵיתָ כְּרֹעָה בְעָטְיָה, וְרָעַשְׁתָּ וְרָגַנְתָּ: וְעַתָּה מַה־לִּי־פֹה?

אָהֳלִי אֲשֶׁר קוֹמַמְתָּ לְאֵתָנֵי קֶדֶם בְּחֶרְדַּת מִי־אֵפוֹא,
לָמָּה לָנֶצַח צֻמַּת בְּיַד צָרִים
וְנִהְיֵיתָ כְּצִפּוֹר בּוֹדֵד עַל־גָּג, מַר צֹרֵחַ: מָה לִידִידִי פֹה?

אָהֳלִי אֲשֶׁר פַּצְתָּ לְמַעְנוֹ לָצִיר: וְאַתָּה עֲמֹד עִמָּדִי פֹּה,
לָמָּה לָנֶצַח עֻרְעַר בְּיַד עֲרֵלִים
וְנִהְיֵיתָ כְּשֹׂנֵא וְצָר, וְאַיֵּה אִוּוּי: אֵשֵׁב פֹּה?

אָהֳלִי אֲשֶׁר נָחִיתָ בְּעַנְנֵי הוֹד לְאֶת־אֲשֶׁר יֶשְׁנוֹ פֹּה וְאֵינֶנּוּ פֹּה,
לָמָּה לָנֶצַח מֹאַס בְּיַד מוֹרְדִים
וְנִהְיֵיתָ כְּלֹא־יוּכַל לְהוֹשִׁיעַ, מַה־לְּךָ פֹה וּמִי־לְךָ פֹה?

אָהֳלִי אֲשֶׁר כּוֹנַנְתָּ מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ לְחֹפֵף לְחֻפּוֹ,
לָמָּה לָנֶצַח יָעָה בְּיַד יְהִירִים
וְנִהְיֵיתָ כְּמָשׁ בֶּחָלָל, וְאֵין־עוֹד נָבִיא, וְנַמְתָּ: הַאֵין פֹּה?

אָהֳלִי אֲשֶׁר חָנִיתָ מֵאָז בְּתָאָיו מִפֹּה וּמִפּוֹ,
לָמָּה לָנֶצַח זֻנַּח בְּיַד זָרִים
וְנִהְיֵיתָ כְּוָתִיק יֹצֵא חוּצָה וְלֹא־עָבַר פֹּה?

אָהֳלִי אֲשֶׁר הֵכַנְתָּ לְהַשְׁלִיךְ בּוֹ לְפָנֶיךָ גּוֹרָל פֹּה,
לָמָּה לָנֶצַח דֹּחָה בְּיַד דּוֹמִים
וְנִהְיֵיתָ כְּגֵר בָּאָרֶץ וְנַמְתָּ: כִּי־לֹא נָסֹב עַד־בֹּאוֹ פֹה?

אָהֳלִי אֲשֶׁר בַּעֲוֹן בִּצְעִי חָשְׁכוּ כּוֹכְבֵי נִשְׁפּוֹ,
לָמָּה לָנֶצַח אֻפַּל בְּיַד אֲרוּרִים
וְנִהְיֵיתָ כְּאֹרֵחַ בְּמָלוֹן, וְעַד מִי־לְךָ פֹה?

אָחוֹר וָקֶדֶם מִפֹּה וּמִפּוֹ,
לְכָל־דֹּר וָדֹר נוֹדַע קִצְפּוֹ וְחֻפּוֹ,
עַל־מָה מִכָּל־אֹם שָׁת עָלַי כַּפּוֹ?
זֹאת בַּעֲלִיל כִּי־פִיד חָקוּק בְּכַפּוֹ,
רִפְאוּתִי בְּטוּחָה כִּי רֶגַע בְּאַפּוֹ —
וְעַד־עַתָּה אֵיכָה יָעִיב בְּאַפּוֹ?

3

אָז בִּמְלֹאת שֵׂפֶק יָפָה כְּתִרְצָה,
הֵן אֶרְאֶלָּם צָעֲקוּ חֻצָה;
בֶּן־חִלְקִיָּהוּ מֵאַרְמוֹן כְּיָצָא,
אֵשֶׁת יְפַת־תֹּאַר מְגֻוֹלֶת מָצָא.

,,גּוֹזְרַנִי עָלַיִךְ בְּשֵׁם אֱלֹהִים וְאָדָם:
אִם־שֵׁד לְשֵׁדִים אַתְּ אוֹ לִבְנֵי אָדָם?״

דְּמוּת יָפְיֵךְ כְּבָשָׂר וָדָם,
פַּחְדֵּךְ וְיִרְאָתֵךְ כְּמַלְאָכִים לְבַדָּם.״

,,הֵן לֹא־שֵׁד אֲנִי וְלֹא גֹלֶם פָּחַת,
יְדוּעָה הָיִיתִי בְּשׁוּבָה וָנַחַת;
וְהֵן לִשְׁלֹשָׁה אֲנִי, וּלְשִׁבְעִים וְאֶחָד,
וְלִשְׁנֵים עָשָׂר, וְשִׁשִּׁים, וְאֶחָד.

זה האחד אברהם היה,
ובן־השלשה — אבות שלשיה,
חק שנים עשר — הן־הן שבטי־יה,
וששים רבוא, ושבעים ואחד —
סנהדריה."

„מעמי הקשבי ועשי תשובה:
„כן היתה כלבך חשובה,
„פה־לך בעלז ולשמח בטובה,
ולא־לקרא עוד בת השובבה!"

„כי־ראיך אשמח וקולי מהדרים,
הן עוללי נתנו ביד צרים,
לקו נביאי ודמם מגרים,
גלו מלכי ושרי, וכהני בקולרים;

מלון מקדשי בעוני נדד,
הודי מאז ברח וידד,
נעם אהלי בצלבתי שדד,
רבתי עם איכה ישבה בדד!"

שחה האשה לנביא ירמיה:
„שח לאלהיך בעד מכת סערה
ענייה,

עד־יענה אל ויאמר: דיה!
ויציל בני מחרב ושביה."

פלל תחנה לפני קנו:
„מלא רחמים רחם כאב על־בנו!"
צעק: „מה־לאב שהגלה בנו,
וגם אוי לבן שעל־שלחן אב
אינו!"

„קם לך, ירמיה, למה תחשה,
לך קרא לאבות ואהרן ומשה,
רעים יבאו קינה להנשא,
כי־זאבי ערב טרפו את־השה!"

שאג היה ירמיה הנביא,
על־מכפלה נהם כלביא:
„תנו־קול בבכי אבות הצבי,
תעו בניכם והורידם בשבי!

אם כאדם עברו ברית,
איה זכות ברותי ברית?"
„מה אעשה לכם, בני,
תורה היא מלפני!"

שמם מקדש מבלי באי מועד,
על כי־ידידים נתנו להמעד.
תשבם כמאז, סומך וסועד,
תרחם ציון כי בא מועד!

שְׁפַטְיָה

(באוירי היא אוֹרְיָה, באיטליה הדרומית; מת ד״א תרמ״ז)

פִּזְמוֹן

יִשְׂרָאֵל נוֹשַׁע בַּיָי תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים,
גַּם־הַיּוֹם יִוָּשְׁעוּ מִפִּיךָ שׁכֵן מְרוֹמִים,
כִּי־אַתָּה רַב סְלִיחוֹת וּבַעַל הָרַחֲמִים:

שְׁעָרֶיךָ הֵם דּוֹפְקִים כַּעֲנִיִּים וְדַלִּים,
צָקוּן לַחֲשָׁם קֶשֶׁב־יָהּ שׁכֵן מְעָלִים,
כִּי־אַתָּה רַב סְלִיחוֹת וּבַעַל הָרַחֲמִים:

פְּחוּדִים הֵם מִכָּל־צָרוֹת מִמְּחָרְפֵיהֶם וּמִמְּגַדְּפֵיהֶם,
נָא אַל־תַּעַזְבֵם אֲדֹנָי, אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם,
כִּי־אַתָּה רַב סְלִיחוֹת וּבַעַל הָרַחֲמִים:

טוּבֹתֶיךָ יְקַדְּמוּ לָהֶם בְּיוֹם תּוֹכֵחָה,
וּמִתּוֹךְ צָרָה הַמְצִיאֵם פְּדוּת וּרְוָחָה,
כִּי־אַתָּה רַב סְלִיחוֹת וּבַעַל הָרַחֲמִים:

יִוָּשְׁעוּ לְעֵין כֹּל וְאַל־יִמְשְׁלוּ־בָם רְשָׁעִים,
כַּלֵּה שֵׂעִיר וְחֹתְנוּ וְיַעֲלוּ לְצִיּוֹן מוֹשִׁיעִים,
כִּי־אַתָּה רַב סְלִיחוֹת וּבַעַל הָרַחֲמִים:

הַקְשִׁיבָה אָדוֹן לְקוֹל שַׁוְעָתָם
וְלִמְכוֹן שִׁבְתְּךָ הַשָּׁמַיִם תַּעֲלֶה תְּפִלָּתָם,
כִּי־אַתָּה רַב סְלִיחוֹת וּבַעַל הָרַחֲמִים:

אֲמִתַּי בֶּן־שְׁפַטְיָה

(באוירי היא אוריָה, לערך ד״א תר״ם)

סְלִיחָה

אֵיךְ מִכָּל אֻמּוֹת
הָשְׁפַּלְתִּי עַד תְּהֹמוֹת,
וּמִיּוֹם שֶׁנִּתַּתִּי לְשַׁמּוֹת
אֵין עֵזֶר וּתְקוּמוֹת!

יֹדְעַי בִּי מַלְעִיבִים:
,,מַה־לָּכֶם עֲנִיִּים וַעֲלוּבִים,
כִּי־מִקֶּדֶם כְּבָנִים חֲשׁוּבִים —
וְעַתָּה כִּכְלִי־רֵיק וּכְלָבִים?

מַדּוּעַ כָּל שְׁכֵנִים
מִתּוֹךְ חָרְבוֹתֵיהֶם נִבְנִים,
וַאֲנִי כַּמֶּה שָׁנִים
בֹּכֶה עַל־שְׁנֵי חֻרְבָּנִים?!

חֲזוֹת קֵץ גָּלוּת
עַד־מָתַי אַתֶּם בְּסִכְלוּת?
הֲלֹא תֵדְעוּ בִּפְלִילוּת
כִּי־תִקְוַתְכֶם הֶבֶל וְהוֹלֵלוּת!״

תַּרְבּוּכוֹת כָּל בָּנוֹת
בְּשִׂמְחָה וּבִנְגִינוֹת,
וּבְנוֹת־יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל הָאֲנוּנוֹת
תָּמִיד בִּנְהִי וְקִינוֹת!

זֹאת בְּעֵת אֶשְׁמָע,
עֵינַי דֶּמַע תִּדְמָע,
בְּמַר־נֶפֶשׁ אֶזְעַק וְאַשְׁמִעַ:
,,עַד־אָנָה יְיָ, שִׁוַּעְתִּי וְלֹא תִשְׁמָע!״

קָדוֹשׁ, שֹׁכֵן עֲרָבוֹת,
תְּפִלּוֹתֵינוּ תִּהְיֶינָה עֲרֵבוֹת;
אֲשֶׁר הִרְאִיתָנוּ צָרוֹת רַבּוֹת
הַרְאֵנוּ־נָא נֶחָמוֹת טוֹבוֹת!

*

פִּזְמוֹן

יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן,
אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וֶאֱמֶת;
נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים,
נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה, וְנַקֵּה —
וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ!

אֶזְכְּרָה אֱלֹהִים וְאֶהֱמָיָה,
בִּרְאֹתִי כָּל־עִיר עַל־תִּלָּהּ בְּנוּיָה
וְעִיר הָאֱלֹהִים מֻשְׁפֶּלֶת עַד־שְׁאוֹל תַּחְתִּיָּה —
וּבְכָל־זֹאת אָנוּ לְיָהּ וְעֵינֵינוּ לְיָהּ!

מִדַּת הָרַחֲמִים עָלֵינוּ הִתְגַּלְגְּלִי,
וְלִפְנֵי קוֹנֵךְ תְּחִנָּתֵנוּ הַפִּילִי,
וּבְעַד עַמֵּךְ רַחֲמִים שַׁאֲלִי,
כִּי כָל־לֵבָב דַּוָּי וְכָל־רֹאשׁ לָחֳלִי!

תָּמַכְתִּי יְתֵדֹתַי בִּשְׁלֹש־עֶשְׂרֵה תֵבוֹת,
וּבְשַׁעֲרֵי דְמָעוֹת — כִּי לֹא־נִשְׁלָבוֹת;
לָכֵן שָׁפַכְתִּי שִׂיחַ פְּנֵי בֹּחֵן לִבּוֹת —
בָּטוּחַ אֲנִי בָאֵלֶּה וּבִזְכוּת שְׁלֹשֶׁת אָבוֹת!

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, שׁוֹמֵעַ קוֹל בְּכִיּוֹת,
שֶׁתָּשִׂים דִּמְעָתֵנוּ בְּנֹאדְךָ לִהְיוֹת,
וְתַצִּילֵנוּ מִכָּל־גְּזֵרוֹת אַכְזָרִיּוֹת,
כִּי־לְךָ לְבַד עֵינֵינוּ תְלוּיוֹת!

זְבַדְיָה

(נראה שהיה בן דורו ומקומו של אמתי)

סְלִיחָה

אָדוֹן דִּין אִם־יְדַקְדֵּק,
בְּחֵקֶר פֹּעַל אִם־יְבַדֵּק,
גֶּבֶר לְפָנֶיךָ לֹא־יִצְדַּק!
עַל־צִדְקֹתֵינוּ אֵין־אָנוּ סְמוּכִים,
פֶּשַׁע וְעָוֹן מְלֻכְלָכִים,
צְדָקָה־מְצֹא תַּחַן עֹרְכִים.

דָּפִי־תִתֵּן בִּצְבָא מָעְלָה,
הֵן־בְּמַלְאָכֶיךָ תָּשִׂים תָּהֳלָה,
וְאַף־שֹׁתֶה כַּמַּיִם עַוְלָה!
קָו אַל־תְּמְתַּח בְּאָרְחֹתֵינוּ,
רִמָּה וְתוֹלֵעָה אַחֲרִיתֵנוּ,
שָׁוְא וְהֶבֶל שְׁנוֹתֵינוּ.

זְכוּת וּצְדָקָה אֵין־בָּנוּ,
חֵטְא וָרֶשַׁע כֻּלָּנוּ,
טוֹב אַל־תָּבוֹא בְּמִשְׁפָּט עִמָּנוּ!
תָּשׁוּב עַל־הָרָעָה תִּנָּחֵם,
זֶה־דַּרְכְּךָ חִנָּם מְרַחֵם,
בְּרַחֲמֶיךָ עָלֵינוּ רַחֵם!

יֶהֱמוּ מֵעֶיךָ עָלֵינוּ,
כְּרַחֲמֶיךָ פְּנֵה אֵלֵינוּ
לְבִלְתִּי כְּרֹעַ מַעֲלָלֵינוּ!
דְּרָכֶיךָ לְעָנָו לְהוֹרוֹת
יִדַּעְתּוֹ שְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה סְדוּרוֹת,
הִבְטַחְתּוֹ שֶׁאֵין־רֵיקָם חוֹזְרוֹת;

מְשׁוּבֹתֵינוּ רַבּוּ מִלְּמָנוֹת,
נִיחוֹחִים אַיִן וְקָרְבָּנוֹת,
סְלִיחָה מְצֹא לַעֲוֹנוֹת;
חַנּוּן־בָּם סָדַרְנוּ לְפָנֶיךָ,
זַעַק קָשַׁב מִמִּתְחַנְּנֶיךָ,
וְאַל־תְּשִׁיבֵנוּ רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ!

רַבִּי יְהוּדָה בֶּן־קוֹרֵישׁ

(בטוהראת, אפריקי הצפונית־מערבית; לערך ד"א תר"ס)

רְהוּטָה

וּבְכֵן: לְךָ יְיָ הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד!

לְךָ אָמַר לִבִּי נִפְלָאִים מַעֲשֶׂיךָ וְנַפְשִׁי יֹדַעַת מְאֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ בְּנֵי אֱלֹהִים יָרִיעוּ בְּרָן־יַחַד כּוֹכְבֵי בֹקֶר לַעֲבוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ גִּבּוֹרֵי כֹחַ וּצְבָא הַשָּׁמַיִם מִשְׁתַּחֲוִים לִסְגּוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ דִּגְלֵי בְנֵי אֵלִים וּמַרְאֵיהֶם כְּלַפִּידֵי כִידוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ הֲמֻלַּת נְהַר דִּי־נוּר וְאֶלֶף אַלְפִין מְשַׁמְּשִׁין בִּגְדוּד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ וְרִבּוֹ רִבְוָן — זֶה יִכְרַע וְיִקּוֹד, וְזֶה יִשָּׂא הוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ זְבֻלֵי מְרוֹמִים, וְדָרֵי הֲדוֹמִים, וּמִלְּבַדְּךָ אֵין עוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ חֵילֵי עֶלְיוֹנִים, שִׁבְחֲךָ מְשַׁנְּנִים, אַל־דֳּמִי לָהֶם לִכְחוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ טַפְסְרֵי טָהֳרָה, מְפָאֲרִים בְּשִׁירָה בְרוּרָה, לַעֲנוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ יִרְעֲדוּ וְיִפְחֲדוּ, וְיִתְעַתְּדוּ וִיסַלְּדוּ בְּסִלּוּד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ כָּל־בֶּרֶךְ תִּכְרַע, וְכָל־לָשׁוֹן תִּשָּׁבַע, וְכָל־סָתוּם וְכָל־סוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ לְבוּשׁ עֹז וְתוּשִׁיָּה, וְעֹמֶק פְּלִילִיָּה, וְצִדְקָתְךָ תַעֲמוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ מֶמְשָׁלָה וּגְדֻלָּה, וְכָל־סוֹף וּתְחִלָּה, מֵעוֹד וְעַד־עוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ נֶגֶד וָנֶפֶק, וּמִשְׁפָּט חֹזֶק, וְדִין עֹמֶק, וְחֶסֶד כֵּם בִּסְעוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ שְׂרָפִים עָפִים, וְכַנְפֵיהֶם מְרַפִּים, וְגַבֹּתָם מְחַפִּים לִרְעוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ עִירִין לֹא־יְשֵׁנִים, יְקִצִּים לֹא־רְדוּמִים, שִׁבְחֲךָ לִתְמוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ פָּנִים אַרְבָּעָה פָּנִים לְאֶחָת, אָדָם וְאַרְיֵה וְשׁוֹר וָנֶשֶׁר, בִּפְקוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ צְבָאוֹת, גַּבּוֹת עֵינַיִם מְלֵאוֹת, גַּבֵּיהֶן גְּבֹהוֹת, לִשְׁקוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ קַלִּים כִּבְרָקִים, חָשִׁים כִּבְזָקִים, מִתְדַּפְּקִים לִרְקוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ רוּחוֹת מַלְאֲכֵי אֵשׁ, וּמְשָׁרְתִים לַהֲטֵי אֵשׁ, מִתְיַקְּדִים יְקוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ שְׁבִיבֵי נָכוֹן מֵאָז, וְגַלְגַּלֵּי כֵס נֶאֱחָז בְּדֶלֶק נוּר לִרְפּוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ תְּהִלָּה, וְלֹא עַוְלָה, וְלֹא מִקַּח לִשְׁחוֹד — וְהַכֹּל לִפְחוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד!

רַב סְעַדְיָה גָּאוֹן

(מעיר פיום במצרים; מת בסורא ד״א תש״ב בהיותו כבן חמשים שנה)

תּוֹכֵחָה

אִם לְפִי בָּחְרְךָ, צוּרֵנוּ, בָּאָדָם הַזֶּה הַדַּל —
הוּא כְּתוֹר הַמַּעֲלָה, וּמַה־שֶּׁמֶץ דָּבָר נִשְׁמַע־בּוֹ?
אִם לְפִי בִנְיָנוֹ וְרִקְמוֹ — כְּחֶרֶשׂ מִן־הַחֹמֶר לֻקַּח,
מַעְיְנוֹת דָּם וָרִיר, מְעוֹנוֹת רִמָּה וְתוֹלַעַת!
אֶתְכְּרִיַּת רוּחִי אִם־אַבִּיעַ מַעֲלָלָיו,
נַפְשִׁי תִשְׁתּוֹחַח מַעֲשָׂיו אִם־אֶזְכְּרָה;
אוֹי לוֹ מִיִּצְרוֹ אוֹי לוֹ מִיֹּצְרוֹ,
יָדוֹ בְּכָל־יָצוּר לְשַׁחֲתָם וְיַד כֹּל בּוֹ לְהַשְׁחִיתוֹ!

בְּעוֹלָמוֹ נֶחְשָׁב הוּא כְּבֵין צְעָדָיו קִמְּשֹׂנִים,
וְכָל־יְמֵי חַיֵּי הֶבְלוֹ עַל־שְׂבָכָה יִתְהַלָּךְ;
בָּרָד וְשַׁעַר קֶטֶב, חֹם חֹרֶב צָרֶבֶת,
בְּתוֹךְ לְבָאִם לְהֻטִים, כַּמָּה יִפְקַח עֵינָיו וְיִזָּהֵר!
בָּעֹט יִבְעַט כְּשָׂבְעֵהוּ, וְעֵת כִּי־יִרְעַב וְהִתְקַצָּף,
גַּם־בַּלַּיְלָה לֹא־שָׁכַב לִבּוֹ, כִּי כָל־יָמָיו מַכְאוֹב וָכָעַס;
בַּיִת בְּבַיִת הוּא מַגִּיעַ, וְדַיּוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת אֲחֻזַּת־קָבֶר:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנַע!

גַּאֲוַת לִבּוֹ תַּשִּׁיאֵהוּ לְהִתְנַשֵּׂא עַל־בָּמֳתֵי עָב,
וְעַל־כָּל־חַי יִתְיַהֵר — וּפֶתַע נוֹקַשׁ וְנִלְכָּד.
גֹּבַהּ אַפּוֹ בַּל־יִדְרֹשׁ, הוּא וְאֶפֶס עוֹד מַלְכּוֹ,
אַךְ אֶל־שְׁאוֹל יוּרָד, בַּדֵּי עָפָר לַמּוּצָק.
גּוּשׁ בָּאוּשׁ גָּלְמֵהוּ, וְרִמַּת תַּעַב מְקַפֵּהוּ,
כְּשַׁבְּלוּל אִם יִמָּס, גַּם־שֶׁמֶשׁ לֹא רָאָה וְלֹא יָדָע.
גָּחָה חִבְּלָה יְלָדַתְהוּ וְנִמְלָט, נָפַל עַל־רֹאשׁ —
נִפְלוֹ חַלּוֹתוֹ הִיא, אֵין לוֹ תְקוּמָה מִמֶּנָּה.

דְּחוּהוּ לְמוּסָר מְחַנְּכָיו, הִמְרִיצוּהוּ מַכּוֹת וְהוֹגוּהוּ,
אָכֵן לַשָּׁוְא יִסּוּרֵימוֹ, וְהוּא כְּעֵגֶל לֹא לֻמָּד.
דַּעַת יִדְרֹשׁ כָּל־יָמָיו וְהִיא רְחוֹקָה מִמֶּנּוּ,
מִדַּת יָמָיו וְחֶלְדּוֹ נִשְׂגְּבָה לֹא־יוּכַל לָהּ.
דַּעַת מַה־יֵּלֶד יוֹם מָחָר — נִבְעַר מִדַּעַת מַה־יְּהִי,
עַל־כֵּן מָלֵא לִבּוֹ פַּחַד וְעִצָּבוֹן, יָשִׁית עֵצוֹת וְיִתְעַשֵּׁת.
דָּעֲכוּ כַפִּשְׁתָּה מַחְשְׁבֹתָיו כְּשֶׁתִּפּוֹל רָעָתוֹ פִּתְאֹם:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנַע!

הַוָּה גְדוֹלָה עָלָיו תַּאֲוַת מַאֲכַל לַחְמוֹ,
כְּמוֹ פְרָאִים וּבְנֵי־שַׁחַץ יְמַלֵּא חֹרָיו הַטָּרֶף,
הַשִּׁיחִים עַד־כְּלוֹתָם, הָרֹמֵשׂ וְהַשָּׁט עַד־תֻּמּוֹ,
וְהוּא כַּמָּוֶת לֹא־יִשְׂבָּע וְכָאֲבַדּוֹן לֹא־יֹאמַר הוֹן.
הַוּוֹת יַחְשֹׁב עַל־מִשְׁכָּבוֹ וּבְאוֹר הַבֹּקֶר יַעֲשֶׂנָּה,
יַשְׁכִּים בְּיוֹמָם לַעֲטוֹת כְּלֵי חָמָס וְאַכְזְרִיּוּת;
הַתְּלִים בְּפִיהוּ מִחוּץ דַּעַת הַבְּרִיּוֹת לִגְנֹב,
אִם־נֶחְקַר וְנִבְחַן נִמְצָא כֶּסֶף סִיג מְצֻפֶּה.

וְיִשְׂמַח בְּכָל־שְׁאָט כִּי הֵבִין לְהִתְהַפֵּךְ בְּאֹמֶר אֱמוּנָה,
רְמִיָּה כִּי־יַחֲלִיף אַף גִּילַת־לוֹ וְרַנֵּן.
וּמִי־שָׁמַע כָּזֹאת, הֲיִשְׂמַח לְאֵידוֹ בְּטִפְשׁוֹ?
וְלוּ הֵשִׁיב אֶל־לִבּוֹ כִּי אַתָּה מְפַרְנְסוֹ דַּיּוֹ!
וּלְעֵת תִּבָּקַע כְּרֵסוֹ וְיוֹזֶרֶה הַפֶּרֶשׁ עַל־פָּנָיו,
כְּאֹמֶרֶת הֵא־לְךָ שׁוֹטֶה כָּל־גָּזֵל שֶׁנָּתַתָּה בִּי!
וְתַעֲנוּגֵי עָשְׁרוֹ הוּסָרוּ וְנִשְׁאַר עֲוֹנָם בְּנַפְשׁוֹ:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנַע!

זַעַף אַפּוֹ וַחֲמָתוֹ אֹיְבָיו אֹרְבָיו הֵמָּה,
תֵּת־לוֹ מוֹקֵשׁ וּמַלְכּוֹד לְאַרְבַּע מִיתוֹת וְדִינֵיהֶם;
זִלְעָף, דְּעוּךְ וְתֹעֶה כְּרֹכֵב עָרוֹד,
וּמְשֻׁלָּח כָּאֳנִיָּה בְּלֶב־יָם מְטֹרֶפֶת וְהַיָּם הוֹלֵךְ וְסֹעֵר.

זְנוּת יִקַּח לִבּוֹ, חָכְמָתוֹ בֻּלָּעָה כִּי יַעֲגֹּב,
כְּצִפּוֹר אֶל־פַּח יָרוּץ, נַפְשׁוֹ הַיְקָרָה יָצוּד,
זָעוּ אֲבָרָיו מִפְּנֵי זָרָה, נִקְרַע הַסְּגוֹר מִן־הַשְּׁאֵר,
וְלֹא־יִמְאַס כָּל־טֻמְאָה וְלֹא־יִגְעַל כָּל־דָּוָה.

חָתָה אֵשׁ בְּחֵיקוֹ וְלֹא־חָשׁ, וּבָנָיו יִרֶב הַמַּשָּׂא,
לֹא־יִשָּׂא לַמָּרוֹם עֵינוֹ, יִזְכֹּר בֹּרְאָיו וְיֶחְדַּל.
חֵץ כְּבֵדוֹ יְפַלַּח, חֶלְאָתוֹ וְזֻהֲמוֹ בְּנִצָּתוֹ,
סָפֵק כַּף אֶל־כַּף וְיִתְנַחֵם עַל־הַמַּיִם אֲשֶׁר לֹא יֵאָסֵפוּ;
חָלְפָה כְרֶגַע תְּשׁוּקָתוֹ וְחֶרְפָּתוֹ לֹא תִמָּחֶה,
חַיָּב לְאֶלֶף כְּרִיתוּת וּמַה־יֶּשׁ־בּוֹ עוֹד מִמֶּנּוּ?
חַת הוּא מֵעֵינֵי כָל־בָּשָׂר וְעֵינֵי אֲדֹנָי מְשַׁטְּטוֹתָיו:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנַע!

טֹרֵף נַפְשׁוֹ כִּי יַעֲשֹׁק וְעִם־גַּנָּב עַד יְחַלֵּק,
וַיֶּאֱהַב קְלָלָה וַתְּבוֹאֵהוּ, וְאֶת־הָאֶבֶן וְאֶת־הָעֵץ כִּלָּתוּ.
מַטַּע שָׂדֶה זָמַם קָחַת, חָרַץ וְרָצַח וְגַם יָרַשׁ,
תְּקֻלַּל חֶלְקָתוֹ כִּנְבוּת בְּעֵמֶק עָכוֹר לְגַלִּים;
טֶרֶם יִמְשֹׁל כָּלָה מֹשֵׁל, כְּבֹשֶׁת גַּנָּב כִּי יִמָּצֵא,
סְבָלָהּ הַכְּסִיל בְּחֵיקוֹ וּפָנָיו חָפוּ בְּרָב־עָם.
טְמוּנָה קִנְאָתוֹ בְלִבּוֹ בִּרְאֹתוֹ טוֹבָה לְגֵילָיו,
תָּמוּת נַפְשׁוֹ עִמָּם יְאַב, וּמִי כָמוֹהוּ מֵרִים אִוֶּלֶת.

יְגָרֶה מָדוֹן בְּשָׁלוֹם וְלֹא בְיָד יַשְׁקִיט רִיב,
יִשֹּׁךְ בְּלוֹא־לָחַשׁ, וְיָמִית וְאֵין יְכֹלֶת לְהַחֲיוֹת.
יִשְׁתֶּה מֵי הַיָּם וְהֶאֱזְנִיחוּ, יַעֲשֹׁק נָהָר וְלֹא נָח,
יָנוּחַ הַכִּבְשָׁן מֵעֲשָׁנוֹ וְהוּא בְקִנְאָתוֹ כִּיֹקֶדֶת.
יְצוּדֵהוּ לְשׁוֹנוֹ לְמַדְחֵף, סַפַּחַת בְּגֵוָיו יִפְשֶׂהוּ,
יַהַרְגֵהוּ כַעְסוֹ כְּפֹתֶה, תְּגַמְּאֵהוּ מַשְׂטֵמָה לְמוֹתֵת.
יַחַד מְקַנֵּא וּמְקֻנָּא יַעֲבֹרוּן וְכָל־קִנְאָתָם — יִהְיוּ הָבֶל:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנַע!

כְּחֶרֶב חַדָּה יְלֻטָּשׁ, אִם תִּמְצָא יָדוֹ מֶמְשֶׁלֶת,
לְרַצּוֹת עֲבָדָיו וְהַמְּרֵעִים וְלֹא־יַגִּיעַ רְצוֹנָם סֶלָה.
כִּתְרוּהוּ כָּל־צַד וַיַּקַּף, בְּלִי־עָוֹן יְרֻצּוּן מֵרוּץ,
כַּמָּה בְנַפְשׁוֹ יִזָּהֵר לוּלֵי יָסֵךְ שֹׁמֵר כָּל־יָצוּר!
כְּסַרְסוּר בֵּין אֵל לָעָם לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ הָפְקַד,
נִחַר גְּרוֹנוֹ מִלִּזְעֹק, נָחַר מַפּוּחוֹ מִלִּצְרֹף,
כַּמָּה יִבְרַח וְיֵלֵךְ לְבַל־יִקְשֹׁר עָלָיו קֶשֶׁר,
וּכְהֶרֶף עַיִן שְׁטָפוֹ שֶׁטֶף — אֵי כְבוֹדוֹ וּגְבוּרָתוֹ?!

לְאֶרֶץ מְלֵחָה נִדְמָה אִם־לָקָה יִלָּקֶה בַּעֲרוּרֶת,
גְּדָרָיו נִתְּכוּ כַּמַּיִם עַד יָגוּב פְּרִי הַבָּטֶן.
לְתוּגָה לוֹ רֹב יְלָדָיו; יֵשׁ מֵהֶם לְאִבְחַת־חֶרֶב,
וּמֵהֶם שְׁכֹל וְאַלְמוֹן — לָרִיק יָגַע בָּם וַיְּטַפֵּחַ.
לְחָלְיָם יִדְאַג לִבּוֹ, לִשְׁמֹר סַמֵּיהֶם,
יַעֲשֶׂק־נָא פֶּן־יֵרַע הַבֵּן וְיִתְפָּרֵץ מוּמֵי הַבַּת וּפֶן־תְּחֻלָּל.
לְעֵת תְּתְקְפֵהוּ וְיַחֲלֹף יִכְבְּדוּ בָנָיו וְיִצְעֲרוּ וְלֹא־יָבִין לָמוֹ:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנַע!

מִי יְמַלֶּל־לוֹ וִיבַשְּׂרֵהוּ בְּעוֹדֶנּוּ רַךְ כִּי יַזְקִין,
יִשְׂמַח כִּי הִגִּיעַ אֵלָיו, מִשְׁאֲלוֹת מִבְּרָכָיו מְלָאוּ;
מָצָא זֶה־יּוֹם שֶׁקִּוָּה וְלִבּוֹ עָלָיו רְמַפֶּשֶׁת,
נִמְצְאוּ יְמֵי רָעָתוֹ, שָׁנִים לֹא חָפֵץ בָּמוֹ;
מִבֵּיתוֹ שֹׁמְרָיו זָעֲוּ וְאַנְשֵׁי חֵילוֹ נִגְעֲנוּ,
מִעֲטוּ טֹחֲנוֹתָיו וַתִּקְהֶינָה, וְרֹאוֹתָיו אָסְפוּ נָגְהָם,
מִקּוֹל צִפּוֹר יִתְגּוֹדֵד, וְצָלֲלוּ שְׂפָתָיו וּבְנֵי שִׁירוֹ:
אִם־יָשֵׂם בֵּאלֹהִים כִּסְלוֹ — כִּכְלוֹת כֹּחוֹ לֹא יַעַזְבֵהוּ.

נַעַר הָיָה וַיְבַעֲתֵהוּ חִצֵּי דָם וּבָרָק מִמְּרֹרָתוֹ,
חֲמָתָם רוּחוֹ תֵשְׁתְּ, כַּמָּה יְכַלְכֵּל וְיִשָּׂא!
נִתְּקוּ סִמְפוֹנֵי חֲדָרָיו בִּימֵי בְחוּרָיו בְּהַקְדִּיחַ,
וַיְיֵלִיל עַל־מִשְׁכָּבוֹ וְלֹא־צָעַק וְלֹא־שָׁב עַד־הַמַּכֵּהוּ.

נֹהֵג כְּיוֹנַת אֵלֶם, יְצַפְצֵף כְּעָגוּר וּכְסוּס,
וְהָיָה כִּי־יִרְאֶה הָרְוָחָה וְהִכְבִּיד אֶת־לִבּוֹ וְהִקְשִׁיחַ.
נֶחְפָּז לָלֶכֶת צֵאת כְּשֶׁבָּא מִכָּל־תִּקְוָה:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנַע!

שָׁב וְתַשׁ כֹּחוֹ, בֻּלַּע בִּקְרֶה וְאַף עֹצֶר,
עַד־שֶׁר רִאשׁוֹנָה פְּקֻדָּה בָּאָה אַחֶרֶת וְגַם מְבֶהָלָה;
סָס יֹאכְלֵהוּ כַּצֶּמֶר, עָשׁ יְבַלֵּהוּ וְרָקָבוֹן,
שְׂבַע יָמִים בְּרֹב רֹגֶז מְעַט וְרָעִים וּמְרֹרוֹת.
שָׂמְחוּ־לוֹ גָּרֵי בֵיתוֹ גְּעָמוּתָיו כִּי יִרְאוּ מֵחוּצָה,
וְלִבּוֹ יוֹדֵעַ מָרָתוֹ וְעֻלּוֹ כִּי נָטַל עָלָיו.
סָע מַסַּע אַחֲרֵי מַסַּע אֶל־אֶרֶץ עֵפָתָה כְּמוֹ־אֹפֶל,
שָׁלַף וַיֵּצֵא בְּבוֹא יוֹמוֹ מִכָּל־יֵשׁ וְתַעֲנוּג וְעֶשְׁתֹּנוֹת.

עָלָיו נֶהֶפְכוּ צִירָיו, חֶבְלֵי־מָוֶת וְאֵימוֹתָיו,
שָׁתָה כּוֹס מָוֶת מַר וַיָּמֹץ חֲרָשֶׁיהָ יְגָרֵם בְּקֶצֶף.
עֲטִינָיו מָלְאוּ רֹאשׁ, וְלַעֲן עַצְמוֹתָיו יְשֻׁקֶּה,
כָּבָה הַנֵּר וַיִּדְעָךְ, וַתִּקְדַּר נַפְשׁוֹ בַּעֲרִיפֶיהָ.
עֻצַּר חֶבֶל כַּסְפּוֹ וְגֻלַּת הַזָּהָב נֶחְבָּסָה,
אָזְלוּ־מַיִם מִנִּי־יַמּוֹ וַיּוּעַם כִּתְמוֹ הַטּוֹב.
עָפָר מִי־יְגַלֶּה מֵעֵינָיו לִרְאוֹת מַה־יִּהְיֶה אַחֲרָיו:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנַע!

פָּרְחָה נַפְשׁוֹ אֶל־מְעוֹנָהּ, לַיָּצוּעַ אֲשֶׁר יְצָעַתְהוּ
בִּצְרוֹר הַחַיִּים — אִם זַכָּה, וְהַמַּרְשַׁעַת בְּתוֹךְ כַּף הַקָּלַע;
פֹּרְדָה מִתּוֹךְ נְדָנָהּ, וְכָל־שֶׁכֵּן מֵאָח וָשׁוֹעַ,
גַּם־זֹה רָעָה חוֹלָה כִּי נוֹתְרָה כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת.
פִּגְרוֹ הָרַךְ וְהֶעָנֹג, אֲשֶׁר כָּל־יָמָיו יְעוֹדְדֶנּוּ,
נִמְאָס וְנִטְבָּל בַּשַּׁחַת, וְנַפְשׁוֹ עָלָיו אֹבָלֶת;
פְּנֵי לְבוּשׁוֹ מִי־יְגַלֶּה וְרֵיחוֹ מִי־יוּכַל לְהָרִיחַ,
פָּקוּד וְנָתוּן בְּאַשְׁמַנּוֹ לְעֵת מַתַּן הַחֶשְׁבּוֹן.

צוּר יִקְרָא לָרוּחַ מֵעָל וְאֶל־הָאָרֶץ לָדִין בָּשָׂר,
מַגִּיד לְאָדָם מַה־שֵּׂחוֹ וְכֹל אֲשֶׁר יִשְׁכַּח יַזְכִּירֵהוּ.
צְדָקָה לְנַפְשׁוֹ בְּהִמָּצֵא תֵּאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים בְּדֹק,
וּבְחֶלֶד בְּהִכָּחֵד — שָׁם פְּנֵי־אֵל לֹא יִתְּמוּ שְׁנוֹתָיו;
צָפַן אֱלוֹהַּ אוֹנוֹ אִם רַבּוּ פְּשָׁעָיו וְלֹא־שָׁב,
יְקַבְּצוּ פָנָיו פָּארוּר, תְּאָכְלֵהוּ אֵשׁ לֹא־נֻפָּח,
צָפוּ עֵינָיו כִּידוֹ, שִׁנָּיו יַחֲרֹק וְנָמָס:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנַע!

*

קִינָה הִיא וְקוֹנְנוּהָ בְּנֵי אָדָם עַל־נַפְשׁוֹתָם,
טֶרֶם יִסְפְּדוּ הַסֹּפְדִים יְקַדְּמוּ מַרְזֵחַ בְּמַר בֶּכִי.
קִיא צֹאָה בִּשְׁלֹשָׁה עוֹלָמִים, קִיקָלוֹן עַל־כְּבוֹדוֹ,
קָמַל טוּבוֹ וְהֶחְפִּיר, קְדֹרַנִּית כָּל־תַּהֲלוּכָיו.
קִנְיַן הֶתֵּר יִמְאַס גֶּבֶר, אַף כִּי־אָסוּר וּמָנוּעַ,
קְבֻצַת הוֹן מַה־יִּסְכָּן־לוֹ, וּמַה־יִּתְרוֹן לוֹ בְּכָל־עֲמָלוֹ?!
קָטֹנְנוּ בְּעֵינֵינוּ אָנוּ, לָמִי אֵלֶּה הֲלֹא לָנוּ,
מָאַסְנוּ עוֹלָמֵנוּ מְאַסְנוּהוּ, מֵאֲנָה לִנְגּוֹעַ נַפְשֵׁנוּ!

רַבּוּ פְּשָׁעֵינוּ עַד־לִמְאֹד, וּמֵהֶם רַבּוּ רַחֲמֶיךָ,
עָמְקוּ מִשְׁפָּטֶיךָ עַד־לַתְּהוֹם וְצִדְקָתְךָ כְּהַרְרֵי־אֵל תִּכְבְּשֵׁם.
רָגַנְנוּ מִזְּכֹר כָּל־אֵלֶּה וְלֹא־הֵבַנְנוּ לְאַחֲרִיתֵנוּ,
אַתָּה אֱלֹהֵינוּ תִּזְכְּרֵם וְלֹא־תָמוֹד לָנוּ נָקָם. —
רַב־לְךָ אָדָם מִתּוֹעֲבוֹתֶיךָ, מַעֵט רֹעַ מַעֲשֶׂיךָ,
אַל־תַּגְדֵּל בְּנָהָר שָׁחוּ פֶּן־יִכְבַּד עָלֶיךָ שׁוֹבֶךָ!
רְאֵה־נָא פְּרִי תוֹרָה וָיֹשֶׁר בָּעוֹלָם הַזֶּה, עַל־אַחַת כַּמָּה
כִּפְלַיִם לֶעָתִיד, כִּי דוּגְמָה הִיא לְשָׂכָר טוֹב!

שָׁמַעְתִּי וַתִּרְגַּז בִּטְנִי, גָּמְרָה דַעְתִּי בְאֹמֶר:
מַה־לִּי עוֹד לַחֲטוֹא, לֹא־אוֹסִיף עוֹד לְכִסְלָה,

שֶׁכָּל־עוֹד נִשְׁמָתִי בִי וְרוּחַ אֱלוֹהַּ בְּאַפִּי
אֲרַיְּנֶךָ דִּמְעָתִי חַטָּאתִי, אֶנְהַךְ עֲוֹנִי בְּנִמְרָץ!
שַׁדַּי אַתָּה יְצַרְתָּנוּ — חוּס וְרַחֵם עַל־יְצוּרֶיךָ,
נֵצֶר מַטָּעֶיךָ אֲנַחְנוּ — חֲמָל־נָא מֵעֲקוֹר נָטוּעַ!
שׁוּבָה וַהֲשִׁיבֵנוּ בַּחֲסָדֶיךָ וְעַל־רָעָתֵנוּ אָז תִּנָּחֵם,
לֹא־נֵבוֹשׁ מִכָּל־עֲלִילוֹתֵינוּ בְּכַפֶּרְךָ לְכָל־אֲשֶׁר עָשִׂינוּ!

תּוֹשָׁבִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ, מְעַט יָמֵינוּ עֲלֵי־אָרֶץ,
בְּקַשְׁנוּ סְלִיחָה וְהוֹאַלְנוּ, אוּלַי נִמְצָא חֵן בְּעֵינֶיךָ;
תַּעַשׂ עִמָּנוּ לִשְׁמֶךָ, כִּי יָדַעְנוּ כִּי־אֵין מַעַשׂ,
תֵּיטִיב אַחֲרִיתֵנוּ בִּרְצוֹנְךָ וְתִקְוָתֵנוּ לֹא תִכָּרֵת!
תַּאֲרִיךְ אַפְּךָ עִמָּנוּ וּתְהִלָּתְךָ תֶּחֱטָם־לָנוּ,
תִּתְנַהֵג בְּמִדַּת חֲנִינוּתְךָ מוֹדַעַת זֹאת מִנִּי־עַד;
תַּעֲנִיתֵנוּ תְּהֵא כַּפָּרָתֵנוּ וְתַשְׁנִיק נַפְשֵׁנוּ לִמְחִילָה לָהּ,
תִּרְצֶה תְשׁוּבָתֵנוּ לַחַיִּים וּמִבְּנֵי הָעוֹלָם הַזֶּה תְּשִׂימֵנוּ!

רַבִּי שְׁלֹמֹה בֶּן־יְהוּדָה הַבַּבְלִי

(ברומא, לערך ד"א תש"מ)

סְלִיחָה

תַּעֲרֹג אֵלֶיךָ כְּאַיָּל עַל־אֲפִיקִים,
שַׁחָה צֵאת לָרְוָיָה וְאֵין־מְפִיקִים,
רָחוֹק וְעָמֹק וְלִדְלוֹת לֹא־מַסְפִּיקִים,
קוִֹים וְחוֹכִים וַאֲמָנָה לֹא־מַפְסִיקִים!

,,נַכְחִידֵם נִירְשָׁה־לָנוּ" נָמוּ, חָרְשׁוּ,
מִיְּרֻשָּׁתְךָ אֲשֶׁר הוֹרַשְׁתָּ עַמְּךָ גֵּרְשׁוּ,
לְהַשְׁמִיד יוֹם יוֹם עוֹד יִדְרְשׁוּ,
כִּנּוּם מַס וְחָמָס, וַעֲנִיֶּיךָ יְרֹשְׁשׁוּ:

צְמֵאֶיךָ צוֹק לָהֶם מִיחוּל לְבָבָם,
פָּנֶיךָ לֵרָאוֹת בֵּית מְעוֹן חֲבִיבָם,
עָבַר בַּסָּךְ וְעַמּוּד שְׁבִיבִים סְבִיבָם,
סוּר עָרֵל: וְטָמֵא בַּעֲלֵי דְבָבָם.

יָבֹזּוּ יִבְזוּ יְדִידֶיךָ, יְכַנּוּם כְּלָבִים,
טִפֵּשׁ וְנָבָל, כְּמֶר תַּעַר הַגַּלָּבִים,
חֶרְפָּתָם שִׁמְעִים עֲלוּבִים וְלֹא עֹלְבִים,
זָר לֹא־נִשְׁלָבִים וְעָלֶיךָ נִצְלָבִים!

וַאֲנַחְנוּ עַמְּךָ נֶגְדְּךָ זֶה עֲנוּיֵנוּ,
הַעַל־אֵלֶּה תִתְאַפָּק, תֶּחֱשֶׁה וּתְעַנֵּנוּ?
דִּכִּיתָנוּ בִּמְקוֹם תַּנִּים, וְאֵלֶיךָ עֵינֵינוּ,
גַּם גֵּיא צַלְמָוֶת שַׂמְתָּ מְעוֹנֵנוּ!

בָּנוּ נִקְרָא שִׁמְךָ — אַל־יִתְחַלָּל!
בְּךָ כָּל־זֶרַע יִשְׂרָאֵל יִתְהַלָּל!
אִם־עֲוֹנֵינוּ רַבּוּ וּמִלְאוּ חָלָל:
„אָנֹכִי אָנֹכִי מֹחֶה“ פִּיךָ מִלֵּל!

שְׁגִיאוֹת שִׂים זֵדִים וְלֹא קֵנֵם,
לְפָנִים מְשׁוּרַת הַדִּין לָנוּ הִכָּנֵם,
מִפְּנֵי קֹשֶׁט סֶלָה יֵבוֹשׁ הָאוֹנֵם,
הַנֵּס יִתְנוֹסֵס וְנִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס!

הָרֵץ בַּת־פּוּצַי וְקָרְבָּן תִּשַּׁע,
קַבֵּץ יַחְדָּו עֲשִׂירִית עַם־תֵּשַׁע,
טַבַּע חֵטְא וְלֹא־יִזָּכֵר רֶשַׁע,
נֹשֵׂא עָוֹן וְעֹבֵר עַל־פֶּשַׁע!

רַבִּי יוֹסֵף בֶּן־אֲבִיתוּר

(בספרד, לערך ד״א תש״ן)

קְדֻשָּׁה

בִּמְרוֹמֵי עֶרֶץ כִּסֵּא שִׁבְתֶּךָ,
וּבִשְׁכוּנֵי אֶרֶץ עֹז מֶמְשַׁלְתֶּךָ;
אֵלֶּה יַעֲרִיצוּן גְּאוֹן תִּפְאַרְתֶּךָ,
וְאֵלֶּה יַקְדִּישׁוּן לְשֵׁם מַלְכוּתֶךָ:
אֵין־קָדוֹשׁ כַּיְיָ כִּי־אֵין בִּלְתֶּךָ!

בִּמְרוֹמֵי עֶרֶץ כִּסֵּא מַהֲלָלוֹ,
וּפִנּוֹת שׁוּלָיו מְלֵאִים הֵיכָלוֹ;
מֵהֶם מִימִינוֹ וּמֵהֶם מִשְּׂמֹאלוֹ,
שְׂרָפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ;

וּבִשְׁכוּנֵי אֶרֶץ יָדְעִים עִם־הָאֵל,
נִצָּבִים הַיּוֹם כְּבַדַּל הַשּׁוֹאֵל;
מְהַלְּלִים וּמוֹדִים לְצוּר פּוֹדֶה וְגוֹאֵל,
וְהִקְדִּישׁוּ אֶת־קְדוֹשׁ יַעֲקֹב וְאֶת־אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל!

בִּמְרוֹמֵי עֶרֶץ מַלְאֲכֵי־רוּם יַחַד,
יֹצְאִים בְּאֵימָה וְשָׁבִים בְּפַחַד;
וּמַעֲרִיצִים בְּרַעַד לַמֶּלֶךְ הַמְיוּחָד,
שֵׁשׁ כְּנָפַיִם שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאֶחָד;

וּבִשְׁכוּנֵי אֶרֶץ קְהִלּוֹת קְהִלּוֹת
קְרֵבִים הַיּוֹם בְּחָמֵשׁ תְּפִלּוֹת,
וּמַקְדִּישִׁים הָאֵל בִּתְשׁאוֹת הַמִּלּוֹת:
וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת!

בִּמְרוֹמֵי עֶרֶץ שֶׁם־שַׁדַּי נִגְמָר,
וְכָל־לֵבָב יִתַּר וְכָל־בָּשָׂר סָמָר;
שֹׁאֲלִים „אַיֵּה?“ מִשְׁמָר מוּל־מִשְׁמָר,
וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמָר;

וּבִשְׁכוּנֵי אֶרֶץ נַחֲלֵי־דָת חֲקוּקָה,
סְגֻלַּת קְדֹשִׁים לִשְׁמוֹ דְבֵקָה;
וַיִּגְבַּהּ אֲדֹנָי צְבָאוֹת בְּיָד־חֲזָקָה
וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה!

בִּמְרוֹמֵי עֶרֶץ מַלְאֲכֵי צְבָאוֹת,
וּבִשְׁכוּנֵי אֶרֶץ הַנֵּי־דָת נְבוּאוֹת;
אֵלֶּה מַעֲרִיצִים בַּהֲמֻלּוֹת תְּשׁאוֹת,
וְאֵלֶּה מַקְדִּישִׁים לַאֲלָפִים וּמֵאוֹת:
קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת!

רַבִּי מְשֻׁלָּם בֶּן־קָלוֹנִימוּס

(באיטליה, לערך תש"ן)

גְּאֻלָּה

בְּרַח דּוֹדִי אֶל מָכוֹן לְשִׁבְתֶּךָ;
וְאִם עֲבַרְנוּ אֶת־בְּרִיתֶךָ,
אָנָּא זְכֹר אִוּוּי חֻפָּתֶךָ,
הָקֵם קֹשֶׁט מִלָּתֶךָ,
כּוֹנֵן מְשׂוֹשׂ קִרְיָתֶךָ,
הַעֲלוֹתָהּ עַל רֹאשׁ שִׂמְחָתֶךָ!

בְּרַח דּוֹדִי אֶל שָׁלֵם סֻכָּךְ;
וְאִם תָּעִינוּ מִדַּרְכָּךְ,
אָנָּא הָצֵץ מֵחֲרַכָּךְ
וְהוֹשַׁע עַם עָנִי וּמָתְכָּךְ,
חֲמָתְךָ מֵהֶם לְשַׁכָּךְ
וּבְאֶבְרָתְךָ סֶלָה לְהִסְתּוֹכָךְ!

בְּרַח דּוֹדִי אֶל לִבְּךָ וְעֵינֶיךָ שָׁם;
וְאִם זָנַחְנוּ טוֹב מִרְשָׁם,
אָנָּא שְׁמַע קוֹל צָרֶיךָ וְרִגְשָׁם,
רַוֵּה מִדָּם גּוּשָׁם
וַעֲפָרָם מֵחֵלֶב יְדֻשָּׁן
וּפִגְרֵיהֶם יַעֲלֶה בָּאֹשָׁם!

בְּרַח דּוֹדִי אֶל מָרוֹם מֵרִאשׁוֹן;
וְאִם בָּגַדְנוּ בְכַחֲשׁוֹן,
אָנָּא סְכוּת צְקוּן לַחֲשׁוֹן,
דַּלְּתִי מִטִּבּוּעַ רִפְשׁוֹן,
גְּאַל נְצוּרֵי כְּאִישׁוֹן
כְּאָז בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן!

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן־יִצְחָק

(במגנצא, לערך ד"א תש"פ)

סְלִיחָה

אָרְכוּ הַיָּמִים וְדָבָר כָּל־חָזוֹן,
אַרְמוֹן נֻטַּשׁ וְחָדַל פְּרָזוֹן,
בְּקוּץ מַרְפֵּא בְּעֵתָה וְרָזוֹן,
בְּמִתָה וְהַשְׁקֵט לִמְנוּסָה וְחִפָּזוֹן;

גְאֻלָּה נֶאֱחֶרֶת וְתוֹחֶלֶת מְמֻשָּׁכָה,
גֹּלָה וְסוּרָה, קְדֹרַנִּית, חֲשׁוּכָה,
דִּמְעָתָהּ מְצוּיָה בִּלְחָיֶיהָ לְמַשְׁכָּה,
דְּווּסָה, בְּעוּטָה, נְגוּחָה, נְשׁוּכָה;

הוּבָאָה בַּחֹשֶׁךְ וְיוֹשֶׁבֶת דּוּמָם,
הֹמֶה לִבָּהּ וּבְקִרְבָּהּ יִשְׁתּוֹמָם,
וְעֵינֶיהָ מְיַחֲלוֹת לַיְלָה וְיוֹמָם,
וְעָצַר בְּעַצְמוֹתֶיהָ כְּגַחֶלֶת לַחְמָם;

וְזִמְנֵי קִצָּהּ מְאֹד נֶחְתָּמוּ,
זָהֳרוֹת נְהָרוֹתֶיהָ בְּעֶבְרָה נֶעְתָּמוּ,
חָבְאוּ נְהָחֶיהָ וּבְמִסְתַּר נִסְתָּמוּ,
חֲמָאֶיהָ הַשִּׂנְאָה כִּי נִכְתָּמוּ!

טִפְלֵי־שֶׁקֶר יִשְׁלָיוּ בְּשֶׁקֶט,
טוֹרָתָם בְּמוּזוֹת כְּבַעַל־שִׁמְרֵי פְּקָקָם;
יַעֲצִיבוּ רַעְיָתְךָ בְּרֹנָהּ לְמַקָּם,
יְנַחוּהָ כְּרָחֵל, נָוֹתֶיהָ לְלַקֵּם;

כָּשַׁל כֹּחָהּ מִכֹּבֶד סֵבֶל,
כְּנוֹרָהּ לִבְכִי וְעֻגָבָהּ לְאֵבֶל;
לְנֶגְדָּהּ כְּלִמָּתָהּ מְצָרֶיהָ לְהִתְנַבֵּל,
לֵאמֹר: „נוֹאַשְׁתֶּם לָצֵאת מִסֵּבֶל;

מִיּוֹם נִמְאַסְתֶּם בַּגּוֹיִם לְנִדָּח
מִנְּסִכְּכֶם אָבַד וְכִיקוֹד מֻקְדָּח,
נִתְרַתֶּם כַּנֵּס וּכְצִבְי מֻדָּח,
נִהְיָה יְקָרְכֶם כְּאֹפֶל מְנֻדָּח!"

סַלְעֵנוּ וּמְצוּדָתֵנוּ בְּשִׁמְךָ נֵרוֹץ,
סֵבֶל עָלֶיךָ כְּלַיִן חָרוּץ,
עֲנוּשִׁים וּמֻכִּים, כְּפֶרֶץ פָּרוּץ,
עֱזוּזְךָ מַהֲמִיר בְּחֹמֶר קָרוּץ!

פְּנֵה לְהָחִישׁ, אֱיָלוּתִי, לְעֶזְרָתִי,
פֶּן־יֹאמַר הָאוֹיֵב: יְכָלְתִּי!
צָרַי יָגִילוּ כִּי שָׁכָלְתִּי —
צְדָקָה עֲשֵׂה כִּי־כִמְעַט כָּלִיתִי;

קוּמָה וְהִנָּשֵׂא בְּעֶבְרוֹת צוֹרְרִים,
קָרֵב יוֹם קָרְאוּ נִצָּרִים,
רָעֵי נוֹיִם לִהְיוֹת מְצֵרִים,
רְאוּתָם דְּרִיכַת פּוּרָה בִּבְצָרִים;

שׁוּר בְּעַמְּךָ לְהוֹסִיף אָמְצוֹ,
שְׁקֹד לְטַהֲרוֹ וּלְנַקּוֹתוֹ מִשִּׁמְצוֹ,
תִּשְׁמֹר עֶדְרְךָ כְּרֹעֶה לְרִבְצוֹ,
תַּשְׁמִיעַ: מְזָרֵה יִשְׂרָאֵל קִבְּצוֹ!

רִאשׁוֹנָה תְּשַׁלֵּם מִשְׁנֶה עֲוֹנֹתֵיהֶם,
רְאֵה חִלְּלוּם אַרְצְךָ בְּשְׁחִיתוּתֵיהֶם,
יֵבֹשׁוּ זֵדִים שֶׁקֶר עִוְּתוּתֵיהֶם
יִפָּקְדוּ מֵרֹב יָמִים בְּחַטֹּאתֵיהֶם!

שַׁנֵּן בְּרַק חֶרֶב בְּזַעְמֶךָ,
שַׁבֵּר חִצֶּיךָ מִגּוֹי מַזְעִימֶךָ,
מֵרֹאשׁ פַּרְעוֹת אוֹיֵב בְּהִנָּקְמֶךָ,
מִמַּה־שֶּׁעָשׂוּ בְּחַלְלֵי עַמֶּךָ!

צְרַפְתָּנוּ כְּכֶסֶף בְּמוּעָקָה לְגַלְּלָה,
צְמַּתְנוּ וְנוֹאַשְׁנוּ מִן־הַגְּאֻלָּה,
חָלִלָה לְנַפֵּץ יָד עַם־סְגֻלָּה,
חֵפֶץ פְּרוּטָה מַכִּים אָוְלָה;

עֲבוּר נִקְמָתְךָ גּוֹיִם הַרְנִינוּ,
עֶלְיוֹת וְתַחְתִּיּוֹת הָרִיעוּ וְרַנּוּ,
וְהַר וָגֶבַע וְאִילָנוֹת יְרַנֵּנוּ,
וְגַם יֹשְׁבֵי סֶלַע יָרֹנּוּ!

קַנֵּא לְשִׁמְךָ וּלְקָדְשָׁתְךָ חָס,
קָרְבֵנוּ אֵלֶיךָ וּבְצִלְּךָ נָחַס,
חֲזֵה אֵין־מַפְגִּיעַ עָלֵינוּ לְהָחָס,
חֲלוֹתְךָ כְּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּפִינְחָס;

נְקֹם הַדָּם וּנְקֹם הֶחָמָס,
נִמְסָךְ לְצָרִים לְהַגְרִם בְּכָמָס,
בְּכוֹס עָמֹק וְרָחָב לְהַעֲמֵס,
בִּשְׂחוֹק וְלַעַג כֹּחָם יִמָּס;

זְכֹר חֶסֶד וּשְׁבֻעַת קְדוּמִים,
וְעַקְתֵנוּ קְשֹׁב מִשְּׁמֵי מְרוֹמִים,
קַיֵּם לְעַמְּךָ בְּרִית שְׁלוֹמִים,
אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא רַחֲמִים!

רַבֵּנוּ גֵרְשֹׁם בֶּן־יְהוּדָה מְאוֹר הַגּוֹלָה

(במגנצא; מת ד״א תשפ״ח)

פִּזְמוֹן

זְכֹר בְּרִית־אַבְרָהָם וַעֲקֵדַת יִצְחָק,
וְהָשֵׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקֹב,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

אָבַדְנוּ מֵאֶרֶץ טוֹבָה בְּחִפָּזוֹן,
אָרְכוּ הַיָּמִים וּדְבַר כָּל־חָזוֹן,
בְּיִשְׂרָאֵל חָדְלוּ פְּרָזוֹן,
בְּמִשְׁמַנָּיו שִׁלַּח רָזוֹן —
וְשׁוּב בְּרַחֲמִים עַל־שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

גּוֹלָה אַחַר גּוֹלָה
גָּלְתָה יְהוּדָה כֻּלָּהּ,
דָּוָה כָּל־הַיּוֹם וְכָלָה,
דֹּרֵשׁ וּמְבַקֵּשׁ אֵין לָהּ —
וְהָשֵׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקוֹב,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

הָעִיר הַקֹּדֶשׁ וְהַמְּחוֹזוֹת
הָיוּ לְחֶרְפָּה וּלְבִזּוֹת,
וְכָל־מַחֲמַדֶּיהָ טְבוּעוֹת וּגְנוּזוֹת
וְאֵין־שִׁיּוּר רַק הַתּוֹרָה הַזֹּאת —
וְשׁוּב בְּרַחֲמִים עַל־שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

. . . .

מָשׁ כְּנֶשֶׁר מְבַקֵּשׁ נַפְשָׁם,
טְבֹחַ בַּחוּרֵיהֶם בְּבֵית מִקְדָּשָׁם;
יָסַפְתָּ לְיַסְּרָם וּלְעָנְשָׁם,
יְלָדִים וְאֵם עַל־בָּנִים לְרַטְּשָׁם —
וְשׁוּב בְּרַחֲמִים עַל־שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

כֻּבַּשְׁנוּ לַעֲבָדִים וְנִתְיַגָּעְנוּ,
כְּנַסְנוּ מֵהָאֲרִי וְהַדֹּב פְּגָעְנוּ,
לַחַץ נָמֵר עַד כִּי־יָגָעְנוּ,

לָחֲם־בָּנוּ וְלֹא הִרְגָּעְנוּ —
וְהָשֵׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקוֹב,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

מִכָּל־מְשַׁעְבְּדֵי אֹם שְׁלִישִׁיָּה
מָשְׁכָה וְאָרְכָה רְבִיעִיָּה,
נָתְנָה עֹל עַל־עֲנִיָּה,
נִהְיְתָה תַאֲנִיָּה וַאֲנִיָּה —
וְשׁוּב בְּרַחֲמִים עַל־שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

. . . .

גֹּאֵל חָזָק לְמַעַנְךָ פְּדֵנוּ!
רְאֵה כִּי־אָזְלַת יָדֵנוּ,
שׁוּר כִּי־אָבְדוּ חֲסִידֵנוּ,
מַפְגִּיעַ אַיִן בַּעֲדֵנוּ —
וְהָשֵׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקוֹב,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

בְּרִית אָבוֹת וְאִמָּהוֹת וְהַשְּׁבָטִים,
רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ בְּרֻבּוֹת עִתִּים,
יָהּ זְכֹר לְמֻכִּים וּנְמֹרָטִים
וְעָלֶיךָ כָּל־הַיּוֹם נִשְׁחָטִים —
וְשׁוּב בְּרַחֲמִים עַל־שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

דֹּרֵשׁ דָּמִים דִּין דִּינֵנוּ,
הָשֵׁב שִׁבְעָתַיִם אֶל־חֵיק מְעַנֵּינוּ;
חִנָּם נִמְכַּרְנוּ וְלֹא־בְכֶסֶף פְּדֵנוּ,
זְקֹף בֵּית־מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמֵם לְעֵינֵינוּ —
וְהָשֵׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקוֹב,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

רַבִּי שְׁמוּאֵל הַנָּגִיד

(בקורטובה; נולד לערך ד"א תשנ"ג, מת ד"א תתמ"ז)

תְּפִלָּה

אֱלֹהַי! חֲשׂף הַיּוֹם   זְרוֹעַ יְמִינֶךָ,
וּמִיַּד אֱדוֹם חַלֵּץ   בְּנֵי אַב הֲמוֹנֶךָ!
וְלַלְּבְשׁוֹם גֵּאָה   וְגָאוֹן לְפָנֶיךָ —
בְּעֶבְרָה וּבִגְעָרָה   לְבַשׁ אֶת־גְּאוֹנֶךָ!
וְהָפֵר בְּרִית שׁוֹמָה   לְעֹבְרֵי רְצוֹנֶךָ,
וְהָקֵם שְׁבוּעָתְךָ   לְדָוִד קְצִינֶךָ,
וְעַל־עַם, אֲשֶׁר שִׁלְּחוּ   יְדֵיהֶם בְּצֹאנֶךָ,
תְּשַׁלַּח — כְּאֵשׁ תִּיקַד   וְתִבְעַר — חֲרוֹנֶךָ!

*

תְּהִלָּה

אַחֲרֵי הַכֹּתוֹ אֶת־אֹיְבוֹ בְּנֶפֶשׁ בֶּן־עַבָּאד וְחֵילוֹ (י"ג תשרי ד"א ת"ת)

הֲלִי תַעַשׂ בְּכָל־שָׁנָה פְּעָלִים   כְּפָעָלְךָ לְאָבוֹת וַאֲצִילִים,
וְלִי תִשְׁחַט כְּפִידִים כַּצְּפִירִים,   וְלִי תִזְבַּח שְׁחָלִים כָּרְחֵלִים!
הֲכָל־שָׁנָה אֲנִי עֹבֵר בְּלֶב־יָם —   וַיֵּהָפֵךְ לְמַסְלוּלִים סְלוּלִים,
וְכָל־שָׁנָה אֲנִי הֹלֵךְ בְּמוֹ־אֵשׁ —   וְתַחְלִיף לַהֲבוֹ לִי בִּטְלָלִים!
לְךָ הַצּוּר, לְךָ נָאוָה תְהִלָּה,   וְאַתָּה אֵל וּמִיָּדְךָ אֱיָלִים,
וְאַתְּ מֵסִית — בְּבוֹא קָצָם — נְסוֹנִים,   וְאַתְּ מֵסִיר בְּיוֹם נָקָם בְּדִילִים!
אֲסַפֵּר אֶת־כְּבוֹדְךָ בִּשְׁעָרִים,   וְאוֹדֶה אֶת־שִׁמְךָ בֵּינוֹת קְהָלִים,
וְאַגִּיד פִּלְאֲךָ בַּעֲדַת חֲסִידִים,   וְנִסֶּיךָ בְּתוֹךְ עַמֵּי גְדֹלִים!
גְּאַלְתַּנִי וְשַׂמְתָּ לִי לְכֹפֶר,   בְּיוֹם אֵיד זֶה כְּמוֹ שָׁנָה, אֱוִילִים;
וְאַחֲרֵי מוֹת בְּנוֹ עַבָּאס, לְבִיאַת   בְּנוֹ עַבָּאד אֲחָזוּנִי חֲבָלִים.
שְׁנֵיהֶם רְדָפוּנִי, אַךְ בְּרֹאשׁ זֶה   כְּלִיל מַלְכוּת, וְזֶה מִן־הַמַּפִּלִים,
וְעַל־פִּי זֶה אֲצִילִים יַעֲלוּ אֶל   מְלוּכָתָם, וְעַל־פִּיו נֶאֱצָלִים,

וְאַדִּירִים נְתוּנִים עַל־אֲרָצוֹת　　בְּרִשְׁיוֹנוֹ, וּבִרְצוֹנוֹ קְטוּלִים,
וְאֵלָיו יִשְׁמְעוּ סַרְנֵי פְלֶשֶׁת,　　וְלוֹ יוֹדוּ נְשִׂיאֵי יִשְׁמְעֵאלִים,
וְלִדְבָרוֹ כְּמוֹ יוֹרֶה מְצַפִּים,　　וְהֶגְיוֹנוֹ כְּמוֹ מָטָר יְחִלִים.
וּבֵין מַלְכִּי וּבֵינוֹ רִיב וְקִנְאָה,　　וְזֶה מִזֶּה בְּאַרְצוֹתָם בְּדֵלִים;
שְׁנֵיהֶם בֵּין מְלָכִים כַּאֲרָזִים,　　וְכָל־מַלְכֵי אֲדָמָה כַּשְּׁתִלִים;
שְׁנֵיהֶם לֻמְּדוּ לִטְרֹף מְלָכִים,　　וְכַבִּירִים בְּחַרְבָּם נֶאֱכָלִים,
וּמֵאָז חִלְּלוּ רָאשִׁים כְּרָשִׁים,　　וְקֶדֶם זִבְּחוּ אֵלִים כְּאֵילִים,
וְאֵין עֹמֵד בְּאִסְפַּמְיָא לְנֶגְדָּם　　לְהַמְרוֹתָם, וְאֵין מֹעֵל מְעָלִים.
אֲזַי יָצָא וְהִתְקָרֵב לְמָדוֹן,　　וְעָמַד בַּחֲיָלָיו עַל־גְּבוּלִים,
וְלָכַד עִיר וּמַמְלָכָה בְּדַרְכּוֹ,　　וְאֵין עֹצֵר וְאֵין מַכְלִים בְּמִלִּים;
לִצְבָאוֹתָיו אֲדֹנִים כַּעֲבָדִים,　　וּמֵאֵמָיו בְּרִיאֵי גוּף כְּחוֹלִים,
וַאֲלָפִים בְּחֵילוֹ לַאֲלָפִים,　　וְלוֹ רָאשִׁים וְעַל־רֹאשָׁם דְּגָלִים.
בְּאַרְצוֹתָם בְּנֵי־עַוְלָה בְּאַבְנֵי　　לְשִׁנּוֹתָם בְּנֵי אֵל־חַי סְקוּלִים,
עֲלֵיהֶם הֶעֱרִימוּ סוֹד וְלָקְחוּ　　כְּלֵי זַיִן וְקָנוּ הַגְּעָלִים —
לְהַכְרִית אֵם בְּיִשְׂרָאֵל, וְלַשְׁמֵד　　גְּבִיר גָּדֵל וְיוֹנֵק עִם־גְּמוּלִים!
וְכַאֲשֶׁר רָם לְבַב מַלְכָּם וְדִבֵּר　　בְּפִיו עָתָק — חֲשַׁבְנֵהוּ הֲתֵלִים,
וְעָבַרְנוּ אֱלֵי אַרְצוֹ בְּכֹחַ,　　לְהִנָּקֵם לְאַדִּירִים גּוֹזְלִים,
וְעִמָּנוּ גְּבָרִים כַּכְּפִירִים,　　וְעַם הַרְבֵּה כְּאַרְבֶּה אוֹ חֲסִילִים,
וְאִישִׁים — לֹא בְרֹב בָּשָׂר כְּבֵדִים,　　וְלֹא חֵלֶב אֲשֶׁר עַל־הַכְּסָלִים,
וְכָל־תֹּגֵר בְּיוֹם חֵמָה חֲגֹרָה,　　וְכָל־פֹּשֵׁט לְמִלְחָמָה מְעִילִים,
וְכָל־מָהִיר אֱלֵי־חֶרֶב, וְכָל־רָץ　　אֱלֵי־הֶרֶג בְּטוּב לֵבָב וְגִילִים;
בְּשִׁרְיֹנִים מְשֻׁבָּצִים כְּגַלִּים,　　וּמָגִנִּים אֲדֻמִּים כַּגְּוִילִים,
עֲלֵי סוּסִים כְּעָב סְעִים וְטָשִׁים,　　וּבְמִצְחוֹת וְכוֹבָעִים עֲגֻלִּים,
יְדֵיהֶם לֹא מְלֵאוֹת בַּחֲנִיתוֹת　　וּבִרְמָחִים — כְּאִלּוּ הֵם אֲשָׁלִים,
וְלֹא־תֵרָאֶה לְבַד לָהֶם שְׁלָחִים,　　וְלֹא־תִשְׁמַע לְבַד רֶגֶשׁ צְהָלִים!
וְשַׁבְנוּ אַחֲרֵי הַכּוֹת וְשָׂרוֹף,　　וְיָדֵינוּ מְלֵאוֹת בִּשְׁלָלִים,
וְתָרָיו מִהֲרוּ אֵלָיו בְּמִלִּים　　כְּמוֹ סִיגִים וּכְסָבָאִים מְהוּלִים,
וּפִתּוּהוּ בְּפַחֲזוּתָם וְשִׁקְרָם,　　כְּאִלּוּ הֵם עֲלֵי נַפְשׁוֹ רְכִילִים;
וּבִלַּע אֵל עֲצַת שָׂרָיו, וְשִׁוָּה　　תְּבוּנָתָם תְּבוּנַת תַּעֲלוּלִים,
וְאָמְרוּ־לוֹ בְּשׁוּבֵנוּ: הֲתֵשֵׁב　　בְּעִיר מִבְצָר וְלֹא־תִרְדֹּף כְּשֵׁלִים?

הֲלֹא תֵצֵא לְצוֹדֵד הָעֲיֵפִים, הֲלֹא תָאִיץ לְזַנֵּב נֶחֱשָׁלִים?
וְעָמְדוּ חֹצְצִים לָרִיב, וּבַעֲנוּת גְּבוּרָה יִתְּנוּ־קוֹל כַּחֲלִילִים,
וְלֹא יִכּוֹן לְדַמּוֹתָם לְאַנְשֵׁי אֲגַג הַמֵּת, וְלֹא כֵלִים לְכֵלִים —
אֲשֶׁר הָיוּ בְּעֵין יוֹדְעָם לְפָנִים כְּמוֹ נָשִׁים — וְאֵלּוּ הַבְּעָלִים;
בְּעֵת רָכְבָם — יְרֻצוּן כִּפְרָאִים, וְרַגְלִים — כַּצְּבָאִים אוֹ יְעֵלִים,
וּמַלְבּוּשָׁם לְבוּשׁ מַלְכוּת וְרִקְמָה וּמַכְלָלִים, וְעַל־רֹאשָׁם כְּלִילִים:
בְּעָצְמָתָם וְצִבְאוֹתָם וְכֹחָם וּבָהֶם — יִמְשְׁלוּ מֹשְׁלִים מְשָׁלִים.
וּבִרְאוֹתִי צְבָאוֹת לֹא כִצְבָאוֹת עֲמָלֵק הַהֲרוּגִים הַגְּעוּלִים,
וְרָאִיתִי בְּנֵי־חַיִל יְרֵאִים, וְגִבּוֹרִים וְכַבִּירִים זֹחֲלִים,
וְרָאשִׁים הָלְכוּ לַקְּרָב בְּכֹבֶד, וְשָׂרִים מִלְּהִלָּחֵם חֲדֵלִים;
וְזָכַרְתִּי אֲשֶׁר בִּלְבַב עֲדָתָם לְעַמֵּי הַנְּמוּכִים הָאֻמְלָלִים,
מְרֵעִים חִלְּקוּ מֵאָז שְׁלָלָם, וְגוֹרָלוֹת עֲלֵי אַרְצָם מְטִילִים;
וְרָאִיתִי בְּכוֹר מָוֶת בְּעֵינַי, וְאִישִׁים בְּקֶרֶב סִפִּים וְכֵלִים:
הֲרִימוֹתִי בְּשֵׁם אֵל, הַמְכֻבָּד וְהַנּוֹרָא בְּקוֹל שִׁבְעִים דְּגָלִים,
לְעֵת צָרָה הֲכִינוֹתִיו בְּלִבִּי, לְחַלּוֹת בּוֹ פְּנֵי שֹׁכֵן זְבֻלִים,
לְהִתְגַּבֵּר עֲלֵי־חֵיל צָר בְּחֵיל צוּר, אֲשֶׁר יִקַּח חֲיָלִים בַּשְּׁעָלִים!
וְלִי אָבוֹת — בְּעֵת כָּזֹאת בְּשַׁוְעָ וְתַחְנוּנִים פְּנֵי אֵל עֹז מְחַלִּים,
וּמֵעָפָר — בְּחֶבֶל הַתְּפִלָּה — תְּשׁוּעָה שֶׁאָבִים יַחַד וְדָלִים,
בְּצִדְקָתָם וְתֻמָּתָם מְלִיצִים דְּבַר־צֶדֶק, וְאַף מִנְעָם וְכָלִים;
וְלִי אָדוֹן, אֲשֶׁר אָמַר: בְּטַח בִּי וְאַפִּיל בַּנְּעִמִים לְךָ חֲבָלִים,
אֲנִי אֶשְׁבֹּר לְךָ שִׁנֵּי כְפִירִים, אֲנִי אַפִּיל לְפָנֶיךָ נְפִילִים!
אֲזַי לָבַשׁ לְבוּשׁ חֵמָה וַיֵּצֵא כְּיוֹם פַּרְעֹה וְחֵילוֹ הַצְּלוּלִים,
וְנִגְלָה — לֹא בְעַד חַלּוֹן וָסֵתֶר, וְהִשְׁגִּיחַ — וְלֹא אַחַר כְּתָלִים,
וְהִתְעַלָּה עֲלֵי צָרַי, וְהָיוּ כְּמֹץ גֹּרֶן וְנָבְלוּ שָׁם כְּעָלִים,
וְהִבְהִילָם, וְהִרְקִידָם כְּמוֹ בֶן רְאֵם וּכְמוֹ גְדִי וּכְמוֹ עֲגָלִים,
וְהֵשַׁם אֶת־גְּבוּרָתָם, וְהָיוּ בְּמִלְחַמְתָּם לְנָשִׁים וַעֲוִילִים,
וְשִׁלַּח צִיר וְהִטָּה הַשְּׁלָחִים, וְהָפַךְ אֶת־יְמִינֵיהֶם שְׂמֹאלִים,
וְשִׁלַּח צִיר וְעִוָּה אֶת־עֲצָתָם, וְשִׁנָּה יוֹעֲצָיו יַחַד סְכָלִים,
וְשָׂם שֶׁקֶר בְּפִי צִירָיו וְתָרָיו וְשָׂרָיו — לַהֲמִיתָם מוֹת נְבָלִים,
וְעֵת רָאוּ אֲשֶׁר רָדְפוּ לְנֶגְדָּם — אֲזַי נָסוּ עֲלֵי שִׁבְעָה שְׁבִילִים!

הֲלֹא זֹאת הִיא פְּעֻלַּת אֵל אֲשֶׁר שָׁת   פְּעֻלָּתָם פְּעֻלַּת הַכְּסִילִים,
וְשָׁת לָהֶם עֲבֹתִים עַל־יְדֵיהֶם,   וְעַל־לִבָּם צְמוּדִים הַפְּתִילִים,
וְהָיוּ מַרְכְּבוֹתֵיהֶם לְנַפְשָׁם   לְמִכְשֹׁלִים, וְסוּסֵיהֶם כְּבָלִים,
וְהִכְרִיתָם בְּרוּחַ פִּיו, כְּמוֹ חוּט   בְּיַד אֹרֵג, וְקוֹץ כַּפְּתִילִים;
וְרָאִיתִי מְכֻבָּדִים אֲסוּרִים   וּמוּבָאִים סְחוּבִים בַּחֲבָלִים
אֱלֵי־מֶלֶךְ, בְּפִיו חָיוּ קְצָתָם,   וּמִקְצָתָם בִּרְצִיוֹנוֹ קְטוּלִים!
וְנִלְאֵיתִי רְאוֹת מַכִּים וּמֻכִּים   מְגוֹלָלִים בְּדַם נֶפֶשׁ מְבוּלִים,
וְכַף־רֶגֶל אֲשֶׁר לֹא־הִצִּגָה עַל־   אֲדָמָה — הֻכְּתָה בַנְּהָלֹלִים,
וְגִבּוֹרִים מְחֻלָּלִים, נְחוּרִים,   וּמֻשְׁלָכִים פְּגָרִים כַּנְּבָלִים;
וְלֵיל שִׁשִּׁי כְּמוֹ קֹרֵא רְדַפְנוּם,   וְכַאֲשֶׁר תַּעֲשֶׂינָה הַנְּחִילִים,
וְהִפַּלְנוּ גְּבִירֵיהֶם וּמַלְכָּם   וְשָׂרֵיהֶם וְעַבְדֵיהֶם חֲלָלִים,
וְהָיוּ עַל־פְּנֵי אֶרֶץ כְּדֹמֶן,   וְרָאשֵׁיהֶם בְּעָפָר כַּגְּלָלִים,
וְיַעַר חָלְפוּ מִן־הַחֲדָרִים,   וּמִתָּאִים מְרֻוָּחִים וְאֵילִים,
וְשָׁבִינוּ לְשֹׁבֵינוּ, וְהָיוּ   אֲשֶׁר חָשְׁבוּ לְאָכְלֵנוּ — אֲכוּלִים,
וְיָזְמוּ כִּי אֲנַחְנוּ נַחֲלָתָם —   וְהָיוּ הֵם בְּיָדֵינוּ נְחוּלִים,
וּבָטְחוּ עַל־קְשָׁתוֹת וַחֲנִיתוֹת   וְנוֹשַׁעְתִּי בְּשֵׁם אַדִּיר בְּאֵלִים,
וּבוֹשׁוּ כֹּל אֲשֶׁר לָקְחוּ גְעָלִים   עֲלֵי־עַם אֵל, וּמַלְבּוּשִׁים חֲבָלִים,
וְרָאוּ נִפְלְאוֹת נוֹרָא עֲלִילָה,   אֲשֶׁר יָשִׁיב לְחֹשְׁבֵי רָע גְּמוּלִים,
אֲשֶׁר עָלָה בְּמַחְשַׁבְתּוֹ לְהַפִּיל   נְפִילֵיהֶם בְּאַפּוֹ כַּנְּפָלִים,
וְהַשּׁוּעִים כְּתוֹלָעִים חֲשָׁבָם   בְּקִצְפּוֹ, וַחֲיָלִים כַּנְּמָלִים!
רְאִיתִיךָ — וְאַתְּ תִּשְׁאַג כְּשַׁחַל,   וְהִצְמַתָּה בְּשַׁאֲגָתְךָ שְׁחָלִים,
וְשַׁרְתִּיךָ — וְאַתְּ תִּגְאֶה וְתִצְרַח   וְתָרִיעַ וְתָפִיץ הַחֲיָלִים!
וְנִגְלֵיתָ — וְהָמוּ כָל־קְרָבִים   בְּתוֹךְ צָרַי, כְּמוֹ הֶמְיַת נְבָלִים,
וְזָעַמְתָּ — וְרָאִיתִי מְלָכִים   חֲרוֹן אַפְּךָ וְזַעְמָךְ לֹא מְכִילִים!
וְנִמְהָרִים בְּטֶרֶם יֶחֱזוּנוּ —   וְשַׂמְתָּם עֵת רְאוֹתֵנוּ עֲצֵלִים,
וְשַׁתָּה קַשְׁתֹתֵיהֶם כְּמוֹ־קַשׁ,   וְחִצֵּיהֶם כְּמוֹ־חָצָץ פְּסוּלִים!
וְנִגְזַר דִּין בְּיוֹם שֵׁנִי, וְשַׂמְתָּ   לְדִינִי בַּחֲמִישִׁי בָּם פְּלִילִים,
וְנָטִיתָ בְּמִשְׁפַּט עַבְדְּךָ עַל   פְּלֶשֶׁת וַעֲרָב — בִּנְטוֹת צְלָלִים,
וְהוֹשַׁעְתָּ לְבֶן־אֵיתָן בְּיֶרַח   לְאֵיתָנִים — עֲלֵי עַבְדֵי בְעָלִים,
וְאַחַר צֵאת שְׁנַת תֵּשַׁע וְתִשְׁעִים —   תְּשׁוּעָה צָמְחָה לוֹ כַּיְבוּלִים,

וְהָיִיתָ לְסֵתֶר לִי וּמִצַּר נְצַרְתַּנִי וּמִצְּבָאוֹת עֲרֵלִים,
וּמָשַׁכְתָּ יְמִינְךָ לִי בְּיֵשַׁע, וְעַל־צָרַי בְּמַכּוֹת וַחֲבָלִים,
וְצִוּוּ מַלְאֲכֵי רָעִים מְפִצִּים, אֲשֶׁר אֶרֶץ וְשָׁמַיִם מְחִילִים,
וְהִשְׁלִיכוּ עֲלֵיהֶם כַּגְּשָׁמִים כְּלֵי־זַעַם, וְעֶבְרָה כַּאֲגָלִים,
וְהִשְׁקִיתָ לְעַבְדְּךָ כּוֹס יְשׁוּעוֹת, וְהִשְׁקִיתָ לְצָרָיו כּוֹס רְעָלִים,
וְאוֹר לִי לֵיל עֲרֶבֶת חַג אֲסִיפָה, וְאֹרוּ כָּל־שְׁבִילֵי הָאֲפֵלִים,
כְּלֵיל אַבְרָם, כְּלֵיל משֶׁה, כְּמִנְחַת יְהוֹשֻׁעַ, כְּלֵיל נֹשְׂאֵי סְבָלִים!
וְשָׁמַרְתִּי בְּיֹשֶׁר מוֹעֲדֵי אֵל, כְּהִלְכָתָם לְיֹשְׁבֵי הָאֳהָלִים,
יְמֵי שַׁבָּת וְיוֹם שׁוֹפָר וְכִפּוּר יְמֵי סֻכָּה וְעַד צֵאת הָרְגָלִים,
וְהָיָה מִמְּגוֹר חִלּוּל כְּמוֹ־אֵשׁ בְּתוֹךְ לִבִּי, וְאִם תִּמְצָא מְקִילִים,
וְאֵל שָׁת כָּל־יְמֵי בִטּוּל מְלָאכָה חֲגִילִים מֵעֲבֹדָתָם בְּטֵלִים!
אֲנִי אַעַשׂ לְאֵל שִׁירִים כְּפוּלִים, עֲלֵי נִסִּים אֲשֶׁר עָשָׂה כְּפוּלִים,
אֲשֶׁר יָלִיץ לְכָל־לֵצִים, וְיִתֵּן כְּלִבָּם לַעֲנָוִים הָעֲמֵלִים,
וְאַשְׁמִיעַ שְׁבָחָיו, וַאֲסַפֵּר לְעַם נִבְרָא בְּנֵי סוֹרִים וְגֹלִים,
וְאִם אֵין כָּל־בְּנֵי שַׁחַק וְאֶרֶץ לְשַׁבֵּחַ שְׁמוֹ עַל־זֹאת יְכֹלִים!
בְּעֵת הָעָם לְסֻכּוֹתָם יְבִיאוּן הֲדַס מִצּוּר וְכַפֹּת הַדְּקָלִים —
בְּכַפּוֹ רוֹמְמֵנִי צוּר, וְסִכּוֹ צְפָנַנִי כְּמִבְצָרִים נְעֻלִים;
וּבַהֲבִיאָם עֲרָבָה — שָׁת עֲרָבָה לְבֶן־עַבְדּוֹ כְּעִיר חוֹמוֹת וְחֵלִים;
וְהַדּוּר צוֹרְרַי קָטַף — בְּקָטְפָם תְּבוּאָה מֵעֲצֵי הָדָר שְׁתוּלִים;
וְהָיוּ לִי עֲלֵי עָבֹת לְכַפֵּר עֲלֵי נַפְשִׁי כְּעֹלָה אוֹ שְׁקָלִים;
וְהִתְגַּדֵּל עֲלֵי־מַיִם בְּעַם קָם בְּאַרְבָּעָה עֲלֵי־מַיִם גְּדֵלִים;
וּבְקֶרֶב צוֹרְרַי לֶאֱכֹל בְּשָׂרִי — אֲנִי קַמְתִּי וְהֵם נָפְלוּ אֲמֵלִים!
וְהִכְאִיבוּ לְבָבִי — אַךְ אֱלֹהִים צָרֵי שָׁלַח בְּעֵת מַכְאוֹב וְחִילִים,
וְצִוָּה מַלְאֲכֵי שָׁרֵת, וְהָיוּ בְּעֶזְרִי מִזְּבֻל יֹרְדִים וְעֹלִים,
וְאַף עַל־עָם, אֲשֶׁר אָמְרוּ לְחַלֵּק שְׁלַל עַמּוֹ, בְּאַף חִלֵּק חֲבָלִים;
אֲנַחְנוּ נַעֲשֶׂה סֻכּוֹת בְּשִׂמְחָה, וְהֵמָּה מִכְּלִמָּתָם אֲבֵלִים,
וְנַחְנוּ נַעֲנֶה הַלֵּל בְּחֶדְוָה, וְהֵם עֹנִים דְּבַר קִנִּים וְאֹלִים!
הֲלִי זֹאת? וַאֲנִי תוֹלָע וְלֹא אִישׁ, בְּזוּי עַמִּים וְנָקֵל בַּשְּׁפָלִים!
וּמָה אָנִי וּמֶה חַיַּי, אֲדֹנָי? אֲנִי רַב מַעֲוֶה, רַע מַעֲלָלִים!
אֲנִי קָטֹן וְצָעִיר מִיְּשׁוּעוֹת וּמִכֹּל הַחֲסָדִים הַפְּעוּלִים,

וְאִם תַּשְׁלִים בְּעוֹלָם זֶה זְכוּתִי   וְתָשִׁיב לִי כְּפִי צִדְקִי גְּמוּלִים —
בְּמַה־זֶּה אֶעֱמֹד יוֹם דִּין, וּבַמָּה   יְהִי חוֹבִי וְחַטָּאתִי מְחוּלִים?
לְאֵל עִזּוּז, אֲשֶׁר נִרְאָה בְסוּפָה   וּבִשְׂעָרָה עֲלֵי שַׂעֲרֵי אֱלִילִים,
וְלֹא־נָתַן כְּבוֹדוֹ לַאֲחֵרִים,   וְלֹא־הוֹרִישׁ תְּהִלָּתוֹ פְּסִלִים,
הֲכִינוֹתִי כְּבָר שִׁירָה, וְעַתָּה   תְּהִלָּה הַמְּאִירָה כַּכְּסִילִים,
מְמֻלָּאָה, עֲלֵי חֶשְׁבּוֹן רְעוּתָהּ,   בְּטוּרֵי שִׁיר כְּמַהֲלָלֵי תְהִלִּים,
וְעִנְיָנִים יְקָרִים מִפְּנִינִים   וּבִבְנֵי שִׁיר בְּמֹאזְנֵי שִׁיר שְׁקוּלִים,
וְאֵם הַשִּׁיר עֲקָרָה מִלְּהוֹלִיד   כְּמוֹתָן, וַאֲבוֹת הַשִּׁיר שְׁכוּלִים;
שְׁתֵּיהֶם כָּל־יְמֵי חַיַּי צְמִידִים   בְּאֶזְרוֹעִי וְעַל־אָזְנַי עֲגִילִים,
וְיוֹם מִשְׁפָּט תְּלִיצֶינָה לְפָנַי   בְּמִלּוֹת נֹטְפוֹת מֹר וַאֲהָלִים!
בְּנֵי עַמִּי, עֲנוּ עִמִּי תְהִלָּה,   תְּהִי שׂוּמָה לְרֹאשׁ כָּל־מַהֲלָלִים,
וְשִׁיתוּ אֶת־אֲמָרֶיהָ נְכוֹנִים,   מְסֻדָּרִים בְּפִי שָׂבִים וְעוֹלְלִים!
וְכַאֲשֶׁר יִשְׁאָלוּ „מַה־זֹּאת?“ בְּנֵיכֶם   לְמָחָר, יַעֲנוּמוֹ הַשְּׁאוּלִים:
תְּהִלָּה הִיא לְאֵל גָּאַל יְדִידוֹ,   חֲקָרָהּ לַעֲנוֹת אוֹתָהּ גְּאוּלִים,
תְּהִלָּה הִיא, גְּדוֹלָה וַהֲדוּרָה,   לְאֵל הָדוּר וּמִפְעָלָיו גְּדֹלִים!

*

בְּשׂרַת נִצָּחוֹן לְיוֹסֵף בְּנוֹ

שְׁלַח יוֹנָה מְבַשֶּׂרֶת,   וְאִם הִיא לֹא מְסַפֶּרֶת,
בְּאִגֶּרֶת קְטַנָּה אֶל־   כְּנָפֶיהָ מְחֻבֶּרֶת,
מְאֻדֶּרֶת בְּמֵי כַרְכֹּם   וּבִלְבוֹנָה מְקֻטֶּרֶת;
וְעֵת תָּעוּף וְתִתְנַשֵּׂא   שְׁנֵה אֹתָהּ בְּאַחֶרֶת,
לְמַעַן אִם פְּגָשָׁהּ נֵץ   וְאִם תִּפֹּל בְּמִכְמֹרֶת,
וְתִתְאַחֵר וְלֹא תָחִישׁ —   תְּהִי שֵׁנִית מְמַהֶרֶת.
וְעֵת תַּגִּיעַ לְבֵית יוֹסֵף   תְּצַפְצֵף עַל־מְרוֹם קֹרֶת,
וְעֵת תֵּרֵד עֲלֵי יָדָיו   יְשַׂחֶק־בָּהּ כְּצִפּוֹרֶת,
וְיַתִּיר אֶת־כְּנָפֶיהָ   וְכֹה יִקְרָא בְּאִגֶּרֶת:
בְּנִי, דַּע כִּי כְבָר בָּרְחָה   עֲדַת קָמִים מְאֹרֶרֶת,
וְנָפוֹצָה עֲלֵי הָרִים   כְּמֹץ חֶלְקָהּ מְסֹעֶרֶת,
וּבִדְרָכִים כְּמוֹ־צֹאן מִ־   בְּלִי רֹעֶה מְפֻזֶּרֶת,

וְלֹא חָזְתָה בְּאַיֶּבְתָּהּ   אֲשֶׁר הָיְתָה מְשָׁעֶרֶת;
בְּלֶכְתֵּנוּ לְהַשְׁמִידָם   אֲזַי בָּרְחוּ בְּאַשְׁמֹרֶת,
וְנֶחֶרְבוּ וְהָרְגוּ אִישׁ   לְרֵעֵהוּ בְּמַעְבָּרֶת;
וּבוֹשׁוּ מֵאֲשֶׁר קִוּוּ   בְּעִיר חוֹמָה מְסֻגֶּרֶת,
וְהוּבִישׁוּ כְּמוֹ גַנָּב   אֲשֶׁר נִמְצָא בְּמַחְתֶּרֶת,
וְעָטוּ עַל־פְּנֵיהֶם אֶת־   כְּלִמָּתָם כְּאַדֶּרֶת,
וְהַבֹּשֶׁת דָּבְקָה־בָם   כְּמוֹ כָבֵד לְיֹתֶרֶת,
וְשָׁתוּ בוּז בְּקֻבַּעַת   וּמָצוּ כוֹס מְשַׁכֶּרֶת!
וְהָיָה חִיל בְּתוֹךְ לִבִּי,   כְּחִיל אִשָּׁה מְבַכֶּרֶת,
וְשָׁם הָאֵל צֳרִי עָלָיו,   כְּמוֹ מָטָר בְּבַצֹּרֶת —
וְאָז אוֹרוּ שְׁתֵּי עֵינַי   וְאַיַּבְתִּי שְׁחַרְחֹרֶת;
אֲנִי אָשִׁיר בְּטוּב לֵבָב —   וְהִיא קִינִים מְדַבֶּרֶת,
וְקוֹל שָׂשׂוֹן בְּתוֹךְ בֵּיתִי —   וְהִיא בִּבְכִי מְמָרֶרֶת!
לְךָ, סַלְעִי וּמִשְׂגַּבִּי,   לְךָ נַפְשִׁי מְזַמֶּרֶת,
לְךָ הָיְתָה בְּצָרָה תַּ־   חֲנוּנֶיהָ מְסַדֶּרֶת!
בְּנִי, שִׂים לִבְּךָ אֶל־יַד   אֱלֹהֵי הַמְּהֻדֶּרֶת,
וְקוּם וּקְרָא תְהִלָּתִי   בְּמִקְרָא עָם וּבַעֲצֶרֶת,
וְשִׁית אֹתָהּ כְּטוֹטֶפֶת   עֲלֵי יָדְךָ מְקֻשֶּׁרֶת,
וְתִכָּתֵב בְּלִבָּתְךָ   בְּעֵט בַּרְזֶל וְעֹפֶרֶת!

*

עַל־קֶבֶר אָחִיו

אֲהָהּ שַׁבְתִּי בְּצַר רוּחִי,   אֱלֹהִים יָחָנְךָ אָחִי!
קְבַרְתִּיךָ בְּיוֹם אֶמֶשׁ   וְגַם־הַיּוֹם מְרִי שִׂיחִי.
לְךָ שָׁלוֹם! הֲלֹא תִשְׁמַע   בְּקָרְאִי־לָךְ בְּכָל־כֹּחִי?
הֲשִׁיבֵנִי: הֲתַכִּיר מַ־   עֲנֵה קִינִי בְּהַצְרִיחִי?
הֲרָפְתָה מִמְּךָ עֶצֶם   וּמַכְתֵּשׁ מִמְּקוֹם לֶחִי,
וְנָם לֶחָךְ בְּלַיְלָה, כִּי   כְבָר נָם מִבְּכִי לֵחִי?
עֲזַבְתִּיךָ, בְּכוֹר אָבִי,   לְפִקָּדוֹן בְּיַד גֹּחִי,
וְאֶבְטַח כִּי אֱלֵי שָׁלוֹם   תְּהִי הוֹלֵךְ לְמִבְטָחִי!

*

אַחֲרֵי עֲבֹר שִׁבְעַת יְמֵי אֵבֶל אָחִיו

כְּבָר שָׁלְמוּ יְמֵי אֶבְלִי, וְלֹא שָׁלְמוּ יְמֵי חֶבְלִי —
יְמֵי צִירַי וְלֵילוֹת יֶהֱ־ מְיוּן מֵעַי כְּמוֹ חִילִי.
אֲהָהּ, אַלְלַי, וְצַר־לִי צָר, וּמַר־לִי מָר, וְאוֹיָה־לִי
עֲלֵי אָחִי וּבֶן אִמִּי, כְּלִיל רֹאשִׁי וּמִכְלָלִי!
הֲזֶה הָיָה מְנָת חֶלְקִי, הֲכֹה עָלָה בְּגוֹרָלִי?
וְאֵיכָכָה עֲלֵי כִתְרִי וְנִזְרִי קוֹל נְהִי אֶצְלִי?
וְאִלּוּ צַר אֲחָזָהוּ — הֲדַפְתִּיהוּ בְּרֹב חֵילִי,
וְלוּ יָשׁוּב בִּמְדֹכֹּפֶר — פְּדִיתִיהוּ בְּכָל־יֶשׁ־לִי,
אֲבָל מָה אֶעֱשֶׂה הַיּוֹם, וְאֵלֶּה מִשְׁפְּטֵי אֵלִי!

*

עַל־קֶבֶר אָחִיו

הֲיָם בֵּינִי וּבֵינֶךָ וְלֹא אֵטֶּה לְחַלּוֹתְךָ,
וְלֹא אָרוּץ בְּלֵב חָרֵד וְאֵשֵׁב עַל־קְבֻרָתְךָ?
אֱמֶת, אִם אֶעֱשֶׂה כָּזֹאת אֱהִי כְּנֵד בְּאַחֲוָתְךָ!
אֲהָהּ, אָחִי, אֲנִי יֹשֵׁב עֲלֵי קִבְרְךָ לְעֻמָּתְךָ,
וְלָךְ מַכְאוֹב בְּתוֹךְ לִבִּי כְּמַכְאוֹבִי בְּמִיתָתְךָ!
וְאִם אֶתֶּן־לְךָ שָׁלוֹם וְלֹא אֶשְׁמַע תְּשׁוּבָתְךָ,
וְלֹא־תֵצֵא לְפָגְשֵׁנִי בְּיוֹם בּוֹאִי לְאַדְמָתְךָ,
וְלֹא־תִשְׂחַק בְּקָרְבָתִי, וְלֹא־אֶשְׂחַק בְּקָרְבָתְךָ,
וְלֹא־תִרְאֶה תְמוּנָתִי, וְלֹא־אֶרְאֶה תְמוּנָתְךָ,
לְמַעַן כִּי שְׁאוֹל בֵּיתְךָ וּבַקֶּבֶר מְעוֹנָתְךָ!
בְּכוֹר אָבִי וּבֶן־אִמִּי, שְׁלוֹמִים לְךָ בְּאַחֲרִיתְךָ,
וְרוּחַ אֵל תְּהִי נָחָה עֲלֵי רוּחֲךָ וְנִשְׁמָתְךָ!
אֲנִי הוֹלֵךְ לְאַרְצִי, כִּי בְּאֶרֶץ סָגְרוּ אֹתְךָ,
וְאָנוּם עֵת וְאִיקַץ עֵת — וְאַתְּ לָעַד בְּנוּמָתְךָ,
וְעַד יוֹם בּוֹא חֲלִיפָתִי בְּלִבִּי אֵשׁ פְּרִידָתְךָ!

*

לְאֶחָד מִידִידָיו

הִנֵּה יְחִידָתִי בְּלֵילֶיהָ   תַּרְבֶּה לְצוּרָהּ מַהֲלָלֶיהָ,
בָּנְתָה גְּדֻלָּתוֹ אֲשֶׁר עָצְמָה —   וַתַּעֲצִים שִׁירָיו בְּמִלֶּיהָ.
מִי אֵל בְּכָל־אֵלִים כְּאֵל עָשָׂה   אֶרֶץ וְהִצִּיב אֶת־גְּבוּלֶיהָ!
כִּסָּה מְעוּנָתוֹ בְּעָב עָנָן   לַמְטִיר בְּאַרְצוֹ מַעֲגָלֶיהָ,
וּבְרַק עֲנַן אוֹרוֹ כְּמוֹ נִיצוֹץ   עָף עַל־פְּנֵי כוֹכְבֵי מְהִלֶּיהָ;
תִּשְׁמַע שְׁאוֹן רַעְמוֹ כְּחוֹלֶלֶת,   אֶרֶץ יְבַקַּע קוֹל חֲלִילֶיהָ,
דּוֹמֶה חֲזִיז קֹלוֹת בְּהַרְעָמוֹ   בָּעָב לְנַפֵּץ אֶת־נְבָלֶיהָ,
שִׂמְלָה קְרָעָהּ אִישׁ בְּגַבָּהּ גַּם   הִשְׁלִיךְ אֱלֵי־אֶרֶץ פְּתִילֶיהָ;
וּזְבֻל בְּגַלּוֹתוֹ פְּנֵי שֶׁמֶשׁ   וַתְּכַס פְּנֵי כוֹכְבֵי זְבֻלֶיהָ —
כִּדְמוּת יְפַת־תֹּאַר תְּגַלֶּה אֶת־   לֶחְיָהּ וְתַתְבִיא אֶת־עֲגִילֶיהָ;
מוֹלִיךְ לְבָנָה עַל־שְׁבִילִים לֹא   יְדָעָהּ, וְהוּא יָדַע שְׁבִילֶיהָ,
תִּקְרַב אֱלֵי־שֶׁמֶשׁ וְתֵחָבֵא   בִּזְבֻל — כְּכַלָּה יוֹם כְּלוּלֶיהָ
חָזְתָה יְמֵי חֻפָּה בְּתוֹךְ בֵּיתָהּ   הוֹרָהּ — וּבוֹשָׁה מִבְּתוּלֶיהָ!
קָצְרָה לְשׁוֹנִי מִלְּחַוּוֹת אֶת־   גָּדְלוֹ, וְאִם תֵּיטִיב בְּמִלֶּיהָ!
נַפְשִׁי, אֲשֶׁר מָכְרָה לְצוּרָהּ אֶת־   רוּחָהּ וְלִבָּהּ עִם כְּסָלֶיהָ,
עִזְבִי לְסַפֵּר אֶת־פְּעֻלַּת אֵל   בִּפְרָט וְסַפְּרִי אֶת־כְּלָלֶיהָ!
שִׂימִי לְדַתֵךְ יוֹם, תְּפַתַּח בּוֹ   קִשְׁרָהּ וְתַגִּיהַּ אֲפֵלֶיהָ,
וּתְנִי לְצִיּוֹן — יוֹם אֲשֶׁר בִּכְיָהּ   יִפְרֹץ כְּמוֹ פָּרְצוּ נְחָלֶיהָ
עַל־בַּת־יְהוּדָה הָאֲסוּרָה בֵּין   רוֹדִים וּמַכְבִּידִים כְּבָלֶיהָ —
אִמְרִי עֲלֵי לִבָּהּ בְּפֶה שִׂיחַ   נָעִים, יְנַחֵם לֵב אֲבֵלֶיהָ:
תָּקוּם וְתִתְנַעֵר וְתִשָּׂא רֹאשׁ,   לִמְצֹא מְנוּחָה מֵחֲבָלֶיהָ!
כִּי אִם־מְפִצִּים אִבְּדוּ מִשְׂרָה   וּכְלִיל כְּהֻנָּה מִקְּהָלֶיהָ —
הִנֵּה שְׁתֵּיהֶן נִקְבְּצוּ הַיּוֹם   בִּבְנוֹ שְׁמוּאֵל בֶּן־אֲצִילֶיהָ.
לֵישָׁהּ וְלֹא טָרַף רְחֵלֶיהָ,   שׁוֹעָהּ וְשָׂנֵא אֶת־נְבָלֶיהָ,
רֹאשָׁהּ וּמַחֲזִיק יָד לְרָשֶׁיהָ,   רִכְלָהּ וּמֹחֵץ רֹאשׁ רְכִילֶיהָ,
פָּלִיל בְּכָל־קִשְׁרֵי תְּפִלֶּיהָ,   גָּדוֹל בְּכָל־עַמֵּי גְדֹלֶיהָ,
מִשְׂרָה עֲלֵי שִׁכְמוֹ כְּשִׁירָתִי   תִּגַּח בְּחוּג־שַׁחַק כְּסִילֶיהָ,
תּוֹרַת אֱמֶת עַל־פִּיו מְסֻדֶּרֶת,   יוֹרֶה וְלֹא יַפִּיל חֲלָלֶיהָ,

זַךְ בַּעֲדַת זַכִּים וְגֵאֶה בֶּן־ גֵּאִים, וְשָׁפֵל בֵּין שְׁפָלֶיהָ,
מַזֶּה וּבֶן־מַזִּים וּמַעֲמִידֵי אֶרֶץ וּמַפִּילֵי נְפִילֶיהָ;
רָאוּ בְּאַרְצוֹ כִּי גְדֻלָּתוֹ רַבָּה, וּבִלְתּוֹ לֹא יְכִלֶהָ
אָמְרוּ: לְךָ תְאוּת גְּדֻלָּתָהּ — קַח מַטְּךָ וּנְחֵה חֲיָלֶיהָ!

*

לְאֶחָד מִידִידָיו

נְשָׁמָה מֵאֲשֶׁר תִּתְאַו גְּרוּעָה, וְנֶפֶשׁ מֵאֲשֶׁר תִּשְׁאַל מְנוּעָה,
וְגוּף שָׁמֵן וְשָׂבֵעַ וְדָשֵׁן — וְנַפְשׁוֹ הַכְּבוּדָה לֹא שְׂבֵעָה,
וְאִישׁ עָנָו מְהַלֵּךְ עַל־אֲדָמָה, וּמַחְשַׁבְתּוֹ עֲלֵי־שַׁחַק שְׂרוּעָה;
וּמַה־יּוֹעִיל לְאִישׁ בָּשָׂר בְּשָׂרוֹ וְטוּבָתוֹ — וְהַנֶּפֶשׁ בְּרָעָה?!
וְיֵשׁ רֵעִים מְרֵעִים לֹא מְטִיבִים, גְּדֵלֵי גוּף וְזִמָּתָם גְּרוּעָה,
יְדַמּוּ כִּי לְהוֹסִיף הוֹן אֲנִי סָר וְנֶעְתַּק מַחֲנֶיהָ אֶל־נְסִיעָה,
וְאִם רֹאשִׁי בְּצִיצַת רֹאשׁ פְּרוּעָה, וּבַת־עַיִן בְּפוּךְ לַיִל קְרוּעָה —
וְלֹא־יָדְעוּ מְרֵעַי סוֹד לְבָבִי, אֲבָל, לֹא־דִבְּרוּ רֵעַי בְּדֵעָה,
וְנַפְשָׁם מִבְּלִי הַכֵּר וְהָבִין, כְּנֶפֶשׁ הַבְּהֵמָה הַשְּׁסוּעָה!
הֲיִתְאַפַּק אֲשֶׁר נַפְשׁוֹ לְבָנָה, וְכִלְבָנָה לְהִתְנַשֵּׂא יְגֵעָה,
וְיִשְׁקֹט, עַד אֲשֶׁר יֶאְזֹר בְּמָתְנָיו כְּנָפֶיהָ, כְּאִישׁ אֹזֵר יְרִיעָה,
וְעַד יִפְעַל וְיִשָּׁמְעוּ פְּעָלָיו, וְיוֹסִיף עוֹד כְּיָם עַל־הַשְּׁמוּעָה?
בְּחֵי הָאֵל וְחֵי עַבְדֵי אֱלֹהִים — וְכָמֹנִי יְהִי שֹׁמֵר שְׁבוּעָה —
בְּרַגְלַי אֶעֱלֶה סֶלַע, וְאֵרֵד אֱלֵי־פַחַת בְּמַעְמַקִּים תְּקוּעָה,
וְאֶתְפֹּר אֶת־שְׂפַת מִדְבָּר בְּמִדְבָּר, וְאֶקְרַע יָם בְּכָל־שׁוּחָה קְלוּעָה,
וְאָשׁוּט עַד אֲשֶׁר אֵרוֹם וְאַעַל אֱלֵי שִׂיאָה, תְּהִי לָעַד יְדוּעָה!
וְתִמָּצֵא לְצָרַי בִּי חֲרָדָה, וְתִמָּצֵא לְדוֹדַי בִּי תְשׁוּעָה,
וְאֶרְצַע אֶת־בְּנֵי חֹרִים בְּאֹזֶן, וְלִי אֹזֶן לְמַדָּעַי רְצוּעָה,
וְלִי נֶפֶשׁ לְרֵעִים מַחֲזֶקֶת, וְלִי נֶפֶשׁ לְמַשְׂטִינִים מְנוּעָה!
וְלָךְ תּוֹכָהּ עֲרוּגָה מִן־יְדִידוּת מְלֵאָה, עַל־נְהַר אַהַב נְטוּעָה;
יְדִידוּת הַשְּׁמֻרָה מִנְּעוּרִים, כְּחֹתֶמֶת בְּטַבַּעַת קְבוּעָה,
מְפֻתַּחַת כְּפִתּוּחֵי יְרַקְרַק עֲלֵי שִׁמְשָׁה בְּסַף הֵיכָל קְרוּעָה!
יְהִי לָךְ יָהּ כְּאַהֲבָתְךָ, וְנַפְשָׁךְ אֲשֶׁר אָהֵב תְּהִי מִצַּר פְּדוּעָה
וְיִשְׁלַח אֵל לְמוֹשָׁעוֹת לְךָ עַד בְּלִי־שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ יְשׁוּעָה!

שִׁיר אֲהָבִים

תְּרוּפָה בְּפָנֶיהָ וְעַל־חוּט שְׂפָתֶיהָ,
וּמָוֶת בְּעֵינֶיהָ וְתַחַת לְמַדֶּיהָ;
אֶשְׂחַק בְּעֵת תִּרְצֶה וְתִשְׂחַק בְּעֵת אֶקְצֹף —
רְצוֹנָהּ יְחַדֵּנִי וְקִצְפִּי יְחַדֶּהָ,
כְּאִלּוּ אֲנִי שַׂמְתִּי צְבִי, דִּמְּתָה שֹׂנֵא
הוּא לָהּ — וְלֹא צָדְקָה — לְהַכְעִים לְצִדֶּיהָ!

*

עַל־הַיַּיִן

קַח מִצְּבִי כוֹס וֶאֱמָר־לוֹ: קְחָה
בַקְבֻּק וְרוּץ לַכַּד וּמַלֵּא וְהָבִיא,
כִּי יֵשׁ כְּאֵב סָמוּךְ לְלִבִּי, וְיֵשׁ
בַּכַּד צֳרִי שָׁמוּר לְהָסִיר כְּאֵבִי,
הַבָּא בְּלֵב נָדִיב וְיוֹסִיף נְדִי־
בוּת, אוֹ בְלֵב רַךְ־לֵב וְיִגְבַּר כְּלָבִיא,
מֵיטִיב לְבַב רַע־לֵב, וְלוֹ יִשְׁמְעוּן
לִבּוֹת כְּמוֹ שָׁמְעָם לְמֶלֶךְ וְנָבִיא.
בַּכּוֹס מְנָת חֶלְקִי וְכוֹסִי, וְהוּא
דוֹדִי, אֲשֶׁר חָפֵץ אֲנִי בוֹ וְהוּא בִי;
בִּמְקוֹם אֲשֶׁר אֶמְצָא גְבִיעִים אֲנִי
שֹׁכֵן, וְשָׁם אָלִין וְיִיטַב לְבָבִי!

*

קְרִיאָה לְמִשְׁתֵּה הַיַּיִן

יְדִידִי, קוּם! כְּבָר אָסְרוּ אֲשִׁישׁוֹת
בְּבוֹר גּוּמָה לְכָל־עַיִן וּפֹקֵד,
וְאֵין עִמִּי לְבַד שֹׁתֶה בְּלֶב־טוֹב
עֲלֵי נִצַּת סְמָדַר לַח וְשָׁקֵד,

וְעֶלֶם סָב וּמַשְׁקֶה כוֹס, וְעֶלֶם
לְהָרִיק הֶחָבִיּוֹת רָץ וְשָׁקֵד,
וְכַף עֹפֶר בְּעֵט מֵאֵין דְּיוֹ עַל־
פְּנֵי כִנּוֹר כְּכַף כֹּתֵב וְנֹקֵד,
וְהָאָרֶץ בְּעֵינֵינוּ כְּעַלְמָה
מְשַׂחֶקֶת, וְהָעוֹלָם כְּרֹקֵד,
וְשָׁמַיִם כְּחַיִל נָח בְּלַיִל
וְכָל־אִישׁ שָׂם לְעֻמַּת אָהֳלוֹ קֵד!

*

„חֲטֹף וְאִשְׁתֵּי!"

שׁוּעַ וְרֵעַ נְדִיבִים וּשְׁאָר חֲסִידִים וְטוֹבִים,
מֵחַדְרְךָ צֵא וְתִרְאֶה שַׁחַק מְקֻדָּר בְּעָבִים:
אִם יֵשׁ בְּלִבְּךָ כְּאֵב — קוּם אֶל־כַּד מְרַפֵּא כְּאֵבִים,
וּדְקֹר בְּגַבּוֹ, וְהוֹצֵא וּמְזֹג בְּמֵימֵי רְבִיבִים,
וּשְׁתֵה מְמַלֵּא בְשִׂמְחָה כָל־לֵב וּמֵרִיק עֲצָבִים,
וֶהְיֵה בְטוֹבָה, לְמַעַן לְךָ קֵץ וְחַיִּים כְּתוּבִים!

רַבִּי שְׁלֹמֹה בֶּן־גְּבִירוֹל

(מקורטובה, חי במאלקה, לערך ד"א ת"ת)

רְשֻׁיּוֹת

1

שְׂאִי עַיִן, יְחִידָתִי, לְצוּרֵךְ וְזִכְרִי בוֹרְאֵךְ בִּימֵי נְעוּרַיִךְ;
לְפָנָיו צַעֲקִי לַיִל וְיוֹמָם, וְלִשְׁמוֹ זַמְּרִי תָמִיד בְּשִׁירַיִךְ!
מְנָת חֶלְקֵךְ בְּעוֹדֵךְ בָּאֲדָמָה, וּמִבְטָחֵךְ בְּצֵאתֵךְ מִבְּשָׂרֵךְ;
הֲלֹא הֵכִין לְפָנָיו לָךְ מְנוּחָה וּמִתַּחַת לְכִסְאוֹ שָׂם דְּבִירֵךְ —
אֲנִי עַל־כֵּן אֲבָרֵךְ אֶת־אֲדֹנָי, כְּמוֹ כֹּל הַנְּשָׁמָה לוֹ תְּבָרֵךְ!

2

שָׁאַל לְהֹרוֹת לָךְ לִבִּי וְלֹא־יָכֹל,
לוּ יֵשׁ תְּבוּנָתִי רְחָבָה כְּמוֹ כַלְכֹּל;
לִבִּי הֲלֹא טֶרֶם יַשְׂכִּיל תְּהִלָּתְךָ —
גָּדְלוּ חֲסָדֶיךָ עָלַי וְעַל־הַכֹּל!
מִבִּלְתְּךָ אֵין־לִי מִבְטָח, וְאַיֵּה צוּר
זוּלָתְךָ, סֹבֵל עוֹלָם כְּמוֹ אֶשְׁכֹּל?
הֵן לָךְ אֲנִי נִשְׁלָךְ, אֵיךְ לֹא אֲקַוֶּה־לָךְ —
וּבְיָדְךָ נֶפֶשׁ כָּל־חַי וְרוּחַ כֹּל!

3

שְׁאָלוּנִי שְׂעִפַּי הַתְּמֵהִים: לְמִי תָרוּץ בְּגַלְגַּלֵּי גְבֹהִים?
לְאֵל חַיַּי תְּשׁוּקַת מַאֲוַיַּי, וְנַפְשִׁי עִם־בְּשָׂרִי לוֹ כְמֵהִים!
מְשׁוֹשִׂי גַּם מְנָת כּוֹסִי וְעֶשְׂיִי, אֲשֶׁר עֵת אֶזְכְּרָה אוֹתוֹ וְאֶהְיֶם —
הֲיִנְעַם טוֹב לְנִשְׁמָתִי עֲדֵי־כִי תְבָרֵךְ שֵׁם אֲדֹנָי הָאֱלֹהִים?!

4

שַׁדַּי, אֲשֶׁר יַקְשִׁיב לַדַּל וְיֵעָתֵר,
עַד־אָן תְּהִי רָחוֹק מֶנִּי וְתִסָּתֵר?
לַיִל וְיוֹם אֶעְטֹף, אֶקְרָא בְּלֵב נָכוֹן,
אוֹדֶה לְךָ תָמִיד, כִּי־חַסְדְּךָ יֹתֵר;
מַלְכִּי, לְךָ אוֹחִיל, לִבִּי בְךָ יִבְטַח,
כְּחֹלֵם חֲלוֹם סָתוּם יִבְטַח עָלֵי פּוֹתֵר —
הִנֵּה שְׁאֵלָתִי לַקְשִׁיב תְּפִלָּתִי,
אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ, לֹא פָחוֹת וְלֹא יֹתֵר!

5

שְׁחִי לָאֵל, יְחִידָה הַחֲכָמָה, וְרוּצִי לַעֲבֹד אוֹתוֹ בְּאֵימָה;
לְעוֹלָמֵךְ פְּנִי לֵילֵךְ וְיוֹמֵךְ, לָמָּה תִרְדְּפִי, הֶבֶל וְלָמָּה?
מְשׁוּלָה אַתְּ בְּחַיּוּתֵךְ לְאֵל חָי, אֲשֶׁר נֶעְלַם כְּמוֹ אַתְּ נֶעֱלָמָה;

הֲלֹא אִם־יוֹצְרֵךְ טָהוֹר וְנָקִי — דְּעִי כִּי־כֵן טְהוֹרָה אַתְּ וְתַמָּה;
חֲסִין יִשָּׂא שְׁחָקִים עַל־זְרֹעוֹ — כְּמוֹ תִשְׂאִי גְוִיָּה נֶאֱלָמָה. —
זְמִרוֹת קַדְּמִי, נַפְשִׁי, לְצוּרֵךְ אֲשֶׁר לֹא־שָׂם דְּמוּתֵךְ בָּאֲדָמָה,
קְרָבַי, בָּרְכוּ תָמִיד לְצוּרְכֶם, אֲשֶׁר לִשְׁמוֹ תְהַלֵּל כָּל־נְשָׁמָה!

6

שַׁחַר אֲבַקֶּשְׁךָ, צוּרִי וּמִשְׂגַּבִּי,
אֶעְרֹךְ לְפָנֶיךָ שַׁחְרִי וְגַם־עַרְבִּי,
לִפְנֵי גְדֻלָּתְךָ אֶעְמֹד וְאֶבָּהֵל,
כִּי־עֵינְךָ תִרְאֶה כָּל־מַחְשְׁבוֹת לִבִּי;
מַה־זֶּה אֲשֶׁר יוּכַל הַלֵּב וְהַלָּשׁוֹן
לַעֲשׂוֹת, וּמַה־כֹּחַ רוּחִי בְּתוֹךְ קִרְבִּי?
הִנֵּה לְךָ תִיטַב זִמְרַת אֱנוֹשׁ, עַל־כֵּן
אוֹדְךָ בְּעוֹד תִּהְיֶה נִשְׁמַת אֱלוֹהַּ בִּי!

7

שְׁלֹשָׁה נוֹסְדוּ־יַחַד לְעֵינָי, יְשִׁימוּן זִכְרְךָ תָמִיד לְפָנָי:
לְשָׁמֶיךָ — אֲנִי אַזְכִּיר שְׁמֶךָ, וְהֵם עֵדַי לְעֵדַי נֶאֱמָנָי;
מְקוֹם שִׁבְתִּי — יְעֹרֵר מַחֲשַׁבְתִּי, בְּרִקְעוֹ אֶזְכְּרָה רֹקַע אֲדָנָי;
הֲגִיג לִבִּי — בְּהַבִּיטִי בְּקִרְבִּי: בְּכָל־עֵת בָּרְכִי נַפְשִׁי אֲדֹנָי!

8

שִׁמְעָה, אֲדוֹן עוֹלָם, שִׁמְעָה תְהִלָּתִי
תִּכּוֹן לְפָנֶיךָ קְטֹרֶת — תְּפִלָּתִי;
לִבִּי בְךָ חָשַׁק לִמְאֹד, וְלֹא־יוּכַל
לַסְתִּר עֲדֵי יֵרָאֶה, חֶשְׁקוֹ בְמִלָּתִי;
מֵעֵת לְעֵת אֶחְשֹׁב שׁוּבִי לְךָ מָחָר,
כִּי־מִמְּךָ הָיְתָה רֵאשִׁית תְּחִלָּתִי;
הִנֵּה לְךָ לֹא־לִי עָמְדִי לְפָנֶיךָ,
וּלְשֵׁם כְּבוֹדְךָ לֹא לִשְׂכַּר פְּעֻלָּתִי;

שָׂחָה לְךָ נַפְשִׁי　　מֵעֵת הֱיוֹת עָפָר,
עַד־לֹא כְמוֹ־שַׁחַק　　הָיְתָה גְדֻלָּתִי!

9

שְׁפַל־רוּחַ, שְׁפַל־בֶּרֶךְ וְקוֹמָה,　　אֲקַדֶּמְךָ בְּרֹב פַּחַד וְאֵימָה;
לְפָנֶיךָ אֲנִי נֶחְשַׁב בְּעֵינַי　　כְּתוֹלַעַת קְטַנָּה בָּאֲדָמָה.
מְלֹא עוֹלָם, אֲשֶׁר אֵין־קֵץ לְגָדְלוֹ,　　הֲכָמֹנִי יְהַלֶּלְךָ, וּבַמָּה?
הֲדָרְךָ לֹא־יְכִילוּן מַלְאֲכֵי־רוּם　　וְעַל־אַחַת אֲנִי כַּמָּה וְכַמָּה!
אֲשַׁחֵר אֵל בְּרֵאשִׁית רַעְיוֹנַי,　　אֲשֶׁר לִשְׁמוֹ תְּהַלֵּל כָּל־נְשָׁמָה!

10

שַׁתִּי בְךָ מַחְסִי　　בְּפַחְדִּי וְחֶרְדָּתִי,
וְשִׁמְךָ בְּעֵת מָצוֹר　　שַׂמְתִּי מְצוּדָתִי;
לִשְׂמֹאל וְעַל־יָמִין　　אַבִּיט — וְאֵין עֹזֵר,
כִּי אִם־בְּיָדֶיךָ　　אַפְקִיד יְחִידָתִי;
מִכָּל־יְקַר אֶרֶץ　　חֶלְקִי נְתַתִּיךָ,
וּמִכָּל־עֲמָלִי אַתְּ　　חִשְׁקִי וְחֶמְדָּתִי;
הִנֵּה בְּרֹב אַהֲבָה　　אֶשְׁגֶּה בְךָ תָּמִיד,
עֵת־תֵּת זְמִרוֹת לָךְ　　הָיְתָה עֲבֹדָתִי!

*

רְשׁוּת לְקַדִּישׁ

שִׁנְאַנִּים　שַׁאֲנַנִּים　כְּנִיצוֹצִים　יִלְהָבוּ,
לַהֲטֵיהֶם　וּמַעֲטֵיהֶם　כְּעֵין קָלָל　יִצְהָבוּ,
מוּל כִּסֵּא　מִתְנַשֵּׂא　בְּקוֹל רַעַשׁ　יִרְהָבוּ,
הֵן בְּמַחֲזֶה　זֶה לָזֶה　לְהַקְדִּישׁ אֵל　יֶאֱהָבוּ:
הָבוּ לַאדֹנָי בְּנֵי אֵלִים הָבוּ!

לְךָ חַיּוֹת　עִלְיוֹת　בְּתַחְתִּית כֵּס　הַנִּקְבָּע,
וְאֶרְאֶלִּים　וְחַשְׁמַלִּים　אֲזוֹרֵי זִיו　הַנִּצְבָּע;

תְּהִלָּתְךָ   וְהִלָּתְךָ   יְהוֹדוּן מַ־   חֲנוֹת אַרְבַּע,
זֶה יַעֲרִיץ   וְזֶה יַמְרִיץ   לְךָ זֶמֶר   וְשִׁיר יַבִּעַ,
בְּנֵי־חַיִל   יוֹם וָלַיִל   בְּמִשְׁמְרוֹתָם   נִצָּבוּ:
הָבוּ לַאדֹנָי בְּנֵי אֵלִים הָבוּ!

מְכוֹן מִשְׁמָר   הַנֶּאֱמַר   בְּרֹאשׁ מַחֲנוֹת   הֲמוֹנֶיךָ,
הֲלֹא נִמְסָר   בְּיַד הַשָּׂר   מִיכָאֵל   גְּאוֹנֶךָ,
בְּמַרְכָּבוֹת   לְרְבָבוֹת   יַעֲמֹד עַל־   יְמִינֶךָ,
וְיִקְווּ   וְיִלָּווּ   דֹּרֵשׁ אַיֵּה   מְעוֹנֶךָ,
וְשָׁם סָגוֹד   לְמוּל פַּרְגּוֹד   לְךָ יִסְגְּדוּ   וְיִקְרָבוּ:
הָבוּ לַאדֹנָי בְּנֵי אֵלִים הָבוּ!

הֲמוֹן מַחֲנֶה   הַמִּשְׁנֶה   עַל־יָרֶךָ   שְׂמֹאל נִזְקָף,
וְעַל־צְבָאוֹ   וּנְשִׂיאוֹ   גַּבְרִיאֵל   הַנִּשְׁקָף,
בִּשְׂרָפִים   לַאֲלָפִים,   בְּחֵיל כָּבֵד   מְאֹד נִתְקָף,
זֶה אֵיפֹה   וְאֵלֶּה פֹּה   וְכִסֵּא קָדְ־   שְׁךָ מֻקָּף
גְּזוּרֵי אֵשׁ   אֲזוּרֵי אֵשׁ   וְסוּסֵי אֵשׁ   יִרְכָּבוּ:
הָבוּ לַאדֹנָי בְּנֵי אֵלִים הָבוּ!

קוֹל יְצַפְצֵף   וְשִׁיר יְרַצֵּף   צְבָא מַחֲנֶה   שְׁלִישִׁיָּה,
וְנוּרִיאֵל   שַׂר הָאֵל   עֹמֵד בָּם   לְתַלְפִּיָּה,
לְשַׁאֲטָתָם   וְשַׁעֲטָתָם   יְרוֹפֵף תּוֹג   הָעֲלִיָּה
בְּקוֹל אַיֵּה   מְקוֹם אֶהְיֶה   יוֹצֵר רוּם   וְתַחְתִּיָּה
רְאוֹת נֶאְדָּר   הַנֶּהְדָּר   יוֹם וָלַיִל   יִתְאָבוּ:
הָבוּ לַאדֹנָי בְּנֵי אֵלִים הָבוּ!

טְכוּסֵי הוֹד   לְךָ שָׁהוֹד   בָּרְבִיעִית   יָעִידוּ,
וְאִמְרָתְךָ   וְזִמְרָתְךָ   עִם־רְפָאֵל   יַגִּידוּ,
וְצִיץ מָעוֹז   וְכֶתֶר עוֹז   לְךָ יִקְשְׁרוּ   וְיַעֲנִידוּ,
וְאַרְבַּעְתָּם   שִׁיר מִכְתָּם   יַתְמִידוּ   וְיַצְמִידוּ,
חִבַּרְתָּם   וְגִבַּרְתָּם   לְבַל יִגְעוּ   וְיִדְאָבוּ:
הָבוּ לַאדֹנָי בְּנֵי אֵלִים הָבוּ!

נִיצוֹצִים נִקְבָּצִים לְךָ יַחַד יְרַנֵּנוּ,
בְּעַד עֲמָסִים הַחֲמָסִים לְךָ קוֹלָם יְחַנֵּנוּ,
בְּאֵימָתְךָ וְיִרְאָתְךָ רַגְלֵיהֶם יְכוֹנְנוּ,
בְּקוֹל חָזָק כְּמוֹ בָזָק קְדֻשָּׁתְךָ יְשַׁנֵּנוּ,
עֲנוֹת קָדוֹשׁ לְאֵל קָדוֹשׁ לְמוּל קָדוֹשׁ יְעָרְבוּ:
הָבוּ לַאדֹנָי בְּנֵי אֵלִים הָבוּ!

*

אוֹפָן

שַׁאֲלוּ שְׁחָקִים וְשִׂיחוּ לַאֲדָמָה,
לָכֶם יְסַפְּרוּ הוֹד זְרוֹעַ רָמָה,
מָתַח דֹּק, וְחֶלֶד תָּלָה עַל־בְּלִימָה,
הַגּוּף טִפַּח וְנָפַח הַנְּשָׁמָה,
אֲשֶׁר בְּיָדוֹ נֶפֶשׁ כָּל־חַי וְרוּחַ,
יוֹצֵר הָרִים וּבֹרֵא רוּחַ:

לְבַדּוֹ הָיָה בְּטֶרֶם יוֹמַיִם,
וְעַד־לֹא גִלְגֵּל חוּג שָׁמַיִם,
וּבְאֵין מַעְיָנוֹת נִכְבַּדֵּי־מָיִם,
בְּשׂוּם חשֶׁךְ עַל־פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ,
יוֹצֵר הָרִים וּבֹרֵא רוּחַ:

מְקוֹם מֶמְשַׁלְתּוֹ לְמַעְלָה הִצִּיבוֹ,
וְכִדְמוּת אֶבֶן־סַפִּיר חֲצָבוֹ,
וְרוּחַ וְעָנָן וָאֵשׁ שָׂם סְבִיבוֹ,
מָרוֹם, הַשָּׂם־עָבִים רְכוּבוֹ,
הַמְהַלֵּךְ עַל־כַּנְפֵי־רוּחַ,
יוֹצֵר הָרִים וּבֹרֵא רוּחַ:

הֵכִין בָּרוּם מַלְאֲכֵי־רוּחַ,
וְחַיָּה נֹשֵׂאת אוֹפָן בָּרוּחַ,

אֶל־כָּל־אֲשֶׁר יִפְנֶה־שָּׁם הָרוּחַ,
וְשָׁבִים וְרָצִים וְמָשִׁים בָּרוּחַ,
לְהַקְדִּישׁ לְיוֹצְרָם בְּנַחַת רוּחַ,
יוֹצֵר הָרִים וּבֹרֵא רוּחַ:

*

גְּאֻלּוֹת

1

שְׁכוּלָה, אֲכוּלָה, לָמָּה תִבְכִּי,
הֲנוֹאָשׁ לִבֵּךְ מֵאֲשֶׁר תְּחַכִּי?
„קִצִּי נִמְשַׁךְ וְאָרַךְ חָשְׁכִּי!"
הוֹחִילִי, עֲנִיָּה, כִּי־עוֹד מְעַט, כִּי
אֶשְׁלַח מַלְאָךְ לְפַנּוֹת דַּרְכִּי,
וְעַל־הַר צִיּוֹן אֶנְסֹךְ מַלְכִּי,
יָבוֹא מְבַשֵּׂר לְפַנּוֹת שְׁבִילָךְ —
אִמְרוּ לְצִיּוֹן אֲדֹנָי מָלָךְ,
הִנֵּה מַלְכֵּךְ יָבוֹא לָךְ!

„לְאֵלִי, אֵלִי, כַּמָּה אֲיַחֵל,
וְעַד־אָן תִּמְשֹׁךְ גָּלוּת הַחֵל,
וּבְנֵי רָחֵל גְּזוּזִים כְּרָחֵל?
וַאֲנִי בְּכָל־זֹאת תָּמִיד אֲיַחֵל!"
הוֹחִילִי, עֲנִיָּה, לְפֹדֶה וּמֹחֵל,
כִּי לֹא לְעוֹלָם אֲנִי בָךְ בֹּחֵל,
עוֹד מְעַט וְהָיִית לִי וַאֲנִי לָךְ —
אִמְרוּ לְצִיּוֹן אֲדֹנָי מָלָךְ,
הִנֵּה מַלְכֵּךְ יָבוֹא לָךְ!

„מָתַי יִקְרַב וְיַגִּיעַ תּוֹר,
וְסָתוּם וְחָתוּם מָתַי תִּפְתּוֹר,
אַרְמוֹן זָרִים מָתַי תִּסְתּוֹר?"

„הוֹחִילִי, עֲנִיָּה, לְמַחְסֶה וּמִסְתּוֹר,
כִּי־עוֹד אֲשִׁים בְּלֶחְיֵךְ הַתּוֹר,
וְיִפְרַח כַּפְתּוֹר כְּיוֹם אִי כַפְתּוֹר,
וְיָצִיץ בְּמִצְחֵךְ צִיץ אֲשֶׁר הָשְׁלַךְ —
אִמְרוּ לְצִיּוֹן אֲדֹנָי מָלָךְ,
הִנֵּה מַלְכֵּךְ יָבוֹא לָךְ!"

„הֲמוֹנֵי לְפָנִים בְּאַחַת נִטְבָּע,
וּמִנֹּף וּבָבֶל בְּקָרוֹב נִתְבָּע;
הָיִיתִי אֲנִי כְּעַיִט נִצְבָּע,
נִקְבְּצוּ עָלַי מַלְכֻיּוֹת אַרְבַּע,
תֹּאכַל בְּשָׂרִי וְעוֹד לֹא־תִשְׂבָּע!"
„הוֹחִילִי, עֲנִיָּה, לְצוּר, אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
כִּי בֹא יָבֹא דּוֹד אֲשֶׁר הָלָךְ —
אִמְרוּ לְצִיּוֹן אֲדֹנָי מָלָךְ,
הִנֵּה מַלְכֵּךְ יָבוֹא לָךְ!'

2

„שְׁבִיָּה, בַּת־צִיּוֹן, צְרוּפָה בְּכוּר עֹנִי,
שְׁבוּעַת אֲבוֹתַיִךְ נִשְׁבַּעְתִּי לְמַעֲנִי;
שַׁוְעָתֵךְ נִשְׁמְעָה, עָלְתָה לִמְעוֹנִי,
שָׁמַעְתִּי כִּי־חַנּוּן אָנִי!'

„שַׁחוֹתִי לִמְאֹד, יָדִי כִּי אֵין לְאֵל,
שִׁמְךָ, טוֹב וְסַלָּח, נִדְרָשׁ לְכָל־שׁוֹאֵל,
שׁוּבָה, כִּי אֵין לִי זוּלָתְךָ גֹּאֵל,
שׁוּבָה אֲדֹנָי רִבְבוֹת אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל!"

„לְמִי אַפּוֹא מְכַרְתִּיךְ? יָבֹא אִישׁ רִיבֵךְ!
לְמִי סֵפֶר כְּרִיתוּת? אָרִיב אֶת־יְרִיבֵךְ!
לְמִגְדַּל אֵשׁ וְחוֹמָה אֲנִי אֶהְיֶה סְבִיבֵךְ:
לָמָּה תִבְכִּי וְלָמָּה יֵרַע לְבָבֵךְ?'

„לָמָּה אֶצְעָקָה חָמָס וְלֹא תַעֲנֶה?
לְהַשְׁמִיד וּלְאַבֵּד יֹאמַר הַמּוֹנֶה,
לְזָרִים נִמְכַּרְנוּ יַחַד עֵר וְעֹנֶה,
לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת וְאֵין קֹנֶה!“

‚מִי־אַתְּ וַתִּירְאִי מֵאֱנוֹשׁ הַבּוֹזֶה?
מַלְאָכִי אֶשְׁלַח, כְּמִכְתַּב הַחֹזֶה,
מְזָרֵה יִשְׂרָאֵל אֱסֹף מִזֶּה וּמִזֶּה;
מָחָר יִהְיֶה הָאֹת הַזֶּה!‘

„מוֹעֵד שַׂמְתָּ לִי לְקַבֵּץ שְׁלִישָׁי —
מוֹפֵת לֹא־אֶרְאֶה לְקוֹמֵם מִקְדָּשִׁי;
מַשְׁמִיעַ שָׁלוֹם לֹא־בָא לִקְדוֹשָׁי:
מַדּוּעַ לֹא־בָא בֶּן־יִשָׁי?“

‚הֵן בִּי נִשְׁבַּעְתִּי לֶאֱסֹף גִּבְבָשַׁי,
הֲלֹא אָז הַמְּלָכִים לָךְ יוֹבִילוּ שַׁי;
הִנֵּה עֵד לְאוּמִּים שַׂמְתִּי לִקְדוֹשַׁי,
הִנֵּה רָאִיתִי בֵּן לְיִשַׁי!‘

*

סְלִיחָה

שֹׁמַמְתִּי בְּרֹב יְגוֹנִי, לְיוֹם יִפָּקֵד זְדוֹנִי מָה אֹמַר לַאֲדֹנִי?
אֻמְלַלְתִּי וְנֶאֱלַמְתִּי, בְּזָכְרִי אֲשֶׁר אָשַׁמְתִּי בֹּשְׁתִּי וְגַם־נִכְלַמְתִּי.
בְּהֶבֶל כָּלוּ יָמַי, מִפְּנֵי בֹשֶׁת עֲלוּמַי אֵין־שָׁלוֹם בַּעֲצָמַי;
גַּחַלְתִּי קָדַחַת, כִּי־מְגִלָּה נִפְתַּחַת וְהַנֹּשֶׁה בָּא לָקַחַת.
דָּבַקְתִּי בְּמַחֲשַׁכִּי, וְנַפְשִׁי לֹא־יָדְעָה, כִּי גֵּר־וְתוֹשָׁב אָנֹכִי.
הוֹי, כִּי־יָבֹא יוֹמִי! אֲזַי אִיקַץ מֵחֲלוֹמִי וְאָשׁוּבָה אֶל־מְקוֹמִי,
וְעַל־חֲטָאַי אֲשֶׁר עָבָר, וְעַל־פְּשָׁעַי אֲשֶׁר גָּבָר — מָה־אָשִׁיב שֹׁלְחִי דָבָר?
זְדוֹן לִבִּי הִשִּׁיאַנִי וְעָוֹן אֲשֶׁר הֶלְאָנִי — מִבֶּטֶן קְרָאָנִי.

חָשַׁב בְּנַפְשׁוֹ נָבָל:　　כְּעֵץ שָׁתוּל עַל־יוּבָל —　　וְהוּא לִקְבָרוֹת יוּבָל.
טָפַל שֶׁקֶר בְּתוֹכוֹ,　　וְנָמֵס מִמַּהֲלָכוֹ,　　וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה,
יֻשְׁלַךְ כְּאֶבֶן דּוּמָה,　　וְלֹא־יִשָּׂא לְבֵית מְהוּמָה　　מִכָּל־אֲשֶׁר־לוֹ מְאוּמָה,
כֹּחוֹ לֹא־סְמָכַתְהוּ　　עֵת נַפְשׁוֹ נְשָׂאַתְהוּ,　　אַף כִּי־אֵשׁ אֲכָלָתְהוּ.
לְכָדַתְנִי אַשְׁמָתִי,　　הֲלוֹא־זֶה דְּבַר נִשְׁמָתִי　　עַד־הֱיוֹתִי עַל־אַדְמָתִי;
לְזֹאת נַפְשִׁי נְשַׁמָּה:　　כְּאִישׁ שֹׁכֵב בִּכְלִמָּה　　עָרֹם אָשׁוּב שָׁמָּה.
מְשׁוּגָתִי נָשָׂאתִי,　　וּבִלְבָבִי קָרָאתִי:　　אָנֹכִי חָטָאתִי!
נְכֹחָה לֹא־חָשַׁקְתִּי　　וּבִשְׁרִרוּת לִבִּי דָבַקְתִּי —　　מַה־לָּךְ כִּי נִזְעַקְתִּי?
שְׂאִי נַפְשִׁי אַשְׁמָתֵךְ,　　רְאִי חַטָּאתֵךְ לְעֻמָּתֵךְ:　　גַּם־אַתְּ שְׂאִי כְלִמָּתֵךְ!
עַד־אֶדְאַג לַעֲוֹנָי,　　הֱשִׁיבוּנִי רַעְיוֹנָי:　　נִפְּלָה־נָּא בְּיַד אֲדֹנָי!
פְּנֵה מִמְּכוֹן שִׁבְתֶּךָ　　וּפְתַח־לִי דַלְתֶּךָ,　　כִּי־אֵין בִּלְתֶּךָ,
צוּר, הָגֵן בַּעֲדֵנִי　　וּמֵעֲוֹנִי פְּדֵנִי,　　אֹרְחוֹתֶיךָ לַמְּדֵנִי;
קוֹלִי שְׁמַע כְּחַסְדֶּךָ　　בְּיוֹם אֶעֱמֹד נֶגְדֶּךָ,　　אַל־תַּט בְּאַף עַבְדֶּךָ,
רְאֵה עָנְיִי וַעֲנֵנִי,　　אֲנִי בְּיָדְךָ הִנֵּנִי,　　וְאַתָּה אֲדֹנָי חָנֵּנִי;
שְׁלַח אֲמִתְּךָ וְחַסְדֶּךָ,　　לְעַם צֹעֲקִים נֶגְדֶּךָ,　　וְלִי אֲנִי־עַבְדֶּךָ,
תִּסְלַח לַאֲשָׁמֵינוּ　　וְאַל־תִּפְקֹד עֲלָמֵנוּ,　　כִּי צֵל יָמֵינוּ!

*

תּוֹכֵחוֹת

1

אֲדֹנָי מָה־אָדָם?　　הֲלֹא בָשָׂר וָדָם!
יָמָיו כְּצֵל עוֹבֵר　　וְלֹא־יֵדַע בְּנוֹדָם,
פִּתְאֹם יָבוֹא אֵידוֹ　　וַיִּשְׁכַּב וַיֵּרָדַם!

———

אָדֹנָי מָה־אָדָם?　　גֵּו נִרְפָּשׂ וְנִרְמָס,
מָלֵא תוֹךְ וּמִרְמָה　　וְגַם־אָוֶן וְחָמָס,
כְּצִיץ נֹבֵל יָצָא,　　וְחַם הַשֶּׁמֶשׁ וְנָמָס;
אִם־תִּפְקֹד עָלָיו　　עֲוֹנוֹ הַנִּכְמָס —

אַפְּךָ וְגַם־קֶצְפְּךָ   אֵיךְ יִשָּׂא וְעָמַם?
לָכֵן חֲמֹל וּגְמֹל   כִּי אֵין־לְאֵל יָדָם!

אֲדֹנָי מָה־אָדָם?   בַּטִּיט יִתְגַּלֵּל,
בְּשֶׁקֶר יִתְהַלֵּל   וּבְשָׁוְא יִתְהַלֵּל,
הֲטָהוֹר מְטַמֵּא   וְיָקָר מְזוֹלֵל?
אִם־תִּפְקֹד עָלָיו   עֲוֹן יֵצֶר מְעוֹלֵל —
כְּמוֹ־עֵשֶׂב יִיבָשׁ,   וְכֶחָצִיר יְמוֹלֵל;
לָכֵן חֲמֹל וּגְמֹל   חֶסֶד בְּיוֹם אֵידָם!

אֲדֹנָי מָה־אָדָם?   יָהִיר לֹא־נִחָם,
מֵי חָמָס יִשְׁתֶּה   וְלֶחֶם רֶע יִלְחָם,
וְכַיָּם הוּא נִגְרָשׁ   וְכַתַּנּוּר יֵחָם;
אִם־תִּפְקֹד עָלָיו   חֵטְא אֲשֶׁר־בּוֹ יוּחָם —
יִסָּפֶה כְּחַלָּשׁ   עִם־גִּבּוֹר נִלְחָם;
לָכֵן חֲמֹל וּגְמֹל   וְכַפֵּר מַעְבָּדָם!

אֲדֹנָי מָה־אָדָם?   רַק נִתְעָב וְנֶאֱלָח,
כָּל־הַיּוֹם יִבְגֹּד   וּפָנָיו בְּרַע יִשְׁלָח;
אִם־תִּפְקֹד עָלָיו   יְהִי נִרְפָּשׂ וְנִדְלָח,
וְכַבֶּגֶד יִבְלֶה   וְכֶעָשָׁן נִמְלָח,
לָכֵן חֲמֹל וּגְמֹל   וְכַפֶּר־נָא וּסְלַח
לְשֹׁכְנֵי בָתֵּי־חֹמֶר   אֲשֶׁר בֶּעָפָר יְסוֹדָם!

אֲדֹנָי מָה־אָדָם?   וְהוּא כָעֵץ נִקְסָם,
בְּבוֹא אַמַּת בִּצְעוֹ   יְהִי כְמוֹ־קַשׁ מֻרְפָּס,
וְיִבְכֶּה מֵאֲשֶׁר שָׂשׂ   יוֹם יִרְקַב כְּמוֹ־סָס;
אִם־תִּפְקֹד עָלָיו   עֲוֹנוֹ הַנִּכְסָם, —
כְּמוֹ שַׁבְּלוּל יַהֲלֹךְ   וְכַדּוֹנַג נִמְסָס;
לָכֵן חֲמֹל וּגְמֹל   וְאַל־תְּדַקְדֵּק בַּעֲדָם!

אֲדֹנָי מָה־אָדָם? לְבַד נִדָּף כְּעָלֶה,
בְּמֹאזְנַיִם לַעֲלוֹת, בַּהֶבֶל יְסֻלֶּה,
וְכִכְלוּב מָלֵא עוֹף כֵּן מִרְמָה מָלֵא;
אִם־תִּפְקֹד עָלָיו וְעַל־לִבְּךָ יַעֲלֶה —
כְּמוֹ עָשָׁן יִכְלֶה וּכְרָקָב יִבְלֶה;
לָכֵן חֲמֹל וּגְמֹל כְּחַסְדְּךָ, לֹא כְחַסְדָּם!

2

שִׁכְחִי יְגוֹנֵךְ נֶפֶשׁ הֹמִיָּה,
לָמָּה תִּפְחֲדִי מִמְּצֻקֵי נְשִׁיָּה?
מָחָר גּוּפֵךְ יִשְׁכַּן תַּחְתִּיָּה,
הַכֹּל נִשְׁכָּח כְּאִלּוּ לֹא־הָיָה!
נַפְשִׁי הַשְׂכִּילִי, וּמִמָּוֶת חִילִי,
וְלָאֵל הוֹחִילִי — אוּלַי תוֹעִילִי
וְנַפְשֵׁךְ תַּצִּילִי בְּשׁוּבֵךְ אֶל־קוֹנֵךְ,
יוֹם תְּצַפִּי פְּעֻלַּת קִנְיָנֵךְ!

לָמָּה וְלָמָּה, נֶפֶשׁ נִדְהָמָה,
תִּלְבְּשִׁי שְׁמָמָה עַל־תֵּבֵל אֲדָמָה?
בְּצֵאת הַנְּשָׁמָה, גְּוִיָּה נֶאֱלָמָה,
בְּשׁוּבֵךְ אֶל־יְסוֹדֵךְ — לֹא־תִשְׂאִי בְּיָדֵךְ
מְאוּמָה מִכְּבוֹדֵךְ, אַךְ־יָחִישׁ נוֹדֵךְ
כְּצִפּוֹר אֶל־קִנֵּךְ,
יוֹם תְּצַפִּי פְּעֻלַּת קִנְיָנֵךְ!

מַה־לָּךְ, נְבוֹכָה, בְּאֶרֶץ לֹא־מְשׁוּכָה,
אֲשֶׁר־בָּהּ מְלוּכָה תֵּהָפֵךְ מְבוּכָה?
תִּדְמֶה אֲרוּכָה — וְהִיא כְקֶשֶׁת דְּרוּכָה,
כָּל־יְקָרָהּ כָּזָב וְכָל־טוּבָהּ אַכְזָב,

וְהוּא נָמֵס וָזָב, וְלַאֲחֵרִים גֶּעֱזָב;
וּמַה־יּוֹעִיל הוֹנֵךְ,
יוֹם תְּצַפִּי פְּעֻלַּת קִנְיָנֵךְ?

הַחַי גֶּפֶן וְהַמָּוֶת בּוֹצֵר,
וְכֹל אֲשֶׁר־יֵלֵךְ צְעָדָיו הוּא נוֹצֵר;
שׁוּבִי נַפְשִׁי לְבַקֵּשׁ הַיּוֹצֵר,
כִּי־הַיּוֹם קָצֵר וְרָחוֹק הֶחָצֵר;
נַפְשִׁי שׁוֹבֵבָה, דֵּי־לָךְ פַּת חֲרֵבָה,
וְשִׁכְחִי מַעֲצֵבָה וְזִכְרִי מַצֵּבָה,
וְגוּרִי יוֹם דִּינֵךְ,
יוֹם תְּצַפִּי פְּעֻלַּת קִנְיָנֵךְ!

חִרְדִי כְּיוֹנָה, עֲנִיָּה, אֶבְיוֹנָה,
זִכְרִי בְּכָל־עֵת מְנוּחָה עֶלְיוֹנָה,
קִרְאִי לְאֵל מְעֹנָה בְּכָל־רֶגַע וְעוֹנָה;
בְּכִי תָמִיד לְעֵינָיו וְהִתְחַנְּנִי לְפָנָיו,
וְהָפִיקִי רְצוֹנָיו — וְאָז מַלְאֲכֵי מְעוֹנָיו
יְבִיאוּךְ אֶל־גַּנֵּךְ,
יוֹם תְּצַפִּי פְּעֻלַּת קִנְיָנֵךְ!

3

שֹׁכְנֵי בָתֵּי־חֹמֶר לָמָּה תִשְׂאוּ עָוֹן?
וּמוֹתַר הָאָדָם מִן־הַבְּהֵמָה אָיִן!

לָנוּ יֵשׁ לָדַעַת, כִּי־אֲנַחְנוּ תוֹלָעַת;
לְגַב־חֹמֶר גַּבֵּינוּ — וְאֵיךְ יִגְבַּהּ לִבֵּנוּ?

מַה־יִּתְרוֹן לַגֶּבֶר וְאַחֲרִיתוֹ לַקֶּבֶר,
וְזֶה יִהְיֶה־לּוֹ חֵלֶף, לוּ־חַי שָׁנִים אָלֶף.

הֲלֹא אִם־יֵלֶךְ מֶרִי   יִבְלַע בַּחֲמַת־קֶרִי,
וְיִשָּׂרֵף בַּלַּהַב —   וְלֹא־יוֹעִיל הַזָּהָב.

הָאָדָם הַנִּכְאֶה,   פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה:
מֵאַיִן בּוֹאֶךָ   וְאָנָה מוֹצָאֶךָ!

קִצְּךָ, עָנִי וְאֶבְיוֹן,   נִמְשַׁל כְּמוֹ קִיקָיוֹן,
שֶׁבִּן־לַיְלָה הָיָה   וְעַד־בֹּקֶר לֹא־חָיָה.

טוֹב שֶׁלֹּא נוֹצַרְתָּ   וְעָמָל לֹא־קָצַרְתָּ,
וְאֵיכָה גְּדֹלוֹת תְּבַקֵּשׁ —   וְאַתָּה בְּתוֹךְ הַמּוֹקֵשׁ!

נִפַּל אַתְּ מֵרֶחֶם   וְתִפְשַׁע עַל־פַּת־לֶחֶם,
וְאִם־תִּתְמַהְמַהּ רֶגַע —   אֲזַי תִּמְצָא כָל־נֶגַע.

בְּשָׂרְךָ כְּאוֹר זָרוּחַ   בְּעוֹד יֶשׁ־בּוֹ הָרוּחַ,
וְעֵת תֵּצֵא הַנֶּפֶשׁ —   נִשְׁאַר טִיט וָרֶפֶשׁ.

רְאֵה כִּי אֵין בְּיָדְךָ   מְאוּמָה מִכְּבוֹדֶךָ,
לְזָרִים חֵילְךָ יוּקָם,   וְאַתָּה תֵלֵךְ רֵיקָם.

בְּכָל־זֹאת לֹא־חָשַׁבְתָּ   לְתַאֲוָה הִקְשַׁבְתָּ,
וְאִם לֹא טוֹב רֵאשִׁיתָהּ —   מַה־תַּעֲשֶׂה בְּאַחֲרִיתָהּ?

יַעֲזֹב רָשָׁע דַּרְכּוֹ   וְיָשֹׁב לִפְנֵי מַלְכּוֹ,
אוּלַי צוּר יֵעָתֵר   וּמֵחֲרוֹנוֹ יִסָּתֵר.

יְהִירִים הִתְקוֹשְׁשׁוּ,   וְזִכְרוּ וְהִתְאשָׁשׁוּ,
שְׂאוּ לֵב אֶל־כַּפָּיִם,   אֶל־אֵל בַּשָּׁמָיִם.

הָהּ עַל־חַטֹּאתֵינוּ   וְאוֹי עַל־נַפְשׁוֹתֵינוּ,
כִּי־רוּחַ רָעֵינוּ   וְגַם־כַּצֹּאן תָּעִינוּ!

וּמַה־נְּבַקֵּשׁ וּמַה־נִּדְרוֹשׁ וַעֲוֹנוֹת עָבְרוּ רֹאשׁ,
מְאֹד רַבּוּ עֲוֹנֵינוּ — וְאֵיךְ נִשָּׂא פָּנֵינוּ?

דְּלֵה עַמְּךָ מִשַּׁחַת, מֹשֵׁל רוּם וָתַחַת,
וְאִם הִקְשִׁינוּ עֹרֶף — יָדֶיךָ אַל־תֶּרֶף;

הָפֵק חֶמְלָתֶךָ לְעַם דּפְקֵי דַלְתֶךָ,
כִּי־אַתָּה אֲדֹנֵינוּ, וְעָלֶיךָ עֵינֵינוּ!

*

פִּיּוּטִים קְטַנִּים

1

שַׁחַר עֲלֵה אֵלַי, דּוֹדִי, וְלֵךְ עִמִּי
כִּי־צָמְאָה נַפְשִׁי לִרְאוֹת בְּנֵי עַמִּי;
לְךָ אֶפְרְשָׂה מִטּוֹת זָהָב בְּאוּלָמִי,
אֶעֱרָךְ־לְךָ שֻׁלְחָן, אֶעֱרָךְ־לְךָ לַחְמִי;
מִזְרָק אֲמַלֵּא־לָךְ מֵאַשְׁכְּלוֹת כַּרְמִי,
וּשְׁתֵה בְּטוּב לֵבָב — יִיטַב לְךָ טַעְמִי;
הִנֵּה בְּךָ אֶשְׂמַח שִׂמְחַת נְגִיד עַמִּי,
בֶּן־עַבְדְּךָ יִשַׁי, הָרֹאשׁ לְבֵית לַחְמִי!

2

שֹׁכֵב עֲלֵי מִטּוֹת זָהָב בְּאַרְמוֹנִי,
מָתַי יְצוּעַי, יָהּ, תָּכִין לְאַדְמוֹנִי?
לָמָּה, צְבִי נֶחְמָד, תִּישַׁן — וְהַשַּׁחַר
עָלָה כְנֵס עַל־רֹאשׁ שְׂנִירִי וְחֶרְמוֹנִי?
מֵעַל פְּרָאִים סוּר, וּנְטֵה לְיַעֲלַת־חֵן,
הִנְנִי לְכָמוֹךָ, וְאַתְּ טוֹב לִכְמוֹנִי;
הַבָּא בְּאַרְמוֹנִי יִמְצָא בְמַטְמוֹנִי
עָסִיס וְרִמּוֹנִי, מוֹרִי וְקִנְמוֹנִי.

3

‚שֹׁכַנְתְּ בְּתוֹךְ שָׂדֶה		עִם־אָהֳלֵי כוּשָׁן,
עִמְדִי בְּרֹאשׁ כַּרְמֶל		וּצְפִי לְהַר־בָּשָׁן;
לַגַּן אֲשֶׁר נֶחְמַס,		יָפָה, שְׂאִי עָיִן,
וּרְאִי עֲרוּגָתֵךְ		כִּי־נִמְלְאָה שׁוֹשָׁן!'
„מַה־לָּךְ, צְבִי נֶחְמָד,		כִּי־תַעֲזֹב גַּנִּי,
לִרְעוֹת בְּגַן־יָקְשָׁן		וּבְתוֹךְ עֲצֵי דִישָׁן?
הָבָה, רְדָה לַגַּן		נֹאכַל מְגָדִים שָׁם,
וּבְחֵיק יְפַת־עַיִן		תִּשְׁכַּב וְגַם־תִּישָׁן!"

4

‚שַׁעַר אֲשֶׁר נִסְגַּר —		קוּמָה פְּתָחֵהוּ,
וּצְבִי אֲשֶׁר בָּרַח —		אֵלַי שְׁלָחֵהוּ;
לְיוֹם בּוֹאֲךָ עָדַי		לָלִין בְּבֵין שָׁדַי,
שָׁם רֵיחֲךָ הַטּוֹב		עָלַי תְּנִיחֵהוּ!'
„מַה־זֶּה דְמוּת דּוֹדֵךְ,		כַּלָּה יְפֵה־פִיָּה,
כִּי־תֹאמְרִי אֵלַי:		שִׁלְחָה וְקָחֵהוּ?
הַהוּא יְפֵה עַיִן		אָדוֹם וְטוֹב רֹאִי?"
‚רֵעִי וְדוֹדִי זֶה —		קוּמָה מְשָׁחֵהוּ!'

5

שֹׁרֶשׁ בְּנוֹ יִשַׁי,		עַד־אָן תְּהִי נִקְבָּר?
הוֹצֵא לְךָ פֶּרַח,		כִּי־הַסְּתָיו עָבָר!
לָמָּה יְהִי עֶבֶד		מֹשֵׁל בְּבֶן־שָׂרִים,
תַּחַת מֶלֶךְ צָעִיר —		שָׂעִיר הֲלֹא גָבָר?!
מִנִּי־זְמָן אֶלֶף		שָׁנִים אֲנִי נֶעְבָּד,
אֶדְמֶה בְּתוֹךְ גָּלוּת		לְקָאַת בְּתוֹךְ מִדְבָּר —
הַאֵין לְבֻשׁ בַּדִּים		לִשְׁאוֹל? וְאֵיךְ יִגָּלֶה
הַקֵּץ — וְאֵל צִוָּה:		סְתֹם וַחֲתֹם דָּבָר!

6

שְׂשׂוֹנִי רַב בְּךָ, שְׁכֵן מְעוֹנִי,   זְכַרְתִּיךָ — וְנָס מֶנִּי יְגוֹנִי!
לְךָ חֶסֶד וְיֵשׁ עָלַי לְהוֹדוֹת,   וְאֵין בַּמֶּה, לְבַד הֶגְיוֹן לְשׁוֹנִי;
מְרוֹמִים לֹא יְכִילוּן תַּעַצְמְךָ,   וְאֵיךְ יוּכַל שְׂאֵתְךָ רַעְיוֹנִי?
הֲבִינֵנִי וְחָנֵּנִי נְכֹחָה,   וְיָפֵק אֶת־רְצוֹנְךָ רְצוֹנִי;
קְחָה שֶׁבַח מְקוֹם זֶבַח, וְיִיטַב   כְּקָרְבָּנִי וּמִנְחַת עֶשְׂרוֹנִי!
טְהוֹר עַיִן, פְּקַח עַיִן לְעָנְיִי,   שְׁלַח אוֹרְךָ וְהָאֵר עִוָּרוֹנִי;
נְצֹר גֹּדֶל חֲסָדֶיךָ לְמַעְנִי,   יְהִי סֵתֶר עֲלֵי־גֹדֶל עֲוֹנִי!
כְּמוֹ שִׁמְךָ לְפִקָּדוֹן בְּלִבִּי —   תְּהִי רוּחִי בְּיָדְךָ פִּקְּדוֹנִי!

*

אָמַרְתִּי אֶחְכָּמָה

„נֶפֶשׁ אֲשֶׁר עָלוּ שְׁאוֹנֶיהָ —   אָנָה תְּשַׁלַּח רַעְיוֹנֶיהָ?
תֶּהֱמֶה וְתִדְמֶה לַעֲלוֹת כָּאֵשׁ   שֶׁיַּעֲלוּ תָמִיד עֲשָׁנֶיהָ!
הַאַתְּ כְּמוֹ גַלְגַּל אֲשֶׁר יִסֹּב   עַל־הָאֲדָמָה וַהֲמוֹנֶיהָ,
אוֹ רַעְיוֹנַיִךְ כְּמוֹ יַמִּים   שֶׁהָטְבְּעוּ בָהֶם אֲדָנֶיהָ?
אֵיךְ תֶּחֱזֶה תִּקְוַת לְבָבֵךְ — כִּי   תִבְזֶה מְקוֹם עַיִשׁ וּבָנֶיהָ?
הַט־לִבֵּךְ מֵעַל נְתִיב חָכְמָה —   תִּפְרֹשׂ לָךְ תֵּבֵל סְדִינֶיהָ;
אַחַר קְנוֹת בִּינָה הֲלֹא תִרְאֶה   רָאשֵׁי אֲדָמָה — אַחֲרֹנֶיהָ!"
נַפְשִׁי, יְדִידַי, נַחֲמוּ עַל־זֹאת   אַף־נַחֲמוּהָ עַל־יְגוֹנֶיהָ,
תִּצְמָא לְאִישׁ שֵׂכֶל וְלֹא־תִמְצָא   אָדָם יְרַוֶּה צִמְאוֹנֶיהָ;
דִּרְשׁוּ בְּאַנְשֵׁי הַזְּמָן אוּלַי   בָּהֶם אֱנוֹשׁ יָפִיק רְצוֹנֶיהָ!
אִם־הָאֲדָמָה חָטְאָה עָלַי —   יָרֹק לְבָבִי רֹק בְּפָנֶיהָ,
אִם־לֹא בְעֵינָהּ רָאֲתָה אוֹרִי —   דַּי לָאֲדָמָה עִוְּרוֹנֶיהָ,
אִם־כִּפְּרָה מְמַהֶרֶת פָּנַי —   אָשׁוּב וְאֶסְלַח לַעֲוֹנֶיהָ!
גַּלְגַּל אֲדָמָה שׁוּב, וְלֹא־תָרִים   יַד־הַזְּמָן עַל־יַד גְּבוֹנֶיהָ,
רַב־לָךְ עֲשׂוֹת עָוֶל, וְדַי לִהְיוֹת   אַרְזֵי אֲדָמָה קִיקְיוֹנֶיהָ,
הָקֵל נִקְלֵי עָם, אֲשֶׁר מֵהֶם   קַלּוּ מְאֹד עָלַי אֲבָנֶיהָ,
וּכְרֹת זְנַב הָאֹמְרִים אֵלַי: „אַיֵּה תְבוּנָה וָאֱמוּנֶיהָ?"!

לוּ שֻׁפְּטָה תֵבֵל בְּצֶדֶק בָּם   לֹא־נָתְנָה טֶרֶף לְבָנֶיהָ,
נָחוּ וְלֹא־יָגְעוּ, וְהִשִּׂיגוּ   רַק מִבְּלִי־דַעַת שְׂשׂוֹנֶיהָ;
לָקְחוּ בְּנוֹת שֶׁמֶשׁ וְהוֹלִידוּ   סִכְלוּת וְלֹא־הָיוּ חֲתָנֶיהָ.
לָמָּה תְּרִיבוּנִי עֲלֵי שִׂכְלִי,   חוֹחֵי אֲדָמָה, קִמְּשׂנֶיהָ?
אִם־נִקְלְתָה חָכְמָה בְּעֵינֵיכֶם —   אַתֶּם מְאֹד קַלִּים בְּעֵינֶיהָ,
אִם־נִסְגְּרָה כִּי־לִבְּכֶם סָגוּר —   הִנֵּה אֲנִי אֶפְתַּח אֲרוֹנֶיהָ!
אֵיךְ אֶעֱזֹב חָכְמָה — וְרוּחַ־אֵל   כָּרַת בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֶיהָ?
אוֹ תַעֲזֹב אוֹתִי — וְהִיא כָּאֵם   לִי, וַאֲנִי יֶלֶד זְקֻנֶיהָ,
אוֹ כַחֲלִי, אוֹ כַּעֲדִי נֶפֶשׁ,   אוֹ כַעֲנָק עַל־צַוְּרֹנֶיהָ?!
אֵיךְ תֹּאמְרוּ־לִי עֲדִיךְ הוֹרֵד   וּפְשֹׁט רְבִידֵךְ מִגְּרוֹנֶיהָ?
בָּהּ יַעֲלֹז לִבִּי וּבָהּ יִיטַב,   כִּי־טָהֲרוּ נַחְלֵי עֲדָנֶיהָ!
לֹא־טוֹב הֱיוֹת נַפְשִׁי כְּמוֹ־שֶׁמֶשׁ   שֶׁהֶחֱשִׁיכוּהָ עֲנָנֶיהָ —
מִדֵּי הֱיוֹתִי אַעֲלֶה נַפְשִׁי   וּבְעַד עֲרָפֶל שִׂים מְעוֹנֶיהָ,
כִּי־נִשְׁבְּעָה עָלַי לְבַל־אֶשְׁקוֹט,   עַד־אֶמְצְאָה דַעַת אֲדֹנֶיהָ!

*

בְּרֹב חָכְמָה רָב־כָּעַס

(לְאֶחָד מִגְּדֹלֵי הַדּוֹר)

זְמָמַי, הָהּ, בְּהַר כֶּסֶל נִבְכִים,   וְעֵינַי — יָרְטוּ לָהֶם דְּרָכִים,
וּמַה־יִּתְרוֹן בְּאוֹר שֶׁמֶשׁ בְּעֵינָי,   וְלִבִּי יְהַלֵּךְ נֶגְדּוֹ חֲשֵׁכִים!
וְאֶדְרֹךְ עֹז בְּנֵי־יָמִים בְּנַפְשִׁי —   וּפָנַי בַּחֲמַת יָמִים דְּרֻכִים,
וְנִפְתַּח כַּאֲרוּם תֵּבֵל לְבָבִי —   וְשָׁדֶיהָ בְּיַד־זָרִים מְעוּכִים;
וְרַב־לִי עוֹד רְדֹף הַבְלֵי זְמַנִּים,   וְהָלֹךְ אַחֲרֵי לִבּוֹת הֲפוּכִים,
וְהִתְבּוֹסֵס בְּדַם־נֹעַר, וּמֵאָז   דְּמֵי נֹעַר בְּיַד־יָמִים שְׁפוּכִים!
נְאֻם צָמֵא לְמֵי חָכְמָה וְהֹמֶה,   וְיָמָיו בַּעֲבוֹת עָמָל מְשׁוּכִים,
רְדוּף יָגוֹן, שְׂבַע קָלוֹן, וּמִדֵּם   לְבָבוֹ יִסְכוּ עֵינָיו נְסָכִים,
הֲדָפוּהוּ תְּלָאוֹת מִנְּעָרָיו,   וְחֶצְיָהֶן בְּצַלְעֹתָיו מְעוּכִים,
וְרַעְיוֹנָיו יְעִירוּהוּ, וּבִנְאוֹת   מְצוּקִים יֵלְכוּ הָלֹךְ וּבָכִים,
וַיִּיגַע לַעֲצֹר בָּהֶם, וְנִמֵּי   מְזִמָּתָם בְּדַלְתֵי אַף מְסִיכִים,

וְיַעְפִּיל לַעֲלוֹת אֶל־הַר תְּבוּנָה, וְרַגְלָיו מֻנָּטוֹת אֵלָיו חֲשׂוּכִים,
וּמִי יוֹבִיל לְמִבְצַר יוֹרְדֵי־בוֹר, וְיָבִיא בֵּית עֲשִׁירֵי בֵּין הֲלָכִים?
וּמִילָדִים כְּגִילָם הֵם יְרֵאִים — וְאֵיךְ יִתְיַצְּבוּ לִפְנֵי מְלָכִים?
וּבִנְטוֹת אָהֳלֵי־בִין, עַל־יְמִינָם לִשְׂטָנָם נִגְּשׁוּ סִכְלוּת עֲרֻכִּים,
וּמֵהַטּוֹת יְרִיעוֹתָם חֲשׂוּכוֹת, וְהֵמָּה מֵיתְרֵיהֶם מַאֲרִיכִים,
וְיַחַד יִקְרְאוּ כֻלָּם בְּשֵׁם אֵל — וּפְסִלֵיהֶם בְּבֵית כֶּסֶל נְסוּכִים,
וְאֶדַּדֵּם לְאַט עַד־בֵּית אֱלֹהִים, וְאוֹרֵם לַהֲלֹךְ בִּמְרוֹם הֲלִיכִים;
הֲלִיכִים נוֹסְדוּ עַל־קַו אֱמוּנָה, בְּחֻקֵּי אֵל נְתִיבֵיהֶם סְמוּכִים,
וְיֶהֱמוּן לַהֲגוֹת בָּהֶם, וְלִנְוֵה תְּעוּדָה מִקְּצוֹתָם נֶהֱלָכִים —
לְאוֹר עוֹלָם, אֲשֶׁר הֵאִיר מְכוּנָה, וּבִימִינוֹ אֱמֻנֶיהָ תְּמוּכִים,
וְעָלָה מַעֲלוֹת חָכְמָה וְגָבַהּ, וְלִקְרַאת לְחָמָיו יָרִיק חֲנִיכִים;
לְפָנָיו יִכְרְעוּ אַנְשֵׁי תְבוּנָה, וְתַחְתָּיו כָּל־מְתֵי חָכְמָה הֲדוּכִים,
וְהֵקַם עָל לְהוֹרוֹת מִשְׁפְּטֵי־אֵל, וְהִצִּיב קַו אֱמֶת לִפְנֵי חֲשֵׁכִים;
עֲטֶרֶת כָּל־מְתֵי חָכְמָה, וְנֵזֶר מְתֵי מִשְׂרָה וְחֶמְדַּת הַנְּסִיכִים!
אֲדוֹן נַפְשִׁי, רְאֵה כִּי יְחַלּוּ־לָךְ, וְהִנָּם נֹשְׂאִים נַפְשָׁם וְחוֹכִים
לְפָנֶיךָ לְלַקֵּט בֵּין עֳמָרִים, לְבַל־יִהְיוּ נְבֻכִים וּסְבֻכִים,
וּבֵין הָעֹמְדִים לִדְרֹשׁ תְּבוּנָה יְשׁוּ לָהֶם לְפָנָיו מַהֲלָכִים;
בְּנָשׁוּךְ נַחֲשֵׁי סִכְלוּת תְּשׂוּ נֵס תְּבוּנָתְךָ — לְהַחְיוֹת הַנְּשׁוּכִים,
וְיוֹם יוֹם תַּעֲרֹךְ נֵרוֹת תְּבוּנָה, וְאַל־יִהְיוּ כְּאֵשׁ קוֹצִים דְּעוּכִים,
וְיָאִירוּ פְּנֵיהֶם בְּהַדְרָךְ, וּמְבָרְכֶיךָ יִהְיוּ בְרוּכִים!

*

יִתְרוֹן לַחָכְמָה מִן־הַסִּכְלוּת

„לוּ הָיְתָה נַפְשִׁי מְעַט שֹׁאֶלֶת, לֹא־הָיְתָה לַיִל וְיוֹם עֹמֶלֶת!“
אֵיךְ אֶעֱלֹז, רֵעִי, וּבַמָּה אֶעֱלֹץ? הַאִם אֲיַחֵל — נִמְשְׁכָה תוֹחֶלֶת
הֵן מִדְרַשׁ חָכְמָה בְּשָׂרִי נֶאֱכָל — וּבְשַׂר אֲחֵרִים אַהֲבָה אֹכֶלֶת.
„לוּ אֶמְצְאָה סִכְלוּת מְעַט?“ כִּי אֵין־לְךָ מַכָּה אֲנוּשָׁה תַּעֲרִיךְ אִוֶּלֶת;
עַל־כֵּן מְאֹד אִיגַע וְלֹא־אֶרֶף מְעַט — לוּ מָצְאָה יָדִי כְּבוֹד קֹהֶלֶת!
אֶפְשַׁט לְבוּשׁ תֵּבֵל, וְהַדַּעַת לְבוּשׁ אוֹר לָבְשָׁה אוֹ כְסוּתָהּ בִּתְכֵלֶת

כִּי־מָאֲסָה נַפְשִׁי — כְּאִלּוּ נוֹאָשָׁה לִי מִמְּצוֹא כָבוֹד וְהִיא נוֹחָלֶת;
דַּלְתֵי יְגוֹנִים פָּתְחָה אֵלַי, הֲכִי דַלְתֵי נְעוּרִים אַחֲרַי נָעָלֶת.
מַה־לַּאֲנָשִׁים יֹאמְרוּ: „אֵיךְ תֶּאֱהַב כָּבוֹד, אֲשֶׁר יִמַּל כְּרֹאשׁ שִׁבֹּלֶת?
הֵן כִּי־תְבַקֵּשׁ מַעֲלוֹת שֶׁנִּבְצְרוּ — בִּדְמֵי בְנֵי־יוֹם דַּרְכְּךָ נִגְאָלֶת!"
אִמְרוּ לְמוֹכִיחַי וּמֹנַי: יֶחֱשׁוּ, כִּי־שָׁמְעָה אָזְנִי דְּבַר בֶּן־פֶּלֶת!
אִם־הָאֲדָמָה לֹא־תְשִׂימֵנִי לְרֹאשׁ — אֵין הָאֲדָמָה אַהֲבָה מַשְׂכָּלֶת;
לוּ יָדְעָה מֵאֶתְמוֹל רוּם מַעֲלוֹת נַפְשִׁי — לְרַגְלַי הָיְתָה נֹפֶלֶת!
עַל־הַיְקָר אֶתְמוֹל — וְהָאֵל יַעֲנֶה נֶפֶשׁ, אֲשֶׁר עַל־הַיְקָר חֹמֶלֶת;
אוּלַי אֱלֹהִים שָׂם בְּפִי דָבָר כְּמוֹ אֶבֶן יְקָרָה וּתְהִי נֶחָלֶת,
כַּשִּׁיר אֲשֶׁר יוּשַׁר וְיָרַח אַף אֱנוֹשׁ מִבֵּין אֲמָרָיו חֶלְבְּנָה וּשְׁחֵלֶת;
לוּ כַּצֳּרִי הַזֶּה בְּבֵית לוֹט יָדְעוּ אַנְשֵׁי סְדֹם הִתְדַּפְּקוּ עַל־דָּלֶת!

*

חָכָם בַּעֹז

כְּשֹׁרֶשׁ עֵץ יְהִי אֹרֶךְ אֲמִירָיו, וְכִתְבוּנַת אֱנוֹשׁ יֹשֶׁר אֲמָרָיו,
וְכִמְזִמַּת לְבַב אִישׁ כֵּן יְגוֹנוֹ, בְּשׁוּר — טֶרֶם יְבֹאוּהוּ — מְגוּרָיו.
יְדִידַי! אָהֳלוֹ תָקַע בְּלִבִּי, וּמוֹרָשֵׁי לְבָבִי הֵם יְתָרָיו,
וְנִשְׁבַּע — כֹּל אֲשֶׁר יִסַּע וְיֹאבֶה נְסֹעַ — הַכְּאֵב לִתְמֹךְ אֲשֻׁרָיו;
וְשָׂם תֵּבֵל בְּיָדַי כּוֹס יְגוֹנִים, וְעָלַי הִפְקִידָהּ לִמְצוֹת שְׁמָרָיו,
וְהִפְקִיד הַזְּמָן כָּל־עִצְּבוֹתָיו בְּנַפְשִׁי — כִּי־אֲנִי נֶפֶשׁ פְּגָרָיו;
וּפָגַשׁ קָדְקֳדִי בַּעֲנַן תְּלָאוֹת, וְעָלַי סָחֲפוּ גִּשְׁמֵי מְטָרָיו,
וּפֶתֶן הַזְּמָן נָשַׁךְ עֲקֵבַי, וְהָיִיתִי מְשַׁעֲשֵׁעַ לְחֹרָיו.
יְמֵי רִיבוֹת יְעָדוּנִי — וְהִנֵּה כְּבָר שִׁלֵּם, וְלֹא־שִׁלֵּם נְדָרָיו,
וּבַל־אָעוּף עֲלֵי גָבְהֵי מְזִמּוֹת — יְקַצֵּץ בַּעֲדִי כַּנְפֵי נְשָׁרָיו;
וְהָיִיתִי כְּמוֹ־נֶשֶׁר אֲשֶׁר כֹּל בְּרוּם יִגְבַּהּ וְיִמָּרְטוּ אֲבָרָיו.
וְרַק אֶשְׁתֶּה בְּיָם הַבִּין לְבַדִּי, לְלַקֵּט כָּל־בְּדֹלְחָיו וְדָרָיו,
וְדַי לִתְפֹּשׂ בְּיָדַי מֶחְקְרֵי־בִין, וְדַי לָלִין לְבַדִּי בֵּין מְצָרָיו,
כְּמוֹ חֹשֵׁב אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מְלַאכְתּוֹ, וְכַסֹּפֵר יְחַפֵּשׂ אֶת־סְפָרָיו;
וְאֵיךְ יוּכַל אֱנוֹשׁ יַמְרֶה לְבָבוֹ, וְלָמָּה יֹאמְרוּ: „הַתֵּר חֲגוֹרָיו"?!

מְגוּרָיו קָרְבוּ בִּרְחוֹק זְמָמוֹ,   וְרֵעָיו רָחֲקוּ מִבֵּית מְגוּרָיו —
וְלָמָּה יֹאמְרוּ: „יִיגַע לְנַפְשׁוֹ   וְלִלְבָבוֹ" — כְּהַמָּם לַאֲסוּרָיו?
וְיִרְאֶה הָאֱנוֹשׁ חוֹבוֹת אֲחֵרִים,   וְיַעְלִים עַיִן לְבָבוֹ מִמְּעוֹרָיו.
וְאֵיךְ יַתִּיר חֲגוֹר שֵׂכֶל וּבִינָה   אֱנוֹשׁ, וּמַה־מְּרִי פַּתַּח אֱזוֹרָיו!
אֲשֶׁר סִגַּר בְּיַד נַפְשׁוֹ בְּשָׂרוֹ,   וְהִפְקִיד אֶת־לְבָבוֹ עַל־מְגוּרָיו,
וְנִפְשַׁט מִמְּתֵי בוֹז כַּשְּׁפִיפֹן,   מְצָאָהוּ בְּיוֹם קַיִץ מְרִירָיו,
וְנַפְשׁוֹ גֶּדְרָה פִּרְצֵי שְׁחָקִים,   וְתִפְרֹץ מִמְּקוֹם עַיִשׁ גְּדֵרָיו;
דְּבָרָיו מִפְלְאוֹת דֵּעִים, וְשָׁת עִם   דְּבִירֵי מַעֲלוֹת שֶׁמֶשׁ דְּבִירָיו,
וְקָם לָבוּס כְּסִיל תַּחַת פְּעָמָיו   וְתַחַת פַּעֲמֵי עֶשְׂרִים סְפָרָיו;
בְּלֵב יִסֹּב עֲלֵי גַלְגַּל אֲדָמָה   וְיֶחָלֵק עֲלֵי־שֵׁשֶׁת עֲבָרָיו,
וְיָרוּץ — כֹּל אֲשֶׁר יִרְחַק זְמָמוֹ —   לְהַשִּׂיג, מִבְּלִי הָפֵר, אֲסָרָיו,
אֲשֶׁר, לוּ אִם־יְבַקֵּשׁ קָט הֲנָחָה,   גְּזַרְתִּיהוּ וְשָׂרַפְתִּי גְזָרָיו!
אֱמֹר, אִם־לֹא — בְּעֵת אוֹכַח לְבָבִי —   בְּאַף יִבְעַר עֲשַׁן־אֵשׁ מִנְּתִירָיו,
וְאֹמַר: מִדְרַשׁ שֵׂכֶל הֲתָסוּר,   כְּאֵין כֹּחַ בְּךָ לִמְצֹא חֲקָרָיו?
דְּרֹךְ עַל־בָּמֳתֵי יַמֵּי תְבוּנָה,   וּבַקַּע מִשְׂדֵה שֵׂכֶל הֲרָרָיו!
וְדַע כִּי־בַעֲלוֹתְךָ הַר תְּבוּנָה —   אֲבַקֵּשׁ מִמְּךָ לִסְפֹּר עֲפָרָיו,
וְעוֹד לֹא־אֶשְׁקֳטָה מֵהַר מְזִמּוֹת,   עֲדֵי כִּי־אֶעֱלֶה לִטְרֹף כְּפִירָיו;
וְלִי עַיִן מְשׁוֹטֶטֶת בְּתֵבֵל,   אֲשֶׁר מִלֵּב אֱנוֹשׁ תִּרְאֶה סְתָרָיו,
וְלִבִּי פִּתְּחוּ תָמִיד שְׁעָרָיו,   וְשִׁירִי לְטְשׁוּ שֶׁבַע תְּעָרָיו,
וְיָדִי בַזְּמָן תָּמִיד קְשׁוּרָה,   וְאֶקְשֹׁר יַד לְבָנָיו עַל־שְׁחֹרָיו,
וְשַׂמְתִּי מִלְּבוּשׁ לַיִל לְבוּשִׁי,   וְתָפַרְתִּי כְסוּת כִּכְסוּת שְׁחָרָיו;
וְאָסִיר מֵעֲלֵי עֵינֵי לְבָבִי,   בְּהַפִּיל מַאֲפַל לַיִל אֲפֵרָיו,
בְּמוֹת שֶׁמֶשׁ וְקוּם לַיִל כְּתַנִּין,   לְהָשִׂים עַל־פְּנֵי אֶרֶץ חֲמָרָיו,
וְהִסְּהַר לְבֻשׁ חֹשֶׁן יְרַקְרַק,   שְׁאָלוֹ מֵהֲדַר שֶׁמֶשׁ וְאוֹרָיו,
וְשָׁת עָנָן עֲלֵי פָנָיו לְמַסְוֶה,   כְּאִלּוּ יִירְאוּ אוֹרֵי מְאוֹרָיו,
וּפֶתַח אָהֳלוֹ נִצָּב, כְּנָגִיד   לְמִלְחָמָה יְאַסֵּף אֶת־גְּבִירָיו,
וְעָמַד מַעֲמַד מֶלֶךְ, סְבִיבוֹ   בְּחֹם אֵשׁ מַעֲרֶכֶת מִנְּזָרָיו,
וְשִׁלַּח כּוֹכְבָיו סָבִיב, כְּרֹעֶה   יְשַׁלַּח עַל־פְּנֵי שָׂדֶה עֲדָרָיו,
וְכִרְאוֹת מַרְכְּבוֹת יוֹם הֵם יְנוּסוּן,   וְאִישׁ יִפָּרְדוּ מֵעַל חֲבֵרָיו,
וְלַיִל קָדְקֳדוֹ יִמְשַׁח בְּמֵי־טָל,   לְפָנָיו כִּי־יְגַלַּח אֶת־שְׂעָרָיו,

וּבֶן־שַׁחַר יְגַלְגֵּל אֶת־כְּסוּתוֹ,
וּבִגְלַל כִּי־אֲנִי שֶׂכֶל מְשַׁחֵר
וְדִמִּיתִי קְנוֹת וּסְפוּת חֲבֵרִים,
וְשַׁבְתִּי מִזְּרֹעַ הַיְרִדוּת,
וּמִי יִרְצֶה קְנוֹת מְעַט זְמַנִּי —
בְּחַר מֵהַקְּרָב שָׁלוֹם וְהֶרֶף,
וְדַע כִּי־לֹא אֱנוֹשׁ נִצָּל כְּמוֹ־אִישׁ,
יְדוּעַ רַע וְאָזוּר בַּתְּבוּנָה,
וְאֵיךְ יַמְרֶה אֱנוֹשׁ דַּעַת לְבָבוֹ,
וְאֵיךְ אָבוֹא בְּלַהֲקַת הַפְּתָאִים,
וְאֵיךְ אֶלְאֶה מְצֹא פֶתַח דְּבָרִים,
וּבָרָא אֵל בְּלִי־לֵב עַם זְמַנִּי,
וְיָרוּם כָּל־אֱוִיל בּוֹ וַחֲסַר־לֵב,
וְכֹל נָטָה לְבָבוֹ אַחֲרֵי הוֹן,
וְלָאֵל יוֹם יְהִי כָל־סָר וְחָנֵף
וְיָעֹזּוּ וַיַעַלְזוּ יְשָׁרָיו,

כְּאֹרֶג הַיְרִיעָה עַל־מְנוֹרָיו —
וְדַעַת, לֹא־יְדָעוּנִי שְׁחָרָיו!
הֱיוֹת לָאִישׁ תְּעָלָה בַּחֲסָרָיו,
כְּקֹצֵר שֶׁדְּפָה רוּחַ קְצִירָיו,
בְּקֶרֶן הַצְּבִי יִתֵּן מְחִירָיו.
וְאִם־עַזּוּ וְגַם־רַבּוּ חֲגֵרָיו,
צְרָפוּ הַזְּמָן שֶׁבַע בְּכוּרָיו,
עֲדֵי כִּי־נִמְתְּקוּ עִמּוֹ מְרֹרָיו,
וְיָשֵׁת לַחֲצִיר יַעַר וְסִירָיו?
וְהַשֵּׂכֶל הֱבִיאַנִי חֲדָרָיו?
וְעִמִּי נִפְתְּחוּ דַּלְתֵי שְׁעָרָיו?
וְיָצַר מִבְּלִי־קֶרֶן שְׁוָרָיו,
וְכָל־יוֹנֵק חֲלֵב אֵם מִבְּחָרָיו,
וְעֶבֶד בִּלְעֲדֵי שַׁדַּי סְגוֹרָיו,
כְּמוֹ־קַשׁ מִפְּנֵי־רוּחַ סְעָרָיו —
וְיִבְּלוּ וְיִמָּלוּ יְהִירָיו!

*

נֹחַם לָנֶפֶשׁ

מַה־לָּךְ, יְחִידָה, תֵּשְׁבִי דּוּמָם, כְּמֶלֶךְ בַּשְּׁבִי,
כַּנְפֵי רְנָנִים תֶּאֶסְפִי, וּכְנַף־יְגוֹנִים תְּסְחֲבִי?
כַּמָּה לְבָבִי יֶאֱבַל? כַּמָּה דְמָעוֹת תִּשְׁאֲבִי?
דָּבַקְתְּ בִיגוֹנֵךְ, עֲדֵי קֶבֶר בְּתוֹכוֹ תַּחְצְבִי —
סִגְרִי דְלָתֵךְ בַּעֲדֵךְ עַד־יַעֲבָר־זַעַם חֲבִי!
יֵקַל בְּעֵינַיִךְ מְאֹד אִם־תִּצְמְאִי אוֹ תִרְעֲבִי,
יִרְבֶּה שְׂכָרֵךְ עַד־מְאֹד, וּבְאַחֲרִיתֵךְ תֵּיטְבִי;
הִנָּזְרִי מֵאַחֲרֵי תֵבֵל וְאַל־תִּתְעַכְּבִי,
עִמְדִי וְצַפִּי, עַד־אֲשֶׁר יַשְׁקִיף וְיֵרֶא יִשְׁבִי!
מַה־לָּךְ, אֲדָמָה בִגְדָה, תִּתְהַלְּכִי וּתְסוֹבְבִי?

נַפְשִׁי בְּיָפְיֵךְ מָאֲסָה — לַשָּׁוְא עָלַי תַּעְגְּבִי,
אַל־תַּתְעִי, כִּי־מָחֳרַת תִּקְחִי אֲשֶׁר תִּתְנַדְּבִי!
שׁוּבִי, יְחִידָתִי, לְאֵל, שׁוּבִי וְלִבֵּךְ שׁוֹבֵבִי,
הִתְחַנְּנִי אֵלָיו, וְגַם דִּמְעָה לְפָנָיו שְׁאֲבִי,
אוּלַי יְצַו וִישַׁלְּחֵךְ מִבּוֹר, אֲשֶׁר־בּוֹ תִשְׁכְּבִי,
מִבֵּין אֲנָשִׁים בֹּעֲרִים, שֶׁתִּשְׂנְאִי וּתְתַעֲבִי,
אִם־תֹּאמְרִי — לֹא־יֵדְעוּ אִם־תִּצְדְּקִי אוֹ תִכְזְבִי,
אִם־תִּכְתְּבִי — לֹא־יֵדְעוּ אִם־תִּמְחֲקִי אוֹ תִכְתְּבִי;
יוֹם תֵּצְאִי מֵהֶם — תְּנִי תוֹדָה וְעֹלָה קָרְבִי,
יוֹם תֵּצְאִי לִרְאוֹת אֱנוֹשׁ — אָז כֶּאֱנוֹשׁ תֵּחָשְׁבִי!
דֹּמִּי, יְחִידָתִי, לְאֵל, דֹּמִּי וְאַל־תִּתְעַצְּבִי,
קוּמִי, עֲנִיָּה סֹעֲרָה, קוּמִי וְגַם־הִתְיַצְּבִי,
קוּמִי וְגוּרִי בַּאֲשֶׁר תִּגָּדְעִי, תִּנָּקְבִי,
קוּמִי וְשִׁכְחִי אָב וְאֵם, צוּרֵךְ, לְבָבִי, אֱהֶבִי,
קוּמִי וְרוּצִי אַחֲרָיו, קַלָּה כְנֶשֶׁר אוֹ צְבִי;
אִם־תִּמְצְאִי מָצוֹק וָצָר — אַל־תִּפְחֲדִי, אַל־תִּרְהֲבִי,
אִם־תִּדְרְכִי עֵמֶק וָהָר, אִם־בָּאֳנִיָּה תִרְכְּבִי —
שִׂימִי סְפָרַד אַחֲרַי גֵּוֵךְ וְאַל־תִּתְעַכְּבִי,
עַד־תִּדְרְכִי צֹעַן וְגַם בָּבֶל וְאֶרֶץ הַצְּבִי!
לָמָּה, עֲנִיָּה סֹעֲרָה, תִּכְלִי, וְלָמָּה תִדְאֲבִי?
כִּי גֵר אֲנִי נֶחְשָׁב, עֲדֵי עַצְמִי בְּקֶבֶר תִּרְקְבִי?
שָׁם תִּדְרְכִי כָל־עֹז, וְשָׁם תִּנָּשְׂאִי, תִּשָּׂגְבִי!
הַעַל נְטשׁ עַמֵּךְ, וְאִם עַל־בֵּית מְגוּרֵךְ תִּדְאֲבִי?
כִּי צֵל אֱלֹהֵי בַּעֲדֵךְ — אִם־תֵּלְכִי אוֹ תֵשְׁבִי!
זִכְרִי שְׁלֹשָׁה נִתְּנוּ לָגוּר, וּבָהֶם חַשְּׁבִי:
אֵיתָן וְאִישׁ תָּמִים וְצִיר, נָס מִפְּנֵי יַד אֹיְבִי,
חָסוּ בְגָלוּתָם בְּשֵׁם צוּר, בָּעֲרָבוֹת רֹכְבִי!
אֶרֶץ יְרִיבַי אַחֲרַי תָּאֹר בְּקִלְלַת בֶּן־לְבִי,
גָּפְרִית וְגַם־מֶלַח וְאֵשׁ תֹּאכַל יְבוּלָהּ בַּעֲבִי —
אִי־לָךְ לְאֶרֶץ שִׁכְחִי יוֹם אַחֲרֵי תֵעָזְבִי,

אֵין־לִי בְּקִרְבֵּךְ נַחֲלָה, אִם־תֶּאֶצְרִי אוֹ תִרְחֲבִי,
תַּאֲוַת לְבָבִי לַנְּדֹד, עַד־אָן וּמוֹתִי תִקְרְבִי!
הֵן בֵּין שְׁוָרִים נֶאֱסַר, להפה עלי מא חלבי
להפה עלי קום גֹדו לים ישערוה מארבי
להפה עלי מכתי בהם ועלי עטּים תנסבי
להפה עלי זמאן אבי קד טאל פיה תעגֹבי
להפה עלי סקע אלדי קד טאק פיה מטלבי
בקית פיה מפרדא חתי אסתבד תגֹרבי
חל אל נתֹא מקאלתי אללה יעלם מדֹהבי!

*

מַעֲנֶה

(לְאֶחָד מִגְּדֹלֵי הַדּוֹר)

„עֲטֵה הוֹד וַעֲטֵה וּלְבַשׁ גְּאוֹנִים, וְהִנָּחֵם וְהֶרֶף מִיְּגוֹנִים,
וְדוֹם אִם־בַּבְּכִי תָלִין, וְקַוֵּה — הֲלֹא תָקוּם וְלַבֹּקֶר רְנָנִים,
וְדַע כִּי־הִנְּךָ יָחִיד בְּדוֹרְךָ, וְשִׁירְךָ כַּחֲרוּזֵי צַוְּרֹנִים!“
עֲנִיתִיהוּ: וְאֵיךְ אֶרֶף וְאֶדֹּם, וְאֵיכָה יִדְּמוּ כַּיָּם שְׁאוֹנִים?
אֲפָפוּנִי, הֲדָפוּנִי מְצוּקִים, וְחִצֵּי הַזְּמָן נֶגְדִּי נְכֹנִים,
וְיֹרֻנִי בְּנוֹת יָמִים כְּאִלּוּ אֲנִי שַׂעֲרָה וְהֵם קַלְעֵי אֲבָנִים,
וּמִכַּנְפֵי זְמַנִּים יֹאחֲזוּנִי, וְעָלַי נִסְּעִים תָּמִיד וְחֹנִים;
וְאִתִּי הַזְּמָן הֵיטִיב, וְהוּא לֹא יְדָעַנִי אֲבָל כִּי בְּיְגוֹנִים,
וְלֹא־יָדְעוּ יְלָדָיו כִּי־לְבָבִי מְאֹד חָזַק וְהָיָה כַּאֲבָנִים,
וְלֹא־יִדְאַג וְלֹא־יָשִׂים אֲלֵיהֶם, וְיִשְׂחַק אִם־יְבֹאוּהוּ הֲמוֹנִים.
אֲנִי הַבֵּן אֲשֶׁר טֶרֶם יְיֻלַּד לְבָבוֹ בֶן כְּמוֹ בֶן־הַשְּׁמֹנִים,
וְגֵוִי יַהֲלֹךְ עַל־הָאֲדָמָה, וְנַפְשִׁי תִהֲלַךְ עַל־הָעֲנָנִים,
וְיֶתֶר מַעֲלוֹת חָכְמָה תְּבַקֵּשׁ, וּמֹאֶסֶת בְּרָב־עֹשֶׁר וְהוֹנִים,
וְיָגַעְתִּי בְחָכְמָה מִנְּעוּרַי, לְמַעַן אַחֲרִיתָהּ מַעֲדַנִּים,
וְהִיא הָיְתָה אֲחוֹתִי מִנְּעוּרַי, וּמֹדָעָהּ קְרָאַתְנִי בְּבָנִים;
וְנַפְשִׁי מִכְּלִי חֶמְדָּה יְקָרָה, וְתַחְשֹׁב הַפְּנִינִים כַּצְּנִינִים,

וּמֵרֹאשׁ מָאֲסָה נֹעַם אֲדָמָה,   וְחַיֶּיהָ בְּעֵינֶיהָ אֲסוּנִים,
לְמַעַן כִּי־שְׁשׁוֹנֶיהָ יְגוֹנִים   וּמַדּוּחוֹת, וְאוֹנֶיהָ כְּאוֹנִים,
וּבָתֵּי מַחֲמַדֶּיהָ הֲרִיסוֹת,   וּבָתֵּי מַהֲלֻמֶּיהָ נְכוֹנִים.
תְּפַתֶּה כָּל־חֲסַר לֵבָב בְּיָפְיָהּ   כְּבַעֲלַת־אוֹב וְאֵשֶׁת יִדְּעֹנִים;
בְּשָׁנֶיהָ תְּשַׁנֶּה הַמְּצוּקִים,   וְזֹאת לֹא־זֹאת תְּשַׁלַּח בַּזְּמַנִּים,
וְתָשִׁית רֹזְנֵי הַיּוֹם כְּמוֹ־כֵן,   מְחֻסָּרִים בְּדֵעוֹתָם וְשׁוֹנִים;
לְקָחָם עַל־זְרוֹעֹתָיו וְדִכָּם,   וְאִם־הָיוּ עֲלֵי חֵיקוֹ אֱמֻנִים,
וְהֵתֵל בַּחֲבֶרְתָּם, וְשָׂחַק   לְעֻמָּתָם, וְהֶרְאָמוּ שְׁשׁוֹנִים —
רְאֵה עַתָּה, אֲחִי מוּסָר וּבִינָה,   וְהַבֵּט יוֹם כְּלוֹתָם כָּעֲנָנִים,
וְיוֹם יֶחֶשְׁפוּ־בוֹ מַעֲרֵיהֶם   וְיִרְאֶה כָּל־אֱנוֹשׁ מֵהֶם קְלוֹנִים!
חֲמָתִי נִתְּכָה עֲלֵי בְשׁוּרִי   פְּתָאִים חָשְׁבוּ כִּי־הֵם מְבִינִים,
וְאֶשְׁתֹּק מֵעֲדָתָם הַנְּבָלָה,   וְאֶכְבַּד וְאַשְׁקִיט הַשְּׁאוֹנִים;
וְהֵם מִתְפָּאֲרִים עֲלֵי בְּשִׁירִים —   וּמִי־יִתֵּן וְיִהְיוּ מַאֲזִינִים,
וְלוּ הִתְפָּאֲרוּ עֲלֵי מְאוֹרֵי   שְׁחָקִים — הֶחֱשַׁכְתִּים כָּעֲנָנִים!
פְּתָאִים חָשְׁבוּ סִכְלוּת, לְהַשְׁווֹת   עֲצֵי־עֵדֶן בְּשׁוּרוֹת הָאֳרָנִים;
הֲכָאֵלֶּה לְפָנַי יַעֲרֹכוּן   צְעִירֵי הַגְּמַלִּים הַקְּטַנִּים?
אֲשֶׁר לֹא־יֵדְעוּ בַּשִּׁיר לְדַבֵּר,   וְאֵינָם לַהֲגוֹת בּוֹ נֶאֱמָנִים,
וְאִלּוּ יַעֲלֶה שִׁירָם בְּמִשְׁקָל,   אֲזַי יִהְיֶה כְּאָבָק וַעֲשָׁנִים,
וְטֶרֶם יֵלְדוּ כָּרוּ קְבָרִים   לְשִׁירֵיהֶם, וְעִמָּהֶם טְמֻנִים;
עֲדָרִים מָאֲסוּ רֹעֶה אֱמוּנָה,   וְלוּלֵא אֵל זְבַחְתִּימוֹ כְצֹאנִים,
וְאִלּוּ נָפְלוּ יָדַי, עֲלֵיהֶם   נְשָׂאתִים — נָפְלוּ הֵם בְּיָוֵנִים,
וְכֻלָּם הָטְבְּעוּ בְּבֹץ צְמִיתֻת,   וְלֹא־יָכְלוּ שְׂאֵתָם הָעֲנָנִים,
וְאוּלָם מִפְּנֵי שִׁירֵי יְשׁוּבוּן,   אֲשֶׁר יִכָּנְעוּ אֵלָיו גְּאוֹנִים,
וְיִתְרַצּוּ לְכַפֵּר הַשְּׁגָגוֹת,   וְיִתְוַדּוּ לְהַעֲבִיר הָעֲוֹנִים!
עֲרָכוּנִי וְהֵם לֹא יָדְעוּ כִּי   אֲנִי שֶׁמֶשׁ אֲכַסֶּה בַּמְּעוֹנִים;
אֲנִי אֶחְקֹר צְפוּנֵי הַמְּלִיצָה,   וְאֶפְתַּח שַׁעֲרֵי־דַעַת וּבִינִים,
וְאֶקְבֹּץ מִנִּפְצֶיהָ חֲרוּזִים,   וְאֶלְקֹט מִפְּזוּרֶיהָ פְּנִינִים,
וְגַבְנֻנֵּי הֲרָרֶיהָ שְׁרוֹנִים   לְפָנַי, וְאָרְחֶיהָ נְכוֹנִים;
אֲנִי בָאתִי לְחַדְרֵיהֶם, אֲשֶׁר הֵם   לְכָל־מֵבִין וְכָל־חָכָם צְפוּנִים,
וְאָשִׁיר שִׁיר יְשַׂמַּח הַנְּפָשׁוֹת,   וְכָל־לִבּוֹת יְחַלֵּץ מִיְּגוֹנִים,

וְכֹל לֹא־יִמְצְאוּ עֲמֵי יְדֵיהֶם, וְיוֹדוּ לַעֲצָתִי בַּלְשֹׁנִים,
וְיָשְׁבוּ מְקַנְאֵי מַעֲלָתִי מְלֵאִים מַחֲמַת אֵשׁ הַחֲרוֹנִים,
וְאֶת־חֲתִי בְּאַפֵּיהֶם אֲשַׁוֶּה, וְאֶתֵּן עַל־לְחָיֵיהֶם רְסָנִים,
וְאֶשְׁחָקֵם, וְאֶדְרֹךְ בָּמֳתֵיהֶם, וְאַשְׂבִּיעַ פְּנֵיהֶם בִּקְלוֹנִים,
וְיִהְיוּ כַּנְּעֹרֶת מִפְּנֵי־אֵשׁ, תְּלַהֵט בֶּעֱזוּזָהּ הַחֲסֹנִים,
וּפִי כָל־דֹּבְרֵי־שֶׁקֶר יְסֻכַּר, וְיָמֻתוּ בְּאֵין כֹּחַ וְאוֹנִים,
וְלֹא־יָרוּם לְבָבָם לֶאֱמֹר שִׁיר, וְאַף לֹא־יִזָּכְרוּהוּ בַּלְשֹׁנִים,
וְהֵם לֹא־יַעֲלוּ עַל־לֵב לְעוֹלָם, וְכַמֵּתִים בְּחַיֵּיהֶם טְמֻנִים.
לְאֵידָם הַשְׂחֹק עָשׂוּ בְנַפְשָׁם, בְּשׁוּמָם כַּעֲצֵי־קַשׁ קִנְמוֹנִים,
וְאָמְנָם לֹא לְעוֹלָם יִהְיֶה אוֹר בְּמוֹ חֹשֶׁךְ, וְחַיִּים בָּאֱשׁוּנִים!
וְשִׁירֵנוּ כְּיִלְדֵי אֲמָנָה, וְשִׁירָתָם כְּמוֹ יַלְדֵי זְנוּנִים,
וְכִי־נַפְשָׁם קְרוּצָה מֵאֲדָמָה, קְרוּצָה — בְּדָבְיָם — מִדְּמָנִים,
וְנַפְשֵׁנוּ פְּנִינָה — וְעַל־כֵּן גְּרַנְהוּ אֲנַחְנוּ מִפְּנִינִים;
וּבוֹ אָרוּם וְאֶנָּשֵׂא עֲלֵי־כָל־ מְתֵי דוֹרִי וְעַל־כָּל־הַזְּמַנִּים,
וְאֶתְגַּבֵּר בְּשִׁירָתִי, וְאֶחְבֹּשׁ פְּנֵי שֹׂנְאַי לְעוֹלָם בַּטְּמֻנִים,
אֲשֶׁר הֵמָּה עֲרִירֵי לֵב וְרַעְיוֹן, וְאֵינָם שֹׁמְעִים כִּי אִבּ־מְאֵנִים,
וְדָת אֵל חֶשְׁבּוֹ־רָבָּה מַחֲשָׁבוֹת, וְשָׁנוּ־בָהּ וְהִרְבּוּ עוֹד זְדֹנִים,
וּמִתְכֹּנֶת לְשׁוֹן עִבְרִית עֲמֻקָּה וְקָשָׁה לַאֲחֵי מוּסָר וּבִינִים,
וּבִינָהּ מִפְּלָאֵי הַתְּבוּנוֹת, וְאֵינָהּ כִּי לְחַדֵּי רַעְיוֹנִים;
כְּבוּדָּה הִיא לְנִכְבַּדֵּי תְבוּנָה, וְאַף כִּי־לַנְּמָלִים הַקְּטַנִּים,
אֲשֶׁר אֵין־דֵּי בְּבִינָתָם לְהַפְלוֹת צְעִירֵי הַזְּבוּבִים מְשֻׁמָּנִים.
אֲהָהּ, כִּי־הַזְּמַן חָסַר תְּבוּנוֹת וְנִמְלָא מֵעֲדַת רוֹנְנִים וְשׁוֹנִים!
וְעַל־כֵּן כָּל־יְמֵי חַיַּי אֲקוֹנֵן, וְלִבִּי יַעֲשֶׂה מִסְפֵּד כְּתַנִּים,
לְמַעַן נֶעְדְּרוּ אַנְשֵׁי אֱמוּנָה, וְסָפוּ כָל־נְשׂוּאֵי שֵׁם וּפָנִים,
וְתַחַת הַהֲדַס סִרְפַּד וָחוֹחַ, וּבִמְקוֹם הָאֲרָזִים קִמְּשֹׂנִים!
וְאִם הִתְמוֹטְטוּ גִּבְעוֹת תְּבוּנָה, וְאִם הִתְפּוֹצְצוּ הָרֵי אֲמָנִים —
הֲלֹא טוּב הַתֹּאַר נִשְׁאַר וְזָרַח כְּמוֹ־שֶׁמֶשׁ עֲלֵי־יוֹם הָעֲנָנִים:
וְחָשַׁב הָאֱלֹהִים זֹאת לְטוֹבָה, לְהַשְׁאִיר בֵּין שְׁאָר עַמּוֹ אֱמוּנִים,
לְשׁוֹבֵב יַעֲקֹב אֵלָיו וְלֶאֱסֹף בְּזוֹרֵי דָת לְאֵל נֹטֶה מְעוֹנִים,
וְלִבְנוֹת נִגְּעֵי הַנַּהֲלָאָה, וְלִסְאוֹן שִׂפְתֵי הָרַע סְאוֹנִים:

לְנַחֵם לֵב שְׁפָלִים וַאֲמֵלִים, / וּמַכּוֹתָם לְרַכֵּךְ בַּשְּׁמָנִים,
וְלִרְעוֹת צֹאן מְנֻדַּחַת בָּאֲפָסִים, / וְהָרָזִים לְעַדֵּן כַּשְּׁמֵנִים.
אֱמֶת, כִּי נִהֲלָם עַל־מֵי מְנֻחוֹת, / וְהוֹבִילָם לְחַיֵּי מַעֲדַנִּים,
וְהִרְוָם בַּתְּבוּנָה עַד־לְשָׂבְעָה, / וְהִשְׁקָם כִּי־הֲרָגוּם צִמְּאוֹנִים;
אֲשֶׁר חִזֵּק יְדֵי דָת אֵל אֱמוּנִים / וְהֶעֱמִידָהּ עֲלֵי־רֹאשׁ הַמְּכוֹנִים;
אֲשֶׁר הֵשִׁיב פְּזוּרֵי צֹאן תְּעוּדָה, / וְהוֹשִׁיב נְחָלֶיהָ מִלְּפָנִים;
אֲשֶׁר הוֹדַע בְּעֵטוֹ מִשְׁפְּטֵי־אֵל, / וְאֵלָיו יַעֲלוּ עִמּוֹ נְדוֹנִים;
וְכַמָּה תוֹצָאוֹת מִשְׁפָּט יְגַלֶּה / בְּחָכְמָתוֹ, וְיַתִּיר הָאֲטוּנִים,
וְהוּא בַּעַל לְשׁוֹן דָּת הַקְּדוֹשָׁה, / וּפִיהוּ הַמְמַלֵּל בַּנְּבֹנִים
וְהוּא פִּתַּח חֲגֹרֶיהָ, וְחִלֵּץ / חֲלָצֶיהָ, וְחִדֵּשׁ בָּהּ יְשָׁנִים,
וְיִשֵּׁר מִשְׂגְּבֶיהָ בְּצוּרִים, / וְחָשַׂף מִסְתָּרֶיהָ גְּאוֹנִים,
וְהֶחְיָה מִשְׁתְּתֶיהָ מְקוֹרִים, / וְהֵפִיץ מִנְּפֹצֶיהָ עֲנָנִים,
וְהֶעֱמִיד מִפְּרָצֶיהָ שְׁעָרִים, / וְחִלֵּק מֵחֶלְקוֹתֶיהָ לְפָנִים.
נְשׂוּי קָדְקֹד, וְלוּ שַׁחַק עֶרְכּוֹ — / גְּעָרוֹ גַּעֲרַת אָבוֹת לְבָנִים;
אֲשֶׁר הַתֹּם וְהַיֹּשֶׁר לְבוּשׁוֹ, / וְעָטָה הַחֲסָדִים כַּסְּדִינִים,
וְיָרַשׁ מַעֲלֹתָיו מֵאֲבֹתָיו, / וְיֹרְשֵׁם לְאַחֲרִיתוֹ לְבָנִים;
אֲבִי הַכֹּל נְשָׂאָהוּ עֲלֵי־כֹל, / וְהֵרִים מַעֲלֹתָיו כַּתְּרָנִים,
וְהִשְׁמִיעַ כְּבוֹדוֹ בָּאֲרָצוֹת, / עֲדֵי אַפְסֵי שְׁבָאִים אַף־דְּדָנִים,
וְהֵשִׂים אֶת־תְּהִלָּתוֹ בְּפִי כָל־ / מְתֵי מוּסָר גְּדֹלִים עִם־קְטַנִּים;
וְאָמְנָם הוּא לְכָל־חַכְמֵי אֲדָמָה / כְּמוֹ־שֶׁמֶשׁ וְהֵמָּה כָעֲנָנִים,
וְכָמוֹנִי — יְאַהֵב, כִּי אֲשַׁוֶּה / תְּהִלָּתוֹ בְּפִי כַּפַּעֲמֹנִים,
יְשִׁירוּהָ מְתֵי מוּסָר, וְיֶהְגּוּ / בְּצִדְקָתָיו יְמֵי עוֹלָם וְשָׁנִים!

*

תַּהְפֻּכוֹת תֵּבֵל

וְלֵב נָבוּב וְתוּשִׁיָּה סְתוּמָה, / וְגוּף נִרְאֶה וְנֶפֶשׁ נֶעֱלָמָה;
וְאֶרֶץ שֶׁחֲרֶיהָ יִמְצְאוּ רָע, / וְלֹא שָׂשׂוֹן לְאָדָם בָּאֲדָמָה;
וְתָשֹׁב הָאֲדָמָה לָאֲדָמָה, / וְתַעַל הַנְּשָׁמָה לַנְּשָׁמָה.

וְעֶבֶד יַהֲרֹג הַיּוֹם אֲדֹנָיו, וְשִׁפְחָה יִפְרַח מַלְכָּה, וְאָמָה:
וּבֵן יָקוּם עֲלֵי אָבִיו וְאִמּוֹ, וּבַת הַבַּת בְּאָבִיהָ וְאִמָּהּ.
יְדִידִי! רָאֲתָה עֵינִי בְּתֵבֵל, אֲשֶׁר הַטּוֹב בְּעֵינֵי כֹל — מַהֲמָה:
יְמֵי חַיֵּי אֱנוֹשׁ יִשָּׂא עֲמָלִים, וְיִשָּׂא אַחֲרִיתוֹ נוּס וְרִמָּה!

*

תֵּבֵל — הֶבֶל

(בְּמוֹת אַחַר יְדִידִי)

אָחִי תֵּבֵל, שְׁאַל תֵּבֵל, שְׁאַל מָה אַחֲרִית עַמָּהּ,
אֲשֶׁר תֹּאכַל יְלָדֶיהָ — וְהֵם לֹא־לַחְמָהּ לְחָמָה;
הֲכִי תֵבֵל קְרָאוּהָ — לְמַעַן הִיא וְהֵם כִּשְׁמָהּ,
וְלוּ חָכְמוּ בְּנֵי־תֵבֵל, אֲזַי יָצְאוּ לְהִטַּמָּה,
וְאִישׁ יֵדַע אֲשֶׁר אֶרַע — לְבָבוֹ קָץ הֱיוֹת עִמָּהּ.
וְתֵבֵל בְּחֻלָּה נֶפֶשׁ — וְנֶפֶשׁ בְּחֻלָּה מִטָּה . . .
וּמַחַת לַיְלָה אַחַת, וְהִנְנִי בְּעֵת תָּמָּה;
וְאַף אִישׁוֹן — וְלִבִּי שָׁר, וְעֵינַי מְאֻמָּה נוֹמָה?
אָמַת, עָלַי לְהִגָּבֵר וְנֶפֶשׁ עַד לְהַחְכִּימָה,
לְמַעַן הִיא אֲשֶׁר תִּחְיֶה, אָמַת, אַחֲרֵי כְּלוֹת נִשְׁמָה,
לְהִתְרוֹפֵף בְּצֵל אוֹרָה, לְהִתְעַנֵּג בְּמוּטָב טַעְמָהּ;
וְנִבְהָבִין נְתִיבֵי אוֹר וְתֵדַע מָחֳרַת יוֹמָהּ,
בְּעֵת תַּעֲזֹב נְוָתָהּ וְתָשׁוּב אֶל־אֲשֶׁר שָׁמָּה,
וְתַעַל — כַּאֲשֶׁר עָלָה יְדִידוֹ אֵלִי רוֹמָה!
אֲשֶׁר הָיָה פְּאֵר אַרְצִי, וְתִפְאַרְתָּהּ וְתְהִלָּתָהּ,
וְאַדִּירָהּ וְגִבּוֹרָהּ, וְאַלְקוּמָה וְתְקוּמָה,
וְהָאֶשְׁכּוֹל אֲשֶׁר נֶעְצַם מְאֹד מֵאַשְׁכְּלוֹת כַּרְמָהּ, —
וְלָמָּה שִׁכְּלָה אוֹתוֹ אֲדָמָה, שֶׁכְּלָה אִמָּה?
קְבַרְנוּהוּ — וְאוֹר קָדַר, וְהַשֶּׁמֶשׁ בְּעֹז חַמָּה,
וְלוּלֵי כִּי־נְשָׂאתוּהוּ — נְשָׂאתוּהוּ עֲלֵי שִׁכְמָהּ!
אֲנַחְנוּ שְׁבֻיֵי תֵבֵל, אֲשֶׁר נָפְלוּ בְּתוֹךְ הֲרֵמָה.

וְאָמְנָם כִּי צְלָמֵינוּ   מְפֻתָּחִים בְּחֹתָמָהּ;
וְלָמָּה נִדְאֲגָה מָוֶת   וּמִזִּכְרוֹ מְאֹד נִתְמַהּ?
וְאֵיךְ יְכַסֶּה אֱנוֹשׁ מִכְסָה —   וְהִיא כָפְרָהּ וּפִדְיוֹמָהּ?
וּמַדּוּעַ נְתַעֵב כּוֹס —   וְעָלֵינוּ שְׁתוֹת דָּמָהּ?!

*

קִינָה עַל־מוֹת רַבִּי יְקוּתִיאֵל

בִּימֵי יְקוּתִיאֵל אֲשֶׁר נִגְמָרוּ,   אוֹת כִּי שְׁחָקִים לַחֲלוֹף יֻצָּרוּ!

שִׂימוּ לְבַבְכֶם תֵּדְעוּ כִּי הַזְּמָן   יָכִין לְעָם שִׁיחוֹת וְלֹא נוֹצָרוּ,
יִקְחוּ יְמוֹתָיו עָם וְעַל־עָם יִתְּנוּ,   עַד־אֶחֱשֹׁב כִּי עַם־אֱנוֹשׁ יִסְחָרוּ!
לֹא־אֶדְעָה זֹאת, כַּאֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ   כָּל־אַנְשֵׁי לֵבָב אֲשֶׁר נִזְכָּרוּ:
אִם הַנְּפָשׁוֹת הַגְּוִיּוֹת מָאֲסוּ,   אוֹ הַנְּשָׁמוֹת לַעֲלוֹת יִפְצָרוּ?
מַה־נּוֹאֲלוּ הָאֹמְרִים: תֵּבֵל חֲלוֹם!   אֵיךְ שָׁכְחוּ דָבָר וְלֹא־זָכָרוּ:
כֵּן־הוּא כְּדִבְרֵיהֶם, אֲבָל הוּא מֵאֲשֶׁר   שָׁוְא דִּבְּרוּ לָאִישׁ וְלֹא־נִפְתָּרוּ!
הוּכַן בְּקִרְבָּהּ לַתְּלָאוֹת מַאֲרָב,   וּכְמִפְּנֵי הַבֹּעֲרִים נִסְתָּרוּ;
כְּפַר בְּרִית מַלְכֵי אֲדָמָה עִם־שְׁאוֹל,   גַּם־מַחְשְׁבוֹת הָרֹזְנִים הֵפֵרוּ.
מַה־קָּרְאוּ עַמִּים וְלֹא־מָרוּ, עֲדֵי   קָרָא שְׁאוֹל לָהֶם וּפִיו לֹא־מָרוּ!
שָׁבַת גְּאוֹן עֻזָּם וְשָׂרִים שָׁחֲחוּ,   כִּי כַעֲבָדִים אֶל־שְׁאוֹל נִמְכָּרוּ,
פִּתְאֹם לְפֶתַע יָרְדוּ יַחַד לְבוֹר,   לֹא־מָצְאוּ כֹחַ וְלֹא־עָצָרוּ,
לֹא־מָצְאוּ מֵלִיץ יְכַפֵּר בַּעֲדָם   מִכָּל־סְגֻלָּתָם אֲשֶׁר אָצָרוּ;
אֶשְׁתּוֹלְלוּ יַחַד וְרֵיקָם הָלְכוּ   מִתּוֹעֲפוֹת כַּסְפָּם אֲשֶׁר צָבָרוּ,
לֹא נֶאֱשַׁאר מִכָּל־כְּבוֹדָם בִּלְעֲדֵי   הֵם הַבְּלוֹאִים כַּאֲשֶׁר נִקְבָּרוּ,
בָּאוּ בְּמַחְשַׁכִּים וְאוֹזְנָם פֻּתְּחוּ,   תַּחַת צְרִיחִים בַּעֲדָם סֻגָּרוּ!
כַּתַּר מְעַט, מָוֶת, וְיָדְךָ אֱסֹף —   מַה־תַּעֲרֹץ דַּלִּים בְּיָד נִסְכָּרוּ?
דִּמּוּ יְצוּרִים כִּי־בְצֶדֶק תִּשְׁפְּטֵם,   וּדְבָרְךָ לֹא־כֵן כְּמוֹ־שָׁעֲרוּ,
כִּי בְךָ אֲנָשִׁים נֶעֱזָרִים כָּשְׁלוּ,   וּבָךְ אֲנָשִׁים כְּשֵׁלִים נֶעֱזָרוּ.
אִם־לָעֲגוּ עַזִּים וְעַלִּיזִים לְךָ —   הִנֵּה מְאֹד מִפַּחְדְּךָ סָמָרוּ,
אֵשׁ בַּאֲרָזִים נָפְלָה — מַה־יַּעֲשׂוּ   אֵפוֹא אֱזוֹבֵי קִיר, בְּיָד נִקְצָרוּ?

אֶרְאֶה פְּנֵי תֵבֵל, יְדִידַי, זֹעֲפִים,   יִתְנַכְּרוּ אֵלַי וְלֹא־נִכְּרוּ —
עַל־כֵּן שְׁעוּ מִנִּי, אֲמָרֵר בַּבְּכִי —   מַה־תִּקְצְפוּ עָלַי וּמַה־תִּגְעֲרוּ?
אַל־תִּשְׁאֲלוּ עַל־מֶה שְׂפָתַי צָלֲלוּ —   כִּי מֵעֲלֵי רֹאשִׁי צְלָלִים סָרוּ!
אָבַד יְקוּתִיאֵל, אֲשֶׁר הָאֹבְדִים   בּוֹ עָתְקוּ חַיִל וְגַם־גָּבָרוּ,
כַּפְתּוֹר — אֲשֶׁר הֻכָּה וְסִפִּים רָעֲשׁוּ,   יָכִין — אֲשֶׁר נָפַל וְגָלּוֹת סָרוּ!
חֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת מְאוֹרִים נִגְאֲלוּ,   וִימֵי אֲדָמָה אַחֲרָיו יוּאָרוּ —
לֹא־יֵדְעָה נַפְשִׁי אֲבָל הַיּוֹם לְבָד,   אִם־יִמָּאֲסוּ יָמִים וְאִם־יִבָּחֲרוּ,
עַד לֻקְּחוּ מִבְחַר אֱנוֹשׁ — וָאֵדְעָה,   כִּי יֵלְדוּ אָוֶן וְעָמָל הָרוּ,
אָכֵן לְעֻמָּתִי פְּנֵיהֶם חִזְּקוּ —   כִּי־אֵדְעָה פִּשְׁעָם וְלֹא־יֶחֱוָרוּ!
אַל־תַּאֲמֵן לָהֶם וְאַל־תִּכְרֹת בְּרִית,   כִּי עַל־דְּמוּת מַלְאַךְ בְּרִית קָשָׁרוּ,
אִם נֶדְרוּ נֶדֶר לְהַשְׁחִית כָּל־יְקָר —   בּוֹ שִׁלְּמוּ נִדְרָם אֲשֶׁר נָדָרוּ!
הִסָּפְדוּ, הִוָּעֲדוּ הַמּוֹשְׁלִים,   הִתְנַגְּשׁוּ, הִתְקַדְּשׁוּ, הִבָּרוּ!
חוּשׁוּ לְעֶזְרָתִי וְיָדַי חַזְּקוּ,   כִּי מַחְשְׁבוֹתַי אַחֲרָיו נֶאְסָרוּ,
גַּם־הַדְּמָעוֹת נִגְרְעוּ חֹק נַחֲלָה,   כִּי כַאֲפִיקֵי נַחֲלָה נִגָּרוּ —
אַךְ הַלְּבָבוֹת כַּשְּׁמִירִים חָזְקוּ,   כִּי נָשְׂאוּ כָזֹאת וְלֹא־נִגְזָרוּ!
הֹוָה, אֲשֶׁר לֹא־תוּכְלוּ עוֹד כַּפְּרָהּ,   הֹוָה, אֲשֶׁר לָהּ כָּל־לְבָבוֹת חָרוּ:
יִקָּפְצוּ, יִנָּפְצוּ, יִמָּצֲצוּ,   יִמָּאֲסוּ, יִנָּתְסוּ, יִתָּרוּ,
יִתְבּוֹלֲלוּ, יִתְמוֹלֲלוּ, יִתְגּוֹלֲלוּ,   יִתְהוֹלֲלוּ, יִתְחוֹלֲלוּ, יֵאָרוּ —
תֵּקַל בְּעֵינֵינוּ עֲדֵי יִתְפַּלְּצוּן   לָהּ מוֹסְדֵי אֶרֶץ וְיִתְפּוֹרָרוּ!
אַל־תַּעֲבִירוּ קוֹל בְּאֶרֶץ הַצְּבִי,   פֶּן־יִרְגְּזוּן הָרָיו וְיִתְעַרְעָרוּ!
עַמִּי, סְפֹד כִּי הַכְּרוּב סָר מִדְּבִיר,   וּכְלֵי קְרָב וּכְלֵי יְקָר נִפְזָרוּ,
וּזְעַק לְפִי־קֶרֶת וְהֵילֵל, כִּי אֲרוֹן   נִלְקַח וְלוּחוֹת הַבְּרִית נִשְׁבָּרוּ;
נֶהְפַּךְ לְךָ נִיסָן, אֲשֶׁר הָיָה לְנֵס,   נָסוּ צְלָלֶיךָ וְגַם־עָבָרוּ —
הַיּוֹם, אֲשֶׁר־עָלָה אֲרִי מִסֻּבְּכוֹ,   הַיּוֹם, אֲרָיוֹת עַל־אֲרִיאֵל צָרוּ,
הַיּוֹם, עֲטֶרֶת עַם־צְבִי בּוֹ נָפְלָה,   הַיּוֹם, תְּמִידֵי מִזְבְּחוֹ הוּסָרוּ,
הַיּוֹם, יְסוֹד הֵיכַל פְּנִימִי הָעֲרָה,   הַיּוֹם, בְּתוֹכוֹ מוֹקְדִים בָּעָרוּ,
הַיּוֹם, בְּקֶרֶב מוֹעֲדֵי אֵל שָׁאֲגוּ   הָאֹמְרִים לָהֶם עָרוּ עָרוּ,
הַיּוֹם, בְּתוּלַת בַּת־יְהוּדָה הָגְלְתָה,   הַיּוֹם, שְׁלָלָהּ אֹיְבִים בָּזָרוּ —
נִשְׁכַּח כְּאֵב שָׁאוּל וְיוֹנָתָן בְּנוֹ,   וּכְאֵב בְּנוֹ אָמוֹן אֲשֶׁר דֻּקָּרוּ,
וּכְאֵב גְּדַלְיָה בֶּן־אֲחִיקָם אַחֲרָיו,   וּכְאֵב עֲשֶׂרֶת שֹׁפְטִים אֻסָּרוּ!

אַל־תִּתְמְהוּ, אַנְשֵׁי אֲדָמָה, עַל־דְּבַר   שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ אֲשֶׁר קָדָרוּ:
לוּ חָרְדוּ לְקֵצָה כְאֵבִי — יָרְדוּ   לְקֵצֵה תְהוֹם וּלְפִי שְׁאוֹל נִפְזָרוּ!
שָׁבַת מְשׂוֹשׂ תֻּפִּים וְהַגִּיל נֶאֱסַף,   יוֹם רֻתְּקוּ רַגְלָיו וְיוֹם נֶאְסָרוּ,
נָפַל בְּרוֹשׁ, עַל־בֵּין עֲבֹתִים גָּבְהָה   קוֹמַת סְעַפּוֹתָיו אֲשֶׁר נִצְמָרוּ,
נָפַל שְׁנַת תִּשְׁעִים וְתֵשַׁע שַׂר גְּבִיר,   בִּידֵי מְרֵעִים אַחֲרָיו נָעָרוּ;
יִגְדַּל לְעוֹלָם שֵׁם אֱלֹהֵי יַעֲקֹב,   כִּי מִשְׁפְּטֵי צִדְקוֹ מְאֹד יָשָׁרוּ:
רָאָה דְּמֵי עַבְדּוֹ לְפָנָיו צוֹעֲקִים,   וַיִּדְרְשֵׁם מִיַּד רְשָׁעִים זָרוּ,
יוֹם תֵּת פְּקֻדָּתָם שְׁנַת ת״ת הָיְתָה,   כַּיּוֹם אֲשֶׁר שׁוּחָה לְפָנָיו כָּרוּ. —
הָיָה יְקוּתִיאֵל כְּתֹרֶן הָעֹלָה   עַל־הַר, אֲשֶׁר־בּוֹ עֹבְרִים אִשְּׁרוּ;
הָיָה יְקוּתִיאֵל כְּזַיִת רַעֲנָן,   אוֹ כַאֲרָזִים בַּלְּבָנוֹן פָּרוּ;
הָיָה יְקוּתִיאֵל כְּמֶלֶךְ בַּגְּדוּד,   אֶל־אָהֳלוֹ הַמַּחֲנוֹת צָפָרוּ,
שָׁם נִקְבְּצוּ דַיּוֹת, וְשָׁמָּה קִנְּנוּ   כָּל־צִפֲּרֵי כָנָף וְשָׁם דָּגָרוּ;
מִשְׂרַת מְלָכִים עַל־כְּתֵפָיו הָיְתָה,   וּלְפִי דְבָרוֹ הַגְּבִירִים שָׂרוּ,
וּלְמוֹעֲצוֹתָיו יִדְּמוּ הַיֹּעֲצִים,   וּלְמַחְשְׁבוֹתָיו גוֹאֲלוּ, נִבְעָרוּ;
שָׂמוּ מְלָכִים כַּף לְפִיהֶם, וַהֲמוֹן   שָׂרִים בְּמִלֵּיהֶם לְךָ עָצָרוּ. —
יָתֵד, אֲשֶׁר מְאָהֳלֵנוּ נִגְדְּעָה,   הָהּ לַחֲבָלֶיהָ, אֲשֶׁר הֻתָּרוּ!
גֶּפֶן, אֲשֶׁר שׂוֹרֵק בְּכַרְמִי נִטְּעָה,   הָהּ לַעֲנָפֶיהָ, אֲשֶׁר נִזְמָרוּ!
לִבִּי לְצִיּוֹן כַּחֲלִילִים יֶהֱמֶה,   וּלְקוֹל בְּכִיתָהּ רַחֲמַי נִכְמָרוּ,
תִּזְעַק: אֲהָהּ, כִּי נָפְלָה חוֹמָה, אֲשֶׁר   בָּהּ נִשְׂגְּבוּ עַמִּי וּבָהּ נִבְצָרוּ,
סָרוּ נְטִישֶׁיהָ וְנִגְלָה הַיְסוֹד   בָּהּ, וַאֲבָנֶיהָ לְגַי הֻגָּרוּ!
מִי־יִתְּנֵנִי עוֹד וְיִפְקֹד יוֹם לְיוֹם   אִם יִכְבְּדוּ בָנָיו וְאִם יִצְעָרוּ?
מִי־יְמַשְׁכֵנִי בַּעֲבֹתוֹת אַהֲבָה,   מִי־יִתְמְכֵנִי עֵת צְעָדַי צָרוּ?
מִי־יַעֲמֹד לִפְנֵי עֲדַת מִתְקוֹמְמִים,   יִתְיָעֲצוּ עָלַי וְיִתְאַמָּרוּ?
מִי־יַעֲמֹד בַּפֶּרֶץ לְהָשִׁיב צוֹרְרִים,   כִּי יַעֲרִימוּ סוֹד וְיִתְעָרְרוּ?
מִי־יַהֲרֹס שִׁנֵּי כְפִירִים שֹׁאֲגִים,   לִטְרֹף שְׁאָר צֹאן אֹבְדוֹת נָעָרוּ?
יִבְכּוּ בְנֵי דָוִד עֲלֵי אֶדֶר יְקָר,   בּוֹ לָבְשׁוּ יֶשַׁע וְעֹז אָזָרוּ;
יִבְכּוּ בְנֵי אַהֲרֹן עֲלֵי אֵפוֹד וְעַל־   אוּרִים וְגַם־תֻּמִּים, אֲשֶׁר יָקָרוּ;
יִבְכּוּ בְנֵי לֵוִי עֲלֵי כִנּוֹר, אֲשֶׁר   בּוֹ נִצְּחוּ שִׁירוֹת וְגַם שָׁרָרוּ;
יִבְכּוּ מְתֵי־אֶרֶץ עֲלֵי כֶתֶם חֲלִי,   יִתְהַלְלוּ בִשְׁמוֹ וְיִתְפָּאָרוּ;
יִבְכּוּ פְּלִילֵינוּ בְּשִׁנְעָר אַחֲרָיו,   כִּי־אָזְלַת יָדָם וְכֹל חָסֵרוּ;

בְכּוּ מְלָכֶיהָ עֲלֵי צִיר נֶאֱמָן, יִוָּעֲצוּ אִתּוֹ וְיִצְטַיָּרוּ;
בְכּוּ גְבִירֶיהָ עֲלֵי מַקֵּל פְּאֵר, תָּעֹז יְמִינָם בּוֹ וְיִתְגַּבָּרוּ;
בְכּוּ זְקֵנֶיהָ עֲלֵי שֵׂיבַת יְקָר, בּוֹ נִשְּׂאוּ פָּנִים וּבוֹ נֶהְדָּרוּ;
בְכּוּ מְרוּדֶיהָ עֲלֵי מָעוֹז, אֲשֶׁר יֵאָסְפוּ יַחַד וְיִתְגּוֹרָרוּ;
בְכּוּ רֵעֶיהָ עֲלֵי שֻׁלְחָן, אֲשֶׁר יִתְעַדְּנוּ נֶגְדּוֹ וְיִתְיַמָּרוּ;
בְכּוּ צְמֵאֶיהָ עֲלֵי עָנָן, אֲשֶׁר פִּיהֶם לְמַלְקוֹשׁ יַעֲרֹף פָּעֲרוּ;
בְכּוּ בְּנֵי עַמִּי עֲלֵי נָגִיד, אֲשֶׁר בּוֹ נוֹסְפוּ כֻלָּם וּבוֹ נִזְכָּרוּ!
קִרְבָּם כְּכִנּוֹר יֶהֱמֶה מֵאֵין דֳּמִי, עַד כִּי־כְבֵדָם שֻׁפְּכוּ וַיֵּעָרוּ,
הִתְנוֹדֲדוּ, הִתְגּוֹדֲדוּ גַּם־הֶעֱלוּ אֵפֶר בְּרָאשֵׁיהֶם וְשַׂק חָגָרוּ,
גַּם־יֵשְׁבוּ דוּמָם וְשַׂק לֹא־פִתְּחוּ, עַל־שַׁעֲרֵי צֶדֶק אֲשֶׁר נִסְגָּרוּ,
רְהוּ וְיֶחֶרְדוּ לְשֵׁמַע מִקְּצוֹת אֶרֶץ מְגוּרֵיהֶם אֲשֶׁר־בָּהּ גָּרוּ,
שְׂאוּ נְהִי נִהְיָה וּמָרָה יִצְעָקוּ, כִּי כַּיְתוֹמִים אַחֲרָיו נִשְׁאָרוּ,
לֹא־יֵדְעוּ, עַד כִּי־שְׁנוֹתָיו חָלְפוּ, כִּי חָלְפוּ תוֹרוֹת וְחֹק עָבָרוּ —
תִּשְׁכַּח יְמִינָם אִם חֲסָדָיו יִשְׁכְּחוּ, אִם יִמְּחוּ הָרִים וָעַד יוּסָרוּ!
שֵׁבֶט, בְּנִי, אָז כּוֹס עֲלֵיכֶם עָבְרָה, אַל־תִּשְׁכְּרוּ בָהּ עוֹד וְאַל־תִּתְעָרוּ,
אַל־תִּפְחֲדוּ — כִּי הַנְּבוּאָה דִבְּרָה: בְּכָשְׁלָם עֵזֶר מְעַט נֶעְזָרוּ!
הִנֵּה יְקוּתִיאֵל יְכַפֵּר פִּשְׁעֲכֶם, לִפְנֵי אֲדֹנָי מַלְכְּכֶם תִּטְהָרוּ,
כּוֹן וְיֵחָשֵׁב לָאֵל דָּמוֹ כְּדַם עוֹלוֹת, עֲלֵי יַד־אַהֲרֹן הָקְטָרוּ!
קִיץ וְגַם־יַעֲמֹד לְגוֹרָלוֹ בְּיוֹם יִצָּרְפוּ רַבִּים וְיִתְבָּרָרוּ! —
סְפוּ אֱמוּנִים וַחֲסִידִים גָּמְרוּ — בִּימֵי יְקוּתִיאֵל אֲשֶׁר נִגְמָרוּ!

*

סַעַר בְּיוֹם סוּפָה

עָבֵי שְׁחָקִים כַּשְּׁוָרִים גָּעוּ, כִּי הַסְּתָיו זָעַף וּפָנָיו רָעוּ,
וּכְמוֹ עֲנָנִים יִרְדְּפֵם סָעַר, כְּמוֹ סַרְנֵי בְּקַרְנֵי יוֹבְלִים תָּקְעוּ,
וּפְנֵי שְׁחָקִים בָּעֲרָפֶל תָּעוּ, אַף כּוֹכְבֵי בֹקֶר בְּאוֹרָם לָעוּ;
שֶׁמֶשׁ נְשָׂאָם עַל־כְּנָפָיו עַל־פְּנֵי אָרֶץ, וְעֵת כִּי־נִבְקְעוּ נִבְקָעוּ;
פַּתֵי גְשָׁמִים רִקְּעָה רוּחַ, וְעָב קֶצֶץ פְּתִילָם עַד־שְׁאוֹל נָגָעוּ,

הוּא הַנִּדְלָד נַחַת גְּדוּדֶהָ וְגַם הֲכִין תְּלָמֶיהָ עֲדֵי נִזְרָעוּ!
גָּלָה יְבוּל הָרִים אֲשֶׁר נִסְתָּר, כְּמוֹ סוֹדוֹת יְדָעָם אִישׁ וְלֹא נוֹדָעוּ.
כָּל־הַסְּתָיו בָּכוּ עֲנָנָיו עַד־אֲשֶׁר חָיוּ עֲצֵי שָׂדֶה אֲשֶׁר גָּוָעוּ!

*

כַּעֲבוּר סוּפָה

(תְּשׁוּבָה לְאִישׁ רִיבוֹ)

יְשַׁלֵּם הַסְּתָיו נִדְרוֹ, וְיָקִים דְּבָרוֹ לַחֲבַצֶּלֶת עֲמָקִים,
וְיוֹם קַיִץ לְיַד־חֹרֶף מְצַפֶּה — יְבוֹאֵהוּ לְבַשֵּׂר הַיְרָקִים,
אֲשֶׁר תֵּלֵד בְּלִי־עֶצֶב אֲדָמָה, וְהֶעָבִים יְלָדֶיהָ מְנִיקִים.
רְאֵה כִּי שָׁחֲקָה תֵּבֵל, וְרַכּוּ לְחָיֶיהָ אֲשֶׁר הָיוּ חֲזָקִים,
וְכָסוּ הָעֲרָגוֹת כָּתְנוֹת חוּר, וְשָׁנִי שִׁבְּצוּם עָבֵי שְׁחָקִים,
וְגַבֵּיהֶן כְּגַבֵּי הַכְּתָמִים, וּמַרְאֵיהֶן כְּמַרְאֵה הַבְּרָקִים;
וְקָם הַתֹּר וְהֶעָגוּר וְהַסִּיס לְהִתְפָּאֵר עֲלֵי יוֹנֵי אֲפִיקִים,
וְעֵת כִּי־יִתְּנוּ רֹאשָׁם לְקַפֵּץ — תְּדַמֶּה פַּעֲמֵיהֶם כָּאֲזִקִּים,
בְּהִגָּלוֹת הֲדַר־שֶׁמֶשׁ עֲלֵיהֶם יְכַסּוּ צַוְּרֹנֵיהֶם עֲנָקִים.
אֱמֹר אַתָּה: הֲתוּכַל אוֹר לְכַסּוֹת, וְאִם־תּוּכַל לְהַשְׁפִּיל הַשְּׁחָקִים?
הֲלֹא־דַי כִּי־תְשַׁוֶּה לִבְּךָ לִי כְּמוֹ־סֶלַע, עֲדֵי שַׁמְתּוֹ נְקִיקִים?
וְאֵיכָה תֹּאֲנָה עָלַי תְּבַקֵּשׁ, וְדִבְרֵי תֹאֲנָה דַּקִּים וְרַקִּים?!
וְאֵיךְ תִּזְרֹק רְמָחֶיךָ לְנֶגְדִּי, וּמָגִנֵּי נְעוּרֵינוּ אֲפִיקִים,
וְסוּסֵינוּ יְרֻצוּן בַּסְּלָעִים, וְכִסּוּ הַשְּׁחָקִים בַּאֲבָקִים?!
וְאֵיךְ תִּבְזֶה מְעַט מֵרִיב, וְתַקְרִיב עֲלֵי מִזְבַּח אֱלֹהֶיךָ נְתוּקִים?
וְהַשָּׁנִים יְקוּמוּן מְחֻדָּשִׁים, וְהַיָּמִים יְקוּמוּן מְחֻלָּקִים —
וְאִם־אַתָּה בְּרֹאשׁ אַנְשֵׁי לְבָבוֹת, דְּלֵה מִלֵּב אֱנוֹשׁ מַיִם עֲמֻקִּים!

רַבִּי מֹשֶׁה הַכֹּהֵן גִּקְטִילָה

(מקורטובה, חי בסרקוסטה, לערך ת״תכ)

נַחֲמוּ נַחֲמוּ עַמִּי

(בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ)

אִם־תַּרְאִי אֶת־מַרְאַיִךְ, יִשְׁלְיוּ אֹהֲבָיִךְ!

נָא, עָפְרָה, שְׁבִי אֶל־צִדִּי,
וְשִׁכְבִי בְּעֶרֶשׂ מַרְבַדִּי,
וְצוּף חִכֵּךְ אֶרְדֶּה לְבַדִּי,
אַךְ, צוֹפִיָּה, מִנֶּגְדִּי
הָסֵבִּי אֶת־עֵינַיִךְ — יִשְׁלְיוּ אֹהֲבָיִךְ!

יָפוּ בָךְ אִמְרֵי חֵשֶׁק,
כִּי־יָפְיֵךְ כָּל־לֵב עֹשֵׁק;
עֹנֶג לְמֵרִיחַ וְנֹשֵׁק,
וּבְעַפְעַפַּיִךְ נָשֶׁק;
כְּחוּט שָׁנִי שִׂפְתוֹתַיִךְ — יִשְׁלְיוּ אֹהֲבָיִךְ!

מַה־טֹּבוּ בְיָפְיֵךְ שִׁירִים,
מַה־יָּקְרוּ בָךְ מְדַבָּרִים,
כִּי־חֵן וְהוֹד בָּךְ נִקְשָׁרִים;
אֲחוֹת שֶׁמֶשׁ — וְאַף בַּתּוֹרִים
מַה־נָּאווּ לְחָיַיִךְ — יִשְׁלְיוּ אֹהֲבָיִךְ!

הוֹדוּ לָךְ יַחַד־צְבָאִים,
כִּי־נִקְרֵאת סְגֻלַּת בְּרוּאִים,
וְאֵיךְ יָרַדְתְּ בְּגָלוּת פְּלָאִים,
וְאֵל עָשָׂה מַעֲשֵׂה חֲלָאִים
אֶת־חַמּוּקֵי יְרֵכַיִךְ — יִשְׁלְיוּ אֹהֲבָיִךְ!

חָרְדוּ לָךְ כָּל־מַשְׂכִּילִים,
כִּי־זִכְרֵךְ מֹר וַאֲהָלִים;
מַה־יָּפִית עָפְרַת אֳהָלִים
לְעֵינַיִם, עֵת בַּנְּעָלִים
מַה־יָּפוּ פְעָמַיִךְ — יִשְׁלָיוּ אֹהֲבָיִךְ!

זֶה דוֹד, אֲשֶׁר אִתָּךְ חִלָּה,
יָבוֹא לְהַעֲלוֹת לָךְ תְּעָלָה,
לְהַשְׁמִיעַ עַל־כָּל־מְסִלָּה:
כִּי־יִבְעַל בָּחוּר בְּתוּלָה
יִבְעָלוּךְ בָּנָיִךְ — יִשְׁלָיוּ אֹהֲבָיִךְ!

רַבֵּנוּ בְּחַיֵּי בֶּן־יוֹסֵף

(דַּיָּן, לפי ההשערה בסרקוסטה, לערך ד״א ת״ת — ת״תע)

תוֹכֵחָה

בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת־יְיָ,
וְכָל־קְרָבַי אֶת־שֵׁם קָדְשׁוֹ!

נַפְשִׁי, עֹז תִּדְרְכִי
וְצוּרֵךְ בָּרֵכִי,
וְחִין לְפָנָיו עִרְכִי,
וְשִׂיחָה לְנֶגְדּוֹ שִׁפְכִי,
וְהִתְעוֹרְרִי מִשְּׁנָתֵכִי,
וְהִתְבּוֹנְנִי מְקוֹמֵכִי:
אֵי־מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי!

נַפְשִׁי, מִתְנוּמָתֵךְ עוּרִי
וְלִפְנֵי יֹצְרֵךְ שִׁיר דַּבֵּרִי,
וְלִשְׁמוֹ זַמֵּרִי,
וְנִפְלְאוֹתָיו סַפֵּרִי,
וְגוּרִי מִמֶּנּוּ כַּאֲשֶׁר תָּגוּרִי!

נַפְשִׁי אַל־תִּהְיִי כְּסוּס,
כְּפֶרֶד אֵין הָבִין,
וּכְשִׁכּוֹר נִרְדָּם,
וְאִישׁ נִדְהָם;

כִּי מִמְּקוֹר בִּינָה קֹרַצְתְּ,
וּמִמַּעְיַן חָכְמָה לֻקַּחְתְּ,
וּמִמָּקוֹם קָדוֹשׁ הֻבֵאת,
וּמֵעִיר גִּבֹּרִים הוּצֵאת —
מֵאֵת יְיָ מִן־הַשָּׁמָיִם!

נַפְשִׁי, לִבְשִׁי בִּגְדֵי־שֵׂכֶל
וְהִתְאַזְּרִי אֱזוֹר בִּינָה,
וּמַלְּטִי אֶת־נַפְשֵׁךְ
מֵהַבְלֵי פִגְרֵךְ,
אֲשֶׁר אַתְּ בּוֹ מִתְגּוֹרֶרֶת.
וְאַל־יַשִּׁאֵךְ לִבֵּךְ בְּנֹעַם חֲמֻדוֹתָיו,
וְאַל־יְסִיתֵךְ בְּשְׂכִיּוֹת תַּאֲוֹתָיו,
אֲשֶׁר יִמָּאֲסוּ כְמוֹ־מַיִם
יִתְהַלְּכוּ־לָמוֹ;
וְזִכְרִי, כִּי־לֹא לְעֵזֶר
וְלֹא לְהוֹעִיל — רֵאשִׁיתָם,
כִּי לְבֹשֶׁת
וְגַם־לְחֶרְפָּה — אַחֲרִיתָם!

נַפְשִׁי, שׁוֹטְטִי בְּרְחֹבוֹת תְּבוּנָתֵךְ,
וְסֹבִּי בְּחַדְרֵי חָכְמָתֵךְ,
וּבֹאִי עַד־תְּכוּנַת בִּנְיַן מַשְׂכִּיתֵךְ,
אֲשֶׁר בֶּעָפָר יְסֹדוֹ;
הֲלֹא הוּא גוּף נִמְאָס
וּפֶגֶר מוּבָס,
קָרוּץ מִמַּעְיָן נִרְפָּשׂ
וּמִמָּקוֹר מָשְׁחָת,
בָּנוּי מִטִּפָּה סְרוּחָה,
שְׂרֻפָּה בָאֵשׁ כְּסוּחָה,
גֹּלֶם כִּדְמוּת תּוֹלֵעָה,
וְהָיָה רַק־זְוָעָה;
עָצוּר בְּרֶחֶם מְטֻנָּף,
סָגוּר בְּבֶטֶן מְלֻכְלָךְ,
יֻלַּד בְּצִירִים וַחֲבָלִים,
לִרְאוֹת עָמָל וַהֲבָלִים;
כָּל־הַיּוֹם הִתְאַוָּה תַאֲוָה,
וְסָר מִמּוּסָר וּמִמִּצְוָה,
בַּחֹשֶׁךְ בָּא וּבַחֹשֶׁךְ יֵלֵךְ,
דַּל אֶבְיוֹן עָנִי וָהֵלֶךְ,
לֹא דַעַת לוֹ מִבַּלְעָדֶךָ,
וְלֹא־תְבוּנָה לוֹ מִבִּלְתֵּךְ,
בְּחַיָּיו — עָפָר,
וּבְמוֹתוֹ — אֵפֶר,
בְּעוֹדוֹ — תּוֹלָעִים יְסוֹבְבֻהוּ,
וְאַחֲרִיתוֹ—רִמָּה וְגוּשׁ עָפָר יְכַסֻּהוּ,
לֹא־יָדַע בֵּין־יְמִינוֹ לִשְׂמֹאלוֹ,
טָמוּן בָּאָרֶץ חַבְלוֹ!
לָכֵן לְכִי־אַתְּ וּמָלְכִי עָלָיו,
כִּי לִבְנֵי חָכְמָה מְלוּכָה תֵאוֹת,
וְעֶבֶד אֱוִיל לַחֲכַם־לֵב;
וְאַל־תֵּלְכִי בִּשְׁרִרוּת לִבֵּךְ הָרָע,
וְאַל־תִּתְנַקְּשִׁי בְּמֹעֲצוֹתָיו,
וּמַאֲסִי בְּבֶצַע מַעֲשַׁקּוֹתָיו,
וְאַל־תִּבְטְחִי בְעֹשֶׁק
וּבְגָזֵל אַל־תֶּהְבָּלִי,
כִּי הָעֹשֶׁק יְהוֹלֵל חָכָם
וִיאַבֵּד אֶת־לֵב מַתָּנָה!

נַפְשִׁי, שִׁתִי לִבֵּךְ לַמְסִלָּה
דֶּרֶךְ הָלָכְתְּ,

כִּי הַכֹּל הָיָה מִן־הֶעָפָר,
אָמְנָם הַכֹּל שָׁב אֶל־הֶעָפָר,
וּלְכָל־נִבְרָא וְנוֹצָר
יֵשׁ־קֵץ וְתַכְלִית,
לָשׁוּב אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר מִמֶּנָּה לֻקָּח,
וְהַחַיִּים וְהַמָּוֶת אַחִים
שִׁבְתָּם יַחַד,
אִישׁ־בְּאָחִיהוּ יְדֻבָּקוּ,
יִתְלַכְּדוּ וְלֹא יִתְפָּרָדוּ,
אֲחוּזִים בִּשְׁתֵּי קְצוֹת גֶּשֶׁר רָעוּעַ,
וְכָל־בְּרוּאֵי תֵבֵל עֹבְרִים עָלָיו:
הַחַיִּים מוֹבָאוֹ — וְהַמָּוֶת מוֹצָאוֹ,
הַחַיִּים בּוֹנֶה — וְהַמָּוֶת סוֹתֵר,
הַחַיִּים זוֹרֵעַ — וְהַמָּוֶת קוֹצֵר,
הַחַיִּים נוֹטֵעַ — וְהַמָּוֶת עוֹקֵר,
הַחַיִּים מְחַבִּיר — וְהַמָּוֶת מַפְרִיד,
הַחַיִּים מַחֲרִיז — וְהַמָּוֶת מְפַזֵּר!
וּדְעִי־נָא וּרְאִי,
כִּי גַם־עָלַיִךְ תַּעֲבָר־כּוֹס,
וְתֵצְאִי מִמְּעוֹן חֶדְרֵךְ כְּרֶגַע,
כִּי יִקְרֵךְ עֵת וָפֶגַע,
וְתָשׁוּבִי אֶל־בֵּית עוֹלָמֵךְ;
בַּיּוֹם הַהוּא תֻּרְצִי פְּעֻלָּתֵךְ,
וְתִקְּחִי מַשְׂכֻּרְתֵּךְ
חֵלֶף עֲבֹדָתֵךְ,
אֲשֶׁר יָגַעַתְּ בּוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה,
אִם־טוֹב וְאִם־רָע!
לָכֵן שִׁמְעִי־נָא וּרְאִי וְהַטִּי אָזְנֵךְ,
וְשִׁכְחִי עַמֵּךְ וּבֵית אָבִיךְ,
וְקוּמִי רֹנִּי לְמַלְכֵּךְ
יוֹמָךְ וְלֵילֵךְ,
שְׂאִי אֵלָיו כַּפַּיִם,
וְהִשְׁתַּחֲוִי־לוֹ אַפַּיִם,
וְעַפְעַפַּיִךְ יִזְּלוּ־מַיִם,
בִּכְרִיעָה עַל־בִּרְכַּיִם,
אוּלַי יִתְאַו הַמֶּלֶךְ יָפְיֵךְ,
וְיִשָּׂא פָנָיו אֵלַיִךְ
וְיָשֵׂם לָךְ שָׁלוֹם,
וְיָחֹן עָלַיִךְ בִּימֵי עָנְיֵךְ בָּעוֹלָם הַזֶּה,
וְאַחֲרֵי שׁוּבֵךְ לִמְנוּחָיְכִי —
כִּי מְעוֹדֵךְ גָּמַל עָלָיְכִי!

נַפְשִׁי, הָכִינִי צֵדָה לָרֹב, אַל־תַּמְעִיטִי,
בְּעוֹד בַּחַיִּים חַיָּתֵךְ וְיֶשׁ־לְאֵל יָדֵךְ,
כִּי רַב מִמֵּךְ הַדֶּרֶךְ;
וְאַל־תֹּאמְרִי: לְמָחָר אֶקַּח צֵדָה,
כִּי־פָנָה הַיּוֹם —
וְלֹא־תֵדְעִי מַה־יֵּלֶד יוֹם,
וּדְעִי כִּי־תְמוּל לָעַד לֹא־יָשׁוּב,
וְכֹל אֲשֶׁר פָּעַלְתְּ בּוֹ
שָׁקוּל וְסָפוּר וְחָשׁוּב,
וְאַל־תֹּאמְרִי: מָחָר אֶעֱשֶׂה,
כִּי יוֹם הַמָּוֶת מִכָּל־חַי מְכֻסֶּה;
מַהֲרִי עֲשׂוֹת בְּכָל־יוֹם חֻקּוֹ,
כִּי הַמָּוֶת בְּכָל־עֵת יְשַׁלַּח חִצּוֹ וּבְרָקוֹ,
וְאַל־תִּתְמַהְמְהִי מֵעֲשׂוֹת
חֹק דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ,
כִּי כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת מִן־קִנָּהּ
כֵּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ.
וְאַל־תְּדַמִּי בְנַפְשֵׁךְ,

כִּי אַחֲרֵי צֵאתֵךְ מִמַּסְגֵּר כַּגְרֵךְ,
תְּשׁוּבִי לְתוֹכַחַת
מִמְּשֻׁבָה נִצַּחַת,
כִּי לֹא־יִתָּכֵן לָךְ אָז
עֲשׂוֹת טוֹב וָרָע,
וְלֹא־יוֹעִילֵךְ תְּשׁוּבָה —
מִמְּשֻׁבָה,
וְלֹא הִנָּחֶם לָךְ — מֵרֶשַׁע
וְאַשְׁמָה וָפֶשַׁע,
כִּי הָעוֹלָם הַהוּא נָכוֹן לְחֶשְׁבּוֹן
וְסֵפֶר כָּל־צָפוּן וְסָתוּם,
אֲשֶׁר בְּיַד־כָּל־אָדָם חָתוּם,
וְעָרוּךְ לְשַׁלֵּם שָׂכָר טוֹב
לְיִרְאֵי אֲדֹנָי וּלְחֹשְׁבֵי שְׁמוֹ,
וּלְהִנָּקֵם בּוֹ נְקַם־בְּרִית
מִן־שֹׁכְחֵי אֵל,
הָאֹמְרִים לָאֵל סוּר מִמֶּנּוּ
וְדַעַת דְּרָכֶיךָ לֹא חָפָצְנוּ,
מַה־שַּׁדַּי כִּי־נַעַבְדֶנּוּ,
וּמַה־נּוֹעִיל כִּי נִפְגַּע־בּוֹ!

נַפְשִׁי, אִם־חָכַמְתְּ — חָכַמְתְּ לָךְ,
וְאִם־לַצְתְּ — אִתָּךְ תָּלִין מְשׁוּגָתֵךְ!
שִׁמְעִי מוּסָר וַחֲכָמִי וְאַל־תִּפְרָעִי;
שִׁיתִי עַל־לִבֵּךְ תָּמִיד
דִּבְרֵי קֹהֶלֶת בֶּן־דָּוִד:
סוֹף דָּבָר הַכֹּל נִשְׁמָע,
אֶת־הָאֱלֹהִים יְרָא
וְאֶת־מִצְוֹתָיו שְׁמוֹר —
כִּי־זֶה כָּל־הָאָדָם;
כִּי אֶת־כָּל־מַעֲשֶׂה
הָאֱלֹהִים יָבִא בְמִשְׁפָּט עַל כָּל־
נֶעְלָם,
אִם־טוֹב וְאִם־רָע!
וְאַל תִּשְׁכְּחִי:
בְּיַד־כָּל־אָדָם יַחְתּוֹם,
לָדַעַת כָּל־אַנְשֵׁי מַעֲשֵׂהוּ;
וְזִכְרִי:
אֵין־חֹשֶׁךְ וְאֵין צַלְמָוֶת
לְהִסָּתֶר שָׁם פֹּעֲלֵי אָוֶן!
בַּקְּשִׁי אֶת־אֲדֹנָי קֹנֵךְ
בְּכָל־כֹּחֵךְ וְאוֹנֵךְ,
בַּקְּשִׁי־צֶדֶק בַּקְּשִׁי־עֲנָוָה,
אוּלַי תִּסָּתְרִי מִפְּנֵי אַף אֲדֹנָי
וּבְיוֹם חֲרוֹן אַפּוֹ,
וְתַזְהִרִי כְּזֹהַר הָרָקִיעַ,
וּכְצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בִּגְבֻרָתוֹ,
וְתִזְרַח עָלַיִךְ שֶׁמֶשׁ צְדָקָה
וּמַרְפֵּא בִּכְנָפֶיהָ, —
וְעַתָּה, קוּמִי לְכִי וְהִתְחַנְּנִי לַאדֹנָיִךְ,
וּשְׂאִי זִמְרָה לֵאלֹהָיִךְ,
הַלְלִי יָהּ כִּי־טוֹב,
זַמְּרָה אֱלֹהֵינוּ כִּי־נָעִים,
נָאוָה תְהִלָּה!

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־גַּיָּאת

(מת בקורטובה ד"א תת"מט ונקבר באליסאנה עיר מגורו)

מְאוֹרָה

עַל־מָה גֵּרַשׁ מְנָאֵץ עַלְמָה מֵעִיר אֲדֹנָי שָׁמָּה?

יִרְדֹּף אַרְיֵה צְבִיַּת אַרְמוֹן,
יֶהְדֹּף עֹפֶר בְּחֵיקָהּ אָמוֹן,
יַחְלֹף רַקָּה כְּפֶלַח רִמּוֹן,
שַׁמָּה נָתַן דְּבִירָהּ שַׁמָּה, וַיַּרְדְּ בִּגְלַל אַשְׁמָה!

צָדוּ צְעָדֶיהָ מְלֶכֶת,
צָדוּ כַּאֲרִי לְעִיר מַמְלֶכֶת,
עָדוּ עֶדְיָהּ לְעִיר מַהְפֶּכֶת,
דּוּמָה יָשְׁבָה בְּעָרֵי דוּמָה, וּבְפִי אֲרָיוֹת שׂוּמָה!

חָרַשׁ חֹרֵשׁ בְּרָמוֹתֶיהָ,
שֵׁרַשׁ נֹעַם נְטִישׁוֹתֶיהָ,
יָרַשׁ אֶת־כָּל־גְּבוּלוֹתֶיהָ;
רָמָה יָדוֹ, בְּקֶשֶׁת רָמָה אֶת־לֵב צְבִיָּה הוֹמָה!

קָצַר אֶת־שִׁבֳּלֵי חֶמְדָּתָהּ,
בָּצַר אֶת־עִנְּבֵי תִקְוָתָהּ,
עָצַר אֶת־רַחֲמֵי תַאֲוָתָהּ;
קָמָה, עַל־מֵי מְנֻחוֹת קָמָה, כַּלֵּה בְּאַף וּנְקָמָה!

*

אֲהָבוֹת

1

בַּעֲלַת־אוֹב וָקֶסֶם, מַהֲרִי קָסֳמִי־לִי,
וַעֲדֶן אִישׁ־חֲמֻדוֹת מִשְּׁאוֹל הַעֲלִי־לִי!

יַעֲמָד־לִי כְּרֶגַע, אֶפְגְּעָה־נָא בְמַרְאָיו
אֶשְׁאֲלָה לוֹ: „הֲתַמּוּ מוֹעֲדֵי קֵץ פְּלָאָיו?
כָּלְתָה עֵין מְיַחֵל לוֹ, וְחָלְפוּ צְבָאָיו!"
יַעֲנוּנִי מְזִמּוֹת, מֹעֲצוֹתַי בְּהַפְלִיא:
„נִשְׂגָּבָה שְׁאֶלָתְךָ!" — עַל־דְּבַר קֵץ בְּשָׁאֳלִי.

צַר מְבַקֵּשׁ לְנַפְשִׁי אַל־יְסִיתְךָ בְּהֶבְלוֹ,
עוֹזְרֵי שִׁיר, וְחַלִּי אֵל וּבִטְחִי בְחֵילוֹ,
וַהֲלוֹא הוּא אֲדֹנָ־ יָךְ וְהִשְׁתַּחֲוִי־לוֹ
שָׁם, לְנֶגֶד אֲדֹנֵךְ, שָׁם נְדָדֵךְ תְּגַלִּי,
וְתְפַתִּיו בְּתֻכֵּךְ — כִּי־תְפַתִּי וְתוּכְלִי!

חָדְלוּ כָל־קְרוֹבַי, אַךְ מְשַׂנְאַי קְרֵבִים,
לַהֲטֵי אֵשׁ גְּדָדִים בַּעֲצָמַי מְרִיבִים,
כּוֹנְנוּ חֵץ תְּלָאוֹת אֶל־לְבָבִי כְּרֻבִים,
מוֹתְנֵנִי בְּחִצָּיו צַר וְאוֹיֵב פְּלִילִי —
עוֹלְלוּ זֹאת לְנַפְשִׁי חֵטְא וְעָוֹן פְּלִילִי!

קָצְרָה יַד גְּאוֹנִי, אַךְ יְמִין צַר אֲרֻכָּה,
לִי יְדַבֵּר בְּקָשׁוֹת וַאֲנִי לוֹ — בְּרַכָּה,
אַךְ בְּעֵת יֶאֱרָב־לִי תִּצְפְּנֵנִי בְסֻכָּה;
עֵת דָּרַךְ קַשְׁתֹתָיו — אַתְּ מְנוּסִי וְחֶבְלִי,
וּבְהָרֵק חֲנִיכָיו — אַתְּ מְנוּחִי וְחֵילִי!

שִׁכַּרְתַּנִי בְּיֵינָהּ אַהֲבָתְךָ, יְדִידִי,
בַּהֲשִׁיבְךָ כְבוֹדְךָ לִי וְיָגֵל כְּבוֹדִי,
אֶכְתְּבָה עַל־לְבָבִי שִׁיר יְדִידֹת לְדוֹדִי:
בָּא יְדִידִי לְבֵיתוֹ, וַאֲנִי לוֹ וְהוּא לִי,
וּבְלִבִּי אֲהָבָיו — מִדְּבַשׁ מֻתְקוּ־לִי!

2

הַיְדַעְתֶּם, יְדִידַי? הַצְּבִי בָּרַח מִמְּלוֹנִי!
מָתַי יָשׁוּב מְעוֹנִי?

יַגִּיד לָכֶם כְּרוּבִי:
אַחֲרֵי נָשָׂא לְבָבִי
אֵיךְ אֶשָּׂא מַעֲצָבִי?
לֹא־יָדַע, בְּעֵת שֶׁ־ הֶעֱלָה עִמּוֹ כָּל־שְׂשׂוֹנִי,
עַל־מִי נָטַשׁ יְגוֹנִי!

צַר־לִי צַר עַל־נְדוֹדוֹ,
סָר מֵעָלַי כְּבוֹדוֹ,
אוֹר יִפְעָתוֹ וְהוֹדוֹ;
אֵי יָמִים שְׂפָתָיו יִטְּפוּ נֹפֶת עַל־לְשׁוֹנִי,
וַעֲנָקָיו עַל־גְּרוֹנִי?

חַנּוֹתַי אֵיךְ שְׁכָחָם?
שַׁעְשֻׁעַי אֵיךְ זְנָחָם?
וִידִידוֹת, בֵּין בְּנֵי חָם
הֶרְאָה לִי בְּאָמוֹן, עֵת אֲשֶׁר מִפְּתָיו שָׁת בְּמוֹנִי
וַיּוֹצֵא אֶת־הֲמוֹנִי?

קָרַע יַם־סוּף לְפָנַי,
הֶרְאָה אוֹרוֹ לְעֵינַי,

דִּבֶּר דּוֹדָיו בְּאָזְנַי,
וּלְחֶדְרוֹ אֲהוּבִי סָר, אֱלֵי חִין קוֹל פַּעֲמוֹנַי
וּלְרֵיחַ קִנְּמוֹנַי.

עָבְרֵי חֻקִּים וְעֵדוֹת
הֶעֱבִיר מֶנִּי יְדִידוֹת
נִכְבָּדוֹת וַחֲמוּדוֹת;
הָשֵׁב לִי שְׂשׂוֹן יִשְׁ־ עֶךָ, וְאִם עָבַר רֹאשׁ זְדוֹנִי —
נָא הַעֲבֵר אֶת־עֲוֹנִי!

3

„יוֹשֵׁב בְּמַעֲמַק מְצוּלָה, וּמָעֳמָד
אָיִן, וְחָמַק דּוֹדִי, וּמַחְמַד
עַיִן נָמָק; יוֹם יוֹם מַלְמָד
יְשַׁדֵּד לְתֶלֶם יוֹנַת אֵלֶם, וּפַעַם הוֹלֵם בְּגֹדֶל וְנַאֲוָה!

„צֶדֶק יְדִידִי וְאַהֲבַת כְּלוּלִים
אֶזְכֹּר בְּחַסְדִּי, לֶאֱחֹז מְחַבְּלִים
כְּרָמִים, וְיָדִי תְּרוֹמֵם שְׁפָלִים;
אֶפְרֹשׂ שְׁלוֹמִי אֶל־בַּת־עַמִּי, אַךְ אִישׁ־חֶרְמִי לַמַּעֲצֵבָה!"

„חֶלְקִי וְצוּרִי! עֲדֵי־מָה יְלוֹנֵן
אֹיְבִי וְצָרִי בְּבֵיתְךָ? — חוֹנֵן
אֵין־לִי, וְאוֹרִי הֶחְשִׁיךְ מְעוֹנֵן,
וְעַל־בַּת נְגִידִים יָצְאוּ גְדוּדִים וְעֶבֶד עֲבָדִים בְּחֶרֶב לְהוּבָה!

„קוּמִי וְשִׁבְנִי אֶל־בֵּית מְנוּחֵךְ,
אֶשְׁכַּח יְמִינִי אִם־אֶשְׁכָּחֵךְ,
וְהֶגֶה לְשׁוֹנִי תִּדְבַּק אֶל־חֵךְ
אִם־לֹא אֶזְכְּרֵךְ וְאֶחֱבשׁ לְשִׁבְרֵךְ, וְנֵזֶר פְּאֵרֵךְ תַּחְבְּשִׁי עֲלוּבָה!"

*

פִּזְמוֹן

יוֹם עֵירֹם אֶעֱמֹד מִצִּדְקָתִי —
צִדְקָךְ מַלְבּוּשִׁי תְּנָה וּכְסוּתִי;
חוֹבִי כִּי יַעֲנֶה־בִּי וְאַשְׁמָתִי,
קָדוֹשׁ, אַל־תִּדְרֹשׁ לַעֲלֻמָתִי:
מָה אֲנִי, מַה־פִּשְׁעִי מָה חַטָּאתִי?

יוֹם אֵלַי תִקְרָא מֵאַדְמָתִי,
יוֹם בּוֹ אֶאֱסֹף רוּחִי עִם־גּוּפָתִי,
יוֹם גִּשְׁתְּךָ לַחֲקֹר לִפְעֻלָּתִי,
יוֹם דִּין מִמַּעֲשִׂים מְאֹד דַּלּוֹתִי,
הֵן אִם־הֲרֵעֹתִי — וַהֲזִכּוֹתִי!

וְאֵיךְ בְּמִשְׁקָל יַעֲלֶה הֶבֶל נִדָּף,
זִכְרוֹנוֹ אֵפֶר וְעֵשֶׂב נִשְׁדָּף?
חָצִיר אֵיךְ נִשְׁפָּט וְקַשׁ אֵיךְ נִרְדָּף?
טָהוֹר, אִם־תִּקְרָא מֹץ קַל נֶהְדָּף,
יַעֲנֶה: „מָה אֲשִׁיבֶךָּ? הֵן קַלֹּתִי!“

כְּבַד עָוֹן נִחַם בְּשׁוּבוֹ, שָׁקַל
לְמוּל חַסְדְּךָ חֶטְאוֹ — מְצָאוֹ נָקַל;
נוֹרָא, אֵיךְ־תַּעֲלֶה בְמֹאזְנֵי מִשְׁקָל
סָכָל, עַל־פִּשְׁעוֹ וְנָתִיב קִלְקֵל?
עָרְכֵנִי בְּמֹאזְנֵי שֹׁגֶה וּפֶתִי!

צוּר, לְנֶפֶשׁ תֵּחַר וּלְלֵב יֵחַם
קֶרֶב, וּתְלַבֵּן זָדוֹן כְּפֶחָם,
שָׁב וּמוֹדֶה תִרְצֶה וְעֹזֵב וְנִחָם,
כְּמַאֲמָרְךָ: „מוֹדֶה וְעֹזֵב יְרֻחָם!“ —
אָמְנָם חָטָאתִי וְיָשָׁר הֶעֱוֵיתִי . . .

*

תּוֹכֵחָה

מַה־יִּתְרוֹן לָאָדָם? כְּעוֹף יִתְעוֹפֵף כְּבוֹדָם!
וְאֵיךְ יִתְגָּאוּ בְעוֹדָם? וּפִתְאֹם יָבוֹא אֵידָם!

יָבִין אִישׁ לֵב וְנָבוֹן, כִּי סוֹף כֹּל לְרִקָּבוֹן,
וּמֵעָפָר חֻצַּבְנוּ וְעָדָיו עַתָּה שַׁבְנוּ;

צָפָה רוּחַ בְּקִרְבֵּנוּ לְפִקָּדוֹן גַּבֵּינוּ,
וּכְמְעַט עַיִן תִּפְקַח — וְאֶת־עֲרֻבָּתוֹ תִקָּח!

חֶבְלֵי אָדָם בְּתֵבֵל חֶבְלֵי רֹעֵי הָבֶל,
וְאִם־נָפְלוּ בַּנְּעִמִים — לֹא־מָלְאוּ הַיָּמִים.

קוּם וּרְאֵה בְעֵינֶיךָ, כִּי לֹא לְךָ הוֹנֶךָ,
וְהָאָדָם וְקִנְיָנוֹ — לְמָחָר יְבֻקַּשׁ וְאֵינוֹ!

בִּרְבוֹת טוֹבָתֶךָ הֲתֶרֶב חֶדְוָתֶךָ?
הֲתֵדַע כִּי לְפִי רִבָּהּ הַזּוּת וְעָמָל בְּקִרְבָּהּ?

רוּחַ גַּאֲוָה יִבְצֹר בְּחַיֵּי עוֹלָם יַעְצֹר,
בְּשׁוּמוֹ מַלְכּוֹ שִׂכְלוֹ, הַמּשֵׁל בְּכָל־אֲשֶׁר־לוֹ.

יַעֲרָה בְּתֵבֵל הֲלִכָה בְּסַמֵּי מָוֶת מְסוּכָה,
וְאִם־מְתֻקָּה רִאשׁוֹנָה — מָרָה תִהְיֶה בָּאַחֲרוֹנָה;

הוֹעֵל אֵין לַגֶּבֶר בְּזָהָב וְכֶסֶף צֹבֶר,
וְלֹא־יִשָּׂא, יוֹם מְהוּמָה, מִכָּל־אֲשֶׁר־לוֹ מְאוּמָה!

וּלְאָן אַתָּה הֹלֵךְ? וּסְבִיבֶךָ פֶּלֶךְ,
וּפַעַם לְאַט תְּהַלֵּךְ וְעַל־שְׂבָכָה יִתְהַלֵּךְ!

דִּינֵי יָמִים בִּינוּ: בְּבָתִּים שֶׁבְנִים לָנוּ,
וּבֹקֶר בִּמְקוֹם שִׁבְתָּם יֵשְׁבוּ אֲחֵרִים תַּחְתָּם —

הִתְקוֹשְׁשׁוּ וָקֹשׁוּ,
וְרַחֲצוּ וְהִטֶּהָרוּ
וּמֵאֱלֹהֵיכֶם בּוֹשׁוּ,
וּמִטֶּנֶף הִבָּרוּ!

גְּאוֹן לְבַבְכֶם הַשְׁפִּילוּ,
וְאֵיכָכָה יִתְגַּבֵּר
וְיַשְׁרוּ וְאַל־תַּעְפִּילוּ —
שִׁכְבוּ לְמָחָר קָבֶר?

יוֹם וָיוֹם הוֹחִילוּ
כִּי חַיֵּיכֶם — מוֹתְכֶם
לָמָוֶת, וְאַל־תָּחִילוּ,
וּמִיתַתְכֶם — חַיֵּיכֶם!

אַךְ אֶת־זֹאת חֲקַרְנוּהָ
כִּי אֵין בְּתֵבֵל הוֹעֵל
בְּדַעַת וּמְצָאנוּהָ:
לֶאֱנוֹשׁ כִּי בְּטוֹב פֹּעַל;

תַּכְלִית שִׂמְחָה — אֵבֶל,
אַחֲזֵי מַעֲלוֹת גְּבֹהִים
רֵאשָׁהּ וְסוֹפָהּ הָבֶל,
עֹלִים אֶל־הָאֱלֹהִים!

*

גֹּמֶר לִשְׁמַע יִשְׂרָאֵל

אַנְשֵׁי לֵבָב שִׁמְעוּ־לִי
בְּקָרְאִי: „אֱלֹהִים אֲדֹנָי חֵילִי!“
שֵׁם כְּבוֹדוֹ אֲבָאֵר בְּשִׂכְלִי —
לוּ עַמִּי שֹׁמֵעַ לִי!

יָחִיד, יִחוּדוֹ בְּמִסְפָּר אַל־תֵּחַד,
יְרָא רֵאשִׁיתוֹ וְאַחֲרִיתוֹ וּפְחָד;
הֱיוֹתוֹ בְּשֵׁם אֶהְיֶה לֹא־נִכְחָד —
הָאֶחָד אֶת־הָאֶחָד!

צָפוּן יְקָרוֹ בְּמַעֲלוֹת גְּבֹהִים,
גְּבֹהִים אַחַר גְּבֹהִים נֹהִים,
יְעִידוּן לְכָל־עַיִן מְסִבּוֹת נְגֹהִים:
אַךְ יֵשׁ אֱלֹהִים!

חֹקְרֵי כְבוֹדוֹ תָּמָהוּ,
עָמְדוּ מֵרְאוֹת וְהִתְמַהְמָהוּ;
עֵינֵי שִׂכְלָם מֵרְאוֹת כָּהוּ —
וַיֹּאמְרוּ לוֹא־הוּא!

יָדְךָ עַל־שְׁלֹשִׁים תִּכְבַּד,
הַחֹשְׁבִים אָב וְרוּחַ נֶעְבָּד,
וּבֶן־מָוֶת וְנָשׂוּא עַל־בַּד
מִן־הַשְּׁלֹשָׁה הֲכִי נִכְבָּד!

צַדִּיק גּוֹי יַעֲרִיצְךָ בְּרוּחַ נְדִיבָה,
יַמְלִיכֶךָ בְּשָׂפָה עֲרֵבָה,
קֹרֵא: „אֶחָד!“ פַּעֲמַיִם בְּאַהֲבָה —
וְאֶל־הַשְּׁלֹשָׁה לֹא־בָא!

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־רְאוּבֵן

(בברצלונא, נולד ד"א תת"ג, מת אחר ד"א תתס"ג)

אַהֲבָה

‚יוֹנָה יַעֲלַת־חֵן,   מַה־לָּךְ כִּי תִבְכִּי?
מְשִׁיחֵךְ יָבוֹא לָךְ,   קוּמִי לָךְ וּלְכִי,
כִּי אֲנִי מוֹשִׁיעֵךְ   וְגֹאֲלֵךְ אֲשֶׁר תְּחַכִּי,
אָמְנָם כִּי גֹאֵל אָנֹכִי!'

„צֹפִים, אֲשֶׁר צָפוּ   נְבוּאָה הַחֲרוּשָׁה,
לִקְרֹא לַעֲזוּבָה,   אֲשֶׁר הַיּוֹם גְּרוּשָׁה,
חֲשׁוּקָה לִהְיוֹת עוֹד   וְגַם־תִּהְיֶה דְרוּשָׁה —
כִּי לָךְ מִשְׁפַּט הַגְּאֻלָּה וְהַיְרֻשָּׁה!"

‚חֲשַׁקְתִּיךְ, יְפֵיפִיָּה,   אֹתָךְ בְּרָאתִי,
בְּעָבְרִי עָלַיִךְ,   בְּכָרְתִי אֶת־בְּרִיתִי;
אֲקַבְּצֵךְ וְתָבוֹאִי   אֶל־בֵּית מְנוּחָתִי,
אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הֲכִינֹתִי'

„קָרֵב צִיר נֶאֱמָן   בְּנָתְנוֹ תוּשִׁיָּה,
וְצִוַּנִי לִהְיוֹת   טְהוֹרָה וּנְקִיָּה;
אִם־תִּשְׁמְרִי, וְאִם־   לֹא — תֵּלְכִי בַשִּׁבְיָה,
וַיְהִי כַּאֲשֶׁר פָּתַר־לָנוּ כֵּן הָיָה!"

‚בְּחוּנָה בְכוּר עֹנִי   בְּמַסְגֵּר מַנְעוּלָךְ,
עוֹד תַּעְדִּי עֲדָיַיִךְ   בְּזַמֵּר מַהֲלָלָךְ;
עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת,   אֲשֶׁר הִיא מִכְלוּלָךְ,
טוֹב תִּתִּי אֹתָהּ לָךְ!'

„נְדִיבָה הָיִיתִי, מְקֻשֶּׁטֶת בְּכָל־פְּאֵר,
יְצָאֻנִי בָנַי, גִּין וְנֶכֶד וּשְׁאֵר,
בְּחשֶׁךְ בּוֹר עָמֹק, וְאֵין־לִי מִי יָאֵר,
וְהָאֶבֶן גְּדֹלָה עַל־פִּי הַבְּאֵר!"

‚רַעְיָתִי, צְאִי־לָךְ מִבֵּין יְדֵי צָרִים,
אֲשֶׁר הֵם מְפַתַּיִךְ בְּפִתּוּיֵי דְבָרִים,
יַעַן לֹא־אָבִית דֶּלֶק אַחֲרֵי זָרִים,
לְבִלְתִּי־לֶכֶת אַחֲרֵי הַבַּחוּרִים!'

„אֲנִי בְתוֹךְ הַגָּלוּת עֲצֻרָה בְרְגָזוֹת,
וְכֻלָּם יְפַתּוּנִי וַיְעַנּוּנִי עַזּוֹת,
לַעֲזֹב אֶת־שִׁמְךָ — וְאַתָּה עַד לַחֲזוֹת,
יְיָ אֱלֹהַי, אִם־עָשִׂיתִי זֹאת!"

‚וְהַיּוֹם כַּמָּה לָךְ בֵּין אֵצֶר וְדִישׁוֹן,
וְלֹא־אָבִית שְׁמוֹעַ, נְצוּרָה כְּבַת־אִישׁוֹן!
בְּרוּכָה אַתְּ, בִּתִּי, הוּצַקְתְּ חֵן וְלָשׁוֹן,
הֵיטַבְתְּ חַסְדֵּךְ הָאַחֲרוֹן מִן־הָרִאשׁוֹן!'

„בְּחוּנָה הָיִיתִי בְּתוֹךְ מִרְעֶה רָזֶה,
בְּנֵי נִשְׁקָעוּ בְּבוֹר גָּלוּת וְנִבְזֶה,
מְפֻזָּרִים בְּכָל־צַד — וְגַם־אַתָּה תֶחֱזֶה:
וְלֹא־קָרַב זֶה אֶל־זֶה!"

‚בְּשְׁבֻעָתִי בִשְׁמִי לְקַיֵּם מְמְעוֹנִי,
אֲמַהֵר לְהוֹצִיאֵךְ מִכּוּר הָעֳנִי;
הֵן אִם־לֹא לְמַעֲנֵךְ, אֲנִי אֶעֱשֶׂה לְמַעֲנִי:
אִם־אֶשְׁכָּחֵךְ יְרוּשָׁלַיִם תִּשְׁכַּח יְמִינִי!'

„חֲפֵצָה לִשְׁמֹעַ נְבוּאוֹת כָּל־חֹזֶה,
וְגַם־אֲנִי נֶאֱכֶלֶת בְּפִי כָל־צַר בֹּזֶה,
וְהָשֵׁב גְּמוּל לְאֹיְבִי, אֲשֶׁר לְנֶגְדִּי אֶחֱזֶה,
וְהוֹצֵאתַנִי מִן־הַבַּיִת הַזֶּה!"

‚זְרוּיָה מִבָּנוֹת, חֲטוּבָה וַחֲשׁוּבָה,
קְרוּאָה לֹא עַמִּי, כְּמוֹ אִשָּׁה עֲזוּבָה,
בְּבֵיתֵךְ אֲקַבֵּץ אֶל־עִיר חֶפְצִי־בָהּ,
בְּחַבְלֵי אָדָם אֶמְשְׁכֵם בַּעֲבֹתוֹת אַהֲבָה!'

(‚חֶקֶּי הַנְּעִימִים בְּאַהֲבָה הִנְחַלְתִּיךְ,
וְנַחְתִּיךְ עֶת־קֶצֶף וְאַחַר רִחַמְתִּיךְ;
נֹדְדֵיִךְ אֲנַהֵל כְּמוֹ־לְאַט נֵהַלְתִּיךְ,
אַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתִּיךְ!')

רַבִּי מֹשֶׁה בֶּן־יַעֲקֹב בֶּן־עֶזְרָא

(מגרנאטא, נולד לערך ד"א ת"תל ובשנת ד"א תת"צת היה עוד בחיים)

אוֹפָן

הִתְעוֹרְרוּ, תְּמֵהִים, רְאוֹת מִבְּלִי מַחֲזֶה
אֲדֹנָי הָאֱלֹהִים הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה!

מִפִּי נוֹרְאוֹתָיו שִׁמְעוּ מַמְלַכְתּוֹ,
וּבְעֵין נִפְלְאוֹתָיו רְאוּ אֶת־מֶמְשַׁלְתּוֹ,
וַעֲלֵי מִפְעֲלוֹתָיו דְּעוּ כִּי־אֵין בִּלְתּוֹ,
בְּמַרְאֹת מַחְשְׁבוֹתָיו, מַשְׂכִּיל, וְאוֹר דַּעְתּוֹ
יִרְאֶה סְבִיבֹתָיו כְּבוֹד יֹצְרוֹ, וְאִתּוֹ
בְּאַרְבַּע יְסוֹדוֹתָיו וּבְבִנְיַן מַתְכֻּנְתּוֹ
וּמִבְּשָׂרוֹ יֶחֱזֶה — אֶת־זֶה לְעֻמַּת־זֶה!

שַׂחַק לֹא־יְכִילוֹ   וְתַחַת יְכַלְכְּלֵהוּ,
וְהָעוֹלָם כֻּלּוֹ   בְּרוּחוֹ יְסַבְּלֵהוּ,
וּמְלִיצֵי חֶדְלוֹ   אַחֲרָיו יִנָּהוּ,
לְהָבִין סוֹד פָּעֳלוֹ,   וְחֶפְצוֹ עַל־מַה־הוּא,
וְאַף כֻּלָּם לְמוּלוֹ   נִבְעֲרוּ וְתָמָהוּ,
וּמְסַפֵּר גָּדְלוֹ   חַכְמֵי־לֵב לָהוּ,
כִּי דַרְכֵי שִׂכְלוֹ   מֵהֶם גָּבְהוּ —
וְאֵיכָה יְצִיר נִבְזֶה   יָתוּר עַל־מַה־זֶּה?!

הוּא אֲדוֹן הָאֲדֹנִים   וְאִמְרוֹתָיו הוֹיוֹת,
לְהַשְׁפִּיל גְּאֵיוֹנִים   וְלֵב שְׁפָלִים לְהַחֲיוֹת,
נֹתֵשׁ אַרְמוֹנִים   וּמְקוֹמֵם שְׁאִיּוֹת,
וְחֹקֵר רַעְיוֹנִים   וְלִבּוֹת וּכְלָיוֹת,
וְרוּחוֹת כָּל־הֲמוֹנִים   לְהַפְרִיד מִגְּוִיּוֹת,
הֱיוֹת מֵהֶם נְכוֹנִים   אֶל־כִּסֵּא עֶלְיוֹת,
וּמֵהֶם אֶל־שְׁאוֹנִים   וּלְבוֹר תַּחְתִּיּוֹת —
גְּבָרִים, עֲלוּ מִזֶּה,   וְשָׁטִים, שְׁבוּ בָּזֶה!

יְצִיר חֹמֶר מְבַכֶּה   מֵרֹב פַּחְדֶּךָ,
נָגוּעַ וּמֻכֶּה   מֵאֵשׁ פְּלָדֶיךָ,
וְכַף סֹפֵק וּמַכֶּה   מִתִּגְרַת יָדֶךָ,
מְיַחֵל וּמְחַכֶּה   פִּלְאֵי חֲסָדֶיךָ,
אוּלַי בָּם יִזְכֶּה   לָבוֹא בְּסוֹדֶךָ,
דֶּמַע אֲשֶׁר יִבְכֶּה   נָא שִׂים בְּנֹאדֶךָ,
וְלֵב נִגַּר מִזֶּה   אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה!

*

מְאוֹרָה

„אֵין בְּפִי מִלָּה לְהָשִׁיב לְשׁוֹאֲלִי,
כִּי טָמַן פַּח חֶטְאִי לְרַגְלִי!

נִמְשְׁכוּ יָמַי בְּגָלוּת וְאָרְכוּ,
וְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמִי סָפוּ וְנֶחְשְׁכוּ,
וְגָבְהֵי שָׁמַי עָלַי נֶהְפְּכוּ,
וַאֲנִי שְׁכוּלָה, אָכֵן בַּעֲלִי
כִּצְבִי בָרַח מֵעַל אָהֳלִי!"

„יַחֲלִי, אֲיֻמָּה, כִּי קָם לִלְבּשׁ
נָקָם, וְחֵמָה כְּצָנִיף יַחֲבשׁ,
וּלְחֵל וְחוֹמָה יְחַיֶּה וְיַחֲבשׁ,
סוּרָה וְגֹלָה, וּלְכֵם תַּעֲלִי,
כִּי לֹא יִזְנַח לְעוֹלָם אֵלִי!

מַלְכֵי אִיִּים לְחָצוּךְ בְּפָרֶךְ,
יִתְּנוּ שַׁיִּם לִרְאוֹת הֲדָרֵךְ,
וְהָלְכוּ גוֹיִם יַחַד לְאוֹרֵךְ,
יוֹם עִיר תְּלוּלָה יִבְנֶה אֵלִי,
בְּאַבְנֵי אֶקְדָּח יְיַסֵּד גְּבוּלִי;

שֶׁמֶשׁ צְדָקָה תִזְרַח וּמַרְפֵּא,
וּכְאֵב מְצוּקָה יִכְלֶה וְיִסָּפֶה,
וְעֹל מוּעָקָה יִשָּׁבֵר וְיֵרָפֶה,
וּשְׁנַת גְּאֻלָּה יִקְרָא גֹאֲלִי,
אַרְצִי נֵצַח יִהְיֶה נַחֲלִי;

הָאֵל יִרְצֶה אֶנְקַת צֹעֲקִים,
וְאֹתָם יִפְצֶה, כִּי בוֹ חֹשְׁקִים;

בְּתוּלָה תֵּצֵא   בִּמְחוֹל מְשַׂחֲקִים —
וְתָשִׁיר תְּהִלָּה: בָּא קֵץ אֶבְלִי,
וּכְבוֹד יִזְרַח —   אֲדֹנָי אוֹר לִי!"

*

אֲהָבוֹת

1

מַהֲרוּ־נָא אֱלֵי מְעוֹנֵי אֲהוּבִים,   פִּזְּרָם הַזְּמָן, וְנוֹתְרוּ חֲרֵבִים;
לַעֳפָרִים אֲזַי מְעוֹנִים — וְהִנָּם   לַכְּפִרִים מְעוֹן וְגַם־לַזְּאֵבִים!
אֶשְׁמְעָה נַאֲקַת צְבִיָּה, תְּיַלִיל   מִכְּלוּאֵי אֱדוֹם וּמַאְסַר עֲרָבִים,
עַל־אֲהוּבָהּ תִּבְךְּ וְאַלּוּף נְעוּרִים,   גַּם־תְּעַנֶּה בְּמַאֲמָרִים עֲרֵבִים:
סַמְּכוּנִי כְּבַאֲשִׁישׁוֹת יְדִידוּת   רַפְּדוּנִי בְּמִגְדְּנֵי הָאֲהָבִים!

2

מַה־לַּאֲהוּבִי כִּי־יִקְצֹף וְיִתְגָּאֶה   עָלַי — וְלִבִּי לוֹ יָנוּד כְּמוֹ קָנֶה?!
שָׁכַח זְמָן לֶכְתִּי אַחֲרָיו בְּעִי מִדְבָּר   תָּאֵב, וְאֵיךְ אֶקְרָא הַיּוֹם וְלֹא יַעֲנֶה?
הֵן יִקְטְלֵנִי לוֹ אוֹחִיל, וְאִם־יַסְתִּיר   פָּנָיו, וְאֶל־טוּבוֹ אַבִּיט וְגַם־אֶפְנֶה!
לֹא־יָשְׁנוּ חֲסָדֵי אָדוֹן אֱלֵי־עֶבֶד —   כִּי־אֵיךְ נְעִים־כֶּתֶם יוּעַם וְאֵיךְ יִשְׁנֶא?

*

סְלִיחוֹת

1

אָעִירָה שְׁנַת־עֵינִי   לְחַבֵּר אֶת־זְמִרוֹתַי,
וְאַגְבִּירָה נִיב לְשׁוֹנִי   לְנַגֵּן בִּנְגִינוֹתַי,
אֲבָרֵךְ צוּר בָּחֲנִי   בְּצִדְקָתוֹ כָּל־יְמוֹתַי,
אַף לֵילוֹת יְעַצְּנִי —   יִסְּרוּנִי כִלְיוֹתַי!

מִמְּעֵי אֵם קְרָאַנִי   וּמִבֶּטֶן הִזְכִּיר שְׁמִי,
וְשָׁם חַסְדּוֹ נְתָנַנִי   וְהָיְתָה יָדוֹ עִמִּי,
וּלְאוֹר הוֹצִיאַנִי   וְעֵינָיו רָאוּ גָלְמִי,
וְטוּבוֹ הִבְטִיחַנִי   כְּרֶגַע עַל־שְׁדֵי אִמִּי,
וְלֹא לְצָרְכּוֹ בְרָאָנִי,   כִּי אִם־לְצָרְךְ עַצְמִי,
לְבָרֵךְ עַל־יְצִירוֹתַי,   וְעַל־נִפְלָאוֹת נִפְלְאוֹתַי!

שָׁלַח רוּחַ בְּאַפִּי   וַיִּפַּח בִּי נְשָׁמָה,
וַיָּשֶׂם דְּבָרוֹ בְּפִי,   לְבָאֵר אִמְרֵי מְזִמָּה,
וְשָׁת לְהָמִישׁ בְּכָל־גּוּפִי —   וְהוּא עָפָר מֵאֲדָמָה,
וְעִם־אָזְנַי וְעַפְעַפַּי   לְשָׁרֵת נֶפֶשׁ חֲכָמָה,
וְזִמֵּן טַרְפִּי עַל־פִּי   בְּרָעָב וּבְצָמָא,
אֲהוֹדֶנּוּ בְשִׁירוֹתַי —   וּמִי אֲנִי וּתְהִלּוֹתַי?

הִפְלִיא בְשֵׂכֶל וָדֵעָה   סְגֻלַּת יְצוּרָיו בְּתֵבֵל,
וַיְהִי לָהֶם יְשׁוּעָה,   וְהֵם הָיוּ־לוֹ חֶבֶל,
וּבִכְלוֹת זְמַן מַרְגֵּעָה   הָיוּ בְחֹרִים הָבֶל,
עַד־שֵׂיבָה הוּא רָעָה,   וְעַד־זִקְנָה הוּא סֹבֵל,
עֲדֵי בָאוּ שְׁנוֹת רָעָה,   וְהִגִּיעוּ יְמֵי אֵבֶל,
וְהִלְבִּינוּ קְוֻצּוֹתַי,   וְהֶחְשִׁיכוּ אֹרוֹתַי!

בַּמֶּה, צוּר, אֲהוֹדֶךָּ   עַל־טֹבוֹת גְּמַלְתָּנִי?
וְאֵיךְ אַגִּיד חֲסָדֶיךָ,   אֲשֶׁר בָּם הֶעֱנַקְתָּנִי?
וּמִגִּזְרַת כְּבוֹדֶךָ   הַדַּעַת חֲנַנְתָּנִי,
וּמִשֶּׁפַע הוֹדֶךָ   הַנֶּפֶשׁ נְתַתָּנִי,
עַד שׁוּבִי עָדֶיךָ —   כִּי לַמָּוֶת יְצַרְתָּנִי;
בְּנֹאדְךָ שִׂים דִּמְעוֹתַי,   לְהַשְׁקוֹת בָּם עַפְרוֹתַי!

2

בְּלֵילִי עַל־מִשְׁכָּבִי   עֵצוֹת בְּנַפְשִׁי שַׂמְתִּי,
וְהִתְוַדּוֹת עַל־חוֹבִי   אַשְׁמֻרוֹת קִדַּמְתִּי,
וְלַעֲמֹד עַל־מַצָּבִי   לִפְנֵי אֲדֹנָי קַמְתִּי,
לִרְאוֹת מַה־יְּדַבֶּר־בִּי   וּמָה אָשִׁיב עַל־תּוֹכַחְתִּי!

מִי זֶה יַעֲמֹד לְפָנָיו   וְלֹא יִירָא חֲרוֹן אַפּוֹ?
וְאֵיכָה יִדְרֹשׁ רְצוֹנָיו —   וְדָמִים מָלֵא כַפּוֹ,
וּמִמַּחְשַׁכֵּי עֲוֹנָיו   יֶחְשְׁכוּ כּוֹכְבֵי נִשְׁפּוֹ,
וְהִקִּיפוּהוּ זְדוֹנָיו   כַּאֲרִי מִפּוֹ וּמִפּוֹ?
וּמִפַּחְדּוֹ בָרַחְתִּי —   וְאֶל־חַסְדּוֹ אָרַחְתִּי!

שִׁכְחֵי טוּב אֲדֹנֵיהֶם   וְנַשִּׁים חֶסֶד פָּעֲלוּ,
כִּי אַחֲרֵי עֵינֵיהֶם   תָּרוּ בְּעוֹלָם וְהֶבְלוּ,
וְשָׁוְא לָקְחוּ בִידֵיהֶם   וּבָאוּ אֶל־הֵיכָלוֹ,
וַיְפַתּוּהוּ בְּפִיהֶם   וּבִלְשׁוֹנָם יְכַזְּבוּ־לוֹ:
אֲהָהּ כִּי־תָפֵל טָחְתִּי,   וּבַהֶבֶל בָּטָחְתִּי!

הָאֹמֵר וְהָעֹשֶׂה,   אַל־תֵּפֶן לְמַעֲשֵׂנוּ,
וְיוֹם בּוֹ אֲנָשִׁים תְּנַסֶּה,   בַּדִּין אַל־תְּנַסֵּנוּ,
וּמַעֲרֻמֵּינוּ תְּכַסֶּה —   וּמִי בִלְתְּךָ יְכַסֵּנוּ?
מָעוֹז לַדָּל וּמַחֲסֶה,   בַּשֶּׂר־נָא, חָסֵנוּ:
מֵאָסְרְךָ פִּתַּחְתִּי,   וְכִדְבָרְךָ סָלַחְתִּי!

3

בְּנֵי תְמִימִים   מַשְׁכִּימִים   אֶל־חַצְרוֹת   אֱלֹהֵיהֶם,
וּמִדָּמָם   וּלְחֻמָּם   יַקְרִיבוּ   קָרְבְּנֵיהֶם,
וּמֵי דִמְעָם   עֲלֵי פִשְׁעָם   שָׂמוּ מְקוֹם   נִסְכֵּיהֶם,
וְהִתְוַדּוּ עֲוֹנֵיהֶם   וַעֲוֹנוֹת אֲבֹתֵיהֶם!

מָה אָשְׁמוּ וְלֹא חָכְמוּ קִפְּאִים עַל־ שִׁמְרֵיהֶם,
הַהֹלְכִים בְּמַחְשַׁכִּים אַחַר מַהְ־ שְׁבֹתֵיהֶם,
וּבְכִסְלָם אֶת־כִּסְלָם שָׂמוּ בְּרֹב קִנְיְנֵיהֶם,
וַיְפַתּוּ וְגַם־שַׁתּוּ בַשַּׁחַק דִּבְרֵיהֶם —
קָרוֹב אַתָּה בְּפִיהֶם וְרָחוֹק מִכִּלְיוֹתֵיהֶם!

שֵׁם הוֹדוֹ וּכְבוֹדוֹ מָשַׁךְ מֵ־ אָז לְיֹדְעָיו,
וְהִשְׁמִיעַ וְהוֹדִיעַ אֲמִתּוֹ לְבֶן־ שַׁעֲשׁוּעָיו,
וְהִתְאַפְּקוּ, יוֹם רָחֲקוּ מֵעָלָיו, הֲמוֹן מֵעָיו,
וְאִם חָלְקוּ וְגַם־מָתְקוּ לָהֶם מִ־ צוּף רָעָיו —
מַה־טּוֹבוּ דֹדֵיהֶם וּמֶה עָצְמוּ רָאשֵׁיהֶם!

הֲנִשְׁכָּחוּ, כִּי שַׁחוּ בְּבוֹר מַאֲסַר גָּלוּתָם,
וְחָבְשׁוּ וַיִּלְבְּשׁוּ אֶת־שַׂקֵּי דַלּוּתָם,
וּמָעֲטוּ, כִּי עָטוּ רְדִיד בָּשְׁתָּם וְשִׁפְלוּתָם,
וְהָטְבְּעוּ וְהָשְׁקְעוּ כְּאֶבֶן בְּיָם שְׁבוּתָם,
וְהִכְבִּידוּ עֲלֵיהֶם לַחֲצֵיהֶם וְדֹחֲקֵיהֶם?!

4

זְמַן הֶבְלִי, יְמֵי סִכְלִי יִפָּה לְלַ־ בִּי שְׁקָרָיו,
וְכוֹס פָּעֳלִי בְּיַד אֱלִי הִשְׁקָה אוֹ־ תִי שְׁמָרָיו,
וּפִי יִצְרִי בְּחֵק־יִצְרִי הֱסִיתָהוּ מִבְּחָרָיו,
כִּי יֵצֶר לֵב הָאָדָם רַע מִנְּעֻרָיו!

מֵאֲשָׁמִים נַעֲלָמִים וַעֲוֹנוֹת חוֹלָלְתִּי,
וְעַל־חֲטָאִים נִפְלָאִים מִנְּעוּרַי גִּדַּלְתִּי,
וְיַלְדוּתִי וְשַׁחֲרוּתִי אַחֲרֵיהֶם הֶבְלָתִּי,
וְיוֹם אוֹרִי, עֲלֵי שַׁעֲרִי חָזִיתִי — נִבְהָלְתִּי,
וְאָז לִבִּי עֲלֵי חוֹבִי קָרַעְתִּי וְאָבָלְתִּי,
וְאֵשׁ יָגוֹן בֵּין בְּתָרָיו עָבַר וְשָׂ־ רַף גְּוָרָיו!

שָׁכַחְתִּי,   יְמֵי נַחְתִּי   בַּעֲלוּמַי,   יְמֵי רָעָה,
וְקִוִּיתִי   וְחָסִיתִי   בְעֶדְנָתִי —   וְהִיא תָעָה,
וְאָשַׁמְתִּי   וְאָטַמְתִּי   אָזְנִי לְמוֹ —   רֶה דֵעָה,
וְקוֹל חֲרָדָה   — וְאֵין צָרָה —:   „לֹא זֹאת הַ־   מַּרְגֵּעָה!
לְגֵיא מָוֶת   וְצַלְמָוֶת   — יִקְרָא — קָד־   רְבָה נְסִיעָה!"
וְלִבִּי חָל   בִּמְגוּרָיו,   בְּמֶה שֶׁיִּ־   הְיֶה אַחֲרָיו!

הָאֵל, אָן   אֵלֵךְ וְאָן   אֶבְרַח מִ־   פָּנֶיךָ?
וְהֵן חֶדְלִי   כְּמַר מִדְּלִי   וּכְאַיִן   בְּעֵינֶיךָ,
וּבַאֲפָסִים   בְּלִי מֵשִׂים   תְּאַחֲזֵנִי   יְמִינֶךָ!
הֱיֵה זֹבֵד   נָא עֶבֶד,   חָרֵד מִ־   דִּינֶךָ,
וְקָחֵהוּ   וּנְחֵהוּ   עֲלֵי־נַחַל   עֲדָנֶיךָ,
וְהַשְׁקֵהוּ   מִמְּקוֹרָיו   וְרַוֵּהוּ מִנְּ־   הוּ עֲפָרָיו!

*

תַּאֲוַת־נֶפֶשׁ

(מסתאג'יב)

נַפְשִׁי אִוִּיתִךָ בַּלָּיְלָה!

אִוְּתָה נַפְשִׁי אֶל־מְקוֹם נַפְשָׁהּ,
וְכָלְתָה אֶל־מְקוֹר שָׁרְשָׁהּ,
וְנִכְסְפָה לִנְוֵה קָדְשָׁהּ,
לָלֶכֶת יוֹמָם וָלָיְלָה!

יְקָרוֹ תָּשׁוּר עַל־יְדֵי פְעָלָיו,
וְתִתְאַו לָגֶשֶׁת אֵלָיו;
יוֹם לְיוֹם תַּבִּיעַ אֹמֶר מַהֲלָלָיו
וְלַיְלָה לְלָיְלָה.

נֹעַם הַכָּבוֹד בְּעֵין הַדַּעַת תִּרְאֶה,
וּמִבְּלִי־אֵבֶר אֵלָיו תִּדְאֶה,
וְתִשְׁאַף עָדָיו וְתִשְׁתָּאֶה,
בְּנֶשֶׁף בְּעֶרֶב יוֹם בְּאִישׁוֹן לָיְלָה.

מֵעוּדַי עָלַי דֶּגֶל חַסְדְּךָ נוֹדָע —
וְאֹהֶל יִרְאָתְךָ מִלִּבִּי נִגְדָּע;
אֲדֹנָי חֲקַרְתַּנִי וַתֵּדָע,
בָּחַנְתָּ לִבִּי פָּקַדְתָּ לָּיְלָה!

שָׂבַעְתִּי נְדֻדִים עַל־עַרְשׂוֹת אֲנוּשִׁים,
הֱרִיצֻנִי פְּעָמַי לִמְעוֹנוֹת קְדֹשִׁים,
בִּנְפֹל תַּרְדֵּמָה עַל־אֲנָשִׁים,
בִּשְׂעִפִּים מֵחֶזְיוֹנוֹת לָיְלָה.

הִסְכַּלְתִּי וָאֶשְׁגֶּה כָּל־יְמֵי שַׁחֲרוּתִי,
וְנִכְלַמְתִּי כִּי־הָבַלְתִּי זְמַן יַלְדוּתִי,
לְזֹאת הָיְתָה־לִּי דִמְעָתִי
לֶחֶם יוֹמָם וָלָיְלָה!

בָּרָה, בִּכְלוֹא הַגּוּף נֶעֱצֶרֶת,
הִתְבּוֹנְנִי כִּי־הָעוֹלָם מַעֲבֶרֶת;
עוּרִי עוּרִי לְרֹאשׁ אַשְׁמֹרֶת,
קוּמִי רֹנִּי בַלָּיְלָה!

רוּצִי, זַכָּה, יֵצֶר תַּאֲוָה לִשְׁבֹּר,
וְדֶרֶךְ יְשָׁרָה כָּל־יְמוֹתַיִךְ לָבֹר;
הֲכִי חֶלְדֵּךְ כְּיוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר
וְאַשְׁמוּרָה בַלָּיְלָה.

בְּעַל כָּרְחוֹ אֱנוֹשׁ יוּלַּד לְעָמָל,
וְכָל־יֵצֶר מַחְשְׁבוֹתָיו אָוֶן וְעָמָל,
וְהוּא כְּצִיץ יָצָא וַיִּמָּל,
וְיֻדַּד כְּחֶזְיוֹן לָיְלָה!

יַמִּים עֲלֵיהֶם יִשְׂאוּ קוֹלָם,
מָוֶת יִרְעֵם וְיָסוּר צִלָּם,
וְעָזְבוּ לַאֲחֵרִים חֵילָם,
רֶגַע יָמֻתוּ וַחֲצוֹת לָיְלָה!

יִכְבַּד עָלַי עַל יְגוֹנִי בְּחַטָּאתִי,
כִּי לֹא־שַׁבְתִּי עַד־כֹּה מִמְּשׁוּבָתִי,
יָגַעְתִּי בְאַנְחָתִי, וּמִטָּתִי בְדִמְעָתִי
אַשְׂחֶה בְכָל־לָיְלָה;

עֵינִי בְּחֹם לִבִּי נִגְּרָה וְלֹא תִדְמֶה,
לִקְאַת מִדְבָּר אֲנִי דוֹמֶה,
יוֹמָם בְּמִסְתָּרִים נַפְשִׁי תֶהֱמֶה,
וַתָּקָם בְּעוֹד לָיְלָה;

קֹדֶרֶת בְּגָלוּת יְמֵי שִׁבְיָהּ,
הוֹרִידָה לָאָרֶץ עֶדְיָהּ,
תָּנוּד וְדִמְעָתָהּ עַל לֶחֱיָהּ —
בָּכוֹ תִבְכֶּה בַּלָּיְלָה!

בְּנֶשֶׁף קִדַּמְתִּי דִמְעָתִי וְאָנוּחָה,
אֶשְׁפְּכָה דַּם לְבָבִי וְאָנִיחָה;
נַפְשִׁי עָלַי תִּשְׁתּוֹחָח, וְעִם־לְבָבִי אָשִׂיחָה:
אֶזְכְּרָה נְגִינָתִי בַּלָּיְלָה!

חָלְפוּ כְצֵל יְמֵי עֲלוּמוֹתָי,
וְקַלּוּ מִנְּשָׁרִים שְׁנוֹתָי,
וְלֹא־אֶזְכֹּר מִזְּמַן שִׂמְחוֹתַי —
לֹא־יוֹם וְלֹא־לָיְלָה!

זֵדִים הֱצִיקוּנִי וְהִגְדִּילוּ עָלַי בְּפִיהֶם,
דֹּבְרִים שָׁלוֹם וְנִשְׁכִים בְּשִׁנֵּיהֶם —
נָא יִזָּכֵר רֹעַ מַעַלְלֵיהֶם
לְפָנֶיךָ הַיּוֹם — יוֹמָם וָלָיְלָה!

קַדְּשׁוּ עֲצָרָה וְרַחֲצוּ וְהִתְקַדְּשׁוּ,
הָבֵרוּ סִיג לְבָבוֹת וְהִתְאֹשָׁשׁוּ,
הַמַּזְכִּירִים אֶת־אֲדֹנָי אַל־תֶּחֱשׁוּ
כָּל־הַיּוֹם וְכָל־הַלָּיְלָה!

הִתְבַּשְּׂרִי, בִּתִּי, כִּי עוֹד אַנְחִילֵךְ חִנִּי,
וּלְאֵם אֲנַחֵךְ וַאֲנִיחֵךְ בִּמְעוֹנִי,
כִּי אֵין גֹּאֵל קָרוֹב מִמֶּנִּי —
לִינִי הַלָּיְלָה!

*

פִּזְמוֹנִים

1

כָּל־מַעֲשֵׂה אֲדֹנָי מְאֹד נוֹרָא הוּא,
נֶעְלָם — וּמִפְעָלוֹ יוֹדִיעֵהוּ,
וּלְשׁוֹן נִפְלְאוֹתָיו הִיא תְעִידֵהוּ:
כֹּל פָּעַל אֲדֹנָי לַמַּעֲנֵהוּ!

מַה־תִּקְוָה וְשֵׂבֶר לְשֹׁכֵן תֵּבֵל,
יָעוּף בְּלִי־אֵבֶר וְיָשׁוּב הָבֶל,
כָּל־יְמוֹתָיו שֶׁבֶר וְלֵילָיו אֵבֶל?
הֲיִצְדַּק מִי בְקֶבֶר כְּרָקָב יִבֶל,
וְאִם־יִטְהַר גֶּבֶר מֵעֹשֵׂהוּ?
כֹּל פָּעַל אֲדֹנָי לַמַּעֲנֵהוּ!

שְׁנוֹת אָדָם חֲלוֹמִים וּמָוֶת פּוֹתֵר,
שֹׁכֵן בֵּית שְׁלוּמִים וְקִצּוֹ חוֹתֵר,
בְּפָנִים נִכְלָמִים וְלֵב יִכָּתֵר
בָּא לִדְרֹשׁ רַחֲמִים — וְלוּ יֵעָתֵר,
וּבְחַסְדּוֹ כִּתְמִים יְכַבֵּם בְּנֶתֶר,
יוֹם אִישׁ יִסָּתֵר מֵרֵעֵהוּ —
כֹּל פָּעַל אֲדֹנָי לַמַּעֲנֵהוּ!

הֲבֵן מַחְפִּיר וּמֵבִישׁ   יִשָּׂא עֵינָיו?
וְאֵיךְ אֲמָרָיו יַגִּישׁ   לִפְנֵי אֲדֹנָיו,
וְחֶטְאוֹ לֹא־יָמִישׁ   מֵעַל פָּנָיו,
וְאִם־יֵלֵךְ כְּמַחֲרִישׁ   יִצֶף רַעְיוֹנָיו —
כִּי עַל־דַּרְכֵי־אִישׁ   שָׂם עֵינֵהוּ;
כֹּל פָּעַל אֲדֹנָי   לַמַּעֲנֵהוּ!

זָע מֵחַטָּאתוֹ —   יְכַפֵּר עֲוֹנָיו,
צָמֵא טַל סְלִיחָתוֹ —   יְרַו צִמְּאוֹנָיו,
וְאֶל־בֵּית תְּפִלָּתוֹ   יְנַהֵג הֲמוֹנָיו,
וְכִפֶּר אַדְמָתוֹ   לְעֵין כֹּל וְעֵינָיו,
וְהִרְאַנִי אֹתוֹ   וְאֶת־נָוֵהוּ —
כֹּל פָּעַל אֲדֹנָי   לַמַּעֲנֵהוּ!

2

נוֹרָא מִכֹּל וְאָיוֹם,   הַדְרֵשׁ לְשַׁוְעָתִי,
וּמֵחֵטְא הַמְצֵא פִּדְיוֹם,   וְאַל־תֶּחֱרַשׁ לְדִמְעָתִי,
תִּנָּתֶן לִי הַיּוֹם,   בְּשָׁפְכִי אֶת־עֲתִירָתִי,
נַפְשִׁי בִּשְׁאֵלָתִי   וְעַמִּי בְּבַקָּשָׁתִי!

מָשַׁכְתִּי בְּחַבְלֵי שָׁוְא   מִנֹּעַר אֶת־עֲוֹנִי,
וּבִלְבָבִי וּמוֹרָשָׁיו   שַׂמְתִּי מַחְשְׁבוֹת אוֹנִי,
וְגוּפִי, לֹא מַלְבּוּשָׁיו,   אֶגְאַלְתִּי בְּדַם זְדוֹנִי,
וְהִשְׂכַּלְתִּי, כִּי נוֹשָׁיו   אָצִים לְהַקְרִיב אֲסוֹנִי,
וּזְמַן פַּחֵי מוֹקְשָׁיו   פָּרַשׂ, לְהַשְׁפִּיל גְּאוֹנִי,
וּמָוֶת יִקְרָא אֹתִי,   לָשׂוּם בִּשְׁאוֹל בֵּיתִי!

שַׁחַת יִהְיֶה־לִּי לְאָב,   יוֹם לִקְבָרוֹת אוּבָל,
וְשָׁמָּה בְּשָׂרִי יִכְאָב,   וְנַפְשִׁי עָלַי תֶּאֱבָל,
וְלִבִּי כְּדוֹנַג יִדְאָב,   כִּי־סָכָל וַיֶּהְבָּל,
וּמֵי־פֶשַׁע אֲשֶׁר שָׁאָב,   בְּתוֹכָם יִהְיֶה נִטְבָּל,
וְכָל־עֹשֶׁר אֲשֶׁר תָּאָב —   בְּאַחֲרִיתוֹ יִהְיֶה נָבָל,
וְלֹא־אֶשָּׂא יוֹם מוֹתִי   לְבַד מוּסַר כְּלִמָּתִי!

הֲבֵל נֹעַר אָהַבְתִּי — וְהוּא כַחֲלוֹם חָלַמְתִּי,
הֱקִיצֹתִי וְחָשַׁבְתִּי, וַעֲצוֹת בְּנַפְשִׁי שַׂמְתִּי,
וְכִי שַׁבְתִּי וְלֹא שַׁבְתִּי מְאֹד בֹּשְׁתִּי וְנִכְלַמְתִּי,
וְעַל כִּי לֹא־הִקְשַׁבְתִּי, אַחֲרֵי שׁוּבִי נִחָמְתִּי;
לְזֹאת דָּמִי הִקְרַבְתִּי, וְאֶת־חֶלְבִּי הֲרַמְתִּי,
אוּלַי צוּר יְשׁוּעָתִי יִקְרֶה לִקְרָאתִי,
וּבְמֵימֵי דִמְעָתִי יְהִי מֹחֶה חַטָּאתִי!

*

תַּחֲנוּן

מִמָּרוֹם קוֹל עֹבֵר בְּאָזְנַי לַיְלָה וְחוֹבֵר,
וְהַקּוֹל אֲרָזִים שֹׁבֵר וְעוֹרֵר שֹׁכְנֵי קָבֶר,
וְקוֹל אֵלַי מְדַבֵּר: „קוּם וַחֲיָלִים גַּבֵּר!"
עֲנִיתִיו: „אֵיךְ יִתְגַּבֵּר כְּבַד־פֶּה וּמִלִּין יְחַבֵּר?
לֹא־יָדַעְתִּי דַּבֵּר, כִּי־נַעַר אָנֹכִי!"

מַלְאֲכוּת אֱלֹהִים נוֹרָא קַמְתִּי לַעֲשׂוֹת בְּמוֹרָא,
וְעַד־לֹא תוֹפַע נְהָרָה הֱקִיצֹתִי בְּאַשְׁמוּרָה,
וְנַפְשִׁי אֲשֶׁר בְּךָ קְשׁוּרָה הֲבִיאֹתִיהָ תְּמוּרָה,
וְלֹא־רָאֲתָה לְךָ צוּרָה, וְאָמְנָם לְךָ — לַמִּקְרָא
שָׁמַעְתִּי — וָאִירָא, כִּי־עֵירֹם אָנֹכִי!

שַׁחַר נֶשֶׁף וְלֵילוֹ הֶעֱרַתִּי בִגְלָלוֹ,
וְאַצְתִּי לִתְמֹךְ בְּחַבְלוֹ וּלְהַחֲזִיק בְּשׁוּלֵי מְעִילוֹ,
נִפֹּל בַּנְּעָמִים אֶצְלוֹ חֲבָלִים לִי בְּהֵיכָלוֹ,
וְכִי אֶתְיַצֵּב לְמוּלוֹ אֲנִי נִפְעָם בְּמַהֲלָלוֹ,
וְאֹמַר: „בִּי אֲדֹנָי, לֹא אִישׁ דְּבָרִים אָנֹכִי!"

הֲכִי רַעְיוֹנַי יִרְאוּךָ, יְמִין הָאֵל, בְּיָם רָאוּךָ,
וְהֶאֱמִינוּ בְךָ וְהִנְאוּךָ, כִּי רַק בְּקִרְבָּם מְצָאוּךָ,
וְדָבְקוּ בְךָ וְלֹא יְצָאוּךָ, וְעַל־כַּנְפֵי־שִׁיר נְשָׂאוּךָ,
וְאוּלָם בְּפֶה הִשִּׂיאוּךָ וְלָעוּ בְּעֵת שֶׁקְּרָאוּךָ,
וְאָמְנָם, כִּי כְבַד־פֶּה וּכְ־ בַד לָשׁוֹן אָנֹכִי!

*

אֶל רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן־מָאטִיר יְדִידוֹ

(אֲשֶׁר קְרָאוֹ לְמִשְׁתֵּה הַיַּיִן)

קְרָאַנִי נְבִיר, הִקְדִּישׁ קְרֻאָיו, וְהִקְרַנִי לְחֶבְרָה עִם־יְדֻעָיו,
לְדֹדִים מֻתְקוּ אֶל־פִּי כְּדֹדָיו, וְרֵעִים יֻקְרוּ עָלַי כְּרֵעָיו,
בְּגַן־בִּיתָן אֲשֶׁר הַחֵן סְבִיבוֹ, וְהַיֹּפִי לְאַרְבַּעַת רְבָעָיו,
מְלֻבָּשׁ כְּתֹנֶת מֶשִׁי, וְעָטוּי מְעִיל תּוֹלָע וְשֵׁשׁ וּשְׁלַל צְבָעָיו,
עֲרֻגוֹתָיו בְּלִי רֹקֵם וְחֹשֵׁב מְשֻׁבָּצִים, וְשׁוֹשַׁנִּים יְצוּעָיו,
כְּאִלּוּ הַזְּמָן קָלַע פְּנֵיהֶם בְּתִמֹרָיו וּמִקְלַעַת פְּקָעָיו,
כְּזָהָב מַעֲשֵׂה מוּרָד עֲלֵיהֶם מְאוֹר שֶׁמֶשׁ, וְהַשִּׁיחִם — רְקִיעָיו;
וּמֵימָיו יִגְּרוּ אַרְצָה, כְּדִמְעֵי עֲלֵי מִפְקַד אֲחֵי לִבִּי וְרֵעָיו,
וְתֹר יָתוּר לִזְמְרָתוֹ הֲדַסִּים, וְסִים יָשִׂישׂ עֲלֵי נַפֵּי נְטָעָיו,
יְרַנֵּן בֵּין עֲצֵי שֹׂרֵק, וְשֹׂרֵק וְיִתְרוֹנֵן כְּשִׁכּוֹר מִדְּמָעָיו,
וְעוֹפוֹת פֻּרְצוּ עַל־כָּל־פְּרָצָיו, וְשָׁם דָּגְרוּ וּבָקְעוּ בֵּין בְּקָעָיו,
בְּיוֹם עָרְוּ יְשֵׁנֵי גִיל, וְעָצַם זְמַן עֵינָיו, וְנָזְרוּ פִגְעָיו,
וְעִתָּיו מִהֲרוּ לָעוּת יְעֵפָיו עֲלִיצָתָם, וְלַרְגִּיעַ — רְגָעָיו;
וְהַשֻּׁלְחָן דְּמוּת גַּלְגַּל, וְאַגָּן כְּמוֹ־סַהַר, וְכוֹכָבִים גְּבִיעָיו,
קְעָרֹתָיו מְלֵאוֹת מַעֲדַנִּים, וּמַחְתֹּתָיו בְּשָׂמִים רֹאשׁ וְיָעָיו;
כְּחֹשֶׁק, קָפְאוּ מֵימֵי דְמָעָיו עֲלֵי לֶחְיוֹ, וְהָאֵשׁ בֵּין צְלָעָיו,
יְקַצֵּץ מִזְּהַב אוֹפִיר פְּתִילִם עֲלֵי יָדָיו, לְהָאִיר אֶת־זְרֹעָיו,
לְהָסִיר מִלְּבַב כֹּאֵב עֲצָבָיו, וְלַרְגִּיעַ בְּלֵב רַגָּז רְגָעָיו;
לְאַט יֶהְגֶּה וְרֹאשׁ יָנֶה, וְיִשְׁגֶּה בְּאַהֲבָתוֹ וְיֵאָמְנוּ פְצָעָיו,
חֲמֻדוֹתָיו לְאֵין קֵצֶה וְקֶצֶב — כְּאַבְרָהָם בִּמְהֻלָּלָיו וְדֵעָיו!
אֲשֶׁר יִזַּל כְּטַל אָמְרוֹ, וְחֶסֶד — בְּיָדוֹ מַתְּנוֹתָיו הֵם וּמַסְעָיו,

רְחַב לֵבָב, רְחַב־צַעַד לְהֵיטִיב,   וְלָרַע מַה־מְּאֹד צָרוּ פְשָׂעָיו,
וְלֶכְתּוֹ עִם־אֱלֹהִים וַאֲנָשִׁים   בְּהַצְנֵעַ, וְחָכְמָה אֶת־צְנוּעָיו;
וְלָאֹבֵד בְּמַחְשַׁךְ הַיְגוֹנִים   כְּתֹרֶן אָהֳלוֹ נָטַע לְתֹעָיו,
וּבוֹ יִגָּפְשׁוּ מָרֵי נְפָשִׁים,   וְיָנוּחוּ עֲיֵפֵי און, יְגֵעָיו,
וּמִי נִקְרַע סְגוֹר לִבּוֹ בְּחִצֵּי   נְדֹד — פִּיהוּ יְהִי תֹפֵר קְרָעָיו,
הֲכִי חִכּוֹ — כְּשֶׁמֶן הַבְּרֹתָיו,   וְיוֹם אֹמֶר יְפֹצֵץ בָּם סְלָעָיו;
אֲנָשִׁים רֶכְשׁוּ לָהֶם עֲבָדִים,   וּמֵאֵין הוֹן בְּנֵי חוֹרִים רְצוּעָיו,
עֲדֵי בשׁוּ לְנִדְבָתוֹ עֲנָוִים,   וְהוֹדוּ לוֹ נְדִיבֵי עָם וְשׁוֹעָיו,
וּמִי זֹרַע יְמֵי חַיָּיו חֲסָדִים —   יְהִי קוֹצֵר לְפִי־חֶסֶד זְרָעָיו;
יְהִי שָׁלֵו, עֲדֵי יַנְחִיל כְּבוֹדוֹ   וּמַעֲלָתוֹ לְיַלְדֵי שַׁעֲשׁוּעָיו!

*

לְאֶחָד מִידִידָיו

עֵינֵי עֲנָנִים בַּבְּכִי נִמְאָסוּ,   עַד עִקְּבֵי גַן הַהֲדַס נֶחְמָסוּ,
בָּכוּ בְחֹזֶק נֹזְלִים, וַיִּשְׂחֲקוּ   שִׂפְתֵי עֲרֻגוֹתָיו אֲשֶׁר כָּעָסוּ;
עָנָן אֲשֶׁר הִגְשִׁים, וְשַׂחַק רַעְמוֹ   פָּנָיו, וְאַפֵּי הָאֲדָמָה שָׂשׂוּ,
הִרְעִים, וְאָכֵן בַּעֲבוּר הַרְעִים פְּנֵי   שַׁחַר, וְעַפְעַפָּיו לְקֹלוֹ נָסוּ;
כַּנְפֵי בְרָקָיו אָחֲזוּ כַנְפוֹת בְּנֵי   חֶלֶד וְצִבְאֵי לַיְלָה פָּרָשׂוּ,
רָצִים וְשָׁבִים, כַּנְּשָׁרִים נֶחְפְּזוּ,   הָעֵת עֲלֵי־אֹכֶל בְּאֶרֶץ טָשׂוּ;
לוּלֵי בְנֵי־עָב יָרְדוּ, לֹא־נַעֲלוּ   צִצֵּי אֲמִירֵי גַן וְהִתְנוֹסָסוּ,
הָיוּ אֲפֵלוֹת עַד מְטַר־גֶּשֶׁם וְתֹם   שֶׁמֶשׁ לְהֵרָאוֹת וָהָרִם נָגָשׁוּ;
בִּשְׂמֵי עֲרֻגֹת זָרְחוּ אָכֵן יְדֵי   צָפוֹן צְפוּנֵי מֶרְקָחֵיהֶם שָׂסוּ,
רֵיחַ אֲבַק רוֹכֵל, וְהָרוּחַ כְּמוֹ   רָכִיל בְּסוֹדֵיהֶם, אֲשֶׁר כָּמָסוּ;
הֶרְאוּ יְפֵי־פָנִים, אֲשֶׁר בְּאֵפֶר סְתָיו   חָפוּ יְמֵי הַקֹּר וְהִתְחַפָּשׂוּ,
הוֹדוּ בְּלִי לָשׁוֹן לְעָבִים יָנְקוּ   אֹתָם, וְעֵינֵיהֶם עֲלֵיהֶם חָסוּ;
כָּרִים מְעִיל תּוֹלָע וְחוּר עָטוּ עֲלֵי —   בֶגֶד תְּכֵלֶת, בַּעֲדָם פָּרָשׂוּ,
עֵינַי בְּעֵינֵיהֶם פְּלָאִים יֶחֱזוּ,   כִּי מַעֲשֵׂה תַשְׁבֵּץ פְּנֵיהֶם עָשׂוּ;
בָּם גַּרְגְּרֵי שֹׁהַם וְהֵם לַחִים, הֲכִי   אֹתָם רְסִיסֵי לַיְלָה רָסָסוּ —
מַה־יָּקְרוּ, לוּ הַחֲרוּצִים לָקְטוּ   אֹתָם וְכַפֵּי גוֹכְלִים כָּנָסוּ!
נָשִׁישׁ בְּקוֹל הַסִּים, וְתֹר אִם־יַעֲנֶה —   כִּנּוֹר וְעוּגָב עֹגְבִים יִמְאָסוּ;

חֵי סְבָאִים, סָבְאוּ בְּבַת־כֶּרֶם, אֲשֶׁר אַתָּה נְדִיבִים לַעֲלֹץ אָרְשׂוּ,
תִּמְשׁוֹל בְּאַף שָׂרִים — וּמִן־אָז פַּעֲמֵי דַּלִּים גְּאוֹנָהּ. דָּרְכוּ עָסָסוּ,
זִקְנָה וְאוֹר לֹא־רָאֲתָה, מִיּוֹם אֲשֶׁר אַתָּה בְּאוֹצְרֹתָם יְדֵיהֶם עָשׂוּ,
שָׁפָה זְמַן עַצְמָהּ, וְכִמְעַט נֶעֶלְמָה, לוּלֵי גְבִיעִים זָהֳרָה עָמָסוּ;
אֵשׁ בֹּעֲרָה — אַךְ הַיְגוֹנִים בִּעֲרָה מֵעָם, בְּרֶשֶׁת הַנֹּדֵד נִתְפָּשׂוּ,
עֶדְנֵי בְנֵי עֶדְנָה, וְאוֹן נַפְשׁוֹת מְתֵי אוֹנִים, לְחִיל זֹקֶן מְאֹד גָּרְסוּ;
בִּי, מִזְרְקֵי סַפִּיר, כְּמַיִם קָפְאוּ, בָּם גַּחֲלֵי הָאֵשׁ — אֲבָל נָמַסּוּ,
אֵיךְ גָּמְלוּ חֶסֶד עֲלֵי כָל־כֹּאֲבִים — וַאֲנִי לְבַדִּי מֵאֱנוֹשׁ חָמָסוּ?
אֶשְׁתֶּה וְאֶשְׁתָּאֶה, וְאֶמְהֹל אֶת־עֲסִיס כּוֹסִי בְּמֵי עֵינַי אֲשֶׁר נִמְאָסוּ!
אֵיכָה לְפִי־רֶגַע גְּבִיעִים יוּכְלוּ לִרְפּוֹא, אֲשֶׁר לַיִל וְיוֹם הָרָסוּ?
הָרוּ בְנוֹת יָמִים עֲלֵי בִרְכַּי וְלֹא גָּמְלוּ, וְיַלְדֵיהֶם בְּצִלִּי חָסוּ,
עַד עַל־שְׁמִי יִקָּרְאוּ קרת, וְלִי יִתְיַלְּדוּ תוּגוֹת וְיִתְיַחָסוּ,
עֲדִי לְבַד עָדוּ לְנַצֵּל אֶת־צִבְיִ עֶדְיִי, וְחַיָּתִי בְּאַף רָמָסוּ!
בָּאתִי בְּאַחֲרִית הַזְּמָן, עֵת גָּמְרוּ כָּל־הַחֲסִידִים וֶאֱמוּנִים פַּסּוּ,
וּבְנֵי בְלִי־שֵׁם גָּבְהוּ, כַּאֲשֶׁר מְתֵי הַשֵּׁם פְּלָאִים כָּרְעוּ קָרְסוּ;
סָפוּ כְּפִירֵי דָת, וְתַחְתָּם נִבְרְאוּ חֶרְפַּת בְּנֵי־אָדָם, אֲבָל רָמְשׂוּ,
שֻׁלְחָן כְּזָבִים עָרְכוּ, בּוֹ מַאֲכַל שֶׁקֶר וְלֶחֶם לַחֲמִים פָּרְסוּ;
זַכּוּ בְעֵינֵיהֶם — וְהֵם יִטַּמְּאוּ בִּדְמֵי כְסִילוּתָם וְיִתְבּוֹסָסוּ!
אֹרַח נְתִיבָה בַּאֲרַג שִׁיר סָרֵרוּ, לֹא־סָקְלוּ לָהֶם וְלֹא־פִּלָּסוּ,
קוּרָיו כְּעַכָּבִישׁ, וְלָזֹאת יִלְעֲגוּ — לוּ שָׁמְעוּ שִׁמְעִי וְיִתְקַלָּסוּ —
לוּ חָכְמוּ בַּצּוּר קְלוֹנָם טָמְנוּ, וּסְתֵי תְרוּזֵיהֶם בְּעָפָר כָּסוּ!
אֶבְכֶּה פְּלִיטֵי תֹם, אֲלֵיהֶם נָגְעוּ נִגְעֵי בְנֵי־הֶפֶךְ וּבָהֶם פָּשׂוּ,
וַיִּגָּאֲלוּ בָהֶם, וְנַפְשָׁם מִנֻּפָּה חֶלְאַת פְּעָלֵיהֶם וְלֹא־כֻבָּסוּ,
עַד נִדְלְחוּ מֵי מַעְיְנֵי־צֶדֶק, אֲשֶׁר יִשְׁתּוּ, וְנַחֲלֵי הָאֱמֶת נִרְפָּשׂוּ,
וּשְׁדֵי אֲהָבִים מָעֲכוּ שׁוֹנִים בְּיַד בֶּגֶד, וְדַדֵּי הַיְדִידוּת עָשׂוּ —
קַמְתִּי לְהָשִׁיב אֶת־גְּמוּלֵיהֶם, אֲבָל אִתִּי מְלִיצֵי אַהֲבָה אָנָסוּ!
קַח מִגְדְּלֵי בֶצֶר לְהִבָּצֵר, הֲכִי שׁוֹרֵי בְנוֹת־שִׁיר בְּעָרִים נָתָסוּ,
אוֹ טַבְּעוֹת כֶּסֶף, יְדֵי אָמָּן לְיַד שֶׁמֶשׁ בְּחוּטֵי מַאֲמָר רָכָסוּ;
שָׂרִים — לְדַבֵּר אִם יְעוֹשׁוּן — יִקְרְאוּ לָהֶם בְּנֵי־עַיִשׁ: „פְּתָאִים הָסּוּ!"

*

לְרַבִּי יְהוּדָה אָחִיו

(בְּהִפָּרְדוֹ מִמֶּנּוּ)

כַּתַּר מְעַט פְּרוּד וְאַל־תּוּגֵנוּ, וּלְאַט בְּכִי כִּי חָשְׁכוּ עֵינֵינוּ,
מִדָּם לְבָבוֹת שָׁאֲבוּ, עַד כִּי־לְדָם הָיוּ בְעֵצֵינוּ וּבַאֲבָנֵינוּ!
נִבְלִיג עֲלֵי יָגוֹן, וּבִצְדִיָּה יְגַל סוֹדֵי לְבָבֵינוּ וּמַצְפּוּנֵינוּ,
גַּם נֶאֱנַק דּוּמָם, לְבִלְתִּי יִשְׂמְחוּ צָרִים „וְהֶאָח!" יֹאמְרוּ מוֹנֵינוּ;
לוּ חָרְבוּ מֵי הַבְּכִי, לֹא חָרְבוּ בָּתֵּי מְגוּרֵינוּ וּמִשְׁכָּנֵינוּ!
נֶהֱמֶה הֲמוֹת יוֹנִים עֲלֵי עַנְפֵי הֲדַס, כִּי־יִזְכְּרוּ פֵּרוּד וְיִתְאוֹנֵנוּ,
יִבְכּוּ עֲלֵי־רֵעַ, וְיִטּוּ מִבְּלִי יַיִן כְּשִׁכּוֹרִים וְיִתְרוֹנֵנוּ. —
הַיּוֹם אֲשֶׁר עָלָה נְדֹד בָּנוּ, הֲלֹא טוֹב לַעֲלוֹת מָוֶת בְּחַלּוֹנֵינוּ;
בִּכְלֵי קְרָב לוֹ גוּלְלָה לוֹ — נִדְרְכָה קֶשֶׁת וְגַם נִתְעַל בִּסְרִינֵנוּ!
נַצְבִּיא חֲיָלֵי הַבְּכִי, כִּי הֵם — בְּאֶ־ פֶּס יָד — מְנוּסֵנוּ וּמִשְׁעָנֵנוּ,
גְבְּכֶה לְשֹׁד פֵּרוּד, וְנִשְׂחַק לֶהָמוֹן יַלְדֵי יְמוֹתֵינוּ וְלִזְמַנֵּנוּ,
עָלוֹ בְּצַוָּאר שָׂם, וְאֶת־סִבְלוֹ עֲלֵי־ שֶׁכֶם וּמוּעָקָה עֲלֵי מָתְנֵינוּ,
עֹצֶם עֲצָמֵינוּ וְשָׁלַח־אֵשׁ בְּלִי־ בֵנוּ וְגַם־רָזוֹן בְּמִשְׁמַנֵּינוּ,
עַד־שֶׁבְעָה נֶפֶשׁ בְּרָעוֹת עָצְמוּ לִסְפֹּר, וְאַרְצָה דָּבְקָה בִטְנֵנוּ,
יָשֵׁב וּבָנוּ יַהֲפֹךְ יָדוֹ בְּכָל־ רֶגַע, וְאַף לֹא נֹאמְרָה: חָנֵּנוּ!
יָדוֹ, אֲשֶׁר רֶשֶׁת מְצוּדִים פֵּרְשָׂה מֵאָז לְחַפֵּינוּ וְלִנְבוֹנֵינוּ,
הִיא אָרְכָה עַד־רֹאשָׁה הוֹנָם, וְעַד נָגְעָה בְּהוֹנֵנוּ וְקִנְיָנֵנוּ,
אַךְ קָצְרָה לָבוֹ חֲסָדִים, דָּבְרוּ בַּחֲדַר לְבָבֵינוּ וְגַם־קִנֵּנוּ!
רוּחַ, אֲשֶׁר עָבְרָה בְנֶשֶׁף עַל־פְּנֵי רֵיחַ נְרָדֵינוּ וְשׁוֹשַׁנֵּינוּ,
שָׂא אֶת־שְׁלוֹמֵנוּ לְאַחִים בָּגְדוּ — כִּי מַהֲלָךְ יִתְמַהְמְהוּ יוֹנֵינוּ —
וּקְרָא בְאָזְנֵיהֶם תְּנוּאוֹת, קָצְרוּ מֵהֶם דְּבָרֵינוּ וְעִנְיָנֵינוּ,
תֵּצַר אֲדָמָה מִנְּשׂוֹא אֹתָם, וְאַף אָרְכֵּי סְפָרֵינוּ וְגִלְיוֹנֵינוּ!
נִלְטֹשׁ לְרֹעַ מַעֲשֵׂיהֶם עֵין חֲרוֹ־ נֵנוּ, וְתָמִיד נַחֲרֹק שִׁנֵּינוּ,
מַעֲשִׂים אֲשֶׁר לֹא־נַעֲשׂוּ מִיּוֹם הֱיוֹת תֵּבֵל, לְשָׁמְעָם צָלְלוּ אָזְנֵינוּ;
אַךְ עִם־אֱנוֹשׁ לֹא־נִזְכְּרָה זֹאת בַּזְּמַן, כִּי עִם־לְבָבֵינוּ וְרַעְיוֹנֵינוּ!
נִשְׁכֹּן בְּבוֹר קִצְפּוֹ, וְהֵמָּה יֶחֱסוּ תַּחַת כְּנַף טוּבוֹ וְיִתְלוֹנֵנוּ,
יִתְלַחֲשׁוּ אִישִׁים יְמִינָם עָתְקָה חַיִל, וְאַרְצָה יִפְּלוּ פָּנֵינוּ,

יֵבוֹשׁ בְּאָמְרָם כִּי יָדֵיהֶם מָצְאוּ   כַבִּיר, וְנִכַּף רֹאשׁ כְּאַגְמֹנֵינוּ,
וְזִכִּיר שְׁמָם תָּמִיד וְנִמְצָא גַחֲלֵי   נֹפֶת בְּחִכֵּנוּ וּבִלְשׁוֹנֵנוּ,
וַיַּאַטְמוּ אֹזֶן לְבִלְתִּי יִשְׁמְעוּ   נֹעַם שְׁמוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹנֵנוּ!
אַךְ הָיְתָה בָּנוּ אֲשֶׁר לֹא־נִשְׁמְעָה   מֵאָז בְּדוֹרֵינוּ וּבִזְקֵנֵינוּ?
שִׁמְצָה תְּהִי לָעַד בְּקָמֵינוּ, וְגַם   חֶרְפָּה חֲרוּשָׁה עַל־פְּנֵי בָנֵינוּ!
הִנֵּה לְךָ, אָחִי, אֲמָרִים נִמְסְכוּ   בָם רֹאשׁ פְּתָנֵינוּ וְטוּב יֵינֵנוּ,
מִשְׁפָּט וְצֶדֶק גִּבְהֲרָה־לָּנוּ וְאָז   נִשְׁקֹט וּמַה־טּוֹב נֵדְעָה בֵּינֵינוּ;
אִם אֵין אֱנוֹשׁ יוֹכִחַ וְעָלֵינוּ יָשֵׁת   יָדוֹ — הֱיֵה אַתָּה פְּלִיל דִּינֵנוּ!
וּר כַּאֲשֶׁר תָּגוּר — בְּמָקוֹם נֶאֱמָן   תִּשְׁכֹּן בְּלִבֵּנוּ וְאִישׁוֹנֵינוּ;
חִיל לָאֵל ,אוּלַי זְמַן יַחְבִּיר אֲשֶׁר   הִפְרִיד, וְעוֹד יִסֹּב לְהַרְנִינֵנוּ,
שְׂמַת, וְיֵבֹשׁוּ מְשַׂנְאִים בַּחֲזוֹת   אֶת־מִפְעֲלוֹת הָאֵל וְיִתְבּוֹנֵנוּ!
שָׁלוֹ הֱיֵה, וּכְפִי רְצוֹנֵנוּ חֲיֵה,   וּבְשֵׁי כְּתָבְךָ כַּפְּרָה פָנֵינוּ,
מָּשְׁכוּ יָמִים בְּחֶבְלְךָ עַד אֲשֶׁר   יִבְנוּ חֲסָדֶיךָ וִיכוֹנֵנוּ!

*

לְאֶחָד מִידִידָיו

אִם אָהֳלֵי דוֹדִי בְּנַפְשִׁי צָעֲנוּ —   אֵיכָה בְתוֹחַלְתִּי בְּעִירָם מָעֲנוּ?
שִׁבְרִי וְשִׂמְחָתִי וְחֶבְרַת אַהֲבָה   מִיּוֹם לְיוֹם יִסְעוּ, וְאַךְ לֹא־יַחֲנוּ!
צַר־לִי עָלַי חֲשֻׁקִים בְּרִמְאָה יִבְמְתוּ,   וּבְיוֹם כְּאֵב עַל־הַדְּמִי יִשָּׁעֲנוּ —
בָּרָק יְגַדְּמוּ לְהִתְגּוֹדֵד, וְקוֹל   יוֹנִים בְּעַנְפֵי הַהֲדַסִּים קוֹנְנוּ,
יִנָּחֲמוּ כִּי־נִפְרְדוּ מֵהֶם, וְעַל־   חֹרֶב בִּסְפָם חָל בְּחִיל יִתְאוֹנְנוּ,
הִתְאַבְּקוּ יַחַד בְּרִגְבֵיהֶם, וְאֶת־   עַפְרוֹת מְעוֹנֵיהֶם יְמֵי־עַד חֹנְנוּ. —
אֶבְכֶּה וְיִתְחַמֵּץ לְבָבִי בְּצָרִי,   אֶהֱמֶה וְכִלְיוֹתַי מְאֹד יִשְׁתּוֹנְנוּ,
אֶשְׁתֶּה דְּמֵי עֵינַי עֲלֵי טַדָּם, יְמֵי־   הֵם בַּעֲסִיסֵי צָהֳלָה יְרַוּוּנוּ;
אִם־לֹא בְנִגְעִי יַאֲמִינוּ שׁוֹרְרַי,   חָלְיִי וְדִמְעִי הֵם אֲשֶׁר יַאֲמֵנוּ!
אִם הַמְּרִיבִים נִדְבְּרוּ בִי, אֶקְרָאָה: יִצָּרְפוּ אֹיְבַי וְלֹא־יִבָּחֲנוּ!
אַךְ תִּרְדוּ רֵעִים — וְרָעִים שָׁקְטוּ,   אֵיךְ אֹהֲבִים גָּלוּ וְצָרִים שָׁכְנוּ?
הֵמָּה, אֲשֶׁר תִּגַּם לְדוּמִי יִלְחֲמוּ,   וּבְאָהֳלֵיהֶם בְּצָדֵי יַרְנְנוּ,
דְרוּ בְמַאֲפֵל לְיִשְׁרֵי־לֵב בְּחֵץ   אֵיכָה, עֲלֵי־יֶתֶר כְּזָבִים כּוֹנְנוּ;

פְּתָיִם, אֲשֶׁר אֵשֶׁת כְּסִילוּת בְּעָלוּ,   וּלְבַעֲלֵי חָמָס וְתוֹךְ הִתְחַתְּנוּ,
רָעוֹת בְּפִיהֶם מָתְקוּ תָמִיד, וְאֵשׁ   קִנְאָה בְּמוֹרָשֵׁי לְבָבָם צָפְנוּ,
רֵקִים אֲשֶׁר הוֹנָם מְקוֹם אֵל עָבְדוּ   מֵהֶאֱנוֹשׁ, וּפְנֵי עֲנִיִּים טָחֲנוּ,
מְתֹם וּמִשֶּׂכֶל כְּחֶרֶשׂ יָבְשׁוּ,   מִשֹּׁד וּמִכֶּסֶל כְּפָרִים שָׁמְנוּ,
טָמְאוּ, וְלוּ יוּבְאוּ בְּאֵשׁ וּבְמֵי תְהוֹם —   אָז יַעֲלֶה בָּאְשָׁם וְלֹא־יִתְלַבְּנוּ,
בָּקְעוּ עֲצֵי־כֶסֶל וְהִסְכִּילוּ, הֲכִי   לֹא־יִסְכְּנוּ לָהֶם וּבָם יִסָּכְנוּ;
תֵּצַר אֲדָמָה מִנְּשׂוֹא כִסְלָם, עֲדֵי   אַפֵּי שְׁחָקִים בַּחֲזוֹתָם עָשְׁנוּ,
רָאוּ בְּעֵינֵיהֶם תְּמוּנָתִי וְלֹא   שָׂכְלוּ תְבוּנָתִי וְלֹא־הִתְבּוֹנָנוּ,
לוּ עַיִן מְזִמָּתָם לְטוּשָׁה הָיְתָה —   חָסוּ בְּצֵל שִׂכְלִי וּבוֹ הִתְלוֹנָנוּ;
אַל־תִּתְאַנִּי נַפְשִׁי לְדִבְרֵיהֶם, הֲכִי   הֵם — הֵם בְּעֵינֵי כֹל, וְנַחְנוּ — נָחְנוּ

*

לְאָחִיו רַבִּי יִצְחָק

(וְדִבְרֵי שָׁלוֹם לְבַת־אָחִיו אֲהוּבַת נַפְשׁוֹ)

פִּתְאֹם יְצָרֵי אֹהֲבִים עָזַבְתִּי,   תָּעִים בְּאִישׁוֹן לַיְלָה פָּגַעְתִּי,
חַבְלֵי שְׂעִיפַּי נִפְרְשׂוּ לָהֶם, וּפַח   שֵׁנָה עֲלֵי עֶרֶשׂ דְּוָי הִצַּעְתִּי;
אֵיךְ שׁוֹטְטוּ מִדְבָּר, וְאֵיךְ הִתְחַפְּשׂוּ   בָּאֹפֶל כְּסוּת לַיִל — וְלֹא־יָדַעְתִּי
חִלּוּ פְּנֵי עַרְשִׂי, וְלֵיל כָּלּוּ עֲדֵי   נֶשֶׁף, נְדֻדִים מֵחֲלִי שָׂבַעְתִּי,
לָנוּ בְּבֵין שָׂדַי, עֲדֵי אֹרוּ פְּנֵי   מִזְרָח וּפֶרַע מֵאֹפֶל פָּרַעְתִּי,
לֹא־נֶאֱחַז לִי מִפְּנֵיהֶם בִּלְעֲדֵי   רֵיחַ צְרוֹר הַמֹּר אֲשֶׁר קָבַעְתִּי,
לוּ אֵדְעָה כִּי־הַחֲלוֹם יֵרָאֶה פְּנֵי   דוֹדַי — לְרַגְלֵי הַחֲלוֹם כָּרַעְתִּי!
אַךְ מָעֲדוּ רַגְלֵי מְשׂוֹשִׂי, בְּהֵדָף   אֹתָם יְדֵי שַׁחַר וְהִתְרוֹעַעְתִּי,
וַיְנֻפְּפוּ גִּשְׁמֵי דְמֵי עֵינַי, הֲכִי   אֶת־צוּר כְּבֵדִי בַּבְּכִי בָקַעְתִּי,
לוּלֵי יְגוֹנִים סָגְרוּ, אָז בַּעֲדֵי   שַׁחְתִּי: „בְּצוּלַת הַבְּכִי טָבַעְתִּי!"
מִמַּעֲמַקֵּי הַמְּצוּקִים אֶצְעֲקָה   חָמָס, וּמִבֶּטֶן נְדֹד שִׁוַּעְתִּי,
לֹא־עָרְבָה שֵׁנָה לְרֹאשׁתַי, לְמִן   הַיּוֹם אֲשֶׁר מִמַּעֲרָב נָסַעְתִּי;
קַצְתִּי בְחַיַּי מִסְּבִב תֵּבֵל וְגַם   לָמֹד מְמַדֶּיהָ, וְלֹא־בִצַּעְתִּי,
רֶדֶת תְּהוֹם וַעֲלוֹת עֲלֵי־רֹאשׁ בָּמֳתֵי   עָבִים, עֲדֵי אָמַר: לְרוּם הִרְקַעְתִּי
עִם־בַּהֲמוֹת יַעַר הֲלִיכָתִי, וּמֵ־   רֹאשׁ הַרְרֵי־טֶרֶף כְּעוֹף הוֹפַעְתִּי,

צְוֵי אֲפָסִים כַּבְּרָקִים רוּצְצוּ רַגְלַי, וְגַם מַיִם עֲדֵי־יָם נָעְתִּי,
מַסַּע אֲהַלֵּךְ אַחֲרֵי מַסַּע, וְלֹא תַרְתִּי מְנוּחָה לִי וְלֹא־הִרְגַּעְתִּי;
יוֹמָם שְׁזָפַנִי מְאוֹר שֶׁמֶשׁ, וְלֵיל עֵינַי בְּפוּךְ הַמַּאְפֵּל קָרַעְתִּי,
בְּכָל חֲלִיפוֹת הַזְּמָן פָּנַי בְּלִי מַסְוֶה לְנֶגֶד קֹר וָחֹם הוֹקַעְתִּי,
עַד כִּי־לְמַשְׁחִית נֶהְפַּךְ הוֹדִי, וְגַם הִתְנַכְּרוּ פָנַי וְלֹא־נוֹדַעְתִּי;
עָבַר זְמַן קָצִיר, וְכָלוּ כָל־יְמֵי קַיִץ, וְתַם חֹרֶף — וְלֹא־נוֹשָׁעְתִּי,
סָפוּ חֳדָשִׁים, חָלְפוּ שָׁנִים — וְלֹא בָאתִי מְחוֹז חֶפְצִי וְלֹא־הִגַּעְתִּי;
אֶשָּׂא בְשִׁנַּי אֶת־בְּשָׂרִי, אָמְרָה: „הֶאָח!" וּבִפְעָמַי בְּעֹז רָקַעְתִּי,
לֹא־חָמְלָה נַפְשִׁי עֲלֵי נַפְשִׁי, וְלֹא חַסְתִּי עֲלֵי הוֹדִי, וְלֹא־פָרַעְתִּי.
עַל־מִי אֱהִי מַלִּין — וְנַפְשִׁי עוֹלֵלָה צוּקִי, וּבִימִינִי אֲנִי פְּצַעְתִּי,
כִּי לֹא־נְבָנוֹתִי, וּמוּסַר יָדְעַי מַצַּת בְּנֵי הָאָב מְאֹד פָּרַעְתִּי:
בַּמֶּה יְעָצֻנִי לְבַל אֶבְטַח עֲלֵי בֹגֵד בְּנֶאֱמָנָיו — וְלֹא־שָׁמַעְתִּי!
מִי־זֶה יְשִׁיתֵם, כִּי לְתֹהוּ תַּם הֲמוֹן כֹּחִי, וְכָל־יָמַי לְרִיק יָגַעְתִּי?
אַנְשֵׁי שְׁלוֹמִי שִׁלְּמוּ רָעָה מְקוֹם טוֹבָה, וְשָׂמְחוּ־לִי בְּיוֹם צָלַעְתִּי;
אֵיךְ נֶהְפְּכוּ־לִי אֶל־זְמֹרֵי זָר בְּנֵי שֹׂרֵק וְזֶרַע הָאֱמֶת נָטַעְתִּי?
אֵיךְ הֶעֱלוּ קֹצִים שְׂדֵי־חֶמֶד, מְקוֹם חִטֵּי יְדִידוּתִי אֲשֶׁר זָרַעְתִּי?
הֶאָח! עֲלֵי אַחִים אֲשֶׁר בָּגְדוּ כְּמוֹ נַחַל, וּפָשְׁעוּ בִי וְלֹא־פָשַׁעְתִּי,
נֶעְבָּד לְיָמִים נָתְנוּ אֹתִי, וְאָז לָהֶם בְּתוֹךְ אֹזֶן זְמַן רָצַעְתִּי;
חֶסֶד גְּמַלְתִּים מִבְּלִי תִקְוָה, עֲדֵי לָהֶם הֲרֵעֹתִי וְלֹא־הֲרַעְתִּי,
וּבְעֵת זְמָן יָצָא לְמִלְחַמְתִּי, וְעַד אֶרֶץ בְּרֹעַ מַעֲשֵׂי נִגְדַּעְתִּי
רַצְתִּי בְרַגְלַי גַּאֲוָה לָהֶם — וְעֵת שַׂרְתִּי פְּנֵיהֶם זֹעֲפִים נִכְנַעְתִּי,
וּלְאָהֳלָם סַרְתִּי נְטוּי גָרוֹן — וְיוֹם בֹּאִי בְּרֶגֶל בְּצְעָקָה פָּשַׁעְתִּי.
חָלוּ לְיוֹם חוֹלִי עֲלֵיהֶם, כַּאֲשֶׁר מִמַּהֲתַלּוֹת מִדִּבְרֵיהֶם זָעְתִּי,
פִּתּוּ בְשִׁקְרֵיהֶם אֱמוּנָתִי, וְעֵין דֵּעִי לְהַבִּיט פָּעֳלָם הֵשַׁעְתִּי,
עַד נִמְכְּרוּ בִּידֵי עֲצַת־כֶּסֶל, וְלֹא לָבֶם הֲגִידֹתִי וְלֹא־הֵנַעְתִּי;
בִּגְלַל חֲמָסִי לָבְשׁוּ־בֹשֶׁת, וּבָהּ נוֹסְפָה תְהִלָּתִי וְלֹא־נִגְרַעְתִּי.
יוֹנִים, תְּעוּפֶינָה כְּעָב אֶל־מַעֲרָב, אֶתְכֶם בְּחֵי הָאַהֲבָה הִשְׁבַּעְתִּי,
לָשֵׂאת שְׁלוֹמִי אֶל־יְדִידִים רָחֲקוּ, אַךְ בֵּין צְלָעֵי אָהֳלָם תָּקַעְתִּי,
וּתְסַפְּרוּ לָהֶם, הֲכִי לִבִּי עֲלֵי נוֹדָם כְּשַׁסַּע הַגְּדִי שִׁסַּעְתִּי,
וּדְרוֹר אֲשֶׁר קֵן לָהּ בְּצַלְעָתִי, וּבָהּ שָׂמַח כְּבוֹד נַפְשִׁי וְהִשְׁתַּעְשַׁעְתִּי.

לוּלֵא חֲיוֹתָהּ אֶת־חֲיוֹתִי לֹא אֱהִי   שְׁאֹל, וּבַמָּוֶת לְבַד הִפְגַּעְתִּי;
הִנֵּה לְרַגְלָהּ נִלְכְּדָה רַגְלִי בְּפַח   גֵּרוּת כְּתוֹא מִכְמָר וְהִתְגַּלַּעְתִּי,
וּלְמַעֲנָהּ בָּאתִי בְּכוּר עֳנִי, וְאֶת־   נַפְשִׁי בְּקֶלַע הַנְּדֹד קִלַּעְתִּי!
אָחִי, בְּכֵה עִמָּהּ, וְהוֹי אָחוֹת וְאָח!   כִּי עִם־אֱדוֹם גַּרְתִּי וְנִתְבַּלָּעְתִּי,
כֹּה יַעֲשֶׂה־לִּי אֵל, וְיוֹסִיף מֵחָרוֹן   אַפּוֹ עָלַי נִגְעֵי זְמָן נְגַּעְתִּי,
אִם־נִשְׁכְּחוּ מִפִּי חֲסָדֶיהָ, וְאִם   מִבֵּית לְבָבִי אַהֲבָה הִקְצַעְתִּי!
לִבְנַת לְבוּשִׁי מִשְּׁחוֹר עֵינַי עֲלֵי   נוֹדְךָ — לְאֹרֶךְ הַנְּדֹד — צָבַעְתִּי,
כַּבְלֵי זְמָן אָסְרוּ פְעָמַי מֵעֲמֹד,   אַף כִּי־לְחֶפְצִי מֵהֲלֹךְ נִמְנַעְתִּי;
אוֹחִיל, וְאוּלַי אֵל יְהִי מֹחֶה בְּמֵי   דִמְעִי מְצוּקַי וַאֲשֶׁר הִרְשַׁעְתִּי,
יָחֹן, וְרוּחַ חֵן יְהִי מֵעִיר עֲלֵי   נַפְשִׁי, וְאֶחְיֶה אַחֲרֵי גָוַעְתִּי!

*

אֶל רַבִּי יִצְחָק בֶּן־מַשְׂכָּרָאן יְדִידוֹ

מִנַּחֲלֵי בֶכֶה, אֲשֶׁר נִטָּיו,   צִיָּה וְחֹם עַל־הַלְּתִי יִשְׁתָּיו,
הַקְּדֹרִים מִפְּנֵי נְחָלִים יַעֲבֹרוּ,   עַד כִּי־לְאִטָּם יֶחְמְרוּ, יֶהֱמָיוּ. —
עַל־מָה הֲרָגֵי הַנְּדֹד יִתְגּוֹלֲלוּ   תָמִיד בְּדַם דִּמְעָה וּמַר יִבְכָּיוּ?
הַאִם סְנֶה חֹרֶב בְּצַלְעוֹת חִשְׁקִים,   כִּי־יִבְעֲרוּ בָאֵשׁ וְלֹא־יִכְלָיוּ?
עִמִּי לְהִתְגּוֹרֵר בְּנֵי־יוֹם חָמְדוּ,   וּבְצֵל כְּנָפַי מֵאֱנוֹשׁ יֶחֱסָיוּ,
הִרְבּוּ מְהוּמוֹתַי בְּשֵׂיבָתִי, אֲשֶׁר   לֹא־יִמְעֲטוּ לָעַד אֲבָל יִרְבָּיוּ,
חָלַף זְמָן, עָבַר כְּצֵל עוֹבֵר, וְכָל־   מִבְחַר יְמוֹתַי כַּחֲלֹמִים הָיוּ,
נִשְׁכַּח זְמָן נֹעַם, עֲדֵי לֹא־יִמְצְאוּ   אִתּוֹ מְזִמּוֹתַי בְּעֵת יִבְעָיוּ!
רִפְיוֹן יְדֵי־שֶׁקֶר כְּצוּר חָזְקוּ, וְעֹז   שׁוֹקֵי אֱמוּנָה מַה־מְּאֹד דָּלְיוּ,
עַד פַּעֲמֵי יִצְחָק כְּאַיִן שֻׁפְּכָה   מֵעַל נְתִיב אֹמֶן — וְלֹא־נֻטָּיוּ —
כִּי־אֶשְׁמְעָה מִפִּי חֲסָדָיו מִדַּבְּרֵי   נֹעַם, יְפַתּוּנִי וְלֹא־יֶאֱתָיוּ;
אֵין לֶאֱנוֹשׁ יִתְרוֹן בְּשֵׁמַע עַד אֲשֶׁר   יִתְרוֹן סְגֻלַּת אֹהֲבָיו יֶחֱזָיוּ,
תַּאֲוָה לְכָל־עַיִן יִמַּכֵּר תַּאֲוַת   שֹׁגִים בְּאַהֲבָתוֹ — וְאָז יִשְׁלָיוּ,
כִּי טַל כְּתָבוֹ לֹא־יְכַבֶּה הַיְקֹד,   עַד כִּי־בְגִשְׁמֵי תָאֳרוֹ יִרְוָיוּ;
אֶתְמַהּ לְדוֹדִים חָבְרוּ — אֵיךְ גָּוְעוּ,   וּלְאֹהֲבִים הִתְפָּרְדוּ — אֵיךְ חָיוּ?!

*

לְרַבִּי מֹשֶׁה יְדִידוֹ

הֲשֶׁמֶשׁ בַּגְּבִיעִים אוֹ לְהָבִים, וּמֵאָדֶם, אֱמֹר, אוֹ דַם־עֲנָבִים?
וּמִמַּיִם אֲשֶׁר קָפְאוּ — אֲשִׁישִׁים, וְאִם מִמַּחְצַב שֶׁהֵם חֲצוּבִים?
יְלִיד שֶׁרֶק בְּתוֹכָמוֹ כְּרוּחַ לְחַיּוֹתָם, וְהֵמָּה כַקְּרָבִים,
שְׁתִינוּהוּ, וְעִמָּנוּ אֲנָשִׁים, קְרָאנוּם עֵת פְּקֹד בָּנִים אֲהוּבִים,
וּמִי צֵל הַהֲדַס נֶעְדַּר לְפָנָיו — יְהִי יֹשֵׁב בְּצִלְלֵי הָעֲרָבִים,
וְאַרְיֵה לֹא יְהִי מֹצֵא נְמֵרִים — לְבַל־יֹאבַד יְהִי טֹרֶף כְּלָבִים!
וּמִתְחַקֶּה עֲלֵי שָׁרְשֵׁי פְעָמִים לְאִישִׁים — כָּל־יְמוֹתָיו הֵם עֲצָבִים,
וְעֵין רָצוֹן תְּהַרְאֵהוּ נְכֹחוֹת, וְעָבֵי אַף מְאוֹר צֶדֶק מְעִיבִים,
וְדוּדֵי הָאֱמֶת הַיּוֹם מְעַטִּים — וְאִם הֵמָּה בְּשֵׁם אֵמֻן נְקֻבִים;
אֲסַפֵּר בַּעֲדָם אִמְרֵי אֱמוּנָה — וְהֵמָּה דִבְּרוּ עָלַי כְּזָבִים,
יְרַמּוּנִי בְצוּף אֹמֶר, לְהַעְלִים הֲכִי הֵם לִי מְרֵעִים אוֹ מְטִיבִים;
הֲלֹא יֶחְטָא זְמָן פַּעַם, לְהַקְרִיב אֲשֶׁר הִרְחִיק וְיַרְחִיק הַקְּרֹבִים,
אֲשֶׁר תָּעוּ נְדִיבֵי הַחֲסָדִים, וְנָסֹגוּ וּפָנוּ אֶל־רְהָבִים!
נְגִידֵי מַאֲמָר — אִמְרֵי חֲכָמִים, וְשָׁרֵי גוֹזְלִים — כַּפֵּי נְדִיבִים,
וְשִׁיר מֹשֶׁה, אֱמֶת, הֹוֶה לְמֶלֶךְ לְשִׁיר עָרֵב בְּסִלָּיו הָעֲרֵבִים!
גְּבִיר יֹשֵׁב עֲלֵי־חוּג הַתְּעוּדָה וְיִשְׁבֶּיהָ לְפָנָיו כַּחֲגָבִים,
בְּפָנָיו זָרְחָה שֶׁמֶשׁ צְדָקָה, וְלָבְשָׁה עַל־פְּנֵי כָל־שַׂר עֲרָבִים,
קְשֵׁה־לֵב יוֹם קְרָב שֵׂכֶל, וְרַכּוּ אֲמָרָיו עַד לְבַב אַרְיֵה מְדִיבִים;
לְכָל־מַחֲלָה בְּפִיו מַרְפֵּא וּמַלְקוֹשׁ, בְּעֵת יִמָּנְעוּ לַשְׁקוֹת רְבִיבִים,
וְהוּא יַכְאִיב לְבַב צָרָיו, וּפִיהוּ צֳרִי גִלְעָד לְרַפֵּא אֶת־כְּאֵבִים;
וְנָגְבוּ יְעֲצִים מֵי מַחְשְׁבוֹתָיו, וְלָהֶם מָתְקוּ מַיִם־גְּנוּבִים,
וְיוֹם נִצָּב לְבָאֵר תַּעֲלֻמוֹת מְתֵי חָכְמָה לְעֻמָּתוֹ נְצִיבִים;
וְיוֹנֶה נַחֲלֵי חָכְמַת חֲכָמִים, וְיַעֲרִיב כָּל־מְאוֹר צָחוֹת עֲרָבִים,
וְעֵטוֹ מִבְּלִי כָנָף יְעוֹפֵף, בְּתִתּוֹ אֶצְבְּעוֹתָיו לוֹ כְּרֻבִים. —
יְרִיבוּנִי בְּאַהֲבָתוֹ פְּתָאִים, עֲדֵי אֶשְׂחַק לְרַגְלוֹ הַמְּרִיבִים,
וְיוֹם מִתְאַוֶּה יֵצֵא לְבָבִי, כְּתָבָיו הֵם אֲשֶׁר אֹתוֹ מְשִׁיבִים;
וְהֵא הֵלֶךְ דְּבַשׁ, דּוֹדִי, יְחוּ כִּי יְאוֹרֵי הָאֲהָבִים לֹא חֲרֵבִים,
חֲרוּתִים הֵם עֲלֵי לֻחוֹת לְבָבִי, וְאַף מִזֶּה וּמִזֶּה הֵם כְּתֻבִים!

*

לְאֶחָד מִידִידָיו

גְּבִירִי, בִּלְתְּךָ עֵינַי מְבַכִּים, וְעַל־מִפְקָדְךָ דָּמַי מְסַכִּים,
וְהַיָּמִים עֲלֵי צִדִּי צְנִינִם, וְהַלֵּילוֹת בְּרֹאוּתַי לְשִׂכִּים,
וּמִיּוֹם גּוּדְךָ אָנוּד יְחִידִי וּבֵינוֹת בְּעָרִים מַעֲרִיב וּמַשְׁכִּים,
וְהָיוּ עִמְּךָ יָמַי נְעִימִים, וְלֹא־הִתְעָרְבוּ קָשִׁים וְרַכִּים.
עֲיָרִים מִבְּלִי מֶתֶג וְסוּסִים מְיֻזָּנִים בְּעֵינֵיהֶם וּמַשְׂכִּים,
אֲנִי עִמָּם כְּגֶבֶר בֵּין פְּרָאִים וְשַׁחַל עִם־עֲדַת קֹפִים וְתֻכִּים,
וְלֹא־אֶרְאֶה לְבַד פָּנִים וְעוּמִים, וְלֹא־אֶשְׁמַע לְבַד מִלִּים מְדַכִּים;
אֲפַתֶּה לִבִּי בְּתוֹחֶלֶת, וְאֶרְאֶה — בְּאֵין תִּקְוָה יְסַפּוּן הַמְּחַכִּים,
וְכִמְעַט יִמְעֲדוּ רַגְלַי וְסָמַי בְּשׁוּרִי כִּי לְרִיק לִבּוֹת מְזַכִּים,
וְיוֹם שָׁלוֹם יְהַבִּיעוּ, בְּפִיהֶם — פְּצָעִים הֵם צְפֻנֵיהֶם וּמַכִּים.
וְלוּ אֹמֶר לְמַשְׂכִּילִים מְסַכֵּל, וְלֵב מַעֲרִים פְּתָיֵיהֶם וּמַחְכִּים,
דְּבָרִים יִכְשְׁרוּ לִפְנֵי מְלָכִים, וּבַל יִתְיַצְּבוּ לִפְנֵי חֲשֻׁכִּים;
וְאוּלַי אוֹרְךָ יָאִיר כְּקֶדֶם, וְלֹא־יָצִיץ מְעַט מִן־הַחֲרַכִּים.

*

עַל־מוֹת רַבִּי אָבוּן

אַל־טַל עֲלֵי תֵבֵל וְאַל־מָטָר, וּשְׁדֵי תְרוּמוֹת בָּהּ לְצִמָּאוֹן,
כּוֹכְבֵי שְׁחָקִים יֶחְשְׁכוּ אַחַר אָבוּן וְגַם־יִהְיוּ לְדֵרָאוֹן!
אַסְתִּיר מְבוּכָתִי פְּנֵי קָהָל יוֹם יוֹם — וְתִגָּלֶה — בְּמַשָּׁאוֹן,
בּוֹ נָאֲתָה נַפְשִׁי — וְהֵן שָׁחָה בִּלְתּוֹ, וְשֶׁבֶר אַחֲרֵי גָאוֹן;
לֹא־אֶחֱזֶה אוֹר אַחֲרֵי אָבוּן, כִּי אִם־יְקָרוֹת אוֹר וְקִפָּאוֹן!

*

עַל־מוֹת רַבִּי יוֹסֵף אָחִיו

(ד״א תת״פח)

עַל־הֲדָמִי תִבְטַח בְּחוּל חִילֶךָ, אוֹ בַבְּכִי, כּוֹאֵב, תְּשַׁו כִּסְלֶךָ?
עַד־מָה לְבַכּוֹת תִּהְיֶה שׁאֵל דְּמֵי כָבֵד, וְהוּא נָדִיב בְּהַשְׁאִילֶךָ!
מַה־בִּצְעֲךָ תָמִיד בְּהִתְנוֹדֵד, וּמַה־ יִסְכֹּן לְךָ דֶמַע וְיוֹעִילֶךָ?
יוֹרִישְׁךָ הַלֵּב יְקֹד הָאֵשׁ, וְכֵן עַיִן הֲמוֹן־מַיִם תְּהַנְחִילֶךָ,

הֵם מִבְצְרֵי תִקְוָתְךָ יוֹם הַקְּרָב,   הֵם תֶּלְיְךָ לִלְחֹם וְהֵם כֵּלֶיךָ!
נָפַל בְּהִתְאוֹנֵן וְקוֹנֵן חֶבְלְךָ,   וּמִסְפּוֹד וְהַקְּרִיחַ בְּגוֹרָלֶךָ,
וּזְמַן לְךָ הֵצִיק, וְחוֹתָם צַר בְּעֵין   מַדְּעֲךָ הֵם מֶרְחֲבֵי חֶדְלֶךָ;
גוֹעַ וְנוֹחַ הֵם חֲלִפֹתָיו, וְכֹל   הַיּוֹם יְשַׁחֲרְךָ לְהַבְהִילֶךָ,
וַיַּשְׁקְךָ מֵי־רֹאשׁ בְּעֵת צִמְאָה, כְּמוֹ   מִנָּה פְּרִי לַעֲנָה לְהַאֲכִילֶךָ;
הִכְחִיד יְדִידֶיךָ וְאַחֶיךָ שְׁכֶם   אֶחָד, וְאֵין שָׂרִיד בְּאָהֳלֶךָ,
עָפוּ מְשׁוֹשֶׂיךָ כְּמוֹ־קַשׁ מִפְּנֵי   רוּחַ, וְנִגְלוּ שְׁמֵי גִילֶיךָ,
עַד שִׁמְךָ מָשָׁל בְּפִי תֵבֵל, וְשָׁת   חִידָה לְכָל־יָבוֹא מְרִי אֶבְלֶךָ!
מִי רַגְלְךָ מִמּוֹט יְהִי תוֹמִיךְ, וּמִי   בַּצַּר יְהִי עִמְּךָ לְהַצִּילֶךָ?
אוֹ מִי יְהִי עֶזְרָה בְּיוֹם עֶבְרָה, וְעַל   מִי יוֹם מְהוּמָה תַּעֲזֹב חֵילֶךָ?
הַיּוֹם, אֲשֶׁר בּוֹ צָלֲלָה אָזְנִי בְּמוֹת   יוֹסֵף, מְנֻדַּח יִהְיֶה אָפְלֶךָ,
תֹּאבַד וְלֹא־תֵחַדְ בְּסוֹד יָמִים, אֲבָל   יִקָּחֲךָ אֹפֶל וְיִגְאָלֶךָ!
עֵץ רַעֲנָן, הָשְׁקָה בְמֵי־שֵׂכֶל, אֱמֹר: אֵיכָה בְּפֶתַע נָבְלוּ עָלֶיךָ?
סוּפָה גְנָבַתְךָ, וְשָׁרְשְׁךָ שֵׁרְשָׁה   מִתּוֹךְ עֲרוּגָתְךָ, וְסָר צִלֶּךָ!
הֵילֵל בְּנוֹ־שַׁחַר הֲנָפַלְתָּ, וְאֵיךְ   לֹא־זָע צְבָא מָרוֹם לְקוֹל נִפְלֶךָ?
אַבִּיט פְּנֵי־שֶׁמֶשׁ, וְאַךְ לֹא־אֶחֱזֶה   הַהוֹד, אֲשֶׁר אָז נָתְנוּ עָלֶיךָ,
אֶשְׁאַף לְרֵיחַ מֹר, וְאִם לֹא־יַעֲרֹךְ   בָּשְׂמֵי זְמָמֶיךָ וּמַעֲלָלֶיךָ,
וְאֶטְעֲמָה נֹפֶת, וְלֹא־יִמְתַּק לְפִי   כִּדְבַשׁ אֲמָרֶיךָ וְצוּף מִלֶּיךָ,
לֹא־נָעֲמָה אָזְנִי בְּקוֹל כִּנּוֹר, בְּעֵת   טוֹב לְקָחֲךָ אֶזְכֹּר וְהוֹד קוֹלֶךָ,
אֶלְעַג לְנוֹזְלֵי עָב, בְּזָכְרִי מִשְׁבְּרֵי   יָם אֶצְבְּעֹתֶיךָ וּבִשְׁעָלֶיךָ,
יִתְיָעֲצוּ שָׂרִים, וְאַךְ לֹא־אֶשְׁמְעָה   בֵּין מֹעֲצוֹתָם תֹּלְדוֹת שִׂכְלֶךָ.
עָצְמָה תְלָאָתְךָ כְּפִי עָצְמְךָ, וְכֵן   מַכְאֹבְךָ גָּדַל כְּפִי גָדְלֶךָ;
תִּבְלֶה — וְתִתְחַדֵּשׁ תְּהִלָּתְךָ, אֲבָל   תִּרְקַב — וְהוֹדְךָ חַי וּמַהֲלָלֶיךָ!
מִי־יִתְּנֵנִי כָפְרְךָ, אָחִי, וּבִי   תִּפְגַּע תְּמוּתָה כַּל קְרֹב אֵלֶיךָ,
נַדְתִּי יְמֵי חַיַּי עֲלֵי נוֹדְךָ — וְהֵן   אֶתְאַו לְקֶבֶר לִהְיוֹת סִבְלֶךָ,
אֵלָיו אֲנִי קֹרֵא לְרָחוֹק: אַחֲלַי,   קֶבֶר, וְקִבְרִי אֶחְצֹב אֶצְלֶךָ!
צִדְקְךָ לְפָנֶיךָ יְהִי הֹלֵךְ, וְשָׁם   יָכִין צְעָדֶיךָ וּמַעְגָּלֶיךָ,
תִּשְׁכַּב וְלֹא־תִפְחַד, וְרַחֲמֵי יִצְרְךָ   הֵם מַאֲמִינֶיךָ וּמַשְׁמִילֶיךָ,
דֵּי קִבְרְךָ כָּל־עֵת עֲנַן כָּבוֹד יְרַו   אֹתוֹ, וְטַל אוֹרֹת יְהִי טַלֶּךָ!

*

שִׁיר אֲהָבִים

בְּנַפְשִׁי לֵיל יְדִדוּת, זָרְחָה בוֹ — עֲלֵי אַף הַזְּמָן — שֶׁמֶשׁ מְשׂוֹשִׂי.
בְּלֵיל הָיָה דְבַר עָפְרִי כְּמִגְדִּי, וּפִיו כּוֹסִי וְיֵין רָקּוֹ עֲסִיסִי,
וְהוֹד פָּנָיו כְּשׁוֹשַׁנִּי, וְטוּרֵי לְחָיָיו נֶחְשְׁבוּ עַנְפֵי הֲדַסִּי,
וְהָעֵת יִשְׁכּוּ עֵינָיו לְבָבִי — מְהֵרָה אֶל־צֳרִי חִכּוֹ מְנוּסִי!

*

קְרִיאָה לְמִשְׁתֵּה הַיַּיִן

זְמַן הַקֹּר כְּצֵל בָּרַח, וְגִשְׁמוֹ כְּבָר חָלַף, וּפָרָשָׁיו וְרִכְבּוֹ,
וְחָל שֶׁמֶשׁ בְּרֹאשׁ טָלֶה עֲלֵי חֹק תְּקוּפָתוֹ, כְּמֶלֶךְ עַל־מְסִבּוֹ,
וְחָבְשׁוּ מִגְבְּעוֹת צִצִּים גְּבָעוֹת, וּמִישׁוֹר כָּתְנוֹת דִּשְׁאוֹ וְעֶשְׂבּוֹ,
יְשַׁלַּח אֶל־נְחִירֵינוּ קְטֹרֶת, יְמוּתֵי הַסְּתָיו טָמַן בְּחֻבּוֹ;
תְּנָה הַכּוֹס, אֲשֶׁר יָשִׁיב מְשׂוֹשִׂי וְיָסִיר מִלְּבָבִי מַעֲצָבוֹ,
וְכַבֵּה אֶת־יְקֹד אִשּׁוֹ בְּדִמְעִי, לְמַעַן כִּי חֲמָתוֹ בָּעֲרָה בוֹ;
וְגוּר מֵהַזְּמָן, כִּי מַתְּנֹתָיו כְּרֹאשׁ־פֶּתֶן מְעַט נֹפֶת בְּקִרְבּוֹ,
וְהַשִּׁיא נַפְשְׁךָ בֹּקֶר בְּטוּבוֹ, וְיָחֵל תַּהְפֻּכוֹתָיו בְּעַרְבּוֹ;
שְׁתֵה בַיּוֹם — עֲדֵי יִפֶן, וְשֶׁמֶשׁ עֲלֵי כַסְפּוֹ יְצַפֶּה אֶת־זְהָבוֹ,
וּבַלַּיְלָה — עֲדֵי יִבְרַח כְּשָׁחוֹר, וְיַד־שַׁחַר מְאַחֵז אֶת־עֲקֵבוֹ!

*

נוֹדֵד בּוֹדֵד

וּבֶן־יוֹנָה, בְּרֹאשׁ אָמִיר מְקַנֵּן בְּגַן־בֹּשֶׂם, עֲלֵי מַה־זֶּה יְקוֹנֵן?
אֲפִיקָיו לֹא־יְכַזְּבוּ לְמָלוֹ, וְצֵל תָּמָר עֲלֵי רֹאשׁוֹ יְגוֹנֵן,
וְאֶפְרֹחָיו יְרַנְּנוּ לְפָנָיו וְהוּא לָהֶם זְמִיר פִּיהוּ יְשַׁנֵּן!
בְּכֵה גָזוֹל, בְּכֵה נוֹדֵד, וּבָנָיו לְמֶרְחָק, וְאֵין מְרַפֵּם מְכוֹנֵן,
וְלֹא־יִרְאֶה אֲשֶׁר יִרְאֶה פְּנֵיהֶם, וְלֹא יִשְׁאַל לְבַד אוֹב וּמְעוֹנֵן,
גְּהֵה עָלָיו וְהִתְנוֹדֵד לְנִדוֹ, וְאַל נֶגְהוֹ תְּשׁוּ גִּילַת וְרַנֵּן,
וְהָבָה־לּוֹ אֲבָרֶיךָ וְיָעוּף אֲלֵיהֶם, וַעֲפַר אַרְצָם יְחוֹנֵן!

*

הֲלַךְ־נָפֶשׁ

הֱקִיצֹתִי תְּנוּמַת רַעְיוֹנָי, לְיַשֵּׁן תַּאֲוַת נַפְשִׁי וְעֵינָי,
וְחִלְפוֹת הַזְּמָן תַּרְתִּי בְלִבִּי, לְהַשְׁמִיעַ עֲתִידוֹתָיו לְאָזְנָי,
וּפִי רַעְיִ יְחַוֵּנִי גְדֹלוֹת, וְיַצִּיב מִפְלְאוֹת צוּרִי לְפָנָי,
וַיְתַר־לִי צְפוּנֵי תַעֲלֻמוֹת, עֲדֵי אֶחְשֹׁב בְּבֶן־עֶלְיוֹן שְׁכֵנָי,
וְאַחַז מַחֲזֵה שַׁדַּי בְּשִׂכְלִי, וְאָבִין כִּי־בְקִרְבִּי יֵשׁ אֲדֹנָי,
אֲשֶׁר נִסְתַּר יְקַר עֻזּוֹ, וְנִגְלָה בְּמִפְעָלָיו לְעֵינֵי רַעְיוֹנָי,
כְּפִגְרֵי הֶעָלֶה נֵר, וּכְבוֹדִי יְשִׁיתֵנִי שְׁבִילֵי תַחְכְּמֹנָי,
וְהוּא הָאוֹר, אֲשֶׁר יֵלֵךְ וָאוֹר יְמֵי נֹעַר וְיוֹסִיף עֵת זְקֻנָי,
וְאִלּוּ לֹא יְהִי מִסּוֹד מְאוֹרוֹ, אֲזַי יָסוּף סְפוֹת כָּתִי וְשָׁנָי;
אֲחַפֶּשׂ־בּוֹ חֲדַר חָכְמָה, וְאַעַל בְּלִי סֻלָּם אֱלֵי גַנַּת עֲדָנָי,
הֲכִי חֶלְדִּי כְּאַיִן שָׁם, וְאֵלֵךְ בְּדֶרֶךְ כֹּל אֲשֶׁר הָלְכוּ לְפָנָי,
וְאֶסַּע כַּאֲשֶׁר נָסְעוּ אֲבוֹתַי, וְאַחַן כַּאֲשֶׁר חָנוּ זְקֵנָי,
וְעַל־כֹּל אֵל יְבִיאֵנִי בְמִשְׁפָּט וּמַעֲשַׂי יִהְיוּ עֵדַי וְדַנָּי!
לְזֹאת אֶמְאַס שְׁכֹן תֵּבֵל, לְבִלְתִּי תְּסִיתֵנִי וְתַשִּׁיא כִּי הֲוֹנָי,
נְמִשְׁתִּיהָ בְּמֶרֶם תְּמַשְּׁנִי וְתַחְלֹץ נַעֲלִי לָרֹק בְּפָנָי,
וְלוּ שֶׁמֶשׁ תְּשִׂימֵנוּ נֵזֶר לְרֹאשִׁי וְסַהַר יִהְיֶה מִשַּׂהֲרֹנָי,
וְאֶצְעָדָה תְּהִי עָשׁ עֲלֵי־זְרֹעִי וּבָנֶיהָ רְבִידֵי צַוְּרֹנָי —
אֲזַי לֹא־אֶחְמֹד עֵת, וְאִלּוּ תְּשַׁוֶּה מַעֲלוֹת גַּלְגַּל אֲמוֹנָי;
אֲבָל חֶפְצִי נִתְקַרְסִי לְסִפִּי מְתֵי מִסְפָּר וּבֵינֵימוֹ מְלוֹנָי,
וְכַמָּה אֶשְׁאֲפָה לָסוּר אֲלֵיהֶם — וְרַגְלַי יִמְשְׁכוּ חַבְלֵי עֲוֹנָי,
בְּתוֹךְ עַם לֹא־יְדָעוּנִי, וְכֵן לֹא אֲנִי מֵהֶם וְהֵם לֹא מַהֲמוֹנָי;
בְּעֵת אֹמַר נְשַׁקְתִּימוֹ לְשָׁלוֹם — וְשִׁיחָתָן כִּי־נְשַׁבְּתִּימוֹ בְשִׁנָּי!
תְּעוּדַת חֹלְפִים שַׂמְתִּי מְנָתִי, וְסִפְרֵיהֶם צְרִי צִירַי יְגוֹנָי,
וְעִמָּהֶם אֲנִי מַמְתִּיק לְסוֹדִי, בְּעֵין הֵם כְּגֹלַת נֶאֱמָנָי,
וְאִם־אֶמְתָּה בָּם שִׂכְלָם אֲלַפֵּם — לְהַעֲוֹת נִבְרַתִּי — אֶת־בִּינִי,
וְגַם יִשְׁתַּעַשְׁעוּ עֵינַי וְלִבִּי, וְלָהֶם יִתְּנוּ שִׂפְתֵי רְנָנָי,
מְאוֹר עֵינַי וְשִׁיר אָזְנַי וְצוּף פִּי, וְאֶל־אַפִּי כְּרֵיחַ קִנָּמוֹנָי,
וְגַם אֶתְעַל וְאֶתְהַלֵּל וְאֶהְגֶּה יְמֵי חַיַּי וְגַם כָּל־מַעֲיָנָי!

*

שִׁירִים קְטַנִּים

עַל־תְּמוּרוֹת הַזְּמָן וְהַבְלֵי תֵבֵל

1

בְּנֵי עוֹלָם, אֲשֶׁר עוֹלָם בְּלִבָּם נְתָנוֹ אֵל לְחֹק בְּיוֹם בְּרָאָם,
וְהוּא נַחַל אֲשֶׁר יִגַּר, וְיִשְׁתּוּ וְלֹא־יִרְווּ, וְלוּ הַיָּם גְּשִׁיאָם,
כְּאִלּוּ נִתְּנוּ מֵימָיו לְמֶלַח, וְלֵב צָמֵא שְׁתוֹת אֹתָם קְרָאָם,
עֲלֵי פִיהֶם הֲמוֹנֵיהֶם יְגִיחוּן, וְאַךְ לֹא־יִשְׁבְּרוּ לָעַד צְמָאָם!

2

אַיֵּה קִבְרוֹת אִישִׁים מֵתוּ עַל־הָאָרֶץ מִימֵי קֶדֶם?
קֶבֶר נֶחְצַב עַל־גַּב קֶבֶר, רֹדֵם הֻשְׁכַּב עַל־גַּב רֹדֵם,
חָרֵי עָפָר יַחַד שָׁכְנוּ אַבְנֵי־גֹר עִם־אַבְנֵי אֹדֶם!

3

תֵּבֵל כְּאֵשֶׁת פְּתַיּוּת, הֶבֶל הֲדָרָהּ וְהוֹדָהּ,
תַּמְתִּיק אֲמָרִים, וְאָכֵן תַּחַת לְשׁוֹנָהּ מְצוּדָהּ;
סַכֵּל עֲצָתָהּ, אֲחִי בִין, תָּמִיר בְּקָלוֹן כְּבוֹדָהּ,
חוּשָׁה וְתֵן לַצְּמִיתֻת סֵפֶר כְּרִיתֻת בְּיָדָהּ!

4

יִזְכֹּר גֶּבֶר בִּימֵי חַיָּיו, כִּי לַמָּוֶת הוּא לָקוּחַ,
וּלְאַט יִסַּע כָּל־יוֹם מַסָּע, אָכֵן יַחְשֹׁב כִּי יָנוּחַ,
הוֹמֶה אֶל־אִישׁ שֹׁקֵט עַל־צִי, אַךְ יֵדֶא עַל־כַּנְפֵי־רוּחַ!

5

חִנָּם אֲדָמָה תַּעֲדֶה עֶדְיָהּ, אוּלַי פְּתָיִים יַחְמְדוּ יָפְיָהּ,
הַבֹּעֲרִים תַּשִּׁיא בְּמַשְׂכִּיּוֹת חֵילָהּ, וְתַסִּיתֵם בְּטוּב מִשְׁיָהּ,
וַתַּעֲצִיב אֹתָם בְּרֹב צִירֵי יָגוֹן, וְכִמְעַט קֹט יְהִי צָרְיָהּ,
תַּאֲכִיל פְּתָיֵיהֶם מְעַט מִצּוּף חֵילָהּ — וְנַפְשׁוֹתָם תְּשַׁו שִׁבְיָהּ;
מִי זֶה יְשָׁאֵל בַּעֲדָהּ, חָשַׁב גִּנַּת חֲמֻדוֹת הִיא — וְזֶה־פִּרְיָהּ!

6

אֲשֶׁר בָּנָה עֲלֵי־אֶרֶץ מְעוֹנִים וּבָתֵּי־שֵׁן, וְהֵכִין בָּם עֲלִיּוֹת,
וְעַמְּדִים עֲלֵי בָתִּים רְצוּפִים מְרֻוָּחִים, וּמַחְמַדֵּי שְׂכִיּוֹת —
לְפִי־רֶגַע רְאִיתִימוֹ כְגַלִּים בְּלִי יוֹשֵׁב, וְאַרְמוֹנָיו שְׁאִיּוֹת;
אֱמֹר: אַיֵּה אֲשֶׁר בָּנוּ וְשָׁכְנוּ וְנַפְשׁוֹתָם, וְאַיֵּה הַגְּוִיּוֹת?
וּמַה־תִּקְוָה לְאִישׁ מָוֶת יְיַחֵל, וְעֵינָיו אֶל־שְׁאוֹל כָּל־יוֹם תְּלוּיוֹת?
כְּאִלּוּ הַזְּמָן נֹקֵד, וּמָוֶת כְּמַאְכֶלֶת, וְכָל־הַיְקוּם כְּשֵׂיוֹת!

7

קַו אַחֲרֵי קָו הָאֱנוֹשׁ יְדַל, וּמְעַט מְעַט יָמוּת עֲדֵי יִכְלֶה,
חָנָה — וּמַסַּע אַחֲרֵי מַסַּע יֵלֵךְ אֱלֵי־שַׁחַת, וְשָׁם יִבְלֶה!

8

צְאֶה לְךָ אֶל־חֲצַר מָוֶת וְהַבֵּט יְשֵׁנֶיהָ, וְתִהְיֶה בוֹשׁ וְנִכְלָם;
רְאֵה גוּפִים מְכֻסִּים בַּאֲבָנִים, וְהֶעָפָר יְצוּעֵיהֶם וְצִלָּם,
וְזֹאת הָיְתָה מְנוּחָתָם וְחֶלְקָם בְּעוֹד תֵּבֵל, וּבָתֵּימוֹ לְעוֹלָם!

9

וְכָל־שָׁנָה בְּהוֹן עוֹלָם וְחֵילוֹ, וְהֶאְמִין בַּזְּמָן הָרַע וְהֶבְלוֹ,
וּפִתָּהוּ בְחֶלְקַת מַאֲמָרָיו, וּבִלְשׁוֹנָם יְלָדָיו כִּזְבוּ־לוֹ,
דְּעָה כִּי יַשְׁקְ צוּפוֹ מִימִינוֹ, וְרֹאשׁ־פֶּתֶן יְרַוֶּה מִשְּׂמֹאלוֹ,
וּמַה־בֶּצַע בְּקִנְיַן לַאֲחִי לֵב, וּמֶה־הֹוֶה לְאָדָם בַּעֲמָלוֹ?

10

פְּנֵי הָאֵל לְבַד תָּמִיד אֲחַלֶּה, וְסוֹד לִבִּי לְאָדָם לֹא־אֲגַלֶּה,
וּמַה־בֶּצַע בְּיַד־גֶּבֶר לְגֶבֶר, וּמָה־הוֹעִיל בְּשִׂפְתֵי־רָשׁ לְנִקְלֶה?
מְאַס תֵּבֵל, אֲשֶׁר תַּשְׁפִּיל גְּאוֹנָהּ בְּיָדֶיהָ, וְקִנְיָנָהּ תְּבַלֶּה,
וּבָנִים יֶלְדָה הַמָּה שְׁנַיִם: בְּבַמְנָה — מֵת, וְעַל־גַּבָּהּ — מְחַלֶּה!

11

הֲרִמֹתִי לְאֵל עֶלְיוֹן יְמִינִי, אֲשֶׁר קָנָה שְׁחָקִים וַאֲדָמוֹת,
הֲכִי יֵשׁ בֵּין קְדֹשִׁים לַאֲנָשִׁים מְעוֹן־צֶדֶק, וְעוֹלָם לַנְּשָׁמוֹת,
וְיֹאבְדוּ הַפְּגָרִים בַּעֲפָרִים, וְלָעַד יִשְׁכְּנוּ מִדְבַּר יְשִׁימוֹת,
וְהָרֻחוֹת בְּהֵיכְלֵי הַהֲנָחוֹת — עֲלֵיהֶם תַּעֲבֹר רוּחַ נְעִמוֹת;
בְּנֵי אִישׁ, אִם־תְּמִיתוּן תַּאֲוַתְכֶם — תְּחִיוּ נַפְשְׁכֶם גַּם־אַחֲרֵי מוֹת!

12

שָׁלוֹם עֲלֵי גָרִים בְּתוֹךְ חֹרֵי עָפָר, וְהַשֹּׁכְנִים בְּאַשְׁמַנִּים,
הֵמָּה אֲשֶׁר הָיוּ אֱמֻנִים עַל תּוֹלָע וְהָאֹכְלִים לְמַעֲדַנִּים,
לֹא־יִנְחֲלוּ מִכָּל־כְּבוֹדָם כִּי גַּלִּים עֲלֵי גַבָּם וְצִיֻּנִים:
תִּמְהוּ, בְּנֵי תֵבֵל, בְּמַרְאֵיהֶם! הִנָּכְחוּ, הִוָּסְרוּ, בָּנִים!

13

קְבָרִים מִן־זְמָן קֶדֶם יְשָׁנִים, וּבָהֶם עָם שְׁנַת־עוֹלָם יְשֵׁנִים,
וְאֵין שִׂנְאָה וְלֹא קִנְאָה בְתוֹכָם, וְלֹא אַהֲבַת וְלֹא אֵיבַת שְׁכֵנִים,
וְלֹא־יָכְלוּ שְׂעִיפַי בַּחֲזוֹתָם, לְהַפְרִיד בֵּין עֲבָדִים לַאֲדֹנִים!

14

אֲשֶׁר נִסָּה זְמָן בֹּגֵד, מְצָאוֹ כְּאֹהֵב יַעֲטֶה מַעֲטֵה מְשַׂנֵּא,
יְפַתֶּה אַךְ בְּדָבָר רֵק, וַיַּחְלִיק אֲמָרָיו לוֹ — וְרָעָה לוֹ יְאַנֶּה,
עֲדֵי לוֹ יַחֲלִיף נֹעַר בְּזֹקֶן, וְעֹז פָּנָיו בְּיַד שֵׂיבָה יְשַׁנֶּה,
וְיִקָּרֵא בְּשֵׁם אֹהֵב בְּפִיהוּ, וְאָכֵן הוּא בְּעַד אוֹיֵב יְכֻנֶּה!

15

אֱנוֹשׁ יִרְאֶה יְקָר תֵּבֵל בְּעֵינֵי מְזִמָּתוֹ — יְהִי נִמְאָס בְּעֵינָיו,
בְּזָהָב לֹא־יָשִׂם כִּסְלוֹ, וְכֶסֶף לְמִבְטַחוֹ, וְיֵקַלּוּ לְפָנָיו,
בְּעוֹדוֹ יַהֲלֹם אֶת־יַהֲלֹמָיו, וְלֹא־יִפֶן בְּפָנָיו אֶל־פְּנִינָיו,
וְיָבִין, כִּי אֲשֶׁר אָצַר לְמוֹקֵשׁ לְמַעְגָּלָיו, וּמַטְבֵּחַ לְבָנָיו,
וְלוּ עַל־רֹאשׁ כְּסִיל קִנּוֹ יְכוֹנַן, וְעַל־גַּבֵּי בְנוֹת עַיִשׁ מְעוֹנָיו —
אֲזַי רוּחַ תְּלָאָה תַעֲבָר־בּוֹ, וְכַלַּתּוּ וְעֵצָיו וַאֲבָנָיו!

רַבִּי לֵוִי בֶּן־יַעֲקֹב אַלְתַּבָּאן

(בסרקוסטא, לערך ד"א תת"ם)

סְלִיחָה

לְךָ עֵינַי צְפִיּוֹת, פְּנֵה־נָא מִשָּׁמֶיךָ,
רְאֵה אֲדֹנָי כִּי־צַר־לִי מִפְּנֵי שְׁאוֹן קָמֶיךָ,
זֶה כַּמֶּה נָשָׂאתִי אָפוּנָה אֵמֶיךָ,
אֵין־מְתֹם בִּבְשָׂרִי מִפְּנֵי זַעְמֶךָ!

וְאָנֹכִי יְלוּד אִשָּׁה, נִלְכָּד בְּחַבְלֵי עֲוֹנִי,
בְּקִרְבִּי יָלִין תָּמִיד סִכְלִי וּמַחְשְׁבוֹת אוֹנִי,
וְחַם־לִבִּי עָלַי חוֹבִי וְתַם כֹּחִי וְסָר אוֹנִי,
וּמֵעַי מְאֹד חֳמַרְמָרוּ בְּהֶבְלִי וְאֶבְלִי וְאוֹנִי,
בַּהֲגִיגִי תִבְעַר־אֵשׁ דִּבַּרְתִּי בִּלְשׁוֹנִי,
וְאִם עֲוֹנִי עָנָה בִי — עֲשֵׂה־נָא לְמַעַן שְׁמֶךָ!

יָהּ חֶלְקִי וְצוּר חִזְקִי, קֹרֵא דֹרוֹת מֵרֹאשׁ,
זְכָר־עָנְיִי וּמְרוּדִי מָרוֹר וְלַעֲנָה וָרֹאשׁ,
וְדִמְעִי מָסוּךְ בְּדָמִי, וְצָרִי בְּגַבִּי יַחֲרוֹשׁ,
וְכִי־תְבַקֵּשׁ לַעֲוֹנִי וּלְחַטָּאתִי תִּדְרוֹשׁ,
תְּכַסֵּנִי גַעֲרָתְךָ מִכַּף־רֶגֶל וְעַד־רֹאשׁ;
הֲיֵשׁ מִיָּדְךָ מַצִּיל, הֲכִימֵי אֱנוֹשׁ יָמֶיךָ?

חַנּוּן חֲמֹל וְטוֹב תִּגְמֹל לְעַם שֹׁקְדֵי סִפֶּיךָ,
זְרֵה קָשְׁיָם בִּמְצוּלוֹת יָם, וְאַל־תְּדִינֵם בְּקִצְפֶּךָ,
וְאִם רָשְׁעוּ וְרַע זָרְעוּ, הֲלֹא קָצְרוּ זַעְפֶּךָ,
וְהוֹכַחְתָּם וַתָּשֶׁת עֲלֵיהֶם אֶת־כַּפֶּךָ —
רְפָא עַתָּה מְשׁוּבָתָם וְשׁוּב מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ,
וּמֵעַל הִנָּחֵם עַל־ הָרָעָה לְעַמֶּךָ!

רַבִּי יוֹסֵף בֶּן־סַהַל

(בקורטובא, מת ד״א תת״פד)

לְאֶחָד מִגְּדֹלֵי הַדּוֹר

וְיֵשׁ אִישִׁים חֲמָדוּךָ, וְהִנָּם   בְּתַחְתִּיּוֹת וְשָׁכַנְתָּ מְרוֹמִים,
וְאֵיכָה יַאֲבִיר גָּמָל כְּנֶשֶׁר,   וּבֶן־עַיִר כְּמוֹ יַלְדֵי רְתָמִים?
צְלַח וּרְכַב, גְּשִׁיאִי, כִּי בְנֵי־עָשׁ   וּמַזָּלוֹת לְמֶרְכַּבְתְּךָ רְתוּמִים,
וְאֹהֲבֶיךָ שְׂמֵחִים בַּהֲדָרְךָ,   כְּלֵיל שִׂמְחַת גְּאוּלִים מֵעֻנָּמִים,
וְאָמְנָם כִּי־שְׁנָתָם לֹא־עָרֵבָה   בְּלֵיל לֹא־יֶחֱזוּךָ בַחֲלֹמִים,
וְעָרֶיךָ כְּרֵעֶיךָ יְהוֹדוּן   לְךָ כִּי אֵין־לְךָ צָרִים וְקָמִים;
וְאֵיךְ תִּגְמֹל לְשָׁרֵי מַהֲלָלְךָ,   לְמַעַן חֹק עֲלֵי נַפְשָׁם מְקִימִים?
וְאִם הַשִּׁיר חֲלִי כָל־הַנְּשִׂיאִים —   שְׁבָחֶיךָ בְּאַף הַשִּׁיר נְזָמִים!
גְּבִיר נַפְשִׁי, לְךָ נַפְשִׁי רְצוּעָה   בְּמַרְצֵעַ חֲסָדִים מֵעֲלוּמִים,
וְאֵין עִמִּי לְבַד לָשׁוֹן וְלֵבָב,   נְתַתִּימוֹ לְךָ כִּשְׁדֵי חֲרָמִים:
בְּזֶה — אָשִׁיר לְךָ שִׁירֵי יְדִידֹת,   וְזֶה — אַעַל בְּאֵשׁ־אַהַב שְׁלָמִים,
וְהַכָּרַת פְּנֵי־אִישׁ תַּעֲנֶה־בּוֹ,   הֲלִבּוֹ נַעֲוֶה אוֹ בַר וְתָמִים,
וְיִנָּכֵר בְּשִׂפְתוֹתָיו לְמֵבִין,   הֲנִיבָיו נֶאֱמָנִים אִם־מְרֻמִּים. —
יְהִי־נָא צוּר לְךָ פֹּדֶה וְגֹאֵל,   וְיַטֶּה־לְּךָ כְּמוֹ נָהָר שְׁלוֹמִים,
וְכוֹכָב, מִמְּךָ דָרַךְ, יְגַדֵּל   אֱלֹהִים אֶת־שְׁמוֹ מִשִּׁמְךָ פְּעָמִים!

רַבִּי יְהוּדָה בֶּן־שְׁמוּאֵל הַלֵּוִי

(מטוליטולא, חי בקורטובה; נולד לערך ד״א תת״ם, ולערך תת״קי נסע ממצרים ירושלימה וַעֲקֵבֹתָיו בעלמו ולא נודעו עוד)

רְשֻׁיּוֹת

1

יְחִידָה, שַׁחֲרִי הָאֵל וְסִפְּיו, וְכִקְטֹרֶת תְּנִי שִׁירֵךְ בְּאַפָּיו!
הֲלֹא אִם־תִּרְדְּפִי הַבְלֵי זְמַנֵּךְ, וְתֹאמְרִי כִּי־אֱמֶת הֵם כָּל־כְּשָׁפָיו,
וְתֵזְלִי אַחֲרָיו לֵילֵךְ וְיוֹמֵךְ, וְתֶעְרַב לָךְ תְּנוּמָה מִנְּשָׁפָיו —
דְּעִי כִּי־אֵין בְּיָדֵיִךְ מְאוּמָה, אֲבָל עֵץ יָבְשׁוּ מָחָר עֲנָפָיו;
הֲיִי לִפְנֵי אֱלֹהַיִךְ וּמַלְכֵּךְ, אֲשֶׁר־בָּאת לַחֲסוֹת תַּחַת־כְּנָפָיו,
שְׁמוֹ יִגְדַּל וְיִתְקַדַּשׁ בְּפִי כֹל אֲשֶׁר נִשְׁמַת אֱלוֹהַּ חַי בְּאַפָּיו!

2

יְעִירוּנִי בְּשִׁמְךָ רַעְיוֹנָי, וְיָשִׂימוּ חֲסָדֶיךָ לְפָנָי,
הֱבִינוּנִי דְּבַר נֶפֶשׁ יְצַרְתָּהּ, קְשׁוּרָה בִי וְהִיא נִפְלָאת בְּעֵינָי,
וְלִבִּי רָאֲךָ וַיַּאֲמֶן בָּךְ, כְּאִלּוּ מָעֳמָד הָיָה בְּסִינָי;
דְּרַשְׁתִּיךָ בְּחֶזְיוֹנַי, וְעָבַר כְּבוֹדְךָ בִּי וְיָרַד בַּעֲנָנָי,
הֱקִימוּנִי שְׂעִיפַּי מִיְּצוּעַי לְבָרֵךְ שֵׁם כְּבוֹדְךָ, אֲדֹנָי!

3

יְדַעְתַּנִי בְּטֶרֶם תִּצְּרֵנִי, וְכָל־עוֹד רוּחֲךָ בִּי תִּנְּצְרֵנִי —
הֲיֵשׁ־לִי מַעֲמָד אִם־תֶּהְדְּפֵנִי, וְאִם לִי מַהֲלָךְ אִם־תַּעְצְרֵנִי?
וּמָה אֹמַר וּמַחְשָׁבִי בְּיָדְךָ, וּמָה אוּכַל עֲשׂה עַד־תַּעְזְרֵנִי?
דְּרַשְׁתִּיךָ בְּעֵת רָצוֹן — עֲנֵנִי, וְכַצִּנָּה רְצוֹנְךָ תַּעְטְרֵנִי,
הֲקִימֵנִי לְשַׁחֵר אֶת־דְּבִירְךָ, וְאֶת־שִׁמְךָ לְבָרֵךְ עוֹרְרֵנִי!

4

יְשֵׁנָה בְחֵיק יַלְדוּת, לְמָתַי תִּשְׁכְּבִי? דְּעִי כִּי־נְעוּרִים כַּנְּעֹרֶת נִנְעֲרוּ!
הֲלָעַד יְמֵי הַשַּׁחֲרוּת? קוּמִי צְאִי, רְאִי מַלְאֲכֵי שֵׂיבָה בְּמוּסָר שִׁחֲרוּ,
וְהִתְנַעֲרִי מִן־הַזְּמָן, כַּצִּפֳּרִים אֲשֶׁר מֵרְסִיסֵי לַיְלָה יִתְנַעֲרוּ;
דְּאִי כַדְּרוֹר לִמְצוֹא דְרוֹר מִמַּעֲלָךְ וּמִתּוֹלְדוֹת יָמִים כְּיַמִּים יִסְעֲרוּ,
הֲיִי אַחֲרֵי מַלְכֵּךְ מְרַחֶפֶת, בְּסוֹד נְשָׁמוֹת אֲשֶׁר אֶל־טוּב יְיָ נָהֲרוּ!

5

כָּל־כּוֹכְבֵי בֹקֶר לְךָ יָשִׁירוּ, כִּי־זָהֳרֵיהֶם מִמְּךָ יַזְהִירוּ,
וּבְנֵי אֱלֹהִים עֹמְדִים עַל־מִשְׁמְרוֹת, לַיִל וְיוֹם שֵׁם נֶאְדָּר יַאְדִּירוּ,
וּקְהַל קְדשִׁים קִבְּלוּ מֵהֶם, וְכָל־ שַׁחַר לְשַׁחֵר בֵּיתְךָ יָעִירוּ!

6

יְקָרָה שָׁכְנָה גְוִיָּהּ, כְּאוֹר יִשְׁכֹּן בְּמַאְפֵּלְיָה,
הֲלֹא תַחְמֹד פְּרִידַת גֵּו וְלָשׁוּב אֶל־גְּאוֹן עֶדְיָהּ,
וְתֹאכַל, יוֹם פְּרִידָתָהּ, פְּרִי דָתָהּ — וְזֶה־פִּרְיָהּ:
דְּבַשׁ־עֵדֶן וְצוּף־נֹעַם, לְהַשְׂבִּיעַ בְּטוּב עֶדְיָהּ,
הֲלִיכוֹת יָצְרָהּ תִּרְאֶה, וְתִשְׁכַּח אֶת־יְמֵי עָנְיָהּ,
תְּהַלֵּל אֶת־שְׁמוֹ עִם־כֹּל נְשָׁמָה שֶׁתְּהַלֵּל יָהּ!

*

מְתַרֵךְ

1

מִי־יִתְּנֵנִי עֶבֶד אֱלוֹהַּ עֹשֵׂנִי,
וִירַחֲקֵנִי כָל־הוֹד וְהוּא יְקָרִיבֵנִי!

יִצְרִי וְרֹעִי, נַפְשִׁי וְגֵוִי קָנִיתָ,
בַּנְתָּ לְרֵעִי וּמַחְשְׁבוֹתַי רָאִיתָ,
אָרְחִי וְרִבְעִי וְכָל־דְּרָכַי זֵרִיתָ;
אִם תַּעְזְרֵנִי — מִי זֶה אֲשֶׁר יַכְשִׁילֵנִי?
אוֹ תַעְצְרֵנִי — מִי בִלְתְּךָ יַתִּירֵנִי?

הֲמוּ קְרָבַי לִהְיוֹת קְרֹבִים אֵלֶיךָ,
אוּלָם עֲצָבַי יִרַחֲקוּם מֵעָלֶיךָ,
יַטּוּ נְתִיבַי מֵעַל נְתִיב מַעְגָּלֶיךָ;
יָהּ, לַמְּדֵנִי בַּאֲמִתְּךָ הַדְרִיכֵנִי,
וּלְאַט נְחֵנִי בַּדִּין, וְאַל־תַּרְשִׁיעֵנִי!

וַאֲנִי בְּעֶדְנָה לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ מִתְרַפֶּה,
אַף כִּי־בְזִקְנָה — מַה־זֶּה אֲיַחֵל וַאֲצַפֶּה?
אֵל נָא, רְפָא נָא, כִּי עִמְּךָ אֵל הַמַּרְפֵּא;
יוֹם תִּתְּשֵׁנִי זִקְנָה, וְכֹחִי יִנְשֵׁנִי,
אַל־תִּטְּשֵׁנִי, צוּרִי, וְאַל־תַּעַזְבֵנִי!

דַּכָּא וְאֻמְלָל אֵשֵׁב, וְחָרֵד לִרְגָעַי,
עָרוֹם וְשׁוֹלָל אֵלֵךְ בְּהַבְלֵי תַעְתּוּעַי,
וַאֲנִי מְחֹלָל מֵרֹב חֲטָאַי וּפְשָׁעַי;
בֵּינְךָ וּבֵינִי עָוֹן אֲשֶׁר יַבְדִּילֵנִי,
וַיַּחְשְׁכֵנִי לִרְאוֹת בְּאוֹרְךָ עֵינִי!

הַטֵּה לְבָבִי לַעֲבֹד עֲבֹדַת מַלְכוּתְךָ,
וּמַחֲשָׁבִי טַהֵר, לְדֵעָה אֱלָהוּתְךָ,
וּבְעֵת כְּאֵבִי אַל־נָא תְאַחֵר רְפוּאָתְךָ;
אֵלִי עֲנֵנִי, אַל־תֶּחֱשֶׁה וּתְעַנֵּנִי,
שְׁנִית קְנֵנִי וֶאֱמֹר לְעַבְדְּךָ: הִנֵּנִי!

2

שׁוּבִי נַפְשִׁי לִמְנוּחָיְכִי
כִּי יְיָ גָּמַל עָלָיְכִי!

יְקָרָה, מִיקָר יִצְרֵךְ לְקוּחָה,
קוּמִי, כִּי לֹא־זֹאת הַמְּנוּחָה!
הָאֹרַח רַב, קְחִי־לָךְ אֲרֻחָה —
עֵת לַעֲשׂוֹת חֵפֶץ עֹשָׂיְכִי!

הִנֵּה אֲנִי תוֹשָׁב כְּכָל־אֲבוֹתָי,
וּכְצֵל עוֹבֵר יֶתֶר שְׁנוֹתָי —
אִם־לֹא עַכְשָׁו, אִמְרִי, מָתַי
תִּפְדִּי מִשַּׁחַת חַיָּיְכִי?

וְאִם תִּהְיִי יִצְרֵךְ דֹּרֶשֶׁת
וּמִטֻּמְאָתֵךְ מִתְקַדֶּשֶׁת —
קִרְבִי, אַל־תִּירְאִי מִגֶּשֶׁת,
וַיְקָרִיבוּךְ אֵלָיו מַעֲשָׂיְכִי!

דֹּרֶכֶת עֹז, רְאִי עוֹלָמֵךְ,
וְאַל־יַבְטִיחוּךְ שִׁקְרֵי חֲלוֹמֵךְ;
קָצַר יוֹמֵךְ וְרָחַק מְקוֹמֵךְ —
דְּעִי מַה־תֹּאמְרִי לַאדֹנָיְכִי!

הֲלַחֲזוֹת בְּנֹעַם־יְיָ צָמִית
וּלְשָׁרֵת פָּנָיו עוֹלָמִית?
שׁוּבִי שׁוּבִי, הַשּׁוּלַמִּית,
אֶל־בֵּית אָבִיךְ כִּנְעוּרָיְכִי!

*

אוֹפָן

יָהּ, אָנָה אֶמְצָאֶךָּ? מְקוֹמְךָ נַעֲלָה וְנֶעְלָם!
וְאָנָה לֹא אֶמְצָאֶךָּ? כְּבוֹדְךָ מָלֵא עוֹלָם!

הַנִּמְצָא בַּקְּרָבִים, אַפְסֵי־אֶרֶץ הֵקִים,
הַמִּשְׂגָּב לַקְּרֹבִים, הַמִּבְטָח לָרְחֹקִים,
אַתָּה יֹשֵׁב כְּרוּבִים, אַתָּה שֹׁכֵן שְׁחָקִים,
תִּתְהַלֵּל בִּצְבָאֶךָ — וְאַתְּ עַל־רֹאשׁ מַהֲלָלָם,
גַּלְגַּל לֹא־יִשָּׂאֶךָ, אַף כִּי־חַדְרֵי אוּלָם!

וּבְהִנָּשְׂאֲךָ עֲלֵיהֶם עַל־כֵּס נִשָּׂא וָרָם,
אַתָּה קָרוֹב אֲלֵיהֶם מֵרוּחָם וּמִבְּשָׂרָם,
פִּיהֶם יָעִיד בָּהֶם, כִּי־אֵין בִּלְתְּךָ, יֹצְרָם;
מִי־זֶה לֹא יִרָאֲךָ — וְעֹל מַלְכוּתְךָ עֲלֵם,
אוֹ מִי לֹא יִקְרָאֲךָ — וְאַתָּה נוֹתֵן אָכְלָם!

דָּרַשְׁתִּי קִרְבָתְךָ, בְּכָל־לִבִּי קְרָאתִיךָ,
וּבְצֵאתִי לִקְרָאתְךָ — לִקְרָאתִי מְצָאתִיךָ,
וּבְפִלְאֵי גְבוּרָתְךָ בַּקֹּדֶשׁ חֲזִיתִיךָ;
מִי יֹאמַר לֹא־רָאֲךָ? הֵן שָׁמַיִם וְחֵילָם
יַגִּידוּ מוֹרָאֲךָ בְּלִי נִשְׁמַע קוֹלָם!

הַאָמְנָם כִּי־יֵשֵׁב אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם?
וּמַה־יַּחְשֹׁב כָּל־חֹשֵׁב, אֲשֶׁר בֶּעָפָר יְסוֹדָם?
וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹתָם וּכְבוֹדָם —
חַיּוֹת יוֹדוּ פִלְאֲךָ, הָעֹמְדוֹת בְּרוּם עוֹלָם,
עַל־רָאשֵׁיהֶם כִּסְאֲךָ — וְאַתָּה נֹשֵׂא כֻלָּם!

*

מְאֹרֹת

1

„יְרִיעוֹת שְׁלֹמֹה, אֵיךְ   בְּתוֹךְ אָהֳלֵי קֵדָר
שְׁנִיתֶם, וְלֹא תֹאַר   עֲלֵיכֶם וְלֹא הָדָר?
„הֲמוֹנִים, אֲשֶׁר שָׁכְנוּ   לְפָנִים בְּתוֹכֵנוּ,
חֳרָבוֹת עֲזָבוּנוּ   וּפֶרֶץ בְּלִי גֹדֵר,
וְהָלְכוּ כְלֵי־קֹדֶשׁ   בְּגוֹלָה וְהָיוּ חֹל —
וְאֵיךְ תִּשְׁאֲלוּ הָדָר   לְשׁוֹשָׁן בְּתוֹךְ דַּרְדַּר?"
„דְּחוּיֵי שְׁכֵנֵיהֶם —   דְּרוּשֵׁי אֲדֹנֵיהֶם,
לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא   וְאִישׁ לֹא־יְהִי נֶעְדָּר,
הֲדָרָם כְּרִאשׁוֹנָה   יְשׁוֹבֵב בְּאַחֲרוֹנָה,
וְיָאִיר כְּאוֹר שִׁבְעָה   מְאוֹרָם אֲשֶׁר קָדַר!"

2

יוֹם אוֹר בָּהִיר אוֹ עֵת זָמִיר   יַד עָמֵל לֹא יָנִיחַ,
לֹא יָרֵחַ יָקָר מַזְהִיר   יָגוֹן מִלֵּב מַקְשִׁיחַ,
דֶּלֶף טוֹרֵד בְּיוֹם סַגְרִיר   אֶת־שֵׁשׁ בִּלְתִּי יַמְרִיחַ —
אַךְ קִרְבָתְךָ אֵלִי אוֹקִיר,   הִיא שִׂמְחַת לֵב, לֹא יוֹם קָצִיר
וּרְתָקֶיךָ יַדִּיחַ   סִלּוֹן מַמְאִיר!

הוֹבִישׁ מַבָּט יוֹשְׁבִים כַּאבִּיר   מִבְצָר דֶּלֶת וּבְרִיחַ,
מָה־הוֹעִיל הוֹן וּזְהַב אוֹפִיר   וּסְחַר־כּוּשׁ כִּי יַצְלִיחַ?
לֹא הֶעְדִּיף מַרְבֶּה עַל־מַחְסִיר —   וּבְיוֹם מָחָר יוֹכִיחַ:
אָז יָשׁוּב יִרְאֶה, אָז יַכִּיר   בֵּין מַחֲזִיק בָּךְ לַאֲשֶׁר יָצִיר
וּדְרָכֶיךָ מַנִּיחַ,   מֵבִישׁ מַחְפִּיר!

וַאֲשֶׁר חָשַׁב כִּי שֵׁם יַשְׁאִיר,   אַחֲרָיו פֶּרַח יַפְרִיחַ,
יִתְבּוֹנֵן: אַיֵּה מִבְצַר עִיר,   אַיֵּה אֶרֶז יַצְמִיחַ?
אֵי מֵטַב נַגֵּן מַרְבֶּה שִׁיר,   אֵי בַּשַּׁעַר מוֹכִיחַ?
אֵין יוֹדֵעַ בָּם, אֵין מַזְכִּיר   בִּשְׁמָם, כִּי־נִשְׁכָּחוּ מֵעִיר,
אֵין שִׂיג לָהֶם, אֵין שִׂיחַ —   יָבֵשׁ חָצִיר!

דַּלּוּ עֵינַי אֶל־אֵל אַדִּיר, מֵרוֹם חֶבְיוֹן מַשְׁגִּיחַ,
וּבְחֶמְלָתוֹ אֶבְטַח כִּכְפִיר, כִּי־יְדָעָיו לֹא־יַזְנִיחַ,
שָׁרְשֵׁיהֶם לָנֶצַח יוֹתִיר, בִּלְתִּי נִדַּח יַדִּיחַ,
וּבְאוֹר חַיִּים לָהֶם יָאִיר, חַסְדּוֹ עַל־רָאשֵׁיהֶם שַׁפְרִיר,
וּכְאָב אֶת־בֵּן יוֹכִיחַ, אַהֲבָה יָעִיר!

הוֹלֵךְ וָאוֹר גֶּשֶׁף אַפִּיר, אֶל־קֵץ יִשְׁעוֹ יָפִיחַ,
תְּכוֹנֵן עִיר מִקְדָּשׁ וּדְבִיר, כִּדְבַר חוֹזֶה מַבְטִיחַ,
יָשׁוּב אֶל־כַּנּוֹ שַׂר וּגְבִיר, וּבְיִרְאַת אֵל יָרִיחַ,
יוֹרֵשׁ עֶצֶר בִּשְׁמוֹ יַכְתִּיר, וּלְוִיִּם יָשִׁיב אֶל־הַשִּׁיר,
וּפְנֵי כֹהֵן מָשִׁיחַ כַּיּוֹם יָאִיר!

*

אֲהָבוֹת

1

יָפוּ בְעֵינַי כָּל־דְּרָכֶיךָ, גַּם יָקְרוּ־לִי מַהֲלָכֶיךָ,
אֵין־בָּם לְאִישׁ מִכְשׁוֹל וְלֹא מוֹקֵשׁ, כִּי־אֵין פְּתַלְתֹּל בָּם וְלֹא עִקֵּשׁ,
הִתְהַלַּכְתִּי אָרְחֹתֶיךָ, כִּי־נִמְשַׁכְתִּי בַּעֲבֹתֶיךָ.

הִנֵּה בְךָ שִׂבְרִי וּמַאֲוַיַּי, אַתְּ צוּר־לְבָבִי, אַתְּ מְקוֹר חַיַּי,
עֵינַי הַדֶּרֶךְ נִכְסְפָה לִרְאוֹת, אַךְ זֹאת לְכָמְנִי בְּלִי יֵאוּת;
עֵת נִכְסַפְתִּי לִרְאוֹתֶךָ — הִסְתּוֹפַפְתִּי אֶל־בֵּיתֶךָ.

וְאֶסְבְּלָה סֵבֶל עֲוֹן עַמִּי, וְאִם אֱלֵי עֹל סֻבֳּלוֹ שִׁכְמִי,
לֹא־אֶפְרְשָׂה כַפַּי פְּנֵי אֵל זָר, כִּי־לֹא בְזוּלָתְךָ אֲנִי נֶעְזָר;
אִם נֶעֱבַדְתִּי עַל־דָּתֶךָ — לֹא־עָבַדְתִּי זוּלָתֶךָ.

דּוֹדִי, אֲשֶׁר יָדִי בְךָ תָרוּם, דַּלּוּ־לְךָ עֵינַי אֱלֵי מָרוֹם,
עֻזִּי וּמָעֻזִּי בְךָ סֶלָה, הֵן־תִּקְטְלֵנִי לְךָ אֲיַחֵלָה;
הֵן קִבַּלְתִּי עֶבְרָתֶךָ — כֵּן יִחַלְתִּי חֶמְלָתֶךָ!

הִתְאַמְּצָה נַפְשִׁי בַּעֲבֹדָתֶךָ, וַתֶּחֱזַק בִּכְנַף יְדִידוּתֶךָ,
כֹּל עָבְרוּ עָלַי חֲרוֹנֶיךָ — לֹא־שָׁכְחָה נַפְשִׁי רְצוֹנֶךָ,
הִתְחַזַּקְתִּי בִּבְרִיתֶךָ, מָה־אָהַבְתִּי תּוֹרָתֶךָ!

2

מַה־לַּאֲחוֹתִי כִּי חָשְׁבָה, יָמִים עַל־מָצוֹר נִצָּבָה?

יוֹנָה, מַה־לָּךְ תִּתְנוֹדֵדִי,
כְּצִפּוֹר עַל־גָּג תִּתְבּוֹדֵדִי,
לֵאמֹר: מָתַי בָּא מוֹעֲדִי?
בִּטְחִי לָךְ מֵאֲשֶׁר תִּפְחֲדִי —
הֵן תּוֹחַלְתֵּךְ לֹא־נִכְזָבָה, הוֹחִילִי הִנֵּה קָרְבָה!

„הַיּוֹם כַּמֶּה אוֹחִיל צֳרִי
לָחְלִי, חֻלֵּיתִי מֵחֳרִי
אַפֶּךָ, וַיֶּחְשַׁךְ תָּאֳרִי
אֹכַל מִמַּעֲלָלַי פְּרִי,
וּבְתַנּוּר לְהָטִים אֶשְׁכָּבָה מִיּוֹם שִׂמְחָתִי עָרְבָה!

וַיֹּאמְרוּ אוֹיְבַי: נוֹאָשָׁה
זֹאת מִישׁוּעָה, כִּי בוֹשֵׁשָׁה;
חַי גֹּאֲלָהּ — אֵיךְ לֹא־חָפְשָׁה,
לָנוּ לִצְמִיתֻת נִטָּשָׁה?
אָכֵן לַשֶּׁקֶר כֻּתְּבָה חָזוֹן, וּנְבוּאָה נִכְתְּבָה?“

„דַּי־לָךְ, רַעְיָתִי, הִנְנִי
מֵשִׁיב כָּבוֹד אֶל־מַחֲנִי,
אַכְרִית זָר מִנַּחֲלַת בָּנַי,
וּשְׁמִי אוֹדִיעַ, כִּי־אֲנִי
לִגְאוֹל נַחֲלָתִי אֶקְרְבָה, לְרַפֵּא לִמְשֻׁבָה שׁוֹבֵבָה!

הֵמָּה לִבִּי עֵת אֶזְכְּרָה
אַהֲבָה מִקֶּדֶם נוֹצְרָה,
לָשׁוֹן לֹא־תוּכַל סַפְּרָה,
כִּיקוֹד גֶּחָלִים בְּעֵרָה,
רוּחַ קִנְאָה בִּי נִשְׁבָּה, עַזָּה כַמָּוֶת אַהֲבָה!

*

גְּאֻלָּה

יְרוּשָׁלַםִ, לְמוּגַיִךְ הַשְׁקִי אֶת־כּוֹס מְרוֹרַיִךְ,
בָּאָה עֵת תַּעֲנוּגַיִךְ וְשָׁב הַצְּבִי אֶל־חֲדָרַיִךְ,
שִׁמְעִי מֵהֲמוֹן חוֹגְגַיִךְ שָׁלוֹם מִכָּל־עֲבָרַיִךְ:
חָגִּי יְהוּדָה חַגַּיִךְ, שַׁלְּמִי נְדָרָיִךְ!

הִבְטַחְתִּי לֵב נִבְהָלִים וְאַמְּצִי בִּרְכַּיִם נִכְשָׁלִים,
כִּי־עוֹד אַרְבָּעָה דְגָלִים, יְבֹאוּךְ בִּשְׁלֹשׁ רְגָלִים —
הַיְּהוּדִים הָאֲמֵלָלִים, אֲשֶׁר מֵאַהֲבָתֵךְ חוֹלִים,
מִתְאַבְּלַיִךְ וְנוּגַיִךְ, הַחֹנְנִים אֶת־עֲפָרַיִךְ!

וְאָמְרוּ מְכַבְּדַי עָלַי, כִּי סָר מֵעָלַי צִלִּי,
וַאֲנִי יָדַעְתִּי גֹּאֲלִי חָזָק, וְהוּא לַעֲשׂוֹת יַפְלִיא
כְּקֶדֶם, יוֹם הֵרִים דִּגְלִי לְשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלִי:
כֵּן יֵאָסֵף נִפְלָגַיִךְ, יְחַזֵּק בְּרִיחֵי שְׁעָרַיִךְ!

דַּל בֶּן־הַמֶּלֶךְ לָמָּה תַּחַת יַד לַחַץ וְדַחַק,
נָע וָנָד עַל־פְּנֵי אֲדָמָה, וּבַת־אֱדוֹם שֹׁכֶבֶת בְּחֵיק?
הוּא יִבְכֶּה — וּבֶן־הָאָמָה הַמִּצְרִית נֶגְדּוֹ מְצַחֵק:
כָּל־זֶה לִצְרֹף סִיגַיִךְ, וְלַהֲשִׁיבֵךְ אֶל־נְעוּרַיִךְ!

הִנֵּה הֶעָוֹן נִרְצָה וַאדֹנָי בְּעַמּוֹ רוֹצֶה,
וּלְנֶפֶשׁ קְצָרָה וְקָצָה צֳרִי וּתְעָלָה יִמָּצֵא,
וְרוּחַ מִמָּרוֹם יֵצֵא אֶל־כָּל־עֵמֶק מִקָּצֶה,
לְפַתַּח בַּהֲרוּגַיִךְ, וּלְשַׁלַּח אֲסִירָיִךְ!

*

סִלּוּק

אֱלֹהִים אֶל־מִי אַמְשִׁילֶךָ? וְאֵין עֲרֹךְ אֵלֶיךָ!
בַּמָּה אֲדַמֶּךָּ? וְכָל־דְּמוּת טֶבַע חֹתָמֶךָ,
גָּבַהְתָּ מִכָּל־מֶרְכָּבָה, וְגָאִיתָ מִכָּל־מַחֲשָׁבָה!
דְּבַר־מִי יְכַלְכְּלֶךָ, וּלְשׁוֹן־מִי תְכִילֶךָ?
הֲיֵשׁ לֵבָב יְגוּרֶךָ, וְיֵשׁ עַיִן תְּשׁוּרֶךָ?
וְאֶת־מִי נוֹעַצְתָּ וַיְבִינֶךָ — וְלֹא־נוֹצַר אֵל לְפָנֶיךָ!
זֶה עוֹלָמְךָ יְעִידֶךָ, כִּי־אֵין בִּלְעָדֶיךָ:
חָכְמָתְךָ בַּכֹּל מְבֹאֶרֶת, וְאוֹת חֹתָמְךָ נִכֶּרֶת.
טֶרֶם הָרִים יֻלָּדוּ, וְעַמּוּדֵי שַׁחַק עָמָדוּ,
יָשַׁבְתָּ מוֹשַׁב אֱלֹהִים — וְאֵין עֲמָקִים וְאֵין גְּבֹהִים;
כִּלְכַּלְתָּ הַכֹּל וְכֹל לֹא־יְכַלְכְּלֶךָ, וּמָלֵאתָ הַכֹּל וְכֹל לֹא־יְכִילֶךָ!
לְבָבוֹת עָמְדוּ מִלִּדְרֹשׁ, וּלְשֹׁנוֹת נִלְאוּ מִלְּפָרֵשׁ,
מַחְשְׁבוֹת חֲכָמִים יִתְמָהוּ, וְרַעְיוֹנֵי מְהִירִים יִתְמַהְמָהוּ;
נוֹרָא תְהִלּוֹת נִקְרֵאתָ, וְעַל־כָּל־תְּהִלָּה נַעֲלֵיתָ,
שַׂגִּיא־כֹחַ אֵיךְ נִפְלֵאתָ, וְהַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ מָלֵאתָ,
עָמֹק עָמֹק — מִי יִמְצָאֶנּוּ, וְרָחוֹק רָחוֹק — מִי יִרְאֶנּוּ!
פְּעָלֶיךָ הֵם הַדְּרוּשִׁים, אַף־אֱמוּנָתְךָ בִּקְהַל קְדֹשִׁים,
צִדְקָתְךָ הִיא הַנִּשְׁמַעַת, וְתוֹרָתְךָ הִיא הַנּוֹדַעַת,
קִרְבָתְךָ קְרוֹבָה לַשָּׁבִים, וּרְחוֹקָה מְאֹד מִן־הַשּׁוֹבָבִים;
רָאוּךָ הַנְּשָׁמוֹת הַטְּהוֹרוֹת — וְלֹא־נִצְרְכוּ לַמְּאֹרוֹת,
שְׁמֵעוּךָ בְּאָזְנֵי רַעְיוֹנֵיהֶם — כִּי תֶחֱרַשְׁנָה אָזְנֵיהֶם,
תָּמִיד קְדֻשָּׁתְךָ קוֹרְאוֹת: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת!

„יְיָ צְבָאוֹת" שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתֶךָ, „יְיָ אֶחָד" שֵׁם אֱלָהוּתֶךָ,
הֲמוֹן מַלְכוּתְךָ לֹא־יְסֻפַּר וְלֹא־יְדֻבָּר, וְאֶל־אֱלָהוּתְךָ שֵׁנִי לֹא־יְחֻבָּר,
וְכַמָּה פָנִים לְפָנִים הַנּוֹרָאִים, וְכַמָּה אֲחֹרִים לָאֲחֹרִים הַנִּרְאִים,
דִּגְלֵי מֶרְכָּבָה הֲקַמֹתָ לְעֵד וּלְאוֹת, כִּי הַדָּבָר מֵאֵת יְיָ צְבָאוֹת;
הַכֹּל עֲבָדֶיךָ מְשָׁרְתֵי פָנֶיךָ, גִּבֹּרֵי כֹחַ עֹשֵׂי רְצוֹנֶךָ,
הֵם הַנֶּעֱלָמִים מֵעֵינֵי בְרוּאֶיךָ, הֵם הַנִּרְאִים לְעֵינֵי נְבִיאֶיךָ,

לָהֶם יִקָּרְאוּ „רְחוֹקִים קְרוֹבִים“, וּבְאֵין הֲלִיכָה רָצִים וְשָׁבִים,
וַהֲלִיכוֹתָם הֲלִיכוֹת אֵלִי מַלְכִּי בַקֹּדֶשׁ, יְיָ בָם סִינַי בַּקֹּדֶשׁ,
יְדַבְּרוּ — וְאָכֵן בִּרְשְׁיוֹנֶךָ, וְיַעֲשׂוּ — וְאוּלָם בִּרְצוֹנֶךָ,
בְּזֹאת יֹאמְרוּ שֹׁמְעֵי מִלֵּיהֶם, כִּי פִּיךָ הַמְדַבֵּר אֲלֵיהֶם!

רֹאשׁ הַמֶּמְשָׁלָה הָרִאשֹׁנָה וְחֵילֵיהֶם, וְכָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם נֹשְׂאֵי כְלֵיהֶם,
שָׁכַן אוֹר עוֹלָם עֲלֵיהֶם, וַיְהִי שָׁלוֹם בְּאָהֳלֵיהֶם,
מַעְיַן חָכְמָה מֵאִתָּם יוֹצֵא, וּמְקוֹר חַיִּים עִמָּם יִמָּצֵא,
וְאֵין־חֹשֶׁךְ וְאֵין־צַלְמָוֶת, וְאֵין־חֶסְרוֹן וְאֵין־מָוֶת;
אַשְׁרֵי אִישׁ אֲשֶׁר בָּהֶם יִתְעָרֵב, לְהַקְדִּישׁ בִּקְדֻשָּׁתָם בֹּקֶר וָעֶרֶב,
לִקְרֹא כְּדָוִד לִקְרַאת מַעֲרָכָיו: בָּרֲכוּ יְיָ מַלְאָכָיו!

הַמֶּמְשָׁלָה הַשֵּׁנִית: צְבָא הַשָּׁמַיִם, וְחַיּוֹת מֶרְכָּבָה גַּבּוֹת מְלֵאֹת עֵינַיִם,
מִיְמִינִים וּמַשְׂמְאִלִים, רָצִים וְשָׁבִים — עֹמְדִים בִּרוּם עוֹלָם נִצָּבִים,
וְהָאוֹפַנִּים יִנָּשְׂאוּ לְעֻמָּתָם, וּלְהִשְׁתַּחֲוֹת לִשְׁכִינָתְךָ מְגַמָּתָם,
דִּגְלֵי רְבָבוֹת חֲיָלִים חֲיָלִים, כֻּלָּם תַּחְכְּמֹנִים וְרַבֵּי־פְעָלִים;
הָעֹלִים אַחֲרֵיהֶם: שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ, אִישׁ אֶל־מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זוֹרֵחַ;
לָהֶם יִתְחַבְּרוּ כָּל־כּוֹכְבֵי אוֹר, הַנִּתְּנִים לְמֶמְשָׁלוֹת רַבּוֹת וּלְמָאוֹר;
אֲלֵיהֶם יִלָּווּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם, וְהַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמָיִם,
דֹּרְשִׁים לַעֲבֹד עֲבֹדַת מֶמְשַׁלְתּוֹ, אִישׁ־אִישׁ מִמְּלַאכְתּוֹ,
וְאֵין לָמוֹ מִכְשׁוֹל וְלֹא מוֹקֵשׁ, וְאֵין בָּהֶם נִפְתָּל וְעִקֵּשׁ;
נֹתְנִים רְשׁוּת זֶה לָזֶה, וּמְקַבְּלִים רְשׁוּת זֶה מִזֶּה,
יַחַד יָרֹנּוּ יִשְׂאוּ קוֹלָם, בְּשֵׁם יְיָ אֵל עוֹלָם;
וְלָהֶם קָרָא מְשׁוֹרֵר בְּמִקְרָאָיו: בָּרֲכוּ יְיָ כָּל־צְבָאָיו!

הַמֶּמְשָׁלָה הַשְּׁלִישִׁית וַחֲיָלֶיהָ: הָאָרֶץ וְכָל־אֲשֶׁר עָלֶיהָ,
מִפְרְשֵׂי־רוּחַ וְאֵשׁ וְתֹלְדוֹתֵיהֶם, וְהַיַּמִּים וְכָל־אֲשֶׁר בָּהֶם,
תּוֹצְאוֹת אֵשׁ וּבָרָד וְשֶׁלֶג מֵאוֹצָרוֹ, וְרוּחַ סְעָרָה עֹשָׂה דְבָרוֹ,
וּפַלְגֵי־מַיִם בְּאִמְרָתוֹ הִתְפַּלָּגוּ, וְעַנְפֵי לְבָנוֹן בְּחָכְמָתוֹ הִשְׂתָּרָגוּ,
דֶּשֶׁא לִזְרֹעַ וְעֵץ לִנְטֹעַ, וְעֵשֶׂב הַשָּׂדֶה לַבְּהֵמָה לִשְׂבֹּעַ,

הִשְׁרִיץ דְּגֵי יַמִּים וְתַנִּינֵיהֶם, וּתְמוּנוֹת צִפֳּרֵי כָנָף לְמִינֵיהֶם,
עָרַךְ הַשֻּׁלְחָן וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ — בְּהֵמָה וָרֶמֶשׂ וְחַיְתוֹ־אָרֶץ,
לָתֵת הַכֹּל בְּיַד אָדָם פְּקִידֶךָ, תַּמְשִׁילֵהוּ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ,
עֵקֶב תּוֹצִיא מֵחֲלָצָיו מְלָכִים, מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים וּמַחֲנֵה מַלְאָכִים,
וּלְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשְׁךָ בְּרָאתָם, וּלְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתְךָ קְרָאתָם,
נִקְדַּשְׁתָּ בְתוֹכָם וְנִכְבַּדְתָּ, וּמִפִּי עוֹלְלִים וְיוֹנְקִים עֹז יִסַּדְתָּ,
יִתְגַּדֵּל עַל־כֹּל שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתֶךָ, בְּפִי עֹשֵׂי מְלַאכְתְּךָ וּשְׁלוּחֵי מַלְאֲכוּתֶךָ,
וּבְכֵן זֶמֶר נְעִים וְמְרוֹת לְעֹשָׂיו: בָּרְכוּ יְיָ כָּל־מַעֲשָׂיו!

בָּרְכוּ יְיָ בְּכָל־מְקוֹמוֹת מֶמְשַׁלְתּוֹ, אֵין־קָדוֹשׁ כַּיְיָ כִּי־אֵין בִּלְתּוֹ,
יְשֻׁרוּן אֲשֶׁר יָקָר מִזּוּלֵל הוֹצִיאוֹ, וַיַּמְשֵׁהוּ מִיָּם בְּיַד משֶׁה נְבִיאוֹ,
וַיּוֹרֶד כְּבוֹדוֹ לְמִקְדַּשׁ הֲדוֹמוֹ, וַיַּעַל גְּבִיאוֹ לְעַנְנֵי מְרוֹמוֹ,
מֶשֶׁךְ נְבוּאָה מָשַׁךְ לְיֹדְעָיו, וְרוּחַ נְדִיבָה שָׁפַךְ עַל־שֹׁמְעָיו,
הִדְרִיכָם בְּסֵדֶר עֲבֹדָתוֹ הַנְּכוֹנָה, לְדַמּוֹתָם לַמֶּמְשָׁלָה הָרִאשׁוֹנָה;
כְּמוֹהֶם כְּמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת מַקְדִּישִׁים, וְתוֹדוֹת קֹדֶשׁ מַקְרִיבִים וּמַגִּישִׁים,
פָּנָיו מְכַפְּרִים וּמִתְכַּפְּרִים, וּתְהִלּוֹת יְיָ מְסַפְּרִים,
וּמִתְעַטְּפִים כִּשְׂרָפִים וְאֶרְאֶלִּים, וְנִמְשָׁלִים לְתַרְשִׁישִׁים וְחַשְׁמַלִּים,
רָצִים וָאָצִים וּמִתְקַבְּצִים, וְלָלֶכֶת עִמְּךָ מִתְאַמְּצִים,
יִרְאָה לְבֵשִׁים וּמִתְבַּשְּׁשִׁים, מִתְאַשְּׁשִׁים לְעָבְדְּךָ וּמִתְקַשְּׁשִׁים,
מַעֲרִיצִים וּמַקְדִּישִׁים וּקְדֻשָּׁה מְשַׁלְּשִׁים, לְאֵל נַעֲרָץ בְּסוֹד־קְדֹשִׁים . . .

*

סְלִיחוֹת

1

יוֹנָה פוּתָה, יְקוּשַׁת כָּל־מַעֲבָר,
תִּרְאִי הַבָּר וְתִגְשִׁי הַמִּכְבָּר,
חֶלְקֵךְ עָבַר וְהַפַּח לֹא־נִשְׁבָּר —
וּמַה־תְּשִׁיבִי אֶת־שֹׁלְחֵךְ דָּבָר?

הֲתַקְשִׁי עוֹד רוּחֵךְ, עֲדֵי אָבַד נִצְחֵךְ
וְתַם לָרִיק כֹּחֵךְ? תְּנִי לֵב אֶל־אָרְחֵךְ
וְשִׂימִי עֵינֵכִי:
אֵי־מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי!

הַמְעַט מִמֵּךְ, מְשַׂחֶקֶת בְּתֵבֵל,
בְּתַעֲנוּגֵי זְמַן כִּשְׁנֵי יוֹבֵל?
בַּחשֶׁךְ בָּאת וְתֵלְכִי בַהֶבֶל —
הִנָּזְרִי, כִּי־קָרְבוּ יְמֵי אֵבֶל,
נְטִי מִתַּעְתֻּעִים וְהַבְלֵי שַׁעֲשׁוּעִים,
וְקִרְעִי לִרְגָעִים לְבָבֵךְ לִקְרָעִים
וְקִרְאִי לַבֶּכִי:
אֵי־מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי!

וְאִם־לֹא עַתָּה תִתְנַצְּלִי עֶדְיֵךְ,
מָתַי תּוּכְלִי לְשַׁלֵּם אֶת־נִשְׁיֵךְ
מִדְּמֵי מִרְיֵךְ וּמַחוֹבוֹת קָשְׁיֵךְ?
עֲוֹנֵךְ חָלְיֵךְ — וְתַעֲנִיתֵךְ צָרְיֵךְ,
בְּוִדּוּיֵךְ דַּיֵּךְ, בְּהַשְׁמִיעֵךְ בִּכְיֵךְ,
וְרָאָה אֶת־עָנְיֵךְ מְמִיתֵךְ וּמְחַיֵּךְ
וְנָשָׂא עֲוֹנֵכִי —
אֵי־מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי!

דִּבְרֵי עֲוֹנוֹת, אֲשֶׁר רֹאשֵׁךְ עָבְרוּ,
גָּאָה לְבָבֵךְ — וְהֵם גָּאוּ וְגָבְרוּ,
וְאִם יִשָּׁבֵר לְבָבֵךְ — יִשָּׁבְרוּ;
הִכּוֹנִי, כִּי לְמִלְחַמְתֵּךְ חָבְרוּ,
הֲדִיחִים מִקִּרְבֵּךְ וְטַהֲרִי אֶת־חֻבֵּךְ,
וְהַקְרִיבִי לִבֵּךְ וְהַקְטִירִי חֶלְבֵּךְ
וְדִמְעָתֵךְ נַסֵּכִי:
אֵי־מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי!

הִנָּךְ יָפָה, לְחַמָּה נִמְשֶׁלֶת,
לוּלֵי הֱיוֹתֵךְ בְּדָמִים מִתְגֹּלֶלֶת;
לֹא מְטֹהָרָה אֲבָל מִתְגָּאֶלֶת —
וְאֵיךְ נִגְאֶלֶת נְשָׁמָה נִגְעֶלֶת?
הַרְבִּי־לָךְ בֹּרִית, וּבַקְּשִׁי הָאַחֲרִית,
וְתָבוֹאִי בִּבְרִית, וּמִגְּדֵי־שָׁוְא אָרִית
זְרִי מִתּוֹכֵכִי:
אֵי־מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי!

2

יָשֵׁן אַל־תֵּרָדֵם וַעֲזֹב הִתְלַהְלָהֶךָ,
הַרְחֵק דַּרְכֵי אָדָם וְשׁוּר דַּרְכֵי גָּבֹהֶיךָ,
וְרוּץ לַעֲבֹד צוּר קֶדֶם, כְּרוּץ כּוֹכְבֵי נְגֹהֶיךָ,
דַּי־לָךְ, מַה־לְּךָ נִרְדָּם? קוּם, קְרָא אֶל־אֱלֹהֶיךָ!

הָקֵץ לִרְאוֹת שָׁמָיו וְאֶת־מַעֲשֵׂה אֶצְבְּעוֹתָיו,
וְהַבֵּט אָהֳלֵי מְרוֹמָיו תְּלוּיִם בִּזְרוֹעוֹתָיו,
וְכוֹכָבִים חוֹתָמָיו, פִּתּוּחֵי טַבְּעוֹתָיו,
וּפְחַד מִפְּנֵי אֵימָיו, וְיַחֵל אֶת־יְשׁוּעוֹתָיו,
פֶּן־זְמָן יַגְבִּיהֶךָ — וְרָם לְבָבְךָ בְּגָבְהֶךָ!

וְצֵא בַּחֲצוֹת הַלֵּילוֹת בְּעִקְּבֵי אַנְשֵׁי שֵׁמוֹת,
אֲשֶׁר בִּלְשׁוֹנָם תְּהִלּוֹת וְאֵין תּוֹכָם תּוֹךְ וּמִרְמוֹת,
לֵילוֹתֵיהֶם תְּפִלּוֹת וִימוֹתֵיהֶם צוֹמוֹת,
לָאֵל בִּלְבָבָם מְסִלּוֹת וְלָהֶם בְּכִסְאוֹ מְקוֹמוֹת,
דַּרְכָּם סֻלָּם לַעֲלוֹת עַד יְיָ אֱלֹהֶיךָ!

דְּמָעוֹת תַּזִּיל עֵינְךָ וְתִתְחָרֵט עַל־פְּשָׁעִים,
וְהִתְחַנֵּן לְמוּל קוֹנְךָ וְאַל־תִּתְחַר בַּמְּרֵעִים,
וְהַשְׁפֵּל מְאֹד אֶת־גְּאוֹנְךָ וְקַח הַטּוֹב כִּי נָעִים,
כַּבֵּד אֵל מֵהוֹנְךָ לְעֵת יַעֲלוּ מוֹשִׁיעִים
וְיִשְׂאוּ קוֹל הֲמוֹנְךָ: הִכּוֹן לִקְרַאת־אֱלֹהֶיךָ!

דַּלִּים עָפָר יְסוֹדָם: הַחָכְמָה מֵאָיִן?
וּמוֹתַר הָאָדָם מִן־הַבְּהֵמָה אָיִן —
רַק לִרְאוֹת צוּר כְּבוֹדָם רְאוֹת־לֵב לֹא רְאוֹת־עָיִן,
וּמוֹצָא מַעְיְנֵי סוֹדָם הַטּוֹבִים מִיָּיִן,
כִּי־כֵן, בָּשָׂר וָדָם, תִּמְצָא אֶת־אֱלֹהֶיךָ!

יָהּ, אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה, אֲשֶׁר כָּל־חֶפְצוֹ פָּעָל,
הַמֵּמִית וּמְחַיֶּה, מוֹרִיד שְׁאוֹל וַיָּעַל,
עֲמֹד לְמִשְׁפָּטוֹ וֶחְיֵה, וַעֲזֹב מֶרֶד וּמַעַל
לֵאמֹר: מָתַי וְאַיֵּה וּמַה־לְּמַטָּה וּמַה־לְּמָעַל —
וְאוּלָם תָּמִים תִּהְיֶה עִם יְיָ אֱלֹהֶיךָ!

*

בַּקָּשָׁה

אֲדֹנָי נֶגְדְּךָ כָל־תַּאֲוָתִי, וְאִם־לֹא אַעֲלֶנָּה עַל־שְׂפָתִי:
רְצוֹנְךָ אֶשְׁאֲלָה רֶגַע — וְאֶגְוַע, וּמִי־יִתֵּן וְתָבוֹא שֶׁאֱלָתִי,
וְאַפְקִיד אֶת־שְׁאָר רוּחִי בְּיָדְךָ, וְיָשַׁנְתִּי וְעָרְבָה לִּי שְׁנָתִי!
בְּרָחְקִי מִמְּךָ — מוֹתִי בְחַיַּי, וְאִם־אֶדְבַּק בְּךָ — חַיַּי בְּמוֹתִי —
אֲבָל לֹא־אֵדְעָה בַּמֶּה אֲקַדֵּם, וּמַה־תִּהְיֶה עֲבֹדָתִי וְדָתִי.
דְּרָכֶיךָ אֲדֹנָי לַמְּדֵנִי, וְשׁוּב מִמַּאֲסַר סִכְלוּת שְׁבוּתִי,
וְהוֹרֵנִי בְּעוֹד יֶשׁ־בִּי יְכֹלֶת לְהִתְעַנּוֹת, וְאַל־תִּבְזֶה עֱנוּתִי,
בְּטֶרֶם יוֹם אֱהִי עָלַי לְמַשָּׂא, וְיוֹם יִכְבַּד קְצָתִי עַל־קְצָתִי,
וְאִכָּנַע בְּעַל־כָּרְחִי, וְיֹאכַל עֲצָמַי עָשׁ וְנִלְאוּ מִשְׂאֵתִי,
וְאֶסַּע אֶל־מְקוֹם נָסְעוּ אֲבוֹתַי, וּבִמְקוֹם תַּחֲנֹתָם תַּחֲנֹתִי. —
כְּגֵר תּוֹשָׁב אֲנִי עַל־גַּב אֲדָמָה, וְאוּלָם כִּי בְּבִטְנָהּ נַחֲלָתִי;
נְעוּרַי עַד־הֲלוֹם עָשׂוּ לְנַפְשָׁם, וּמָתַי גַּם־אֲנִי אֶעֱשֶׂה לְבֵיתִי,
וְהָעוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן בְּלִבִּי מְנָעַנִי לְבַקֵּשׁ אַחֲרִיתִי?!
וְאֵיכָה אֶעֱבֹד יוֹצְרִי בְּעוֹדִי אֲסִיר יִצְרִי וְעֶבֶד תַּאֲוָתִי?
וְאֵיכָה מַעֲלָה רָמָה אֲבַקֵּשׁ, וּמָחָר תִּהְיֶה רִמָּה אֲחוֹתִי?
וְאֵיךְ יִיטַב בְּיוֹם טוֹבָה לְבָבִי, וְלֹא אֵדַע הֲיִיטַב מָחֳרָתִי,

וְהַיָּמִים וְהַלֵּילוֹת עֲרֵבִים   לְכַלּוֹת אֶת־שְׁאֵרִי עַד־כְּלוֹתִי,
וְלָרוּחַ יְזָרוּן מַחֲצִיתִי,   וְלֶעָפָר יְשִׁיבוּן מַחֲצִיתִי?!
וּמָה אֹמַר וְיִצְרִי יִרְדְּפֵנִי   כְּאוֹיֵב מִנְּעוּרַי עַד־בְּלוֹתִי?
וּמַה־לִּי בַזְּמָן אִם לֹא רְצוֹנְךָ,   וְאִם אֵינְךָ מְנָתִי מַה־מְּנָתִי? —
אֲנִי מִמַּעֲשִׂים שׁוֹלָל וְעָרוֹם,   וְצִדְקָתְךָ לְבַדָּהּ הִיא כְסוּתִי —
וְעוֹד מָה אַאֲרִיךְ לָשׁוֹן וְאֶשְׁאַל?   אֲדֹנָי נֶגְדְּךָ כָל־תַּאֲוָתִי!

*

תַּחֲנוּן

יְעִירוּנִי רַעְיוֹנַי   וְסוֹד לִבִּי וּמִשְׁאָלוֹ,
הֲגוֹת דִּבְרֵי תַחֲנוּנַי   בְּזִמְרַת אֵל וּמַהֲלָלוֹ,
וְלֹא אֶתֵּן שְׁנָת לְעֵינַי   חֲצוֹת לַיְלָה בִּגְלָלוֹ,
לַחֲזוֹת בְּנֹעַם־אֲדֹנָי   וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ!

הֱקִיצֹתִי וָאֶחְשֹׁב: מִי הוּא אֲשֶׁר הֱקִיצָנִי?
וְהִנֵּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב   תְּהִלּוֹתָיו הֶאִיצָנִי,
וְנָתַן בְּאָזְנַי קֶשֶׁב,   וְחִזְּקַנִי וְאִמְּצָנִי,
וְכָל־עוֹד רוּחִי הָשֵׁב   אֲבָרֵךְ אֲשֶׁר יְעָצָנִי,
צוּר, אֲשֶׁר הַנְּשָׁמָה לוֹ   וְהַגְּוִיָּה מִפְּעָלוֹ!

וָאֶתְפַּלֵּל לְפָנָיו —   וּבִתְפִלָּה אֶתְעַנָּג,
וּבָקְעוּ דִמְעֵי עֲנָנָיו —   וּמָתְקוּ מִצּוּף וּפַנָּג,
וְגָבַהּ לִבִּי בְעֵינָיו,   בְּעֵת נָמַס כַּדּוֹנָג,
כְּעֶבֶד לִפְנֵי אֲדֹנָיו   מִפַּחֲדוֹ יִתְמוֹגָג,
וְכִי יִזְכֹּר מַחְמַלּוֹ   יִנְשֶׁה אֶת־כָּל־עֲמָלוֹ!

דּוֹם לַיִל וְהִכָּבֵד   וְאַחַר שַׁחַר מְבוֹא,
עַד־יִתְרַצֶּה עֶבֶד   בְּתַחֲנוּנָיו אֶל־רַבּוֹ,
וְיִשְׁפֹּךְ דַּם לֵב וְכָבֵד,   וְיַגִּיד נִגְעֵי לִבּוֹ,
וְיִתְיַחֵד הָעֶבֶד   עִם־הַמֶּלֶךְ בִּמְסִבּוֹ,
וְיָשִׁיר וְיִשָּׂא מְשָׁלוֹ   לְשֵׁם דִּגְלוֹ וּמִגְדָּלוֹ!

הִנֵּה עֶבֶד עֲבָדִים לִפְנֵי מֶלֶךְ מְלָכִים
עָמַד, וְיָדָיו כְּבֵדִים וּדְמָעָיו נֶהֱלָכִים —
לְךָ יְצָרָיו נֶעֱבָדִים בְּעוֹד הַיָּיו נִמְשָׁכִים,
וְכָל־אֵבָרָיו מוֹדִים וּמִתְוַדִּים וּמְבָרְכִים,
סֶלָה לְרֹעַ מַעֲלָלוֹ, אֲשֶׁר כְּחוֹל מִשְׁקָלָיו!

*

פִּיּוּטִים קְטַנִּים

1

מֵאָז מְעוֹן הָאַהֲבָה הָיִיתָ, חָנוּ אֹהֲבַי כַּאֲשֶׁר חָנִיתָ —
תּוֹכָחוֹת מְרִיבַי עֲרַבְרְבֵי עַל־שִׁמְךָ, עֲזָבֵם — יְעַנּוּ אֶת־אֲשֶׁר עִנִּיתָ!
לָמְדוּ חֲרוֹנְךָ אֹיְבַי — וְאֹהֲבֵם, כִּי רָדְפוּ חָלָל אֲשֶׁר הִכִּיתָ;
מִיּוֹם בְּזִיתַנִי בְּזוּתַנִי אֲנִי — כִּי לֹא אֲכַבֵּד אֶת־אֲשֶׁר בָּזִיתָ;
עַד יַעֲבָר־זַעַם וְתִשְׁלַח עוֹד פְּדוּת אֶל־נַחֲלָתְךָ זֹאת אֲשֶׁר פָּדִיתָ.

2

יַעֲבֹר עָלַי רֻגְזְךָ כַּאֲשֶׁר עָבַר חֲרוֹנְךָ —
הַלְעוֹלָמִים שָׂנְאִי יַעֲמֹד בֵּינִי וּבֵינְךָ?
וַעֲדֵי מָתַי אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ עִמִּי — וְאֵינְךָ?
דַּד בְּכַנְפֵי הַכְּרֻבִים, הַפְּרֻשִׂים עַל־אֲרוֹנְךָ,
הֶעֱבַדְתַּנִי לְזָרִים — וַאֲנִי כְּבַת יְמִינְךָ!
גָּאֳלִי, לְגוֹאֵל הֲמוֹנִי רֹב וְהַשְׁקֵה כְּמַעְיָנְךָ!

3

יְדִידִי, הֲשָׁכַחְתָּ חֲנוֹתְךָ בְּבֵין שָׁדַי?
וְלָמָּה מְכַרְתַּנִי צְמִיתֻת לְמַעֲבִדַי?
הֲלֹא אָז בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה רְדַפְתִּיךָ,
וְשֵׂעִיר וְהַר־פָּארָן וְסִינַי וְהַר צַד,
וְהָיוּ לְךָ דוֹדַי וְהָיָה רְצוֹנְךָ בִּי —
וְאֵיךְ תַּחֲלֹק עַתָּה כְּבוֹדִי לְבִלְעָדַי?

דְּחוּיָה אֱלֵי שֵׂעִיר, הֲדוּפָה עֲדֵי קֵדָר,
בְּחוּנָה בְּכוּר יָוָן, מְעֻנָּה בְּעֹל מָדַי —
הֲיֵשׁ בִּלְתְּךָ גֹּאֵל וּבִלְתִּי אֲסִיר תִּקְוָה?
תְּנָה־עֻזְּךָ לִי, כִּי לְךָ אֶתְּנָה דוֹדַי!

4

יִיטַב בְּעֵינֶיךָ נְעִים שִׁירִי וּמֵיטַב מַהֲלָלִי,
הַהוֹד, אֲשֶׁר הִרְחִיק נְדֹד מִנִּי, לְרֹעַ מַעֲלָלִי,
וָאַחֲזֵק בִּכְנַף יְדִי־ דוֹתוֹ וְהוּא נוֹרָא וּפֶלִי;
דַּי־לִי כְּבוֹד שִׁמְךָ, וְהוּא חֶלְקִי לְבַד מִכָּל־עֲמָלִי;
הוֹסֵף כְּאֵב — אוֹסִיף אֱהֹב כִּי נִפְלְאָה אַהֲבָתְךָ לִי!

5

יַעֲלַת־חֵן, מִמְּעוֹנָהּ רְחֵקָה, אַהֲבָהּ כִּעֵס — וְלָמָּה צָחֲקָה?
צָחֲקָה עַל בַּת־אֱדוֹם וּבְנוֹת עֲרָב הַמְבַקְשׁוֹת לַחְשֹׁק הוֹד חִשְׁקָהּ!
הֵן פְּרָאִים הֵם — וְאֵיךְ יִדְמוּ אֱלֵי יַעֲלָה עַל־הַצְּבִי הִתְרַפְּקָה?
אֵי נְבוּאָה, אֵי מְנוֹרָה, אֵי אֲרוֹן הַבְּרִית, אֵי הַשְּׁכִינָה דְּבֵקָה?
אַל־מְשַׂנְאַי, אַל־תְּכַבּוּ אַהֲבָה, כִּי תְכַבּוּהָ וְהִיא אֵשׁ נִשָּׂקָה!

6

יְמִין אֲדֹנָי, הֲלֹא אַתְּ הָיִית לְעֵזֶר כְּנֶגְדִּי,
הֵיךְ תִּטְּשִׁינִי כְהַיּוֹם בְּבוֹר מְצוּקוֹת לְבַדִּי,
וּמִשְּׂאֵתִי תְלָאוֹת נֶהְפַּךְ לְחֶרֶב לְשַׁדִּי?!
דִּרְשִׁי חֲמָסִי, וְאַל־נָא אֶקָּרֵא אֲדֹנִי לַעֲבָדַי,
הִתְעוֹרְרִי לִי, כְּמֵאָז בִּילֵל יְשִׁמֹן בְּצַעֲדִי,
וְתִגְאֲלִי אֶת־אֲסִירֵךְ מִבֵּית עֲבָדִים וְתִפְדִּי!

7

בְּכָל־לִבִּי, אֱמֶת, וּבְכָל־מְאֹדִי אֲהַבְתִּיךָ, וּבְגִלּוּיִי וְסוֹדִי;
שִׁמְךָ נֶגְדִּי — וְאֵיךְ אֵלֵךְ לְבַדִּי? וְהוּא דוֹדִי — וְאֵיךְ אֵשֵׁב יְחִידִי?
וְהוּא נֵרִי — וְאֵיךְ יִדְעַךְ מְאוֹרִי? וְאֵיךְ אֶצְעַן — וְהוּא מִשְׁעָן בְּיָדִי!
הֱקִלּוּנִי מְתִים, לֹא יָדְעוּ כִּי קְלוֹנִי עַל־כְּבוֹד שִׁמְךָ כְּבוֹדִי —
מְקוֹר חַיַּי אֲבָרֶכְךָ בְּחַיַּי, וְזִמְרָתִי אֲזַמֶּרְךָ בְּעוֹדִי!

8

לִקְרַאת מְקוֹר חַיֵּי אֱמֶת אָרוּצָה, עַל־כֵּן בְּחַיֵּי שָׁוְא וָרִיק אָקֻצָה;
לִרְאוֹת פְּנֵי מַלְכִּי מְגַמָּתִי לְבַד, לֹא אֶעֱרֹץ בִּלְתּוֹ וְלֹא אַעֲרִיצָה!
מִי־יִתְּנֵנִי לַחֲזוֹתוֹ בַחֲלוֹם — אִישַׁן שְׁנַת־עוֹלָם וְלֹא אָקִיצָה,
לוּ אֶחֱזֶה פָנָיו בְּלִבִּי בָיְתָה — לֹא שָׁאֲלוּ עֵינַי לְהַבִּיט חוּצָה!

9

עַבְדֵי זְמָן עַבְדֵי עֲבָדִים הֵם — עֶבֶד אֲדֹנָי הוּא לְבַד חָפְשִׁי,
עַל־כֵּן בְּבַקֵּשׁ כָּל־אֱנוֹשׁ חֶלְקוֹ — חֶלְקִי אֲדֹנָי אָמְרָה נַפְשִׁי!

*

הַמְשׁוֹרֵר לְפִי מַהֲלָלוֹ

יוֹנָה תְקוֹנֵן עַל־אֲמִירֶיהָ, יֵמַר לְבָבִי לַאֲמָרֶיהָ,
כִּי אֶמְצְאָה מַכְאוֹב כְּמַכְאוֹבָהּ, וַיִּקְרֵנִי כֵן כְּמִקְרֶהָ:
אֶבְכֶּה עֲלֵי עַמִּי וּמוֹלַדְתִּי, כִּי־תֵבְךְּ הִיא עַל־בֵּית מְגוּרֶיהָ;
אֶבְכֶּה עֲלֵי אַנְשֵׁי גְאֻלָּתִי, כִּי־תֵבְךְּ עַל־פֵּרוּד חֲבֵרֶיהָ;
אֶבְכֶּה עֲלֵי יָמַי אֲשֶׁר חָלְפוּ, כִּי־תֵבְךְּ לִזְמַנֵּי נְעוּרֶיהָ;
קַצּוּ סְעִפַּי וְשָׁרָשַׁי יָמִים אֲשֶׁר קָצְצוּ אֲבָרֶיהָ;
מִכָּל־עֲבָרִים אֶמְצְאָה מוֹקֵשׁ, כַּמּוֹקְשִׁים לָהּ מֵעֲבָרֶיהָ;
מִיַּד לְיַד אֶפְחַד לְכָל־צַיָּד, כַּאֲשֶׁר תִּפְחַד מִמְּצֵרֶיהָ!
הָיוּ בְנֵי יָמִים בְּנֵי אַשְׁפָּה, וַאֲנִי כְמַטָּרָה לְיוֹרֶיהָ,
שָׁפְכוּ מְרֵרֵיהֶם מְרֵרָתִי, וַיְשַׁלְּחוּ אֵשׁ בֵּין בְּתָרֶיהָ;
לוּלֵא סְמָכַתְנִי נְדִיבַת הַ־ נֶּפֶשׁ, אֲשֶׁר רַע לֹא יְגֻרֶהָ,
מַתִּי בְגֵרוּתִי בְּתוֹךְ אֶרֶץ, חֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת סְדָרֶיהָ;
עָלְתָה כְמוֹ־שֶׁמֶשׁ וְחָלִילָה לַעֲזוֹב וְלָשׁוּב לַאֲחוֹרֶיהָ!
אֵיךְ אֶפְחֲדָה מֵאִישׁ — וְלִי נֶפֶשׁ חַתּוּ אֲרָיוֹת מִכְּפִירֶיהָ,
אֵיךְ אֶדְאֲגָה מֵרִישׁ — וְהַחָכְמָה אֶחְצֹב פְּנִינִים מֵהֲרָרֶיהָ;
אִם־אֶרְעֲבָה — הִנֵּה מְגָדֶיהָ, אוֹ אֶצְמְאָה — אֶמְצָא נְהָרֶיהָ!
אֵיךְ אֶשְׁבָּה שׁוֹמֵם — וְכִנּוֹרָהּ אִתִּי יְשַׁעְשֵׁעַ בְּשִׁירֶיהָ,

אֵיךְ אֶדְרְשָׁה רֵעַ יְשִׁיתֵנִי —   עֵת אֶשְׁמְעָה חָכְמַת דְּבָרֶיהָ,
נִבְלִי וְכִנּוֹרִי בְּפִי עֵטָהּ,   גַּנִּי וּפַרְדֵּסִי — סְפָרֶיהָ.
אִמְרוּ לְתֵבֵל תַּעֲשֶׂה חֶפְצָהּ —   חָזָק לְבָבִי מִשְּׁמִירֶיהָ,
אִם־אֶטְעֲמָה מִשְׁתֵּה שְׁמָנֶיהָ,   לֹא־אֶזְעֲמָה מִשְׁתֵּה שְׁמָרֶיהָ,
כִּי נִפְתָּה נַפְשִׁי עֲדֵי נָתְנָה   כִּדְבַשׁ בְּפִי קֶטֶב מְרִירֶיהָ.
תֶּאְסֹר אֲדָמָה — בִּלְעֲדֵי נַפְשִׁי,   מִבּוֹר אֲסִירֶיהָ אֲסִירֶהָ,
אֶתְפָּרְצָה מֵאֵת עֲבֹדָתָהּ,   אֶתְחַטְּאָה מִתּוֹךְ שְׁבָרֶיהָ,
לֹא־אֶחְמֹד יָפְיָהּ, וְאִם עָרְבָה   תָּמִיד לְמוּל פְּנֵי מְאוֹרֶיהָ;
בִּלְתִּי — הֱסִיתוּהוּ חֲדָרֶיהָ,   וַאֲנִי — חֲשַׁבְתִּימוֹ קְבָרֶיהָ,
הֵן אֶעֱזֹב הוֹנָהּ וּמַשְׂכִּיתָהּ,   כַּעֲזֹב נְשָׁמָה אֶת־פְּגָרֶיהָ!
הִתְנַבְּלָה — אֵיךְ אַאֲמִירֶהָ?   הִתְבָּאֲשָׁה — אֵיךְ לֹא אֲמִירֶהָ?
כִּי־כִתְּרוּ לָרַע כְּתָרֶיהָ,   וַיְּקַבְּצוּ פָארוּר פְּאֵרֶיהָ.
אִתִּי אֱמוּנָה לֹא אֲמִירֶהָ,   גַּם זֹאת בְּרִיתִי לֹא אֲפִירֶהָ,
וַאֲיַחֲלָה אוֹר מִפְּנֵי נָאוֹר —   אוּלַי יְבַקַּע אֶת־שְׁחָרֶיהָ,
אֶסְבֹּל וְאֶתְאַפֵּק לְצָרָתִי —   רֶגַע וְיִמַּסּוּ אֲסוּרֶיהָ;
הִנֵּה פְּקֻדָּתִי תְּעִירֵנִי,   אוֹחִיל לְיוֹם מוֹעֵד מְגוּרֶיהָ,
אוֹחִיל — וְאֵין שֵׁנָה לְעַפְעַפָּי,   צַפּוֹת לְעַפְעַפֵּי שְׁחָרֶיהָ,
נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תָּקוּם וְתִתְעוֹרֵר —   יִפְתַּח אֱלֹהִים לָהּ שְׁעָרֶיהָ!

*

שִׁירֵי יְדִידֻת

1

לְרַבִּי מֹשֶׁה בֶּן־עֶזְרָא

יְדַעְנוּךָ נְדֹד מִימֵי עֲלוּמִים,   וְנַחַל הַבְּכִי נַחַל קְדוּמִים;
הֲרַב עִם־הַזְּמָן עַל־לֹא חֲטָאָה?   וְעִם־יָמִים? וְאֵין עָוֹן לְיָמִים!
פְּלָכִים הֵם בְּקַו־צֶדֶק יְרוּצוּן,   וְאֵין נִפְתָּל וְעִקֵּשׁ בַּמְּרוֹמִים —
הֲזֶה חָדָשׁ? וְאֵין תֵּבֵל חֲדָשָׁה,   וְחֻקֶּיהָ בְּאֶצְבַּע אֵל רְשׁוּמִים,
וְאֵיךְ יִשְׁנוּ דְבָרֶיהָ? וְכֻלָּם   בְּמַטְבַּעַת יְמִין עֶלְיוֹן חֲתוּמִים,

וְכָל־סִבָּה מְצוּאָה בַּמְּסִבָּה, וְכָל־חָדָשׁ כְּבָר הָיָה פְּעָמִים!
וְלֹא־חֻבַּר אֱנוֹשׁ כִּי אִם־לְפֶרֶד, לְהוֹצִיא מִלְאֹם אֶחָד לְאֻמִּים,
וְלוּלֵא נִפְרְדוּ מֵאָז בְּנֵי אִישׁ, אֲזַי לֹא־מָלְאָה אֶרֶץ עֲמָמִים. —
וְיֵשׁ דָּבָר אֲשֶׁר יִיטַב וְיֵרַע, וּבוֹ שִׁקּוּי וְרָקָב לָעֲצָמִים;
בְּהִתְקַצֵּף אֱנוֹשׁ יוֹמוֹ יְקַלֵּל וְיִקֹּב אֶת־רְגָעָיו הַזְּעוּמִים,
וְהוּא הַיּוֹם יְבָרְכוּהוּ אֲחֵרִים, אֲשֶׁר אִתּוֹ יְבַלּוּ בַנְּעִימִים;
וְכָל־מַאֲכָל בְּפִי בָרִיא כְּנֹפֶת — וְהַנֹּפֶת בְּפִי חֹלֶה רְתָמִים;
וְדֹאֵג יֶחְשְׁכוּ אוֹרִים בְּעֵינָיו וְלֹא יִרְאֵם וְהֵם לוֹ נַעֲלָמִים —
כְּעֵינֵי יוֹם שָׁכַן עָנָן עֲלֵיהֶם לְנֹד מֹשֶׁה, וְהֵם יֹרְדוֹת וְרָמִים!
מְקוֹר חָכְמָה, אֲשֶׁר אֶמְצָא בְּפִיהוּ מְקוֹם הַפָּז וּמַחְצַב הַכְּתָמִים,
יְדִידוּת קָשְׁרָה נַפְשִׁי בְנַפְשׁוֹ, בְּעוֹד רִכְבֵי נְדֹד אֵינָם רְתוּמִים,
בְּעוֹד לֹא־נִסְּתָה נַפְשִׁי פְרִידָה, וְאִתָּנוּ בְנֵי יָמִים שְׁלֵמִים;
יְלָדוּנוּ בְנוֹת יָמִים פְּרֻדִים, וּבַת אַהֲבָה יְלָדַתְנוּ תְאוֹמִים,
אֱמֻנִים עֲלֵי־עֲרוּגַת הַבְּשָׂמִים, וִינְקֵי שֹׁד שְׁדֵי בַת הַכְּרָמִים!
זְכַרְתִּיךָ עֲלֵי הָרֵי בְתָרִים — תְּמוֹל הָיוּ בְךָ הָרֵי בְשָׂמִים —
וְעַפְעַפַּי מְגוֹלָלִים בְּדִמְעָה, וְהַדִּמְעָה מְגוֹלָלָה בְדָמִים;
זְכַרְתִּיךָ וְנִזְכַּרְתִּי לְיָמִים, עֲבָרְנוּמוֹ וְהָיוּ כַחֲלֹמִים. —
הֱמִירְךָ לִי זְמָן בֹּגֵד בְּכָל־אִישׁ, אֲשֶׁר לִבּוֹ קְרָב וּבְפִיו שְׁלוֹמִים,
אֲדַבֵּר־בָּם וְאִם אֶמְצָא בְּפִיהֶם תְּמוּרַת מַנְּךָ חָצִיר וְשׁוּמִים;
חֲמָסִי וַחֲמָתִי עַל־פְּתָאִים, אֲשֶׁר הֵמָּה בְּעֵינֵיהֶם חֲכָמִים,
אֲשֶׁר קָרְאוּ לְשִׁקְרֵיהֶם אֱמוּנוֹת, וְקָרְאוּ שֵׁם אֱמוּנָתִי קְסָמִים,
אֲשֶׁר זָרְעוּ וְקָצְרוּ שִׁבֳּלֵיהֶם וְשָׂמְחוּ בָם וְאִם הֵמָּה צְנֻמִים,
וְחִיצוֹנֵי דְבַר חָכְמָה חֲדָשִׁים, לְכַסּוֹת הַפְּנִינִים הַפְּנִימִים;
וְלִי נֵרוֹת אֲחַפֵּשׂ־בָּם חֲדָרָיו, וְאוֹצִיא מִגְּנָזָיו הַלְּשָׁמִים,
וְלֹא־אֶשְׁקֹט עֲדֵי תִשְׁתַּחֲוֶין, בְּחָכְמָה לַאֲלֻמָּתִי אֲלֻמִּים!
וְסָכָל כִּי יְבַקֶּשׁ־סוֹד עֲנִיתִיו: עֲלֵי אַף הַחֲזִיר מַה־לַּנְּזָמִים?
וְאֵיךְ עַל־לֹא מְקוֹם זֶרַע אֲבַקֵּשׁ עֲנָנַי לַעֲרֹף עָלָיו גְּשָׁמִים?
וְצָרְכִּי לַזְּמָן נָקֵל, וְנִדְמֶה כְּמוֹ־צָרְךָ נְשָׁמָה לַגְּשָׁמִים,
אֲשֶׁר מִדֵּי יְכִילוּהָ תְּחַיֵּם, וְאִם־נִלְאוּ — עֲזָבָתַם צְלָמִים. —

2

לְרַבִּי יְהוּדָה בֶּן־אָבוּן

הֵם הֵם יְמֵי תֵבֵל וְלֵילֶיהָ — אַל־נָא תְסִיתֵךְ בַּהֲבָלֶיהָ!
הִתְנַכְּרָה כִּי־לָבְשָׁה רִקְמָה, אָרְגוּ יְדֵי עָב־טַל פְּתִילֶיהָ,
רִקְמַת עֲרוּגַת צִיץ, עֲרוּכַת פָּז, מִמִּשְׁבְּצוֹת זָהָב מְעִילֶיהָ,
דִּמְעַת עֲנַן־בֹּקֶר עֲלֵי לֶחְיָהּ, כִּי־בִקְּרָהּ וַיֵּבְךְּ עָלֶיהָ;
לֹא גָלְתָה מַתַּת יְבוּלֶיהָ, עַד־קִנְאָה בִּצְבָא זְבֻלֶיהָ,
מֵאֵת עֲצֵי עֲבוֹת צְלָלֶיהָ, מִטַּלְלֵי אוֹרוֹת טְלָלֶיהָ,
רוּחַ שְׁמָחוֹת נָשְׁפָה נֶשֶׁף, וַיִּמְחֲאוּ־כַף כָּל־שְׁתִילֶיהָ,
כַּף תָּקְעוּ כִּי־תָקְעוּ דוֹדִים אֶת־אָהֳלֵיהֶם בֵּין אֲהָלֶיהָ,
תִּשְׁלַח לְחֹלֵי אַהֲבָה רֵיחַ, פֶּן־תִּגְּפֵם אַהֲבָה וְחֵילֶיהָ,
הִיא שׁוֹבְבָה רוּחָם וְחָשְׁבוּ כִּי מַתָּתָהּ לְאַהֲרֹן בֵּין יְבוּלֶיהָ. —
עַל־רִצְפַּת שֵׁשׁ שָׁחֲקוּ מַיִם, זַכּוּ כְּאַהֲבָתָם גְּחָלֶיהָ,
יִשְׁתַּקְשְׁקוּ גַלִּים וְיֶהֱמוּ עַד הָיוּ לְפִימוֹת עַל־כְּסָלֶיהָ. —
תִּסּוֹב עֲלֵיהֶם כּוֹס מְלֵאָה אוֹר, לֵב הַנְּזִירִים יַשְׁטְ עָלֶיהָ,
בַּת מֵי זְהַב אוֹפִיר גְּנָזֶיהָ, עַד־טָהֲרָה מִכָּל־בְּדִילֶיהָ,
אַל־תִּשְׁאֲלוּ עַל־מִלְחֲמוֹתֶיהָ, כִּי לוֹט וְנֹחַ מְחַלְלֶיהָ;
לֹא בָלְתָה אַךְ יָסְפָה עֶדְנָה עַד־הֵן — וְהִנֵּה דַם בְּתוּלֶיהָ!
יָפָה מְמָאֶנֶת לְהִסָּתֵר, תִּסְחַב סְבִיבָהּ אוֹר בְּשׁוּלֶיהָ,
לֹא־הֶעֱלִימוּהָ כְּלֵי־שֹׁהַם, אַךְ חֶבְאוּ תַּחַת מְעִילֶיהָ,
דַּלָּה וְכִמְעַט לֹא יְדָעֻנוּהָ, לוּלֵי בְשָׂמִים הֵם רְכִילֶיהָ,
כִּי רָקְחֶיהָ רָקְחֵי בֹשֶׂם, גַּם יִכְלֵי הַמֹּר בְּרַגְלֶיהָ;
תַּהֲרֹג — וְהִיא חַיֵּי הֲרוּגֶיהָ, תַּחְלִיא — וְהִיא מַרְפֵּא לְחָלֶיהָ,
לֹא־הֶעֱלִים עֵצָה בְּכִלְיוֹתַי מָשׂוֹשׂ אֲשֶׁר נֶחְבָּא בְּכֵלֶיהָ. —
כָּזֹה וְכָזֶה שִׁוְּתָה תֵבֵל נֶגְדִּי, לְנַשּׁוֹתִי עֲמָלֶיהָ,
כִּמְעַט וְאֹמַר בַּעֲדָהּ לֹא־זֹאת — לוּלֵי אֲשֶׁר אַכִּיר פְּעָלֶיהָ;
הִתְבָּאֲשָׁה עִם כָּל־נְדִיבֶיהָ, גַּם שָׁלְחָה יָד אֶל־אֲצִילֶיהָ,
לָרִים כְּסִילִים עַל־כְּסִילֶיהָ, וַעֲלוֹת נְפָלִים עַל־נְפִילֶיהָ;
תַּפְרִיד וְלֹא תַחְבִּיר, כְּאִלּוּ אֵל יַצֵּב עֲלֵי פֵרוּד גְּבוּלֶיהָ,
עֵת יַשְׂמְאִילוּ מַאֲמִינֶיהָ, אָז יַאֲמִינוּ מַשְׂמְאִילֶיהָ,

אֵין לָהּ בְּיָפְיָהּ מַחְמָד כִּי אִם   חָכְמָה וְהֵלֶךְ עַל־שְׁבִילֶיהָ,
וּרְאוּת פְּנֵי מַלְכָּהּ וְאַבִּירָהּ,   הַשַּׂר יְהוּדָה שַׂר חֲיָלֶיהָ;
הוּא הָחֱיָה חָכְמָה, וְאֵיךְ יֹאמְרוּ:   „חָכְמָה תְּחַיֶּה אֶת־בְּעָלֶיהָ״?
תֹּאמַר — וְהוּא פֵּשֶׁר אֲמָרֶיהָ,   תִּמְשֹׁל — וְהוּא עִנְיַן מְשָׁלֶיהָ,
בַּת רַעְיוֹנָהּ זָרְחָה לוֹ, אֲז   כִּימַת מְזִמָּה עִם־כְּסִילֶיהָ,
שִׁירֵי בְנֵי אָסָף יְרָאוּהָ   וַיִּתְּנוּ נִזְרָם לְרַגְלֶיהָ,
נָשְׁקוּ עֲפַר מִדְרַךְ נְעָלֶיהָ,   כִּי־יָרְאוּ לִנְשֹׁק נְעָלֶיהָ;
לֹא חָטְאָה כִּי־נִדְּבָה לַעֲבֹד   פֶּסֶל — אֲנִי כֹפֶר פְּסִילֶיהָ,
מֵאַהֲבָתָהּ פֶּרְקָה נִזְמָהּ,   לַעֲשׂוֹת עֲגִילִים לַעֲגָלֶיהָ!
אֵיךְ אָמְרָה כִּי־אֶכְפָּה עָלַי —   וַעֲדִי עֲדָיִים לִי בְּמִלֶּיהָ?!
לֹא־כָבְדוּ עָלַי דְּבָרָיו, לוּ   כָבְדוּ בְּרֹאשׁ כַּלָּה כְּלִילֶיהָ!
עוּרָה, אֲבִיר חָכְמָה, וְהִנָּעֵר,   יִשְׁתַּחֲווּ־לְךָ כָּל־שְׁחָלֶיהָ,
כִּי לִבְּךָ שָׁרְשָׁהּ וּמַטָּעָהּ,   וּלְשׁוֹנְךָ פִּרְיָהּ וְעָלֶיהָ,
מִי זֶה בְּמִלְחַמְתָּהּ אֲשֶׁר יַעְמֹד   נֶגְדְּךָ, וְאַתָּה רַב־פְּעָלֶיהָ,
וּלְךָ לְבַדְּךָ הִיא, וְזוּלָתְךָ   הָיוּ לְזָנָב, נֶחֱשָׁלֶיהָ!
הִנֵּה לְךָ בַּת אַהֲבָה מֵאֵת   נֶפֶשׁ, בְּךָ חִשְׁקָהּ וְגִילֶיהָ,
אִם־לֹא בְךָ תַּפִּיל חֲבָלֶיהָ —   תָּחִיל וְתִזְעַק בַּחֲבָלֶיהָ!

*

שִׁירֵי אַהֲבָה

1

מַה־לָּךְ, צְבִיָּה, תְּמָנְעִי צִירֵךְ   מִדּוֹד, צְלָעָיו מָלְאוּ צִירֵךְ?
לֹא תֵדְעִי כִּי־אֵין לְדוֹדֵךְ מִזְּמָן   בִּלְתִּי שְׁמֹעַ קוֹל שְׁלוֹמוֹתַיִךְ?
אִם הַפְּרִידָה עַל־שְׁנֵינוּ נִגְזְרָה,   עִמְדִי מְעַט עַד־אֶחֱזֶה פָּנַיִךְ!
לֹא־אֵדְעָה אִם בֵּין צְלָעַי נֶעֱצַר   לִבִּי וְאִם יֵלֵךְ לְמַסָּעַיִךְ.
חַי אַהֲבָה! זִכְרִי יְמֵי חִשְׁקֵךְ, כְּמוֹ   אֶזְכֹּר אֲנִי לֵילוֹת תְּשׁוּקוֹתַיִךְ,
כַּאֲשֶׁר דְּמוּתֵךְ בַּחֲלוֹמִי יַעֲבֹר,   כֵּן אֶעֶבְרָה־נָּא בַּחֲלוֹמוֹתַיִךְ!
בֵּינִי וּבֵינֵךְ יָם דְּמָעוֹת יֶהֱמוּ   גַלָּיו, וְלֹא־אוּכַל עֲבֹר אֵלַיִךְ,
אַךְ לוּ פְּעָמַיִךְ לַעֲבֹר קָרְבוּ,   אָז נִבְקְעוּ מֵימָיו לְכַף רַגְלַיִךְ.

לוּ אַחֲרֵי מוֹתִי בְּאָזְנַי יַעֲלֶה		קוֹל פַּעֲמֹן זָהָב עֲלֵי שׁוּלָיִךְ,
אוֹ תִשְׁאֲלִי לִשְׁלוֹם יְדִידֵךְ — מִשְּׁאוֹל		אֶשְׁאַל בְּדֹדַיִךְ וּבִשְׁלֹמָיִךְ!
אָכֵן עֲלֵי שָׁפְכֵךְ דְּמֵי לִבִּי שְׁנֵי		עֵדִים: לְחָיַיִךְ וְשִׂפְתוֹתָיִךְ —
אֵיךְ תֹּאמְרִי „לֹא־כֵן“ וְהֵם עֵדַי עֲלֵי		דָמִי וְעַל־כִּי שָׁפְכוּ יָדָיִךְ?!
מַה־תַּחְפְּצִי מוֹתִי? וְהֵן אֶחְפֹּץ אֲנִי		שָׁנִים לְהוֹסִיף עַל־שְׁנֵי חַיַּיִךְ,
אִם־תִּגְזְלִי נוּמִי בְּלֵיל חִשְׁקִי הֲלֹא		אֶתֵּן שְׁנָת עֵינַי לְעַפְעַפָּיִךְ!
מֵימֵי דְמָעוֹת לְחַכָּה אִשֵּׁךְ וְגַם		אַבְנֵי לְבָבוֹת שָׁחֲקוּ מֵימָיִךְ,
בָּאתִי בְּאֵשׁ חִשְׁקֵךְ וּמֵי בִכְיִי, אֲהָהּ,		לִבִּי בְּדִמְעוֹתַי וְגֶחָלָיִךְ!
בֵּין מַר וּמָתוֹק יַעֲמֹד לִבִּי, וְהֵם:		רֹאשׁ הַנְּדֹד וּדְבַשׁ נְשִׁיקוֹתָיִךְ
אַחֲרֵי דְבָרַיִךְ כְּפַתִּים רָקְעוּ		אֹתוֹ, פְּתִילִם קִצְּצוּ יָדָיִךְ.
מַרְאֵה דְמוּת אֹדֶם עֲלֵי סַפִּיר בְּעֵת		אֶרְאֶה שְׂפָתַיִךְ עֲלֵי שִׁנָּיִךְ,
שֶׁמֶשׁ בְּפָנַיִךְ, וְלַיִל תִּפְרְשִׂי		עַל־זָהֳרוֹ — עָבֵי קְוֻצּוֹתָיִךְ;
מֶשִׁי וְרִקְמָה הֵם כְּסוּת גּוּפֵךְ אֲבָל		הַחֵן וְהַיֹּפִי כְּסוּת עֵינָיִךְ,
מַשְׂכִּית עֲלָמוֹת מַעֲשֵׂה יַד־אִישׁ, וְאַתְּ —		הַהוֹד וְהַחֶמְדָּה שְׂכִיּוֹתָיִךְ;
חֶרֶם וְסַהַר, עָשׁ וְכִימָה קִנְּאוּ		לִהְיוֹת כְּאַחַיִךְ וְאַחְיוֹתָיִךְ,
בָּנִים וּבָנוֹת חָשְׁבוּ, אִם חֻפְּשׁוּ,		לִהְיוֹת עֲבָדַיִךְ וְשִׁפְחוֹתָיִךְ.
לֹא־אֶשְׁאֲלָה מֵהוֹן זְמָן חֶלְקִי לְבַד		מָחוּט שְׂפָתַיִךְ, חֲגוֹר מָתְנַיִךְ;
יַעְרִי וְדִבְשִׁי בֵּין שְׂפָתַיִךְ, כְּמוֹ		נִרְדִּי וּמֹרִי בֵּין שְׁנֵי שָׁדָיִךְ.
שַׂמְתִּיךְ כְּחוֹתָם עַל־יְמִינִי, לוּ אֲנִי		אֶהְיֶה כְחוֹתָם עַל־זְרוֹעוֹתָיִךְ;
אֶשְׁכַּח יְמִינִי מִשְּׂמֹאלִי, יַעֲלָה,		אִם־אֶשְׁכָּחָה אַהֲבַת כְּלוּלֹתָיִךְ
הֵמַר נְדֹד לִבִּי בְּזָכְרִי יַעֲרַת		נֹפֶת שְׂפָתַי מִנְּשִׁיקוֹתָיִךְ;
רֵיחִי בְּרֵיחַ מָר־דְּרוֹרֵךְ אֲמַהֲרָה,		אוּלַי בְּרֵיחִי אֶשָּׁקָה אַפָּיִךְ!
הִנֵּה כְבוֹד נָשִׁים תְּהִלָּתָן, וְאַתְּ —		כָּךְ נִכְבְּדוּ הַיּוֹם תְּהִלּוֹתָיִךְ;
בִּשְׂדֵה בְּנוֹת־חֵשֶׁק אֲלֻמּוֹת אַהֲבָה		תִּשְׁתַּחֲוֶין לַאֲלֻמּוֹתָיִךְ!
מִי־יִתְּנֵנִי אֶחְיֶה עַד־אֶעֱרֶה		בֹּשֶׂם וּמֹר מִבֵּין הֲלִיכוֹתָיִךְ;
לֹא־אֶשְׁמְעָה קוֹלֵךְ, אֲבָל אֶשְׁמַע עֲלֵי		סִתְרֵי לְבָבִי קוֹל צְעָדוֹתָיִךְ!
פִּקְדִי, בְּיוֹם פָּקְדֵךְ לְחַיּוֹת חַלְלֵי		חִשְׁקֵךְ וְיוֹם בּוֹ יְחְיוּ מֵתָיִךְ,
נַפְשִׁי לְהָשִׁיב אֶל־נְוָיָתִי, בְּיוֹם		נָסְעֵךְ בְּצֵאתֵךְ יֵצְאָה אַחֲרָיִךְ
בִּשְׁלוֹם יְדִידֵךְ, יַעֲלַת־חֵן, שַׁאֲלִי		אִם הַזְּמָן יִשְׁאַל שְׁאֵלוֹתָיִךְ;
שׁוּבִי, וְצוּרֵנוּ יְשִׁיבֵךְ אֶל־מְחוֹז		חֶפְצֵךְ וְאֶל־אֶרֶץ מְכֹרוֹתָיִךְ!

ב

אַתְּ צִפֹּרָה, צִבְיַת אַרְמוֹן,
וּשְׁכוּרָה בְּיֵין הָרִמּוֹן,
תְּמוּרָה וְתָנַע כְּאָמָּן,
אִמְרִי־נָא: הֲמִתּוֹךְ חֻמְּשֵׁךְ יִקְרָה, אוֹ שָׁכַרְתְּ מִתִּירוֹשֵׁךְ?

בְּסָעֲפֵךְ שְׁנֵי רִמּוֹנִים,
פִּרְהָצִיף בָּם עֵין שׁוֹנִים
בְּעַד צָעִיף דְּמוּת צִפְעוֹנִים,
נָחָשׁ בִּלְתִּי יְמֻשָּׁךְ — שַׂעֲרֵךְ, מַרְחִיק לְבָבוֹת נֹשֵׁךְ!

צִפְעוֹנִי, אֲבָל הָשְׁלַם לָךְ,
בַּת עֵינִי חֲמוּדָה כֻּלָּךְ,
כִּרְצוֹנִי לְאַט תִּתְהַלָּךְ;
רֵיחַ קִנָּמוֹן מַלְבּוּשֵׁךְ, אַבְרֵךְ יִקְרָא אֶל־פְּנֵי פָּרְשֵׁךְ!

בֹּאִי־נָא לְאַרְמוֹן וְגָרֵשׁ,
בַּת לְבָנָה — אֲבָל בַּת־חָרֶם,
בֶּאֱמוּנָה אֹתָךְ אֲאָרֵשׂ,
כִּי אֶצְמָא לְטַל מַלְקוֹשֵׁךְ, יַעֲרֵךְ הַפָּזוֹת בְּנַחַל דִּבְשֵׁךְ!

יְפַת־מַרְאֶה וְקוֹלֵךְ עָרֵב,
בָּךְ אֶרְאֶה יֹפִי מִתְעָרֵב,
מוֹצָאַי בֹּקֶר וָעֶרֶב,
עַל־לְחָיֵךְ וּשְׂעַר רֹאשֵׁךְ אֲבָרֵךְ: יֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ!

יַגִּיעַ זְמַן בַּת־צִיּוֹן,
לְהַרְגִּיעַ בְּתוֹךְ אַפִּרְיוֹן,
וְיָרִיעַ עֲלֵיהֶם עֶלְיוֹן:
קוּמִי לָךְ שְׁכוּנַת מֶשֶׁךְ, אוֹרֵךְ הִנֵּה־בָא חֲרַת שִׁמְשֵׁךְ!

3

לֵיל גִּלְּתָה אֵלַי צְבִיָּה נַעֲרָה   חַמַּת לְחָיֶיהָ וְצַמַּת שַׂעֲרָהּ,
צָהֹב כְּעֵין אֹדֶם בְּכַפּוֹתוֹ עֲלֵי   רַקַּת בְּדֹלַח לַח תְּמוּנַת תָּאֳרָהּ,
דָּמְתָה כְּשֶׁמֶשׁ, בַּעֲלוֹתָהּ תַּאְדִּים   אֶת־עַנְנֵי גֶשֶׁף בְּלַהַב זָהֳרָהּ!

4

לִקְרַאת חֲלַל חִשְׁקֵךְ קֶרֶב הַחֲזִיקִי,   וּבְאֵשׁ נְדֹד הָאַהֲבָה הַדְלִיקִי;
מָאַסְתְּ כִּי עַל־כֵּן תְּרִיקִין לִי חֲנִית,   וַאֲנִי בְּנַפְשִׁי אֶמְאֲסָה — הָרִיקִי!
רַעְיַת צְבִי, לֹא־טוֹב הֱיוֹת דּוֹדֵךְ שְׁבִי,   קִרְבִי וְרִכְבִי הַנְּדֹד הַרְחִיקִי,
עֶרֶשׂ דְּוָי הִפְכִי לְעֶרֶשׂ תַּעֲנוּג,   וּדְבַשׁ וְחָלָב אֹהֲבֵךְ הָנִיקִי!

5

חֵי הַבְּרִית, דּוֹדִי, וְחַיֶּיךָ וְחֵי   הָאַהֲבָה שֶׁיָּרְתָה בִּי חִצִּי:
אִם־לֹא אֱהִי עֶבֶד לְאַהֲבָה רְצֻעָה   אָזְנִי וְלִבִּי בִּתְּרָה בַּחֲצִי!

6

יוֹם שִׁעֲשַׁעְתִּיהוּ עֲלֵי בִרְכַּי —   וַיַּרְא תְּמוּנָתוֹ בְּאִישׁוֹנַי;
נָשַׁק שְׁתֵּי עֵינַי — מְתַעְתֵּעַ,   אֶת־תָּאֳרוֹ נָשַׁק וְלֹא עֵינַי!

7

(לְחָתָן בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ)

בְּכָל־אַף יַעֲלֶה רֵיחַ לְבוֹנָה,   בְּיוֹם הֵילֵל מְחֻבָּר אֶל־לְבָנָה,
וְעַל־כָּל־פַּאֲתֵי תֵבֵל נְהָרָה,   וְהָאוֹר צַח וְאֵין עָלָיו עֲנָנָה,
וְיִתְעַלֵּס לְבַב־כֹּל בָּאֳהָבִים,   וְנֶעֱלַס זְמַן בִּכְנַף רְנָנָה;
חֲדֵה וּשְׂמַח וְרַוֵּה עִם־כְּבוּדָּה   וּבַת־מֶלֶךְ כְּנִימָה שַׁאֲנָנָה,
הֲלֹא דוֹדִים יְרַוּוּךְ בְּדַדִּים   וּמַרְבַדִּים וְעֶרֶשׂ רַעֲנָנָה!

*

אַהֲבַת צִיּוֹן

1

לִבִּי בְמִזְרָח וְאָנֹכִי בְּסוֹף מַעֲרָב —   אֵיךְ אֶטְעֲמָה אֵת אֲשֶׁר־אֹכַל וְאֵיךְ יֶעֱרָב?
אֵיכָה אֲשַׁלֵּם נְדָרַי וֶאֱסָרַי, בְּעוֹד   צִיּוֹן בְּחֶבֶל אֱדוֹם וַאֲנִי בְּכֶבֶל עֲרָב?
יֵקַל בְּעֵינַי עֲזֹב כָּל־טוּב סְפָרַד, כְּמוֹ   יֵקַר בְּעֵינַי רְאוֹת עַפְרוֹת דְּבִיר נֶחֱרָב!

2

צִיּוֹן, הֲלֹא תִשְׁאֲלִי לִשְׁלוֹם אֲסִירַיִךְ,   דֹּרְשֵׁי שְׁלוֹמֵךְ, וְהֵם יֶתֶר עֲדָרָיִךְ?
מִיָּם וּמִזְרָח וּמִצָּפוֹן וְתֵימָן שְׁלוֹם   רָחוֹק וְקָרוֹב שְׂאִי מִכֹּל עֲבָרָיִךְ,
וּשְׁלוֹם אֲסִיר תַּאֲוָה, נֹתֵן דְּמָעָיו כְּטַל־   חֶרְמוֹן וְנִכְסָף לְרִדְתָּם עַל־הֲרָרָיִךְ!
לִבְכּוֹת עֱנוּתֵךְ אֲנִי תַנִּים, וְעֵת אֶחֱלֹם   שִׁיבַת שְׁבוּתֵךְ אֲנִי כִנּוֹר לְשִׁירָיִךְ!
לִבִּי לְבֵית־אֵל וְלִפְנִיאֵל מְאֹד יֶהֱמֶה,   וּלְמַחֲנַיִם וְכֹל פִּגְעֵי טְהוֹרָיִךְ,
שָׁם הַשְּׁכִינָה שְׁכֵנָה לָךְ, וְהַיֹּצְרֵךְ   פָּתַח לְמוּל שַׁעֲרֵי־שַׁחַק שְׁעָרָיִךְ,
וּכְבוֹד אֲדֹנָי לְבַד הָיָה מְאוֹרֵךְ, וְאֵין   שֶׁמֶשׁ וְסַהַר וְכוֹכָבִים מְאִירָיִךְ.
אֶבְחַר לְנַפְשִׁי לְהִשְׁתַּפֵּךְ בְּמָקוֹם אֲשֶׁר   רוּחַ אֱלֹהִים שְׁפוּכָה עַל־בְּחִירָיִךְ;
אַתְּ בֵּית מְלוּכָה וְאַתְּ כִּסֵּא אֲדֹנָי, וְאֵיךְ   יָשְׁבוּ עֲבָדִים עֲלֵי כִסְאוֹת גְּבִירָיִךְ?
מִי־יִתְּנֵנִי מְשׁוֹטֵט בַּמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר   נִגְלוּ אֱלֹהִים לְחֹזַיִךְ וְצִירָיִךְ,
מִי יַעֲשֶׂה־לִּי כְנָפַיִם וְאַרְחִיק נְדֹד,   אָנִיד לְבִתְרֵי לְבָבִי בֵּין בְּתָרָיִךְ;
אֶפֹּל לְאַפַּי עֲלֵי אַרְצֵךְ וְאֶרְצֶה אֲבָ־   נַיִךְ מְאֹד וַאֲחֹנֵן אֶת־עֲפָרָיִךְ,
אַף כִּי־בְעָמְדִי עֲלֵי קִבְרוֹת אֲבֹתַי וְאֶשְׁ־   תּוֹמֵם בְּחֶבְרוֹן עֲלֵי מִבְחַר קְבָרָיִךְ!
אֶעְבֹר בְּיַעְרֵךְ וְכַרְמִלֵּךְ וְאֶעְמֹד בְּגִלְ־   עָדֵךְ וְאֶשְׁתּוֹמֲמָה אֶל־הַר עֲבָרָיִךְ,
הַר הָעֲבָרִים וְהֹר הָהָר, אֲשֶׁר־שָׁם שְׁנֵי   אוֹרִים גְּדֹלִים מְאִירַיִךְ וּמוֹרָיִךְ.
חַיֵּי נְשָׁמוֹת אֲוִיר אַרְצֵךְ וּמִמָּר־דְּרוֹר   אַבְקַת עֲפָרֵךְ וְנֹפֶת צוּף נְהָרָיִךְ;
יִנְעַם לְנַפְשִׁי הֲלֹךְ עָרֹם וְיָחֵף עֲלֵי   חָרְבוֹת שְׁמָמָה אֲשֶׁר הָיוּ דְבִירָיִךְ,
בִּמְקוֹם אֲרוֹנֵךְ אֲשֶׁר נִגְנַז, וּבִמְקוֹם כְּרוּ־   בַיִךְ אֲשֶׁר שָׁכְנוּ חַדְרֵי חֲדָרָיִךְ!
אָגֹז וְאַשְׁלִיךְ פְּאֵר נִזְרִי וְאֶקֹּב זְמָן,   חִלֵּל בְּאֶרֶץ טְמֵאָה אֶת־נְזִירָיִךְ —
אֵיךְ יֶעֱרַב לִי אֲכֹל וּשְׁתוֹת בְּעֵת אֶחֱזֶה,   כִּי יִסְחֲבוּ הַכְּלָבִים אֶת־כְּפִירָיִךְ?
אוֹ אֵיךְ מְאוֹר יוֹם יְהִי מָתוֹק לְעֵינַי בְּעוֹד   אֶרְאֶה בְּפִי עֹרְבִים פִּגְרֵי נְשָׁרָיִךְ?
כּוֹס הַיְגוֹנִים, לְאַט! הַרְפִּי מְעַט, כִּי כְבָר   מָלְאוּ כְסָלַי וְנַפְשִׁי מַמְּרוֹרָיִךְ,

עֵת אֶזְכְּרָה אָהֳלָה אֶשְׁתֶּה חֲמָתֵךְ, וְאֶזְ־   כֹּר אָהֳלִיבָה — וְאֶמְצֶה אֶת־שְׁמָרָיִךְ!
צִיּוֹן כְּלִילַת יֳפִי, אַהֲבָה וְחֵן תִּקְשְׁרִי   מֵאָז, וּבָךְ נִקְשְׁרוּ נַפְשׁוֹת חֲבֵרָיִךְ,
הֵם הַשְּׂמֵחִים לְשַׁלְוָתֵךְ וְהַכּוֹאֲבִים   עַל־שׁוֹמֲמוּתֵךְ וּבֹכִים עַל־שְׁבָרָיִךְ;
מִבּוֹר שְׁבִי שׁוֹאֲפִים נֶגְדֵּךְ וּמִשְׁתַּחֲוִים   אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ אֱלֵי־נֹכַח שְׁעָרָיִךְ,
עֶדְרֵי הֲמוֹנֵךְ, אֲשֶׁר גָּלוּ וְהִתְפַּזְּרוּ   מֵהַר לְגִבְעָה, וְלֹא שָׁכְחוּ גְּדֵרָיִךְ,
הַמַּחֲזִיקִים בְּשׁוּלַיִךְ וּמִתְאַמְּצִים   לַעֲלוֹת וְלֶאְחֹז בְּסַנְסִנֵּי תְמָרָיִךְ.
שִׁנְעָר וּפַתְרוֹס הֲיַעַרְכוּךְ בְּגָדְלָם? וְאִם   הֶבְלָם יְדַמּוּ לְתֻמַּיִךְ וְאוּרָיִךְ,
אֶל־מִי יְדַמּוּ מְשִׁיחַיִךְ וְאֶל־מִי נְבִי־   אַיִךְ וְאֶל־מִי לְוִיַּיִךְ וְשָׁרָיִךְ?
יִשְׁנֶה וְיַחְלֹף כְּלִיל כָּל־מַמְלְכוֹת הָאֱלִיל,   חָסְנֵךְ לְעוֹלָם, לְדוֹר וָדוֹר נְזָרָיִךְ;
אִוָּךְ לְמוֹשָׁב אֱלֹהַיִךְ, וְאַשְׁרֵי אֱנוֹשׁ   יִבְחַר יְקָרֵב וְיִשְׁכֹּן בַּחֲצֵרָיִךְ!
אַשְׁרֵי מְחַכֶּה וְיַגִּיעַ וְיִרְאֶה עֲלוֹת   אוֹרֵךְ וְיִבָּקְעוּ עָלָיו שְׁחָרָיִךְ,
לִרְאוֹת בְּטוֹבַת בְּחִירַיִךְ וְלַעֲלֹז בְּשִׂמְ־   חָתֵךְ בְּשׁוּבֵךְ אֱלֵי קַדְמַת נְעוּרָיִךְ!

3

הַמְשׁוֹרֵר מְעוֹרֵר אֶת־נַפְשׁוֹ לָשׂוּם לְדֶרֶךְ פְּעָמָיו צִיּוֹנָה

הֲתִרְדֹּף נַעֲרוּת אַחַר חֲמִשִּׁים?   וְיָמֶיךָ לְהִתְעוֹפֵף חָמֻשִׁים!
וְתִבְרַח מֵעֲבֹדַת הָאֱלֹהִים,   וְתִכְסֹף אֶל־עֲבֹדַת הָאֲנָשִׁים,
וְתִדְרֹשׁ אֶת־פְּנֵי רַבִּים, וְתִטֹּשׁ   פְּנֵי אֶחָד לְכָל־חֵפֶץ דְּרוּשִׁים,
וְתֵעָצֵל לְהִצְטַיֵּד לְדַרְכָּךְ,   וְתִמְכֹּר חֶלְקְךָ בִּנְזִיד עֲדָשִׁים?
הֲלֹא אָמְרָה לְךָ עוֹד נַפְשְׁךָ: הוֹן! —   וְתַאֲוָתָהּ תְּבַכֵּר לָחֳדָשִׁים?
נְטֵה מֵעַל עֲצָתָהּ אֶל־עֲצַת־אֵל,   וְסוּר מֵעַל חֲמֵשֶׁת הָרְגָשִׁים,
וְהִתְרַצֵּה לְיֹצְרְךָ בְּיֶתֶר   יְמוֹתֶיךָ אֲשֶׁר אָצִים וְחָשִׁים,
וְאַל־תִּדְרֹשׁ בְּלֵב וָלֵב רְצוֹנוֹ,   וְאַל־תֵּלֶךְ לְךָ לִקְרַאת נְחָשִׁים;
הֱיֵה לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ עַז כְּנָמֵר   וְקַל כִּצְבִי וְגִבּוֹר כַּלְּיָשִׁים,
וְאַל־יִמּוֹט בְּלֵב יַמִּים לְבָבְךָ,   וְהָרִים תֶּחֱזֶה מָטִים וּמָשִׁים,
וּמַלָּחִים יְדֵיהֶם כַּמְּלָחִים,   וְחַכְמֵי הַחֲרָשִׁים מַחֲרִישִׁים,
שְׂמֵחִים הֹלְכִים נֹכַח פְּנֵיהֶם —   וְשָׁבִים אֶל־אֲחֹרֵיהֶם וּבֹשִׁים,
וְאַקְנִיּוֹנוֹס לְפָנֶיךָ לְמָנוֹס,   וְאֵין מִבְרָח לְךָ כִּי אִם־יְקוּשִׁים,
וְיָמוּטוּ וְיָנוּטוּ קְלָעִים,   וְיָנוּעוּ וְיָזוּעוּ קְרָשִׁים,

וְיַד־רוּחַ מְצַחֶקֶת בְּמַיִם,   כְּנֹשְׂאֵי הָעֳמָרִים בַּדִּיָשִׁים,
וּפַעַם תַּעֲשֶׂה מֵהֶם גְּרָנוֹת,   וּפַעַם תַּעֲשֶׂה מֵהֶם גְּדִישִׁים,
בְּעֵת הִתְגַּבְּרָם דָּמוּ אֲרָיוֹת,   וְעֵת הֶחָלְשָׁם דָּמוּ נְחָשִׁים,
וְרִאשֹׁנִים דְּלָקוּם אַחֲרֹנִים   כְּצִפְעֹנִים וְאֵין לָהֶם לְחָשִׁים;
וְצִי אַדִּיר כְּקַט יִפֹּל בְּאַדִּיר,   וְהַתֹּרֶן וְהַנֵּס נֶחֱלָשִׁים,
וְהַתֵּבָה וְקִנֶּיהָ נְבֻכִים,   כְּתַחְתִּיִּם שְׁנִיִּם כַּשְּׁלִשִׁים,
וּמשְׁכֵי הַחֲבָלִים — בַּחֲבָלִים,   וְנָשִׁים וַאֲנָשִׁים — נֶאֱנָשִׁים,
וְרוּחַ חֻבְלָה מֵחֹבְלֵיהֶם,   וְקָצוּ הַגְּוִיּוֹת בַּנְּפָשִׁים,
וְאֵין יִתְרוֹן לְחֹזֶק הַתְּרָנִים,   וְאֵין חֶמְדָּה לְתַחְבֻּלַת יְשִׁישִׁים,
וְנֶחֶשְׁבוּ לְקַשׁ תָּרְנֵי אֲרָזִים,   וְנֶהֶפְכוּ לְקָנִים הַבְּרוֹשִׁים,
וְנֵטֶל חוֹל בְּגַב הַיָּם כְּתֶבֶן,   וּבַרְזִלֵּי אֲדָנִים כַּחֲשָׁשִׁים,
וְעַם יִתְפַּלְּלוּ כָּל־אִישׁ לְקָדְשׁוֹ —   וְאַתְּ פֹּנֶה לְקֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים,
וְתִזְכֹּר מִפְלְאוֹת יַם־סוּף וְיַרְדֵּן,   אֲשֶׁר עַל־כָּל־לְבָבוֹת הֵם חֲרוּשִׁים,
תְּשַׁבֵּחַ לְמַשְׁבִּיחַ שְׁאוֹן יָם,   בְּעֵת שֶׁיִּגְרְשׁוּ מֵימָיו רְפָשִׁים,
וְתִזְכָּר־לוֹ זְכוּת לִבּוֹת תְּמֵאִים —   וְיִזְכָּר־לָךְ זְכוּת אָבוֹת קְדשִׁים!
יְחַדֵּשׁ נוֹרְאוֹתָיו כִּי תְחַדֵּשׁ   לְפָנָיו שִׁיר מְחוֹל מַחְלִים וּמוּשִׁים,
וְיָשִׁיב הַנְּשָׁמוֹת לַפְּגָרִים,   וְיִחְיוּ הָעֲצָמִים הַיְבֵשִׁים,
וְרֶגַע יִשְׁתְּקוּ גַלִּים, וְיִדְמוּ   עֲדָרִים עַל־פְּנֵי אֶרֶץ נְטֻשִׁים,
וְהַלַּיִל — כְּבוֹא שֶׁמֶשׁ בְּמַעֲלוֹת   צְבָא מָרוֹם וְעָלָיו שַׂר חֲמִשִּׁים —
כְּכוּשִׁית מִשְׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁהּ,   וְכִתְכֵלֶת בְּמִלֵּאת גְּבִישִׁים,
וְכוֹכָבִים בְּלֵב הַיָּם נְבֻכִים,   כְּגֵרִים מִמְּעוֹנֵיהֶם גְּרוּשִׁים,
וְכִדְמוּתָם בְּצַלְמָם יַעֲשׂוּ אוֹר   בְּלֵב הַיָּם כְּלֶהָבוֹת וְאִשִּׁים,
פְּנֵי מַיִם וְשָׁמַיִם עֲדֵי־יָם   עֲדֵי לַיִל מְטֹהָרִים לְטוּשִׁים,
וְיָם דּוֹמֶה לְרָקִיעַ בְּעֵינוֹ,   שְׁנֵיהֶם אָז שְׁנֵי יַמִּים חֲבוּשִׁים —
וּבֵינוֹתָם לְבָבִי יָם שְׁלִישִׁי,   בְּשׁוּא גַלֵּי שְׁבָחַי הַחֲדָשִׁים!

4

תְּשׁוּבַת הַמְשׁוֹרֵר לְמוֹכִיחוֹ עַל־תְּשׁוּקָתוֹ לָלֶכֶת לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

דְּבָרֶיךָ בְּמוֹר עֹבֵר רְקוּחִים,   וּמִצּוּר הַרְרֵי הַמּוֹר לְקֻחִים,
וְלָךְ וּלְבֵית אֲבֹתֶיךָ חֲמֻדוֹת,   אֲשֶׁר יִלְאוּ לְהַשִּׂיגָם שְׁבָחִים.

פְּגַשְׁתַּנִי בְּמִדְבָּרִים עֲרֵבִים, בְּתוֹכָם אֹרְבִים נֹשְׂאֵי שְׁלָחִים,
דְּבָרִים אָרְבוּ תוֹכָם דְּבוֹרִים, וְתוֹךְ יַעְרַת דְּבַשׁ קוֹצִים כְּסוּחִים. —
וְאִם כִּי־לֹא שְׁלוֹם שָׁלֵם יְבֻקַּשׁ בְּעוֹדָהּ מְלֵאָה עִוְרִים וּפִסְחִים —
לְמַעַן בֵּית אֱלֹהֵינוּ נְבַקֵּשׁ שְׁלוֹמָהּ, אוֹ בְּעַד רֵעִים וְאַחִים?
וְאִם כֶּן־הוּא כְּדִבְרֵיכֶם — רְאוּ חֵטְא עֲלֵי כָל־כֹּרְעִים נֶגְדָּהּ וְשׁחִים,
וְחֵטְא הזּרִים שְׁכָנוּהָ כְּגֵרִים וְקָנוּ שָׁם לְמֵתֵיהֶם צְרִיחִים;
וְתֹהוּ מַעֲשֵׂה אָבוֹת חֲנֻטִים, וּפִגְרֵיהֶם אֱלֵי אַרְצָהּ שְׁלוּחִים,
וְהָיוּ בַעֲבוּרָהּ נֶאֱנָחִים — וְהָאָרֶץ מְלֵאָה נֶאֱלָחִים;
וְלָרִיק מִזְבְּחוֹת אָבוֹת בְּנוּיִם, וְלַשָּׁוְא קֵרְבוּ שָׁם הַזְּבָחִים!
הֲטוֹב שֶׁיִּהְיוּ מֵתִים זְכוּרִים, וְהָאָרוֹן וְהַלֻּחוֹת שְׁכוּחִים?
נְשַׁחֵר אֶת־מְקוֹם שַׁחַת וְרִמָּה, וְנִטֹּשׁ אֶת־מְקוֹר חַיֵּי נְצָחִים?
הֲלָנוּ נַחֲלָה רַק מִקְדְּשֵׁי־אֵל — וְאֵיךְ נִהְיֶה לְהַר קָדְשׁוֹ שְׁכֵחִים?
הֲיֵשׁ לָנוּ בְּמִזְרָח אוֹ בְּמַעֲרָב מְקוֹם תִּקְוָה, נְהִי עָלָיו בְּטוּחִים,
אֲבָל אֶרֶץ אֲשֶׁר מְלֵאָה שְׁעָרִים, לְנֶגְדָּם שַׁעֲרֵי־שַׁחַק פְּתוּחִים,
כְּהַר סִינַי וְהַכַּרְמֶל וּבֵית־אֵל, וּבָתֵּי הַנְּבִיאִים הַשְּׁלוּחִים,
וְכִסְאוֹת כֹּהֲנֵי כִסֵּא אֲדֹנָי, וְכִסְאוֹת הַמְּלָכִים הַמְּשֻׁחִים,
וְלָנוּ גַּם־לְבָנֵינוּ יְעָדָהּ, וְאִם צִיִּים שְׁכָנוּהָ וְאֹחִים —
הֲלֹא כֵן נִתְּנָה קֶדֶם לְאָבוֹת, וְכֻלָּהּ נַחֲלַת קוֹצִים וְחֹחִים,
וְהֵם מִתְהַלְּכִים אָרְכָּהּ וְרָחְבָּהּ, כְּמִתְהַלֵּךְ בְּפַרְדֵּס בֵּין צְמָחִים,
וְהֵם גֵּרִים וְתוֹשָׁבִים וְדֹרְשִׁים מְקוֹם־קֶבֶר וּמָלוֹן שָׁם כְּאֹרְחִים,
וְשָׁם הִתְהַלְּכוּ לִפְנֵי אֲדֹנָי, וְלָמְדוּ הַשְּׁבִילִים הַנְּכֹחִים,
וְאָמְרוּ כִּי־רְפָאִים שָׁם יְקוּמוּן, וְיֵצְאוּ שֹׁכְבִים תַּחַת בְּרִיחִים,
וְכִי שָׁם תַּעֲלֹזְנָה הַגְּוִיּוֹת, וְתָשֹׁבְנָה נְפָשׁוֹת לַמְּנוּחִים!
רְאֵה נָא גַּם־רְאֵה, דוֹדִי, וְהָבֵן וְסוּר מִמּוֹקְשִׁים צִנִּים וּפַחִים,
וְאַל־תַּשִּׁיאֲךָ חָכְמַת יְוָנִית, אֲשֶׁר אֵין־לָהּ פְּרִי כִּי אִם־פְּרָחִים,
וּפִרְיָהּ כִּי אֲדָמָה לֹא רְקוּעָה, וְכִי לֹא אָהֳלֵי־שַׁחַק מְתוּחִים,
וְאֵין רֵאשִׁית לְכָל־מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, וְאֵין אַחֲרִית לְחִדּוּשׁ הַיְרָחִים. —
שְׁמַע דִּבְרֵי נְבוֹנֶיהָ נְבֻכִים, בְּנוּיִם עַל־יְסוֹד תֹּהוּ וְטִיחִים,
וְתָשׁוּב לָךְ בְּלֵב רֵיקָם וְנָעוּר, וּפֶה מָלֵא בְּרֹב שִׂגִים וְשִׂיחִים —
וְלָמָּה־זֶּה אֲבַקֶּשׁ־לִי אֳרָחוֹת עֲקַלְקַלּוֹת, וְאֶעֱזֹב אֵם אֳרָחִים?!

5

בִּהְיוֹתוֹ בַּדֶּרֶךְ צִיּוֹנָה

יְפֵה נוֹף, מְשׂוֹשׂ תֵּבֵל, קִרְיָה לְמֶלֶךְ רָב!
לְךָ נִכְסְפָה נַפְשִׁי מִפַּאֲתֵי מַעֲרָב,
הֲמוֹן רַחֲמַי נִכְמָר כִּי־אֶזְכְּרָה קֶדֶם:
כְּבוֹדֵךְ אֲשֶׁר גָּלָה, וְנָוֵךְ אֲשֶׁר חָרָב;
וּמִי־יִתְּנֵנִי עַל־ כַּנְפֵי נְשָׁרִים עַד
אֲרַוֶּה בְדִמְעָתִי עֲפָרֵךְ וְיִתְעָרָב!
דְּרַשְׁתִּיךְ וְאִם־מַלְכֵּךְ אֵין בָּךְ, וְאִם בִּמְקוֹם
צֳרִי גִלְעָדֵךְ נָחָשׁ שָׂרָף וְגַם־עַקְרָב —
הֲלֹא אֶת־אֲבָנַיִךְ אֲחֹנֵן וְאֶשָּׁקֵם,
וְטַעַם רְגָבַיִךְ לְפִי מִדְּבַשׁ יֶעֱרָב!

6

עַל־הַיָּם

הֲבָא מַבּוּל וְשָׂם תֵּבֵל חֳרָבָה? וְאֵין לִרְאוֹת פְּנֵי אֶרֶץ חֲרֵבָה,
וְאֵין אָדָם וְאֵין חַיָּה וְאֵין עוֹף — הֲסָף הַכֹּל וְשָׁכְבוּ מַעֲצֵבָה?
וּבִרְאוֹת הַר וְשׁוּחָה לִי מְנוּחָה, וְאֶרֶץ הָעֲרָבָה לִי עֲרֵבָה —
וְאַשְׁגִּיחַ לְכָל־עֵבֶר וְאֵין־כֹּל, אֲבָל מַיִם וְשָׁמַיִם וְתֵבָה,
וְלִוְיָתָן בְּהַרְתִּיחוֹ מְצוּלָה, וְאֶחְשֹׁב כִּי תְהוֹם יַחְשֹׁב לְשֵׂיבָה,
וְלֵב הַיָּם יְכַחֵשׁ בָּאֳנִיָּה, כְּאִלּוּ הִיא בְּיַד־הַיָּם גְּנֵבָה,
וְיָם יִזְעַף — וְנַפְשִׁי תַעֲלֹז, כִּי אֱלֵי מִקְדַּשׁ אֱלֹהֶיהָ קְרֵבָה!

7

עַל־הַיָּם

הֱצִיקַתְנִי תְשׁוּקָתִי לְאֵל חָי, לְשַׁחֵר אֶת־מְקוֹם כִּסְאוֹת מְשִׁיחָי,
עֲדֵי כִּי־לֹא נְטָשַׁתְנִי לְנַשֵּׁק בְּנֵי בֵיתִי וְאֶת־רֵעַי וְאֶחָי,
וְלֹא אֶבְכֶּה עֲלֵי פַרְדֵּס נְטַעְתִּיו וְהִשְׁקִיתִיו וְהִצְלִיחוּ צְמָחָי,
וְלֹא אֶזְכֹּר יְהוּדָה וַעֲזַרְאֵל, שְׁנֵי פִרְחֵי יְקָר, מִבְחַר פְּרָחָי,
וְאֶת־יִצְחָק, אֲשֶׁר כַּבֵּן חֲשַׁבְתִּיו, יְבוּל שִׁמְשִׁי וְטוּב גֶּרֶשׁ יְרָחָי,
וְכִמְעַט אֶשְׁכְּחָה בֵּית הַתְּפִלָּה, אֲשֶׁר הָיוּ בְמִדְרָשָׁיו מְנוּחָי,

וְאֶשְׁכַּח תַּעֲנוּגֵי שַׁבְּתֹתַי   וְהַדְרַת מוֹעֲדַי וּכְבוֹד פְּסָחַי,
וְאֶתֵּן אֶת־כְּבוֹדִי לַאֲחֵרִים,   וְאֶעֱזֹב לַפְּסִילִים אֶת־שְׁבָחַי;
הֲמִירוֹתִי בְּצֵל שִׂיחִים חֲדָרַי,   וּבִמְשֻׂכַּת סְבַךְ חֹסֶן בְּרִיחַי,
וְנַפְשִׁי שָׂבְעָה רָאשֵׁי בְשָׂמִים —   וְרֵיחַ נַעֲצוּץ שַׂמְתִּי רְקָחַי,
וְחָדַלְתִּי הֲלֹךְ עַל־כַּף וְעַל־אַף,   וְנָתַתִּי בְּלֵב יַמִּים אֳרָחַי,
עֲדֵי אֶמְצָא הֲדוֹם רַגְלֵי אֱלֹהַי —   וְשָׁמָּה אֶשְׁפְּכָה נַפְשִׁי וְשִׂיחַי,
וְאֶסְתּוֹפֵף בְּהַר קָדְשׁוֹ וְאַקְבִּיל   לְפִתְחֵי שַׁעֲרֵי־שַׁחַק פְּתָחַי,
וְאַפְרִיחַ בְּמֵי יַרְדֵּן נְרָדַי,   וְאַשְׁלִיחַ בְּשִׁלֹחַ שְׁלָחַי —
אֲדֹנָי לִי וְאֵיךְ אִירָא וְאֶפְחַד —   וּמַלְאַךְ רַחֲמָיו נֹשֵׂא שְׁלָחַי?
אֲהַלֵּל אֶת־שְׁמוֹ מְדֵי חֲיוֹתִי,   וְאוֹדֶנּוּ עֲדֵי נֵצַח נְצָחַי!

8

בְּלֵב יָם סֹעֵר

יַעַץ וּמְקִים   בִּמְרוֹם שְׁחָקִים,
וְעַל־יָם רְחֹקִים   צִדְקוֹ סָרַח,
לֹא לְאִישׁ דַּרְכּוֹ —   וְאִם אֵין כְּמַלְכּוֹ
שֶׁקֶר נִסְכּוֹ   וְלָרִיק יִטְרַח!
עָלָה מִבּוֹר   יוֹם רָץ לַעֲבוֹר
יָם, וְשָׂשׂ כְּגִבּוֹר   לָרוּץ אֹרַח,
חֶטְאוֹ עִקֵּשׁ   דַּרְכּוֹ בְמוֹקֵשׁ,
וּמַעֲרָב בִּקֵּשׁ   וְהִנֵּה מִזְרָח;
יָדַע כִּי־לֹא   בְּכֹחוֹ וְשִׂכְלוֹ
יַעֲמִיד רַגְלוֹ   וְיִסַּע וְיֶאֱרַח,
אָז שָׁב וְהוֹדָה   בְּנֶפֶשׁ חֲרֵדָה,
וּמֵרֹב עֲבֹדָה   קוֹל מַר יִצְרַח:
אָנָה אֵלֵךְ   מֵרוּחֶךָ,
וְאָנָה מִפָּ־   נֶיךָ אֶבְרַח!

הָמוּ גַלִּים   בְּרוּץ גַּלְגַּלִּים,
וְעָבִים וְקַלִּים   עַל־פְּנֵי הַיָּם,

קָדְרוּ שָׁמָיו, וְיֶחְמְרוּ מֵימָיו,
וְעָלוּ תְהוֹמָיו וְנָשְׂאוּ דָכְיָם,
וְסִיר יַרְתִּיחַ וְקוֹל יַצְרִיחַ,
וְאֵין מַשְׁבִּיחַ לַהֲמוֹן קָשְׁיָם,
וְרָפוּ חֲזָקִים, וְנֶחְלְקוּ אֲפִיקִים,
חֶצְיָם עֲמֻקִּים וְהָרִים חֶצְיָם,
וְהָאֳנִי חוֹלָה, יֹרְדָה וְעֹלָה,
וְעַיִן תֹּלָה לְחֹבְלִים אַיָּם:
וְלִבִּי מַחְשֶׁה — אֲקַוֶּה לְמַמְשֶׁה
כְּעַל יַד־מֹשֶׁה אַהֲרֹן וּמִרְיָם,
אֶקְרָא אֲדֹנָי וְאִירָא עֲוֹנָי,
פֶּן־תַּחֲנוּנַי יִהְיוּ טֹרַח!

•

וְיָם מִתְרֹצֵץ, וְקָדִים יְפוֹצֵץ
אֲרָזִים, וְיָפֵץ רוּחַ קְצָפָיו,
שָׁחָה קַרְנָם וְנִבְהַל סַרְנָם,
וְנִלְאָה תָרְנָם לִפְרֹשׂ כְּנָפָיו;
יְרַתַּח בְּלִי־אֵשׁ, וְלֵב מִתְיָאֵשׁ
בְּעֵת הִתְבָּאֵשׁ בְּמָשׁוֹט מְנִיפָיו,
דַּלִּים מִשְּׁלָיו, וְנִרְפִּים סֹבְלָיו,
וּבְעָרִים חֹבְלָיו, וְעִוְרִים צֹפָיו,
וְהָאֳנִי כְשִׁכּוֹר יִתְעַתַּע וְיַהְכֹּר,
בְּלִי־הוֹן יִמְכֹּר שֹׁכְנֵי כְתֵפָיו,
וְזֶה לִוְיָתָן בְּעַד יָם אֵיתָן
יַקְדִּישׁ כְּחָתָן לְמִשְׁתֵּה אֲסִפָיו,
וְיַד אֲקִינוּס תֶּאֱהַב לִכְנוֹס,
וְאָבַד מָנוֹס וְאֶפֶס מִבְרָח!

דַּלּוּ עֵינַי נֶגְדְּךָ אֲדֹנָי,
וְאֶת־תַּחֲנוּנַי שַׁי אָשִׁיבָה,

אֶחֱרַד לְעִתַּי וְאֶרְגַּז תַּחְתַּי,
וְקוֹל בֶּן־אֲמָתִי לְךָ אַקְרִיבָה,
בְּזָכְרִי יַם־סוּף, אֲשֶׁר לֹא־יָסוּף,
עָרֵב וְכָסוּף שִׁיר אֵיטִיבָה,
וְנוֹרְאוֹת יַרְדֵּן בָּם אֶתְעַדֵּן,
וּכְמוֹ בְעֵדֶן לֵב אַרְחִיבָה,
לְמַמְתִּיק מָרָה, וְהֹפֵךְ לְעֶזְרָה
יוֹם אַף וְעֶבְרָה וְיוֹם מֵי־מְרִיבָה,
וְהָעֵינַיִם לְאֵל שָׁמַיִם,
נוֹתֵן בְּמַיִם עַזִּים נְתִיבָה,
חָם אַדְמָתוֹ מֵחֲמָתוֹ,
וּמִגִּשְׁמָתוֹ יִתֶּן־קָרַח!

הֵשִׁיב חֲמָתוֹ מִבֶּן־אֲמָתוֹ,
וְאֶת־נִשְׁמָתוֹ מִשְּׁאוֹל פָּדָה,
וְרָצוּ מְרֹמוֹת לַעֲשׂוֹת שְׁלֹמוֹת
בֵּין הַתְּהֹמוֹת — וְאֵין קוֹל חֲרָדָה,
וּמִימֵי קִנְאָה, הָפַךְ לְחֶמְאָה,
וְסָרָה יִרְאָה וְנָסָה קְפָדָה,
וְשָׁמְעוּ עֲגוּמִים לְמַלְאַךְ רַחֲמִים
מִן־הַמְּרוֹמִים קוֹל הַגְּעָרָה —
כָּכָה יְבַשֵּׂר עָם, קֵץ בְּמַאֲסָר,
וְיַד־צָר וּמוּסָר עָלָיו כָּבְדָה,
וְסֹעֲרָה עֲנִיָּה, דָּמְתָה אֳנִיָּה,
תִּשְׁמַע שְׁנִיָּה מִזְמוֹר לְתוֹדָה:
צְאִי ,בַּת־אֱמוּנַי, מֵאֹפֶל עֲנָנַי,
כִּי כְבוֹד אֲדֹנָי עָלַיִךְ זָרַח!

ח

בִּהְיוֹתוֹ בַדֶּרֶךְ מִמִּצְרַיִם אַרְצָה יִשְׂרָאֵל

הֲיוּכְלוּ פְגָרִים　　הֱיוֹתָם חֲדָרִים
לְלִבּוֹת קְשֻׁרִים　　בְּכַנְפֵי נְשָׁרִים?
לְאִישׁ קָץ בְּחַיָּיו,　　וְכָל־מַאֲוַיָּיו
לְגֹלֵל לְחָיָיו　　בְּמִבְחַר עֲפָרִים;
וּפָחַד וְחָרַד,　　וְדִמְעוֹ בְמוֹרָד,
לְהַשְׁלִיךְ סְפָרַד　　וְלָתוּר עֲבָרִים,
וְלִרְכֹּב אֳנִיּוֹת,　　וְלִדְרֹךְ בְּצִיּוֹת,
מְעֹנוֹת אֲרָיוֹת　　וְהַרְרֵי נְמֵרִים;
וְגָעַר בְּדוֹדִים　　וּבָחַר נְדוֹדִים,
וְנָטַשׁ חֲדָרִים　　וְשָׁכַן חֲרֵרִים,
וּמָצְאוּ בְעֵינָיו　　זְאֵבֵי יְעָרִים
כְּחֵן הַבְּתוּלוֹת　　בְּעֵינֵי נְעָרִים,
וְחָשַׁב יְעֵנִים　　לְשָׁרִים וְנֹגְנִים,
וְשַׁאֲגַת כְּפִירִים　　שְׁרִקוֹת עֲדָרִים;
וְשָׂם שַׁעֲשׁוּעָיו　　בְּמוֹקְדֵי צְלָעָיו,
וּפַלְגֵי דְמָעָיו　　כְּפַלְגֵי יְאֹרִים,
וַיַּעַל גְּבָעוֹת,　　וַיֵּרֶד בְּקָעוֹת,
לְהָקִים שְׁבֻעוֹת　　וְשַׁלֵּם נְדָרִים;
וַיִּסַּע וַיִּצְעַן,　　וַיַּעֲבֹר בְּצֹעַן,
לְאֶרֶץ כְּנַעַן,　　לְמִבְחַר הֲרָרִים,
וְתוֹכְחוֹת מְרִיבָיו　　חֲלִיפוֹת סְבִיבָיו —
וְיִשְׁמַע וַיַּחֲרִישׁ　　כְּלֹא אִישׁ דְּבָרִים;
וְכַמָּה יְרִיבֵם?　　וְכַמָּה יְשִׁיבֵם?
וּמַה־יַּעֲצִיבֵם —　　וְהֵמָּה שְׁכֻרִים!
וְאֵיךְ אִשְּׁרוּהוּ　　בַּעֲבֹדַת מְלָכִים,
אֲשֶׁר הִיא בְעֵינָיו　　עֲבֹדַת אֲשֵׁרִים?
הֲטוֹב כִּי־יְאֻשַּׁר　　אֱנוֹשׁ תָּם וְיָשָׁר,
כְּצִפּוֹר מְקֻשָּׁר　　בְּיַד הַצְּעִירִים,

בַּעֲבֹדַת פְּלִשְׁתִּים וְהַגְרִים וְחִתִּים,
וְלִבּוֹ מְפַתִּים אֱלֹהִים אֲחֵרִים,
לְבַקֵּשׁ רְצוֹנָם וְלַעֲזֹב רְצוֹן אֵל,
וְלִבְגֹּד בְּיוֹצֵר וְלַעֲבֹד יְצוּרִים?!
פְּנֵי הַשְּׁחָרִים בְּעֵינָיו שְׁחוֹרִים,
וְכוֹס מַמְתַּקִּים בְּפִיו מַמְרוֹרִים;
מִיְּגִיעַ וְעָמֵל, וְלָחוּץ וְאָמֵל,
וְנִכְסָף לְכַרְמֶל וְקִרְיַת יְעָרִים,
לְבַקֵּשׁ סְלִיחוֹת בְּקִבְרֵי מְנוּחוֹת
לְאָרוֹן וְלֻחוֹת, אֲשֶׁר שָׁם קְבָרִים;
אֲצַפֶּה לְעָבְרָם וְאֶעְטֹף בְּקִבְרָם,
וְעֵינַי לְשִׁבְרָם יְפִיצוּן נְהָרִים,
וְכָל־רַעְיוֹנַי חֲרֵדִים לְסִינַי,
וְלִבִּי וְעֵינַי לְהַר הָעֲבָרִים!
וְאֵיךְ לֹא אֲבַכֶּה וְדֶמַע אֲסַכֶּה —
וּמִשָּׁם אֲחַכֶּה תְּחִיַּת פְּגָרִים,
וְשָׁם הַכְּרֻבִים וְלֻחֹת כְּתֻבִים
בְּעַד הָרְגָבִים וּבִמְקוֹם סְתָרִים,
מְקוֹם הַפְּלָאוֹת וְעֵין הַנְּבוּאוֹת,
וּבִכְבוֹד צְבָאוֹת פְּנֵיהֶם מְאִירִים —
עֲפָרוֹ אֲחֹנֵן, וְאֶצְלוֹ אֲקַנֵּן,
וְעָלָיו אֲקוֹנֵן כְּבַעַל־הַקְּבָרִים,
וְסוֹף מַחְשְׁבוֹתַי הֱיוֹת מִשְׁכְּנוֹתַי
בְּקִבְרוֹת אֲבוֹתַי וּבִרְשׁוּת טְהוֹרִים!
עֲלִי, הַסְּפִינָה, וְדִרְשִׁי מְדִינָה,
אֲשֶׁר לַשְּׁכִינָה בְּתוֹכָהּ חֲדָרִים,
וְחוּשִׁי בְעוּפֵךְ וְיַד־אֵל תְּנִיפֵךְ,
וְקִשְׁרִי כְנָפֵךְ בְּכַנְפֵי שְׁחָרִים,
לְנָדִים וְנָעִים בְּרוּחַ קְלָעִים,
וְלִבּוֹת קְרֻעִים לְאֶלֶף גְּזָרִים!

וְיָרֵא אֲנִי מֵ־ עֲוֺנוֹת נְעוּרִים,
אֲשֶׁר הֵם בְּסִפְרֵי אֱלֹהַי סְפוּרִים,
וְאַף כִּי־עֲוֺנוֹת יְמֵי הַזִּקְנוֹת,
חֲלִיפוֹת וּמִתְחַ־ דְּשׁוֹת לַבְּקָרִים;
וְאֵין־לִי תְשׁוּבָה בְּעַד הַמְּשׁוּבָה,
וְאָנָה אֲנִי־בָא בְּבֵין הַמְּצָרִים!
אֲסַכֵּן בְּעַצְמִי וְאֶשְׁכַּח אֲשָׁמִי,
וְנַפְשִׁי וְדָמִי בְּיַד־חֵטְא מְסוּרִים —
אֲבָל יֵשׁ בְּטֹחַ בְּמַרְבֶּה סְלֹחַ,
וְחַיִל וְכֹחַ לְמוֹצִיא אֲסִירִים,
וְאִם דָּן וְנִפְרַע וְיוֹסִיף וְיִגְרַע —
עֲלֵי־טוֹב וְעַל־רַע שְׁפָטָיו יְשָׁרִים!

רַבִּי יְהוּדָה בֶּן־יִצְחָק בֶּן־גַּיָּאת

(בגרנאטה, לערך ד״א תת״ס)

שִׁיר יְדִידֻת

לְרַבִּי יְהוּדָה הַלֵּוִי

מִבֵּין עֲפָאִים הֲמוֹת יוֹנִים כְּהֶמְיָתִי — מַה־זֶּה מְרִי שִׂיחֲכֶם? הַאִם לְאַנְחָתִי?
אִם הַבְּכִי מִכְּאֵב רוּחַ וְלֵב יַעֲזֹר — תַּנִּים וּבַת־יַעֲנָה בֹּאוּ לְעֶזְרָתִי!
הִנֵּה דְמָעַי בְּטֶרֶם אֶקְרָאָה יַעֲנוּ אִתִּי, וְיִדָּרְשׁוּ עַד־לֹא שְׁאֶלְתִּי;
כִּדְמוּת פְּנִינִים וְאִם כִּדְמֵי נְקִיִּם עֲלֵי לֶחְיִי, הֲכִי מִכְּבֵדִי הֵם בְּבִכְיָתִי,
וּכְגַחֲלֵי אֵשׁ רְתָמִים חֹם יְקַד לַהֲטָם, כִּי־רֻתְּחוּ מִיְּקוֹד צַלְעִי וְגוּפָתִי;
מוֹפֵת בְּאֵשׁ לְהַטָּה לִבִּי כְּמוֹפֵת סְנֶה: לֹא תְאָכְלֵנִי וְלֹא תִכְבֶּה בְּדִמְעָתִי,
יִשְׁלַט יְקֹדָהּ בְּצַלְעוֹתַי עֲדֵי שִׁוְּתָה כִּשְׁחוֹר — לְבָבִי, וְכַשֶּׁלֶג — קְוֻצָּתִי!
אֶבְכֶּה עֲלוּמַי אֲשֶׁר הָפְכוּ, וְאָנוּד זְמַן גָּזַל — בְּגָזְלוֹ בְחוּרוֹתַי — תְּנוּמָתִי;
חָלְפוּ נְעוּרַי וּמֶתֶק יַעֲרִי מֹרֲרוּ, וַיִּתְּנוּ לַעֲנָה וָרֹאשׁ בְּבָרוּתִי.
מַה־זֶּה אֲיַחֵל וּמָה, אַחַר אֲשֶׁר נֶגְּפוּ חֵילֵי זְקֵנִים צְבָא חָרְפִּי וְיַלְדוּתִי?

אֶסְלַת לְיָמִים וְאִם רַע יָזְמוּ בַּחֲלוֹף לֵיל מַחְלְפוֹתַי לְאוֹר יוֹמָם וְשַׂעֲרָתִי;
הָיָה שְׂעָרִי כְּמוֹ טוּרֵי דְיוֹ מְעוֹן נֹעַר כְּתוּבִים, וְהֵן נִמְחוּ בְּשֵׂיבָתִי,
וּבְיַד שְׁחַרְחֹר בְּצַוָּארִי יָשׁוּ מַחֲנָק, עַד־צֵאת כְּלַהַב חֲנִית שֵׂיבָה לְנִקְמָתִי,
וּבְלֵיל פְּרִידָה, אֲשֶׁר אָרַךְ וְלֵב הֶחֱלִי, עָלוּ שְׁחָרָיו וְהֶעֱלוּ אֶת־אֲרֻכָתִי,
וַיְכַס לְחָיַי עֲנַן שֵׂעָר כְּלַיִל, וְחֵץ שֵׂיבָה כְּבָרָק יְבַקַּע אֶת־אֲפֵלָתִי.
כֹּפֶר אֲנִי, אֹהֲבַי, לִימֵי זְקֻנִים, כְּמוֹ שֶׁלֶג שְׂנִיר לִבְּנוּ כִתְמֵי מְשׁוּבָתִי,
וַיְטַהֲרוּ לֵב בְּדַם־נֹעַר מְגֹאָל, וְהוֹ־ צִיאוּ לְאוֹר תַּעֲלֻמוֹת חֵטְא שְׁגִיאָתִי;
נֹעַר, אֲשֶׁר מֵרְאוֹת עֵינַי יְעַצֵּם, וּמֵ־ הַקְשִׁיב אֱמֶת יַאֲטֵם אָזְנֵי תְבוּנָתִי. —
מִי־יִתְּנֵנִי שְׁתֻם עַיִן בְּנֹעַר, וְלֹא נָטָה לְבָבִי וְאָחוֹר לֹא נְסוֹגוֹתִי;
הִשִּׂגוּ נְעוּרִים בְּאֹרַח לֹא סְלֻלָה הֲלִי־ כוֹתִי, וְעַל־מַעְגָּל תָּעָה מְרוּצָתִי,
חָרְשׁוּ בְלִבִּי אֱלִיל וַיִּזְרְעוּ מַעֲוֶה, אֶקְצֹר פְּרִי כַחֲשָׁם רֵאשִׁית תְּבוּאָתִי;
כָּלָה כְעָנָן זְמַן חֵלֶב שְׁנוֹתַי, וְאַחֲ־ רִיתָם עֲלֵי הַנֹּדֵד יִפְקֹד לְחַטָּאתִי,
יִצְנֹף צְנֵפָה לְבָבִי מִבְּלִי מַעֲמָד כַּדּוּר, יְקַלַּע בְּכַף־קֶלַע יְחִידָתִי;
קָצְרָה שְׂאֵתִי מְעֻנָתִי וְאוֹתִי בְּלִי כֶסֶף מְחִיר מָכְרָה אֶרֶץ מְכוּרָתִי,
אֲמַדֵּד בְּרַגְלַי עֲמָקִים לֹא קְנִיתִים, וְאֶת־ נַחַל אֲרָצוֹת אֲשֶׁר לֹא מִיְּרֻשָּׁתִי;
סוּסַי כְּנֶשֶׁר וְגַלְגַּלַּי כְּסוּפָה, וּבָם אֶרֶץ אֲגַמֵּא, וְסוֹף אֶרֶץ מְגַמָּתִי,
אֶחְשֹׁב כְּאִלּוּ עֲלֵי כַנְפֵי נְשָׁרִים אֲנִי נִשָּׂא, וְרוּחַ עֲצֻרָה־בִּי לְרַכְבָּתִי,
טֶרֶם נְטוֹת אָהֳלַי יִצְעַן לְנוּדִי, וְעַד־ לֹא אֶחֱנֶה יִרְתְּמוּ רִכְבֵי נְסִיעָתִי,
נִגְזַר לְנַפְשִׁי נְדֹד־קַיִן וְאִם אֵין דְּמֵי אָחִי בְּקוֹל צֹעֲקִים עָלַי בְּאַדְמָתִי —
נֹשְׂאֵי כְלֵי מַחֲנֶה, מֵעִיר לְעִיר שַׁאֲלוּ: אֵי־זֶה מְכוֹנִי וְאֵי מְקוֹם מְנוּחָתִי!
רֶכֶב מְרוּצֵץ כְּעָב, הִתְנַהֲלָה בִּי לְאַט, וּלְבֵית מְעוֹן אֹהֲבִי יַשֵּׁר מְסִלָּתִי,
אַרְצֶה אֲבָנָיו וַעֲפְרוֹתָיו אֲחֹנֵן, וְחָרְ־ בוֹתָיו אֲרַוֶּה בְּמֵי דִמְעוֹת תְּשׁוּקָתִי;
אוּלַי אֲבַקְשָׁה לְנַפְשִׁי אֵת אֲשֶׁר אָהֲבָה, שָׁם אֶתְּנָה־לּוֹ צְפוּן דּוֹדַי וְלִבָּתִי,
אוּלַי אֲבַקְשָׁה מְקוֹם מִשְׁכַּן יְהוּדָה, וְשָׁם אֶשְׁבֹּר כְּלֵי מַחֲנֶה מַסָּעַי וְגוֹלָתִי,
אָעוּז בְּדָדָיו וְאֶנְעַם מִמְּגָדָיו, וְטַל פִּיהוּ יְכַבֶּה יְקֹד חִשְׁקִי וְצִמְאָתִי!
מִי־זֶה אֲשֶׁר מֵאֱדוֹם בָּא עִם שְׂעִפֵּי חֲלוֹם, גָּזַל שְׁנָתִי וְלָקַח אֶת־עֲרֻבָּתִי?
הוּא נֶחְמָד מִצְּרוֹר כֶּסֶף וּמִמָּר־דְּרוֹר, הוּא מַחֲמַדִּי וְהוּא עִנְיַן תְּהִלָּתִי!
הֵפִיץ מְאוֹרָיו כְּהֵילֵל מִכְּנַף שַׁחֲרוֹ, וַיְגַל צְעִיפֵי עֲנַן אָפְלִי וְחֶשְׁכָתִי;
הוֹסִיף שְׁמוֹ עַל־שְׁמֻעָתוֹ, בְּשִׂכְלוֹ אֲשֶׁר הִפְלִיא חֲכָמַי וְנִפְלָא מִמְּזִמָּתִי.
מִיּוֹם אֲשֶׁר נֶשְׁבּוּ רוּחוֹת בְּשָׁמָיו, בְּתוֹךְ לִבִּי מְגוּרָיו וְעַל־חַיָּיו מְגוּרָתִי;

לוּ עֲנִתָה־בִּי שְׂפַת מַצְפּוּן לְבָבִי, אֲזַי בָּא עַד־תְּכוּנַת אֲהָבָיו בּוֹ וְאַוָּתִי!
רֶקֶם כְּתָבוֹ וּבָא רָצוּף צְפוּן אַהֲבָה, תִּקְטַן הֱיוֹת בַּעֲדוֹ נַפְשִׁי גְּמוּלָתִי,
פָּנָיו כְּלֶחְיוֹ וּפוּךְ טוּרָיו כְּלֵב חֲמָדָיו, מְלָיו צְרוּפִים כְּפָזּ, זַכִּים כְּאַהֲבָתִי,
נֹפֶךְ רְשָׁמָיו וּמֹנֹּפֶת טְעָמָיו וְרוּ־ חוֹת מָר־דְּרוֹר נִפְּפוּ טוּרָיו לְנִשְׁמָתִי,
עוּז וַיַּעֲלוּ לְבָבִי בָם, בְּהִשְׁתּוֹמְמִי הֵם שַׁעֲשׁוּעַי וּבָהֶם כָּל־נְגִינָתִי;
שִׁיר הֶחֱיוּ מִפְּתָיו מֵתֵי שְׂשׂוֹנָי, וְנַפְ־ שִׁי הֶעֱלוּ מֵעֲפַר רִגְבֵי קְבָרָתִי,
אֻמְצָה גְּבִיעַ עֲסִיס רֶקַח לְקוֹל תּוֹר וְסִים מִיֵּין רְקָחָיו — וְלֹא מִיֵּין זְמֹרָתִי;
צִרְיוֹ יְרַפֵּא כְּאֵב נַפְשִׁי לְנוּדוֹ, הֲמַ־ אִתּוֹ מְזֹרִי וּמֵאִתּוֹ תְרוּפָתִי!
צִיר, הַמְבַשֵּׂר כְּבֹא רִקְמַת יְמִין כָּתְבוֹ, הֵא־לָךְ בְּשֹׂרָה לְבָבִי, לֹא חֲלִיפָתִי;
נֶטַע בְּלִבִּי נְעִים זִכְרָךְ עֲצֵי אַהֲבָה, קַח מִפְּרִיהֶם תְּרוּמָתִי תְנוּבָתִי. —
טֶרֶם רְאוֹתְךָ בְּצֵל קִירוֹת לְבָבִי מְקוֹם מִשְׁכָּנְךָ, לֹא בְצֵל סִפִּי וְקוֹרָתִי;
נִשְׁבַּע לְבִלְתִּי שְׁכֹן אַחֵר מְקוֹמְךָ, אֲבָל אִם לֹא עֲנִיתוֹ — וְנִקָּה מִשְּׁבֻעָתִי!

רַבִּי יוֹסֵף בֶּן־צַדִּיק

(דַּיָּן בקורטובא, מת ד"א תת"קט, בהיותו כבן שבעים שנה)

שִׁיר תְּהִלָּה

לְרַבִּי יִצְחָק בֶּן־מְהָאגֵר

אֵשׁ נִצְּצָה כְּבָרָק לַיִל בְּכוֹס תָּאִיר,
מִנֹּזְלֵי מִזְרָק כַּף אָחֲזוֹ יָאִיר!

לֵב נֶחֱלָה נֶחְפָּז לִמְצֹא צֳרִי מַדְוֶה,
חֶמֶר כְּעֵין אוֹפָז צַק־לוֹ לְפִי מַרְוֶה,
מֵעַל כְּלִי מוּפָז — פָּתִיל בְּאֵין מַמְוֶה,

לֹא מִשְׁבָּא הָעָתָּק,   כִּי מִשְּׁדֵי בָצִיר,
טַעְמוֹ כְּמָן יִמְתָּק —   וִיהִי לְמַרְפֵּא צִיר!

לֵיל הַנְּדֹד חָשְׁכִּי,   לֵיל לֹא לְמָשָׁהוּ
סַהַר, וְאֶת־דַּרְכִּי   עַד־בּוֹשׁ גְּמָשָׁהוּ;
הַאִם צְבִי — מַלְכִּי   בִּכְלוּא חֲבָשָׁהוּ?
וַיֹּאמְרוּ: לֹא, כִּי   פַּחַד לְבָשָׁהוּ
נֶגֶד פְּנֵי יִצְחָק,   שַׂר זָהֳרוֹ בָהִיר,
לַשְּׁאֵלִים יִצְחָק,   וּלְהַעֲנִיק מָהִיר!

אָמִיר יְפֵה קוֹמָה,   עָב טַל בְּיוֹם צָמָא,
דִּבְרָתְךָ חַמָּה,   מִשְׁרָתְךָ אֵימָה,
עַל־הַזְּמָן רוֹמָה   לֵאמֹר: „אֲנִי חוֹמָה",
כִּי יָד לְךָ שׁוֹמָה   עַל־מַעֲלוֹת כִּימָה;
דּוֹדִי קְרַב וּרְחַק —   אוֹר זִכְרְךָ יַזְכִּיר,
הֵילֵל בְּרוּם שַׁחַק   מִי לִי אֲשֶׁר יַכִּיר?

אִמְרוּ לְכָל־הֵלֶךְ,   יִיגַע בְּעַד חֶפְצוֹ,
מְשׁוֹט בְּכָל־פֶּלֶךְ   בֵּית אַחֲוָה לִמְצֹא,
אֶל־מִשְׁכְּנוֹתָיו לֵךְ   וּבֹא מְלוֹן קִצּוֹ,
וּכְלֵי נְדֹד הַשְׁלֵךְ,   כִּי נָעֲמָה אַרְצוֹ;
דע קטעך אלאפק   יא אוג אלצדר
אערג עלי יצחק   סליל מוהאגר!

רַבִּי דָוִיד בֶּן־אֶלְעָזָר בֶּן־בַּקּוֹדָה

(בספרד, לערך ד"א תתק"י)

תְּחִנָּה

אֲדֹנָי!

דְּאָגָה שָׁבְרָה לִבִּי, וּמִכֹּבֶד עָצְבִּי
חִשַּׁבְתִּי יָמִים מִקֶּדֶם,
וְאֲדַבְּרָה בְּצַר רוּחִי, גַּם־הַיּוֹם מְרִי שִׂיחִי:
מִי־יִתְּנֵנִי כְיַרְחֵי־קֶדֶם!
יָדִי נִגְּרָה וְלֹא תִדְמֶה, וְנַפְשִׁי עָלַי תֶּהֱמֶה
כִּי־אֶזְכְּרָה מִקֶּדֶם;
דִּמְעָתִי שִׂימָה בְנֹאדֶךָ, וְהַפְלֵה כַיּוֹם חֲסָדֶיךָ,
מְעֹנָה אֱלֹהֵי קֶדֶם!
בְּעָנְיִי כִמְעַט אָבַדְתִּי, לוּלֵי שִׂבַּרְתִּי וְהוֹחַלְתִּי
לָרֹכֵב בִּשְׁמֵי שְׁמֵי־קֶדֶם;
רַחוּם, פְּקֹד גֶּפֶן זֹאת, וְלָמָּה מְצָאַתְנוּ כָּל־זֹאת —
וֵאלֹהִים מַלְכִּי מִקֶּדֶם?
אַיֵּה הֲמוֹן רַחֲמֶיךָ שָׁמַעְנוּ, אֲבוֹתֵינוּ סִפְּרוּ־לָנוּ
פֹּעַל־פָּעַלְתָּ בִימֵיהֶם בִּימֵי קֶדֶם?
לָמָּה אִירָא בְּעֵת צָרָה, מִשְׂגָּב לְעִתּוֹת בַּצָּרָה,
הֲלוֹא אַתָּה מִקֶּדֶם?!
עַד־אָן בְּגָלוּת אֶטְבָּעָה, וְאֹיֶבֶת הָרְשָׁעָה
עַלִּיזָה מִימֵי־קֶדֶם?
זְכֹר חָזוֹן הִשְׁמַעְתָּ, וְחֶסֶד אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתָּ
לַאֲבֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם,
רְאֵה בָּעֳנִי עַמֶּךָ, וְהָפֵר כַּעַסְךָ וְזַעְמֶךָ,
זְכֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶּדֶם,
לְצִיּוֹן בִּרְצוֹנְךָ הֵיטִיבָה, הֲשִׁיבֵנוּ יְיָ אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה
חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם!

רַבִּי חִיָּיא בֶּן־אַלְדַּאוּדִי

(בקשטיליא, מת ד"א תתקי"ד)

קְדֻשָּׁה

גָּבְהֵי שָׁמַיִם   לְךָ כִּסֵּא כָבוֹד,
וּגְבוּלוֹת אֶרֶץ   הֲדַם מַלְכוּת וְכָבוֹד —
אֵלֶּה יָעִידוּ   אֵת כָּל־הַכָּבוֹד,
וְאֵלֶּה יַגִּידוּ   לְמִי זֶה הַכָּבוֹד:
אֲדֹנָי צְבָאוֹת הוּא   מֶלֶךְ הַכָּבוֹד!

גָּבְהֵי שָׁמַיִם   חֲצוּבֵי אֵשׁ וְרוּחַ,
הָרוּחַ בָּאֵשׁ   וְהָאֵשׁ בָּרוּחַ,
הַלַּהַב לְבָרָק   וְלָעוּף הָרוּחַ,
הַכְּרוּב לַמֶּרְכָּב   נָכוֹן לְכָל־רוּחַ,
וּבָדָם טוּב זָבָד: שְׁכֶם אֶחָד לַעֲבֹד!

וּגְבוּלוֹת אֶרֶץ   יַבֶּשֶׁת וּמַיִם,
עֲבֻדָּה לְךָ רַבָּה   וּרְחָבַת יָדַיִם,
כִּי יַד הַמַּלְכוּת   מִכָּל־אֲגַפַּיִם,
מֵעִמְקֵי אֶרֶץ   וּמֵרוֹם שָׁמַיִם —
רַק אַתָּה תַעֲמֹד   וְהֵם יֹאבְדוּ אָבֹד!

גָּבְהֵי שָׁמַיִם   אֲיֻמִּים יִלְהָבוּ,
לִפְנֵי הַכָּבוֹד   לָנֶצַח נִצָּבוּ,
וְהִתְנֹצְצוּ וָרָצוּ,   וְהִתְפַּלְּצוּ וָשָׁבוּ,
וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה   לְהַקְדִּישׁוֹ וְנָבוּ:
בְּנֵי אֵלִים הָבוּ   לַאדֹנָי כָּבוֹד!

רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן־מֵאִיר בֶּן־עֶזְרָא

(נולד בטוליטולא, חי בקורטובה, ומת ברומא בשנת ד"א תתק"כז, בהיותו כבן ע"ה שנים)

רְשֻׁיּוֹת

1

אֶשְׁכַּב בְּעֵת אֶרְעַב לְהַלְּלָךְ, אֶרְוֶה בְּיוֹם לַעֲבֹד לְךָ אֶצְמָא;
בֶּטַח אֲנִי אֶשְׁכּוֹן בְּפַחְדְּתִי מִמְּךָ, וְאֶלְבַּשׁ כִּמְעִיל אֵימָה;
רַמְתִּי בְּיוֹם שַׁחְתִּי לְפָנֶיךָ, אֶשְׁפַּל אֲבָל קַרְנִי בְּךָ רָמָה;
הַרְבֵּה פְדוּת עַמִּי בְּיוֹם עָבְדִי לִשְׁמָךְ בְּנֵי־אָמָה גַּם־בְּנֵי אֻמָּה —
מֶה עָרְבוּ כָּל־עַצְּבוֹתֶיךָ לַלֵּב וְלָרוּחַ וְלַנְּשָׁמָה!

2

אֵיךְ תֶּחֱשֶׁה נַפְשִׁי — וּמַאְוַיֶּהָ לִחְיוֹת עֲדֵי תִדְבַּק בְּצוּר הֶחְיָהּ!
בָּהּ מַעְיְנֵי חָכְמָה וּמִמֶּנָּה תַּשְׁקֶה קְצִירֶיהָ וְזֶה־פִּרְיָהּ;
רִקְמַת גְּוִיָּתָהּ מְהֻדָּרָה, תִּדְמֶה לְכַלָּה תַּעֲדֶה עֶדְיָהּ,
מַהֲלַל אֱלֹהֶיהָ יְסַפֵּר דּוֹר אֶל־דּוֹר, וְעַם נִבְרָא יְהַלֶּל־יָהּ!

3

בְּדָת־אֵל אֲדַבְּקָה חַיֵּי בְשָׂרִי, אֲקַוֶּה מֵעֲדָנָהּ תֵּת שְׂכָרִי,
בְּגַן־עֶדְנָהּ לְהִתְעַדֵּן רְצוֹנִי, וְעִתּוֹת צִמְאוֹנִי הִיא נְהָרִי!
רְאִיתִיךָ בְּעֵין הַלֵּב וְאַחַר בְּתוֹרָתְךָ, בְּכֹחַ נֶאֱדָרִי!
הֲבִינֵנִי עֲשׂוֹת דֶּרֶךְ נְכוֹחָה, אֲגַדֶּלְךָ — וְאַתְּ תַּגְדִּיל הֲדָרִי;
מְרוֹמִים וַהֲדוֹמִים לֹא־יְכִילוּן שְׂאֵת גָּדְלָךְ, וְאַף כִּי מַאֲמָרִי!
חֲסוֹת בָּךְ אִוְּתָה נַפְשִׁי בְּעוֹדָהּ, וּבִשְׁחוֹתִי שְׁמָךְ שַׂמְתִּי הֲדָרִי!

4

אֶבְטְחָה עַל־פָּעֳלִי עַד־אֶגְוָעָה, אֶשְׁכְּבָה בֶּטַח וְלֹא־אֶתְרָעָה,
בוֹ לְבַדּוֹ אֶעֱמֹד לֹא־אֶפְשְׁעָה, אֶגְבְּהָה בִשְׁמוֹ וְלִשְׁמוֹ אֶכְרְעָה,
רַחֲמָיו רַבִּים, וְנַפְשִׁי יָדְעָה כִּי־תְחִי עוֹד אִם בְּקֹלוֹ שָׁמְעָה,
מַחֲזֵה פָנָיו בְּמַעֲשָׂיו אֶפְגְּעָה, הֵן תְּמוּנָתוֹ בְּהָקִיץ אֶשְׂבְּעָה!

5

אֱלֹהֵי תְהִלָּתִי, בְּשִׁמְךָ אֲשַׁחֲרֶךָ,
וְזִכְרְךָ פְּאֵר עוֹלָם — וְאֵיךְ פִּי יְפָאֲרֶךָ?
בְּהִתְבּוֹנְנִי כִּי־סוֹד בְּרוּאִים תְּהִלָּתֶךָ,
לְבָבִי בְּךָ יֶהְגֶּה, לְשׁוֹנִי תְסַפְּרֶךָ!
רְצוֹנִי לְהִבָּדֵל לְשִׁמְךָ, וְאֵיכָה לֹא
תְחַפֵּשׂ חַדְרֵי־בֶטֶן — וְנִשְׁמַת אֱנוֹשׁ נֵרֶךָ!
הֲלֹא אַתְּ מְעוֹן כָּל־דּוֹר, וְגֵר הִנְנִי עִמְּךָ,
פְּרֹשׂ חַסְדְּךָ עָלַי וְאַל־תַּעֲזֹב גֵּרְךָ!
מְשׂוֹשִׂי בְּךָ תָּמִיד, וְכָל־אַחֲלֵי נַפְשִׁי
הֱיוֹתִי לְעוֹלָם חַי לְמַעַן אֲזַמְּרֶךָ!

*

רְשׁוּת לְקַדִּישׁ

אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת לְכָל־בָּשָׂר אָתָּה,
וְחָכְמָה בַטֻּחוֹת בְּחָכְמָתְךָ שָׁתָּה,
וְגַם דַּבֵּר צַחוֹת בְּיַד־לָשׁוֹן תָּתָּה,
אֱמֶת כֹּל חוֹלַלְתָּ וּבוֹ לֹא־עָמַלְתָּ, רַק בְּפִיךָ מִלַּלְתָּ!

בְּיָדְךָ עִתּוֹתַי — וּמַה־זֶּה פִּי יַעֲנֶה
וְקָצְרוּ שִׂפְתוֹתַי? וְכָל־רֶגַע הִנֵּה
בְּקִרְבִּי אֹתוֹתַי, וְאָן לִבִּי יִפְנֶה
וְאֹתוֹ הִגְבַּלְתָּ? בְּדָת שֶׁהִנְחַלְתָּ לִי בְּרָכָה אָצַלְתָּ!

רְחָבִים וַאֲרֻכִּים חֲסָדֶיךָ עִמִּי,
וְרַעְיוֹנַי רַכִּים וְלֹא־אָבִין גָּלְמִי,
וְעֵת־נוּם וּבְהַשְׁכִּים בְּךָ עָצַם עָצְמִי,
וְעָלַי חָמַלְתָּ וְטוֹבוֹת גָּמַלְתָּ לִי, גְּמוּל לֹא־שָׁאַלְתָּ!

הֲכִי טוּב עָשִׂיתָ   וְאָנֹכִי אֶרְשַׁע,
וְחוֹבִי כִּסִּיתָ   וְאֶל־שַׁוְעִי תִשָׁע,
וְאַחַר נִסִּיתָ   לְבָבִי בְּךָ נוֹשָׁע,
וְחַיַּי גָּאַלְתָּ   וְנַפְשִׁי הִצַּלְתָּ,   מֵעָזוֹר לֹא־חָדַלְתָּ!

מְרוֹמִים שָׁכַנְתָּ   וְשַׁחַקִים מָלֵאתָ,
וְכָל־יֵשׁ כּוֹנַנְתָּ   וְלַעֲשׂוֹת הִפְלֵאתָ,
וְכִסֵּא כּוֹנַנְתָּ   וְעָלָיו נַעֲלֵיתָ,
וְהַכֹּל פָּעַלְתָּ   וּבַכֹּל מָשַׁלְתָּ   וַעֲלֵי־כֹל גָּדַלְתָּ!

*

אוֹפָן

אָחֲזוּ   אֵלִים פְּנֵי כִסֵּא, כְּבוֹד נָעֳמוֹ
יֶחֱזוּ,   שָׂשִׂים בְּשָׁכֵן עַד וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ!

בִּנְיָנֵי   עוֹלָם כְּמִנְיַן הַסְּפָר יְסֻדוּ,
עִנְיָנֵי   עֶשֶׂר אֲחָדִים מִלְּבַד נִפְרְדוּ,
בָּם בְּנֵי   אֵלִים יִקָּרְאוּ וְהִתְאַחֲדוּ
זוּ בְזוּ,   אַחַר מְסִבּוֹתָם מְסִלּוֹת כְּמוֹ
נִגְרְזוּ,   אִישׁ עַל־עֲבֹדָתוֹ וְאִישׁ עַל־שְׁמוֹ!

רָחֲפוּ   רוּחוֹת כְּבוּדוֹת עַל־מְתִים נִשְּׂאוּ,
נִשְׁקְפוּ   אוֹרִים עֲלֵי לִבָּם וְהִתְנַבְּאוּ,
יַחְשְׁפוּ   לָהֶם פְּלִיאוֹת, שֵׁם לְאֵל יִקְרְאוּ,
יִרְמְזוּ   כִּי־בוֹ תְחִלַּת כֹּל וּבוֹ חִתְּמוֹ,
נִגְנְזוּ   סוֹדוֹת אֱלֹהֵינוּ, אֲדֹנָי שְׁמוֹ!

מְנַוֶּה   קֹדֶשׁ יְהַלְּכוּ קְדֹשִׁים בְּלִי
הַעֲוֵה,   יֵלְכוּ לְזָנָב אוֹ לְרֹאשׁ הַתְּלִי,
נַאֲוֶה   שִׁירָם לְאֵל שָׁם כּוֹכְבֵיהֶם כְּלִי,
יִרְנְּזוּ   אִם־יִדְּמוּ קָט מִזְּכֹר נָעֳמוֹ,
יַעֲלְזוּ   עֵת שַׁלְּשָׁם קָדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ!

*

מְאוֹרָה

אֶשָּׂא עֵינַי לְכָל־דֶּרֶךְ: אָן מִלְּפָנַי, אָן דּוֹדִי בָרַח?

בָּרַח דּוֹדִי וּבִכְרוּבִי שָׁכַן כְּבוֹדוֹ,
מִי־יִתֶּן־לִי יְמֵי טוּבִי מוּתִי בְיָדוֹ —
טֶרֶם בֹּא צַר וְיִרְדֶּה בִּי מְאָז, וְעוֹדוֹ
עַל־בָּמוֹתַי בְּאַף דֹּרֵךְ — כְּתִי בְמָתְנַי עָלַי לָטֹרַח!

רַד־לִי הַיּוֹם אֲשֶׁר שָׂאוּ עָרֵי תְהִלָּה,
סָפוּ חוֹזִים וְנִדְכָּאוּ רָאשֵׁי סְגֻלָּה,
חָלְפוּ יָמַי וְלֹא־בָאוּ יְמֵי גְאֻלָּה,
קָצְרָה נַפְשִׁי בְּרֹב אֹרֶךְ מִסְגֵּר, וְעֵינַי תָּמִיד לָאֹרַח!

„מִי הִשְׁלִיכֵךְ בְּתוֹךְ זָרִים? הֲלֹא עוֹנֵךְ!
שׁוּבִי אֵלַי, וְהֵן אָרִים נִסִּי לְעֵינֵךְ,
מִפְּנֵי יִרְעֲשׁוּ הָרִים — אָבוֹא לְמַעֲנֵךְ,
קוּמִי אוֹרִי כִּי־בָא אוֹרֵךְ, וּכְבוֹד אֲדֹנָי עָלַיִךְ זָרַח!“

*

אַהֲבָה

אֶל־אֵל וְטוּבוֹ יִפְחַד וְנָהַר עַם קִרְבּוֹ!

בֶּגֶד יְדַמֶּה כִּי־אֵין צֳרִי עוֹד לַנְּגוּעִים
לָעַד, וְחַכְמֵי גוֹיִם יְשִׂיחוּן תַּעְתֻּעִים;
מַה־תִּשְׁאָלוּ מֶה הָיָה לְיֶלֶד שַׁעֲשׁוּעִים?
אָבִיו עֲצָבוֹ — וַיְצַו שְׁלוּחָיו לַהֲשִׁיבוֹ!

רָעוּץ בְּמוּקְשׁוֹ יוֹחִיל לְגֹאֵל חַי מְכָרוֹ,
יָשׁוּב לְקָדְשׁוֹ שֵׁנִית, וְיָשִׁיב שָׁם הֲדָרוֹ,
נִשְׁבַּע בְּנַפְשׁוֹ עַל־זֹאת, וְלֹא יָחֵל דְּבָרוֹ —
הִנֵּה כְתָבוֹ, כַּמָּה נְבִיאִים חָתְמוּ־בוֹ!

הֵיכַל יְקָרוֹ　　נָתַן בְּיַד כָּל־צַר לְהַבְעִיר,
וּבְנוֹ בְכוֹרוֹ　　גָּלָה אֱלֵי קֵדָר וְשֵׂעִיר,
וּלְמוּל דְּבִירוֹ　　מִקְדָּשׁ מְעַט יִבְנֶה בְּכָל־עִיר,
יַעֲלֶה וְיָבֹא　　שָׁמָּה וְיַגִּיד כָּל־לְבָבוֹ!

מָעוֹז, הַמִּקְרֶה　　אֶחָד לְנֶאֱמָנִים וְשׁוֹנִים?
תֶּאֱנַף בְּמֹרֶה,　　תִּשְׁמֹר אֲשֶׁר שָׁמְרוּ אֱמֻנִים,
תַּשְׁקִיף וְתֵרֶא　　כִּי־חֹק נְתַתּוֹ לוֹ לְפָנִים
הוּא לֹא־עֲזָבוֹ,　　כִּי־אַהֲבַת נַפְשׁוֹ אֲהֵבוֹ!

*

זוּלָת

„אֹמַר לְצָפוֹן: תְּנִי　　חֵילִי וְצִבְאוֹתָי,
תֵּימָן, שְׂאִי אֶת־בְּנִי　　לִשְׁכֹּן בְּחַצְרוֹתָי,
וּמִין אֲדֹנָי, בְּנִי　　בֵּיתִי וְחוֹמוֹתָי,
יַעֲלֶה וְיָבֹא בְעִיר　　עָנִי וְרֹכֵב בְּעִיר,
וַאֲנִי בְּתוֹךְ הַדְּבִיר　　אָבוֹא בְכִנּוֹר וְשִׁיר
לַעֲבֹד עֲבֹדָתִי!

בָּאוּ יְמֵי־גִיל וְלֹא　　יִכְלוּ יְמֵי עוֹלָם,
יִהְיוּ יְגוֹנִים כְּלֹא　　הָיוּ וְכָל־חֵילָם,
כִּי־מִשְׁכְּנוֹת אָהֳלוֹ　　יִבְנֶה עֲלֵי תִלָּם
הַדּוֹד, אֲשֶׁר נְאֻמוֹ　　נֹפֶת וּמָן טַעֲמוֹ,
נוֹרָא וּפֶלְאִי שְׁמוֹ,　　יַעְשֶׂה לְהַפְלִיא בְּמוֹ
תִשְׁבִּי וְאֶפְרָתִי!

„רַעְיָה, צְאִי מִשְּׁבִי　　לִצְבִי וְלַעֲטֶרֶת,
כִּימֵי נְעוּרִים שְׁבִי　　בִּיקָר וְתִפְאֶרֶת,
כִּצְבִי לְאֶרֶץ צְבִי　　שׁוּבִי מְפֻזֶּרֶת!“
„יְגַדֵּל כְּבוֹד אַחֲרִית,　　יִדַּל מְחַלֵּל בְּרִית,
כִּי מַאֲרִיךְ מַעֲנִית　　יִקַּח בְּיָדוֹ חֲנִית,
וַאֲנִי — תְּפִלָּתִי!

מַחְסִי, כְּאֵב מַחֲצִי רַפֵּא תְרַפֵּא, חֵיל!
הָסֵר חָמָס לְחָצִי, יֵשׁ אֹהֲבֵי הַגְּחֵל,
כִּי מוֹעֲדִים וָחֲצִי מוֹעֵד פְּדוּת אוֹחֵל,
קוֹרֵא בְשִׁמְךָ עֲנֵה, עֵדֶר מְכַרְתּוֹ קְנֵה,
גֶּדֶר הֲרַסְתּוֹ בְּנֵה, חֵדֶר נְטַשְׁתּוֹ חֲנֵה,
חוּשָׁה לְעֶזְרָתִי!

*

גְּאֻלָּה

אֶחְשַׁק וְלֹא אֵדַע מְקוֹם עֹפֶר וְסֵתֶר אָהֳלוֹ,
מִי־לִי וְיוֹרֵנִי הֲדֹם רַגְלָיו וּמִדְרַךְ נַעֲלוֹ?

בֵּינוֹת צְלָעַי גֶּחָלֵי תִשְׁקוֹ כְּתַנּוּר יִבְעֲרוּ,
לִשְׁטֹף לְחָיַי נַחֲלֵי עֵינַי כְּיַמִּים יִסְעֲרוּ;
יִדְעֵי כְאֵב לֵב נֶחֱלֶה עַל־לֵב קְשֵׁה־יוֹם דַּבְּרוּ,
אַחְלַי שְׂאוּ אֵלָיו שְׁלוֹם נִדְרָשׁ לְמִי לֹא־שְׁאָלוֹ,
יֵלֵךְ לְנוּדוֹ וַהֲלֹם, יִלְאֶה סְבֹל עֹל סֻבֳּלוֹ!

רִיבוֹת שְׂפַת מֵרִיב אֲנִי אֶשְׁמַע — וְלִי מַה־מָּתְקוּ;
אִם בַּשְּׁבִי אֶרְאֶה עֳנִי, אוֹ בִּי צְעִירִים יִשְׂחֲקוּ —
עוֹד קָט מְעַט וּלְמַעֲנִי רַחְמֵי יְדִיד יִתְאַפְּקוּ,
יִקְרָא בְקוֹל: „יִקְרַב הֲלֹם נָא לַעֲבֹד שֵׁם פָּעֳלוֹ!“,
יִבְנֶה בְאַבְנֵי יַהֲלֹם כִּסְאוֹ, וְתַחַשׁ יִנְעֲלוֹ!

הָעָם קְנִיתוֹ נַחֲלָה, הַבֵּן קְרָאתוֹ בֶּן־בְּכוֹר,
יַד לְעָגִים בּוֹ מֻשְׁלָה, יִשְׂבַּע בְּחֶרְפָּה מַמְרוֹר,
יִזְעַק לְרֹב הַמַּחֲלָה: „אָבִי חֲסָדֶיךָ זְכוֹר!
זָכְרָה אֱלֹהַי לִי בְּתֹם לֵב, זַךְ וְיָשָׁר פָּעֳלוֹ,
וּזְכֹר אֲדֹנָי לֶאֱדוֹם יוֹם זָר וּמוּזָר מַעֲלוֹ!“

מַה־טּוֹב נְשֹׂא בִּשְׁבִי שְׁבָא לַעַג, וּבוּז בּוּז וַאֲרָם,
לֹא עַל־גְּמוּל יָד רְהָבָה — כִּי אִם־לְחֵשֶׁק רַב וְרָם.
לַעֲבֹד לְשִׁמְךָ אֶתְאַבָּה, עֹבֵד לְאֵל זָר יָחֳרָם!
יִגָּל וְיִפָּתֵר חֲלוֹם אֶל־בֵּן מְכַרְתּוֹ, וַהֲלֹא
דַּי־לוֹ סְתוֹם קֵץ וַחֲתוֹם — יַעֲלֶה וְיָבֹא גֹּאֲלוֹ!

*

סְלִיחָה

אֶשְׁתַּחֲוֶה אַפַּיִם אַרְצָה, כִּי אֵין לְמַטָּה מִמֶּנָּה,
אֶתְנַפֵּל לִפְנֵי עֶלְיוֹן, גָּבֹהַּ עַל־כָּל־גְּבֹהִים.
בַּמָּה אֲקַדֵּם פָּנָיו? כִּי אִם־בְּרוּחִי! הֲלֹא־הִיא מֵאִתּוֹ,
בְּמִבְחַר גּוּפָתִי הוּא יְחַיֶּה — וְאֵין לְאִישׁ נִכְבָּד מִנַּפְשׁוֹ.
רֹאשׁ וְסוֹף אֵין לִגְדֻלָּתוֹ — וּלְשׁוֹנִי אֵיךְ תְּגַדְּלֶנּוּ?
רָחוֹק רָחוֹק מִשְּׁמֵי הַשָּׁמַיִם, וְקָרוֹב קָרוֹב מֵעַצְמִי וּבְשָׂרִי!
הִנֵּה־בָאתִי לְךָ אֱלֹהַי, כִּי־אֵין מוֹעִיל זוּלָתֶךָ;
הֲלֹא כָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ כֻּלָּם נִבְרָאִים כָּמֹנִי,
מֵהֶם אֵיךְ אֶדְרֹשׁ תְּשׁוּעָה — וּתְשׁוּעַת כָּל־יָצוּר כָּזָב!
מָנוֹס אַיִן לַעֲבֶד בִּלְתִּי לַאֲשֶׁר קָנָהוּ! —
מָה אֲחַשְּׁבָה לָדַעַת? וְיָדַעְתִּי כִּי־לְהֵיטִיב לִי בְרָאתָנִי.
מִסְּפֹּר עָצְמוּ חֲסָדֶיךָ — וּמֵחוֹל הַיָּם חַטֹּאתָי.
עַיִן אֵיךְ אֶשָּׂא אֵלֶיךָ? וְהִיא־גַם־הִיא חָטָאָה.
עוֹד מַה־יַּעֲנוּ שְׂפָתַי? גַּם־הֵמָּה הִרְשִׁיעוּ!
זְדוֹן לִבִּי עָשָׂה לְנַפְשִׁי אֲשֶׁר אוֹיֵב לֹא־יוּכַל עֲשׂהוּ,
זַלְעָפָה אֲחָזַתְנִי מִמֶּנּוּ — אוֹי־לִי כִּי־מָרִיתִי!
רֹעַ יִצְרִי הִתְעַנִי, כִּי לֹא־הָיָה רְצוֹנִי לְהַכְעִיסֶךָ,
רָעוֹתַי לִי לְבַדִּי הֵרֵעוּ — וְאַתָּה לְבַדְּךָ תַעֲשֶׂה חָסֶד!
הוֹדִיעֵנִי דֶּרֶךְ יוֹעִילֵנִי, כִּי כֹל יָדַעְתִּי אַתָּה הוֹדַעְתָּנִי.
הִשְׁמַעְתִּי דִּבְרֵי לִבִּי לְאָזְנַי — וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמָיִם!

*

פִּזְמוֹן

אֶל־בֵּית הַמֶּלֶךְ   לָבוֹא נִקְרֵאתִי,
רְעָדָה אֲחָזַתְנִי,   כִּי־פִיהוּ מָרִיתִי,
אֲדֹנָי, שָׁמַעְתִּי   שִׁמְעֲךָ יָרֵאתִי!

בַּמָּה, יְחִידָתִי,   לְהִתְנַצֵּל תּוּכְלִי,
יוֹם עַל־כַּף מֹאזְנֵי   הַמִּשְׁפָּט תַּעֲלִי?
מַה־תְּלוּנִי? וְאֵל   בְּיָדֵךְ שָׂם כְּלִי
לְהֵיטִיב — וַתַּרְשִׁיעִי,   בְּהֶבֶל תֶּהְבָּלִי,
בְּלִבֵּךְ לֹא־תַחְשְׁבִי,   בְּשִׂכְלֵךְ לֹא־תַשְׂכִּלִי
לֵאמֹר: מַה־זֶּה־לִּי,   וְלָמָּה נִבְרֵאתִי?!

רָצִית לָלֶכֶת   אַחֲרֵי תַאֲוָתֵךְ,
תִּתְעַנְּגִי פֹה, וְלֹא   זָכַרְתְּ אַחֲרִיתֵךְ,
יוֹם אֵל יַפְרִידֵךְ   מֵעַל גְּוִיָּתֵךְ,
וְאֶל־חֵיקֵךְ יָשִׁיב   תַּגְמוּל פְּעֻלָּתֵךְ,
כִּי־בְסֵפֶר רָשׁוּם   חֲקֻקָה אַשְׁמָתֵךְ —
הַיּוֹם לְעֻמָּתֵךְ   נְתִיב־תֹּם הוֹרֵיתִי!

הֵלֶךְ דְּבַשׁ רָאִית   בִּגְוִיַּת אַרְיֵה —
אָכַלְתְּ וַתִּטְמְאִי,   וְלֹא־אָמַרְתְּ: אַיֵּה
אֱלֹהֵי הַמִּשְׁפָּט,   יוֹם יֶאֱסֹף גּוֹיֵי
הָאֲרָצוֹת לַדִּין   וְהַמֵּתִים יְחַיֶּה?
וַתֹּאמְרִי בְלִבֵּךְ:   אוּלַי לֹא־יִהְיֶה!
אֶדְרֹשׁ מַאֲוַיֵּי   לִבִּי — וּבָרִיתִי!

מַרְאוֹת עֵינַיִךְ   בִּשְׁאוֹל יַשְׁלִיכוּךְ,
וְתַאֲוֹתַיִךְ לְדֶ־   רֶךְ רַע יַדְרִיכוּךְ,
לֹא יוֹעִילוּךְ, אֲבָל   לְתֹפֶת יוֹלִיכוּךְ,
מְקוֹם נַחֲלֵי כִידוֹ־   דֵי אֵשׁ יַתִּיכוּךְ,
וּמְאֹרַת חֶלְדֵּךְ   בְּמִשְׁפָּט יַחְשִׁיכוּךְ,
תִּנָּחֲמִי וְתֹאמְרִי: אוֹי כִּי־נִטְמֵאתִי!

*

תּוֹכֵחוֹת

1

אֵין מִלָּה בִלְשׁוֹנִי — מִפְּנֵי כֹּבֶד זְדוֹנִי,
בְּנִבְרָאַיִךְ מִי־אֲנִי, — כִּי־תְבַקֵּשׁ לַעֲוֹנִי?
אֵי־מִזֶּה בָאת, יְחִידָה, — וְאָן תֵּלְכִי בְּלֹא צֵדָה,
וַתַּחֲלִיפִי חַי בְּמֵת — אֵיךְ תֹּאמְרִי לֹא נִטְמֵאת?
בִּינִי בְעוֹדֵךְ, שֶׁכְּבָר — נִזְהַרְתְּ, כִּי־בְדִין דָּבָר
שְׂפָתַיִם אַךְ לְמַחְסוֹר, — הֲרֹב עִם־שַׁדַּי יִסּוֹר?
רְאִי, כָּל־חֶמְדַּת תֵּבֵל — רֹאשָׁהּ וְסוֹפָהּ הָבֶל,
וְלֶעָמֵל אֵין בִּינָה — וְעַתָּה הִשָּׁמְרִי נָא!
הַגְּוִיּוֹת כִּשְׂמָלוֹת — בְּאוֹר הַיּוֹם מְגוֹלָלוֹת,
וּבְלַיְלָה, עֵת מְנוּחָה, — נִבְלָתָם כַּסּוּחָה!
מִמָּרוֹם שֻׁלַּחַתְּ — מְקוֹמֵךְ אֵיךְ שָׁכַחַתְּ?
בְּטֶרֶם יָבֹא עִתֵּךְ, — שׁוּבִי אֶל־גְּבִרְתֵּךְ!
עוּרִי לִרְצוֹת תְּמֵךְ, — כַּאֲשֶׁר תִּשְׁחִי — יְרִימֵךְ,
בְּמָשְׁלֵךְ בְּיֵצֶר נִשָּׂא, — שְׁתַּיִם רָעוֹת עָשָׂה:
זָנַח מְקוֹם חַיֵּיהוּ — וְהָלַךְ אַחֲרֵי תֹהוּ;
וְאַחֲרָיו לִבּוֹ אֵיךְ סָר, — וְהוּא יָמוּת בְּאֵין מוּסָר!
רַחֲקִי מִמֵּךְ סֶלֶף, — וְאֵל יִתֶּן־לָךְ חֵלֶף
שִׁבְתֵּךְ בְּקֶרֶב אֹבְדִים — מַהְלְכִים בֵּין הָעֹמְדִים.
אָבִי, אַל־תֶּהְדָּפֵנִי, — בְּנֹאד הַגּוּף אָסְפֵּנִי,
וְאִם בְּחֶטְאִי כָשַׁלְתִּי — לְךָ אֲדֹנָי הוֹחָלְתִּי!

2

אִם־לֹא תֵדְעִי נַפְשִׁי אַחֲרִיתֵךְ,
קְחִי־לָךְ מוֹפֵת וְאוֹת מֵרֵאשִׁיתֵךְ:
הֶבֶל יְסוֹדֵךְ וְעַל־תֹּהוּ בְּנוֹתֵךְ,
בּוֹאֵךְ כְּצֵאתֵךְ וְחַיַּיִךְ כְּמוֹתֵךְ,
וְלָמָּה תִרְגְּעִי — וְרוּחַ־שָׁוְא תִּרְעִי?
פְּנִי־לָךְ, כִּי־תִסְעִי — כְּמוֹ־אֹהֶל רֹעִי,

וּתְבַקְשִׁי וְאֵינֵךְ —
וְאֵיךְ עַל־זֶה לֹא־פָקַחַתְּ עֵינֵךְ?

בְּתַאֲוָה דָבַקְתְּ, אֲשֶׁר־הִיא אֹיַבְתֵּךְ,
וְלֹא־הִתְבּוֹנַנְתְּ, כִּי־תִקְרַב עִתֵּךְ;
יֵינָהּ יוֹנֵךְ וְגַם־פִּתָּהּ תְּפַתֵּךְ,
עַד יִיעֲפוּ אַנְשֵׁי מִלְחַמְתֵּךְ,
וְנֹשְׂאֵי כֵלַיִךְ   יִהְיוּ עָלַיִךְ,
וְיָשׁוּב אֵלַיִךְ   גְּמוּל מַעֲלָלַיִךְ;
הָסִירִי יֵינֵךְ —
וְאֵיךְ עַל־זֶה לֹא־פָקַחַתְּ עֵינֵךְ?

רַב־לָךְ לִדְרשׁ אֶת־אֲשֶׁר תַּעֲזֹבִי,
אֶל־טוּב אֲדֹנָי תִּנְהֲרִי אִם־תֹּאבִי;
אֵיךְ תַּהְפֻּכוֹת בִּלְבָבֵךְ תַּחְשֹׁבִי,
פְּעָמִים תְּשׁוֹבְבִי וּפַעַם תָּשׁוּבִי,
אִם אַחַת לְקוֹנֵךְ —   וְרַבּוֹת לִרְצוֹנֵךְ?
וְאֵיךְ יִתֹּם עֲוֹנֵךְ,   וְהַשָּׂטָן לְשִׂטְנֵךְ
יַעֲמֹד עַל־יְמִינֵךְ?
וְאֵיךְ עַל־זֶה לֹא־פָקַחַתְּ עֵינֵךְ?

הֲתֵל זְמָן בָּךְ, לְעָמָל נִדַּחַתְּ,
לִבְנוֹת וְלִקְנוֹת — וְעוֹדֵךְ לֹא־נַחַתְּ!
הַכֹּל יִכְלֶה — וְעַל־מֶה בָּטַחַתְּ?
הֲלֹא בְתַעֲנוּגֵךְ שְׂכָרֵךְ לָקַחַתְּ!
לְאֵל חַי אַתְּ אָמָה   לְעָבְדֵהוּ, וְלָמָּה
עֲבַדְתְּ הָאֲדָמָה?   שׁוּבִי וּדְעִי מַה־
תֹּאמְרִי לַאדֹנֵךְ —
וְאֵיךְ עַל־זֶה לֹא־פָקַחַתְּ עֵינֵךְ?

מַה־לָּךְ, תֵּבֵל, תְּסִיתֵנִי לְהֶבֶל?
תְּנִי אוֹ לְקָחִי — אֲנִי עוֹד לֹא־אֲקַבֵּל!
אֵיךְ אֶשְׂמַח עַל־זְמָן אוֹ אֶתְאַבֵּל?
מְעַט אֶשְׁכְּנָה בָּךְ — יְנַשֵּׂא אוֹ יְנַבֵּל,
יַעֲלֶה אוֹ יוֹרִיד, יַשְׁקִיט אוֹ יַחֲרִיד,
וְאֶעֱבֹד אוֹ אָרִיד — הַמָּוֶת יַפְרִיד
בֵּינִי וּבֵינֵךְ —
וְאֵיךְ עַל־זֶה לֹא־פָקַחַתְּ עֵינֵךְ?

*

עַל־מוֹת לַבֵּן

אֲבִי הַבֵּן קְרַב לִסְפֹּד, כִּי אֵל מִמְּךָ רִחַק
אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידְךָ אֲשֶׁר אָהַבְתָּ, אֶת־יִצְחָק!

אֲנִי הַגֶּבֶר רָאָה שֶׁבֶר, וּמְשׂוֹשׂוֹ גָלָה,
הָהּ, פָּקַדְתִּי פְּרִי בִטְנִי וְעַל־לִבִּי לֹא עָלָה,
כִּי־חָשַׁבְתִּי לְעֵת זִקְנָה הֱיוֹתוֹ לְרֶוַח וְהַצָּלָה!
אַךְ לָרִיק יָגַעְתִּי וְיָלַדְתִּי לַבֶּהָלָה,
כִּי־אֵיךְ יִשְׂמַח לִבִּי — וַיִּגְוַע וַיָּמָת יִצְחָק!

בָּכֹה אֶבְכֶּה בְּכָל־רֶגַע וְאֶשָּׂא נְהִי נִהְיָה,
בְּזָכְרִי זֶה שָׁלֹשׁ שָׁנִים מוֹתוֹ בְּאֶרֶץ נָכְרִיָּה —
וְצֵאתוֹ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, וְנַפְשִׁי עָלָיו הֹמִיָּה,
עַד־שֶׁהֲבֵאתִיו אֶל־בֵּיתִי לַיְלָה וְיוֹמָם בּוֹכִיָּה;
כַּמָּה תְלָאוֹת מְצָאוּנִי — וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק!

רֵעַי הַרְפּוּ מִמֶּנִּי, אִם־תְּנַחֲמֵנִי — תְּגִיעֵנִי,
מַחְמַל נַפְשִׁי אַל־תִּזְכֹּר וּשְׁמוֹ אַל־תַּשְׁמִיעֵנִי,
גַּחַלְתִּי אֲשֶׁר נִשְׁאֲרָה־לִי כִּבָּה זְמָן — וְאִם יְרוֹעֵנִי!
שִׁמְמוֹת עוֹלָם הֱשִׁמַּנִי וַיִּקַּח מַחְמַד עֵינִי,
כָּלָה שְׁאֵרִי וּלְבָבִי — כַּאֲשֶׁר כִּלָּה יִצְחָק!

מָעוֹן, אֲשֶׁר הַכֹּל בְּיָדוֹ, וְחֶפְצוֹ עֹשֶׂה בְּכָל־יְצוּרָיו,
דַּבֵּר עֲלֵי־לֵב אָב נִכְאָב, יָרֵא שִׁמְךָ מִנְּעוּרָיו,
רוּחַ תַּנְחוּמִים עוֹרֵר עָלָיו, וַיַּעֲבֹר בֵּין בְּתָרָיו,
הוֹרֵה חֲמוּדוֹ יִרְאָתְךָ, לָלֶכֶת בְּדֶרֶךְ הוֹרָיו,
עוֹדֶנּוּ נַעַר אַתָּה הֹכַחְתָּ לְעַבְדְּךָ לְיִצְחָק!

*

שִׁירֵי יְדִידוּת

1

לְרַבִּי שְׁמוּאֵל בֶּן־נָאמְע

גָּבְהֵי שְׁחָקִים אֶל־הֲדֹם נִכְנְעוּ, אוֹ הָאֲדָמוֹת אֶל־זְבֻל נָגָעוּ?
קָרַב אֱנוֹשׁ אֶל־מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן, עֲדֵי עָמַד עֲלֵי סוֹדָם וְלֹא יָדָעוּ!
הַהוּא שְׁמוּאֵל בֵּין מְתֵי חָכְמָה לְאִישׁ נֶחְשָׁב, וּבִלְעָדָיו שְׁוָרִים נָעוּ;
מַטֵּה אֱלֹהִים הוּא, וְהוּא מוֹפֵת וְאוֹת בַּדּוֹר, וּמַטּוֹת הָאֱלִיל נִגְדָּעוּ;
דַּלְתֵי תְבוּנוֹת נִפְתְּחוּ עַל־פִּיו בְּלִי יִיגַע, וּבִלְעָדָיו לְרִיק יָגָעוּ;
הַהוּא מְאַשֵּׁר עֹבְרֵי דֶרֶךְ עֲלֵי־ יֹשֶׁר, וּבִלְעָדָיו כְּשֵׂיוֹת תָּעוּ!
בֹּאוּ לְגַן־עֵדֶן, מְתִים, וּגְעוּ בְּעֵץ דַּעַת וְעֵץ חַיִּים, וְאַל־תִּשְׁתָּעוּ,
עוּשׁוּ וּבֹאוּ, תִּמְצְאוּ דַעְתּוֹ מְקוֹר חַיִּים, וּבִלְעָדָיו כְּדֹב תִּפָּגָעוּ;
בֹּאוּ, רְעֵבִים, לַתְּבוּאֹת, לַחֲמוּ לֶחֶם חֲמֻדוֹת עַד־אֲשֶׁר תִּשְׂבָּעוּ,
בֹּאוּ, צְמֵאִים, שַׁאֲבוּ מִמַּעְיְנוֹת שִׂכְלוֹ, לְיָמִין גַּם־שְׂמֹאל נָבָעוּ!
צָדְקוּ שְׂפָתָיו, כִּי־בְרוּחָם בֶּאֱמֶת יָמִית בְּנֵי־רֶשַׁע, וְלֹא רָשָׁעוּ;
בּוֹ יִשְׂמְחוּ אַנְשֵׁי שְׂמָחוֹת, אִם שְׁמוֹ שָׁמְעוּ אֲבֵלֵי לֵב — וְהִשְׁתַּעְשָׁעוּ;
טֹבוּ וְהֵטִיבוּ בְמַנְעַמָּיו בְּנֵי יָמִים לְכָל־רֵעַי, וּבִי פָּשָׁעוּ!
לָמָּה לְמַטָּרָה בְּשָׂרִי נֻתְּנוּ, וַיִּדְרְכוּ קֶשֶׁת וְחֵץ תָּקָעוּ?
בָּאוּ שְׁנוֹת רָעָה, וְחָלְפוּ כָל־יְמֵי אֹכֶל, וְהֵם כַּשִּׁבֳּלִים נִבְלָעוּ!
הִתְחַבְּרוּ עָלַי גְּדוּדֵי הַנֹּדֵד, חָנוּ סְבִיב לִבִּי וְלֹא נָסָעוּ,
עִמִּי בְּחָזְקָה נִלְחֲמוּ, וָאֶזְחֲלָה פֶּן־אֶגְוְעָה טֶרֶם אֲשֶׁר יִגְוָעוּ,
וַיֵּאתָיוּ גַּרְזֶן לְעֵנוּתִי בְּאַף, וַיִּתְּצוּ בֵיתִי וְשִׁמְרָיו זָעוּ;
יִפְעוּ יְלָדַי עֵת הֲדוּרִים אֲהַלֵּךְ, נֶהְפַּךְ שְׁמִי לַהֲדַר וְעִירִי פָּעוּ,

כָּבְדוּ מְצוּקוֹתַי כְּחוֹל הַיָּם, וְאֵיךְ   עָבְרוּ עָלַי יַמִּים וְלֹא טָבָעוּ?
אֵיךְ יָרְדוּ עֵינַי נְהָרוֹת מִבְּכִי   עַל־לַהֲבֵי לִבִּי וְלֹא יִשְׁקָעוּ?
כָּלָה שְׁאֵר גּוּפִי וְנַפְשִׁי נִבְעֲרָה,   וְאֶשְׁאֲלָה אִישִׁים אֲשֶׁר נָגָעוּ —
לֹא יָדְעוּ כִּדְמוּת תְּלָאוֹתַי בְּכָל־   קֹרוֹת, וְלֹא־נִרְאוּ וְלֹא־נִשְׁמָעוּ!
חַטֹּאת בְּנֵי יָמִים וּפִשְׁעָם אֶסְלְחָה,   אִם־קִיְּמוּ נֶדֶר אֲשֶׁר נִשְׁבָּעוּ,
כִּי־יַעֲשׂוּ חֶסֶד וְיִרְאוּנִי פְּנֵי   הָרָב, וְאָרִיעַ וְיִתְרֹעָעוּ!
קָצַר שְׂפָתַי אֶל לְצוֹן יַחֲשֹׁב,   כִּי צָלֲלוּ אָזְנַי וְעֵינַי שָׁעוּ,
מָה אֶעֱשֶׂה עַתָּה וְיָדִי אֵין לְאֵל,   טָרוּד אֲנִי עַל־כֵּן דְּבָרַי לָעוּ!

ב

לְרַבִּי יוֹסֵף בֶּרְעַמְרַאן

אֵי יָשָׁן, מְחַדֵּשׁ גִּילִים,   אֵי שִׁירַת עֲגָבִים?
כָּל־דָּם נֶאֱסַר לַאֲצִילִים,   בִּלְתִּי דַם־עֲנָבִים;
לֹא יוּכְלוּן שְׂאֵתְךָ כֵּלִים —   בֹּא וּשְׁכֹן קְרָבִים!
הֲגַם חֹל עֲדֵי תַקְדִּישֵׁם,   בָּרוּךְ טַעַמְךָ,
בְּהִרָכֵב לְנַפְשׁוֹ אִשֵּׁם,   נֹעַם וְשִׁמְךָ!

הָבִיאוּ צֳרִי אָדָם אֶל   מַכּוֹת לֵב אֲנוּשׁוֹת
וִיחִי עוֹד; וְהָיָה גֹאֵל   מַרְפֵּא הַנְּפָשׁוֹת —
הֵם חַכְמֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל!   חָכְמוֹת עִם קְדֹשׁוֹת
עַד־אֵלֵךְ וְאָן וַאֲבַקְשֵׁם?   יֶהֱמוּ רַחֲמֶיךָ
עָלֵימוֹ, וְהוֹד הַלְבִּישֵׁם   מִסּוּת נָעֳמֶךָ!

בִּקַּשְׁתִּי בְּקַצְוֵי תֵבֵל   מִי הוּא רַב־פְּעָלִים?
זֶה חֹשֵׁב וְזֶה שָׁר נֵבֶל,   זֶה נֹשֵׂא מְשָׁלִים,
מֵחָכְמוֹת לְכֻלָּם — הֶבֶל,   לְךָ, יוֹסֵף — חֲבָלִים;
יַעֲרֹף לִקְחֲךָ כַּגֶּשֶׁם,   כִּי אֵל חִכְּמֶךָ,
וּכְשׁוֹאֵל בְּמוֹרֵי לֶשֶׁם   יָקוּם נְאֻמֶךָ!

תִּפְאֶרֶת שִׁמְךָ רַבָּה,   צוּרְךָ יִצְּרֶךָ,
גֵּר מַעֲרָב, אֲשֶׁר לֹא־יִכְבֶּה —   בְּנְךָ אַחֲרֶיךָ;
בִּבְרִית עִמְּךָ שַׁחַק בָּא,   אֶרֶץ תַּעְזְרֶךָ,
יָמִים לַעֲבָדִים כָּבְשֵׁם,   כִּי מִתְקוֹמְמֶיךָ
יִכָּחֲשׁוּ־לְךָ, וּתְבִישֵׁם   עַד־תֹּם לְחַמֶּיךָ!

גִּלְאָה פִי, וְלְךָ הִתְוַדָּה   עַל־קֹצֶר תְּהִלָּה,
כִּי יָם דַּעְתְּךָ אֵין מִדָּה,   מַה־תָּכִיל מְגִלָּה?
וּלְךָ יָאֲתָה כָּל־חֶמְדָּה,   תּוֹרָה עִם־גְּדֻלָּה,
כִּי כָבוֹד וְהוֹד תִּירָשֵׁם   מֵאָב קִדְּמֶךָ,
כֵּן יֵיטִיב אֱלֹהִים אֶת־שֵׁם   שְׁלֹמֹה מִשְּׁמֶךָ!

*

הַתְּלִים

1

עַל־הַזְּבוּבִים

לְמִי אָנוּס לְעֶזְרָה מֵחֲמָסִי?   אֲשַׁוַּע מִפְּנֵי שֹׁד הַזְּבוּבִים!
אֲשֶׁר לֹא־יִתְּנוּ הָשֵׁב לְרוּחִי,   בְּכָל־כֹּחָם יְעִיקוּנִי כְּאֹיְבִים,
וְעַל־עֵינַי וְעַפְעַפַּי יְרֻצוּן,   בְּאָזְנַי יֹאמְרוּ שִׁירֵי עֲגָבִים;
אֲדַמֶּה לֶאֱכֹל פִּתִּי לְבַדִּי —   וְהֵם בּוֹ יֹאכְלוּ כִּדְמוּת זְאֵבִים,
וְעוֹד יִשְׁתּוּ בְּכוֹס יֵינִי, כְּאִלּוּ   קְרָאתִים כַּאֲהוּבִים אוֹ קְרֹבִים;
וְלֹא יִרְצוּ לְבַד חֶלְקָם, פְּקַדְתִּים   בְּיַיִן עָתִיק וּמִשְׁמַן שֵׂה כְשָׂבִים,
וְיִמְעַט רַק אֲכֹל מֵאֲשֶׁר לְפָנַי —   לְיַיִן מִשְׁתִּי וּפַת אָכְלִי תְּאֵבִים;
וְכִי־אֶקְרָא מְיֻדָּעַי לְאָכְלָה —   וְהִנָּם יְשָׁבִים רֹאשׁ הַמְּסִבִּים!
יְקַו לִבִּי סְתָו, כִּי הוּא יְכַלֵּם   בְּקֹר רוּחַ שְׁלָגִים אוֹ רְבִיבִים,
וְלוּלֵי זֹאת אֲנִי קֵץ מִפְּנֵיהֶם —   בְּכֵן אוֹדֶה לְיֹשֵׁב הַכְּרוּבִים!

2

גָּבָר לֹא־יִצְלַח בְּיָמָיו

גַּלְגַּל וּמַזָּלוֹת בְּמַעֲמָדָם   נָטוּ בְּמַהֲלָכָם לְמוֹלַדְתִּי;
לוּ יִהְיוּ נֵרוֹת סְחֹרָתִי —   לֹא־יֶחְשַׁךְ שֶׁמֶשׁ עֲדֵי מוֹתִי!

אִינַע לְהַצְלִיחַ וְלֹא־אוּכָל,   כִּי עִוְּתוּנִי כּוֹכְבֵי שָׁמַי;
לוּ אֶהְיֶה סֹחֵר בְּתַכְרִיכִין — לֹא־יִגְוְעוּן אִישִׁים בְּכָל־יָמָי!

אַשְׁכִּים לְבֵית הַשָּׂר — אֹמְרִים: כְּבָר רָכָב!
אָבֹא לְעֵת עֶרֶב — אֹמְרִים: כְּבָר שָׁכָב!
אוֹ יַעֲלֶה מֶרְכָּב,   אוֹ יַעֲלֶה מִשְׁכָּב —
אוֹיָה לְאִישׁ עָנִי,   נוֹלַד בְּלִי כוֹכָב!

■

אָדָם מְכַבֵּד אֶת־מְקוֹמוֹ

כְּבוֹדִי בִּמְקוֹמִי   וְאִם־אַשְׁפִּיל שִׁבְתִּי,
וְלֹא־אֶבְחַר מָקוֹם   כְּנִקְלִים בִּגְאוֹנָם,
אֲשֶׁר הֵמָּה חֹשְׁבִים   הֱיוֹתָם רֹאשׁ מוֹשָׁב,
וְהַמּוֹשָׁב לָהֶם   יְכַסֶּה עֶלְבּוֹנָם;
אֲנִי הוּא הַמָּקוֹם   וְהַמָּקוֹם אִתִּי,
וְהֵמָּה — הַמָּקוֹם   יְמַלֵּא חֶסְרוֹנָם!

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־עֶזְרָא

(בנו של ראב"ע, בספרד; מת בהיות עוד אביו בחיים)

תֵּאָלַמְנָה שִׂפְתֵי שָׁקֶר!

(לְאֶחָד מִידִידָיו)

כִּי הַזְּמָן חִצָּיו נְדֹד שָׁלַח,   פָּצַע לְבָבִי מִבְּלִי־שָׁלַח,
הִכְהָה שְׁתֵּי עֵינַי בְּעוֹד יוֹמָם, הֵנִים מְאוֹר לֶחְיִי וְעוֹדִי לַח,
הִלְבִּישׁ יְמֵי הַשַּׁחֲרוּת שַׂחֲרוּת, אַחַר אֲשֶׁר חָלַף וְהִתְגַּלַּח,
חָרַשׁ בְּגַבִּי וַאֲנִי אֶסְבֹּל,   פָּשַׁע בְּנַפְשִׁי וַאֲנִי אֶסְלָח.
לוּ הַזְּמָן הָיָה כְּפִי חֶפְצִי,   הֶגְלָה יְדִידָיו עַד־גְּבוּל לַחְלַח.
הָהּ, יִרְהָבוּ־בִי זֹחֲלֵי עָפָר,   כִּי שֵׁן־בְּהֵמֹת בִּי תְמוֹל שִׁלַּח:

אֶתְוַדְּעָה אֶל־דָּת בְּנֵי־נֵכָר, אֶתְנַכְּרָה לִלְשׁוֹן בְּנוֹ שָׁלַח!
מַה־לִּי לְחֶבְרַת שֹׂנְאֵי שָׁלוֹם, אַחַר כִּבְדֵי הַנֹּדֵד פִּלָּח?
הָאִישׁ אֲשֶׁר נִמְצָא מְלֵא סִיגִים לִבּוֹ, וְכֻלּוֹ סָג וְגַם־נֶאְלָח,
כָּתַב כְּתֻבַּת יָדְעֵי דַעַת — לֹא־זָן וְלֹא־הוֹקִיר וְלֹא־פָלַח,
כִּי כָל־כְּלֵי הַבִּין וְהַמּוּסָר עַל־הַכְּסִיל יוּצַר וְלֹא יִצְלָח;
יָדַע לְבָבִי בֶּאֱמֶת כִּי לֹא עַל־הַחֲמוֹר רוּחַ אֱנוֹשׁ תִּצְלַח,
צוּרַת אֱנוֹשׁ אִם־תִּדְרְשׁוּ — רֹאשׁוֹ בֵּין נִיגְוֶה נִמְצָא וּבֵין כָּלַח.
יָמוּת בְּלֹא עִתּוֹ וְיִשּׁוֹמֵם, יָבוֹא אֱלֵי קִבְרוֹ בְּאֵין כֶּלַח,
תֵּבֵל הֲלֹא תֶבֶל וְהַמָּרוֹם יִכְלֶה וְהַשַּׁחַק הֲלֹא נִמְלָח!
אֵיךְ נַהֲרוֹת מוּסָר נְבוּב לֵבָב יִרְפֹּשׂ וּמֵימֵי הָאֱמֶת יִדְלָח?
כַּמָּה בְּדִבְרֵי הַכְּסִיל אֶשְׁעֶה, כִּי־אָכְלָה תָפֵל בְּלִי־מֶלַח? —
שָׁלוֹם לְךָ מֵאֵת אֲסִיר תִּקְוָה, סַמֵּי שְׁלוֹמוֹתָיו לְךָ מָלַח,
שָׁלַח לְךָ לִבּוֹ בְּמִכְתָּבוֹ, גַּם מִכְּבֵדוֹ הֵא־לְךָ פֶּלַח;
עַד־אָן אֲסִירֵי הָעֳנִי נִהְיֶה? עַל־גַּב זְמָן בֹּגֵד רְכַב וּצְלַח!

רַבִּי בִנְיָמִן בֶּן־שְׁמוּאֵל

(מקוסטני, נורמנדיא, לערך ד"א ת"ת)

קְדֻשָּׁה

וְחַיּוֹת בֹּעֲרוֹת, מַרְאֵיהֶן כְּגַחֲלֵי־אֵשׁ,
בְּזַחַל סִבְלוֹת כֵּס אֵשׁ אֹכְלָה אֵשׁ,
נִסְתָּמוֹת גְּוִיּוֹתֵיהֶן בְּרִשְׁפֵּי לַבַּת־אֵשׁ,
נְאֻם הַדִּבּוּר מַשְׁמוּעַ, הַנִּתַּן בָּאֵשׁ,
יִסְבְּלוּ סֵבֶל נֹזְלִים עַל־רָאשֵׁיהֶם אֵשׁ,
יָעִיר לָז לָלָז וְלֹא־נִשְׁקַעַת הָאֵשׁ,
מְשַׁלְּחִים יָד שְׂרָפִים תַּחַת כַּנְפֵי־אֵשׁ,
מְשַׁלְּכִים בְּכַנְפֵיהֶם גַּחֲלֵי לַהֲבוֹת אֵשׁ,

נִפְזָרוֹת לִמְקוֹם רְשָׁעִים, לְהַכְנִיעָם בָּאֵשׁ,
נֶאֱלָחִים בָּם כַּדּוֹנַג מִפְּנֵי הָאֵשׁ,
בַּיִת לְחַשְׁמַלָּה, מַרְאֶיהָ כְּמַרְאִית אֵשׁ,
בְּנֹגַהּ סָבִיב כְּקֶשֶׁת בֶּעָנָן אֵשׁ,
רָצוֹא וָשׁוֹב הַחַיּוֹת דָּאוֹת בְּאַגַּפֵּי־אֵשׁ,
רֹחֲשׁוֹת: „בָּרוּךְ כְּבוֹדוֹ!“ בְּלַהַק יִקְדֵי־אֵשׁ,
שְׁעוּנוֹת בְּמַאֲמַצֵּי רָם, שְׁכִינָתוֹ בָּאֵשׁ,
שֹׁאֲגוֹת כַּאֲרִי קוֹל בְּלַהַב־אֵשׁ,
מָאֳחָד כֶּתֶר בְּפֶלֶל בֵּית־יַעֲקֹב אֵשׁ,
מַשְׁבִּיעוֹ שָׂרָף לַהַט שְׁבִיב אֵשׁ,
וּמִזְדַּעְזְעִים חֵילֵי מָרוֹם מִשַּׁלְהֲבֵי אֵשׁ,
וּמֵרַעַשׁ מִתְגַּלְגְּלִים גַּלְגַּלֵּי כֵס־אֵשׁ,
אַף רְקִיעִים אֲחָזָתַם חֶרְדַּת אֵשׁ,
אָז יְשַׁלְּשׁוּ בַקֹּדֶשׁ לְנִשְׁפָּט בָּאֵשׁ,
לִשְׂמֹאל וּלְיָמִין שְׁנֵי שַׂרְפֵי־אֵשׁ,
לְאַטִּים הָרֶגֶל מִלְּהַזְכִּיר עֵגֶל־אֵשׁ. —
אָנָּא, עִזּוּז וְגִבּוֹר, נַעֲרָץ בְּכִתֵּי־אֵשׁ,
אֵלֶיךָ הַעַל שֶׁוַע לְקֻחֵי דָת־אֵשׁ,
מִפְּעַל הַר מוֹר נֶעֱקַד עֲלֵי עֵצִים וָאֵשׁ;
מִצּוּקָה נִנְצַל, מִמְּדֻרַת עֵצִים וָאֵשׁ,
נָא, אִם־חַטָּאָה נִמְשְׁכָה וּבָעֲרָה כָאֵשׁ,
נְחוּמֶיךָ יִגָּלוּ בְּשִׁבְתְּךָ עַל־כִּסֵּא אֵשׁ,
וְהַכִּסֵּא יַפְגִּיעַ לָרֹכֵב בְּמֶרְכֶּבֶת אֵשׁ,
וְיֹשֶׁר יָלִיצוּ בַעֲדֵנוּ חַיּוֹת אֵשׁ....

רַבִּי בִּנְיָמִן בֶּן־זֶרַח

(חי, כנראה, באשכנז ועינו ראתה גזרות שנת תתנ״ו)

סְלִיחוֹת

1

אֲדַבְּרָה וְיִרְוַח־לִי, כִּי־רוּחִי הֱצִיקַתְנִי
עַל־מְרִירוּת נַפְשִׁי וְעַל־כֹּבֶד שִׁעְבּוּדִי!
בֵּין־כָּל־אֻמָּה וְלָשׁוֹן אֲנִי־לְבַד נוֹקַשְׁתִּי,
לֶכֶת מִיּוֹם־לְיוֹם לְאָחוֹר וְלֹא־לְפָנִים;
גָּמַרְתָּ אֹמֶר לְדֹר־וָדֹר עָלַי,
בְּלִי־לְגַלְגֵּל רַחֲמִים לְהוֹצִיאִי לְחֵרוּת;
דָּחֹה דְחִיתַנִי כִּבְשְׁתֵּי יָדַיִם,
וְלֹא־כְדֹחֶה בִשְׂמֹאל וּמְקָרֵב בְּיָמִין!
הָכְנַעְתִּי בְשֵׁשַׁךְ וְהָשְׁפַּלְתִּי בְמָדַי,
הָטְבַּעְתִּי בְיָוָן וְעַתָּה בְּיַד־זֵדֵי־רִשְׁעָה —
וְאִם־כֹּחַ אֲבָנִים כֹּחִי, אִם־בְּשָׂרִי נָחוּשׁ,
לִשָּׂא וְלִסְבֹּל כָּל־אֵלּוּ הַצָּרוֹת?
זֶה־לִּי כַּמֶּה־שָׁנִים חֲרֵבָה וְשׁוֹמֵמָה,
אֶלֶף וְעוֹד שְׁכוּלָה וְגַלְמוּדָה,
חֲבוּשָׁה בְּבָתֵּי־כְלָאִים, חֲרוּשָׁה כַּשָּׂדֶה,
חֲפוּרָה כַנֶּגֶב, חֲפוּיַת־רֹאשׁ כָּאָבֵל;
טִמְּאוּ מִקְדָּשִׁי וְחִלְּלוּ קָדְשִׁי,
נִאֲצוּ וּפִגְּלוּ נִיחוֹחֵי אִשַּׁי —
יֹקֶשׁ חֲטָאַי וְעֹצֶם פְּשָׁעַי
וַעֲוֹן עֲקֵבַי הֵם גָּרְמוּ־לִי!
כַּבִּיר כֹּחַ, הֲלֹא־גָלוּי לָךְ,
כִּי־לָקִיתִי בְּכֶפֶל עַל־כָּל־סְאָה סָאתַיִם,

לְחָצוּנִי, רְצָצוּנִי כָּל־יוֹצֵא וָבָא,
אֲכָלוּנִי בְּכָל־פֶּה עַד־כְּלוּ כֹּחִי —
מַהֵר חוּשָׁה לְאֶנְקַת בָּנֶיךָ
הַנֶּאֱנָחִים וְהַנֶּאֱנָקִים וְהַנֶּעֱלָבִים!
נִלְאֵיתִי נְשֹׂא גָּלוּת וְשִׁבְיָה,
מִרְפַּשׂ רַגְלֵי גּוֹי־נָבָל וְלֹא־עָם,
שׂוֹחֲחִים: „אֵי־מַלְכְּכֶם וְצוּר מָעֻזְּכֶם?
יֶחֱשַׂף זְרוֹעוֹ וְיָגֵן עֲלֵיכֶם!
עִתֵּי גְאֻלָּה מְנִיתֶם וְנִגְמָרוּ,
וְתִקְוַת הַתְּשׁוּעָה פָּסְקָה וְהָלְכָה־לָּהּ!“
פַּרְצוּף פָּנַי כָּבוּשׁ בְּקַרְקַע,
בְּשָׁמְעִי נְאוּצָם וְגִבּוּל חֶרְפָּתָם. —
צֶדֶק דִּינֶיךָ וְיֹשֶׁר מִשְׁפָּטֶיךָ
מַצְדִּיק אֲנִי עַל־כָּל־הַבָּא עָלַי;
קוּמָה אֱלֹהִים, רִיבָה רִיבִי,
וְהוֹצֵא לָאוֹר מִשְׁפָּטִי וְדִינִי!
רְאֵה שִׁמְמֹתַי וְשִׁמְמוֹת הֵיכָלֶךָ,
אִם־לֹא לְמַעֲנִי עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ;
שְׁבֻעַת הוֹרִים וּבְרִיתוּת בְּרִיתָם
אַל־תָּפֵר, כִּי־אֵל נֶאֱמָן אָתָּה!
תִּזְכֹּר אַהֲבָתָם וּתְחַיֶּה זַרְעָם,
טֶרֶם יֹאבְדוּ בְּיַד מַעֲבִדֵיהֶם;
בָּנֶיךָ הֵם, מַטַּע נָעֳמֶךָ,
יִכָּמְרוּ רַחֲמֶיךָ עַל שְׁאֵרִיתָם!

2

אַחְרִישׁ וְאֶתְאַפַּק וְלִבִּי חָלַל בְּקִרְבִּי,
בִּרְאֹתִי כֹּרְעֵי־לְבֵל וְדֹרְשֵׁי־לְמֵת הֱיוֹתָם בְּעָצְבִּי;
בְּפִי מַחְסוֹם שָׁמַרְתִּי וְנֶעְכַּר כְּאֵבִי —
מֵעַי מֵעַי אוֹחִילָה קִירוֹת לִבִּי!

גָּבְרָה עָלַי לִמְאֹד יַד הַמְעַשֶּׂה,
רֹדָה בְּאַף וּבְחָרוֹן מַפְרִיךְ וְשֹׂסֶה;
דִּכְּאוּנִי לַחֲצַי וְהָשְׁלַכְתִּי כְּפֶגֶר מֻבְסֶה,
אַשְׁחֶה בְכָל־לַיְלָה מִטָּתִי בְּדִמְעָתִי עַרְשִׂי אַמְסֶה!

הֱרִיתַנִי לַחֹמֶר וְנִמְשַׁלְתִּי כַחוּץ לַעֹבְרִים עָלַי,
גֵּוִי הֻכָּה וּלְחָיַי נִמְרְטוּ מִכַּף־עֲוִילַי,
וְאֹבִים יָמִין וּשְׂמֹאל וְאֵין־תּוֹמִיךְ מַעְגָּלַי —
וַאֲנִי כִּמְעַט נָטָיוּ רַגְלָי!

זֹאת אָשִׁיב אֶל־לִבִּי וְקִרְבִּי חֳמַרְמָר:
עֹבְדֵי־מַשְׂכִּיּוֹת עָמְדוּ בְטַעְמָם וְרֵיחָם לֹא־נָמָר,
חֻלַּפְתִּי וְהוּרַקְתִּי מִכְּלִי אֶל־כֶּלִי וּכְבוֹדִי נִתְיַמָּר —
הִנֵּה לְשָׁלוֹם מַר־לִי מָר!

טֻבַּעְתִּי מְצוּלָה בְּיַד־אַרְיֵה וְנִדְאַבְתִּי בִדְוָיָה,
הֲמוֹן עִיר עֻזַּב וְאַרְמוֹן נֻטַּשׁ וְנֶהֶרְסָה הַקִּרְיָה;
יִקְרֵנִי הַדֹּב וְשָׁמָּה שִׁכְּלַנִי בִשְׁאִיָּה,
בָּאנוּ־בָאֵשׁ וּבַמַּיִם — וַתּוֹצִיאֵנוּ לָרְוָיָה!

כֹּחִי נִכְשַׁל בַּעֲוֹנִי וְרוּחִי נִקְצָר,
בְּעֵת רְדוֹת הַצָּפִיר וּבַשִּׁירָה נֶעְצָר;
לְנֹחִי מִבֶּטֶן קָרָאתִי — וַעֲנָנִי מִמֵּצָר,
בְּכָל־צָרָתָם לוֹ צָר!

מַה־מְּאֹד עַתָּה גָּבְרוּ מְעִילוֹת וַתֵּרֶב אַשְׁמָה,
בְּחֻבִּי לְהִטָּמֵן וּבְחֵיקִי לְהִתְעַלְּמָה;
נַחֲלָתִי נִצְּתָה וּלְחָרְבָּה הוּשָׁמָה,
שָׁאוּ עָרִים מֵאֵין יוֹשֵׁב וְהָאֲדָמָה תִּשָּׁאֶה שְׁמָמָה!

שְׂעִיר וְחֹתְנוֹ סֵעֲרוּנִי וַיְשִׁיתוּנִי בָתָּה,
זֶה לְאַיִל־זֶה, וְזֶה אוֹתִי לְהַצְמִיתָה —
עַד־אָנָה תַּחֲרִישׁ וְתַבִּיט אָוֶן וְעַוְלָתָה,
וְלֹא־תְרַחֵם אֶת־יְרוּשָׁלַםִ וְאֵת עָרֵי יְהוּדָה אֲשֶׁר זָעַמְתָּה?

פָּעֲרוּ פִיהֶם לִבְלֹעַ וּגְרוֹנָם פָּתוּחַ כְּקֶבֶר,
לִגְזֹר מִכָּל־צַד וְלֶאֱכֹל מִכָּל־עֵבֶר;
צָרַחְתִּי מִכְּאֵב לֵב בִּרְאֹתִי אָחוֹר־שֶׁבֶר
וָאֹמַר מִי־יִתֶּן־לִי אֵבֶר!

קָצְרָה רוּחִי וְכָלְתָה נַפְשִׁי
מִסִּבְלוֹת זָרִים וּמֵעֲבֹדַת בִּלְשִׁי —
רִיבָה אֲדֹנָי אֶת־יְרִיבַי וְרִיבֵי נַפְשִׁי,
וְאַל־תֵּפֶן אֶל־קָשְׁיִ!

שְׁחַרְתִּיךָ — הִמָּצֵא לִי, נִשָּׂא וְנֶעְלָם,
תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת מִמְּכוֹן־שֶׁבֶת אוּלָם;
בְּךָ נֵצַח יַהַב מִבְטַחִי, נָא אַל־תַּחֲזִירֵנִי נִכְלָם —
יַחֵל יִשְׂרָאֵל אֶל־יְיָ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם!

רַבִּי דָוִד בֶּן־שְׁמוּאֵל הַלֵּוִי

(חי במנגנצא או באשפירה, לערך ד"א תתנ"ו)

סְלִיחָה

אֲדֹנָי אֱלֹהָי! רַבַּת צְרָרוּנִי מִנְּעוּרָי,
בְּקַשְׁתִּיךָ — אִמַּצְתָּ לִבִּי בִּהְיוֹתְךָ בְעֶזְרִי;
גָּבְרוּ עַתָּה וְגַם־עָתְקוּ שִׁבְרָי,
דְּבָרִים בִּי — רָעֲדוּ כָל־אֵבָרָי!

הָיִיתִי חֶרְפָּה בֵינֵיהֶם, מָשָׁל וּשְׁנִינָה,
וַיַּדּוּ־אֶבֶן בִּי וְהֶאֱרִיכוּ עָלַי מַעֲנָה,
זֵדִים הֱלִיצֻנִי בְּפִיהֶם, וּלְשׁוֹנָם שַׁתּוּ כְּחֶרֶב שְׁנוּנָה,
חשְׁבִים עָלַי מַחְשְׁבוֹת רֶשַׁע בְּלִי חֲנִינָה!

טֹפְלִים שֶׁקֶר וְכָזָב לְהִתְגֹּלֵל וּלְהִתְנַפֵּל עָלֵינוּ —
יִפְּלוּ מִמֹּעֲצוֹתֵיהֶם, וְהַשְׁפָּלָתָם תֶּחֱזֶינָה עֵינֵינוּ!
כָּלְתָה נַפְשֵׁנוּ לִישׁוּעָתֶךָ, לֵאמֹר: מָתַי תְּנַחֲמֵנוּ?
לְמַעַן שֵׁם קָדְשְׁךָ עֲשֵׂה, לֹא לָנוּ, אֲדֹנָי, לֹא לָנוּ!

מִדַּת טוּבְךָ וְחַסְדְּךָ הַגְּבֵר עַל־צֹאן מַרְעִיתֶךָ,
נַעֲנֵינוּ לְךָ, מְחַל, רַבֵּה סְלִיחָתֵנוּ בִּמְחִילָתֶךָ;
סָעֲדֵנוּ וְנִוָּשֵׁעָה וְהַט־לִבֵּנוּ לְאוֹר נְתִיבָתֶךָ:
עֲנֵנוּ, אֲדֹנָי, עֲנֵנוּ, כִּי־טוֹב חַסְדְּךָ וֶאֱמוּנָתֶךָ!

פְּדֵה וְהַצֵּל עַמְּךָ וְרַעְיָתְךָ מִכַּף מִתְקוֹמְמֵיהֶם,
צוּר, צַדִּיק, גָּדוֹל, גִּבּוֹר וְנוֹרָא, אֵל מוֹשִׁיעֵהֶם;
קַדֵּשׁ קְדֻשַּׁת שִׁמְךָ, עֶלְיוֹן, קָרוֹב מַצְדִּיקֵיהֶם,
רָעֹץ תִּרְעַץ בְּכָלָה וְנֶחֱרָצָה אֹיְבֵיהֶם וְקָמֵיהֶם!

שְׁחַרְנוּךָ בִתְחִנָּה, הַקְשִׁיבָה אֱלֹהֵינוּ, מַלְכֵּנוּ וּקְדוֹשֵׁנוּ,
שָׁלוֹם רָב תַּרְבֶּה לִסְגֻלָּתֶךָ, כְּבוֹדֵנוּ וּמֵרִים רֹאשֵׁנוּ,
תַּבַּעְנָה שְׂפָתֵינוּ תְהִלָּתֶךָ, כִּי־תַצִּילֵנוּ מֵרֹשְׁשֵׁינוּ,
תּוֹרָתְךָ וְעֵדֹתֶיךָ שַׁעֲשֻׁעֵינוּ וּבָם תְּחִי נַפְשֵׁנוּ. —

דֶּבֶב שְׂפָתַי וְקוֹל תַּחֲנוּנַי שִׁמְעָה וְהַאֲזִינָה,
וְשִׂיחוֹת דְּבָרַי לְפָנֶיךָ יִנְעֲמוּ וְכִקְטֹרֶת רְצֵה־נָא;
יְרִיבַי רִיב וְחַיַּת קָנֶה גְעַר וּמִקְנֶה תּוֹרִדֶנָּה,
דְּבִיר קָדְשְׁךָ וְאַרְמוֹנְךָ עַל־מִשְׁפָּטוֹ לְכוֹנְנָה.

בְּךָ תוֹחַלְתִּי וְשִׂבְרִי, רָם וְנִשָּׂא, נָאֶה, גָּדוֹל וְנוֹרָא,
רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ אֲבַקֵּשׁ וְלִישׁוּעָתְךָ תָּמִיד אֲשַׂבֵּרָה;
שָׁפְטָה מִשְׁפָּטִי וּנְקֹם דַּם־עֲבָדֶיךָ, שָׁפְכוּ בְּנֵי נָבָל בְּעֶבְרָה,
מַגֵּר מִתְקוֹמְמַי וְשַׁלַּח־בָּם חֲרוֹן אַף זַעַם וְעֶבְרָה וְצָרָה!

וְאַתָּה, קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל גֹּאֲלָם, מַלְכָּם וּגְאוֹנָם,
אֲשֻׁרָם אִם־הִטּוּ וְלִבָּם הָלַךְ אַחַר עֵינָם —
לַעֲמַל יְגוֹנָם וּלְכֹבֶד עֹל גָּלוּתָם הַבֵּט מְגִנָּם,
הַבֵּט לַבְּרִית וְהַפְלֵא רַחֲמִים עַל־פְּלֵטַת שְׁאוֹנָם!

לְעֶזְרָתִי קוּמָה וְהַחֲזֵק נֶשֶׁק לִקְרַאת צָרַי וְאֹיְבַי,
וְיִשְׂמְחוּ וִירַנְּנוּ חוֹסֵי בָךְ, כִּי־תַחֲבוֹשׁ מַכְאֹבִי,
יֵבֹשׁוּ וְיַחְפְּרוּ וְיִסֹּגוּ אָחוֹר חֲפֵצֵי קְרָבִי,
חַזֵּק וְאַמֵּץ מַאֲמִינֶיךָ, גֹּאֲלִי וְצוּר יְשׁוּעָתִי, אֵל אֱלֹהֵי אָבִי!

רַבִּי קְלוֹנִימוֹס בֶּן־יְהוּדָה

(באשפירה או במגנצא, ד"א תתנ"ו)

קִינָה

עַל־הֲרוּגֵי אַשְׁפִּירָה, וַרְמַיְשָׂא וּמַגֶּנְצָא

מִי־יִתֵּן רֹאשִׁי מַיִם וְעֵינִי מְקוֹר נוֹזְלִי,
וְאֶבְכֶּה כָּל־יְמוֹתַי וְלֵילַי
אֶת חַלְלֵי טַפִּי וְעוֹלָלַי וִישִׁישֵׁי קְהָלִי,
וְאַתֶּם עֲנוּ אוֹי וַאֲבוֹי וְאַלְלַי,
וּבְכוּ בָכֹה רַב וְהַרְבֵּה
עַל־עַם יְיָ וְעַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב!

וְדָמַע תִּדְמַע עֵינִי וְאֵלְכָה־לִּי שְׂדֵה בֹכִים,
וַאֲבַכֶּה עִמִּי מָרֵי לֵבָב הַנִּבְכִים,
עַל־בְּתוּלוֹת הַיָּפוֹת וִילָדִים הָרַכִּים,
בְּסִפְרֵיהֶם נִכְרָכִים וְלַטֶּבַח נִמְשָׁכִים;
אָדְמוּ עֶצֶם מִפְּנִינִים, סַפִּירִים וּנְפָכִים,
כְּמוֹ טִיט חוּצוֹת נָדוֹשִׁים וְנִשְׁלָכִים,
סוּרוּ טָמֵא קָרְאוּ לָמוֹ מִלְּקָרֵב —
וְעַל־עַם יְיָ וְעַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב!

וְתֵרַד עֵינִי דִּמְעָה וְאֵילִילָה וְאָנֻדָה,
וְלִבְכִּי וְלַחֲגֹר שַׂק אֶקְרָא לְהַסְפִּידָה;
מִפָּז יְקָרָה וּמִזָּהָב חֲמוּדָה,
כְּבוּדָּה פְּנִימָה כְּבוֹד כָּל־כְּלִי חֶמְדָּה,
רְאִיתִיהָ קְרוּעָה שְׁכוּלָה וְגַלְמוּדָה:
הַתּוֹרָה וְהַמִּקְרָא וְהַמִּשְׁנָה וְהָאֲגָדָה;
עֱנוּ וְקוֹנְנוּ זֹאת לְהַגִּידָה:
אֵי תוֹרָה וְתַלְמִיד וְהַלֹּמְדָהּ?
הֲלֹא הַמָּקוֹם מֵאֵין יוֹשֵׁב חָרֵב —
וְעַל־עַם יְיָ וְעַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב!

וְעַפְעַפַּי יִזְּלוּ־מַיִם, דֶּמַע לְהַגִּירָה,
וַאֲקוֹנֵן מַר עַל־הֲרֻגֵי אַשְׁפִּירָה,
בַּשֵּׁנִי בִּשְׁמֹנָה בוֹ, בְּיוֹם מַרְגּוֹעַ הֻקְּרָה,
מַרְגּוֹעַי לִרְגוּעַי נֶחְלְפוּ לְהַבְעִירָה,
נֶהֶרְגוּ בַּחוּרֵי חֶמֶד וִישִׁישֵׁי הֲדָרָה,
נֶאֶסְפוּ יַחַד, נַפְשָׁם הִשְׁלִימוּ בְּמוֹרָא,
עַל־יִחוּד שֵׁם הַמְיֻחָד יִחֲדוּ בִגְבוּרָה,
גִּבֹּרֵי כֹחַ עֹשֵׂי דְבָרוֹ לְמַהֲרָה,
וְכֹהֲנַי וַעֲלָמַי נִגְוְעוּ כֻלָּהֶם עֲשָׂרָה;
וּבְמַר יְגוֹנִי וְעָצְבִּי יְלֵל אַחְבִּירָה,
קְהִלּוֹת הַקֹּדֶשׁ הֲרִיגָתָם הַיּוֹם בְּנִזְכְּרָה:

קְהַל וורְמַישָׁא בִּתְבוּנָה וּבְתוֹרָה,
גְּאוֹנֵי אֶרֶץ וּנְקִיֵּי טָהֳרָה,
פַּעֲמַיִם קִדְּשׁוּ שֵׁם הַמְיֻחָד בְּמוֹרָא,
בְּעֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה בְּחֹדֶשׁ זִיו לְטַהֲרָה,
וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי בִּקְרִיאַת הַלֵּל לְשׁוֹרְרָה,
הִשְׁלִימוּ נַפְשָׁם בְּאַהֲבָה קְשׁוּרָה —
אֶהֱמָיָה עֲלֵיהֶם בִּבְכִי יְלֵל לְחַשְׁרָה,
כְּלוּלֵי כֶתֶר עַל־רֹאשָׁם לַעֲטָרָה;
וְעַל־אַדִּירֵי קְהַל מַגֶּנְצָא הַהֲדוּרָה,
מִנְּשָׁרִים קַלּוּ, מֵאֲרָיוֹת לְהִתְגַּבְּרָה,
הִשְׁלִימוּ נַפְשָׁם עַל־יִחוּד שֵׁם הַנּוֹרָא,
וַעֲלֵיהֶם זַעֲקַת־שֶׁבֶר אֲעוֹרֵרָה,
עַל־שְׁנֵי מִקְדָּשֵׁי יְסוֹדָם כְּהַיּוֹם עֻרְעָרָה,
וְעַל־חָרְבוֹת מְעַט מִקְדָּשַׁי וּמִדְרְשֵׁי הַתּוֹרָה;
בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי בַּשְּׁלִישִׁי נוֹסַף לְדַאֲבוֹן וּמְאֵרָה,
הַחֹדֶשׁ אֲשֶׁר נֶהְפַּךְ לְיָגוֹן וְצָרָה,
בְּיוֹם מַתַּן דָּת שִׁבַּרְתִּי לְהִתְאַשְּׁרָה —
וּבְיוֹם נְתִינָתָהּ כְּמוֹ־כֵן אָז חָזְרָה,
עָלְתָה־לָּהּ לַמָּרוֹם, לִמְקוֹם מְדוֹרָהּ,
עִם תֵּיקָהּ וְנַרְתֵּיקָהּ וְהַדְּרָשָׁהּ וְחֶקְרָהּ,
לִמְדֶיהָ וְשׁוֹנֶיהָ בְּאִישׁוֹן כְּמוֹ בְאוֹרָה!
שִׂימוּ־נָא לְבַבְכֶם מִסְפֵּד מַר לְקָשְׁרָה,
כִּי שְׁקוּלָה הֲרִיגָתָם לְהִתְאַבֵּל וּלְהִתְעַפְּרָה,
כִּשְׂרֵפַת בֵּית אֱלֹהֵינוּ, הָאוּלָם וְהַבִּירָה!
וְכִי אֵין לְהוֹסִיף מוֹעֵד שֶׁבֶר וְתַבְעֵרָה,
וְאֵין לְהַקְדִּים, זוּלָתִי לְאַחֲרָה,
תַּחַת כֵּן הַיּוֹם לִוְיָתִי אֲעוֹרֵרָה,
וְאֶסְפְּדָה וְאֵילִילָה וְאֶבְכֶּה בְּנֶפֶשׁ מָרָה,
וַאֲנָחָתִי כָבְדָה מִבֹּקֶר וְעַד־עָרֶב —
עַל־עַם יְיָ וְעַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב!

עַל־אֵלֶּה אֲנִי בוֹכִיָּה וְלִבִּי נֹהֵם נְהִימוֹת,
וְאֶקְרָא לַמְקוֹנְנוֹת וְאֶל־הַחֲכָמוֹת,
אֱלִי וְאַלְיָא כֻּלָּם הֵמּוֹת;
הֲיֵשׁ מַכְאוֹב לְמַכְאוֹבִי לְדַמּוֹת?
מִחוּץ תְּשַׁכֶּל־חֶרֶב וּמֵחֲדָרִים אֵימוֹת,
חֲלָלַי חַלְלֵי־חֶרֶב, מוּבָלִים עֲרוּמִּים וַעֲרוּמּוֹת,
נִבְלָתָם כְּסוּחָה לְחַיַּת אֶרֶץ וְלִבְהֵמוֹת;
יוֹנֵק עִם־אִישׁ שֵׂיבָה, עֲלָמִים וַעֲלָמוֹת,
מִתַעְתְּעִים בָּמוֹ מוֹנַי וּמַרְבִּים כְּלִמּוֹת,
„אֵי אֱלֹהֵימוֹ" — אָמְרוּ — „צוּר חָסָיוּ בוֹ עַד־מוֹת,
יָבוֹא וְיוֹשִׁיעַ וְיַחֲזִיר נְשָׁמוֹת!"
חֲסִין יָהּ מִי־כָמוֹךָ, נֹשֵׂא עֲלָמוֹת,
תֶּחֱשֶׁה וְתִתְאַפַּק וְלֹא־תַחְגֹּר חֵמוֹת,
בֶּאֱמֹר אֵלַי מַלְעִיגַי: „אִם־אֱלֹהִים הוּא יָרֵב
עַל־עַם יְיָ וְעַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב?!"

עֵינִי עֵינִי יֹרְדָה מַּיִם, כִּי־נֶהְפַּךְ לְאֵבֶל מְשׁוֹרֵר
וְעֻגָבִי לְקוֹל בֹּכִים — מִלְּהַפֵּג וּלְקָרֵר;
מִי יָנוּד לִי? וְאֵין מַחֲזִיק לְהִתְעוֹרֵר!
חֵמָה בִּי יָצְאָה וְסַעַר מִתְגּוֹרֵר,
אֲכָלַנִי הֲמָמַנִי הַצַּר הַצּוֹרֵר,
שִׁבַּר עַצְמוֹתַי זוֹרֵר וּמְפוֹרֵר,
סִלָּה כָל־אַבִּירַי הַטַּבּוּר וְהַשָּׁרֵר,
מַכָּתִי אֲנוּשָׁה בְּאֵין מַתְעִיל וּמְזוֹרֵר,
רְמִיָּה וּמָזוֹר אֵין לְזוֹרֵר,
עַל־כֵּן אָמַרְתִּי: „שְׁעוּ מִנִּי אֲמָרֵר
בַּבֶּכִי, דִּמְעָתִי עַל־לֶחֱיִי לְצָרֵב,
עַל־עַם יְיָ וְעַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב!"

רַבִּי דָוִד בֶּן־מְשֻׁלָּם

(ד״א תת״נו; מקום מגורו בלתי ידוע)

סְלִיחָה

אֱלֹהִים, אַל־דֳּמִי לְדָמִי!
אַל־תֶּחֱרַשׁ וְאַל־תִּשְׁקֹט לְמִתְקוֹמְמַי,
בַּקְשֵׁהוּ, דָּרְשֵׁהוּ מִיַּד מַחֲרִימַי,
בַּל־תְּכַסֵּהוּ אֶרֶץ בְּכָל־מְקוֹמִי!

גֹּל יִגָּלֶה וּלְפָנֶיךָ יִשָּׁפֵךְ וְיִזָּלֵף,
גַּם־בְּפָרְפוּרְךָ מָלֵא גְוִיּוֹת יִגָּלֵף;
הוֹן יָהוֹן שֶׁפֶךְ — חֵלֶף בְּחֵלֶף —
דְּמֵי עֲנָיֶיךָ, הַנִּשְׁפָּכִים כְּשִׁגְרֵי אָלֶף.

הִתְיָעֲצוּ יַחַד סוֹף מֶסֶךְ רָעַל,
הַלּוֹט הַלּוֹט פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ לְהַעַל,
וְלֹא־יִזָּכֵר שֵׁם־יִשְׂרָאֵל הַמּוּעָל,
וְלֶכֶת אַחֲרֵי הַתֹּהוּ מְשֻׁקָּץ וּמְגֹעָל.

זֶרַע קֹדֶשׁ, בָּנִים לֹא יְשַׁקֵּרוּ,
„זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ" זָעֲקוּ וְשָׁרָרוּ;
חֶבֶל נַחֲלָתֵנוּ הוּא וּבוֹ נִתְאַמָּרוּ,
חַיַּת יְחִידָתָם בִּצְרוֹר הַחַיִּים צָרָרוּ.

טַף וְנָשִׁים הִשְׁלִימוּ יַחַד לְעָקֵד,
טְלָאִים הַמְבֻקָּרִים בְּלִשְׁכַּת בֵּית הַמּוֹקֵד:
„יָחִיד וְנִשָּׂא, עָלֶיךָ נֵהָרֵג וְנִשָּׁקֵד,
יָחוּם הַזְּמָּה אֵלָיו רֹאשׁ מְלֻיְקָּד!"

כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה לְעֹלָה תְּמִימִים,
כִּבְּשׁוּ לַזֶּבַח כְּזִבְחֵי אֲמוּרֵי שְׁלָמִים,
לְאִמּוֹתָם אֹמְרִים: „לֹא תִכְמְרוּ רַחֲמִים,
לְקָרְבַּן אִשֶּׁה לַיְיָ נִתְבַּקַּשְׁנוּ מִמְּרוֹמִים!“

מְפַרְפְּרִים הַיְלָדִים, וְזֶה עַל־זֶה מְפַרְכְּסִים —
מְמַהֲרִים שְׁחֹט אֲחֵרִים וּבִדְמֵיהֶם מִתְבּוֹסְסִים;
נָתוּן עַל־רֹבֶד הֵיכָלְךָ וְאַף לַמְּמֻרָסִים,
נֶגֶד עֵינֶיךָ לָעַד יְהוּ תּוֹסְסִים!

סִדְּרוּ לְפָנֶיךָ סִדּוּר מַעֲרָכָה גְדֹלָה,
סוֹבֵב וְגַם הַיְסוֹד קָטֹן מֵהָכִילָה,
עוֹלֲלִים וְיוֹנְקִים הַנִּזְבָּחִים כָּלִיל לְעֹלָה,
עוֹלָתְךָ יְדַשְּׁנֶה יִזְכֹּר כָּל־מִנְחֹתֶיךָ סֶלָה.

פִּנּוֹת וַעֲזָרוֹת מָלְאוּ קָרְבְּנֵי זְבָחִים,
פְּדָרִים וַאֲבָרִים הָרֹאשׁ וְהָרֶגֶל וְהַנְּתָחִים,
צְרִידֵי מְנָחוֹת כַּמָּה עֶשְׂרֹנֵי מֹחִים,
צִדְקָנִיּוֹת קִנֵּיהֶם הֵמָּה עֹלֲלֵי טִפֻּחִים.

קִיץ לַמִּזְבֵּחַ הֵם בְּנֵי בֵי־רָב,
קָרְבַּן הָעָם לְכַפֵּר — תַּלְמִיד עִם־צֹרָב;
רַחַשׁ מֻרְבֶּךָ זֶה מֵאָז לֹא־נִקְרָב,
רֵיחַ נִיחֹחַ מִנְחַת יְהוּדָה תֶּעֱרָב.

שָׁרְתֵי כְהֻנָּה כָּשְׁרוּ נָשִׁים כַּאֲנָשִׁים,
שְׁחִיטָה זְרִיקָה וְקַבָּלָה מַקְרִיבִים וּמַגִּישִׁים;
תַּקְרוֹבֶת מִנְחָה טְהוֹרָה בַּפְּשׁוֹת הַקְּדוֹשִׁים,
תְּנוּפַת חָזֶה וָשׁוֹק וּלְחָיֵי הָרָאשִׁים.

דְּמָעוֹת מִפּוֹ וּמִפּוֹ נִבְעִים וּמְקַלְּחִים,
וְשֹׁחֲטִים וְנִשְׁחָטִים אֵלּוּ עַל־אֵלּוּ נִגְחִים,
דְּמֵי אָבוֹת וּבָנִים נִגְעִים וְטֹפְחִים,
בִּרְכַּת הַזֶּבַח „שְׁמַע יִשְׂרָאֵל!" צֹרְחִים.

יִרְאֶה יֵרָאֶה פְּעֻלַּת בָּנוֹת בְּטֻחוֹת,
בְּחֹם הַיּוֹם עֲרוּמּוֹת לַשֶּׁמֶשׁ גִּשְׁטָחוֹת,
יָפָה בַנָּשִׁים מְבֻקְּעֵי כָרֵשׂ וּמְפֻלָּחוֹת,
מִבֵּין רַגְלֶיהָ שִׁלְיָהּ וָלָד מַפְרִיחוֹת.

שָׁמוּעַ אִם־נִשְׁמַע אוֹ אִם־נִרְאָה,
לְהַאֲמִין מִי יַאֲמִין, גְּדוֹלָה פְלִיאָה:
מוֹלִיכִין בְּנֵיהֶם לַטֶּבַח כִּלְחֻפָּה נָאָה —
הַעַל־אֵלֶּה תִתְאַפַּק, רָם, גָּאֹה גָּאָה?!

קֶדֶם נִשְׁעָנוּ וַתַּעֲמֹד עֲקֵדַת הַר־מֹר,
טָמוּן לְיֵשַׁע בְּכָל־דֹּר וָדֹר לִשְׁמֹר;
נִתּוֹסְפוּ אֵלֶּה וְכָאֵלֶּה עַד־בִּלְתִּי לֵאמֹר —
חַי, זְכוּתָךְ קוּם תִּשְׁמָר־לָנוּ וְצָרוֹתֵינוּ תִגְמֹר!

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן־נָתָן

(במגנצא ,ראה שבר עמו בשנות רעה ד"א תת"נו ותתק"ו,ומת אחר שנת ד"א תתק"יב)

זוּלַת

אֱלֹהִים, בְּאָזְנֵינוּ שָׁמַעְנוּ, אֲבוֹתֵינוּ סִפְּרוּ־לָנוּ,
פֹּעַל פָּעַלְתָּ בִימֵי קֶדֶם לְמַעֲנֵינוּ;
בְּכָל־דֹּר וָדֹר נוֹרָאוֹת שַׂמְתָּ עֲבוּרֵנוּ,
רַבּוֹת עָשִׂיתָ אַתָּה יְיָ, נִפְלְאֹתֶיךָ וּמַחְשְׁבֹתֶיךָ אֵלֵינוּ.

גְּאַלְתָּנוּ בְּחֹזֶק יָד מִנָּחָשׁ וְצָרִים,
מֵאֲרִי וְדֹב וְנָמֵר וּשְׁאָר צוֹרְרִים,
דִּכְּאוּנִי עַתָּה רַגְלֵי חֲזִירֵי יְעָרִים —
כִּמְעַט נָטָיו רַגְלֵינוּ וְשֻׁפְּכוּ אֲשֻׁרִים.

הֲלֹא אַתָּה אֱלֹהִים זְנַחְתָּנוּ לְשִׁכְחָה
יוֹתֵר מֵאֶלֶף שָׁנִים בְּיָגוֹן וַאֲנָחָה,
וַתִּזְנַח מִשָּׁלוֹם נַפְשֵׁנוּ בְּפֶרֶץ וּצְוָחָה,
כִּי־עָלֶיךָ הֹרַגְנוּ כָל־הַיּוֹם, נֶחְשַׁבְנוּ כְּצֹאן טִבְחָה.

זְמַן אַחַר זְמַן נַפְשֵׁנוּ חִכְּתָה,
וְאָרַךְ הַקֵּץ וַאֲרֻכָה לֹא עָלְתָה;
חֶשְׁבּוֹן רָ"נוּ לְיַעֲקֹב חִכִּינוּ יֶשַׁע בְּעִתָּהּ —
קַוֵּה לְשָׁלוֹם וְאֵין טוֹב, לְעֵת מַרְפֵּה וְהִנֵּה בְעָתָה!

טוֹב קִוִּינוּ — וְהִנֵּה אֹפֶל וְאַשְׁמַנִּים,
בְּמַחְזוֹר ר"נוּ אַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנִים;
יַחְדָּו נוֹעֲצוּ גּוֹי עַז פָּנִים —
אֲזַי עָבַר עַל־נַפְשֵׁנוּ הַמַּיִם הַזֵּידוֹנִים.

כַּחֲרוּת אַפָּם בָּנוּ חַיִּים בְּלָעוּנוּ,
טַף וְנָשִׁים כְּצֹאן לְטִבְחָה הִתְקוֹגְגוּ,
לְהַכְרִית עוֹלָל מִחוּץ בַּחוּרִים מֵרְחֹבוֹתֵינוּ,
פְּנֵי כֹהֲנִים לֹא נָשָׂאוּ וּזְקֵנִים לֹא חָנָנוּ.

מִקּוֹל מְחָרֵף וּמְגַדֵּף, אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם,
מִמְּךָ לְהַפְרִישׁ, דֶּרֶךְ אָרְחוֹתֶיךָ לְעַקֵּם,
נַפְשֵׁנוּ נִבְהֲלָה מִפְּנֵי חֲמַת הַמְּעַקֵּם:
הַעַל־אֵלֶּה לֹא תִפְקֹד־בָּם וְלֹא תִתְנַקֵּם?

סֵפֶר הַתּוֹרָה, נִתְעוֹלְלָה בְּיַד צָרִים,
וְגַם שִׁכְּלוּ דֹרְשַׁיִךְ מִפְּנִינִים יְקָרִים;
עֶלְבּוֹנֵךְ תִּבְעִי וְעֶלְבּוֹן נֶפֶשׁ אַדִּירִים,
כִּבְתוּלָה חֲגֻרַת־שַׂק עַל־בַּעַל נְעוּרִים.

פְּנֵי אֲדֹנָי שִׁפְכִי לִבֵּךְ לְאַבְּדָם,
לִנְקֹם נִקְמָתֵךְ יַשְׁכִּיר חִצָּיו מִדָּם,
צוֹרְרָיו תֹּאכַל חַרְבּוֹ מֵחֶרֶב מְאָדָּם,
עֶזְרָת מִצָּר הָבָה וְשָׁוְא תְּשׁוּעַת אָדָם.

קוּמָה אֲדֹנָי בְּאַפֶּךָ לִשְׁפֹּט קָמִים,
וְלֹא יֶחֱצוּ יְמֵיהֶם אַנְשֵׁי דָמִים;
רָצִים אַחֲרֶיךָ וְנַפְשָׁם לַמָּוֶת מַשְׁלִימִים —
בָּרַבִּים תְּחַלֶּק־לָמוֹ שְׁלַל עֲצוּמִים;

שִׁיתָה אֲדֹנָי מוֹרָה לְאַנְשֵׁי רִיבֶךָ,
לְבַל יְעַנּוּ עוֹד זֶרַע אֹהֲבֶךָ;
תְּקַיֵּם לָמוֹ אֲשֶׁר הִבְטַחְתָּ בִּנְבִיאֶךָ:
וְנָתַן־לְךָ רַחֲמִים וְרִחַמְךָ וְהִרְבֶּךָ!

חֲשֹׂף זְרוֹעַ קָדְשְׁךָ שֵׁנִית קְנוֹתֵנוּ,
כַּאֲשֶׁר מִנֹּף גָּאַלְתָּ אֶת אֲבוֹתֵינוּ;
אַמֵּץ זְרוֹעֵנוּ כְּאָז בַּיָּם הֶעֱבַרְתָּנוּ,
חוּשָׁה לְעֶזְרָתֵנוּ אֲדֹנָי תְּשׁוּעָתֵנוּ!

רַבִּי יַעֲקֹב בֶּן־מֵאִיר

(הוא רבנו תם, נולד ברומרוג לערך ד״א תת״ם, חי בטרוייש ומת ד״א תתקל״א)

פִּיּוּט לְסֻכּוֹת

יְגוֹנִי וּמַר חִבְּי — נְדָדִי וְגֵרוּשִׁי,
וְאַזְכִּיר שִׁמְךָ מַלְכִּי — וְתָגֵל בְּךָ נַפְשִׁי!

יְרֻמוֹן מְסִלּוֹתַי — מְעֹנָה מְגַמָּתִי,
וְאָרִים מְצִלּוֹתַי לְהֵיטִיב נְגִינָתִי,
וְאָשִׂים תְּהִלּוֹתַי לְפָנָיו תְּרוּמָתִי,
דְּמָעַי אֲשׁוּ נִסְכִּי, בְּשָׂרִי בְהַגִּישִׁי,
עֲצָמַי עֲצֵי עֶרְכִּי, וְלִבִּי יְקֹד אִשִּׁי.

עֲצוּמִים בְּלִי מִסְפָּר חֲסָדָיו וְתַגְמוּלָיו,
וּבַמֶּה יְצִיר עָפָר יְקַדֵּם הֲדֹם־רַגְלָיו?
וְאַף כִּי־בְרִית הֵפַר וּפָרַץ גְּבוּל מִלָּיו!
וְאֵיךְ יְאֻמַּץ בִּרְכִּי וְיָרוּם גְּאוֹן רֹאשִׁי,
וְעֵינָיו עֲלֵי דַרְכִּי, וְרַגְלִי בְּפַח מוֹקְשִׁי?!

קְדוֹשׁ יַעֲקֹב שִׁמְשִׁי וְזִכְרוֹן שְׁמוֹ כֵּלַי,
וְחַסְדּוֹ צְנִיף רֹאשִׁי — וּמִי יַעֲרֹךְ אֵלַי?
וּמַה־תֶּהֱמִי נַפְשִׁי וְתִשְׁתּוֹחֲחִי עָלַי?
לְאֵל יַחֲלִי, חַכִּי, וְלַיְלָה וְיוֹם דִּרְשִׁי
עֲבֹדַת רְצוֹנָיו, כִּי דְרוֹר הִיא וְגַם חָפְשִׁי.

בְּדַרְכֵי רְצוֹנֶךָ נְחֵנִי וְהוֹרֵנִי,
וְאֶמְצָא לְפָנֶיךָ, צְבִי, חֵן וְחַיֵּנִי,
וּבְטוּב בְּעֵינֶיךָ בְּרוּחֲךָ תְּנִיחֵנִי,
וְאֶשְׁכַּח יְמֵי חָשְׁכִּי, וְלֵילֵי נְדֹד אֶשִׁי,
וְאֶשְׂבַּע בְּתוֹךְ סֻכִּי דְּגָנִי וְתִירוֹשִׁי!

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־זְרַחְיָה הַלֵּוִי

(מוצאו מגירונדא בספרד, ועל כן נקרא גרונדי או ירונדי, אבל מקום מגורו לא נודע; בשנת ד"א תתק"י היה עוד בחיים)

תּוֹכֵחָה

יְחִידָה עֲקֵבֵךְ כָּרוּךְ   בְּקֵץ וּזְמָן לֹא אָרוּךְ,
וּפָעֳלֵךְ לְמִשְׁפָּט עָרוּךְ —   יְהִי מַכִּירֵךְ בָּרוּךְ!

יְצֻרֵי אִישׁ נִרְדָּמִים,   סְכָלִים וְלֹא מִתְחַכְּמִים,
לְבָשְׁתָּם וּכְלִמָּתָם   יֵעֹרוּ מִשְּׁנָתָם;

צְמֵאִים לְהַשִּׂיג תַּאֲוָה   וְלַעֲלוֹת בָּמֳתֵי גַאֲוָה,
כְּאִלּוּ הוֹן יַצִּילֵם   וּמִמָּוֶת יִגְאָלֵם!

חַתַּת מָוֶת לֹא יָרֵא   אֱנוֹשׁ, בְּתַאֲוָה מִתְגָּרֶה,
רֹדֵף אַחֲרֵי שַׁלְמֹנִים   נֶאֱהָבִים וּנְעִימִים;

קָם בִּהְיוֹתוֹ רַעֲנָן,   בְּבֵיתוֹ שָׁלֵו וְשַׁאֲנָן,
יְצַו אֶל פֶּגַע וַעֲמוֹ:   שְׂאֵהוּ אֶל־אִמּוֹ!

הוֹלֵךְ עַל־מִשְׁעַנְתּוֹ   בֶּטַח לַעֲשׂוֹת מְלַאכְתּוֹ,
וּמָוֶת שׁוֹטְטָה בַעֲדוֹ   וַתִּתְפְּשֵׂהוּ בְּבִגְדוֹ:

לְכָה־נָּא אֶקָּחֶךָ,   הַרְפֵּה מֵרוּחֶךָ,
דְּבַר־הַמֶּלֶךְ נָחוּץ —   לָמָּה תַעֲמֹד בַּחוּץ?

וּמַה־זֶּה עוֹד תִּתְאַחֵר?   הֲיֵשׁ־בֶּצַע כִּי־תְשַׁחֵר?
הֲיִשָּׂא כֹּפֶר מְאוּמָה?   וְשֹׁחַד בַּחֵק חֵמָה!

יִקְרָא לְאַנְשֵׁי אֱמוּנָיו,   יְצַוֶּה עַל־קִנְיָנָיו,
יְמַהֲרוּ לַחְצֹב קֶבֶר   טֶרֶם כִּלָּה לְדַבֵּר;

בְּפֶתַע נַפְשׁוֹ תִפְרַח,   בְּדֶרֶךְ עוֹלָם תֶּאֱרַח,
וַתַּעֲבֹר מֵעָלָיו   וְלֹא־יָסְפָה שׁוּב־אֵלָיו!

רֵעָיו נִקְבְּצוּ לְסָפְדוֹ:   הוֹי אָדוֹן וְהוֹי הֹדֹה!
רַק הַלַּיְלָה בְּבֵיתוֹ   לֹא־תָלִין נִבְלָתוֹ;

זֹעֲפִים פְּנֵיהֶם וְלִבָּם,   יַעֲטֹף חָמָס בְּקִרְבָּם,
לְיוֹם מָחָר יַעֲלֹזוּ —   בֹּזּוּ כֶסֶף בֹּזּוּ!

רָצִים אִתּוֹ לְמִדְבָּר,   בְּאֶרֶץ אִישׁ לֹא־עָבַר,
וְנָשְׂאוּ עַל־כְּתֵפַיִם   יַעֲשֶׂה־לּוֹ כְנָפַיִם;

חֶבֶל צִפְּנוֹ יָמַד,   אֵין לְהַעֲמִיק, לֹא יַעֲמֹד,
וְהִשְׁלִיכוּ בְּבוֹר חָפַר,   וְכִסָּהוּ בֶּעָפָר;

יֵרֵד הַגּוּף שְׁאֹלָה,   וְרוּחוֹ תָשׁוּב לְמָעְלָה,
יַחַד שָׁבִים יְסוֹדָם —   וְזֹאת תּוֹרַת הָאָדָם!

הִנֵּה אַחֲרֵי כָל־זֹאת   בָּאוֹת חֲדָשׁוֹת רְגָזוֹת,
גְּדוֹלִים חִקְרֵי־פֶלֶא   וְנִכְבָּדִים מֵאֵלֶּה;

יוֹם הָאֱלֹהִים יִדְרְשֵׁם   וּלְמִשְׁפָּט יַגִּישֵׁם,
וַיַּשְׁמִיעַ קוֹל חֲרָדָה: בָּאוּ יְמֵי הַפְּקֻדָּה!

רַב־לָכֶם וְלִתְלָאוֹת!   הַמְעַט מִכֶּם הַלְאוֹת,
הַחֲטָאִים הָאֵלֶּה?   וַיֹּאמְרוּ: לֹא נַעֲלֶה!

וְרוּחַ מֵעַל יַעֲנֶה: עוֹד יֶשׁ־שֶׁבֶר מִשְׁנֶה,
חָזְקוּ מְאֹד פִּשְׁעֵיכֶם   וַאֲשִׁימֵם בְּרָאשֵׁיכֶם!

נִצָּב הַגּוּף בְּאֵימָה,   דִּבְרֵי פִיהוּ מִרְמָה:
מִי זֶה יוֹסִיף סָרָה?   וּמִי־כָמוֹנִי יִקְרָא:

דַּיִּי לָשֵׂאת חֲמָסִים   וְלִשְׁמֹעַ קוֹל נֹגְשִׂים —
בְּחֹרֵי עָפָר אָהֳלִי   וּשְׁנָתִי עָרְבָה לִּי!

יֵשׁ מַעֲשֶׂה וָדַעַת   בְּרוּחִי הַמַּרְשַׁעַת,
פִּקְדוּ וַעֲנוּ עַזּוּת   אֶת־הָאֲרוּרָה הַזֹּאת!

זִמּוֹת רוּחַ נִתְּקוּ   בְּשָׁמְעָהּ אֲמָרִים עָתְקוּ,
מַה־תְּשִׁיבֵנִי חֹרְפִּי — גַּם־אֲנִי לֹא אֶחֱשָׂךְ־פִּי:

כְּרִשְׁעוֹ אֵל שָׁפְטֵהוּ,   בְּרִיבוֹ אַל־תְּנַקֵּהוּ,
בְּדַם פִּשְׁעוֹ מִתְגֹּלֵל — הוֹצֵא אֶת־הַמְקַלֵּל!

רָעוֹת בְּכָל־עֵת חָרֹשׁ,   וְתַאֲוַת נְעוּרִים יָרֹשׁ —
וְאֵיךְ הַנָּצֵל יֹאבֶה?   כָּזָב וָשֹׁד יַרְבֶּה!

וְהַגּוּף יָשִׁיב גְּדֻלּוֹת,   עֶרְוַת רוּחַ לְגַלּוֹת:
אַל־תַּחְמְלוּ עָלֶיהָ,   טֻמְאָתָהּ בְּשׁוּלֶיהָ;

לוּחַ כְּתָב נִפְרֶטֶת   הַנֶּפֶשׁ הַחֹטֵאת —
וְאֵיכָה אֶל־אֲדֹנֶיהָ   הָעֵזָה פָנֶיהָ?

בְּפִשְׁעָהּ פֹּה נִקְרֵאתִי,   אֲשֶׁר־הֵסַתָּה אֹתִי,
לֶכֶת בְּחֵלֶק דְּבָרִים   אַחֲרֵי הַבַּחוּרִים;

רְאוּ: מִיּוֹם נָסָעָה —   הֲתִמָּצֵא בִי רָעָה?
בַּאֲשֶׁר אֶשְׁכַּב שָׁמָּה   לֹא־עָשִׂיתִי מְאוּמָה!

כְּשֶׁמֶן רַכּוּ דְבָרָיו,   אָכֵן סְבִיבָיו צָרָיו:
אֲנִי אָשִׁיב כַּהֲתִמָּךְ,   הַנִּצֶּבֶת עִמְּכָה!

הֵן בְּשׁוּבְךָ לֶעָפָרִים   וְלִמְחִלּוֹת הַקְּבָרִים
בָּאתִי אֲנִי אַחֲרֶיךָ — לוּ יְהִי כִדְבָרֶךָ;

אַךְ אֶל־שְׁאוֹל יָרַדְתָּ וּמֵחַיִּים נִכְחַדְתָּ —
וְאָשׁוּבָה אֶל־שָׁרְשִׁי וַתִּנָּצֵל נַפְשִׁי!

מֵבִין כָּל־נִסְתָּרוֹת וְיֹדֵעַ כָּל־סְפִירוֹת,
בְּגָדְלְךָ, שׁוֹכֵן שַׁחַק, מִדְּבַר־שֶׁקֶר תִּרְחַק!

נוֹרָא בְּצֶדֶק יַעֲנֵם, בְּמִשְׁפַּט הָאֱמֶת יְדִינֵם,
יְחַבְּרֵם כְּפַעַם בְּפַעַם, וַיְשַׁלְּחֵם בְּיַד־פִּשְׁעָם;

וְכַאֲשֶׁר חָטְאוּ יַחַד בְּעוֹדָם לְבָשָׂר אֶחָד,
כֵּן יְצַו עֲשׂוֹתָם כָּלָה אֶת־אִשּׁוֹ הַגְּדוֹלָה!

מִי זֶה יָרֵא וְחָרֵד, מֵחֲטָאָיו יִפָּרֵד,
לְבִלְתִּי יְנַהֲגוּ הֲתָלִים אִישׁ עַל־הַגֶּחָלִים!

אִם עֵינִי לֹא־שַׂמְתִּי עָלַי וְעַל־נִשְׁמָתִי
אוֹ־יוֹם אוֹ יוֹמָיִם — מִי־לִי בַשָּׁמָיִם?!

רַבִּי בְּרַכְיָה בֶּן־יִצְחָק הַלֵּוִי

(מוצאו מגירונדא ומקום מגורו לא נודע; חי לערך ד״א תת״פ — תתק״ל)

רְשׁוּת לְקַדִּישׁ

בְּרוּם גַּלְגַּל סוֹבֵב עֲלֵי מַעְגָּל —
שִׁמְךָ יְגַל, אִים וְגַם־נִדְגָּל!

רְאִיתִיךָ יִצְרִי בְּעֵין לִבִּי,
קְרָאתִיךָ רָחוֹק, וּבִמְסִבִּי
מְצָאתִיךָ, שׁוֹכֵן בְּתוֹךְ קִרְבִּי,
לְךָ מִכְלַל־ יֹפִי וְצִיץ מַהְלָל
בְּפִי מַעְלַל יָשִׁישׁ וְגַם־עוֹלָל!

כְּבוֹד עוֹלָם, גָּדוֹל וּמִתְנַשֵּׂא,
וְאַתְּ נֶעְלָם מִכֹּל וְכֹל נִשָּׂא,
וְאֵיךְ אוּלָם וּדְבִיר לְךָ מִכְסֶה?
לְךָ מִמְשָׁל עַל־כָּל־גְּבִיר מָשָׁל,
וְלֹא נִמְשָׁל אַתָּה בְּפִי מָשָׁל!

יְהִי חֵקֶר אֶל־כָּל־יְקָר נִמְצָא,
וְאֵין חֵקֶר קֵץ הוֹדְךָ יִמְצָא,
וְכָל־בֹּקֶר מִשְׁפָּט לְאוֹר יָצָא,
וְלֹא יֶחְדַּל לָעַד וְלֹא יִדַּל,
אֲבָל יִגְדַּל שִׁמְךָ וְיִתְגַּדַּל!

רַבִּי זְרַחְיָה בֶּן־יִצְחָק הַלֵּוִי

(מוצאו מגירונדא וחי בלוניל; מת ד״א תתק״מו)

תּוֹכַחַת לְנַפְשׁוֹ הַהֹמִיָּה

וְנַעֲנוּעִים לְאָחִיו רַבִּי בֶּרֶכְיָה

מַה־תֶּהֱמִי נַפְשִׁי וּמַה־תִּשְׁתּוֹחֲחִי עָלַי בְּרָב־בֶּכֶה וְדִמְעָה עַל־לְחִי?
לָמָּה כְיוֹלֵדָה תְּחִילִין מִמְּצוּ־קַיִךְ, וְלָמָּה זֶּה כְּנֶשֶׁר תִּקְרְחִי,
מִבַּעֲלֵי חִצִּים וְנִיצוֹצִים וְלֵ־צִים בְּעַתּוּךְ וַיְמָרֲרֻךְ מַר תִּצְרְחִי?
חַיָּה, לְאֵל חַי יַחֲלִי, אַל־תִּירְאִי מִבֶּן־אֱנוֹשׁ יָמוּת, וְאַל־תֵּאָנְחִי
מִלַּהֲטֵי חַרְבוֹת וְזְמָן מִתְהַפְּכוֹת סָבִיב, וְאַל לִשְׂחוֹק יְלָדָיו תִּשְׂמְחִי!
הִנָּךְ חֲצוּבָה מִכְּבוֹד עֶלְיוֹן, וּמֵ־אוֹר צַח עָלֵי כָל־הַמְּאוֹרִים תִּזְרְחִי —
אֵיכָה לְמַחְשַׁכֵּי אֲדָמָה הָאֲרוּ־רָה הַשְּׁפָלָה תֵּרְדִי אוֹ תִצְנְחִי?
לָשׁוּב כְּיוֹנָה אֶל־אֲרֻבָּה עוֹפְפִי, עַד לַעֲלוֹת אֶל־כֵּס מְלוּכָה תִּצְלְחִי,
מֵימֵי יְשׁוּעָה שַׁאֲבִי־לָךְ מִמְּקוֹר חַיִּים, וְאַל מֵימָיו בְּרַגְלֵךְ תִּדְלְחִי!
הִתְקַדְּשִׁי, הִטַּהֲרִי מִגָּאֳלֵי תֵבֵל, וּפַת־בָּגָה וְיֵינָה תִּזְנְחִי,

עוּרִי, בְּחֵיק הַבְלֵי אֲדָמָה שֹׁכְבָה,   עוּרִי לְיוֹם אַחֲרוֹן וְעַיִן תִּפְקְחִי,
שֵׁבֶט וְשׁוֹט מוּסָר לְגַבֵּךְ נָפְלוּ   מִידֵי זְמָן — הִוָּסְרִי, הִוָּכְחִי!
מֹטוֹת עֲלוּמִים נַתְּקִי לָצֵאת לְבֵית   חָפְשִׁית, וּמוֹסְרֵי גַאֲוָה הִתְפַּתְּחִי,
שׁוּבִי לְצוּר הַיְצָרֵךְ, בָּרָה, וְהִ־   זַכִּי וְהִבָּרִי לְיוֹם תִּלָּקְחִי,
יוֹם תֵּצְאִי מִמַּאֲסַר גֵּוֵךְ, וְיוֹם   אֹהֶל בְּתוֹךְ מַחֲנֵה אֱלֹהִים תִּמְתְּחִי!
חֻקָּיו וּמִצְוֹתָיו שְׁלָחַנִי עֲשֵׂה,   דָּבָר דְּעִי וּרְאִי לְהָשִׁיב שֹׁלְחִי,
לוֹ שַׁלְּמִי פָּרֵי שְׂפָתַיִךְ, וְאֶת   לִבֵּךְ לְרָצוֹן לָךְ לְתוֹדָה תִּזְבְּחִי;
זִכְרִי וְהַזְכִּירִי תְּהִלּוֹתָיו וְחַסְ־   דּוֹ לָךְ, וְאַל אֶת־כָּל־גְּמוּלָיו תִּשְׁכְּחִי,
הַמַּעֲלֵךְ מִתַּחְתִּית עָפָר, וּמַ־   צִּיל מִבְּכִי עֵינֵךְ וְרַגְלֵךְ מִדֶּחִי!
בֹּאִי, חֲסִי תַּחַת כְּנַף רַחֲמָיו וְחַ־   נּוּתָיו, וְאַל־נָא בִנְדִיבִים תִּבְטְחִי,
עִבְדִי כְּאָמָה אֶל־אֲדֹנַיִךְ וְהִשְׁ־   תַּחֲוִי לְהַר קָדְשׁוֹ וְלִשְׁמוֹ שַׁבְּחִי,
דִּפְקִי עֲלֵי דַלְתֵי תְּעוּדָתוֹ, וּמַנְ־   עוּלָם בְּיַד־דַּעַת וְהַשְׂכֵּל תִּפְתְּחִי;
כִּפְתִיל נְעֹרֶת חֵטְא נְעוּרַיִךְ יְהִי   לָךְ — בַּהֲרִיחוֹ אֵשׁ תְּשׁוּבָה תִּקְדְּחִי,
לִבֵּךְ וְיָדֵךְ עִם לְשׁוֹנֵךְ יַעֲשׂוּ   שֵׁם טוֹב כְּשֶׁמֶן טוֹב — וּבוֹ תִּמָּשְׁחִי,
כִּי הַזְּקֵנִים מָשְׁחוּ רֹאשֵׁךְ בְּטַל   אוֹרֹת, רְאִי כִּי־מָחֳרַת תִּתְגַּלְּחִי!
עַד־מָה וְעַד־מָתַי, עֲנִיָּה סֹעֲרָה,   עַל־הַסְּעִפִּים הַשְּׁנַיִם תִּפְסְחִי?
אִם תֶּחְשְׁבִי תֶּהֱמִי כְּיָם סֹעֵר, וְאִם   לָשׁוּב לְעַמֵּךְ תֹּאמְרִי — תִּפָּסְחִי!
חָשַׁקְתְּ בִּגְרוּתֵךְ לְסוּרֵךְ מֵעֲלֵי   צָרִים, בְּאָמְרָם לָךְ: עֲדֵי נַעֲבֹר שְׁחִי,
וַתִּבְחֲרִי יוֹם שׁוּב וְתִלָּוִי לְאָח,   לְוִיָּה לְבֵית לֵוִי, וּבוֹ תִּסָּפְחִי;
יוֹם תִּשְׁקִי־לוֹ מִנְּשִׁיקַת פֶּה, וְיוֹם   בַּחֲזוֹת הֲדַר פָּנָיו כְּשׁוֹשָׁן תִּפְרְחִי,
מִפִּיו בְּדֹלָחִים וְאֶקְדַּח תִּלְקְטִי,   מִמַּעֲשָׂיו מֹר וַאֲהָלוֹת תִּרְקְחִי!
קַוִּי לְצוּר יִשְׁעֵךְ וּמוֹשִׁיעֵךְ, וְצַ־   פִּי מִפְּתָיו וּבְנִפְלְאוֹתָיו שׂוֹחֲחִי,
יָשִׂים לְמָאוֹס מֹאֲסַיִךְ, וַאֲשֶׁר   סָחוּ עֲפָרֵךְ וַאֲבָנַיִךְ — סְחִי,
יִמְחֶה דְּמָעוֹת מֵעֲלֵי לֶחְיֵךְ, בְּיוֹם   יִתֵּן בְּחוֹמוֹתָם וּמִגְדָּלָם מְחִי,
יָמֹד פְּעֻלָּתָם אֱלֵי חֵיקָם וּמִ־   שֶּׁבֶר יְיֵלִילוּ, וְרִנָּה תִּפְצְחִי,
יֹאמַר לְרוּחַ מֵרְצוֹנוֹ נִשְׁבָּה: בֹּאִי וּבַהֲרֻגֵי פְרִידָתָם פְּחִי!
עַד־אַחֲלִיף כֹּחִי בְּצוּר גֹּחִי וּמַבְ־   טִיחִי, וְרוּחִי — בַּחֲזוֹת אָחִי — תְּחִי!

רַבִּי אֵלִיָּה בֶּן־שְׁמַעְיָה

(לערך ד"א תתק"י; מקום מגורו בלתי נודע)

סְלִיחָה

אוֹיְבִים חַיָּבִים אֵין לְנֶגְדָּם פְּחָדֶיךָ,
אָצִים מְנַאֲצִים, יוֹעֲצִים לְהַכְחִיד מְיַחֲדֶיךָ;
בָּאִים כִּצְבָאִים, וְכִלְבָאִים שֹׁאֲגִים אֲגוּדֶיךָ:
לָמָּה נָמוּת נֶגְדֶּךָ?

גֹּזְרִים יְהִירִים אַכְזָרִים עַל־יְדִידֶיךָ,
גְּדֵרָם פָּרַץ, עָרִיץ גִּלְגֵּלֶת חֲרֵדֶיךָ,
דֶּמַע זֹלְגִים כִּפְלָגִים וְהֹגִים מְכַבְּדֶיךָ:
לָמָּה תַעֲשֶׂה כֹה לַעֲבָדֶיךָ?

הֲמוֹן מֵעֶיךָ אֵלֵימוֹ הִתְאַפְּקוּ רַחֲמֶיךָ,
הוֹלְלִים הַמִּתְהַלְלִים בָּאֱלִילִים מְעוֹלְלִים רְחוּמֶיךָ,
וְעַד מָתַי יַעֲלֹזוּ וְיַרְגִּיזוּ נְעִימֶיךָ,
לָמָּה יְיָ יֶחֱרֶה אַפְּךָ בְּעַמֶּךָ?

זַלְעָפָה אֲחָזָה וּרְעָדָה חוֹכֵיךָ מַמְלִיכֶיךָ,
זֹעֲקִים נֹאֲקִים הָעֹלוֹת לָמוֹ אֲרֻכֶךָ,
חֲנוּתָם קְנוּתָם שְׁנִית הָצֵץ מְחָרְבֶיךָ,
לָמָּה תִתְעַגּוּ יְיָ מִדְּרָכֶיךָ?

טֹרַד מְפֹרָד סָתוּם בְּלֹא מָל,
טְהוֹר עֵינַיִם בִּלַּע וְלֹא חָמָל,
יַעַן הָלְעַן — מַעַן הֵכִין נֶאֱמָל:
לָמָּה תַרְאֵנִי אָוֶן וְעָמָל?

כָּלוּ עֵינַי בִּרְאֹתִי אֱוִיל מַשְׁרִישׁ,
כְּמוֹ נָחָשׁ יִשָּׁךְ וּכְצִפְעֹנִי יַפְרִישׁ,
לְחֵץ וּמֹחֵץ מָתַי מִפָּנַי תּוֹרִישׁ?
לָמָּה תַבִּיט בּוֹגְדִים תַּחֲרִישׁ?

מְאַסְתָּנוּ הִשְׁלַכְתָּנוּ מְצוּלָה בִּלְבַב יַמִּים,
מִשְׁחָק בַּמֶּרְחָק הָיִינוּ לִלְאֻמִּים אֲיֻמִּים,
נֻהֲגְנוּ כְצֹאן, שֹׁמֵר שְׁבֻעַת קְדוּמִים,
לָמָּה לָנֶצַח תִּשְׁכָּחֵנוּ תַּעַזְבֵנוּ לְאֹרֶךְ יָמִים?

סוֹד הֶעֱרִימוּ אָהֳלֵי אֱדוֹם וְיִשְׁמְעֵאלִים,
סַפֵּחַ חֲמָתְךָ שַׁבֵּר נוֹרָאִים מְעוֹלְלִים,
עוּרָה מְהֵרָה, כַּלֵּה מִסְתּוֹלְלִים וּמִתְעוֹלְלִים,
לָמָּה יְיָ תַּעֲמֹד בְּרָחוֹק תַּעֲלִים?

פְּקֹד רָשׁ מְגֹרָשׁ נִפְרָשׁ מֵאַרְמוֹנֶךָ,
פְּדֵהוּ רְצֵהוּ שַׂבְּעֵהוּ טוּב מִשְׁמַנֶּיךָ,
צְפוּנֶיךָ מַלֵּא בֶטֶן נִטְעֵי נַעֲמָנֶיךָ,
לָמָּה תָשִׁיב יָדְךָ וִימִינֶךָ?

קָמִים אִסְּרוּנִי וְאֵין אֲגוּדַי מַתִּיר,
קַדֵּם פָּנֶיךָ כָּל־מַעְתִּיר וּמַכְתִּיר,
רֵעֶיךָ חֲפֹץ כְּגֹדֶל זְרוֹעֲךָ לְהוֹתִיר,
לָמָּה פָנֶיךָ תַסְתִּיר?

שׁוּבָה וְהִדָּרֵשׁ לְחֵלֶךְ־כֹּחַ שֹׁאֵל,
תְּמִכֵהוּ מַלְּבֵהוּ כִּי יָד לָאֵל,
תָּחִישׁ הֶחָזוֹן: „וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל“,
לָמָּה תֹאמַר יַעֲקֹב וּתְדַבֵּר יִשְׂרָאֵל?

אֵלִי הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנֶךָ,
בְּרַחֲשִׁי שְׁמַע, יֶעֱרַב הֲגִיגִי לְפָנֶיךָ,
חֲשֹׁב זַעַק קוֹלִי כְּהַסְכִּית מְמֹעוֹנֶךָ:
לָמָּה זֶּה אַתָּה נֹפֵל עַל־פָּנֶיךָ?

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־מֵאִיר

(בנרבונה, לערך ד"א תת"ס)

תְּחִנָּה

יוֹמָם עֵינֵינוּ תְלוּיוֹת,   צֹפוֹת לְרֹב עֲלִילִיּוֹת,
חַסְדְּךָ, בֹּחֵן כְּלָיוֹת,   קָרֵב לִבְנֵי גָלֻיּוֹת,
חוֹב שְׁטָרֵי פְּלִילִיּוֹת   זָרֵה נְהַר שְׁלוּלִיּוֹת,
קָרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

אָזְלוּ־מַיִם מִנִּי־יָם —   עוֹד יְשׁוּבוּן לְקִוּוּיָם,
בָּנַי מֵאֶרֶץ שִׁבְיָם   לֹא־שָׁבוּ לְמַאֲוַיָּם,
גַּם־נִצְּלוּ אֶת־עֶדְיָם   אַדְבְּאֵל וּמִבְשָׂם וּגְבָיוֹת —
קָרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

דְּרוּשָׁה אֶרֶץ הַנְּשַׁמָּה — תֵּעָבֵד וְנָסַב שְׁמָהּ,
הִנְנוּ בְּגָלְלָה אַשְׁמָה   לֹא שַׁבְנוּ עִיר יְיָ שָׁמָּה,
וַחֲמַת עָשׂוּ אֶת־אֲשִׁימָא   נָעֲרוּ כְּגוּרֵי אֲרָיוֹת —
קָרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

זֶה הָעֵץ יֵשׁ תִּקְוָה —   אִם־יִכָּרֵת עוֹד שִׁוָּה,
חָלְפָה מֵאִתִּי תַאֲוָה,   לֹא־שָׁבָה עוֹד לְתַאֲוָה,
טְרָדוּנִי בְנוֹת עַלְוָה,   אֲדֻמִּית צַדְנִית חִתִּיּוֹת —
קָרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

יְשִׁמוֹן, נִכְחָדוֹת עָרִים — עוֹד יֵשְׁבוּ בַשְּׁעָרִים,
כְּלוּלָה אַהֲבַת נְעוּרִים   לֹא־שָׁבָה קִרְיַת יְעָרִים,
לְתוֹכָהּ יְרַקְּדוּ שְׂעִירִים,   אַךְ־שָׁם נִקְבְּצוּ דַיּוֹת —
קָרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

מְעוֹת־יָם יֶחֱשׁוּ גַלִּים　וְקוֹל הֲמוֹן בַּת־גַּלִּים —
נַחְנוּ הֻלְכִים וְדַלִּים,　לֹא־חָדְלוּ גַלְגַּלִּים,
סַבּוּנוּ רֹדְפִים קַלִּים,　בְּיָדָם חֶרֶב פִּיפִיּוֹת —
קָרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

עָלוּ שְׁכֵנַי הָרָעִים　עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרֹעִים,
פָּרְצוּ, עָמְדוּ זֹרְעִים,　קָרְעוּ לִבִּי קְרָעִים,
צְוָחַת אַחִים וְרֵעִים　תִּקְרָא בְּרֹאשׁ הֹמִיּוֹת:
קָרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

קַנְאָה לְצִיּוֹן קַנֵּא　וְלַגֹּלָה אֲשֶׁר בְּכַלְנֶה,
נָגִיד בְּעַמְּךָ מַנֵּה　מִמַּטֵּה בֶן־יְפֻנֶּה,
רֶגֶשׁ אַשְׁפָּה תִּרְנֶה　עַל־מוֹאָב וְעַל־קְרִיּוֹת —
קָרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

שְׁבוּת עַמְּךָ הַנּוֹתֶרֶת　תְּגַלֶּה שָׁלוֹם עֲתֶרֶת,
תָּקִים עַמּוּד וְכֹתֶרֶת　בֵּית קֹדֶשׁ לְתִפְאֶרֶת,
מִזְבַּח עֹלָה וּקְטֹרֶת,　קְעָרוֹת כַּפּוֹת מְנַקִּיּוֹת —
קָרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

רַבִּי מֹשֶׁה בֶּן־שְׁמוּאֵל

(מקום מגורו לא נודע; לערך ד"א תת"ק, ואולי לפני הזמן הזה)

סְלִיחָה

אֵלֶיךָ אֲדֹנָי שִׁוַּעְתִּי,
בַּצָּרָתָה לִּי קָרָאתִי,
אַל־תַּעְלֵם אָזְנְךָ לְרַוְחָתִי לְשַׁוְעָתִי!

גַּשְׁתִּי לְפָנֶיךָ בְּרוּחַ נִשְׁבָּרָה,
דִּבְרֵי־פִי רְצֵה וְקַבֵּל עֲתִירָה,
שְׁמַע־יְיָ קוֹלִי אֶקְרָא!

הַאִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר־יָהּ?
וְאִם כְּפֹעַל כָּל־גְּוִיָּה,
מִי יִצְדַּק לְפָנֶיךָ, רַב הָעֲלִילִיָּה?

זֹאת אָשִׁיב אֶל־לִבִּי:
חַסְדֵי אֲדֹנָי סַלְעִי וּמִשְׂגַּבִּי,
עַל־כֵּן צָמְאָה לְךָ רוּחִי בְּקִרְבִּי.

טִלְטַלְתִּי טַלְטֵלָה גָּבֶר,
יָשַׁבְתִּי חֹלֶה כְּאֵם עַל־מַשְׁבֵּר,
וָאֶזְעַק חָמָס וָאֶקְרָא שָׁבֶר.

כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת מִן־קִנָּהּ,
לֹהַטְתִּי מִפִּנָּה לְפִנָּה,
וְאֵין־מָנוֹחַ לִי וְלֹא־חֲנִינָה.

מֵרֹב כֹּבֶד חַטָּאתִי,
נַסְתִּי מִפְּנֵי אֲרִי וּבַדֹּב פָּגָעְתִּי,
וּבַבַּיִת נָחָשׁ, כְּבַקִּיר נִסְמָכְתִּי.

סְבָבוּנִי פָּרִים רַבִּים,
עֲצָמוּנִי אֲרָיוֹת וְדֻבִּים,
אֲכָלוּנִי הֲמָמוּנִי כִזְאֵבִים.

פָּנִיתִי לְעֶזְרָה הַקְּדוּמָה,
צָעַקְתִּי לִלְבֹּשׁ נְקָמָה:
יִלְבְּשׁוּ שׂוֹטְנַי כְּלִמָּה!

קְרָאתִיךָ, אֲדֹנָי, מִמַּעֲמַקִּים,
רִיבָה רִיבִי, שֹׁכֵן שְׁחָקִים,
עֲשֵׂה מִשְׁפָּט לַעֲשׁוּקִים!

שְׁמַע, אָדוֹן, תְּפִלָּתִי,
תְּקַבֵּל בְּרַחֲמִים תְּחִנָּתִי,
כִּי־לְךָ יְיָ הוֹחָלְתִּי;

מִמְּכוֹן שִׁבְתְּךָ הַשָּׁמַיִם בְּרַחֲמִים הַמָּלֵא,
שְׁאֵרִית מוֹדִים אֵלֶיךָ הַפְלֵא,
עֲשֵׂה עִמָּנוּ נִסִּים וָפֶלֶא!

רַבִּי אֶפְרַיִם בֶּן־יִצְחָק

(מריגנשפורק, מת ד"א תתק"לה)

זוּלָת

אֱלֹהִים לֹא־אֵדַע זוּלָתֶךָ, מוֹשִׁיעַ אַיִן בִּלְתֶּךָ, גְּאַל־לְךָ אֶת־גְּאֻלָּתֶךָ!
בֵּיתְךָ קֹדֶשׁ נָאֲוָה הָיָה לְאֵשׁ וְלֶהָבָה, הַר הָאֱלֹהִים חֲרֵבָה —
עַד־מָתַי יְיָ?

גַּם כִּי אֶזְעַק וַאֲשַׁוֵּעַ — מִיַּד נַפְשִׁי קֹבֵעַ, וַאֲנִי עָנִי וְנֹגֵעַ;
דָּתְךָ לְהַעֲבִיר בִּקֵּשׁ דּוֹר אַנְטִיוֹךְ וְעִקֵּשׁ, זֶה לָנוּ לְמוֹקֵשׁ —
עַד־מָתַי יְיָ?

הָיִיתִי כְּנִתַּק לִרְעִיָּה, כָּנוֹס לְכִפָּה לִדְחִיָּה, הָיִיתִי בְּאֶרֶץ נָכְרִיָּה;
וָאֱהִי נָגוּעַ בְּתוֹכָחוֹת מִפְּנֵי שֶׁקֶר טְחוֹת, חָרוּת עַל־הַלֻּחוֹת —
עַד־מָתַי יְיָ?

זֵדִים בִּקְשׁוּ נַפְשִׁי, הָפֵר מִצְוַת קָדְשִׁי וְחַלֵּל שַׁבַּתִּי וְחָדְשִׁי;
חַי, רֹכֵב עַל־עָב קַל, הַבִּיטָ אֶל־עָמָל לֹא תוּכָל, לָמָּה זֶּה אֶשְׁכָּל —
עַד־מָתַי יְיָ?

טֹפְלֵי שֶׁקֶר כֻּלָּם, הַמַּרְחִיקִים מֵעַל גְּבוּלָם שֵׁם יְיָ אֵל עוֹלָם,
יְרַצְּצוּ כָּל־קְדֹשִׁים, לְנַפְשָׁם עוֹלִים לְאִשִּׁים, עַל־גַּבִּי חָרְשׁוּ חֹרְשִׁים —
עַד־מָתַי יְיָ?

כַּמָּה עָלַי יַעֲבֹר — אַהֲרֹג וְלֹא אֶעֱבֹר, חָק־עוֹלָם וְלֹא יַעֲבֹר;
לְנַפְשִׁי הִגִּיעוּ זֵידוֹנִים, עָרְכוּ עָלַי כִּידוֹנִים, בְּעָלוּנוּ זוּלָתְךָ אֲדֹנִים —
עַד־מָתַי יְיָ?

מְשׁוּלִים תּוֹרֶיךָ וְיוֹנֶיךָ, בָּנֶיךָ בְּנֵי בְחוּנֶיךָ, שׁוֹרְךָ טָבוּחַ לְעֵינֶיךָ;
נָא הַבֵּט מִמַּעֲלֹתֶיךָ, טָבְחָה טִבְחָהּ סְגֻלָּתֶךָ, הִתְיַצֵּב עַל־עֹלָתֶךָ —
עַד־מָתַי יְיָ?

שָׂנֵאתִי מַעֲשֵׂה תַעְתֻּעִים, וְהַדָּמִים מוֹדִיעִים לִבְקָרִים לִרְגָעִים;
עָלֶיךָ פְּרָחַי נִמְלָקִים, קוֹל דְּמֵיהֶם צֹעֲקִים, וְהִנֵּה עֲבָדֶיךָ מֻכִּים —
עַד־מָתַי יְיָ?

פְּתַח שַׁעַר אָנָּךְ, מוֹנֶיךָ כַּלֵּה בַחֲרוֹנָךְ, מִתְקוֹמְמֶיךָ בִּימִינָךְ;
צְרוֹר אֵת מְחַלְלֶיךָ, וְעַל כָּל־הַקָּמִים עָלֶיךָ שָׂא־נָא כֵלֶיךָ —
עַד־מָתַי יְיָ?

קַנֵּא בְעָרִיץ בַּעַר, מִתְעָרֶה כְּרַעֲנָן יַעַר, מַדּוּעַ לֹא־יְבֹעַר?
רְדֹף פְּלֵיטָה הַנִּשְׁאֶרֶת, הַשְׁכֵּם לוֹ כְּבַמַּחְתֶּרֶת, וְעָשִׂיתָ לוֹ מִסְגֶּרֶת —
עַד־מָתַי יְיָ?

שַׁלַּח בְּרֶשֶׁת רַגְלָיו, שַׁלֵּם כְּרֹעַ מַעֲלָלָיו, וַחֲמִישִׁתוֹ יֹסֵף עָלָיו;
תְּבַעֵר מֵאַרְצִי קָמִים, וְרָשָׁע מַהֵר בְּשָׁמַיִם, כִּי אָרְכוּ־לוֹ שָׁם הַיָּמִים —
עַד־מָתַי יְיָ?

אָהֳלֵי שֹׁחַד אָכְלוּ, יְגִיעַ כַּפַּי כִּלּוּ, בְּנִבְלֵיהֶם אֲשֶׁר־נִבְּלוּ;
פָּעֲרוּ לְבַלְּעֵנִי חִנָּם, חָרְקוּ עָלַי שִׁנָּם, תְּנָה־עָוֹן עַל־עֲוֹנָם —
עַד־מָתַי יְיָ?

רְאֵה תִרְאֶה בְּעָנְיִי, דָּלְפָה לְּךָ עֵינִי, אַךְ אִם־אַתָּה לוּ שְׁמָעֵנִי!
יְמִינְךָ מֵחֵיקְךָ כַּלֵּה, וְתַגְדִּיל לַעֲשׂוֹת עִם־אֵלֶּה, אַתָּה הָאֵל עֹשֵׂה פֶלֶא —
עַד־מָתַי יְיָ?

מָה־אָרוּךְ עָלַי פֶּרֶךְ, כָּבְשׁוּ עָלַי דֶּרֶךְ, וְהָלְכוּ גוֹיִם לְאוֹרֶךָ;
בְּקוֹל עָלֶה נִדָּף הָיִיתִי תָמִיד נֶהְדָּף, וְהָאֱלֹהִים יְבַקֵּשׁ אֶת־נִרְדָּף —
עַד־מָתַי יְיָ?

רָאִיתִי קֵץ לְכָל־תִּכְלָה, וְאֵין־קֵץ לְיֹשֶׁבֶת בַּגּוֹלָה, חֻפְשָׁה לֹא נִתַּן־לָהּ;
רַחֲמֶיךָ מִיּוֹם־לְיוֹם צִפָּה, לְמָתַי תַּעֲלֶה תְרוּפָה, עֲשֵׂה שַׁחַר עֵיפָה —
עַד־מָתַי יְיָ?

בְּיָדוֹ לִפְדּוֹת עַם־קְרֹבוֹ, וְעַד־מָתַי אֲצַפֶּה לְשׁוּבוֹ, וְלֹא־אָץ לָבוֹא!
יְעָרֶה מִמָּרוֹם רוּחוֹ, וְיָרֵם קֶרֶן מְשִׁיחוֹ, הָשִׁיב הַמֶּלֶךְ אֶת־נִדָּחוֹ —
עַד־מָתַי יְיָ?

צַוֵּה יְשׁוּעוֹת עַמֶּךָ, עֶזְרָתִי הָיְתָה מֵעִמֶּךָ, אֵין־גֹּאֵל קָרוֹב מִמֶּךָּ;
חַי גֹּאֲלִי חִכְּתָה נַפְשִׁי, לְךָ כָלְתָה, כִּי גֹאֵל אָתָּה —
עַד־מָתַי יְיָ?

קַיֵּם קוֹל צֹפַיִךְ: עַד תַּעֲבֹרְנָה אֲלָפֶיךָ, וּפָרַשְׂתָּ עָלַי כְּנָפֶךָ;
קָרֵב שְׁנַת הַגְּאֻלָּה, הָסֵר מֵעָלַי כְּלֵי־גוֹלָה, כִּי לְךָ מִשְׁפַּט הַגְּאֻלָּה —
וְאַתָּה יְיָ!

רַבִּי אֶלְחָנָן בֶּן־יִצְחָק

מדמפיר [דנפירא]; אמרים עליו, כי נהרג בשנת ד״א תתק״מר, והחקרים מפקפקים בזה)

פְּתִיחָה לַסְּלִיחוֹת

אֵשֶׁת נְעוּרִים הָאֲהוּבָה,
אֲשֶׁר־אֵרַשְׂתָּהּ בְּרָב־מֹהַר וְרָב־טוֹבָה,
וְאֵיךְ עַתָּה יֹשֶׁבֶת עֲלוּבָה,
גְּעוּלָה, מְאוּסָה וַעֲזוּבָה?

לְבֻשָׁה בַּעֲדִי עֲדָיִים,
אֲשֶׁר־הֲבֵאתָהּ בִּבְרִית וּבִתְנָאִים,
וְאֵיךְ עַתָּה סוֹבֶבֶת דְּלָתַיִם
וְשֹׁכֶבֶת בֵּין שְׁפַתָּיִם?

חֲבוּשָׁה בַּשֵּׁשׁ וָמֶשִׁי כְלוּלָה,
הִיא־הָיְתָה בְּכָל־הָאָרֶץ מְהֻלָּלָה,
וְאֵיךְ עַתָּה נֶחְשֶׁבֶת מְחֻלָּלָה,
לְלַעַג וּלְבֹשֶׁת וְלִקְלָלָה?

נְוַת פְּעָמִים בִּנְעָלֶיהָ,
אֲשֶׁר־כְּנָפֶיךָ פְּרֻשִׂים עָלֶיהָ,
וְאֵיךְ עַתָּה נִגְּפוּ רַגְלֶיהָ
עַל־הֶהָרִים אַחֲרֵי עֲלָלֶיהָ?

נָא, יֹשֵׁב הַכְּרֻבִים,
תֵּרֶא: לֹא־פָנְתָה אֶל־רְהָבִים,
וְלֹא עַל־פָּרָשִׁים וְעַל־רֹכְבִים,
כִּי עַל־רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים!

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־סְעַדְיָה

(נראה שחי בצרפת לערך ד"א תת"ס — תתק"נ)

סְלִיחָה

אֵיךְ אוּכַל לָבוֹא עָדֶיךָ,
וְעֹבְדֵי זוּלָתְךָ לֹא־עֲזָבוּנוּ לְעָבְדֶךָ?
וְהֵמָּה בִקְשׁוּ לְהַפְרִידִי מִיִּחוּדֶךָ —
וַאֲנִי לֹא־עָזַבְתִּי פִּקֻּדֶיךָ!

אֵיךְ גָּלִיתִי וָאֵלֵךְ בְּכָל־הֵלֶךְ וָפֶלֶךְ,
וּמָלְכוּ עָלַי מַמְלִיכִים לַמֹּלֶךְ?
וְהֵמָּה דִּינָם עֹמֵד וּמַלְכָּם מֹלֵךְ,
וַאֲנִי לֹא נִקְרֵאתִי לָבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ!

אֵיךְ הָלְכוּ נְחָלִים מִדֶּלֶף דִּמְעֵי הַדָּלוּף,
וְנִמְסַרְתִּי לְפֹעֲלֵי אָוֶן וְסִלּוּף?
וְהֵמָּה וּבְנֵיהֶם יֹרְנִי חֵץ שָׁלוּף,
וַאֲנִי כְּכֶבֶשׂ אַלּוּף!

אֵיךְ זְמַן קִצִּי נֶחְתַּם וְלֹא־נוֹדָע,
וְקַרְנִי נִגְדַּע אֹיְבִי מְשַׁחַת פֶּדַע?
וְהֵמָּה חֹשְׁבִים חָכְמָתָם כְּהֵימָן וְדַרְדַּע,
וַאֲנִי בַעַר וְלֹא אֵדָע!

אֵיךְ טֹרְפָה מַלְכוּת לְמַמְלֶכֶת עַם־סְגֻלָּה,
וְאָרְכָה מְלוּכָה לְמַלְכֵי עַוְלָה?
וְהֵמָּה יֹשְׁבִים לָבֶטַח בְּשִׂמְחָה וְגִילָה,
וַאֲנִי בְּתוֹךְ־הַגּוֹלָה!

אֵיךְ כּוֹס הַתַּרְעֵלָה שָׁתִיתִי וָאֶגְמָע,
בָּכִיתִי וָאֶדְמַע מֵעֹל מַשָּׂא וּמִשְׁמָע?
וְהֵמָּה לְעֻגִים עָלַי: „הַקְשִׁיבָה וּשְׁמָע!"
וַאֲנִי כְחֵרֵשׁ לֹא אֶשְׁמָע!

אֵיךְ מְחָצַנִי אֱלֹהַי וּמַכְאוֹבִי לֹא־חֻבָּשׁ,
וּמְעִיל תִּפְאַרְתִּי לִבְנֵי־אֱדוֹם הָלְבָּשׁ?
וְהֵמָּה נֹפֶת אֹכְלִים וְחָלָב וּדְבָשׁ,
וַאֲנִי כָּעֵשֶׂב אִיבָשׁ!

אֵיךְ סְבָבוּנִי קֵדָר כִּתְּרוּנִי דְּדָן וּשְׁבָא,
הַקְּרָאִים נָבִיא לְאִישׁ מֵעוֹלָם לֹא־נִבָּא?
וְהֵמָּה עֹשִׂים חַיִל גְּדוּד וְצָבָא —
וַאֲנִי אָנָה אֲנִי־בָא?

אֵיךְ פָּקַדְתָּ עָלַי כַּאֲשֶׁר הֲרֵעֹתִי,
בְּשִׁנֵּי אֲרָיוֹת וּלְבָאִים נֶאֱכָלְתִּי?
וְהֵמָּה צָעִיר וְרַב אֹמֵר: „מָצָאתִי גַּם־יָכֹלְתִּי!"
וַאֲנִי כַּאֲשֶׁר שָׁכֹלְתִּי שָׁכָלְתִּי!

אֵיךְ קָדַר כּוֹכָבִי וְחָוְרוּ גַלְגַּלַּי,
וְעֹבְדֵי גִלּוּלִים גָּלֲלוּ גְלִילַי?
וְהֵמָּה רָחֲקוּ רַגְלֵי מֵעֲלוֹת רְגָלַי,
וַאֲנִי כִּמְעַט נָטָיוּ רַגְלָי!

אֵיךְ שָׁמַרְתָּ מַעֲוִי וְנָטַרְתָּ חוֹבִי,
וּמְרִיבֵי נַפְשִׁי לֹא־רַבְתָּ רִיבִי?
וְהֵמָּה תָּקְפָם וְכֹחָם לְהַכְאִיבִי וּלְהַדְאִיבִי,
וַאֲנִי בְּחַסְדְּךָ בָטַחְתִּי יָגֵל לִבִּי!

אֵיךְ יָשַׁבְתִּי בָדָד וָאֱהִי לְנִדָּה,
מִכָּבוֹד יְרוּדָה, בַּגּוֹיִם נְדוּדָה?
וְהֵמָּה צָלְחוּ וּמָלְכוּ וּמֶמְשַׁלְתָּם עָמָדָה,
וַאֲנִי שְׁכוּלָה וְגַלְמוּדָה!

אֵיךְ חֵרְפוּנִי מְעוֹלָלַי וּמְהוֹלָלַי כֻּלָּהֶם,
צַלְם אֶצְלָם וְלֹא־סָר מֵעֲלֵיהֶם,
וְהֵמָּה קֹרְאִים: „הֶאָח הֶאָח!“ בְּמִלֵּיהֶם,
וַאֲנִי הָיִיתִי חֶרְפָּה לָהֶם?

אֵיךְ בֵּינֵיהֶם נִשְׁאַרְתִּי דֹאֵג וְדֹאֵב,
מִפַּלְגֵי יְגוֹנָם וּמִמְּקוֹרָם שֹׁאֵב?
וְהֵמָּה רֹבְצִים וְשֹׁכְבִים כְּעֹרֵב וְכִזְאֵב,
וַאֲנִי עָנִי וְכוֹאֵב!

אֵיךְ שֹׂנְאֵי כָל־טָהֳרָה שָׁכְנוּ בְצִיּוֹן —
מִי־הֶאֱמִין כָּזֶה וּמִי עָלָה־לוֹ בְרַעְיוֹן?
וְהֵמָּה עֲשִׁירִים נְשֻׂאִים נְתֻנִים עֶלְיוֹן,
וַאֲנִי עָנִי וְאֶבְיוֹן!

אֵיךְ דָּרוּ בְהֵיכְלוֹתַי וְשָׁכְנוּ־בָם שָׁכוֹן,
מֵעֶלְיוֹן לְתַחְתּוֹן וּמִתַּחְתּוֹן לְתִיכוֹן?
וְהֵמָּה יָרְשׁוּ עֹשֶׁר, זָהָב וַאֲדַרְכּוֹן,
וַאֲנִי לְצֶלַע נָכוֹן!

אֵיךְ הֲמוֹנַי נָפֹצוּ — וְהֵמָּה עָלוּ בְמַחְשְׁבוֹתֶיךָ?
זָכְרֵנוּ נָא וּפָקְדֵנוּ בִישׁוּעָתֶךָ,
וְהֵמָּה בַּלְּעֵם, קַלְּעֵם מִמְּכוֹן שִׁבְתֶּךָ,
וַאֲנִי בְּרֹב חַסְדְּךָ אָבוֹא בֵיתֶךָ!

רַבִּי שְׁלֹמֹה בֶּן־אָבוּן

(חי בצרפת לערך ד"א תתק"ל — תתק"ג)

רְשׁוּת לְנִשְׁמַת

הֲנַשִּׂיג עֶרְךְּ שִׁיר לְאֵל מֻפְלָא,
וְלוּ פֶּה רְנָנוֹת כְּיָם מָלֵא?

שְׁחָקִים, אֲשֶׁר־בָּם יְקָר אָהֳלוֹ,
וּמָרוֹם וּמֵי־יָם בְּזִיו שָׁעֳלוֹ
יְחַוּוּ בְּלִי־פֶה הֲדַר פָּעֳלוֹ —
וְצִיץ מֵאֲדָמָה, וְאֵד יַעֲלֶה.

לְמִי פֶּה וְלָשׁוֹן יְחַו הַיְקָר
לְסוֹדָיו, וְרַבּוּ לְאֵין מֶחְקָר;
הֲלֹא לֵב חֲכָמִים לְזֹאת נֶעֱקָר,
לְהָבִין אֲשֶׁר־לוֹ יְהִי נִגְלֶה.

מְכוֹן כֵּס כְּבוֹדוֹ בְּרוּם תִּקְּנוֹ,
כְּנֶגֶד דְּבִיר בֶּן־בְּכוֹר שִׁכְּנוֹ,
בְּיָהּ צוּר לְבַד מַשְׁוֶה חָסְנוֹ
וְעוֹלָם כְּאֶשְׁכּוֹל יְשׁוּ נִתְלֶה.

הֲמוֹן מִי מְעוֹנוֹ בְּאֵשׁ חִבְּרָם,
בְּרוּחוֹ יְשָׁרְתוּן לְפִיו — אֲשְׁרָם,
וְגַלְגַּל יְסוֹדָם, אֲשֶׁר אִשְּׁרָם,
יְרוּצֵץ לְנִיבוֹ וְלֹא יִכְלֶה.

בְּרִית אַב הֲמוֹנוֹ וְנֹעַם שְׁמוֹ
יְקַיֵּם לְמַעְנוֹ לְבֵן רַחֲמוֹ,
מְעַנָּיו בְּיוֹם יוֹם בְּהִלָּחֲמוֹ,
וְיָחִישׁ פְּדוּת עַם שְׁמוֹ יְחַלֶּה!

רַבִּי יִצְחָק הַכֹּהֵן הֶחָבֵר

(מקום מגורו לא נודע; חי לפי ההשערה ד"א תת"ס — ד"א תתק"ס)

סְלִיחָה

אָדוֹן, בְּפָקְדְךָ אֱנוֹשׁ לִבְקָרִים,
בְּמִצּוּי הַדִּין אַל־תִּמְתָּח!
גּוּף וּנְשָׁמָה אִם־תְּרִיבֵם —
יַחוּ וְלֹא־יָכְלוּ קוּם.
הֲיוּכַל גֶּבֶר לִזְכּוֹת בְּמִשְׁפָּט?
וְאִם־יֵשׁ בְּיָדוֹ מַעַשׂ לְהִצְטַדֵּק?
זְרוּי יְחוּמוֹ מִלֵּחָה סְרוּחָה,
חָבוּי אָרְבּוֹ בְקִרְבּוֹ מֵעֵת הִוָּלְדוֹ,
טָמוּן בְּחֻבּוֹ כְּרֶשֶׁת לְרַגְלָיו,
יְסִיתֵהוּ בְּכָל־יוֹם לַשַּׁחַת לְהַפִּילוֹ;
כֹּחַ וּגְבוּרָה בַּגּוּף אַיִן
לְפָנָיו לַעֲמֹד וּלְהִתְיַצֵּב.
מִיּוֹם עָמְדוֹ עַל־דַּעְתּוֹ
נַפְשׁוֹ יָשִׂים בְּכַפּוֹ לְהָבִיא לַחְמוֹ;
שָׂבֵעַ כָּל־יָמָיו כַּעַס וּמַכְאֹבוֹת,
עַד שׁוּבוֹ לַעֲפָרוֹ לֹא־יִשְׁקֹט.
פְּנֵה, אָדוֹן, בְּעִצְּבוֹן רוּחַ,
צְפֵה בְּשִׁבְרוֹן לֵב;

קָרוֹב אַתָּה לָרְחוֹקִים,
רוֹצֶה תְּשׁוּבַת רְשָׁעִים!
שַׁדַּי, הִמָּצֵא לְדֹרְשֶׁיךָ,
תֹּאמַר „הִנְנִי!" לִמְבַקְשֶׁיךָ,
יְבֻשְּׂרוּ „סָלַחְתִּי!" קֹרְאֵי בְשִׁמְךָ,
צַדֵּק בְּמִשְׁפָּט עַם מְיַחֲדֶיךָ;
חֲסֹם מְנֻוָּל מִלְּהַרְשִׁיעַ,
קְצֹף בְּמַשְׂטִין מִלְּהַשְׂטִין,
הָקֵם לָנוּ מֵלִיץ יֹשֶׁר,
„כֹּפֶר מָצָאתִי!" תַּשְׁמִיעַ לְשׁוֹבָבִים!
הִשְׁלַכְנוּ עָלֶיךָ יְהָבֵנוּ,
נָא אַתָּה תְּכַלְכְּלֵנוּ;
הֵעָתֵר לָנוּ בִּתְפִלָּתֵנוּ,
חֶפְצֵנוּ וּבַקָּשָׁתֵנוּ מַלֵּא בְּרַחֲמִים.
בְּךָ תָּלִינוּ בִּטְחוֹנֵנוּ —
רַחֲמֶיךָ מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ;
חָזָק וְאַמִּיץ, שִׁמְךָ לֹא־שָׁכַחְנוּ,
אָנָּא לָנֶצַח אַל־תִּשְׁכָּחֵנוּ!

רַבִּי יוֹסֵף בֶּן־אָשֵׁר

(נראה שהוא רבי יוסף מקרטרש, אשר ראה בעיניו גזרת יורק בשנת ד"א תתק"נו, והוא או כבן שלשים שנה)

אַהֲבָה

יַעֲלָה נְשׂוּאָה	בְּכַנְפֵי נְשָׁרִים,
אֲהוּבָה קְרוּאָה	וְאֵשֶׁת נְעוּרִים,
וְהַיּוֹם שְׂנוּאָה	עֲזוּבָה לְזָרִים,
עַד־אָן תַּסְתִּיר	פָּנִים וְתַכְתִּיר
אוֹיְבִים, מַעְתִּיר	נְשִׁיקוֹת אַהֲבָה?'

„וּמֶה קוֹל־הַצֹּאן,	בְּאָזְנַי צָעֲקוּ,
לִמְצֹא רָצוֹן	לִי יִזְעָקוּ,
וְאַנְשֵׁי לָצוֹן	לָהּ שֵׁן חָרְקוּ?
שָׁרְשָׁם אַכְרִית	עַד־אֵין שְׁאֵרִית,
וְלָכֶם אַחֲרִית	אֶתֵּן וְתִקְוָה!"

שִׂימָה בַנֹּאד,	דִּמְעַת עֲשׁוּקִים,
בְּנֶפֶשׁ וּבִמְאֹד	בְּשִׁמְךָ דְבוּקִים,
שַׁחוּ עַד־מְאֹד,	וְתָמִיד דְּפוּקִים
מִמְּחוֹז חֶפְצָם,	שֶׁבָּהּ רִבְצָם,
וּמֵעַל אַרְצָם,	אֲשֶׁר־גָּרוּ בָהּ!'

„פָּנַי יֵלֵכוּ	וַהֲנִחֹתִי,
שֹׂנְאַי, מְעֻכוּ	דַּדֵּי אֲחֹתִי,
דָּמִים שָׁפְכוּ —	לֹא הֲרִיחֹתִי;
יוֹנַת שִׁבְיִי,	בְּדָמַיִךְ חֲיִי,
אַחֹתִי אַתְּ חֲיִי	לְאַלְפֵי רְבָבָה!"

„בִּנְךָ לְעֵינֶיךָ רָצוּץ וְכָתוּת,
בֵּינִי וּבֵינְךָ שַׂמְתָּ כְרִיתוּת;
רֵאשִׁית אוֹנְךָ נִמְכַּר צְמִיתוּת.
אֹיְבִי שֹׁלְלִי — וְחַרְבִּי בְקוֹלִי,
זָכְרָה־נָּא לִי אֱלֹהַי לְטוֹבָה!'

„אַל־תְּדַמִּי בְנַפְשֵׁךְ לֵאמֹר, מְכַרְתִּיךְ,
כִּי בְעוֹד נָטְשֵׁךְ שָׂכָר שְׂכַרְתִּיךְ;
אֶתֵּן בְּרֹאשֵׁךְ נֵזֶר, וְשַׂמְתִּיךְ
לְגָאוֹן וּצְבִי, וּמִפְּנֵי אֹיְבִי
אַךְ כִּמְעַט חֲבִי, כִּי הִנְנִי־בָא!

שִׁמְעוּ, יְתֹמַי, אַתֶּם וְאִמְּכֶם
כִּימֵי שָׁמַי יַעֲמֹד שִׁמְכֶם,
וּמִיַּד קָמַי אֶדְרֹשׁ דִּמְכֶם;
אָשִׁיב נָקָם לְצָרַי לְחֵיקָם,
וְחַרְבִּי רֵיקָם לֹא אֲשִׁיבָה.

רָנִּי וְשִׂמְחִי וּרְאִי בְשֹׂנְאָיִךְ,
הָאֹמְרִים: שְׁחִי וְנַעֲבֹר עָלָיִךְ,

. . . .

אַעֲלֶה אֲרֻכָה וְאֶתְּנֵךְ בְּרוּכָה,
וְעָדֵי מְשׂוּכָה בְּחַבְלֵי אַהֲבָה!“

רַבִּי יְהוּדָה בֶּן־שְׁלֹמֹה חֲרִיזִי

(נולד בספרד לערך ד"א תתק"כה ומת שם לערך ד"א תתק"פה, אחר אשר שָׂבַע נְדָדִים בנגב צרפת ובארצות המזרח)

עָגְמַת נֶפֶשׁ

מֵהֵיכְלֵי גַלְגַּל יְקָר גָּלִיתִי, וּבְבוֹר חֲשֵׁכִים אָהֳלִי נָטִיתִי,
וַיְשַׁלְּחוּנִי מִגְּלִילֵי מַעְלָה לַגּוּף, וְתוֹכוֹ בֵּית־זְבֻל בָּנִיתִי.
אֶתְמוֹל בְּחֵיק צוּרִי כְּעַלְמָה צֹחָקָה, מִתְרַפְּקָה, מִשְׁתַּקְשְׁקָה, הָיִיתִי,
אַחַר הֱיוֹתִי כִבְתוּלָה אֲרָשׂוֹ אִתִּי, וְגוּף טָמֵא לְאִישׁ קָנִיתִי,
וַיִּבְעָלָה אֹתִי בְּטֻמְאָתוֹ, וּמִ־ יַּלְדֵי זְנוּנָיו יוֹם וָלֵיל הָרִיתִי,
אֵלֵד עֲלֵי בִרְכָּיו בְּכָל־יוֹם רִבְבוֹת בָּנִים, וְטִפַּחְתִּי וְגַם־רִבִּיתִי.
אָחִיל לְפֵרוּד אֹהֲבִי הַגַּז וְהָ־ רִאשׁוֹן, וְעָלָיו יוֹם וָלֵיל בָּכִיתִי,
לִבִּי לְפֵרוּדוֹ כְּחָלִיל יֶהֱמֶה, עַד מִסְּבֹל הָאַהֲבָה חָלִיתִי,
לֹא־יָכְלוּ הָרִים סְבֹל חִשְׁקוֹ וְנִלְ־ אוּ מִנְּשׂוֹא אִתּוֹ — וְלֹא־לָאִיתִי.
לָמָּה זְנָחַנִי כְּאִשָּׁה זָנְתָה תַּחַת אֲדֹנֶיהָ — וְלֹא־זָנִיתִי?
לָמָּה פְּרָעַנִי וְהִשְׁקַנִי בְּמֵי מָרִים מְאָרְרִים — וְלֹא־שָׂטִיתִי?
לוּ יַעַזְרוּנִי עַנְנֵי עֵינַי אֲזַי תֵּבֵל בְּמַבּוּל הַבְּכִי כִּסִּיתִי,
אֶחְפֹּר בְּבַת־עֵינִי בְּאֵרוֹת עֲמֻקּוֹ, גַּם־מִכְּבֵדִי מֵי־בְכִי דָלִיתִי,
אֶבְכֶּה בְּשׁוּרִי הַנְּשָׁמוֹת הַקְּדוֹ־ שׁוֹת יַעֲלוּ אֶל־אֵל — וְלֹא־עָלִיתִי.
כָּל־עוֹד בְּגוּף אֶשְׁכֹּן אֲנִי בוֹ נֶחְשְׁבָה מֵתָה — וְאִלּוּ אֵצְאָה חָיִיתִי!
הָיָה בְרוּם קִנִּי כְּמוֹ יוֹנָה, וּמִ־ שַּׁחַק אֱלֵי־אֶרֶץ כְּעוֹף דָּאִיתִי,
עַל־הַרְרֵי בֹשֶׂם בְּגַלְגַּלֵּי זְבֻל שׁוֹשָׁן בְּגַנֵּי אַהֲבָה רָעִיתִי,
וָאֶשְׁאֲפָה רֶקַח בְּזָכְרִי יִצְרִי, גַּם מִכְּבוֹדוֹ מָר־דְּרוֹר אָרִיתִי.
הֵן בַּעֲדוֹ עֹבְרֵי דְרָכִים אֶשְׁאֲלָה, וַעֲלֵי נְתִיבוֹת בַּעֲדוֹ צִפִּיתִי:
נָא, עֹבְרֵי דֶרֶךְ, שְׂאוּ שָׁלוֹם לְדוֹד שֶׁאֲהֵבָה נַפְשִׁי וְלוֹ כָלִיתִי,
נָא סַפְּרוּ אֵלָיו תְּשׁוּקָתִי, הֲכִי לִרְוֹת בְּמֵימֵי נָעֳמוֹ צָמֵתִי;
מִיּוֹם גְּלוּתִי מֵאֲכֹל עַל־שֻׁלְחֲנוֹת טוּבוֹ הֲלֹא נַפְשִׁי בְּצוֹם עִנֵּיתִי,
מִיּוֹם אֲשֶׁר כּוֹס אֲהָבָיו נִמְנְעוּ מִפִּי, בְּכוֹסוֹת לַעֲנָה רָוִיתִי,
יֵמַר לְחִכִּי צוּף־דְּבַשׁ בִּלְתּוֹ, וְכָל־ כָּבוֹד — לְבַד הוֹד אֹהֲבִי — בָּזִיתִי.

הִכָּה שְׁתֵּי עֵינַי בְּסַנְוֵר הַגֹּדֶד, עַד זָהֳרָם חָשַׁךְ וְלֹא רָאִיתִי,
אַחֲרֵי הֱיוֹתִי אָז בְּהֵיכַל אֵל כְּנֵר דָּלֵק, בְּגוּף אֹפֶל הֲלֹא כָהִיתִי;
עֵת אֶזְכְּרָה יוֹם־דִּין לְאֶרֶץ יִפְּלוּ פָּנַי וְאֵימָה כַּמְּעִיל עָטִיתִי.
הִנֵּה כְּעֵינֵי הָעֲבָדִים אֶל־יְדֵי אָדוֹן שְׁתֵּי עֵינַי לְאֵל תָּלִיתִי,
עַד כִּי־יְשִׁיבֵנִי לְאַפִּרְיוֹן יְקָר, לַחֲסוֹת בְּצִלּוֹ כַּאֲשֶׁר חָסִיתִי!

*

פִּתּוּיֵי יֵצֶר לֵב הָאָדָם

נֶפֶשׁ יְקָרָה, אֵיךְ בְּשִׂכְלֵךְ תִּבְטְחִי? גִּילִי, וְחֶלְקֵךְ מְזֻמָּן אַל־תִּשְׁכְּחִי,
כִּי אַחֲרֵי מוֹתֵךְ כְּאֶפֶס תִּהְיִי, לֹא־תִשְׂמְחִי יוֹתֵר וְלֹא תֵאָנְחִי!
אֶתְמוֹל הֲיָשׁוּב אַחֲרֵי לֶכְתּוֹ? וְכֵן אִישׁ אַחֲרֵי מוֹתוֹ לְעוֹלָם לֹא־יְחִי,
אָכֵן בְּעוֹדֵךְ בַּגְּוִיָּה שָׁכְנָה — אָז תּוּכְלִי לַעֲלוֹז וּבָהּ אָז תִּשְׂמְחִי,
אָז תּוּכְלִי טוֹבָה לְעַצְמֵךְ לַעֲשׂוֹת, לָכֵן בְּעִשְׁקֵי רִיק וְשָׁוְא אַל־תִּבְטְחִי!
לָמָּה נְוֵה מָשׂוֹשׂ וְשַׁלְוָה תִסְגְּרִי, אַךְ שַׁעֲרֵי יָגוֹן לְנַפְשֵׁךְ תִּפְתְּחִי?
הָרְצָחִים הֵמָּה בְּבַרְזֶל הֹרְגִים, וּבְלִי כְּלִי נַפְשֵׁךְ, עֲנִיָּה, תִּרְצְחִי!
תֵּבֵל נְוֵה תַעֲנוּג, וְלָמָּה מִנְּוֵה הַתַּעֲנוּג אֶל־הַמְּצוּקִים תִּבְרְחִי?
שִׂכְלֵךְ נְתָנֵךְ תּוֹךְ כְּלוּא הַמַּאֲסָר, לָכֵן עֲנִיָּה סֹעֲרָה הִתְפַּתְּחִי,
שִׂמְחִי בְּטֶרֶם מְנָתֵךְ תֵּצְאִי, גִּילִי מְאֹד טֶרֶם אֲשֶׁר תִּלָּקְחִי!
הָאֵל עֲלֵי־כָל־הַבְּרוּאִים יְחַלֵּק טוּבוֹ — וְלָכֵן מַהֲרִי חֶלְקֵךְ קְחִי!
מִנְעִי, יְחִידָה, מִבְּכִי קוֹלֵךְ, וְנַפְּ־ שֵׁךְ מִנְּשׂוֹא עָמָל, וְרַגְלֵךְ מִדְּחִי;
אִם־תַּעֲלִי מִבּוֹר עֲנוּתֵךְ תִּגְבְּהִי, אִם־תֵּצְאִי מִתּוֹךְ חֲשֵׁכִים תִּזְרְחִי,
כִּי אַתְּ בְּתוֹךְ גּוּפֵךְ כְּמוֹ כוֹכָב, וְעֵת מוֹתֵךְ תְּהִי בִשְׁאוֹל לְכָל־רֶגֶל סְחִי,
אַךְ אַחֲרֵי צֵאתֵךְ דְּעִי כִּי לֹא לָעַד לָךְ יֹאמְרוּ: בֹּאִי וְתוֹךְ גּוּפֵךְ פְּחִי!

*

יְהוּדָה — וִירוּשָׁלַם

1

נַפְשִׁי לְצִיּוֹן מִסְּפָרַד גָּלְתָה, מִמַּעֲמַקִּים עַד־שְׁחָקִים עָלְתָה,
גִּיל הִרְבְּתָה יוֹם רָאֲתָה הַר־אֵל, וְהוּא הַיּוֹם אֲשֶׁר מִיּוֹם הֱיוֹתָהּ אִוְּתָה;
כַּמָּה חֲסִידִים נִכְסְפוּ לִרְאוֹת וְלֹא זָכוּ, וְהִיא חֹטְאָה — וּבַמֶּה זָכְתָה?

צוּר הֶחֱלִיץ גּוּפָהּ בְּצִיּוֹן, אַחֲרֵי   אָבְדָה וְגַם לֵחָהּ וְעֵינָהּ כָּהֲתָה,
וּבְיַרְכְּתֵי מַעֲרָב כְּמֵתָה נֶחְשְׁבָה,   עַד כִּי־בְצִיּוֹן עִיר אֲדֹנָי חָיְתָה.
צִיּוֹן, אֲשֶׁר כַּמָּה מְדִינוֹת נֶהְדְּרוּ,   אַךְ כַּהֲדָרָהּ עֵין אֱנוֹשׁ לֹא־חָזְתָה,
לֹא־אֶדְעָה אִם־הַמְּרוֹמִים שָׁחֲווּ   נֶגְדָּהּ, וְאִם־הִיא עַל־מְרוֹמִים עָלְתָה;
הָעִיר אֲשֶׁר בָּהּ הַשְּׁכִינָה שָׁכְנָה,   וּלְעֵין בְּנֵי אִישִׁים יְקָרָהּ נִגְלְתָה,
עַל־הַיְלָדִים צָלְחָה רוּחָהּ, וְמֶ־   רֶם יִקְרְאוּ אֶל־הַנְּבוּאָה עָנְתָה;
עַיִן, אֲשֶׁר לֹא־רָאֲתָה זִיו תָּאֳרָהּ,   לֹא־חָסְרָה חֹשֶׁךְ וְאוֹר לֹא־רָאֲתָה,
יָפְתָה וְאִם נוֹתְרָה עֲרֻמָּה מִיְּקָר —   וּבְלִי חֲלָאִים יַעֲלַת־חֵן יָפְתָה!
עֵינִי בְּחֹם לִבִּי לְאַנְחָתָהּ הֲלֹא   מֵהַצְּלָעוֹת מֵי דְמָעוֹת דָּלְתָה;
אַיֵּה שְׁכִינַת אֵל, וְאַיֵּה זָהֳרָהּ,   שֶׁמֶשׁ יְקָר אֵיךְ בַּחֲצוֹת יוֹם פָּנְתָה?
גִּבְעַת לְבוֹנָה אֵיךְ בְּתַחְתִּית שָׁפְלָה,   אַחַר אֲשֶׁר עַל־בָּמֳתֵי רוּם גָּאֲתָה?
גָּלְתָה עֲדָתָהּ מִמְּעֹנוֹת הַיְקָר,   כִּי מַאֲמַר צוּר יִצְרָהּ לֹא־עָשְׂתָה,
הָעֲזֻבָה אַלּוּף נְעוּרֶיהָ, אֲבָל   חָשְׁקָה בְזוּלָתוֹ וְתַחְתָּיו שָׂטְתָה,
רוּחַ־קִנְאֹת עָבְרָה עָלָיו, וּמֵי   מָרִים מְאָרְרִים כְּשֹׂטָה הָשְׁקְתָה,
וַתְּהִיֶה אָלָה בְּתוֹךְ עַמָּהּ, עֲדֵי   נָפְלָה יְרֵכָהּ חִישׁ וּבִטְנָהּ צָבְתָה;
תּוֹחִיל לְהִטָּהֵר בְּמֵי גָלוּת, וְעוֹד   לֹא־טָהֲרָה עַד־כֹּה וְעוֹד לֹא־נִקְּתָה,
זֶה־לָּהּ שְׁנוֹת אֶלֶף וְעַל־מֵאָה וְאַרְ־   בָּעִים שְׁמֹנֶה מִגְּוָתָהּ גָּלְתָה,
הִיא גֹּרְשָׁה מִתּוֹךְ נְוֵה צִיּוֹן, וְצִ־   יּוֹן שַׁבְּתֹתֶיהָ עֲדֵי־כֹה רָצְתָה,
תּוֹחִיל לְעֵת רָצוֹן, וְעֵינָהּ מְחַכּוֹת   כֵּהָה, וְנַפְשָׁהּ כָּלְתָה עַד־כָּלְתָה;
תִּבְכֶּה בְּעֵת תִּרְאֶה עֲדַת זָרִים, אֲשֶׁר   יַעֲלוּ לְבֵית הָאֵל, וְהִיא לֹא־עָלְתָה.
לֹא־קָצְרָה יַד־אֵל לְהוֹשִׁיעָהּ, וְעַ־   מּוֹ לֶאֱסֹף, מוֹשִׁיב יְחִידִים בַּיְתָה —
עוֹד צוּר יְשִׁיבֶנָּה לְאַפִּרְיוֹן, וְעוֹד   תָּשׁוּב לְעֶדְנָה אַחֲרֵי כִּי־בָלְתָה!

2

שָׁלוֹם לְעִיר שָׁלֵם, אֲשֶׁר יָפְיָהּ   נֶעְלַם וְרֹאִים יֹאמְרוּ: אַיֵּה?
כָּל־יוֹם אֲחֹנֵן אֶת־עֲפָרָהּ, כִּי   הִיא מַחֲלַת נַפְשִׁי וְהִיא צָרְיָהּ;
עֵינִי, בְּעֵת כִּי־רָאֲתָה אוֹרָהּ,   לֹא־נֶעֶצְרוּ בָהּ עַנְנֵי בִכְיָהּ.
הָאֵל, אֲשֶׁר אִוָּהּ לְמוֹשָׁב לוֹ,   יִרְאֶה בְּרֹב עָנְיָהּ וְשָׁב שִׁבְיָהּ;
בְּכָה לְנֹד דּוּדָהּ — בְּשׁוּבוֹ לָהּ   יִמְחֶה דְּמָעוֹת מֵעֲלֵי לֶחְיָהּ!

3

לְצִיּוֹן שָׁאֲפָה נַפְשִׁי וְרוּחִי, הֱיוֹת בָּהּ כָּל־יְמֵי חַיַּי מְנוּחִי,
בְּחֶשְׁקָהּ יִנְעֲמוּ־לִי הַתְּלָאוֹת, וְאֶתֵּן בָּהּ לְמַכֶּה רֹאשׁ וְלֶחִי,
וְלֹא־אֶתְאַו לְבִלְתָּהּ כָּל־יְמוֹתַי, עֲדֵי אֶגְוַע וְגַם כֹּחִי וְלֵחִי,
וְאֵיךְ אֶכְסֹף לְטוּב רִקְחֵי בְשָׂמִים? וְהִיא בָשְׂמִי וְטוּב רִקְחִי וְרֵיחִי!
אֲחֹנֵן אֶת־עֲפָרֶיהָ בְּכָל־עֵת, עֲדֵי יַשְׁאִיר עֲפָרָהּ אוֹת בְּמִצְחִי;
עֲפָרָהּ אֶעֱשֶׂה מַרְפֵּא לְנִגְעִי — וְאֶמְרַח עַל־שְׁחִין לִבִּי וְנֶחִי.

*

שִׁירֵי אַהֲבָה וָחֵשֶׁק

1

צְבִיַּת חֵן, לְבָנָה כַלְּבָנָה, וְשַׂעְרָהּ עַל־מְאוֹר לֶחְיָהּ עֲנָנָה,
קְצָת הַחֵן לְבַד לָקְחוּ עֲלָמוֹת, וְלָהּ כָּל־הַיֳּפִי הָיָה לְמָנָה;
כְּאִלּוּ קִנְאוּ אוֹרִים לְיָפְיָהּ, וְלִלְחוֹם שָׁלְפוּ חֶרֶב שְׁנוּנָה,
וְכוֹכְבֵי רוּם כְּלַהֲבֵי הַחֲנִיתוֹת, וְהַסַּהַר כְּסֹחֵרָה וְצִנָּה,
וְאִלּוּ אִישׁ אֲסִיר שֵׂיבָה יְשׁוּרָהּ, יְהִי שָׁב מִזְּמָן זִקְנָה לְעֶדְנָה.
שְׂפָתָהּ צוּף, וְלֶחְיָהּ מָן, וְרַקָּהּ כְּטַל אוֹרֹת, וּפָנֶיהָ כְּגַנָּה,
וְהָיָה הַיֳּפִי נֹדֵד וְגֹלֶה, עֲדֵי פָּגַע מְעוֹנוֹ בָהּ וְחָנָה.
לְאוֹרָהּ נָהֲרוּ עִוְרִים חֲצוֹת לֵיל, וְנִשְׁמַע מִלְּשׁוֹן אִלֵּם רְנָנָה,
וְאִלּוּ יֶחֱזֶה יָפְיָהּ חֲכַם־לֵב — עֲזָבַתְהוּ בְּלִי־שֵׂכֶל וּבִינָה;
וּבָהּ כָּל־הוֹד וְכָל־כָּבוֹד מְחֻבָּר וְכָל־יֹפִי — וְאֵין קֵץ לַתְּכוּנָה,
וְאֵיכָה תִדְרְשׁוּ עֶרֶךְ לְיָפְיָהּ? וְהוּא נֶעְדָּר בְּכָל־עִיר גַּם־מְדִינָה!
וְאִם תֹּאמְרוּ, הֲכִי כָזֶה רְאִיתֶם, דְּעוּ כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל־תְּמוּנָה!

2

רְאוּ כִנּוֹר בְּחֵיק עַלְמָה יְרַנֵּן וְיִמְשֹׁךְ לֵב בְּהוֹד קוֹלוֹ וְצִבְיוֹ,
כְּמוֹ יוֹנֵק בְּחֵיק אִמּוֹ מְבַכֶּה, וְהִיא תָשִׁיר וְצֹחֶקֶת לְבִכְיוֹ.

3

צְבִי הַחֵן, אֲשֶׁר לֶחְיוֹ   בְּסַפִּירִים מְעֻלֶּפֶת,
וְעֵינָיו שְׁלָפִים עָלַי   בְּרַק חֶרֶב מְעוּפֶּפֶת,
שְׂפָתָיו צוּף וּפָנָיו גַּן,   וְשִׁנָּיו דַּר וּפִיו נֹפֶת;
בְּגַן לֶחְיוֹ מְשׂוֹשׂ עֵינִי   בְּעֵת צָפָה וְנִשְׁקֶפֶת,
אֲבָל נַפְשִׁי בְּאֵשׁ חִשְׁקוֹ   צְרוּבָה הִיא וְנִשְׂרֶפֶת;
שְׁתֵּי עֵינַי בְּגַן־עֵדֶן,   אֲבָל לִבִּי בְּתוֹךְ תֹּפֶת.

4

יַעֲלָה הֱבִיאַתְנִי לְבֵית אַהֲבָה,   בָּרָה וְתַמָּה כַּאֲבִיגָיִל,
וּבְסוּר צְעִיפָהּ גִּלְּתָה תֹאַר,   הֶחְפִּיר בְּיָפְיוֹ בַּת־אֲבִיחָיִל,
זָרַח בְּלֵיל אוֹרָהּ וְחָרְדוּ כֹל,   וַיִּרְקְדוּ הָרִים כְּמוֹ־אָיִל;
שַׁחְתִּי: „אֲהָהּ נִגְלוּ צְפוּנֶיהָ!“   וַתֶּחֱשַׂף יָדָהּ כְּבַת־חָיִל
וַתַּהֲפֹךְ עָלָיו עֲנַן שֵׂעָר   שָׁחוֹר — וְהַיּוֹם הָפְכָה לָיִל!

5

עֵינֵי צְבִיָּה דָּרְכוּ־לִי קֶשֶׁת,   עַל־כֵּן שְׂעִיפַּי יֶרְאוּ מִגֶּשֶׁת;
נַפְשִׁי כְּמוֹ צִפּוֹר בְּרִשְׁתָּהּ נִלְכְּדָה,   אַךְ אַהֲבָתָהּ הָיְתָה הָרֶשֶׁת.
עֵינָהּ דְּמוּת קֶשֶׁת, אֲבָל פָּרְשָׂה עֲנַן   שֵׂעָר וְעָלָיו נִרְאֲתָה הַקֶּשֶׁת!

6

סוֹבֵב חֵשֶׁק עַל־יַד הַיְאֹר,   וּכְאֵב חִשְׁקוֹ פִּצְעֵי זָיִן,
וַיַּרְא עַלְמָה הִיא רֹחֶצֶת   מַלְבּוּשׁ הוֹדָהּ עַל־הָעָיִן,
וּנְשָׁקָהוּ — לֹא לִכְבוֹדוֹ,   רַק לִכְבוֹד חַכְלִילִי עָיִן;
כֵּן יֵשׁ אָדָם סֹבֵא יִשְׁתֶּה   הַחֹמֶץ לִכְבוֹד הַיָּיִן!

7

יְפַת מַרְאֶה מְנַגֶּנֶת בְּכִנּוֹר,   וְשַׂעְרָהּ לֵיל אֲבָל לֶחְיָהּ שְׁחָרִים;
בְּאֶצְבָּעוֹת כְּשַׁרְבִיטִים, לְבָנִים   כְּעֵין מָן אוֹ בְדֹלָחִים וְדָרִים,
תְּעוֹרֵר מֵיתְרֵי כִנּוֹר לְשִׁירִי,   וְתִמְשֹׁךְ לֵב בְּמָשְׁכָהּ הַיְתָרִים,
וְעֵת תַּחְפֹּץ גְּזֹר לֵב חָשְׁקֶיהָ,   תְּחַנֵּן קוֹל — וְיִגָּזֵר גְּזָרִים,
וְאֵשׁ חִשְׁקָהּ יְפַלַּח הַלְּבָבוֹת,   כְּלַפִּיד יַעֲבֹר בֵּין הַבְּתָרִים!

8

יַעֲלָה, אֲשֶׁר לִבִּי בַּחוּט מְשַׁכְתִּהוּ, וּבְגַחֲלֵי חִשְׁקָהּ כַּיּוֹם שְׂרַפְתִּהוּ,
חִמְלִי עֲלֵי חֹשֵׁק נַפְשׁוֹ מְכַרְתִּהוּ, וּבְמַאֲסַר אַהַב עֵינוֹ נְתַנְתִּהוּ;
נָא רַחֲמִי עָלָיו וּפְנִי בְחֵן אֵלָיו, פֶּן־יֹּאמְרוּ עָלָיו: „אִשָּׁה הֲרַגְתִּהוּ!“

*

שָׁבַת הַיַּיִן וּגְנוּתוֹ

1

בַּת הַגְּפָנִים יִקְרוּ דָמֶיהָ, מִדַּם כְּבֵדֵי יֶחְמְרוּ מֵימֶיהָ,
חַיִּים בְּטוּב טַעְמָהּ וְאוֹר שֶׁמֶשׁ בְּזִיו לֶחְיָהּ וְהַמֹּר מַרְקְחוֹת סַמֶּיהָ,
תִּתְכַּס בְּכוֹס שֹׁהַם וְאָז תִּתְגַּל וְאֵין דָּבָר יְכַסֶּנָּה וְיַעֲלִימֶהָ;
אָדְמוּ לְחָיֶיהָ כְּאִלּוּ זִיו פְּנֵי רֹאִים יְבִישֶׁנָּה וְיַכְלִימֶהָ,
הַכּוֹס כְּלִי שֹׁהַם וְעֵינָהּ יֵהָפֵךְ אֹתָהּ לְעֵין אֹדֶם וְיַאְדִּימֶהָ;
תּוֹךְ הַכְּלִי תִדְמֶה לְמֵתָה נִטְמְנָה, רַק תְּחְיֶה עֵת יִשְׁפְּכוּ דָמֶיהָ,
אַחַר בְּלֹת תָּשׁוּב לְעֶדְנָתָהּ, וְאִם תַּזְקִין — בְּכַלְּחָהּ חַדְּשָׁה יָמֶיהָ;
אָמְנָם כְּשֶׁמֶשׁ הִיא בְּגַלְגַּל הַיֳּפִי, רַק הַגְּבִיעִים נֶחְשְׁבוּ שָׁמֶיהָ.

2

בַּת הַגְּפָנִים יֶחְשְׁכוּ שָׁמֶיהָ אֶל־יוֹדְעֵי מוּמָהּ וְתַעֲלֻמֶיהָ;
זַכָּה לְעֵין הַבֹּעֲרִים, אָכֵן לְעֵין חַכְמֵי לְבָבוֹת יֶחְמְרוּ מֵימֶיהָ,
תָּזוּב בְּדָם לַבְּעָלִים אֹתָהּ, וְלֹא תִטְהַר לְעוֹלָם מִמְּקוֹר דָּמֶיהָ;
טַעַם מְרֹרֶיהָ כְּרֹאשׁ יִמְצָא לְחִ־ כּוֹ צוּף־דְּבַשׁ פִּיהָ וּמַטְעַמֶּיהָ,
מַבִּיט בְּעֵין שִׂכְלוֹ לְחֶלְאָתָהּ הֲלֹא יִמְאַס בְּטוּב רִקְחָהּ וּבִבְשָׂמֶיהָ;
מִיּוֹם הֱיוֹתָהּ בַּעֲבֵרוֹת נוֹלָדָה, גַּם בַּעֲבֵרוֹת יִמָּלְאוּ יָמֶיהָ,
כָּל־הַחֲטָאִים מִבְּנֵי אִישׁ נִכְרְתוּ, לוֹ נִכְרְתָה מִתּוֹךְ בְּנֵי עַמֶּיהָ!

*

הַתְּלִים

1

עַל־הַפַּרְעשׁ

לִבִּי לְפַרְעשׁ, חֹלֵל יְצוּעִי, וּרְוֹת בְּדָמִי כָּל־תַּעֲנוּגוֹ,
לֹא אֶשְׁקְטָה עַד־אָשִׁיב גְּמֻלוֹ, וּבְיַד עֲוֹנוֹ כַּיּוֹם אֲמוּגוֹ,
מוֹעֵד וְשַׁבָּת לֹא־יַעְצְרֵנִי לַהְפֹךְ לְאֵבֶל חָדְשׁוֹ וְחַגּוֹ;
אָמְרוּ חֲבֵרַי: הֵן הַחֲכָמִים אָסְרוּ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת לְהָרְגוֹ?
וָאֹמְרָה: הֵם אָמְרוּ תְחִלָּה „הַבָּא לְהָרְגְךָ הַשְׁכֵּם לְהָרְגוֹ!“

2

נֶגֶד כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל

שִׁמְעוּ, בְּנֵי־שֵׂכֶל, פְּלִילִיּוֹת, בָּם תִּלְמְדוּ דֵעוֹת וְתוּשִׁיּוֹת:
בָּאתִי לְנֹא אָמוֹן, וְחָנִיתִי בֵינָם כְּמוֹ הַדָּג בְּתוֹךְ צִיּוֹת;
וָאֶמְצְאָה אִישִׁים בְּמִצְרַיִם, אֵין־בָּם לְאַנְשֵׁי הַיְקָר מִחְיוֹת;
וָאֶעֱבֹר מִשָּׁם לְדַמֶּשֶׂק, אֶל־עָם אֲשֶׁר תָּעוּ כְּמוֹ שֵׂיוֹת;
וָאֶשְׁכְּחָה אֵידָם בְּעַם צוֹבָה, כִּי הֵם כְּחֶרֶב לָהּ שְׁתֵּי פִיּוֹת;
וָאֶמְאֲסָה כַלְנֶה, הֲכִי לַעְצֹר הוֹנָם יְדֵיהֶם תְּקֻפּוֹת הַוִּיּוֹת;
אוּלָם בְּאַשּׁוּר נִשְׁכְּחוּ כֻלָּם, כִּי הֵם בְּהֵמוֹת אוֹ כְמוֹ חַיּוֹת;
אִם־אֵרְדָה כֵּן כֹּל אֲשֶׁר אֵלֵךְ — אֶמְצָא בְנֵי בָבֶל בְּתַחְתִּיּוֹת!

3

עַל־הַיַּיִן

וּבֶן־שׂוֹרֵק חֲשַׁבְתִּיו נֶאֱמָן לִי, וְהוּא יַפְרִשׁ כְּמוֹ נָחָשׁ וְיַשִּׁיא,
אֲהַבְתִּיהוּ וּבָגַד בִּי בְּעָרְמָה, וְיִמְשֹׁךְ אֶת־לְבָבִי לוֹ וְנַפְשִׁי;
אֲנִי שַׂמְתִּיו הֱיוֹת שָׁמוּר בְּקִרְבִּי — וְהוּא עָלָה הֱיוֹת שֹׁמֵר לְרֹאשִׁי!

4

הַבְּעָרִים הַלְּבֻשִׁים גַּאָה וְגָאוֹן

הֵם כַּבְּהֵמוֹת מִבְּלִי זָנָב, אֲבָל לָהֶם זְנָבוֹת — רַק בְּעָרְפָּם נִקְשְׁרוּ;
אוֹת עַל־קְפִיץ יָדָם בְּעֵת תַּחְפֹּץ רְאוֹת, שׁוּר — מֵאֲחֹרֵיהֶם יְדֵיהֶם אָסְּרוּ;
אִם־תֶּאֱסֹף מִנְיָן לְךָ מֵהֶם, תְּפַ־ לְּתְךָ אֲסוּרָה, כִּי — עֲשָׂרָה יַחְסְרוּ!

*

שִׁירִים קְטַנִּים

1

יְיָ הוּא נַחֲלָתוֹ

עֵת כָּל־אֱנוֹשׁ יָשִׂים בְּתֵבֵל חִשְׁקוֹ אָשִׂים בְּאֵל חִשְׁקִי וְאֶשְׁמֹר חֻקּוֹ,
וּבְעֵת בְּנֵי־אִישׁ יִנְחֲלוּ נַחֲלַת יְקָר נָחַל אֲדֹנָי אֶת־יְהוּדָה חֶלְקוֹ.

2

הַזְּמָן הָרָע

וְרֹאֶה בִלְבָבוֹ זְמָן רַע וּנְתִיבוֹ בְּנִקְרַת צוּר יָבוֹא וְנֶחְבָּא בִמְחִלָּה;
וְתֵבֵל כְּמִסְתָּר וְכָל־אִישׁ בָּהּ יִסְתָּר, וּמַה־זֶּה בָהּ אֶבְחַר, וְהִיא רָעָה חוֹלָה?
וְסִכַּת טוּבָתָהּ אֲנִי פֹּסֵל אֹתָהּ, לְמַעַן חַמָּתָהּ מְרֻבָּה מִכְּלָה!

3

רַק רַע כָּל־הַיּוֹם

לְמָתַי נָע וָנָד אֶהְיֶה כְּקַיִן, הֲלוֹם יָנוּחַ וְלֹא שֵׁכָר וָיַיִן?
אֲקַו יֶשַׁע וְלֹא אֶחֱזֶה, וְאוּלָם מְצוּקִים אֶחֱזֶה עַיִן בְּעַיִן,
כְּמוֹ עִוֵּר בְּמַחְשַׁכֵּי כְלָאִים חֲצוֹת לַיִל יְקַו־לָאוֹר — וְאָיִן!

4

עַד־מָתַי עָצֵל תִּשְׁכָּב?

יָשֵׁן לְמָתַי עֵינְךָ עָצַמְתָּ? אוֹי כִּי בְחֵיק הַתַּאֲוָה נִרְדַּמְתָּ!
גּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ בוֹרֵא דַּרְ־ שֵׁהוּ — וְאַתְּ שֹׁנֶה וְלֹא־נִכְלָמְתָּ,
רָאוּ מְאוֹר צִדְקוֹ — וְאַתָּה מֵרְאוֹת אוֹר הָאֱמֶת מְסַוֶּה בְעֵינְךָ שַׂמְתָּ!

כַּמָּה קְרָאוּךָ בְּלִי־פֶה קְרָאת   יָמִים, וְאַתְּ נִרְדָּם וְעוֹד לֹא־קַמְתְּ,
רָצוּ חֲבֵרַיִךְ חֲצוֹת לַיִל, וְהִשְׁ־   כִּימוּ לְשַׁחֵר אֵל וְלֹא הִשְׁכַּמְתְּ;
תִּישַׁן בְּחֵיק תֵּבֵל וְטֹבוֹת תַּחֲלֹם —   מָה הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חָלַמְתְּ?

5

עַל־אֹרֶךְ הַגָּלוּת

חָסִין, גְּבוּרוֹת יָדְךָ גַּלֵּם   כַּיּוֹם, וְאֵיךְ תּוּכַל לְהִתְעַלֵּם?
רָצוּץ בְּבוֹר גָּלוּת יְשׁוּעָתְךָ   יַחֲלֹם כְּמוֹ־עֶבֶד פְּדוּת חֹלֵם,
יִשְׁאַל בְּעַד הַקֵּץ וְאֵין עֹנֶה,   יִדְמֶה לְעִוֵּר יִשְׁאֲלָה אִלֵּם;
זֶה־לּוֹ שְׁנַת אֶלֶף יְקַו, אוּלַי   תִּפְקֹד עֲוֹן צָרָיו — וְלֹא־שֻׁלַּם.
יָהּ, שׁוּב וְהַהֲרְאֵל לְיִשְׂרָאֵל   תָּשִׁיב, וְיָבֹא יַעֲקֹב שָׁלֵם!

רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן־יַעֲקֹב הַבַּבְלִי

(בבגדאד, נולד לערך ד"א תתק"לה ומת לערך ה"א י')

טוֹב לַחֲסוֹת בַּאדֹנָי

אֱלֹהַי, לֹא יְכִילוּךָ שְׁחָקִים,   וְאֵיכָכָה יְכִילוּךָ קְרָבִים?
וְאַתְּ קָרוֹב וְתֵרָאֶה כְּרָחוֹק,   וְאַתְּ נֶעְלָם וְנִרְאֶה לַלְּבָבִים!
וְעַל־מִי בִלְתְּךָ אֶבְטַח, וְאַתָּה   לְמִבְטָח לָרְחֹקִים עִם־קְרֹבִים?
וְאֶל־מִי מִמְּךָ אָנוּס לְעֶזְרָה,   וְתַחְתֶּךָ שָׁחֲחוּ עֹזְרֵי רְהָבִים?
וְאָן אֶבְרַח, וּבֵית מוֹעֵד לְכָל־חַי   לְפָנֶיךָ, וְלַמָּוֶת כְּתוּבִים?
וְאֶסָּתֵר בְּךָ — מִמְּךָ, וְאֶשְׁקוֹט   בְּעֵת אִירָאֲךָ יֹשֵׁב כְּרוּבִים!

*

קִינָה

עַל־מוֹת רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן־רַבִּי מֹשֶׁה בֶּן־מַיְמוֹן

אֲהָהּ! נִלְקַח אֲרוֹן־דָּת עִם־כְּרֻבִים, וְאֵין מֵבִין וְאֵין־שָׂם עַל־לְבָבִים,
וְהַלֻּחֹת, וְהֵם מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים מְפֻתָּחִים בְּאֶצְבַּע אֵל כְּתֻבִים,
וְאִישׁ עָשָׂה בְּנֹף אוֹתֹת וּמֹפְתִים, וְתַחְתָּיו שָׁחֲחוּ עֹזְרֵי רְהָבִים,
וְאִישׁ יָבֹא בְּכָל־עִתִּים לְקֹדֶשׁ, וְיִשְׁמַע קוֹל מְדַבֵּר בֵּין כְּרֻבִים.
וּמִי רָאָה בְּעַיִן לִבּוֹ אֱלֹהָיו, וְעָלָה רוֹם בְּרִכְבֵי מַחֲשָׁבִים?
וּמִי קָרַע בְּשִׂכְלוֹ יָם תְּעוּדוֹת, וְנָתַן בּוֹ לְאַנְשֵׁי־לֵב נְתִיבִים?
וּמִי עָמַד בְּצוּר בַּעֲבֹר אֱלֹהָיו, וְהִתְכַּסָּה עֲדֵי עָבַר בְּעָבִים?
וּמִי מִן־הַסְּנֶה נִקְרָא, וְנִגְלָה אֱלֹהָיו לוֹ בְּלַהֶבֶת שְׁבִיבִים?
וּמִי בִקַּע בְּצוּרוֹת דָּת יְאֹרִים, וְהוֹרִיד מַן תְּבוּנוֹת לָרְעֵבִים?
הֲלֹא מֹשֶׁה, וְכָמֹהוּ כְמֹשֶׁה, וְהֵם מִמַּחְצַב קֹדֶשׁ חֲצוּבִים!
וּמִי הֶאֱמִין בְּכָל־לֵב בֵּאלֹהָיו, וְהָיוּ הַצְּדָקוֹת לוֹ חֲשׁוּבִים?
וּמִי צַלְמֵי כְסִילוּת קָם וְשִׁבַּר בְּיַד שִׂכְלוֹ, וְעֶגְלָה שָׂם שְׁבָבִים?
וּמִי נָטַע בְּנֹף אֵשֶׁל, וּפָתַח דְּלָתָיו לַאֲשֶׁר הֹלְכִים וְשָׁבִים?
וּמִי עָקַד עֲלֵי מִזְבַּח תְּבוּנוֹת יְלִיד מַחְשָׁב כְּיַלְדֵי הַכְּשָׂבִים?
וּמִי עִמּוֹ אֱלֹהָיו בֵּין בְּתָרִים בְּרִית כָּרַת בְּלַפִּידֵי לְהָבִים?
הֲלֹא אַבְרָם, אֲשֶׁר בִּתֵּר לְבָבוֹת בְּיוֹם מוֹתוֹ וְקֶרֶב הַקְּרֹבִים!
שְׁנֵי אִישִׁים — וְהֵם כִּבְנֵי אֱלֹהִים, בְּעַד אֶרֶץ — וּמִשַּׁחַק גְּנוּבִים,
גְּאוֹנֵי יַעֲקֹב, רָאשֵׁי יְשִׁיבוֹת, וּמִפִּי אֵל וּמַלְאָכָיו נְקֻבִים,
וּמִשְׁלֵיהֶם כְּמִפִּי אֵל לְקֻחִים, וּמִלֵּיהֶם כְּמוֹ מִצּוּף שְׁאוּבִים,
בְּמוֹתָם נִבְלְעוּ חֻקִּים, וְהָיוּ בְחַיֵּיהֶם נְעִימִים נֶאֱהָבִים,
וּמִצְרַיִם כְּגַן־אֵל הָיְתָה בָּם — וְהַיּוֹם כָּל־אֲפִיקֶיהָ חֲרֵבִים,
וּמָה אַאֲרִיךְ — וְשׁוּלֵי מַהֲלָלָם עֲלֵי בָמוֹת שְׁמֵי שַׁחַק סְחוּבִים!
עֲלֵיהֶם יִבְכְּיוּן יַלְדֵי מְלוּכָה, בְּיַעַן מִסְּעִיף מַלְכוּת קְצוּבִים,
וְיֵאָנַח עֲלֵיהֶם כֵּס יְשִׁיבָה, חֲכָמֶיהָ רְחֹקִים עִם־קְרֹבִים,
וְכָל־מֵבִין בְּחָכְמַת הָאֱלָהוּת, וּמַעֲרֶכֶת וְתוֹלֶדֶת עֲצָבִים,
וְכָל־בֵּית־דִּין בְּעִיר וָעִיר וּמִדְרָשׁ, וְעֵט סוֹפֵר וְקֶסֶת עִם־כְּתָבִים,
וְהַחָכְמָה וְהַבִּינָה עֲלֵיהֶם תְּקוֹנֵנָּה שְׁחָרִים וַעֲרָבִים,

וּבֵן בְּסֵפֶר וְגַם־סֵפֶר וְסִפּוּר	עֲלֵיהֶם יִרְעֲפוּ עֵינָיו רְבִיבִים,
לְמַעַן כִּחֲשׁוּ בָהֶם גְּרָנוֹת,	וְאֵין תִּירוֹשׁ וְיִצְהָר בִּיקָבִים!
עֲזָבוּנוּ בְכָל־רָעָה וְנָסְעוּ —	וְאֵיךְ יִתְעָרְבוּ רָעִים בְּטוֹבִים? —
יְצַו לָנוּ אֱלֹהֵינוּ חֲסָדָיו,	וְיָסֵר מִלְּבָבֵינוּ כְּאֵבִים,
וּבִזְכוּתָם יְסֹכֵךְ בַּעֲדֵנוּ,	וְיִבְנֶה מִנְּאוֹת יַעְקֹב חֳרָבִים!

*

שִׁיר יְדִידֹת

אֶל אבו אלרצא (מִישָׁאֵל) בן אלגנצאירי

עֲדֵי־אָן תַּאֲרִיכֶן הַמְּרִיבִים	עֲלֵי־גֶבֶר עֲבָרוֹ יֵין אֲהָבִים?
וְאֵיכָה תַאֲמִינוּ אֶל־מְשַׂנְאָיו,	וְהֵמָּה דִּבְּרוּ עָלָיו כְּזָבִים!
וְאֵיךְ תֹּאמְרוּ: „עֲזֹב יַיִן וְשֵׁכָר!“ —	וְהַיָּמִים יְמֵי בִכּוּר עֲנָבִים,
וְהוֹצִיאָה צְמָחֶיהָ אֲדָמָה,	וְעָלֶיהָ אֲפֵל עָנָן וְעָבִים,
וְשׁוֹשַׁנִּים מְפֻתָּחִים וְצִצִּים	יְרֻקִּים עִם־לְבָנִים עִם־צְהֻבִּים,
וְשִׁכְבַת־טַל עֲלֵיהֶם כַּבְּדֹלַח,	וְכַטּוּרִים עֲלֵי־חֹשֶׁן כְּתוּבִים,
עֲנָפִים חֹבְקִים אִישׁ אֶת־חֲבֵרוֹ,	כְּחַבֵּק אֹהֲבִים אֶת־הָאֲהוּבִים,
וְקוֹל הַתּוֹר עֲלֵי רָאשֵׁי עֳפָאיִם,	כְּקוֹל חֹשֵׁק יְשׁוֹרֵר שִׁיר עֲגָבִים,
תְּעָלָה תַעֲלֶה אֶל בֵּין עֲרֻגֹת,	וּמֵימֶיהָ כְּזַכּוּת הָאֲהָבִים?!
תְּנָה, הוֹדִי, תְּנָה כוֹסִי רְוָיָה,	אֲרַוֶּה־בָּהּ קְרָבַי הֶחֳרֵבִים,
עֲדֵי יִחְיוּ וְיִבְנוּ מִגְדְּלוֹת שִׁיר,	לְמִישָׁאֵל צְבִי צִבְאוֹת נְדִיבִים,
רְבִיבֵי הַנְּדִיבִים לוֹ כְטִפָּה,	וְטִפָּתוֹ בְּעֵינָם כָּרְבִיבִים,
וְעִטּוֹ הֶחֱלִיף עֵת הֶחֱזִיק־בּוֹ,	וּמִדְרַךְ נַעֲלוֹ הֶעֱלָה עֲשָׂבִים!
יְחִי לָעַד וְיִתְנַשֵּׂא וְיִגְדַּל,	וְתָרוּם מַעֲלָתוֹ אֶל־כְּרֻבִים,
וְיִרְאֶה מַחְמַד לִבּוֹ יְחֶזְקֵאל	כְּכָל־חֶפְצוֹ וְחֵפֶץ כָּל־לְבָבִים,
הֲכִי יִזְכֶּה לְהָבִין תַּעֲלֻמוֹת,	וְסוֹד תּוֹרָה נְבִיאִים עִם־כְּתוּבִים;
וְעֶזְרָא תַּאֲוַת כָּל־לֵב וָנֶפֶשׁ,	צְרִי פִיהוּ יְרַפֵּא כָל־כְּאֵבִים,
וְיוֹצִיא מַעֲמַקֵּי־דָת לְאוֹרָה,	וְיָשִׂים בָּהּ לְכָל־דֹּרֵשׁ נְתִיבִים;
שְׁנֵי אוֹרִים, אֲשֶׁר לוּלֵי שְׂעָרָם,	אֲזַי לֹא־רָאֲתָה עַיִן עֲרָבִים,
בְּתֵבֵל יִחְיוּ כָּל־עוֹד רְבִיבִים	יְרַוּוּהָ וְיוֹצִיאוּ עֲשָׂבִים!

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־יְהוּדָה הַשְּׂנִירִי

(מבלקיירי, חי במלגצנה וכתב פיוטים בשנת ד"א תתק"סח וד"א תתק"ף)

רְשׁוּת לְקַדִּישׁ

הָאֵל הָעִירָה וּרְאֵה,
צָר עַל־עַם שָׁפָל יִגְאֶה;
פֹּרֵץ גֶּדֶר חֶדֶר עֵדֶר הַנִּלְאֶה,
נָע בַּמִּדְבָּר, נִשְׁבָּר בַּבַּר, אֵין רֹאֶה!

שָׂעִיר, חֹזֶה מַהוּתַ,
בִּנְוֵה קָדְשְׁךָ בָּטוּחַ;
אֵל חָי! כַּמָּה שַׁמָּה יָנוּחַ,
גַּם יִתְעַדֵּן חֶמְדָּן וּמְדָן עִם־שׁוּחַ?

נָסְעָה יוֹנָתְךָ, חֹנָה
בִּכְפֹר וּבְקֶרַח לְנָה,
גַּם־בַּחֹרֶב עֹרֶב אֹרֵב לַיּוֹנָה,
לִבָּהּ מֵאֵל שֹׁאֵל: גֹּאֵל יָבוֹא־נָא!

„יוֹנָה! כִּי־בִי תוֹחַלְתֵּךְ
רָאִיתִי בְּשִׁבְיִ שִׁבְתֵּךְ;
גָּאוֹן לִבְשִׁי, חִבְשִׁי, וּגְשִׁי צוּק עִתֵּךְ,
חַכִּי, בִּתִּי, עִתִּי — אִתִּי מַשְׂכֻּרְתֵּךְ!

רֹאשׁ יִשְׂאוּ בָנִים דּוֹרְשַׁי,
לִי עַמִּים יוֹבִילוּ שָׁי;
צֹאנִי אֶמְנֶה, אֶקְנֶה, אֶבְנֶה מִקְדָּשִׁי,
אֶהְיֶה דֹרֵשׁ יוֹרֵשׁ שֹׁרֶשׁ בֶּן־יִשָׁי!

יִבְנֶה מַלְאָכִי מִגְדַּל
צִיּוֹן, וּכְבוֹד צַר יִדַּל;
רוּחִי אַשֵּׁב אָשֵׁב יוֹשֵׁב שַׁת נִבְדָּל
תּוֹךְ אֲלֻמֵּי עַמִּי, וּשְׁמִי יִתְגַּדָּל!"

*

תּוֹכֵחָה

יְחִידָה הַחַטָּאָה
בְּיוֹם דִּין הִנֵּה בָאָה
לְהִתְוַדּוֹת עַל־מַעֲלָהּ,
וַאדֹנָי יִסְלַח־לָהּ!

בְּמֵי דִמְעָה הִתְרַחֲצִי,
וְגַם לְקֹנֵךְ הִתְרַצִּי,
וְחִיל תְּהִי סֹבֶלֶת
כְּאִשָּׁה מִתְאַבֶּלֶת.

צֵידָה תֹם וַעֲתֶרֶת
קְחִי־לָךְ, מִצְטָעֶרֶת,
וְחֶסֶד הָכִינִי עוֹד,
מֵרֹב הַדֶּרֶךְ מְאֹד!

נֶחֱלֵית בִּשְׁחִין חָלְיֵךְ,
הִכָּה אֹתָךְ מַעֲלֵךְ;
דְּבֶלֶת תְּפִלָּה מִרְחִי
עַל־הַשְּׁחִין וֶחְיִי!

חַלִּי־נָא פְּנֵי יֹצְרֵךְ,
וְשַׁבְּרִי אֶת־גְּאוֹן יִצְרֵךְ,
בְּכִי עָלָיו וְהִתְעַנִּי,
קוּמִי נָא וְהִשְׁתַּנִּי!

יָגַעַתְּ בְּרֹב הָבֶל,
בְּדָרְשֵׁךְ תַּעֲנֻגוֹת תֵּבֵל,
כִּי־תִתְיַפִּי בִּלְבוּשָׁהּ
וַתֵּיטִב אֶת־רֹאשָׁהּ.

קוּמִי, מַהֲרִי וְנַהֲרִי
אֶל־אֲדֹנָי, וְהִטָּהֲרִי;
כִּי עַד־כֹּה מִפִּשְׁעֵי
לֹא־רָחַצְתְּ לְמִשְׁעִי.

הַקְרִיבִי מְקוֹם מִנְחָה
לְבָבֵךְ, וְשִׁפְכִי שִׂיחָה,
וְהָאֵל כִּתְפִלָּתֵךְ
יִתֵּן אֶת־שֵׁלָתֵךְ.

וְאִם דִּמְעֵךְ תַּזִּילִי —
בָּזֹאת נַפְשֵׁךְ תַּצִּילִי;
בִּכְנַף עֲצָתִי תֶּחֱסִי,
דְּעִי וּרְאִי מַה־תַּעֲשִׂי!

נִבְרֵאתֶם, בְּנֵי אָדָם,
בְּנִפְלָאוֹת אֲשֶׁר קֶדֶם,
מֵאֶפֶס נִקְרָאוּ
וּמֵאַיִן יָבֹאוּ.

דָּרַשְׁתִּי רַעְיוֹנַי
לְהוֹכִיחָם בְּהֶגְיוֹנַי:
הַעְתִּירוּ אֶל־מַלְכְּכֶם,
נֹכַח אֲדֹנָי דַּרְכְּכֶם!

אָזְנַיִם וְאַפַּיִם
שָׂת בָּהֶם, וְיָדַיִם,
וְעַיִן לִרְאוֹת פָּעֳלוֹ,
וְחֵךְ אֹכֶל יִטְעַם־לוֹ.

הַרְבּוּ בְּבֵיתוֹ שִׁירָה,
וְנָבִיא לְפָנָיו תְּשׁוּרָה
מִטּוּב הֶגְיוֹנֵינוּ,
לְבָרֵךְ אֶת־אֲדֹנֵינוּ;

לֵבָב בַּעַל חָכְמָה,
וְגוּפָה חֵן מְרֻקָּמָה,
וְצַר מַשְׁחִית אַחֲרָיו,
יֹשֵׁב לוֹ בַּחֲדָרָיו.

בֹּאוּ שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה,
תּוֹדָה וְזִמְרָה חֲמוּדָה,
וְתִשְׂמְחוּ־בוֹ בְּפָעָלְכֶם,
וְיִשְׂמַח גַּם־הוּא בָּכֶם!

הִשִּׂיא לִבּוֹ בְּחֶטְאוֹ,
כִּי לַחֲטֹא מַשִּׂיאוֹ,
וְלֹא הֵבִין כְּבָעַר,
כִּי עוֹדֶנּוּ נָעַר.

נְגִידִים לְפָנָיו אֲמַלֵּל,
וְאִם אֶמְנַע מֵהַלֵּל —
לָמָּה עַל־אַדְמָתִי
הֶחֱיָה אֲדֹנָי אוֹתִי?

אֵיךְ נִסְכַּל אָחִי רִמָּה,
אִישׁ נוֹצַר מֵאֲדָמָה;
יִצְרוֹ בְּתֵבֵל עֹבֵד,
וְאַחֲרִיתוֹ עֲדֵי אֹבֵד!

תִּכֵּן אִישׁ אֲדָמָה
בְּנֶפֶשׁ חַיָּה עֲצוּמָה,
וְשָׁת בְּכֹחַ הַנְּפָשִׁים
אַרְבָּעָה חֳרָשִׁים.

יְאַחֵר עַל־הַיַּיִן,
וְיֶאֱהַב כָּל־יְפַת־עַיִן,
וַיֶּחְשַׁק, נָעוּר וָרֵק,
אִשָּׁה בְּנַחַל שׂוֹרֵק.

נִפְתֶּה! אֵיךְ לֹא תִזְכֹּר
עָוֹן, אוֹתְךָ יַעְכֹּר?
וְיוֹם דִּין כָּל־מִפְעָלְךָ
לַמּוֹעֵד שָׁמוּר־לְךָ!

אֵיךְ תִּשְׂמַח, הַגֶּבֶר?
מָחָר אַתָּה בַּקֶּבֶר,
וְתִהְיֶה לִשְׁאוֹל סֹחֵר,
וְנֶהְפַּכְתָּ לְאִישׁ אַחֵר!

הֲלֹא תִרְאֶה מוֹת גְּבָרִים
קְבָרוּם אֲנָשִׁים אֲחֵרִים,
הֲלֹא תַבִּיט בְּעֵין שִׂכְלְךָ:
הֵמָּה עֹשִׂים גַּם־לָךְ?

וְזֶה עוֹדֶנּוּ לֹא־שָׁב,
עַד כְּמֵתִים הוּא נֶחְשָׁב,
וְיִהְיוּ אִתּוֹ נֹשְׂאִים
בִּקְצֵה עֵמֶק־רְפָאִים.

זָרְקָה בוֹ שֵׂיבָתוֹ,
וְזָעוּ שֹׁמְרֵי בֵיתוֹ,
וַיִּקְרַב אֶל־הַפְּתָחִים,
וְחַיָּתוֹ לַמְמִתִים.

וְהִנֵּה־בָא עַד סוֹפוֹ,
וַיַּשְׁחֵת אֶת־גּוּפוֹ,
וְאֶת־רוּחוֹ יַגְבִּיהוּ,
כִּי מַלְאַךְ יְיָ־צְבָאוֹת הוּא:

מֵאִתּוֹ נִפְרָדוֹת
אַרְבַּע הַיְסוֹדוֹת,
וּמִמֶּנּוּ נִתָּכִים
חֲמֵשֶׁת הַמְּלָכִים.

לֹא־יָבִין וְלֹא־יַרְגִּישׁ,
וּמִמְּקוֹמוֹ לֹא יָמִישׁ,
וּמִשְׁפָּטָיו הַבְּרוּרִים
אֵין אֹמֶר וְאֵין דְּבָרִים.

טֶרֶם יַדִּיחוּהוּ —
בְּמַיִם יְדִיחוּהוּ,
וְגוּפָתוֹ הָאֻמְלָלָה
הִיא לוּטָה בַשִּׂמְלָה.

כָּעֵת מָחָר בְּנָסְעוֹ,
יַעֲזֹב לְאַחֵר יְגִיעוֹ,
וַיַּנִּיחַ כָּל־מְאֹדוֹ,
וּמְאוּמָה אֵין בְּיָדוֹ.

הָעֵת שָׁב לַהֶבֶל
יְנֻדֵּהוּ מִתֵּבֵל,
וְיֹדְעָיו, יוֹם שִׁבָּרוֹן,
נֹשְׂאִים אֶת־הָאָרוֹן.

לְבַלְּעוֹ פִּיהוּ פָּצָה
אֲבַדּוֹן, וְהָאִישׁ יָצָא
מֵרָעָה אֶל־רָעָה,
וְנָסַב הַקַּרְקָעָה.

אַחֲרֵי אֹתוֹ קְבָרוּ.
עָלָיו עָפָר צָבְרוּ,
וְאִישׁ אִישׁ יָרִים קְלוֹת:
גֹּלּוּ אֲבָנִים גְּדֹלוֹת!

יֹאכַל עָשׁ וְלֹא־יַחְמוֹל
בְּשָׂרוֹ, וְהִנֵּה אֶתְמוֹל
קָם בְּגוּפָתוֹ בָּאְשׁוֹ,
וְעַתָּה יָרוּם רֹאשׁוֹ.

רֵעִים אֲשֶׁר חָרְדוּ
מֵאִתּוֹ נִפְרָדוּ,
וְהוּא יִשָּׁאֵר נִגְנָז
אֶל־הַסֶּלַע הַלָּז.

לְמִשְׁלַח עֵז וּלְמִרְמָס
עוֹרִי רֶגַע וַיִּמָּס,
כָּל־עַרְקַי יָבֵשׁוּ,
וַעֲצָמַי עָשֵׁשׁוּ.

יֵצֵא יוֹם הַקְּפָדָה
מֵחֲרָדָה לַחֲרָדָה,
וְעָבִים בְּשַׁיִת יָמִיר,
וְהוּא־יֵשֵׁב בְּשָׁמִיר.

עַד שְׁנֵים־עָשָׂר חֳדָשִׁים
נִשְׁכַּח מִלֵּב אֲנָשִׁים,
הוּא רָקָב וְיָבֵל,
וְשֵׁם הָאִישׁ נָבָל.

הַגְּוִיָּה הַיְקָרָה
בְּתֵבַת חֹמֶר סְגוּרָה,
גַּל עָפָר שֹׁכֶבֶת,
וְהָיָה הִיא רֹקֶבֶת.

אֶתְמוֹל בִּבְכִי זָעֲקוּ
רֵעָיו — וְעַתָּה יִשְׂחָקוּ,
וַיִּתְּמוּ יְמֵי בִכְיתוֹ —
וְהִנֵּה מִשְׁתֶּה בְּבֵיתוֹ!

וְיָקִצוּ הַמְזַעְזְעִים,
הֵמָּה הַתּוֹלָעִים,
אָז יַעֲלוּ בְאִישׁוֹנָיו,
וַיְנַקְּרוּ אֶת־עֵינָיו.

כָּכָה יִקְרֶה לְנִבְזֶה
כָּל־יְלוּד אִשָּׁה, וְכָזֶה
יְמְתוּן כָּל־בְּנֵי נְשִׁיָּה,
וְאֵין קֵצֶה לַגְּוִיָּה.

לוּ יֵשׁ אָדָם דֹּבֵר
בְּעֵת שָׁכְבוֹ בַקֶּבֶר,
יַעֲנֶה בְּלֵבָב נָמַס:
פָּגַעְתִּי אֶת־סָם!

וְרַע עַל־כָּל־אֵלֶּה,
יוֹם לְדִין הָאֵל עָלֶה,
וּמַלְאֲכֵי מִשְׁפָּט יֶחֱזֶה
מִזֶּה וּמִזֶּה.

יִשְׂבַּע מִפְּרִי יָדָיו,
פְּרִי מְגָדָיו עַל־חֲסָדָיו,
וּבוֹ לָעַד יָקוּם כַּחְשׁוֹ,
וְיָשׁוּב עֲמָלוֹ בְרֹאשׁוֹ.

לְזֹאת אוֹכִיחַ לִבִּי,
כָּל־יוֹם רוּחִי בְקִרְבִּי,
כִּי יָדַעְתִּי: לֹא
יִחְיֶה אַחֲרֵי נִפְלוֹ.

עַתָּה בִּינוּ זְמָמַי,
וְעִזְבוּ עֶרְוַת עֲלוּמַי,
שִׁמְעוּ וְהַטּוּ אָזְנֵיכֶם,
וְיִשְׁמַע אֱלֹהִים אֲלֵיכֶם!

וְלָכֵן שְׁמַע, אִישׁ לֵבָב,
וְכָל־אִישׁ בְּדַרְכּוֹ שׁוֹבָב,
לְשָׁרֵת פְּנֵי־אֵל יַחַד,
וּלְעָבְדוֹ שְׁכֶם אֶחָד:

אִם־נָא תִדְרְשׁוּ לְשִׁכְנוֹ,
תִּשְׂבְּעוּ מִזִּיו עֶדְנוֹ,
בִּהְיוֹת מְשֹׁרָשׁוֹת כֻּלָּם,
הָעֹמְדוֹת עַל־תִּלָּם.

אֲלֵיכֶם אֶקְרָא, אִישִׁים,
יַחְדָּו כְּרָאשִׁים כְּרָשִׁים,
לַעֲבֹד פְּנֵי אֵל קֶדֶם,
כִּי־זֶה כָּל־הָאָדָם!

רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן־יְהוּדָה

(מגרמיזא, נולד לערך ד"א תתק"כה, מת ד"א תתק"צח)

תַּחֲנוּן

יְיָ יְיָ! מָעוֹן אַתָּה הָיִיתָ לָנוּ, יָדְךָ לֹא־קָצָרָה,
אֲבוֹתֵינוּ סִפְּרוּ־לָנוּ עֲנִיתָם בְּצוֹם וַעֲצָרָה —
זֶה כַּמֶּה שָׁנִים מְאַסְתָּנוּ, הָיִינוּ כְּאִשָּׁה מְצֵרָה,
נִתַּנּוּ לִשְׁבִי וּלְבִזָּה וְלַהֲרֵגָה בְּיַד בְּנֵי־אֱדוֹם וּבָצְרָה,
זֶה מִתְגּוֹלֵל וְזֶה מִתְעוֹלֵל וְזֶה שׁוֹלֵל וְזֶה מִתְחוֹלֵל וְזֶה מְעוֹלֵל לְבַצְּרָה —
לָמָה יְיָ תַּעֲמֹד בְּרָחוֹק תַּעְלִים לְעִתּוֹת בַּצָּרָה?

יְיָ יְיָ! רָמָה יָדְךָ, הִנָּקֵם בְּתוֹכֵחוֹת לְאֻמִּים
בּוֹסְסִים, חֹמְסִים נַחֲלַת חֶבְלְךָ, רֹמְסִים נֹגְשִׂים וְהֹלְמִים,
יְגִיעֵנוּ חֹטְפִים וְטֹרְפִים וְסוֹד מַעֲרִימִים,
רֹדְפִים וּמְרַדְּפִים וּמְגַדְּפִים וּמְאַיְּמִים,
זֶה מַכֶּה וְזֶה מְדַכֵּא וְזֶה מְנַכֶּה בְּדָמִים —
לָמָּה לָנֶצַח תִּשְׁכָּחֵנוּ תַּעַזְבֵנוּ לְאֹרֶךְ יָמִים?

יְיָ יְיָ! בַּצַּר פְּקָדְנוּךָ אֲנוּחִים וְנוּגִים, נְמוֹגִים מִמֹּרֶךְ,
מִתְלַהֲקִים, נֹהֲגִים, נֹאֲקִים, סֹפְקִים יָד עַל־יָרֵךְ;
יָדְךָ הָיְתָה בָּנוּ לְשִׁכָּלוֹן וּלְכִשָּׁלוֹן בֶּרֶךְ,
יָפִיחוּ צוֹרְרֵי צָרוֹר: „אֵיָמָּה מָתַי יַגִּיהַּ אוֹרֶךָ?“
זֶה שֹׁחֵץ וְזֶה נֹחֵץ וְזֶה לֹחֵץ וְזֶה מֹחֵץ בְּלִי־אֶרֶךְ —
לָמָּה פָּרַצְתָּ גְדֵרֶיהָ וְאָרוּהָ כָּל־עֹבְרֵי דָרֶךְ?

יְיָ יְיָ! חָנֵּנוּ, לְךָ קִוִּינוּ מִיַּד עָרִיץ לְחַלְּצֵנוּ,
אַכְזָר לֹא יְרַחֵם שָׁלַף חַרְבּוֹ מִתַּעְרָהּ לַהֲפִיצֵנוּ,
עַל־יִחוּד שִׁמְךָ כָּל־הַיּוֹם הֹרַגְנוּ: כֹּהֲנֵינוּ בַּחוּרֵינוּ זְקֵנֵינוּ וּקְצִינֵינוּ,
שְׂרוּפָה, קְרוּעָה, רְמוּסָה בְרַגְלַיִם חֶמְדַּת תּוֹרַת חֶפְצֵנוּ,
מִקְדַּשׁ הַקֹּדֶשׁ חָרֵב וּבֵית קִבּוּצֵנוּ,
הַעַל־אֵלֶּה תִתְאַפַּק, שֹׁמְרֵנוּ וְצִלֵּנוּ?
עַד־מָתַי תַּחֲרִישׁ וְתֶחֱשֶׁה, וּמִתְּהוֹמוֹת מָתַי תַּעֲלֵנוּ וּתְקַבְּצֵנוּ?
צָרוֹת עַל־צָרוֹת הִדְבִּיקֻנוּ עַד־נֶפֶשׁ לְהַמְצִיאֵנוּ,
רֹאשׁ וְלַעֲנָה רָוִינוּ, כּוֹס־רַעַל שָׁתִינוּ וּמָצִינוּ,
קַצְנוּ בְחַיֵּינוּ מֵחֶרְפַּת צָר מְנַאֲצֵנוּ,
זֶה מֹכֵר וְזֶה חֹכֵר וְזֶה עֹכֵר וְזֶה אֹמֵר קָרֵב קִצֵּנוּ —
לָמָּה־פָּנֶיךָ תַסְתִּיר תִּשְׁכַּח עָנְיֵנוּ וְלַחֲצֵנוּ?

רַבִּי יְחִיאֵל בֶּן־יַעֲקֹב

(מאַינכא באשכנז, ד"א תתקי"צה)

קִינָה לְתִשְׁעָה בְּאָב

אֲסִירִים בְּשִׁיר יָצְאוּ   וְאֹיְבֵיהֶם נִכְאוּ   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב,
אֵיךְ יָשִׁיר נִמְכָּר   עַל אַדְמַת נֵכָר,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב?
בְּרֹאשׁ עֹבֵר מַלְכִּי,   מִתְהַלֵּךְ בְּתוֹכִי,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
וַיֵּצֵא עֶלְיוֹן   וַהֲדַר בַּת־צִיּוֹן,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
גֵּרַשׁ עַם־חֶרְמִי,   וְרָאָה עֳנִי עַמִּי,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
שְׁמַע־יְיָ קוֹלִי   וּרְאֵה כִּי־צַר־לִי,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
דּוֹד אָמַר לְהָבִיא   אִתִּי לְאֶרֶץ צְבִי,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
תָּבֹא רָעַת צָר   לְפָנָיו, כִּי־הֵצַר —   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
הִשְׁמִיעַ יַחְדָּו   אֵלֶּה הֵם מוֹעֲדָיו,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
יָרְדָה פוּרִיָּה,   עַל־אֵלֶּה בוֹכִיָּה,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
„וּקְרָאתֶם בְּעֶצֶם הַיּוֹם"   בְּגוֹנֵי אָיוֹם,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
קָרָאתִי לַמְאַהֲבַי —   חָדְלוּ כָּל־קְרוֹבַי,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
זַכָּה וּטְהוֹרָה,   כַּחַמָּה בָרָה   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב,
נָמוּ עָלֶיהָ:   „טֻמְאָתָהּ בְּשׁוּלֶיהָ" —   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
חֵלֶף שִׁיר, וְתִמּוֹר   רֹן לֵילֵי שִׁמּוּר   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב,
בָּכֹה בַּלַּיְלָה   וּצְעָקָה גְדֹלָה —   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
טוּב רִקְמַת צֶבַע,   וְלַחְמִי לָשֹׂבַע,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
נְעָרִים וִישִׁישִׁים   לֶחֶם מְבַקְשִׁים,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
יָהּ, כְּהַסִּתָיו עָבַר,   מוּט עָלַי שָׁבַר,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
זָרוּ מְיֻדָּעַי   וְנִשְׂקַד עַל פְּשָׁעַי,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
כֹּפֶר לִי הֶעֱמִיד   בְּאֵשׁ תּוּקַד תָּמִיד,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
יוֹם נְאָצָה נִמְאַס,   מִמָּרוֹם שָׁלַח־אֵשׁ,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
לַעֲלוֹת בַּמְסִלָּה   שִׁבַּרְתִּי סֶלָה,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
וּבְעֶבְרָה צוֹרְרַי   סִלּוּ אַבִּירַי,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.

מַצְלִיחַ דְּרָכַי   הָאֵל בְּהִתְהַלְּכִי,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
כָּל־עֹבְרֵי דֶרֶךְ   סָפְקוּ עָלַי יָרֵךְ,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
נִמְצֵאתִי כְּעֵנָב,   לְרֹאשׁ וְלֹא לְזָנָב,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
הָיוּ צָרַי לְרֹאשׁ,   הִרְוָנִי מֵי־רֹאשׁ,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
שָׁת לִצְבָאַי רֹעַם: „אֵיכָה אֶשָּׂא עָם“,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
אֵיכָה בוֹדֵדָה   הָעִיר הַחֲמוּדָה —   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב!
עֲלוֹת שָׁלשׁ פְּעָמִים   זָרְזוּ מִמְּרֹמִים,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
אָרְחוֹת חָדֵלוּ,   דַּרְכֵי־עִיר אָבֵלוּ   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
פְּנִיאֵל נִזְכַּרְתִּי   כִּמְעַט שֶׁעָבַרְתִּי,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
שָׁלֵם עֵת אֶזְכְּרָה   נַפְשִׁי לִי מָרָה,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
צֶדֶק נָם לִרְדֹּף   וְאֶת־אֹיְבַי לַהֲדֹף,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
צַדִּיק הוּא אֲדֹנָי,   רְדָפוּנִי עֵינַי,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
קוֹל קוֹרֵא: „לְדַכָּא   פָּתֹחַ תִּפְתַּח יָדְךָ!“   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
בְּיָדֶיהָ פֵּרְשָׂה   צִיּוֹן נֶהֶרְשָׁה,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
רַבָּה, נֶחְטֶבֶת   בֶּטַח לָשֶׁבֶת,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
גָּלְתָה יְהוּדָה,   מִקִּנָּהּ נְדוּדָה,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
שְׁמוֹ חֹסֶן לַעֲמֹד,   וְאַרְצוֹ לֹא לַחְמֹד,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
פָּרַשׂ צָר יָדָיו   עַל־כָּל־מַחֲמַדָּיו,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
תָּקַף מוֹשִׁיעַ   וְגֶפֶן הִסִּיעַ,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
נִפְרְצוּ גְדֵרֶיהָ,   רַבּוּ אֹרְרֶיהָ,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
יָם כִּסָּה אֹיְבַי,   וְלֹא פָחֲדוּ אֹהֲבַי,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
בְּאָזְנֵי קוֹל־פְּחָדִים,   וְאֵבֶל לַיְּהוּדִים,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
חַי גְּאוּלִים שֶׂגֶב   עַל־יֹשְׁבֵי נֶגֶב,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
גָּבַר וְהֵחֵל רָשׁ,   רָצַח וְגַם יָרָשׁ,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
יָהּ, כֹּפֶר אֶשְׁכֹּל,   הִמְטִיר מָן לֶאֱכֹל,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
שָׁלְטָה בִּי יַד־כֹּל,   וְהָיִיתִי לֶאֱכֹל,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
אַלּוּפִים נִבְהֲלוּ,   בְּאֵימוֹת נָפָלוּ,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
לְאֹיְבִים נֶהֶפְכוּ,   וְדָם נָקִי שָׁפְכוּ,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
בְּרִנָּה, כְּעַל נְשָׁרִים,   נִשְּׂאוּ הַבְּחִירִים,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
לַיּוֹצֵא וְלַבָּא   אֵין־שָׁלוֹם וְטוֹבָה,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב

יָצְאוּ כַּנְּחָלִים מִסֶּלַע נוֹזְלִים, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
כַּנַּחַל דִּמְעָה, וּשְׁמוּעָה רָעָה, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
עַיִן לֹא־כָהֲתָה, וְשִׂמְלָה לֹא בָלְתָה, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
וַנְּהִי יְרוּדִים, וּכְבֶגֶד עִדִּים, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
קְרוּאָה חֲבַצֶּלֶת, אֲיֻמָּה כְּנִדְגָּלֶת, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
חֶרֶב לְטוּשָׁה נָגְעָה עַד־נַפְשָׁהּ, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
בְּתוֹכִי צוּר נוֹעַד, וְהָיָה לִי לְמִסְעָד, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
עָזַב אֶת־בֵּיתוֹ וְנָטַשׁ נַחֲלָתוֹ, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
חָזָק נִקְרֵאתָ, וְגֹאֲלִי הָיִיתָ, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
תָּשׁוּב תַּעֲלֵנִי, וְתִסֹּב תְּנַחֲמֵנִי, גְּדֻלָּתִי תֶּרֶב!

רַבִּי שְׁלֹמֹה בֶּן־יוֹסֵף

(מֵאָוַלּוֹן בצרפת, ד"א תתק"צו)

תּוֹכֵחָה

נַפְשִׁי! כִּי מַה־תֶּהֱמִי?
אַךְ לֵאלֹהִים דֹּמִּי
עֵת צְבָאֵךְ עָלֵי תֵבֵל,
כִּי יִקְרְבוּ יְמֵי אֵבֶל!
לְצַלְעוֹ נָכוֹן שֶׁבֶר,
קְבוּרַת חֲמוֹר יִקָּבֵר;
כַּחֹשֶׁךְ בּוֹ יַעֲנֵהוּ,
וְחִשַּׁב עִם־קֹנֵהוּ.

שִׁבְעִים לֶאֱנוֹשׁ שָׁנִים,
וְאִם בִּגְבוּרֹת שְׁמוֹנִים,
וְטֶרֶם יָבֹא יוֹמוֹ —
אִם־יְבַלְּעֶנּוּ מִמְּקוֹמוֹ.
מֵאֵין לָךְ בְּרוּם מַחְסֶה
רַע עָלַי הַמַּעֲשֶׂה,
וְאִם בִּשְׁאוֹל תֵּאָלֵם —
לֹא תוּכַל לְהִתְעַלֵּם.

הֲלֹא וְדוֹנְךָ, דַּל הֵלֶךְ,
נִכְתָּב בְּשֵׁם־הַמֶּלֶךְ,
בְּכֵן לְפִי רִקָּבוֹן
אֵשׁ יָצְאָה מֵחֶשְׁבּוֹן.

בְּשָׁוְא יַעֲנֶה גֵּו שִׁיחוֹת:
„אֵל אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת,
לַיְלָה אִתִּי עֲזוּבָה,
וּבַבֹּקֶר הִיא שָׁבָה!

נֶפֶשׁ בְּפִשְׁעֵי עֲלֻמוֹת
הַחֹטֵאת הִיא תָמוּת,
וְהַגֵּו שָׁב לְרִגְבֵהוּ,
רִמָּה אֶת־רֵעֵהוּ!"

הַסְכֵּת, גֵּו מְלֵא אַשְׁמָה,
לְשׁוֹנְךָ תַּצְמִיד מִרְמָה,
כִּי אֵין בְּדָרֵי מַטָּה
אָדָם, אֲשֶׁר לֹא־יֶחֱטָא.

חֵטְא וּפֶשַׁע הִרְבֵּיתָ,
שָׁמַנְתָּ עָבִיתָ;
שֶׁבִּזְדוֹנְךָ אֶהִי לְעִיִּים —
לָמָּה לִּי חַיִּים?

בְּרוּם יְצַרְתַּנִי גֹּאֲלִי,
אֱלֹהִים אֲדֹנָי חֵילִי!
וְיוֹם חֲלִיפוֹת — בִּזְבֻלְךָ
הַטְּהוֹרָה תִּקַּח־לָךְ.

רָמוּשׂ גֵּו בְּהֵיכָלוֹ
וּמְתַלְּעוֹת לָבִיא לוֹ;
לְתוֹלָעִים יְהִי נִמְסָר,
וְאָכְלוּ אֶת־הַבָּשָׂר.

רִשְׁעָם מָשָׁל לְנֹטְרִים
בַּגַּנִּים, חֲבֵרִים
שֹׁמְרֵי גַּן פְּרִי שִׂיחִים,
הָעִוְרִים וְהַפִּסְחִים.

בּוֹ שָׂר נִכְאָה פּארוֹת
תְּאֵנֵי הַבַּכֻּרוֹת,
עִוֵּר בְּשָׂאוֹ אַחֲרָיו
עַל חֶלְקַת צַוָּארָיו.

יָשְׁבוּ לָעֵט פְּרִי שִׂיחַ,
בָּם עִוֵּר וּפִסֵּחַ;
וְאַחֲרֵי מְלֹא כְרֵשָׂמוֹ,
יֵלְכוּ אִישׁ לִמְקוֹמוֹ.

יָרַד הָאִישׁ רֹאתָן
אֶל־גִּנַּת הַבִּיתָן;
חָד עַל־פְּרִי בִכּוּרִים,
אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּעָרִים.

וַיִּקְרָא: „מִי עִוֵּת?
חָרָה־לִי עַד־מָוֶת!
זִמְרַת פְּרִי הִלּוּלִים
הֲלֹא אַתֶּם הָאֹכְלִים!"

סוּמָא הֵשִׁיב בְּעָרְמָה:
„לֹא־עָשִׂיתִי מְאוּמָה;
מִנִּי פְּרִי נֶעְלָם, כִּי
עִוֵּר הֲלֹא אָנֹכִי!“

פִּסֵּחַ הִקְשִׁיב קֶשֶׁב,
לְבָבוֹ לֹא־כֵן יַחְשֹׁב:
„הֲיִהְיֶה גְּבַהּ רַגְלַיִם
גֹּמֶר בַּת־דִּבְלָיִם?“

חִבְּרָם כַּאֲשֶׁר אָכְלוּ,
בְּנִכְלֵיהֶם אֲשֶׁר־נִכְּלוּ;
שְׁפָטָם כְּאֶחָד שָׁכָל,
נֹצֵר תְּאֵנָה יֹאכַל.

זַךְ הוּא יִפְקֹד עֲלֵיהֶם,
כֵּן יֵעָשֶׂה לָהֶם;
אֱמֶת יִשְׁפֹּט יוֹם מוֹעֵד
הַיּוֹדֵעַ וָעֵד.

קָדוֹשׁ דִּינָם יְחַוֶּה,
כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה,
גְּמוּל הָשֵׁב וְהִפָּרַע;
לְיוֹם אֵיד יַחְשֶׁךְ רָע.

וְלָכֵן אֶקְרָא: „קְדֹשִׁי,
הַצִּילָה נַפְשִׁי,
וּלְךָ אָשׁוּב בְּתַחֲנוּן,
כִּי אַתָּה אֵל־חַנּוּן!

אֵלֶיךָ, מִשְׂגַּבִּי,
זֹאת אָשִׁיב אֶל־לִבִּי:
אָשׁוּב יוֹם פְּנֵי מוֹתִי,
וּמִתְוַדֶּה חַטָּאתִי!“

מַהֲרוּ, עִזְבוּ מִבְאִישׁ,
אֲשֶׁר יַעֲלֶה עַל לֶב־אִישׁ;
וְאִישׁ מִלֵּב תָּהֳלָתוֹ
יָמוּל בְּשַׂר עָרְלָתוֹ.

צוּר עַל־רָע יִתְנֶחָם,
וּמוֹדֶה וְעֹזֵב יְרֻחָם;
קָרוֹב לְשָׁבֵי צִלּוֹ,
אַשְׁרֵי כָּל־חוֹכֵי לוֹ!

רַבִּי בִנְיָמִן בֶּן־אַבְרָהָם

(ברומא, נולד לערך ד״א תתק״עה, מת לערך ה״א מ׳)

סְלִיחוֹת

1

„עַל־הָאתוֹת וְהַסִּמָּנִין הַנִּגְזָרִין עַל־הַצִּבּוּר“

אתוֹתֵינוּ לֹא־רָאִינוּ וְאֵין־יֹדֵעַ לְעִתּוֹת,
בֶּגֶד בּוֹגְדִים בָּגָדוּ, אֵשׁ קִנְאָתָם לַחְתּוֹת,
גַּם כָּל־מַחְשְׁבֹתָם לְהַשְׁנָיָה זִמְנִין וְדָתוֹת,
שָׂמוּ אוֹתֹתָם אתוֹת.

דָּתֵיהֶם שֹׁנוֹת וּמִשְׁתַּנּוֹת וּמְפַחֲדָם אָנוּ חַתִּים:
הִוָּסְדָם יַחַד עָלַי, יַעֲרִימוּ סוֹד וְחֹרְתִים;
וְאַיֵּה קִנְאָתְךָ וּגְבוּרֹתֶךָ, הָעִירוֹתָ רַבּוֹת עִתִּים,
בִּזְרֹעַ נְטוּיָה וּבְמוֹרָא גָּדֹל וּבְאֹתוֹת וּבְמֹפְתִים?

זְכָר־זֹאת: אוֹיֵב בְּכָל־מוֹצָא וּמָבוֹא
חֵרֵף בְּגַאֲוָה וָבוּז עַם־קָדְשְׁךָ לְהַלְעִיבוֹ;
טֹעֵן: „אַיֵּה אֱלֹהֵי הַמִּשְׁפָּט? יָרִיב רִיבוֹ,
שְׁתֵּי אֹתֹתַי אֵלֶּה בְּקִרְבּוֹ!“

יוֹם יוֹם יְכַתְּבוּ עָמָל וְאֵלַי יִתְמַרְמָרוּ,
כְּבוֹדִי מֵעָלַי הִפְשִׁיטוּ וְאֶדֶר שַׂלְמוֹתַי הֵמִירוּ,
לָבַשְׁתִּי חֲרָדוֹת מִפַּחְדָּם, וָאִירָא כִּי־יֹאמֵרוּ:
„הֲלֹא שְׁאֶלְתֶּם עֹבְרֵי דָרֶךְ וְאֹתֹתָם לֹא תְנַכֵּרוּ!“

מָתַי תַּעֲשֶׂה בְרֹדְפַי מִשְׁפָּט, אַיָּלוּת מְחוֹלֵל,
נָקָם תִּלְבַּשׁ וְקִנְאָה תַעְטֶה, נִזְרָם לְחַלֵּל?
סַכֵּל עֲצָתָם וּמַחְשְׁבוֹתָם, וְכַעֲלִילוֹתָם לָמוֹ עוֹלֵל,
מֵפֵר אֹתוֹת בַּדִּים וְקֹסְמִים יְהוֹלֵל!

עוֹרֵר יֶשְׁעֲךָ לְעַמְּךָ, לְהַצִּילוֹ מִיַּד מְשַׂנְאוֹ,
פֶּן־יֹאמַר אֹיֵב יְכָלְתִּיו, וְיִתְפָּאֵר בְּהִתְנַשְּׂאוֹ:
„צוּרוֹ אַיֵּה, הַשָּׂם בְּקִרְבּוֹ שֵׁם מוֹרָאוֹ
אוֹת, לְבִלְתִּי הַכּוֹת־אֹתוֹ כָּל־מֹצְאוֹ?"

קִצִּים וּזְמַנִּים עָבְרוּ, וְנַפְשִׁי כָלְתָה לִתְשׁוּעָתֶךָ,
רִיבִי לְמָתַי תָּרִיב וְתָפֵר כַּעַס עֶבְרָתֶךָ;
שְׁאוֹן זָרִים תַּכְנִיעַ כְּמֵאָז נוֹרָאוֹת בַּעֲשׂוֹתֶךָ,
וַיִּירְאוּ יֹשְׁבֵי קְצָוֹת מֵאוֹתֹתֶיךָ.

תַּלְבִּישׁ בֹּשֶׁת וּכְלִמָּה כָּל־בַּעֲלֵי מְדָנַי,
בִּגְדֵי־יֶשַׁע וּמְעִיל צְדָקָה לַעֲטֹף אֱמוּנַי;
נֹגְשַׂי יֵבֹשׁוּ, בַּעֲשׂוֹתְךָ עִמִּי לְנֶגֶד מוֹנַי
אוֹת, כִּי אֶעֱלֶה בֵּית אֲדֹנָי.

יַעַטוּ חֶרְפָּה וּכְלִמָּה הַמַּגְדִּילִים עָלַי לְחָרְפֵנִי,
מַדְהֵבַת נֹגֵשׂ כִּי־תַשְׁבִּית וְתָשׁוּב לְרַחֲמֵנִי;
נֶאְדָּרִי, חֲשֹׂף זְרוֹעַ קָדְשְׁךָ כַּאֲשֶׁר יִחַלְתָּנִי,
עֲשֵׂה־עִמִּי אוֹת לְטוֹבָה וְיִרְאוּ שֹׂנְאַי וְיֵבֹשׁוּ,
כִּי־אַתָּה יְיָ עֲזַרְתַּנִי וְנִחַמְתָּנִי!

2

„עַל־מְחַטְּטֵי שִׁכְבֵי"

אוֹיָה לִי כִּי־גַרְתִּי מֶשֶׁךְ, אָהֳלֵי קֵדָר וְנַעְתָּם,
בֵּין אֲרָיוֹת וּפָרִיצֵי חַיּוֹת הַחֹרְקִים מְתַלְּעוֹתָם,
גֵּאִים, הַקֹּפְאִים עַל־שִׁמְרֵיהֶם בְּחַיֵּיהֶם וּבְמוֹתָם,
הַשֹּׁכְבִים עַל־מִטּוֹת שֵׁן וּסְרֻחִים עַל־עַרְשׂתָם!

דָּחֹה הֻדַּחְתִּי וְאֵין דּוֹרֵשׁ בְּיַד עַמֵּי הָאֲרָצוֹת,
הָיִיתִי חֶרְפַּת מָשָׁל בַּגּוֹיִם, שְׁמָמוֹת נֶחֱרָצוֹת,
וַתִּשְׁתַּפֵּךְ לָאָרֶץ מְרֵרָתִי בְּהִשְׁתַּפֵּךְ לְקָלוֹן וּשְׁמָצוֹת
אַבְנֵי־קֹדֶשׁ בְּרֹאשׁ כָּל־חוּצוֹת.

זְאֵב עֲרָבוֹת שְׁדָדַנִי וְעוֹרֵר עָלַי חֲנִיתוֹ,
חִצָּיו וְקַשְּׁתֹתָיו דְּרֻכוֹת בְּאַפּוֹ וַחֲמָתוֹ,
סִנֵּף נְבֵלָתִי בְּסָחוּב וְהָשְׁלֵךְ, אַךְ פִּגְרֵי נְבֵלָתוֹ
כֻּלָּם שָׁכְבוּ בְּכָבוֹד אִישׁ בְּבֵיתוֹ.

יָדַעְנוּ יְיָ כִּי־צֶדֶק מִשְׁפָּטֶיךָ עַל־אֻמֹּתָם,
כִּלָּה בְחֵמָה צֹרְרֵי עַמְּךָ וְיִתַּמּוּ בְחַטֹּאתָם;
לְלַעַג וָקֶלֶס שָׁלְחוּ יָד לִסְחֹב בְּחוּצוֹתָם
הַנֶּאֱהָבִים וְהַנְּעִימִם בְּחַיֵּיהֶם וּבְמוֹתָם.

מָתַי תֶּחֱשֹׂף זְרוֹעֲךָ לְבַקֵּשׁ שְׁאֵרִית הַנִּדָּחָה,
נִדְחֵי עַמְּךָ אֲשֶׁר הִדַּחְתָּם בְּחַטֹּאתָם וְאֵין מְנוּחָה?
סָפוּ תַמּוּ בְּיַד אֹיְבֵיהֶם, נֶחְשְׁבוּ כְּצֹאן טִבְחָה,
וַתְּהִי נִבְלָתָם כַּסּוּחָה!

עַצְמוֹת מֶלֶךְ־אֱדוֹם שָׂרְפוּ — הֲלֹא פָקַדְתָּ לְנָקְמוֹ,
פְּקֹד עַצְמוֹת עֲבָדֶיךָ הַמּוּצָאִים מִקִּבְרוֹתָם יוֹם בְּיוֹמוֹ;
צֹרְרִים הַצָּרִים הָשֵׁב פָּעֳלָם אֶל־חֵיקָם לְשַׁלְּמוֹ,
לָכֵן פָּקַדְתָּ וַתַּשְׁמִידֵם וַתְּאַבֵּד כָּל־זֵכֶר לָמוֹ.

קוּמָה יְיָ בְּאַפֶּךָ, הִנָּשֵׂא בְּעַבְרוֹת צוֹרְרַי וְגַאֲוָתָם,
רָגֵשׁ צְבָאָם תַּכְרִית, וְתִמְחֶה מִדּוֹר אַחֵר שְׁמוֹתָם;
שֵׁם וּשְׁאֵרִית תִּתֵּן לְעַמְּךָ, וְעוֹד בַּחַיִּים חַיָּתָם
יָבוֹא שָׁלוֹם יָנוּחוּ עַל־מִשְׁכְּבוֹתָם!

תֵּן, יְיָ! מַה־תִּתֵּן? אַחֲרִית וְקָלוֹן וְשִׁמָּמוֹן,
כְּשֶׁטֶף מַכָּה לִשְׁטֹף צָרִים מְתֵי עַמְּךָ יַעֲרִימוּן;
נַפְשׁוֹת חֲסִידֶיךָ עַל־רֹב שָׁלוֹם יִנְעָמוּן,
יִחְיוּ מֵתֶיךָ נְבֵלָתִי יְקוּמוּן.

יִסַּח יְיָ בֵּית גֵּאִים מִתְקוֹמְמִים, הַמַּשְׁחִיתִים
מִקָּטֹן וְעַד־גָּדוֹל, טַף וְנָשִׁים, כָּל־עִיר מְתִים;
נְבָרֵךְ שְׁמוֹ הַגֹּמֵל טֹבוֹת וְשֹׁפֵט אֲמִתִּים,
אֲשֶׁר לֹא־עָזַב חַסְדּוֹ אֶת־הַחַיִּים וְאֶת־הַמֵּתִים.

חֲסָדֶיךָ הָרַבִּים זְכֹר, וְלֹא כְּמַעֲשֵׂה הַשֹּׁאֵל
זוּלָתְךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה־לוֹ — כִּי אֵין גֹּאֵל;
קַנּוֹא וְנֹקֵם, לְשִׁמְךָ תֵּן כָּבוֹד וְהַכְרֵת צַר נוֹאֵל,
וְיִוָּדַע כִּי־אַתָּה אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל!

רַבִּי מָרְדְּכַי בֶּן־שַׁבְּתָי הָאָרוּךְ

(בְּיָוָן או באיטליה, לערך ד״א תת״ק — ה״א)

סְלִיחָה

מֵאֲנָה הִנָּחֵם נַפְשִׁי עַל־חָרְבַּן מִקְדָּשִׁי וְצָרוֹת אֲשֶׁר עָלַי עָבָרוּ,
וְיָדִי כָּבְדָה עַל־אַנְחָתִי וְתָמִיד עֵינַי נִגָּרוּ,
חַם־לִבִּי בְּקִרְבִּי וּמֵעַי חֲמַרְמָרוּ,
רְאֵה יְיָ כִּי־צַר־לִי!

רָעוֹת רַבּוֹת וְצָרוֹת עַל כִּי־אֵין אֱלֹהַי בְּקִרְבִּי
מְצָאוּנִי, וְשַׁאֲגָתִי מְנַהֲמַת לִבִּי,
נְפוּגֹתִי וְנִדְכֵּיתִי, וַיְיָ עָנָה בִי
וְשַׁדַּי הֵרַע־לִי.

דָּכָּא לָאָרֶץ חַיָּתִי וּבְמַחֲשַׁכִּים הוֹשִׁיבַנִי בְּרִיבוֹ —
וְיִצְרִי מְצֵרִי עוֹדֶנּוּ בְּמִרְדּוֹ, בְּחָשְׁבוֹ
כִּי־לֹא יְיָ פָּעַל כָּל־זֹאת, וְהִתְבָּרֵךְ בִּלְבָבוֹ
לֵאמֹר: שָׁלוֹם יִהְיֶה־לִּי!

כָּשַׁל בַּעֲוֹנִי כֹחִי וְלִבִּי סְחַרְחַר וַיִּלָּבֵט,
כִּי יַסֹּר יִסְּרַנִּי יָהּ, וְאוֹתִי יוֹם כְּקֶצַח חֹבֵט,
וְלֹא־שַׁבְתִּי עַד הַמַּכֶּה אֹתִי, הַבֵּיט
יָמִין וּרְאֵה וְאֵין־לִי!

יָמִים מִקֶּדֶם חִשַּׁבְתִּי, עֳנִי מִצְרַיִם אֲשֶׁר עָלַי נִמְנָה,
וּלְקֵץ מָאתַיִם וְעֶשֶׂר שָׁנָה זָכַר בְּרִיתוֹ וְאֹתִי קָנָה,
וְשָׁמַע צַעֲקָתִי וְאֵלַי סָר וּפָנָה, וְעָנָה
דוֹדִי וְאָמַר לִי.

בַּשְּׁנִיָּה הִגְלַנִי בָּבֶלָה וְגָלָה כְבוֹדוֹ עִמָּדִי,
וּלְפִי מְלֹאת שִׁבְעִים שָׁנָה פְּקָדַנִי צוּרִי וּפֹדִי,
וְהֵצִיץ מִן־הַחֲרַכִּים וַיַּעֲבֹר קוֹל דּוֹדִי
דוֹפֵק: פִּתְחִי־לִי!

רַבַּת שָׁכְנָה־לָּהּ נַפְשִׁי בְּאָהֳלֵי קֵדָר וְיִשְׁמְעֵאלִים,
רַד יוֹמִי וּפָנָה, וְחָשַׁךְ אוֹרִי וְנָסוּ הַצְּלָלִים,
וְקֵץ גָּלוּת נִסְתַּם, וְנֶחְתַּם חֶזְיוֹנִי, וַיְיָ הֶעְלִים
מִמֶּנִּי וְלֹא הִגִּיד לִי!

שָׁאַלְתִּי נְבִיאַי וְחֹזַי, הַנִּבְּאִים בִּגְלָלִי:
הַיְדַעְתֶּם מָתַי קֵץ הַפְּלָאוֹת, אֲשֶׁר אָמַר לְגָאֳלִי?
וַיַּעֲנוּ אֹתִי: לָמָּה זֶּה תִּשְׁאַל וְהוּא פֶּלְאִי? וְאֵין מַגִּיד לִי!
רָזִי־לִי רָזִי־לִי אוֹי לִי!

בשְׁתִּי וְגַם־נִכְלַמְתִּי כִּי־אֵין דְּבַר־יְיָ בַּמַּחֲזֶה,
וְאֵין מַעֲנֵה אֱלֹהִים, וְלֹא יוֹדֵעַ עַד־מָה, וְאֵין חֹזֶה,
וָאֵדְעָה כִּי מֵהָאֱלֹהִים הִיא לְיִסּוּרִי, בַּעֲבוּר זֶה
עָשָׂה יְיָ לִי.

תָּעָה לְבָבִי וּפַלָּצוּת בִּעֲתַתְנִי וְהָיִיתִי נִדְהָם,
וְכִמְעַט נָטָיו רַגְלַי רְאוֹת אוֹיְבִי כִּי־יִגְּהָ נָגְהָם,
לוּלֵי אֱלֹהֵי אָבִי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
וּפַחַד יִצְחָק הָיָה לִי.

יוֹם לְיוֹם הָשְׁבַּרְתִּי שֶׁבֶר אַחֲרֵי שָׁבֶר,
וְכָלִיתִי בְּאַרְבַּעַת שְׁפָטִים אֲשֶׁר סְבָבוּנִי בְּכָל־עֵבֶר,
וְאַיֵּה הַשְּׁבֻעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר־
לִי וַאֲשֶׁר נִשְׁבַּע־לִי?

הָיִיתִי כְשִׁכּוֹר וּכְגֶבֶר עֲבָרוֹ יָיִן, מֵרֹב יְגוֹנַי
וּמִן־הָעֲבֹדָה הַקָּשָׁה אֲשֶׁר עָבְדוּ־בִי מְעַנַּי;
צוּרִי, וְאַחֲרֵי גָלוּתִי לְפָנֶיךָ, אֲדֹנָי
אֱלֹהִים מַה־תִּתֶּן־לִי?

הִנֵּה זֹאת גֶחָמָתִי בְעָנְיִי וַאֲשֶׁר שָׁאַלְתִּי מִלְּפָנֶיךָ:
גָּלוּתִי תְּכַפֵּר עַל־עֲוֹנוֹתַי, סְלִיחָה מְצֹא בְדִינֶיךָ;
אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ — וְאִם מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ,
הַמֶּלֶךְ, וְאִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב, תִּנָּתֶן לִי!

רְאֵה, כִּי־לְךָ קִוִּיתִי וְנֶגְדְּךָ עֵינִי תִדְמָע,
וְכִי לְךָ מִשְׁפַּט הַגְּאֻלָּה וּגְאָלֵנִי מִיַּד מַשָּׂא וּמִשְׁמָע;
מָשְׁכֵנִי וְאַחֲרֶיךָ אָרוּצָה, אַךְ שְׁמַע
בְּקֹלִי וְלֵךְ קַח־לִי!

מַהֵר קוֹמֵם שִׁפְלוּתִי וְתוֹפִיעַ אֵלִי מַלְכִּי,
רֹאשִׁי אֲזַי תָּרִים וְתָאִיר נֵרִי וְתַגִּיהַּ חָשְׁכִּי;
הָאִירָה עֵינַי בִּישׁוּעָתְךָ וּבְאוֹרֶךָ — כִּי־
אֵשֵׁב בַּחֹשֶׁךְ יְיָ אוֹר לִי!

*

עֲקֵדָה

מְפַלְטִי אֵלִי צוּרִי, סִתְרִי וּמָגִנִּי
וְקֶרֶן יִשְׁעִי, מִשְׂגַּבִּי בְּיוֹם צַר־לִי וְאוֹנִי,
הִשְׁכַּמְתִּי לְחַלּוֹת פָּנֶיךָ מֶלֶךְ רָב, וַאֲנִי
אֵלֶיךָ יְיָ שִׁוַּעְתִּי וּבַבֹּקֶר.

בֹּקֶר רַחֵם תִּזְכּוֹר חֶסֶד לְאַבְרָהָם, אַב אֵיתָנִי,
אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ בּוֹ וְהֶאֱמִין בְּךָ, רֹאשׁ לְמַאֲמִינָי,
זְכֹר בְּרִיתוֹ וְהוֹשִׁיעֵנִי מִטֻּמְאָתִי, אֲדֹנָי
בֹּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלִי, בֹּקֶר!

בֹּקֶר דִּבַּרְתָּ עִמּוֹ וְנִסִּיתוֹ לְשַׁלֶּם־לוֹ מַשְׂכֹּרֶת,
וְכָרוֹת עִמּוֹ הַבְּרִית לִהְיוֹת לוֹ לְמִשְׁמֶרֶת;
אֲהַבְתּוֹ וּרְצִיתוֹ וְקִבַּלְתּוֹ כִּקְטֹרֶת
סַמִּים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר.

בֹּקֶר כּוֹכָבוֹ הֵאִיר, כְּחָפַצְתָּ לְהַרְאוֹת צִדְקָתוֹ הַגְּדֹלָה,
וְנִסִּיתוֹ בָּעֲשִׂירִי וַתֹּאמֶר לוֹ: קַח־נָא אֶת־בִּנְךָ, וְלֹא־תִכְלָא,
עַל אַחַד הֶהָרִים, וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה,
אֶת־הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר.

בֹּקֶר יַחֵד שִׁמְךָ וְשָׁמַע לְקֹלְךָ וְהֶרְאָה אַהֲבָתוֹ,
וְשָׂשׂ בְּכָל־לֵב עַל־אִמְרָתְךָ לַעֲשׂתוֹ;
הָאַהֲבָה קִלְקְלָה הַשּׁוּרָה — וַיָּקָם בְּשִׂמְחָתוֹ,
וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר.

בֹּקֶר הֱכִינוּ לְבָבָם לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ, אָיוֹם,
הַבֵּן לָקַחַת עֵצִים וְהָאָב לָקַחַת מַאֲכֶלֶת, לִשְׁחֹט בְּלִי פִּדְיוֹם;
קְרֻאִים וְהֹלְכִים לְתֻמָּם — רָאוּ כְבוֹדְךָ בַּיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיוֹת הַבֹּקֶר.

בֹּקֶר אָזַר כְּגֶבֶר חֲלָצָיו וְלַעֲקֹד בְּנוֹ קִדֵּם,
וַיִּקַּח הַמַּאֲכֶלֶת לְשַׁחֲטוֹ, וְלֹא חָשַׁב אָדָם,
וַיֹּאמַר: הַיּוֹם אַקְרִיב עֹלָתִי וְאֶזְרֹק דַּם־
זִבְחִי, וְלֹא־יָלִין לַבֹּקֶר.

בֹּקֶר רַחֲמֶיךָ נִכְמְרוּ עַל־בֵּן יָחִיד וְעָלָיו זָרְחוּ,
וַיִּקְרָא אֵלָיו מַלְאַךְ יְיָ: אֶל־הַנַּעַר יָדַיִם אַל־יְשַׁלְּחוּ,
כִּי בְיִצְחָק יִקָּרֵא לְךָ זָרַע, וְזִכְרוֹ לְדֹרֹת הַנִּיחוּ
לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת עַד־הַבֹּקֶר.

בֹּקֶר כְּשָׁרוֹ וְיָשְׁרוֹ וְצִדְקוֹ יָלִיץ בְּעַד־עַם אֵלֶיךָ קָרֵב,
וְאֶפְרוֹ תָּמִיד יֵרָאֶה לְפָנֶיךָ לְכַבְּסָם הֶרֶב;
תִּתֵּן לָהֶם נַפְשָׁם בִּשְׁאֵלָתָם כִּי־לְךָ נִכְסָפָה, בָּעֶרֶב
הִיא בָאָה וּבַבֹּקֶר.

בֹּקֶר קוֹלָם שְׁמַע וּתְכַפֵּר עֲוֹנוֹתֵיהֶם,
וְעֵרֶךְ תְּפִלָּתָם תֵּחָשֵׁב כְּעֵרֶךְ קָרְבְּנוֹתֵיהֶם;
זִכְרוֹן צִדְקַת אֲבוֹתֵיהֶם לָקְחוּ בְיָדָם וָבָאוּ, וְהֵם
הֵבִיאוּ אֵלָיו עוֹד נְדָבָה בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר.

בֹּקֶר תֵּפֶן אֵלֵינוּ וְרַחֲמֶיךָ עָלֵינוּ יִכָּמֵרוּ,
וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצֻלוֹת יָם כָּל־חַטֹּאתֵינוּ וְלֹא־יִזָּכֵרוּ;
צַו לְהַעֲבִיר עֲוֹנֵנוּ מִלְּפָנֶיךָ, לֹא־יַשְׁאִירוּ
מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר.

רַבִּי מֵאִיר בֶּן־יְחִיאֵל

(מסולי, היא הַלָּא בוכסן; לערך תת"ק — ה"א)

קִינָה

עַל־עֲשָׂרָה הֲרֻגֵי מַלְכוּת

אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן, אַדִּירֵי הַתּוֹרָה,
בַּעֲלֵי תְרִיסִין בַּמִּשְׁנָה וּבַגְּמָרָא,
גִּבֹּרֵי כֹחַ, עֲמֵלֶיהָ בְּטָהֳרָה,
דָּמָם נִשְׁפַּךְ וְנָשְׁתָה גְבוּרָה —
הִנָּם קְדֹשֵׁי הֲרֻגֵי מַלְכוּת עֲשָׂרָה.
וְעַל־אֵלֶּה אֲנִי בוֹכִיָּה וְעֵינִי נִגָּרָה,
זֹאת בְּזָכְרִי אֶזְעַק בְּמָרָה:
חֶמְדַּת יִשְׂרָאֵל, כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ, נֵזֶר וַעֲטָרָה,
טְהוֹרֵי לֵב קְדֹשִׁים, מֵתוּ בְּמִיתָה חֲמוּרָה!

יַדּוּ גוֹרָל מִי רִאשׁוֹן לְחֶרֶב בְּרוּרָה;
כְּנְפֹל גּוֹרָל עַל רַבָּן שִׁמְעוֹן פָּשַׁט צַוָּארוֹ וּבָכָה כִּבְגְזֵרָה גְזֵרָה.
לְרַבָּן שִׁמְעוֹן חָנַן הַהֶגְמוֹן לְהָרְגוֹ בְּנֶפֶשׁ נְצוּרָה —
מִזֶּרַע אַהֲרֹן שָׁאַל בְּבַקָּשָׁה לִבְכּוֹת עַל בֶּן־הַגְּבִירָה;
נָטַל רֹאשׁוֹ וּנְתָנוֹ עַל־אַרְכֻּבּוֹתָיו, מְנֹרָה הַטְּהוֹרָה,
שָׂם עֵינָיו עַל־עֵינָיו וּפִיו עַל־פִּיו בְּאַהֲבָה גְמוּרָה,
עָנָה וְאָמַר: „פֶּה הַמִּתְגַּבֵּר בַּתּוֹרָה
פִּתְאֹם נִקְנְסָה עָלָיו מִיתָה מְשֻׁנָּה וַחֲמוּרָה!"
צִוָּה לְהַפְשִׁיט אֶת־רֹאשׁוֹ בְּתַעַר הַשְּׂכִירָה,
קִיֵּם בְּעוֹרוֹ: אָמְרוּ לְנַפְשֵׁךְ שְׁחִי וְנַעֲבֹרָה;
רָשָׁע הַפֹּשֵׁט עֵת הִגִּיעַ לִמְקוֹם תְּפִלִּין מִצְוַת בָּרָה,
צָעַק צְעָקָה וְנִזְדַּעְזַע עוֹלָם וְאֶרֶץ הִתְפּוֹרְרָה.

מֵאַחֲרָיו הֵבִיאוּ אֶת רַבִּי עֲקִיבָא, עִקַּר הָרִים וְטֹחֲנָן זוֹ בְזוֹ בִּסְבָרָה,
וְסָרְקוּ אֶת־בְּשָׂרוֹ בְּמַסְרֵק בַּרְזֶל לְהִשְׁתַּבְּרָה,
יָצְתָה נִשְׁמָתוֹ „בְּאֶחָד!" וּבַת־קוֹל אָמְרָה:
אַשְׁרֶיךָ, רַבִּי עֲקִיבָא, גּוּפְךָ טָהוֹר בְּכָל־מִינֵי טָהֳרָה.

בֶּן־בָּבָא רַבִּי יְהוּדָה אַחֲרָיו הֵבִיאוּ בְּשִׁבְרוֹן לֵב וַאֲזְהָרָה,
נֶהֱרַג בֶּן־שִׁבְעִים שָׁנָה בִּידֵי אֲרוּרָה,
יוֹשֵׁב בְּתַעֲנִית הָיָה, נָקִי וְחָסִיד בִּמְלַאכְתּוֹ לְמַהֲרָה.

רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן־תְּרַדְיוֹן אַחֲרָיו, מַקְהִיל קְהִלּוֹת בְּצִיּוֹן שָׁעְרָה,
יוֹשֵׁב וְדוֹרֵשׁ וְסֵפֶר תּוֹרָה עִמּוֹ — וְהִקִּיפוּהוּ בַּחֲבִילֵי זְמוֹרָה,
אֶת־הָאוּר הִצִּיתוּ בָּהֶם, וּכְרָכוּהוּ בְּסֵפֶר תּוֹרָה,
סְפוֹגִין שֶׁל צֶמֶר הִנִּיחוּ עַל־לִבּוֹ שֶׁלֹּא יָמוּת מְהֵרָה.

חָסִיד רַבִּי יֶשֵׁבָב הַסּוֹפֵר הֲרָגוּהוּ עִם עֲמוֹרָה,
זְרָקוּהוּ וְהִשְׁלִיכוּהוּ לַכְּלָבִים וְלֹא־הָקְבַּר בִּקְבוּרָה,
יָצְתָה בַת־קוֹל עָלָיו, שֶׁלֹּא הִנִּיחַ כְּלוּם מִתּוֹרַת משֶׁה לְשָׁמְרָה.

וְאַחֲרָיו רַבִּי חֻצְפִּית בְּיוֹם עֶבְרָה —
עוּף הַפּוֹרֵחַ נִשְׂרַף בַּהֲבֵל פִּיו כִּבְמְדוּרָה.

צַדִּיק רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן־שַׁמּוּעַ בָּאַחֲרוֹנָה נֶהֱרַג בִּמְדַקְּרָה,
יוֹם עֶרֶב שַׁבָּת הָיָה, וְמַן קִדּוּשׁ, וַיְקַדֵּשׁ וַיִּקְרָא;
חֶרֶב שָׁלְפוּ עָלָיו וְלֹא הִנִּיחוּהוּ בַּחַיִּים לְגָמְרָה —
יָצְתָה נִשְׁמָתוֹ „בְּבָרָא אֱלֹהִים" יוֹצֵר וְצָר צוּרָה.

כָּהֵנָּה וְכָהֵנָּה הוֹסִיפוּ בְנֵי־עַוְלָה לְעַנּוֹת בִּגְעָרָה,
בִּסְקִילָה, שְׂרֵפָה, הֶרֶג וָחֶנֶק — מִי יוּכַל לְשַׁעֲרָה?!
נוֹתֶרֶת מִמֶּנָּה יֹאכְלוּ אֲרָיוֹת שֶׂה פְזוּרָה,

חֲזֵה הַתְּנוּפָה וְשׁוֹק הַתְּרוּמָה טָרְפוּ אַרְיֵה וְהַכְּפִירָה.
יֵיטִיב יְיָ וְלֹא־יוֹסִיף עוֹד לְיַסְּרָה,
אַמֵּץ בִּרְכַּיִם כֹּשְׁלוֹת חֵלֶק יַעֲקֹב מוֹשִׁיעוֹ בְּעֵת צָרָה;
לְצֶדֶק יִמְלָךְ־מֶלֶךְ, יֹאמַר: „שָׁלְמוּ יְמֵי אֶבְלֵךְ", לְאוֹרוֹ נִסַּע וְנֵלֵךְ!

רַבִּי מֹשֶׁה בֶּן־נַחְמָן

(נולד בגירונדא לערך ד"א תתקנ"ה, בשנת ה"א כ"ז נסע לארץ ישראל, ומת שם לערך ה"א ל')

מֵאָה בָתִּים

שְׁלָחָם לִקְרוֹבוֹ וְרַבּוֹ רַבֵּנוּ יוֹנָה

לִי יִזְעֲקוּ רֵעַי וְלִי יִשְׁאָלוּ:   יָמִים, אֲשֶׁר בְּגָאוֹן זְמָן צָהֲלוּ,
אַיָּם וְאֵיפֹה הֵם? הֲתֵדַע שַׁחֲרָם?   וּלְקֵץ וּמוֹעֵד מִמְּךָ נִשְׁאָלוּ!
הַגֵּד: הֲיָשׁוּבוּ, וְאִם נָתְנוּ זְמָן   לָנוּ לְשׁוֹבֵב אֵת אֲשֶׁר נָזָלוּ?
לָנוּ לְשׁוֹבֵב כֹּל כְּלֵי חֶמְדָּה וְכָל־   שִׂמְחָה וְשָׂשׂוֹן, כָּל־יְקָר שָׁלָלוּ?
נֹעַם וְכָל־תַּאֲוָה לְנֶפֶשׁ תְּרָעֵב   הָיוּ לְיָמֵינוּ — וְעִמָּם גָּלוּ!
אֵין עַל־גְּרוֹנֵינוּ רְבִיד זָהָב וְאֵין   כֶּתֶר, אֲשֶׁר מִנַּעֲרוּת הֻרְגָּלוּ,
גַּם טַבְּעֹתֵינוּ בְּרָזוֹן נֶפְלוּ,   הוּרַד צְבִי עֲדָיִם וְהִתְנַצָּלוּ,
הוּרַד גְּאוֹן הוֹדָם וְאֵין נֵזֶר וְצִיץ,   אַךְ מַחֲגֹרֶת שַׂק בְּלִי יֶחְדָּלוּ.
מִבֵּין עֲפָאִים קוֹל זְמִיר עָגוּר וְסוּס   הָיוּ לְמַשָּׂאוֹת וְיִסְתַּבָּלוּ,
רַגְלֵי צְבָאֵינוּ גְּבָעוֹת קִפְּצוּ   אֶתְמוֹל, וְהַיּוֹם בָּרְחוֹב כָּשָׁלוּ,
וּמְחוֹל עֲלָמוֹת תּוֹפֵפוֹת לָנוּ כְּקוֹל   תַּנִּים, וְאָזְנֵינוּ בְּשִׁיר בָּחָלוּ;
נִרְאָה בְּנוֹת הַחֵן — וְכִבְנוֹת יַעֲנָה   הָיוּ בְתוּלֹתָיו וְלֹא הוּלָּלוּ,
אַךְ עֵת תְּקוֹנֵנָּה — פְּלָאִים נִגְּרוּ   בָּבוֹת וּבְשָׁלִשׁ דְּמָעוֹת כָּלוּ,
כִּזְכֹּר חֲבֵרִים, נֶעֱמוּ־לָנוּ מְאֹד,   אָבְדוּ וְלֹא נֵדַע לְאָן הוּבָלוּ;
אִם־נַעֲשָׂה לְבוֹת כְּשָׁמִיר — אַחֲרֵי   הִפָּרְדָם — חָזָק, וְלֹא יוּכָלוּ,
אֶבֶן בְּלִבֵּנוּ — לְתַנְחוּמִים — כְּאֵב   אָבְדַן יְמֵי נֹעַר אֲשֶׁר אָזָלוּ.
מֵתוּ עֲצָמֵינוּ בְחַיָּתָם, וְאֶל   שִׁכְנֵי קְבָרִים בְּאֶמֶת נִמְשָׁלוּ;

יַלְדוּת וְהַשַּׁחֲרוּת לְאַט הִתְגַּנְּבוּ, כִּי לֹא בְמָקוֹם נֶאֱמָן אָהֳלוּ,
יֹפִי יְתֵדוֹת אָהֳלָם, גַּם נִתְּקוּ חֶבְלֵי יְרִיעוֹתָיו וְגַם נָפָלוּ,
קוֹמַת בַּחוּרִים, כַּאֲרָזִים הָיְתָה, יָבְשׁוּ סְעִפֶּיהָ וְיִתְמֹלָלוּ,
הָגְלַת תְּהִלַּת הַנְּעוּרִים, הָגְלְתָה כֻּלָּהּ, וְהַלְּבוֹת כְּבָר נוּחָלוּ;
רֹאִים תְּמוּרוֹת וַחֲלִיפוֹת יָלְדוּ יָמִים — לְעָשְׁקֵי הַזְּמָן נִבְהָלוּ,
יִתְנַחֲמוּ אֶל־אַחֲרִית וּלְיוֹם חֲלוֹף, וּלְעֵת בְּחַיָּתָם נְמַקִּים חָלוּ,
יוֹעֵם זְהַב הוֹדָם וְכֶתֶם תָּאֳרָם יִשְׁנֶא, וּבִכְלוֹת שְׁאָרָם חָמָלוּ,
אֶל אוֹצְרוֹת חֹשֶׁךְ וּמַטְמֹנִים וְאֶל אַבְקַת רְכֻלָּתָם אֲשֶׁר רָכָלוּ
יִבְכּוּ, וְעִתָּם עֵת סְפוֹד, כִּי נִפְתְּחוּ בָם שַׁעֲרֵי דִמְעָה וְלֹא נִנְעָלוּ. —
שָׂמְחוּ לְלֹא דָבָר, וְהַמִּתְעַצְּבִים אֶל רַעְיוֹן רוּחַ וְהִתְהַלָּלוּ,
שִׁמְעוּ עֲצַת נֶפֶשׁ יְדוּעַ הָחֳלִי, הִתְגַּלְגְּלוּ יָמִים וְהִתְנַפָּלוּ:
עִתִּים מְזֻמָּנוֹת כְּהִוָּלְדוּ לְאִישׁ — צָדְקוּ, וּמִשְׁפָּטָם בְּקַו כִּלְכָּלוּ;
יַלְדוּת וְעִתּוֹתָיו לְאַיִן נֶחְשְׁבוּ, לֹא פָעֲלוּ דָבָר אֲבָל נִפְעָלוּ,
וּלְשַׁחֲרוּת תָּבוֹא זְמָן מַרְהִיבְךָ בַּשָּׁוְא, וּפוּךְ עֵינָיו לְךָ כָּחָלוּ;
עָרוּךְ לְךָ שֻׁלְחָן וְיָדָיו יַעֲשׂוּ לִשְׂחוֹק בְּךָ לָחֶם וְיִתְעַלָּלוּ,
לֶחֶם כְּזָבִים יַאֲכִלוּךָ, וְעוֹד כִּמְעַט, וּבוֹ הַטַּחֲנוֹת בָּטָלוּ;
יָמִים יְרַנְּנוּ וְיָשִׁירוּ לְךָ, שָׂמְחוּ לְפָנֶיךָ וְגִילָה גָלוּ,
תִּלְבַּשׁ לְבוּשׁ רִקְמָה וְעֶדְיֵי תַעֲדֶה, תַּחַשׁ וּמִכְלָלִים לְךָ יִנְעָלוּ,
אֹרַח בְּרַגְלֶיךָ עֲדֵי יִתְנַגְּפוּ, מֵרֹב לְדַרְכָּם נַעֲלֵיהֶם בָּלוּ;
לָהֶם גְּבִעִים מְעַסִּים רִמּוֹן וְיַיִן חֶלְבּוֹן בְּכוֹסוֹת לַעֲנָה הָרְעָלוּ,
תַּחְשֹׁב לְהֵאָחֵז וְהַנְחִיל נַחֲלָה בָּהֶם, וְהֵמָּה מִמְּךָ נִשְׁלוּ,
וַיִּדְרְכוּ קַשְׁתָּם לְחֵץ, לֹא יַחְמְלוּ, אַל־יִלְבְּשׁוּ סִרְיוֹן וְאַל־יִתְעַלּוּ!
אֵין־לִי בְעוֹלָמִי לְבַד הַכֵּר יְמֵי שֵׂיבָה וְהַשָּׁנִים אֲשֶׁר הָכְפָּלוּ,
יָמִים אֲשֶׁר יֵדְעוּ בְּזוֹלַת הַזְּמָן, שָׁנִים אֲשֶׁר בַּתַּאֲוֹת נִגְאָלוּ,
יָמִים יְבִיאוּךָ חֲדָרָיו לַחֲזוֹת סִתְרוֹ וּמַצְפֻּנָיו וְאָזְנְךָ גָלוּ,
יָמִים אֲשֶׁר יוֹדוּ בְּאִוַּלְתָּם, וְאֶת־ אָזְנָם בְּעָרְלָתָם וְהַלֵּב מָלוּ.
כִּי הַנְּעוּרִים לֶאֱנוֹשׁ מוֹקֵשׁ, וְאִם חָכְמוּ כְּאִיתִיאֵל וְאִם יִסְכָּלוּ,
מַצָּב וּמַשְׁחִית בָּם, בְּשַׁחְתָּם נִתְפְּשׂוּ אִישִׁים, בְּנִבְלֵיהֶם אֲשֶׁר־נִבְלוּ,
אִם יָשְׁרוּ לָבוֹת וְאִם יִתַּמְּמוּ — יִתְעַקְּשׁוּ בָהֶם וְיִתְפַּתָּלוּ.
דֵּעוֹת בְּרֹב יוֹעֵץ, וְרַק בַּתַּאֲוָה יִתְעָרְבוּ מַעֲשָׂיו וְיִתְבּוֹלָלוּ,

מַעֲשִׂים בְּלִי מִבְחָן הֲכִי יִשְׁתַּבְּשׁוּ, כִּי יֹאמְרוּ עִקָּר בְּעֵת יְהֻבָּלוּ,
אִם־אָמְרוּ לִכְתֹּב — וְהִנֵּה יִמְחֲקוּ, אוֹ יַחְשְׁבוּ בָּרֵךְ — וְהֵן קִלְּלוּ;
לָהֶם אֳנִי־שַׁיִט בְּלֵב יַמִּים, וְהוּא הָיָה כְעוֹפֶרֶת וּבוֹ צָלְלוּ,
יִדְמוּ לְהִתְחַכֵּם בְּסוֹד מִקְרִים, וְעֵת בֹּאָם — וְהִנֵּה נִשְׂאוּ נוֹאָלוּ;
הָיוּ כְשִׁכּוֹרִים, וְיוֹם הִוָּעֲדָם יִתְנַדֲּדוּ וִימֵי בְחוּרוֹת אָלוּ,
נָעֲמוּ זְמַנֵּיהֶם לְמִלְחָמוֹת, וְאֶל נָשִׁים בְּיָפְיָם בִּנְעָרִים יִכְסָלוּ;
אֶל סָבְאֵי־יַיִן וְאֶל הַזּוֹלֲלִים שַׁחוּ, וּמַעֲרָךְ אֱנוֹשׁ שָׁפָלוּ,
כַּסְפָּם עֲצַבֵּיהֶם וּבִזְהָבָם יְהִי מִכְשׁוֹל, וּמִי יִתֵּן וְהִתְהַלְלְלוּ!
רַבִּים אֲשֶׁר נָפְלוּ בְּיַד הַנַּעֲרוּת, לֹא יָדְעוּ נַפְשָׁם עֲדֵי נֶחְשָׁלוּ;
קִוּוּ רְאוֹת שֵׂיבָה בְּרָאשֵׁיהֶם, וְהֵן מִנַּעֲרַת עֶלְיוֹן כְּעָשָׁן כָּלוּ;
מַה־נָּעֲמָה זִקְנָה לְיִרְאֵי חֵטְא, כְּמוֹ מִדּוֹת אֲשֶׁר רָמוּ וְהִתְגַּדָּלוּ,
אֶל־הַתְּשׁוּבָה נָשְׂאוּ נַפְשָׁם, וְאִם אוּלַי וְאֵין עָוֹן וְלֹא מָעָלוּ;
צוֹמוֹת יְמוֹתֵיהֶם וּבָרוּתָם בְּמֵי רֹאשָׁם וּמַשְׁקָם בִּבְכִי מָהָלוּ,
יִתְפַּלֲלוּ תָמִיד וְיִתְוַדּוּ, הֲכִי עָשׂוּ יְדֵיהֶם חֵטְא וְלֹא נִמְחָלוּ;
יוֹדוּ לְאֵל חַסְדּוֹ, וּבְכָשְׁלָם בְּיוֹם רָעָה בְּרֹעַ מַעַלְלֵיהֶם תָּלוּ,
וּמְהַלֲלִים לִשְׁמוֹ וְלוֹ יִשְׁתַּחֲווּ אֶרֶץ וְעֵינֵיהֶם לְמָרוֹם דָּלוּ;
טוּבָם בְּצִדְקַת אֵל, וְרָעָתָם בְּעַד נַפְשָׁם וּמִיָּדָם פְּרִי אָכָלוּ,
לֹא־מָצְאוּ חַטָּאת וְיָשִׂימוּ מְרִי, כִּי־תַאֲנָה בִקְשׁוּ וְהִתְעוֹלָלוּ;
חַיֵּי בְשָׂרִים יַחְפְּצוּ, כִּי־יִרְדְּפוּ אֶל־מַעֲלוֹת רָמוֹת וּבָם עָמָלוּ,
שָׂמוּ תְשׁוּקָתָם לְעֵת מִגָּאֳלֵי הַגּוּף — בְּבֹאוֹ אֶל־שְׁאוֹל — נִגְאָלוּ.
עֵצָה וְתוּשִׁיָּה לְרֹב שָׁנִים, וּבָם מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית נַחֲלָה יִנְחָלוּ,
זֶרֶת זְקֵנִים הַשְּׁחָקִים מָדְדָה, הָרִים בְּפִלְסָם יוֹדְעִים שָׁקָלוּ,
יִגְבַּהּ לְבַב שֵׂיבָה בְּמֶרְכָּבָה, וּבוֹ לִרְאוֹת כְּבוֹד עֶלְיוֹן יְרֵאָיו עָלוּ,
בֵּינוֹת שְׂרָפִים מַהְלְכִים לָהֶם וְתוֹךְ רִצְפָּה וְאַבְנֵי־אֵשׁ, וְלֹא אֻכָּלוּ,
בַּגַּן וּבַפַּרְדֵּס מְסִבָּתָם, וְעִם אֵלִים בְּדִגְלֵי אַהֲבָה נִדְגָּלוּ,
בָּמְתוּ בְעוֹלַם הַנְּשָׁמוֹת, לַחֲזוֹת חֶבְיוֹן וְקַרְנַיִם בְּהוֹד נֶאֱצָלוּ,
אֶל־גַּן וְאֶל־טוּבוֹ בְּעֵדֶן יִנְהֲרוּ, כִּי פָחֲדוּ אֵלָיו וְיִתְחַלְחָלוּ,
מִשָּׁם לְהִתְעַלּוֹת לְעֵץ דַּעַת, וּבוֹ הִתְנַבְּאוּ חוֹזִים וּבוֹ שָׂכָלוּ,
מִשָּׁם לְעֵץ חַיִּים, לְחַיֵּי מַלְאֲכֵי שָׂרַת אֲשֶׁר אֶל־צֶאֱלָיו צָלָלוּ,
כִּי שָׁם יְתַנּוּ שִׁיר לְאֵל עֶלְיוֹן, וְשָׁם בִּכְלַל מְשָׁרְתָיו לַעֲבֹד נִכְלָלוּ,

נַפְשָׁם בְּטוֹב תָּלִין, לְמַעַן יִשְׂבְּעוּ מִשֹּׁד כְּבוֹד שַׁדַּי וְתוֹכָם מָלוּ,
עוֹד אֶל־צְרוֹר חַיִּים לְהִתְעַטֵּר, וּבוֹ כָּבוֹד וְתִפְאֶרֶת יְפִי כָלָלוּ,
יִתְנַשְּׂאוּ לָשׁוּב לְגוּפָתָם וּבָא בַצּוּר וּבִמְחִלּוֹת וְיִתְגַּלְגָּלוּ.
מֵתִים, בְּגָלוּתָם לְשֵׁם אֵל נָשְׂאוּ עַבְדֻת וּכְבֵדֻת, וְלֹא סָבָלוּ;
דַּלּוּת וְעַל גָּלוּת וְזֻלַּת מָצְאוּ, וַיִּנְחֲלוּ כָבוֹד בְּיוֹם הוּזָלוּ,
כְּבָלָם בְּרַגְלָם כַּעֲדִי לָהֶם, וְאִם יִרְאוּ אֲשֶׁר זֵדִים וּבֹגְדִים שָׁלוּ,
תָּמַךְ אֲשׁוּרֵיהֶם בְּמַעְגָּלָם, וְלֹא נָסַע לְבָבָם מִן־גְּבוּל הִגְבָּלוּ,
עָשׂוּ רְצוֹן קֹנָם, לְדַעְתָּם יִקְּרֵם אָסוֹן בְּמִצְוֹתָיו — וְלֹא נֶעְצָלוּ;
מוֹצִיא אֱלֵי הֶרֶג בְּכוֹר בָּנִים, וְאִם יִבְכֶּה וְדִמְעָתָיו בְּגִיל יִגָּלוּ,
שָׂכָר פְּרִי בִטְנָם לְךָ, הַצּוּר, וְלָךְ יִתְיַלְּדוּ בָנִים וְלֹא שָׁכָלוּ;
לֹא־יִקָּרְאוּ הֶרֶג לְמֵתֵי חַרְבְּךָ, לֹא־יִסָּפְדוּ לָהֶם וְיִתְאַבָּלוּ,
אַךְ יֹאמְרוּ: „חַיִּים בְּדָמֵינוּ!“ בְּעֵת יִתְבּוֹסְסוּ בְדָם וְיִתְגָּאָלוּ;
אֵלֶּה מְתִים יָדְךָ וְאֵלֶּה חֶבְלְךָ, לֹא־נִפְרְדוּ מִמְּךָ וְלֹא־נִבְדָּלוּ —
נָאוֹר, תְּמוּנָתְךָ בְּהָקִיץ יִשְׂבְּעוּ וּפְנֵי שְׁכִינָתְךָ וְיִתְקַבָּלוּ!
לָהֶם שְׁחָקִים יִזְּלוּ־צֶדֶק וְטַל חַיִּים, וּמִבֶּטֶן שְׁאוֹל חוֹלָלוּ,
יִתְחַדְּשׁוּ נֹעַר, וְגוּפָם רֻטְפַּשׁ מִטַּלְלֵי אוֹרֹת אֲשֶׁר יִזָּלוּ,
יִתְעַטְּרוּ כָבוֹד וַיִּכְתְּרוּ בְהוֹד, לֹא דָמְמוּ אֵלָיו וְלֹא פִלָּלוּ,
לִמְאוֹר פְּנֵיהֶם חָפְרָה חַמָּה וְלוֹ בֹשׁוּ מְאוֹרֵי אוֹר וְגַם אָפְלוּ.
עוֹלָם תְּחִיָּה לַעֲדֵי־עַד, נִבְלְעָה מָוֶת אֲשֶׁר בָּהּ כָּל־יְצוּר חֻבָּלוּ,
מֶלֶךְ בְּאוֹר־פָּנָיו מְקוֹר חַיִּים, וּבוֹ יִתְנַהֲגוּ לָעַד וְיִתְנַהֲלוּ,
כִּי אֵל גְּמֻלוֹת הוּא, וְעַל רָעוֹת וְטוֹב נָקָם וְשִׁלֵּם לוֹ כְּבַעַל גָּמָלוּ;
עוֹלָם יְחַדֵּשׁ עוֹד, וְנָגֹלוּ כְמוֹ־ סֵפֶר שְׁמֵי מָרוֹם וְהִתְקַלְקָלוּ —
וּבְיָהּ אֲדֹנָי צוּר לְעוֹלָמִים, לָעַד יִשְׁתַּבְּחוּ מַעֲשָׂיו וְיִתְהַלָּלוּ!

רַבִּי מְשֻׁלָּם בֶּן־שְׁלֹמֹה דֵי־פִּיאֵירָה

(חי בצרפת, ואולי בא שמה מספרד; בן דורו של רמ״בן)

הַתְּעָה בְדַרְכֵי הָאֱמוּנָה

אִמְרוּ, אֲשֶׁר סוֹד הָאֱמֶת דָּרָשׁוּ   וּלְבֵין עֲרָפֶל בַּחֲלוֹם נִגָּשׁוּ,
וּלְבֵין עֲרָפֶל בַּחֲלוֹם הִתְהַלְּכוּ   וּבְיִצְרָם בְּמַחֲזֶה פָּגָשׁוּ,
יִרְאֵי אֱלֹהִים דַּבְּרוּ עָלַי, וְאִם   אֵין מַעֲנֶה — עִמְדוּ וְהִתְבּשָׁשׁוּ!
עִמְדוּ עִמְדוּ, עֲבָדִים מֵאַהֲבָה,   אִישִׁים אֲסִירֵי דָת וְלֹא חָפְשׁוּ!
אֵי שֹׁמְרֵי מִצְוָה, שְׁכֵחֵי תַאֲוַת   עוֹלָם וּמְבִיאֵת תַּעֲנוּג גֹּרְשׁוּ,
נִפְתִּים לְתוֹחֶלֶת מְשׁוּכָה — הַחֲיוּ   לְבוּת, אֲשֶׁר מִן־הַגְּמוּל נוֹאָשׁוּ!
מַכַּת מְבוּכָה הִכְּתָה נַפְשִׁי, וּבָהּ   הֻכּוּ מְתֵי לֵבָב וְלֹא חֻבָּשׁוּ,
הֻכּוּ מְתֵי לֵבָב וְאָז יִתַּמְּהוּ   בִּלְבַב אֱמוּנָתָם וְיִתְלֶחָשׁוּ,
וּמְכַחֲשִׁים בָּאֵל נְכֹחוֹת יֹאמְרוּ,   עַד כִּי־אֱמוּנוֹת מֵאֱנוֹשׁ יֶחֱלָשׁוּ,
גַּם עַל־לְשׁוֹנָם תּוֹכְחוֹת מוּסָר, אֲשֶׁר   בָּהֶם מְזִמּוֹת מַאֲמִין נוֹקָשׁוּ.
חוּשׁוּ לְעֶזְרָתִי, מְתֵי־אֹמֶן, בְּעוֹד   שַׂמְתִּים לְהַטּוֹת מַחְשְׁבוֹתַי חָשׁוּ,
יֵצֵא דְבַר־חָכְמָה, עֲדֵי יִצָּרְפוּ   דֵעוֹת לְבָבִי בוֹ וְיִתְקוֹשָׁשׁוּ.
מִדְּאָז נְבָנוֹתִי בְּנַפְשִׁי תְהִלָּה   שָׂם הַזְּמָן, כִּי־הַדְּבָרִים קָשׁוּ,
אָמְנָם הֱלִיצֻנִי מְחֻכָּמִים, וְעַל־   גַּבִּי בְתוֹכְחוֹת אַהֲבָה חָרָשׁוּ:
»אִם־בֶּאֱמוּנָה תָּמְכָה יָדֶךָ, וּבָהּ   נִטְעֵי אֱמוּנוֹת לִבְּךָ שֹׁרָשׁוּ,
הֶרֶף, חֲכַם־לֵב, פֶּן־תְּלַהֲטֵם מַדְקְרוֹת   חֶרֶב, בְּמִצְפּוּן דַּעְתְּךָ לֻטָּשׁוּ,
וּמְשֹׁל בְּרוּחֲךָ, וַאֲשֶׁר עַל־רוּחֲךָ   עָלָה מְזִמּוֹת שִׂכְלְךָ יִכְבָּשׁוּ,
סַכֵּל עֲצַת־נַפְשְׁךָ וְשׁוּב טֶרֶם פְּנוֹת   הַיּוֹם וְעַמּוּדֵי עֲנָנְךָ מָשׁוּ,
וּנְטוֹשׁ דְּבַר־מֶחְקָר, וְכַמָּה בַעֲלֵי   לֵבָב יְדִיעוֹת הַיְסוֹד נָטָשׁוּ;
בַּמֶּחְקָר נִשְׁתַּבְּשׁוּ הַיֹּדְעִים,   כִּי־שִׁבְשׁוּם דֵּעוֹת וַיִּשְׁתַּבָּשׁוּ,
אֶרְאֶה וּמֵהֶם אָבְדָה עֵצָה בְּיוֹם   אָבְדַן מְתֵי תִקְוָה וַיֵּאָנְשׁוּ,
הַסְתֵּר מְזִמָּתְךָ וְהֶרֶף, פֶּן־תְּגַל   סוֹד, רַעְיוֹנֵי לִבְּךָ רָחָשׁוּ!
בָּאתָ בְתִמְהוֹן לֵב אֱלֵי־בֵית הַמְּרִי,   כִּי־שִׁחֲתוּ דַרְכָּם וְלֹא־נֶעֱנָשׁוּ?
אוֹ לִבְּךָ נִבְהַל לְמַסַּת שַׁחֲרֵי   הָאֵל, אֲשֶׁר עַל־שֵׁם כְּבוֹדוֹ חָשׁוּ?
יֵדַע לְבָבְךָ: לַזְּמָן מִנְהָג, אֲבָל   סוֹדוֹת בְּיַד־יָמִים וְלֹא־פֹרָשׁוּ!

גַּלְגַּל יְצִירִים עַל־מְחוּגָה יַהֲלֹךְ,   אֵלֶּה מְסִבּוֹתָיו וְלֹא־נֶעְקָשׁוּ,
יִתְהַלְּכוּ עַל־קַו מְסִבּוֹתָיו וְלֹא   יִתְיַלְּדוּ מִקְרִים וְיִתְחַדָּשׁוּ,
עוֹלָם כְּמִנְהָגוֹ, וְטוּב צָפוּן אֱלֵי   חוֹזֶה — וְאִם הַמֹּפְתִים בֹּשָׁשׁוּ,
זֹאת נַחֲלַת עַבְדֵי אֱלֹהֵינוּ, וְעַל־   הַפֹּשְׁעִים בַּדֵּי שְׁאֹל יִרְעָשׁוּ.»
כֹּה דִּבְּרוּ עָלַי, וְכִמְעַט נָטְתָה   רַגְלִי, וְתִקְוָה רַעְיוֹנַי גָּשׁוּ.
אִלֵּם לְמוֹכִיחִים, וְתוֹכָחוֹת בְּפִי   דוֹמָם יְצַעֲקוּ וְיִתְגָּעֲשׁוּ —
וּבְכֵן לְקֵץ יָמִים מְלִיצַי מָשְׁכוּ   אִתִּי וּמִמֵּי הַמְּבוּכָה מָשׁוּ!
לִמְשַׁחֲרֵי מוּסָר אֱמֹר, צִיר נֶאֱמָן: כֶּן־הוּא כְּדִבְרֵיכֶם וְלֹא הִכְחָשׁוּ!
הוּכַן בְּעֵדֶן גַּן מְקוֹם שָׁם יַחֲנוּ   נַפְשׁוֹת טְהוֹרֵי לֵב וְיִנָּפֵשׁוּ,
זִיו הַשְּׁכִינָה הַנְּשָׁמוֹת יַעֲטוּ   כִּמְעִיל לְיוֹם מָוֶת וְיִתְלַבָּשׁוּ.
קוֹלִי אֲלֵיכֶם, כְּאֵבִים, יִתְחַפְּשׂוּ   בְּאֵפֶר מְבוּכָתָם וְיִתְפַּלָּשׁוּ,
בָּנוֹת תְּקוֹנֵנָּה אֱלֵי מֵתִים, אֲשֶׁר   לִפְנֵי אֱלֹהִים לַעֲבֹד נִקְדָּשׁוּ,
עָזְבוּ יְרֻשּׁוֹת בַּעֲמַל אָדָם, וְעַל־   נַחַל עֲדָנִים נַחֲלָה יִירָשׁוּ.
הַיֹּדְעִים מָה אַחֲרֵי הַמָּוְתָה,   עַל־פִּי תְכוּנוֹת חֲלָפִים הִרְגָּשׁוּ,
אִמְרוּ שָׁלוֹם מֵתִים לְיֹרֵד בִּבְכִי,   אִמְרוּ, אֲשֶׁר סוֹד הָאֱמֶת דָּרָשׁוּ!

*

שִׁיר אַהֲבָה

(שָׁלוּחַ לְאֶחָד מִידִידָיו)

עֲלָמוֹת הֵן וְעֵינֵיהֶם צְבוּעִים,   וְאִם יוֹנִים אֲשֶׁר מִבֵּין סְלָעִים?
וְאִם יוֹנִים אֲשֶׁר כָּעָב יְעוּפוּן,   וְכַנְפֵיהֶם דְּמוּת רִקְמַת צְבָעִים?
יְנִיעוּן רֹאשׁ וְיַטּוּ צַוְּארֵיהֶן,   וְצַו לָצָו יְשׁוּטוּן בֵּין רְקִיעִים,
יְשׁוּטוּן בֵּין רְקִיעִים עַל־עֲרֻגוֹת,   בְּהָצִיץ מֵחֲרַכֵּיהֶן זְרָעִים,
בְּהִתְלַבֵּשׁ אֲדָמָה צִיץ יְרַקְרַק,   בְּהִתְנוֹצֵץ סְמָדַר בַּנְּטָעִים;
לְעֵת כָּזֹאת, בְּקוּם רוּחַ נְדִיבָה   וְהַגֶּשֶׁם וְהַשֶּׁלֶג מְנוּעִים,
בְּהִתְהַלֵּךְ עֲנָנֵינוּ לְאִטָּם,   כְּאַיָּלִים אֲשֶׁר מֵרוּץ יְגֵעִים,
נְשִׁיקוֹת שָׁלְחוּ־לָנוּ חֲשׁוּקוֹת   בְּיַד צִיר נֶאֱמָן יָקָר וְנָעִים —
נְהַג וָלֵךְ, צְבִי־חֵן, יַעֲלַת־חֵן   לְאֹהָלִים בְּתוֹךְ גַּנּוֹת תְּקוּעִים,
קְצִיעוֹת כָּל־בְּגָדֵינוּ, וּבַנֵּרְדְּ   וּבְכַרְכֹּם תְּלָמֵינוּ זְרוּעִים,
וְעַנְפֵי הַהֲדַס לָנוּ שְׂבָכָה,   וְקַלְעֵי הַוֶּרֶד לָנוּ קְלָעִים;

יְדִידִי, מַה־לְּךָ לְדָבִיר וְאַרְמוֹן, לְבֵית מִדּוֹת וְחַלּוֹנוֹת קְרֻעִים,
מְקוֹם תּוֹרָה, מְקוֹם בַּעֲלֵי אֲסֻפּוֹת וּמִדְרָשִׁים לְכָל־חָכְמָה קְבוּעִים,
עֲשׁוּקִים הֵם בְּעָמְקָהּ שֶׁל־הֲלָכָה, וְלִזְמַנִּים בְּהַגָּדוֹת שְׁקוּעִים?
וּמַה־בֶּצַע לְשׁוּלַמִּית בְּעָמִית, אֲשֶׁר חָשַׁק בְּדִבְרֵי שַׁעֲשׁוּעִים,
מְלֵא יָמִים, וְאֵין לִבּוֹ וְעֵינוֹ לְעֵינַיִם אֲשֶׁר בַּפּוּךְ קְרֻעִים,
וְלֹא־יַבִּיט בְּקִשֻּׁרֵי עֲדִינָה, וְלֹא־יִרְאֶה צְעָדוֹת עַל־זְרֹעִים,
וְלֹא־תָפַשׂ בְּיָדוֹ בַּעֲנָקוֹת, וְלֹא־שָׁלַח יְמִינוֹ בַּקְּמִיעִים?
כְּרוּב מִמְשַׁח, גְּזַלְתַּנִי עֲגִילַי בְּפֶה חָלָק וְעֵינַיִם צְנוּעִים,
וְלֹא־אַזְכִּיר יְגוֹן חֶבְלֵי אֲהָבַי, וּמָחַלְתִּי לְךָ אוֹתָן נְגָעִים,
וּמָחַלְתִּי — וְיֵשׁ מֹחֵל לְאָנְסוֹ, בְּלֵב נִכְוֶה וְעֵינַיִם דְּמוּעִים.
אֲהָהּ חֹשֶׁק, אֲשֶׁר יִמְחֹל יְדִידוּת וְיִשְׁכַּח אַהֲבַת נֹעַר לְרֵעִים!
בְּמִסְפַּר מַחֲשׁוּקִים נֶחֱמוּנִי — כְּנֶגוּעַ יְנֻחַם מְנֻגּוּעִים,
וְזָכְרוּ הַבְּרִית מִתּוֹךְ דְּאָגָה, וּמִתּוֹךְ הַבְּכִי מוֹפְתִים יְדֻעִים.
מְתוּקָה־לִי יְדִידוּת מִתְּחִלָּה, עֲדֵי נוֹדַע לְמִי הָיוּ פְּצָעִים,
וּמָצָאתִי בְחֹשְׁקִים אֵשׁ תְּשׁוּקָה, וְרָאִיתִי אֲשֶׁר לִרְאוֹת שְׂבֵעִים —
אֲבָל חַכְמֵי אֲהָבִים אֹמְרִים, כִּי אֲסִיר חֵשֶׁק יְכַסֶּה עַל־פְּשָׁעִים,
וְיַשְׁקִיט בֵּין אֲהוּבִים רִיב וּמָדוֹן, וְיַמְתִּיק סוֹד וְיַפְגִּיעַ לְפֹשְׁעִים.
אֲנִי הָאִישׁ שֶׁבְּחוּנִי אֲהוּבַי, וְלֹא־נַעֲשָׂה לְבַב חֹשְׁקֵי קְרָעִים. —
צְבִי־הַחֵן, תְּהִלָּתְךָ אֲנַגֵּן — וְיַמְתִּיק קוֹל חֲלִילֵנוּ וְיַנְעִים,
עֲשׁוּיִם לָךְ, גְּבִיר, חֹשֶׁן וְאֵפוֹד, וְכָל־פֶּתִי יְהַבִינוּ רְקוּעִים;
אֲנִי מִן־הַיְדִידִים לֹא־יְדַעְתֶּם, וְכַמָּה לַעֲבָדָתְךָ רְצוּעִים!
לְכִנּוֹרִי יְשִׁירוּן שִׁיר עֲלָמוֹת: עֲלָמוֹת הֵן וְעֵינֵיהֶם צְבוּעִים!

*

מֵיטַב הַשִּׁיר כְּזָבוֹ

שְׁאָלוּנִי: חֲכַם־לֵבָב, וּמִי זֶה אֲשֶׁר בֵּין־טוֹב וּבֵין־רַע לֹא יְבַקֵּר,
וְיָשִׁיר אֶל־מְתֵי הַדּוֹר בְּכָבוֹד — וְלִבּוֹ הָאֱמֶת אִזֵּן וְחִקֵּר?
הֲשִׁיבוֹתִים: מְיֻדָּעַי, אֲנִי הוּא, אֲנִי הוּא הַמְשׁוֹרֵר הַמְשַׁקֵּר!

*

הַמַּצֵּבָה

בְּעָבְרִי עַל־מְקוֹם קִבְרוֹת שְׁכֵנָי, וְהִנֵּה מַצְּבוֹת רַבִּים לְפָנָי,
וְשָׁם קֶבֶר מְצֻיָּן דִּין וְעֹנֶשׁ, וּמַצֵּבָה אֲשֶׁר שָׂנֵא אֲדֹנָי,
וְשָׁם קֶבֶר וְהוּא קֹדֶשׁ מְקֻדָּשׁ, וְלָזֶה קֹרְאִים קָדוֹשׁ בְּאָזְנָי,
וְעָלָיו רָאֲתָה עֵינִי כְּמַרְאֵה · עֲנַן כָּבוֹד אֲשֶׁר נִרְאָה בְסִינָי!

רַבִּי שֵׁם טוֹב בֶּן־יוֹסֵף פַלְקֵירָה

(חי לפי ההשערה בספרד, לערך ה"א — ה"א ב')

לְשִׂמְחָה מַה־זֹּה עֹשָׂה

הֲיִשְׂמַח הַיְּהוּדִי הָאֻמְלָל? וְחֶלְקוֹ בֵּין בְּנֵי אָדָם מְקֻלָּל!
וְאִם הַיּוֹם יְהִי עָשְׁרוֹ כְחוֹל יָם — לְמָחָר יַהֲלֹךְ עָרוֹם וְשׁוֹלָל.
וּמַה־יִּצְטַדֵּק יְלוּד יַעֲקֹב וְיִזְכֶּה, בְּעוֹד אֹיְבוֹ יְדִינֵהוּ וּפִלָּל?
וְאֵיךְ יָרִים לְרֹאשׁוֹ יִשְׂרָאֵל, וְהִנֵּה הוּא בְּדַם מַכּוֹת מְגוֹלָל?
אֱלֹהִים, עַמְּךָ הוֹשַׁע, אֲשֶׁר אָז תְּקַדֵּשׁ אֶת־שִׁמְךָ הַמְחֻלָּל!

*

חֲזַק־לֵב

אִם אֵיד כְּמוֹ־סֶלַע — כְּמוֹ פַטִּישׁ אֲנִי,
וַאְנִי כְמַיִם — אִם־תְּלָאָה רֶשֶׁף;
לִבִּי בְּבוֹאָהּ יֶחֱזַק, כִּי הוּא כְמוֹ־
סַהַר, מְאוֹרוֹ יֶחֱזַק בַּנָּשֶׁף.

רַבִּי נַחוּם

(חי לפי ההשערה בנגב ספרד או בפאס; לפני שנת ה״א ס׳)

מְאוּרוֹת

א

הַסְּתָיו אָרַח — אָרַח מַעֲצָבִי,
עֵץ פְּרִי פָּרַח — פָּרַח גִּיל לְבָבִי.

נִתְּנוּ רֵיחַ יַחְדָּו הַנְּרָדִים,
צָץ וְצָמַח פַּרְדֵּס הַמְּגָדִים,
שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ בָּהֶם לֵב יְדִידִים —
שׁוּב, צְבִי מֻדָּח, בָּרַח מִכְּלוּבִי,
בֹּא, שְׁתֵה רֶקַח יֵינִי עִם־חֲלָבִי!

חָלְפוּ תוּגוֹת יוֹם חָלְפוּ עֲרֵגוֹת,
בַּהֲדַס סוּגוֹת, בִּרְקָמוֹת אֲרֻגוֹת,
מִבְּלִי פוּגוֹת נָסוּ הַדְּאָגוֹת;
מְגֻדָּלוֹת מֶרְקַחַת נֹטְפוֹת מוֹר סְבִיבִי,
הָאֱגוֹז — סָרַח דָּלְיוֹ עַל־מְסִבִּי.

וַעֲצֵי חֶמְדָּה נָטוּ בֵּין צְלָלִים,
מִשְּׂמֹאל קִדָּה, מִיָּמִין אֲהָלִים,
כּוֹס כְּעֵין פִּטְדָה וּכְמַעֲשֵׂה גְלִילִים,
יַיִן כְּעֵין אֶקְדַּח מָסוּךְ מֵרְבִיבִי —
רִישׁ וְאוֹן אֶשְׁכַּח הַטָּמוּן בְּחֻבִּי.

מַה־לְּדוֹד, הָיָה רֹעֶה בֵּין עֳפָרִים,
לַעֲזֹב קִרְיָה, לִשְׁכֹּן בֵּין יְעָרִים?
בֹּא לְחֵיק רַעְיָה, תַּעֲטֹף לָךְ בְּשִׁירִים,
הַעֲלֵה, הוֹד צַח, לִי נֵר מַעֲרָבִי,
בָּךְ, כְּרוּב מִמְשַׁח, יַגַּהּ אוֹר שְׁבִיבִי!

2

„נָאוָה, בְּעֹז הִתְאַזְּרִי, כִּי־עוֹד מְעַט תֵּעָזֵרִי,
אִם מַכְאֹב לֵב תְּצָרִי, גִּלְעָד עֲלִי וּקְחִי צֳרִי!

נַחֲלָה וּמֵי יָגוֹן, אֲשֶׁר גָּבְרוּ וְכַנֵּד נִצָּבוּ,
רוּחַ אֱלֹהִים יַעֲבֹר אֶל־עָם בְּתוֹכָם יִשְׁכָּבוּ,
אַל־תֶּאְטַר פִּיהָ בְּאֵר, רֶגַע וְחָרֵב יֶחֱרָבוּ;
מַה־לָּךְ בְּדוּדֵךְ תִּתְפַּצְּרִי, כִּי עִם־אֲרִי תִתְגּוֹרְרִי?
מִתּוֹךְ גְּוִיַּת הָאֲרִי דִּבְשֵׁךְ רְדִי, מוֹרֵךְ אֲרִי!

„חֹסֶן אָבִיר, הַמַּחֲרִיב יַם־סוּף וְשָׂם בַּיָּם שְׁבִיל,
לֵב הַצְּבִיָּה הֶאֱדִיב בֵּין עֹבְדֵי צֶלֶם אֱלִיל;
לֹא יֶעֱצַב עֵת יַעֲצִיב אֹתִי, וְלֹא יָחֳלֶה לְחִיל
לִבִּי; יְדִיד בָּא בָחֳרִי, אֵיךְ רְדָפַנִי בָּחֳרִי?
כִּי כַּאֲשֶׁר יוּבַל מְרִיא אוּבַל לְטֶבַח עַל־מְרִי!

וַאֲנִי בְּךָ אֶבְטַח, וְלֹא עַל־בִּלְתֶּךָ עוֹד אֶבְטְחָה,
הָאֵל אֲשֶׁר אֶרֶץ מְלֹא כָבוֹד, וְיָדְךָ טִפְּחָה
נִבְלֵי שְׁחָקִים — תַּעֲלוּ־ זֶה אִם, בְּדָתְךָ תִשְׂמְחָה!
שִׁלְחָה צֳרִי וְיִפֵה פְּרִי־ תֹאַר — בְּגִלְעָד הַצֳּרִי,
לַעְזֹר בְּעֵת צָר צוֹרְרִי, לִהְיוֹת לְמִגְדָּל, עֶזְרִי!"

„מֵצִיץ בְּעַד חָרְכֵךְ אֲנִי, וּבְצַעֲקָתֵךְ אֶעֱנֶה,
קוּמִי, צְאִי מִבֵּית עֳנִי, צִיּוֹן עֲלִי אֶל־מִשְׁכְּנִי
עָפָר, בְּהִתְחַנְנוֹ חֲנִי — אָז נֶעֱנָה כָּל־נַעֲנֶה;
הַשְׁכֵּבָה תַּחַת בְּרִי־ חַ הַגְּדֵד, הִתְעוֹרְרִי,
לַעֲלוֹת לְהַר־אֵל מַהֲרִי, וּלְטוּב אֲדֹנָי נָהֲרִי!"

*

גְּאֻלָּה

גֵּרְדְּ וְכַרְכֹּם צָץ בְּגַנִּי,   קִמְּשׁוֹן יִמַּל וְקָמַל,
וַעֲלֵי יִבְלֵי נְחָלִים   הַהֲדַס הֵנֵץ וְגָמָל.

חָלְפוּ סוּת אַלְמְנוּתָם   כָּל־עֲצֵי־עֵדֶן וְצָצוּ,
מֵהֲדַר זִיו מַחְלְצוֹתָם   עָלְזוּ דוֹדִים וְעָלְצוּ,
תֹּר וְסִיס עַל־מִשְׁמְרוֹתָם   פָּעֲרוּ פִיהֶם וּפָצוּ;
שָׁם יְתַנּוּ עֹז לְקִנִּי,   זֶה בְּמִצְהַל, זֶה בְּצִלְצָל,
עַל־עֲרָבִים בֵּין צְלָלִים   צִפְצְפוּ שִׁירִים וּמַהְלָל.

וַעֲרוּגַת הַוְּרָדִים   תַּעֲטֶה הוֹד סוּת מְאָדָּם,
עַל־סְעִיף רִמּוֹן רְדִידִים   שֵׁשׁ וּבַד לָבָן אֲדַמְדָּם,
בּוֹ יְגִילוּן אָז יְדִידִים   יַעֲלְזוּ־בוֹ עֵר וְנִרְדָּם;
בַּעֲלוֹת רוּחַ צְפוֹנִי   הַבְּשָׂמִים יִזְּלוּ־טָל,
טַל לְהַרְגִּיעַ עֲמֵלִים,   טַל יְשַׁכַּח רִישׁ וְעָמָל.

מִפְּאַת מִזְרָח לְעֵינַי   בָּא מְאוֹר שִׁמְשִׁי וְזָרַח,
מֵעֲצֵי־עֵדֶן בְּגַנִּי   צָץ שְׁתִיל רַעֲנָן כְּאֶזְרָח,
אֶשְׁמְעָה קֹרֵא בְּאָזְנָי: צִיץ לְיִשַׁי צָץ וּפָרַח!
אֹהֲבִי רָאָה בְעָנְיִי —   עַל־מְעוֹנֵנוּ חָס וְחָמַל,
בָּא דְרוֹר וּזְמַן גְּאוּלִים   אֶל־אֲסִיר תִּקְוָה — וְנִגְאָלוּ!

רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן־מְנַחֵם

(באשכנז או בצרפת, לפני שנת ה״א ס׳)

סְלִיחָה

אֶבֶן הָרֹאשָׁה   לְעִיִּים וְלַחֲרִישָׁה,
וְנַחֲלֵי מוֹרָשָׁה   מְנוֹד רֹאשׁ בַּלְאֻמִּים.
בְּקִרְבִּי לֵב נִכְאָב,   נִדְוֶה וְנִדְאָב,
נִשְׁאַרְנוּ כְּאֵין אָב,   וְהָיִינוּ כִּיתוֹמִים.
רַכָּה וַעֲנֻגָּה,   בְּשׁוֹשַׁנִּים סוּגָה,
עַתָּה הִיא נוּגָה,   מְסוּרָה בְּיַד־קָמִים;
הָיְתָה כְּאַלְמָנָה   קִרְיָה נֶאֱמָנָה,
וְזֶרַע מִי מָנָה   נִמְכְּרוּ בְּלֹא דָמִים;
מְעֻנָּגָה וְרַכָּה   צָלְחָה לִמְלוּכָה,
מַעֲנִיתָהּ אָרְכָה   זֶה כַּמָּה יָמִים!
בֵּית יַעֲקֹב לְבִזָּה,   לְלַעַג וּלְלִיזָה,
וְהָעִיר הָעַלִּיזָה   לְמַטָּעֵי כְרָמִים;
רְוּיָה תַרְעֵלָה   בְּיַד בְּנֵי־עַוְלָה,
הָרְצוּיָה כְעֹלָה   וְכִקְטֹרֶת סַמִּים;
מָאֲסָה לְזָנוֹחַ   תּוֹרַת אֲבִי זָנוֹחַ,
וְלֹא־מָצְאָה מָנוֹחַ   לֵילוֹת וְיָמִים!
נוֹרָא, אֵל עֶלְיוֹן,   מִמְּךָ יְהִי צִבְיוֹן,
לְהָשִׁיב לְרִיב צִיּוֹן   שְׁנַת שִׁלּוּמִים;
חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם,   מְעֹנָה אֱלֹהֵי קֶדֶם,
וְלַבֵּן כַּצֶּמֶר אֹדֶם   וְכַשֶּׁלֶג כְּתָמִים;
חַזְּקֵנוּ בְּיִרְאָתֶךָ   וּבְקִיּוּם תּוֹרָתֶךָ,
וּפָקְדֵנוּ בִישׁוּעָתֶךָ   אֵל מָלֵא רַחֲמִים!

רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן־שְׁמוּאֵל

(מקום מגורו לא נודע; חי לערך ד״א תתק״ס — ה״א ס׳)

סְלִיחָה

אֶל־מִי מִגֹּאֲלֵי דָם אֶצְעַק — וְיָדַי שָׁפְכוּ דָמִי?!
בָּחַנְתִּי לְבוּז מְשַׂנְאִים — וְאֵין שֹׂנֵא אֹתִי כִּלְבָבִי,
רַבִּים פִּצְעֵי אוֹיְבִים וּמַכּוֹתָם — וְאֵין מַכֶּה וּפֹצֵעַ כְּנַפְשִׁי,
הֱדִיחוּנִי מַשְׁחִיתִים לְחַבֵּל — וְאֵין מַסִּית וּמַדִּיחַ כְּעֵינָי,
מִנַּחַל אֶל־נַחַל הִתְהַלַּכְתִּי — וְלֹא שְׂרָפַתְנִי אֵשׁ כְּחֹם תַּאֲוָתִי,
בְּפַחִים נִלְכַּדְתִּי וּבִמְצֹדוֹת — וְלֹא לְכָדַנִי מוֹקֵשׁ כִּלְשׁוֹנִי,
נְשָׁכוּנִי נָחָשׁ וְעַקְרָב — וְאֵין נשֵׁךְ בְּשָׂרִי כְּשִׁנָּי,
שָׂרִים עַל־קַל רְדָפוּנִי — וְאֵין רֹדֵף אֹתִי כְּרַגְלַי,
מַכְאֹבַי עָצְמוּ וְאָמְצוּ מִמֶּנִּי — וְאֵין מַכְאוֹב כְּמִרְיִי,
וַיִּרְבּוּ מַדְוֵי לְבָבִי — וַעֲוֹנִי יָתֵר מִכֻּלָּם.
אֶל־מִי אֶצְעַק וְעַל־מִי? וּמַחֲרִיבַי מִמֶּנִּי יֵצֵאוּ!
לֹא־מָצָאתִי לִי טוֹב כִּי אִם־לָבוֹא בְּסֵתֶר רַחֲמֶיךָ;
רַחֲמֶיךָ הַפְלֵה עַל־לֵב נִדְהָמִים,
אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא רַחֲמִים!

רַבִּי דָוִיד הַכֹּהֵן

(מקום מגורו לא נודע; חי לערך ד״א תתק״ס — ה״א ס׳)

רְשׁוּת לְבָרְכוּ

הִשְׁתַּחֲוִי וּבֶרְכִי   לִפְנֵי צוּר מְעוֹנִי,
וּתְהַלְּלִי וּבָרְכִי   נַפְשִׁי אֶת־אֲדֹנָי!

דַּלּוּ מְאֹד שְׂפָתַי   מִדֵּי מַהֲלָלָיו,
לֹא־רַב סְפָר שְׁנוֹתַי   מִמִּסְפַּר חֲיָלָיו,

אֵין־דַּי בְּרֹב יְמוֹתַי סַפֵּר הוֹד פְּעָלָיו;
אָמְנָם בְּרֹן וּבִבְכִי, מִמְּסַךְ רַעֲיוֹנָי,
צוּר שַׁחֲרִי, וְתֵלְכִי לִדְרֹשׁ אֶת־אֲדֹנָי!

וּבְעֵת תְּהוֹם אֳרָחָיו יֵרֵד רַעֲיוֹנִי,
וּבְחוּג שְׁמֵי שְׁבָחָיו יִתְהַלֵּךְ לְשׁוֹנִי,
מִלַּהֲטֵי שְׁלָחָיו סַנְוֵרִים בְּעֵינִי,
מִתְהַפְּכִים בְּהָפְכִּי אֶל־אַחֲרֵי תְבוּנָי,
בַּל־אֶמְצְאָה — בְּעָרְכִּי — דֵּעָה אֶת־אֲדֹנָי.

יַעֲמֹד וְרֹדְפִים לֹא יַשִּׂיגוּ כְבוֹדוֹ,
כִּי יַחְשִׁיךְ בְּהִלּוֹ מֵהַבִּיט בְּהוֹדוֹ,
כָּל־הוֹד וְכָל־יְקָר לוֹ, יִתְבָּרֵךְ בְּיָדוֹ;
מִי הוּא אֲנִי וּמִי, כִּי אַרְבֶּה־לּוֹ רְנָנַי?
אֶחְשַׁךְ, הֲכִי בְחָשְׁכִּי אוֹדֶה אֶת־אֲדֹנָי.

דּוּמָם אֲנִי מְחַוֶּה כִּי לוֹ הַגְּדֻלָּה,
כִּי אַחֲרִישׁ מְקַוֶּה — וָאֶהְיֶה לְמִלָּה,
אוֹחִיל עֲדֵי יְצַוֶּה עָלַי צוּר גְּאֻלָּה;
אֶתְפָּאֲרָה בְּמָשְׁכִּי עַל חֻקֵּי אֱמוּנַי
עִם־עֹל שִׁבִי, בְּתָמְכִי בְּאַהֲבַת אֲדֹנָי.

כָּל־מַחֲנוֹת כְּרוּבָיו בָּרְכוּ אֵל, וְלִשְׁמוֹ
הוֹדוּ בְּסוֹד אֲהוּבָיו, כָּל־עֶצֶם לְעַצְמוֹ,
נוֹרָא בְּכָל־סְבִיבָיו אִישׁ לוֹ מִמְּקוֹמוֹ
הִשְׁתַּחֲווּ, בְּשָׁפְכִּי שִׂיחִי תַחֲנוּנָי,
וּמְשָׁרְתָיו, בְּבָרְכִי נַפְשִׁי אֶת־אֲדֹנָי,

[בָּרְכוּ אֶת־אֲדֹנָי הַמְבֹרָךְ.

רַבִּי מֵאִיר בֶּן־בָּרוּךְ

(מרוטנבורג, גולד לערך ד"א תתק"עה, ונתפס ומת במגדל אנזישהיים ה"א נ"ג)

קִינָה

עַל־שְׂרֵפַת סִפְרֵי הַתּוֹרָה בִּשְׁנַת ה"א י"ד

שַׁאֲלִי, שְׂרוּפָה בָאֵשׁ, לִשְׁלוֹם אֲבֵלָיִךְ, הַמִּתְאַוִּים שְׁכֹן בַּחֲצַר זְבוּלָיִךְ,
הַשֹּׁאֲפִים עַל־עֲפַר־אֶרֶץ וְהַכּוֹאֲבִים, הַמִּשְׁתּוֹמְמִים עֲלֵי מוֹקַד גְּוִילָיִךְ,
הֹלְכִים חֲשֵׁכִים וְאֵין נֹגַהּ, וְקֹוִים לָאוֹר יוֹמָם, עֲלֵיהֶם אֲשֶׁר יִזְרַח וְעָלָיִךְ;
וּשְׁלוֹם אֱנוֹשׁ נֶאֱנָח, בֹּכֶה בְּלֵב נִשְׁבָּר, תָּמִיד מְקוֹנֵן עֲלֵי צִירֵי חֲבָלָיִךְ,
וַיִּתְאוֹנֵן כְּתַנִּים וּבְנוֹת יַעֲנָה, וַיִּקְרָא מִסְפֵּד מַר בִּגְלָלָיִךְ!
אֵיכָה נְתוּנָה בְאֵשׁ אֹכְלָה תְּאֻכַּל בְּאֵשׁ בָּשָׂר, וְלֹא נִכְווּ זֵדִים בְּגַחֲלָיִךְ?
עַד־אָן, עֲדִינָה, תְּהִי שֹׁכְנָה בְּרֹב הַשְׁקֵט, וּפְנֵי פְרָחַי הֲלֹא כָסּוּ חֲרֻלָּיִךְ?
תֵּשְׁבִי בְּרֹב גַּאֲוָה לִשְׁפֹּט בְּנֵי אֵל בְּכָל־ הַמִּשְׁפָּטִים וְתָבִיא בִּפְלִילָיִךְ,
עוֹד תִּגְזְרִי לִשְׂרֹף דָּת־אֵשׁ וְחֻקִּים — וְלָ־ כֵן אַשְׁרֵי שֶׁיְּשַׁלֶּם־לָךְ גְּמוּלָיִךְ! —
צוּרִי בְּלַפִּיד וְאֵשׁ הַלְבַעֲבוּר זֶה נְתָ־ נֵךְ, כִּי בְאַחֲרִית תְּלַהֵט אֵשׁ בְּשׁוּלָיִךְ?
סִינַי, הַעַל־כֵּן בְּךָ בָחַר אֱלֹהִים וּמָ־ אַס בִּגְדֹלִים וְזָרַח בִּגְבוּלָיִךְ,
לִהְיוֹת לְמוֹפֵת לְדָת כִּי־תִתְמַעֵט וְתֵ־ רֵד מִכְּבוֹדָהּ? וְהֵן אֶמְשֹׁל מְשָׁלָיִךְ:
מָשָׁל לְמֶלֶךְ אֲשֶׁר בָּכָה לְמִשְׁתֵּה בְנוֹ, צָפָה אֲשֶׁר יִגְוַע, כֵּן אַתְּ בְּמִלָּיִךְ!
תַּחַת מְעִיל תִּתְכַּס, סִינַי, לְבוּשֵׁךְ בְּשַׂק, תַּעְטֶה לְבוּשׁ אַלְמְנוּת, תַּחְלִיף שְׂמָלָיִךְ.
אוֹרִיד דְּמָעוֹת עֲדֵי יִהְיוּ כְנַחַל וְיַ־ גִּיעוּ לְקִבְרוֹת שְׁנֵי שָׂרֵי אֲצִילָיִךְ,
מֹשֶׁה, וְאַהֲרֹן בְּהֹר הָהָר, וְאֶשְׁאַל הֲיֵשׁ תּוֹרָה חֲדָשָׁה בְּכֵן שָׂרְפוּ גְלִילָיִךְ?
חֹדֶשׁ שְׁלִישִׁי וְהַקֶּשֶׁר הָרְבִיעִי לְהַשְׁ־ חִית חֶמְדָּתֵךְ וְכָל־יְפִי כְלִילָיִךְ;
גָּדַע לְלֻחוֹת וְעוֹד שָׁנָה בְאִוַּלְתּוֹ לִשְׂרֹף בְּאֵשׁ דָּת — הֲזֶה תַשְׁלוּם כְּפֵלָיִךְ?
אֶתְמַהּ לְנַפְשִׁי וְאֵיךְ יֶעֱרַב לְחִכִּי אֲכֹל, אַחֲרֵי רְאוֹתִי אֲשֶׁר אָסְפוּ שְׁלָלַיִךְ
אֶל־תּוֹךְ רְחֹבָהּ כְּנִדַּחַת, וְשָׂרְפוּ שְׁלַל עֶלְיוֹן אֲשֶׁר תִּמְאֲסִי לָבוֹא קְהָלָיִךְ!
לֹא־אֵדְעָה לִמְצֹא דֶרֶךְ סְלוּלָה, הֲכִי הָיוּ אֲבֵלוֹת נְתִיב יֹשֶׁר מְסִלָּיִךְ.
יִמְתַּק בְּפִי מִדְּבַשׁ לִמְסֹךְ בְּמַשְׁקֶה דְמָ־ עוֹת, וּלְרַגְלַי הֱיוֹת כְּבוּל כְּבָלָיִךְ;
יֶעֱרַב לְעֵינַי שְׁאֹב מֵימֵי דְמָעַי עֲדֵי כָלוּ, לְכָל־מַחֲזִיק בִּכְנַף מְעִילָיִךְ,
אַךְ יֶחֱרְבוּ בְרִדְתָּם עַל־לְחָיַי, עֲבוּר כִּי נִכְמְרוּ רַחֲמַי לִנְדֹד בִּעָלָיִךְ.

לָקַחַת צְרוֹר כַּסְפּוֹ, הָלַךְ בְּדֶרֶךְ לְמֵ־ רָחוֹק, וְעִמּוֹ הֲלֹא נָסוּ צְלָלַיִךְ,
וַאֲנִי כְּשָׁכוּל וְגַלְמוּד נִשְׁאַרְתִּי לְבַד מֵהֶם, כְּתֹרֶן בְּרֹאשׁ הַר מִגְדָּלַיִךְ.
לֹא אֶשְׁמְעָה עוֹד לְקוֹל שָׁרִים וְשָׁרוֹת, עֲלֵי כִּי נִתְּקוּ מֵיתְרֵי תֻפֵּי חֲלִילַיִךְ,
אֶלְבַּשׁ וְאֶתְכַּס בְּשַׂק, כִּי לִי מְאֹד יָקְרוּ, עַצְמוֹ כְּחוֹל יִרְבְּיוּן נַפְשׁוֹת חֲלָלַיִךְ.
אֶתְמַהּ מְאֹד עַל־מְאוֹר הַיּוֹם אֲשֶׁר יִזְרַח אֶל־כֹּל, אֲבָל יֶחְשַׁךְ אֵלַי וְאֵלַיִךְ.
זַעֲקִי בְקוֹל מַר לְצוּר עַל־שִׁבְרוֹנֵךְ וְעַל־ חָלְיֵךְ, וְלוּ יִזְכֹּר אַהֲבַת כְּלוּלַיִךְ;
חִגְרִי לְבוּשׁ שַׂק עֲלֵי הַהַבְעָרָה אֲשֶׁר יָצְאָה לְחַלֵּק וְסָפְתָה אֶת־תְּלוּלַיִךְ!
כִּימֵי עֱנוּתֵךְ יְנַחֲמֵךְ צוּר, וְיָשִׁיב שְׁבוּת שִׁבְטֵי יְשֻׁרוּן וְיָרִים אֶת־שְׁפָלַיִךְ;
עוֹד תַּעְדִּי בַעֲדִי שָׁנִי, וְתֹף תִּקְחִי, תֵּלְכִי בְמָחוֹל וְצַהֲלִי בִמְחוֹלַיִךְ;
יָרוּם לְבָבִי בְּעֵת צוּרִי לְאוֹר לָךְ וְיַ־ גִּיהַּ לְחָשְׁכֵךְ וְיָאִירוּ אֲפֵלַיִךְ!

רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן־יִצְחָק

(נקרא על שם עיר מולדתו ברדשי, נולד לפני ד״א תת״קצ, חי בפירפיניאן, ומת לערך ה״א ס׳)

קִינוֹת

1

עַל־מוֹת רַבִּי מְשֻׁלָּם

(דון בונפוס רונגט)

נְדוּ לְנֶפֶשׁ נוֹדְדָה מִפַּחַת יוֹמָם, וְלַיְלָה — נִפְּלָה בַשַּׁחַת,
מִפַּח לְמָצוֹד תַּהֲלֹךְ, מִמַּהֲמֹר לַסָּר, וּמִפַּחַת לְפַח בֹּרַחַת,
מִמּוֹקְשִׁים תָּנוּס — וְיָמִים יִפְרְשׂוּ רֶשֶׁת, עֲדֵי בַמּוֹקְשִׁים בֹּטַחַת,
תִּדְפֹּק עֲלֵי־דֶלֶת וּמִי יִפְתַּח, וְיָד יָגוֹן בְּתוֹךְ קִרְבִּי תְּהִי מַבְרַחַת?
כַּפָּהּ וְחָפְנֶיהָ בְּעָמָל נִמְלְאוּ, תִּיגַע וְלֹא־תִמְצָא מְלֹא כַף נָחַת!
אֹמַר לְכַבּוֹת לַהֲבוֹת עָצְבִּי — וְאָז רוּחַ תְּלָאוֹת נָשְׁבָה לְפַחַת,
חִילִים בְּגִזְרֵי רַעֲיוֹנַי לָהֲטוּ, תּוּגָה בְמוֹרָשַׁי כְּאֵשׁ קֹדַחַת.
תֵּחַד כְּבֹדִי בַּהֲמוֹן שָׂרִים וְסוֹד שׁוֹעִים, וְעִם־הַמּוֹשְׁלִים נִכְחַת:
אֵיכָה לְמִשְׂרַתְכֶם מְמִתִים יִלְעֲגוּ, אֵיךְ יַד־קֶטֶב חֵיל שִׂיאֲכֶם נִצַּחַת!
פֶּלֶךְ וּמִבְצָר תִּלְכְּדוּ — אֵיךְ רוּחֲכֶם לְמְחַבְּלִים הוֹמָה וּמִשְׁתּוֹחַחַת!

הִתְמַהְמְהוּ, כִּי רֹפְאֵיכֶם יַחַנְטוּ קוֹמָה כְתָמָר, יוֹם בְּבוֹר צָנַחַת;
מַה־לַּבְאשׁ קִדָּה, וּמֹר לַצַּחֲנָה? שָׁוְא לַזְמוֹרָה כָּל־זְנֵי מִרְקַחַת!
הִתְמַרְמְרוּ, הִשְׁתָּרֲרוּ, שָׁלְטוּ בְיוֹם מָוֶת וּבִרְקוּ בְּקֶרֶב מִשְׁלַחַת!
אֵיךְ יַעֲלֶה גֶנֶף בְּחַלּוֹן, לַהֲקַת שְׁמָרִים, כְּחֹגֶרֶת וְכִמְפַתַּחַת?
אֵיךְ נִסְחֲפוּ מֵחִים בְּשַׁחֶפֶת, וְרַב יֶתֶר שְׂאֵת כַּשְׂאֵת וְכַסַּפַּחַת?
שַׁלִּיט הֶאָנֵשׁ בְּחִיל מִצְעָר, וְלֵב אַמִּיץ הֶיִקָּדַח מִשְׁבִיב קַדַּחַת?
אֵיךְ הַנְּפִלִים יִפְּלוּ בַנְּפָלִים, גּוּפַת עֲנָקִים אֵיךְ בְּעִי נִמְלָחַת?
אֵיךְ תֹּאמְרוּ „עָשׁ דִּכְאוּ!" מוּל עָשׁ וּבַת כִּימָה מְקוֹם רָקָב וְסָם מְנַחַת?
שֵׁשַׁי וְתַלְמַי שָׁם בְּתַלְמֵי מַעֲבֶה חֹמֶר, וְאֵין נַחַת לְאַלּוּף נָחַת;
לֹא מֵחֲמַת מָוֶת מְנוּחָה מָצְאוּ נֹחַ וּמָנוֹחַ וְלֹא מָנַחַת;
וּמְחוֹל בְּנֵי מָחוֹל לְחִיל הָפַךְ בְּחוּל שׁוֹאָה יְנִיקוֹת הַיְקוּם כִּסָּחַת.
דֶּלֶת עֲלוּקָה סֹבְבָה עַל־צִיר מְתֵי תֵּבֵל, וּמֵאֵין קְרָאִים נִפְתָּחַת,
יַלְדֵי אֲדָמָה יִזָּרְעוּ — אַךְ מָוְתָה מַגָּל, וּבוֹר מִזְרֶה, וְשַׁחַת רָחַת.
הוֹי אֵם מְשַׁכֶּלֶת עֳפָרִים מְפַחָה, יִבְכּוּ — וְלֵב מְעֻלָּלִים מַקְשָׁחַת!
אוֹיָה לְאֹמֶנֶת תְּבַקֵּעַ אֲשֶׁר תֵּינִיק, וְגוּרִים רִבְּתָה טֹבָחַת!
תֵּבֵל בְּתַבְלִיתֵךְ הֲבִינוֹתִי, וּמַה־ תִּגְאִי כְּשַׁלֶּטֶת וְכִנְצַּחַת?
מַה־תַּלְכִי בַלָּט וּמַה־תִּתְנַכְּרִי? עֵינַי מְשׁוּבָתֵךְ רְאוּת נִפְקָחַת!
אַיֵּה מְקוֹם מִפְלָט וְעִיר מִקְלָט, אֲשֶׁר תְּמַלְּטִי יוֹם תִּבְרְחִי, רֹצַחַת?
מִכָּל־עֲבָרִים גֹּאֲלֵי־דָם תִּמְצְאִי — כִּי אַתְּ בְּחַרְבֵּךְ כָּל־אֱנוֹשׁ אִבְחַת.
רוּחַ תְּלָאוֹת תַּעֲבִירִי עַל־כְּנַף רוּחוֹת, וְיֹשְׁבֵי אִי וְאִי מַפָּחַת,
תִּסְפִּי נְקִיִּם מִבְּלִי פֶשַׁע וְחֵטְא — מָתַי תְּהִי לַמְּעֻוָּה סֹלַחַת?
וַאֲנִי הֲלוּם הַלְמוּת עֲמֵלֵךְ שָׁבְרָה עֵינַי, וְלִבִּי מִתְּמוֹל נֹגַחַת,
וּתְחַשְּׁבֵנִי כַּאֲשֵׁרָה לַעֲקֹר בַּדַּי, וְאֶחְשְׁבֵךְ כְּעִיר נִדַּחַת;
נָקֵל בְּעֵינֵךְ שֹׁד וְחָמָס, עַד הֱיוֹת בִּכְבוֹד אֲדֹנֵךְ יַד־מְרִי שָׁלַחַת!
מָגֵן צְבִי נִגְעַל, וְשַׁחַת נִמְבְּלָה צִנָּה, בְּשֶׁמֶן הַיְקָר נִמְשַׁחַת!
אֵיכָה גְוִיַּת עִיר וְקַדִּישׁ מִדְּבִיר תָּגוּד וְאֶל־חָרוּל וְקוֹץ נִסְפָּחַת?
בָּלַל יְגוֹנוּ כָּל־שְׂפַת יֹדְעָיו בְּשִׁיר, וּבְכִי וְתַמְרוּרִים לְשָׂפָה אַחַת,
אַךְ בְּנֵהִי אֶקַּח שְׁכֶם אֶחָד עֲלֵי שִׁבְמָה, וְגֶפֶן מִסְפְּדֵי סֹרַחַת.
הַשַּׂר מְשֻׁלָּם! סַעֲדָתְךָ כָּל־עֲדֵי סָר, יוֹם אֲרוֹנְךָ יַד־זְבֻל לָקַחַת,
קִרְיָתְךָ תֵשַׁח בְּסוּר יִקְרָתְךָ, עִירְךָ בְּיוֹם נִצְחֲךָ נִסְפַּחַת!

רוּחִי — וְאִם אֶרְחַק — לְצִיּוֹן קִבְרֵךְ מִתְנַפְּלָה תָּמִיד וּמִשְׁתַּטַּחַת.
לִבְשִׁי שְׁמָמָה, שֶׂה פְזוּרָה, עֲלֵ־אֲרִי, הַרְחֵב כְּנֶשֶׁר, עַל־כְּפִיר, קָרְחַת!
רַב תַּאֲנִיָּה לָאֲנִיָּה, מִבְּלִי תֹרֶן וּמֵאֵין נֵס בְּיָם צֹלַחַת.
דַּלִּים בְּצֵל מִי יֶחֱסוּ, כִּי־יַבְשָׁה גֶפֶן בְּעָרֵי מִסְכְּנוֹת פֹּרַחַת?
נָדוּ לְשׁוּעַ, בַּנְּדָבוֹת שׁוֹמֵטָה עֵינוּ, וְעַל־צוּק שִׁבְרְכֶם מַשְׁגַּחַת,
שָׁבַת צְרוֹר־כֶּסֶף וּמַדְהֵבָה, אֲשֶׁר מִלֵּא כְלֵיכֶם מָן, וּבַר אַמְתַּחַת!
שׁוֹר הֶאֱבִיל וּלְבַב שְׂרִידָיו תַּאֲבִיל, נַפְשׁוֹ אֲבָל רֹן בַּזְּבֻל פֹּצַחַת;
תֵּבֵל כְּשַׁחַק מֹאזְנַיִם חֲשֻׁבָה, וַתֶּחְשַׁךְ שַׁחַק וְגֵו זֹנַחַת,
וַתְּאֻרָה שָׁם מִפְּרִי יָדָהּ בְּסוֹד חַיּוֹת, וּבֵין כַּנְפֵי כְרוּב אֹרַחַת,
לָהּ מַהְלְכִים בֵּין בָּמֳתֵי תַרְשִׁישׁ, וְעַל־ גַּפֵּי עֲרָבוֹת אָהֳלָהּ מִתְחַת!

2

בְּמוֹת הַנָּשִׂיא רַבִּי קְלוֹנִימוֹס בֶּן־רַבִּי מֵאִיר

אֲנִי גֶבֶר לְכָל־שֶׁבֶר, וְשֶׁבֶר לְכָל־חֹלֵם חֲלוֹם מֹרֶךְ וְרִפְיוֹן,
אֲנִי מוֹדַע לְכָל־פֶּגַע וְנֶגַע, אֲנִי מַרְאֶה לְכָל־מַרְאָה וְדִמְיוֹן,
אֲנִי אָח אֱל־נְהִי וָאָח, וְהָאָח מְבֹעֶרֶת בְּלֵב כָּל־דַּל וְאֶבְיוֹן,
אֲנִי — עֵינַי וְכִלְיוֹתַי וּמָתְנַי יְסֻפּוּן חִישׁ וְיִדּוֹן כְּחֶזְיוֹן,
אֲנִי כָאֵב לְכָל־נִכְאָב וְכָאֵם, לְאֵם דֶּרֶךְ מְקוֹם חֹרֶב וְצִיּוֹן,
אֲנִי — מַחְלָה וְנֹעָה שֵׁם בְּנֹתַי, וְשֵׁם בָּנַי, אֱמֶת, מַחְלוֹן וְכִלְיוֹן!

רַבִּי יְדַעְיָה הַפְּנִינִי בֶּן־אַבְרָהָם

(בבדרש, לערך ה״א לי — ה״א ק׳)

הָעוֹלָם

הָעוֹלָם יָם זֹעֵף,
רַב מְצוּלָה, רְחַב יָדַיִם,
וְהַזְּמָן גֶּשֶׁר רָעוּעַ
בָּנוּי עָלָיו.
רֹאשׁוֹ אָחוּז בְּחַבְלֵי הַהֶעְדֵּר
הַקֹּדֶם לַהֲוָיָתוֹ,
וְתַכְלִיתוֹ לִרְאוֹת בְּנֹעַם מַתְמִיד,
לָאוֹר בְּאוֹר־פְּנֵי־מֶלֶךְ.

רֹחַב הַגֶּשֶׁר אַמַּת־אִישׁ,
וְגַם־אָפְסוּ הַמִּסְגְּרוֹת,
וְאַתָּה, בֶּן־אָדָם,
— עַל־כָּרְחֲךָ אַתָּה חַי —
עֹבֵר עָלָיו תָּמִיד
מִיּוֹם הֱיוֹתְךָ לְאִישׁ.
בְּהַבִּיטְךָ קֹצֶר הַמַּסְלוּל
וְאֵין־דֶּרֶךְ לִנְטוֹת יָמִין וּשְׂמֹאול —
הֲתִתְפָּאֵר בְּיָד וָשֵׁם?
בַּהֲצִיצְךָ אֲבַדּוֹן וָמָוֶת לְךָ חוֹמָה
מִימִינְךָ וּמִשְּׂמֹאלֶךָ —
הֲיַעֲמֹד לִבְּךָ, הֲתֶחֱזַקְנָה יָדֶיךָ?
וְכִי תִתְהַלֵּל בְּחֶמְדַּת קִנְיָן
וְרֹב עִנְיָן,
אֲשֶׁר אֲסַפְתּוֹ בִּזְרוֹעַ חֲשַׂפְתּוֹ,
אֲשֶׁר בְּקַשְׁתּוֹ בְקַשְׁתֶּךָ
וַתֵּרֶד לְרִשְׁתּוֹ בְּרִשְׁתֶּךָ?
מַה־תַּעֲשֶׂה לְזַעַף הַיָּם וַהֲמוֹנוֹ
כִּי יִתְגָּעֵשׁ וְשָׁטַף וְעָבָר,
וּבֵית מְלוֹנְךָ אַף־הוּא
יְחֻשַּׁב לְהִשָּׁבֵר?
זֶה הַיָּם גָּדוֹל
אֲשֶׁר־אַתָּה בְּקִרְבּוֹ:
הֲתִתְפָּאֵר עָלָיו,
גַּם־הִשְׁתָּרֵר עַל־פָּרָשָׁיו וְרִכְבּוֹ?
צֵא־נָא עַתָּה וְהִלָּחֶם בּוֹ!
גַּם כִּי־תָחֹג וְתָנוּעַ
מִיֵּין תְּנוּאוֹת גְּאוֹנֶךָ,
אֲשֶׁר יוֹנוּךָ,
מֵעֲסִיס רִמּוֹנֵי רוֹמְמֻתֶךָ,
שֶׁהֵמָּה רִמּוּךָ,
כִּמְעַט
— כִּמְעַט נְטוֹתְךָ אָנֶה וָאָנָה —
תֹּאבַד כְּרֶגַע בִּמְצֻלוֹת מַבְהִילוֹת,
וְדָמְךָ מִיָּדָם אֵין מְבַקֵּשׁ;
תֵּלֵךְ מִתְּהוֹם אֶל־תְּהוֹם,
נָבוֹךְ בְּנִבְכֵי־יָם —
וְאֵין־אֹמֵר הָשֵׁב!

*

הַנֶּפֶשׁ הַמְדַבֶּרֶת מְדַבֶּרֶת

אַתָּה הִרְכַּבְתָּ אֱנוֹשׁ מֵרֹאשׁ
מְגֻוִיָּה שְׁפָלָה, סְכָלָה, שְׁכוּלָה, הַצֹּלֶלֶת בִּתְהוֹמוֹת נְקָמוֹת וּמְאֵרוֹת,
וְרוּחַ יְקָרָה יֹדַעַת בֵּינֵינוּ מַה־טּוֹב,
אֲצוּלָה מִכָּבוֹד, הָעֹלָה הִיא לְמַעְלָה וְהָיְתָה לִמְאוֹרוֹת.
יְיָ אֱלֹהַי, בִּתְבוּנַת מְלֶאכֶת מַעֲרֶכֶת תַּבְנִית יְצָרַי גָּדַלְתָּ מְאֹד,
נִפְלָאִים מַעֲשֶׂיךָ בְּנַפְשִׁי הַיֹּדַעַת.

אַתָּה עָשִׂיתָ לָּנוּ אֶת־הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת,
גְּנֻבַת הֵיכְלֵי מֶלֶךְ, שְׁכוּנָה בָּאֳהָלִים,
עֶלְיוֹנָה מִתְגּוֹרֶרֶת בְּמוֹרָד, שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים.
אַתָּה הִקְצֵיתָ מָקוֹם לְשִׁבְתָּהּ,
מַצָּע קָצֵר בִּכְסָלַי, חָשַׁךְ מִשְּׁחוֹר תָּאֳרוֹ;
פִּנִּיתָ הַבַּיִת,
הֲכִינוֹתָ כִּסֵּא לָהּ — מִשְׁכַּן עֶלְמָה בִּצְלָעַי,
וַתַּעֲשֶׂה־לָּהּ רְגָבִים וְרָקָב, מְחֻלָּקִים בְּקָו, מִסְגֶּרֶת טֶפַח סָבִיב,
וַתְּכַסֶּהָ בְּחֶלְאָה וְקַדְרוּת מְצֻפִּים עַל־חֶרֶשׂ,
וַתַּחְמְרָה בַחֵמָר וּבַזָּפֶת.
זֹאת כְּבוּדָּה בַת־מֶלֶךְ פְּנִימָה
תִּזְכֹּר יְקָר מִשְׁפַּחְתָּהּ וּבֵית אָבִיהָ, וְלֹא־יָדְעָה מִי־הֱבִיאָהּ הֲלֹם.
בְּשַׁאֲנָנָהּ רַעְיוֹנָהּ — בְּעֹז חֶבְיוֹנָהּ,
וְשַׂגְּבָהּ מַחְשָׁבָהּ — בְּמַחְצָבָהּ,
לֹא יַחֲרִידוּהָ הָעֵדֶר וְכָלָה, וְכַכַּלָּה תַעְדֶּה כְּלִי יְקָר;
וּבְתִתָּהּ עַל־לֵב,
כִּי־שֻׁלְּחָה מִמְּנוּחָתָהּ לְאַף וְחֵמָה, לַעֲבֹד אֶת־הָאֲדָמָה,
וְכִי־גֹרְשָׁה מֵחֲצַר הַמַּלְכוּת לְלַקֵּט בַּשָּׂדֶה,
וּלְבַקֵּשׁ טַרְפָּהּ — בְּזֵעַת אַפָּהּ,
לְחַבֵּק אַשְׁפָּה — כּוֹכְבֵי נִשְׁפָּהּ,
וְלִשְׂבֹּעַ בְּחֶרְפָּה — בִּימֵי חָרְפָּהּ,
תִּתְעַצֵּב בְּמַעֲצֵבָהּ כִּי הִכְלִמָהּ אָבִיהָ,
תִּתְכַּס בִּצְעִיף אַלְמְנוּתָהּ וְתִתְעַלָּף.
מַה־זֹּאת עָשָׂה אֱלֹהִים לָהּ,
לְהַעְתִּיק אָהֳלָהּ — מִגְּבֻלָהּ,
לָגוּר בֵּין נָכְרִים אֲשֶׁר לֹא־יָדָעָה,
לְשַׁלַּח לַעֲזָאזֵל אַיֶּלֶת שְׁחָקִים,
אֲשֶׁר לֹא־נִסְּתָה כַף־רַגְלָהּ הַצֵּג עַל־הָאָרֶץ?
אִם־צוּרָהּ — מְכָרָהּ וְעֹשָׂהּ — הִכְעִיסָהּ,
וַיָּשֶׁת עָפָר לַחְמָהּ, וּרְגָבִים הִטְעִימָהּ, לְבַעֲבוּר הַרְעִמָהּ —

הֲלֹא תֵבוֹשׁ וְתִכָּלֵם,
וְאָבִיהָ יָרֹק יָרַק בְּפָנֶיהָ הֲלֹא תִכָּלֵם,
וּבֵין כֹּה וָכֹה יִהְיֶה בָשְׁתָּהּ — מְבַעֲתָהּ,
וְהַכָּרַת טֻמְאָתָהּ יַחֲזִיק בְּשׁוּלֶיהָ לֵאמֹר:
אִם־גֻּנֹּב גֻּנַּבְתִּי מִמְּקוֹם שְׁלֵמוּת וְכָבוֹד,
וְגַם־פֹּה לֹא־עָשִׂיתִי מְאוּמָה לְהַשְׁלִים חֶסְרוֹנִי,
הֲלֹא טוֹב־לִי עוֹד אִמָּנֶה עִם אֲשֶׁר־עֵדֶן לֹא הָיָה!
בְּכָל־כֹּחִי אֶעֱבֹד אֶת־אֱלֹהַי,
אֶעֱלֶה אֶל־אָבִי בְּתִימֲרוֹת עָשָׁן עֲנַן־הַקְּטֹרֶת הַמּוּרָח לְאַפֵּי מְרִיחוֹ,
בְּכָל־יְכָלְתִּי אֶדַּמֶּה לְעֶלְיוֹן,
אֹחֲזָה בְסַנְסִנֵּי הַהַנְהָגָה הַיֹּרֶדֶת מִכּוֹכְבֵי רְקִיעָיו!
יָדַעְתִּי כִּי לְמִחְיָה שְׁלָחַנִי אֱלֹהִים לְיֹשְׁבֵי הָאָרֶץ.
כִּי כֻלָּם פְּגָרִים מֵתִים;
לֹא כִי־כִוְּנָה הַחָכְמָה לַהֲמִיתֵנִי — אֲבָל לְהַחֲיֹתָם,
אַף לֹא לְהַשְׁפִּיל כְּבוֹדִי — כִּי אִם־לְהַרְבּוֹת בִּיקָרָם —
וְאִם נְשָׂאַתְנִי רוּחַ אֱלֹהִים וַיַּשְׁלִכֵנִי בְּאַחַת הַגֵּאָיוֹת,
עוֹד יַעַטְרֵנִי רָצוֹן אַחַר שִׁלּוּחָי.
כְּכֹחִי אָז וּכְכֹחִי עַתָּה לַעֲמֹד בְּהֵיכָלוֹ;
הֵן עוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל,
בְּהִשָּׁקַע הַדְרָתִי בְּיָוֵן מְצוּלָה —
יִזַּל כַּטַּל סְבִיב מַחֲנוֹתַי כְּבוֹד אֱלֹהִים, מֵאִיר עֵינֵי חֶשְׁכָתִי.
וְאַף כִּי־שָׂמוּ אֹתִי בַּבּוֹר — שִׁפְעַת אֲנִי רֹאֶה,
שֶׁפַע שְׂבַע רָצוֹן מְמַלֵּא כָל־גְּדוֹתָי,
יִשְׂפֹּק בְּרֹחַב שֶׁעוּרוֹ לַעֲבֹר מִמֶּנִּי לְזוּלָתִי מֵהַכֹּחוֹת הַשְּׁכֵנִים אֵלָי,
עַד הִרְגַּלְתִּי גְוִיָּתִי גַם־הוּא, הַקָּרֵב אֶל־בֵּיתִי בְּמִכְסַת נֶפֶשׁ,
לְבִלְתִּי הִשְׁתַּמֵּשׁ בְּמִשְׁגֵּיהֶם אוֹ לַעֲשׂוֹת כָּל־מְלָאכָה,
כִּי אִם־חֵפֶץ בָּהּ הַשֵּׂכֶל לְהֵעָזֵר בְּהַצְלָחָה;
לְכֻלָּם חִלַּקְתִּי מִכְּבֹדִי אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ,
וּבְגִדְיֵי הוֹדִי הִתְבַּשְּׂמוּ וְגַם שָׂמוּ בִּכְלֵיהֶם,
וְיוֹם הִתְרַשְּׁלָם מֵהִתְאַמֵּץ לְעֶזְרָתִי,

כִּי־יִפַּתּוּם אֲהָבִים מַרְהִיבִים, וּמְחוֹגוֹת תַּעֲנֻגוֹת יִתְהַלָּכוּ,
לְהִתְעַלֵּס בַּעֲצַבֵּי עִשְׂבֵי עֲדָנִים,
לְהַשְׂבִּיעַ נֶפֶשׁ בְּהֶמְתָּם וְלִרְעוֹת רוּחָם הַמְרַחֶפֶת עַל־שַׁלְהֶבֶת תַּאֲוָתָם —
אַחֲלִיק לָהֶם אֲמָרִים אֱמֶת,
לְבִלְתִּי־לֶכֶת אַחֲרֵי מְהָרְסַי
וְלָשׁוּב מֵאַחֲרֵי מַחֲרִיבַי, אֲשֶׁר בָּחָרוּ,
לֵאמֹר: מַה־לָּכֶם, רֵעַי, לְבַקֵּשׁ אַחֲרֵי רָעַתְכֶם
וְלָתוּר אַחֲרֵי שְׂנְאֵיכֶם מְנַדֵּיכֶם?
הַנִּיחוּ רָאמוֹת וְגָבִישׁ לֶאֱוִיל!
הַיְדַעְתֶּם כִּי לָנוּ חָכְמוֹת רָמוֹת,
וַאֲנַחְנוּ מַחְשִׁים מִמְּשֹׁל בְּחֶמְדָּתָם וּמְצָאנוּ עָווֹן!
הִנְנִי בְּתוֹכְכֶם כְּגִזַּת צֶמֶר הַשֹּׁכֶבֶת בְּאֶרֶץ צְמֵאָה:
בְּרֶדֶת שִׁכְבַת הַטָּל,
בֶּאֱמֶת, עַל־הַגִּזָּה יִהְיֶה־טַּל וְעַל־הָאָרֶץ יִהְיֶה חֹרֶב —
אַחַר הִתְנַעֵר רְסִיסֶיהָ עַל־מְקוֹם מוֹשָׁבָהּ,
תִּרְטַב גַּם־הִיא מְעַט בִּתְמִידוּת שְׁכוּנָתָהּ;
אֲבָל בִּהְיוֹת חֹרֶב אֶל־הַגִּזָּה עִם־רִפְיוֹנָהּ וּסְפוֹגִיּוּתָהּ,
אֵיךְ עַל־הָאָרֶץ הָעֲיֵפָה יִהְיֶה־טָּל? —
וְכֵן כָּל־אֲשֶׁר תִּתְיַשֵּׁר דְּרָכַי וְאָרוּץ לְהִתְקַשֵּׁר בַּשֶּׁפַע,
אָמַרְתִּי: אֲנִי בְצִלּוֹ אֶחְיֶה,
וְגַם־אַתֶּם יִיטַב לָכֶם בַּעֲבוּרִי וִחְיִיתֶם בִּגְלָלִי,
כִּי־הָיְתָה בִּרְכַּת יְיָ בְּכָל־אֲשֶׁר יֶשׁ־לִי וַיְבָרֶךְ אֶתְכֶם לְרַגְלִי;
אָכֵן בִּנְטוֹתְכֶם מֵעָלַי
לְהִתְכַּסּוֹת בַּאֲפֵר תִּפְאֶרֶת הָעִתִּים,
לְהִתְפַּלֵּשׁ בְּאֵפֶר אוֹפִיר,
לְהִתְעַפֵּר בְּעַפְרֹת זָהָב,
וְנֶהְפַּכְתֶּם אֶל־הָרוֹדֵף וִהְיִיתֶם לִי לְאֹיְבִים —
מַה־נָּקֵל לָכֶם לְהַפְסִיק חוּט הַחֶסֶד הַמָּשׁוּךְ עָלַי,
כִּי בִמְהֵרָה יִנָּתֵק לְחוּלְשָׁתוֹ,
וּמְצָאוּנִי עוֹד הַמְּנִעִים הַהֶכְרְחִיִּים הַיְשָׁבִים מִמֶּלִּי,

וּמִכְשׁוֹלֵי הַזְּמַן הַסֹּבְבִים בָּעִיר, הָעֹמְדִים אֶל־חֲמוּדוֹתַי לְתָפְשָׂם,
וְהָיָה כָּל־מַחְמַד עֵינַי יָשִׂימוּ בְיָדָם וְלָקְחוּ,
וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה, אַתֶּם רִאשֹׁנָה הַמְּמַכְּעִים בְּהִפָּסֵד,
וְהָיְתָה לִּי חֶבְרַתְכֶם לְמוֹקֵשׁ לְהַאֲבִידֵנִי גַם־אֲנִי עִמָּכֶם;
וְכִי יֵהָפֵךְ לְבַבְכֶם וּקְרָאתֶם לִי לִתְשׁוּעוֹת — מֵאַיִן אוֹשִׁיעֲכֶם?
הַמִּנָּרְנֵי תְבוּנוֹת אֲשֶׁר סָכָלְתִּי?
אוֹ מִיקְבֵי גְבוּרֹתַי אֲשֶׁר שָׁכָלְתִּי?
כִּי אִם־אֶת־הַטּוֹב לֹא נְקַבֵּל מֵאֵת הָאֱלֹהִים —
גַּם־לִי גַּם־לָכֶם לֹא יִהְיֶה . . .

רַבִּי מֹשֶׁה בֶּן־אַבְרָהָם

(ברומא; היה חי עוד בשנת ה"א נ"ב)

סְלִיחָה

עַל־סִפְרֵי הַתּוֹרָה שֶׁנִּקְרְעוּ

אֲבוֹת עוֹלָם, יְשֵׁנֵי מַכְפֵּל, מַה־לָּכֶם
מַחְשִׁים עַד־עֵת קֵץ עַל־עֲלֵיכֶם?
בִּינוּ לָשֵׂאת בַּעֲדָם רִנָּה וּתְפִלָּה בְּהִלּוּלְכֶם,
הַמַּזְכִּירִים אֶת־יְיָ, אַל־דֳּמִי לָכֶם!

נִזְהֵי יַעֲקֹב, שְׁנֵים עָשָׂר שִׁבְטֵי קְהָלוֹ,
שִׁקְדוּ לְהִתְפַּלֵּל לְכֻלּוֹ אֹמֶר כָּבוֹד בְּהֵיכָלוֹ,
דִּין תּוֹרָתוֹ לִתְבֹּעַ מִצָּר הַמִּתְקוֹמֵם לְמוּלוֹ,
וְאַל־תִּתְּנוּ דֳמִי לוֹ!

הֲלֹא מֵאָז רֹעֶה נֶאֱמָן הֵשִׁיב כְּעָסָיו,
הַמְקַבֵּל מִיָּד לְיָד שְׁנֵי לֻחוֹת מַעֲשָׂיו,
וְאֵיךְ עַתָּה לְקָחוּהָ, חֲסָפוּהָ יַחַד מַכְעִסָיו,
הַיָּדַיִם, יְדֵי עֵשָׂו?

זאת התעודה בישראל, מני־קדם משתעשעת,
בגדי אלמנות לבש והסיר עדי שעשועת,
תני לקנך ואל־תתני פוגת, להפגיעה
קולך מבכי ועינך מדמעה!

מספרי רום, משרתי אל נורא ועליון,
רגש שואה השמיעו לפניו, וזאת תבכיון:
יהיר, המפי תורתו, מדשן עפרים ירוין;
מלאכי שלום מר יבכיון!

כל־בית ישראל יתאספו יחד בזריזות,
אנשים ונשים, לקרא עצרה ולשקד מזוזות,
לחזן גבר מהיר עיניו להבזות,
ונצומה ונבקשה מאלהינו על־זאת!

מה־תהפך בחיים ליתר פליטה הנשארה
באין כהן ונביא ואין זבח וכפרה?
נכרי־יחד זרים לשלח ידם בעברת,
לקח את ספר התורה!

מה מחשבות רשע יעצו עבדי למלך,
רפס ורמס תורת חסד בכתוב והשלך:
עיני חשכו על־קריעת תורתי בהיכלך
בתער הספר והשלך.

פחדו בציון חטאים מפני פחד אדני,
הנה תראית כח ממשלתו לדון דיני!
צעקתי קשב לנקם נקמת תורתך לעיני,
ועתה יגדל־נא כח אדני!

קומה יי, ריבה ריבך מאויבך בלהבם,
מתנגדם תמיד המעד ומלא קלון פניהם,
רשפם באש חרונך וברוח סופתך תבהלם,
תתן להם מגנת־לב תאלתך להם!

שברם כים חמתך ותנם למשסה ובזות,
חרב נוקמת נקם־ברית דמם להרוות,
תפארת כבודך למען ידעו הכל במחזות,
כי יד־יי עשתה זאת.

מהר לשלם גמולם בראשם ועינינו ישורון,
ותוך הגולה להושיע לציון חבצלת השרון,
שבחך אז יתנו הכל ויעידו בבשרון:
אין כאל ישרון!

השב שבות עמך ובנה מקדש אריאל,
בנם נאם יהוה: „ובא לציון גואל":
חזק ואמץ, הראנו נקמתך בצר גואל,
וידע כי־אתה אלהים בישראל!

רבי עמנואל בן־שלמה

(ברומא, נולד לערך ה"א ל', מת לערך ה"א צ')

טוב לחסות בי

אם־תקטלני, אל, לך אוחילה, אגיל לקראת מותי — אלה,
אתכם בכנפות חסדך לב צר, וכי המתך אביה צרי צלה,
אבטח בצל חסדך ובזרות זרועך, לאור באור ישעך ונר חלקי:
הנה לבבי עם־לבבות עמך — עמך ערבות הם בצל חיקך!

*

מֵיְיָ מִשְׁפַּט־אִישׁ

אוֹיָה לְנַפְשִׁי, מַה־מְּאֹד יָרֵאתִי!
אִלּוּ אֲנִי קָרוּא לְמִשְׁפַּט־מֶלֶךְ,
יִזַּל כְּטַל דִּמְעִי וְרוּחִי תֵלֵךְ,
נַפְשִׁי אֲזַי לַמָּוְתָה הֶעֱרֵיתִי.

צַר־לִי, עֲמִיתַי, וַאֲנִי נִקְרֵאתִי
לִפְנֵי אֲדוֹן עוֹלָם, רְאוּ אֵיךְ אֵלֵךְ,
מָךְ מִתְּבוּנָה וֶאֱמוּנָה הַלֵּךְ?
טוֹב־לִי אֲנִי עוֹד שָׁם וְלֹא־נִבְרֵאתִי!

אוֹיָה, יְחִידָתִי, וְאֵיךְ לֹא־תַחְשְׁבִי
מָחָר אֲשֶׁר תִּסְעִי? רְאִי אָן תַּחֲנִי,
יוֹם שֶׁיְּדַבֵּר־בָּךְ רְאִי מַה־תַּעֲנִי!
מִכֵּס רְדִי, נַפְשִׁי, וְעַל־עָפָר שְׁבִי,
עֶרֶשׂ רְבַדְתּוּ לָךְ תְּמוֹל שָׁם תִּשְׁכְּבִי,
מַצְרֵף וְכוּר לָאֵל — וּבוֹ תִבָּחֲנִי!

*

עֵין רֹאָה

תַּרְתִּי בְלִבִּי: אִם יְלוּד אִשָּׁה קְצַר
יָמִים שְׂבַע־רֹגֶז יְמַשֵּׁשׁ אָהֳלִי,
יִשְׁמֹר תְּנוּעוֹתַי וְיַשְׁקִיף פָּעֳלִי —
אִוָּסְרָה, אֶתֵּן לְרוּחִי מַעְצָר,

אַיְשִׁר פְּעֻלּוֹתַי וְאֶהְיֶה נֶעְצָר;
אִם־בִּי יְהִי אָוֶן וְנֶגַע אוֹ חֳלִי,
אֶכְתּוֹשׁ גְּאוֹן לִבִּי בְּרִיפוֹת בַּעֲלִי,
אָאִיר פְּנֵי נַפְשִׁי כְּמוֹ־אוֹר וָצָר.

מָה אוֹמְרָה, נִכְאָב, וְיֵצֶר עַיִן
בֹּחֵן לְכִלְיוֹתַי, וְיָדוֹ רִקְמָה
גָלְמִי, וְכָל־רַעַי בְּסִפְרוֹ נִכְתָּבוּ;
הוֹצִיא יְסוֹד עוֹלָם לְיֵשׁ מֵאַיִן
מַשְׁקִיף סְתָרֵינוּ, וְאֵיךְ נִתְחַכְּמָה
לַסְתֹּר עֲצָתֵנוּ — וְדִינָיו נִצָּבוּ!

*

בֵּית מוֹעֵד לְכָל־חָי

עֵת אֶחֱזֶה קִבְרֵי בְּנֵי הָעָם   יִפֹּם לְבָבִי יַעֲמֹד נִפְעָם,
כִּי־אֶזְכְּרָה הַשֹּׁכְבִים שָׁמָּה,   אֵיךְ הָיְתָה אָרְחָם וְגַם־רִבְעָם,
אֶזְכֹּר יְמֵי שִׁבְתָּם בְּתֵבֵל, אַף־   אֶזְכֹּר נְהִי סִבְכָה נִסְעָב.
בָּהֶם אֲנָשִׁים חָכְמוּ לִמְאֹד,   עַד כִּי־לְמֶרְחָק נָשְׂאוּ דֵעָם,
הַדֹּרְשִׁים טוֹבָה אֱלֵי עַמָּם,   הַדֹּבְרִים שָׁלוֹם לְכָל־זַרְעָם:
בָּם בַּהֲמוֹת שָׂדַי בְּתַבְנִית אִישׁ,   וַיְשַׁלְּחֵם הָאֵל בְּיַד־פִּשְׁעָם;
בָּם בַּעֲלֵי אַשְׁמָה כְּמוֹ אָמוֹן,   אַף־בַּעֲלֵי חַטָּאת כְּיָרָבְעָם,
הָאֹמְרִים לַעֹבְרִים סוּרוּ,   וּמְקַדְּשִׁים הָעָם בְּמַגָּעָם,
יִתְהֹלְלוּ יִתְמֹלֲלוּ אֵימִים,   אַף־הֻמְכוּ לוֹ שָׁמְעוּ שִׁמְעָם,
נִלְאָה זְמָן לִרְפֹּא מְשׁוּבוֹתָם,   כִּי־הֶהֱלִיף צִבְעָם וְלֹא טִבְעָם,
לֹא־נָתְנוּ לִבָּם לְאַחֲרִיתָם,   הִטּוּ לְבָבָם אַחֲרֵי בִצְעָם.
שָׁמָּה רְשָׁעִים חָדְלוּ רֹגֶז,   שָׁם יוֹעֲצֵי אֶרֶץ בְּמַדָּעָם,
שָׁמָּה עֲבָדִים מֵאֲדֹנֵיהֶם   חָפְשִׁים, וְשָׁם כֵּהָה, אֱמֶת, נִגְעָם,
שָׁמָּה יְגֵעִים בַּזְּמָן נָחוּ,   שָׁם מָצְאוּ נַפְשָׁם וּמַרְגּוֹעָם,
קָטֹן וְגָדוֹל שָׁם, וְכָל־הַיְקוּם   שָׁם רָבְדוּ עַרְשָׂם וּמַצָּעָם,
יַחַד אֲסִירִים שַׁאֲנָנוּ שָׁם,   לֹא שָׁמְעוּ נֹגֵשׂ וְקוֹל רַעַם,
לֹא־נִכְּרוּ שׁוֹעִים וְנִכְבָּדִים   לִפְנֵי חֲשֻׁכִּים, מָלְאוּ זָעַם,
הִתְיָאֲשׁוּ הֵם מַרְאוֹת טוֹבָה,   לֹא־עוֹד יְקַוּוּ לַחֲזוֹת נֹעַם.
לִבִּי סְחַרְחַר בַּחֲזוֹת כָּל־זֹאת,   לֹא־אֶשְׂמְחָה עֵת אֶחֱזֶה צַלְעָם,
צַר־לִי, וְאִם אֶהְיֶה כְמִתְעַלֵּם —   יוֹם יוֹם אֲנִי הֹלֵךְ לְמַסָּעָם,

יַנְחֶה זְמָן אֹתִי וְיִתְפַּלָּא בִּי, כַּאֲשֶׁר נָחָם וְהִפִּיעָם,
אֵרֵד שְׁאוֹל תַּחְתִּית, וְאַגִּיעַ בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יָרָם וְהִגִּיעָם,
יַשְׁקֶה זְמַנִּי לַעֲנָה וָרֹאשׁ לִי, כַּאֲשֶׁר הִשְׁקָם וְהִשְׂבִּיעָם,
יַשְׁפִּיל גְּאוֹן לִבִּי וְיַכְנִיעַ עָרְפִּי, כְּהִשְׁפִּילָם וְהִכְנִיעָם.
לוּלֵי אֲשֶׁר יָעַד אֱלֹהִים חַי לָשׁוּב לְרַחֵם אֶת־אֲשֶׁר זָעַם,
עֵת יָקִיצוּ כָּל־שֹׁכְנֵי עָפָר חַסְדּוֹ וְעִזּוּזוֹ לְהוֹדִיעָם,
וּלְהַחֲלִיץ עַצְמוֹת מְקֻדָּשָׁיו אֶת־מַלְאָכָיו יִשְׁלַח לְהַרְגִּיעָם —
זֹאת בַּחֲזוֹתִי יִפְּלוּ פָנָי, יִמַּס לְבָבִי יַעֲמֹד נִפְעָם!

*

תֵּבֵל — תֶּבֶל

תֵּבֵל — כִּשְׁמוֹ הַיָּדוּעַ, יִדְמֶה אֶל־גֶּשֶׁר רָעוּעַ,
תַּחְתָּיו נַחַל שׁוֹטֵף עָמֹק, בּוֹ נָתוּן חֶבֶל גָּרוּעַ,
דְּלֵה עָצֵל, יָמָיו כַּצֵּל, רֹאשׁ פָּרוּעַ, אִישׁ־צָרוּעַ,
וּדְלִי רָצוּץ, גִּבְזֶה, נָפוּץ, קָלוּט, שָׂרוּעַ, קָרוּעַ —
יוֹם בָּא לִדְלוֹת נָפַל, וַתִּ־ שָׁבֵר כַּד עַל־הַמַּבּוּעַ!

*

שִׁירֵי אַהֲבָה וָחֵשֶׁק

1

הָהּ לִזְמַנִּי, כָּתַב שִׂטְנָה עָלַי, לֹא־הִשְׁאִיר לִי עֶדְנָה!
בִּימֵי חָרְפִּי הַשִּׁיר עַל־פִּי רָתַם רִכְבּוֹ, עַל־פִּי חָנָה;
כָּל־הַשִּׁירוֹת מִבּוֹר שִׁירוֹ־ תַי תִּקְחֶנָה וַתְּמַלֶּאנָה,
מִרְמַס רַגְלַי הֵם תִּרְעֶינָה, מִרְפַּשׂ רַגְלַי הֵם תִּשְׁתֶּינָה,
לוֹ הִמְלִיכוּ מֶלֶךְ שִׁירֵי חֵשֶׁק — שִׁירוֹתַי תִּמְלֹכְנָה.
הָיִיתִי שַׁעְשׁוּעֵי לִבּוֹת, יַעֲלוֹת הַחֵן כִּי תָגֵלְנָה,
כִּי תִשְׁכַּחְנָה אֵידָן, אֹתִי עַל־רֹאשׁ שִׂמְחָתָן תַּעֲלֶינָה,
וּבְתַצְרֵיהֶם וּבְטִירֹתָם הָיִיתִי קָרוּא רִאשֹׁנָה;

דּוֹדַי עָרְבוּ לִצְבִיּוֹת חֵן   וַיָּבֹאוּ אֶל־קִרְבֶּנָה,
לֹא־שָׂגְבָה עָפְרָה מִמֶּנִּי,   לֹא־תִבָּצֵר עִיר צִיּוֹנָה,
אִם־תִּסְתַּתֵּר בַּמִּסְתָּרִים —   הֶאָנֹכִי לֹא־אֶרְאֶנָּה?
לוּ תֵחָבֵא אֶל־תּוֹךְ הַיָּם —   מִשָּׁם יָדִי תִקָּחֶנָּה,
אִם־תַּגְבִּיהַּ כַּנֶּשֶׁר אוֹ   בֵּין כּוֹכָבִים תָּשִׂים קִנָּהּ,
אוֹ כָעֵת בַּמָּרוֹם תַּמְרִיא —   מִשָּׁם יָדִי תוֹרִידֶנָּה,
אַשְׁפִּילֶנָּה עַד־הָאָרֶץ,   עַד־הֶעָפָר אַגִּיעֶנָּה!
אָנֹכִי בַּדֶּרֶךְ, וּזְמַן־   גִּי נָחַנִי אֶל־תּוֹךְ גַּנָּהּ,
לִרְאוֹת הַדּוּדָאִים, לִרְעוֹת   בַּגַּנִּים, לִלְקֹט שׁוֹשַׁנָּה.
שָׁם רָאִיתִי עָפְרָה בָרָה   וּמְקֻטֶּרֶת מֹר וּלְבוֹנָה,
יוֹם צִיֵּר־חוֹנֵן הַצּוּרוֹת   אֹתָהּ — מִכָּל־עֵשֶׂק פָּנָה,
לֹא־הוֹלִיד עַל־תֵּבֵל כְּדְמוּ־   תָהּ, וּכְצַלְמָהּ עוֹד לֹא־שָׁנָה,
יוֹם הֻלֶּדֶת הַנִּכְבֶּדֶת   כָּל־הֶהָרִים פָּצְחוּ רִנָּה;
רֹאשָׁהּ עָלֶיהָ כַּכַּרְמֶל,   וּשְׂפָתֶיהָ מָן תִּטֹּפְנָה,
וּמְאוֹרֵי אוֹר בַּשָּׁמַיִם   קֹדְרִים מוּל זֹהַר יִפְעָתָהּ,
שָׁרְרָהּ אַגַּן סַהַר לֹא־יֶחְ —   סַר, וַעֲרֵמַת חִטִּים בִּטְנָהּ,
וּלְחָיֶיהָ — כָּל־הָאוֹרִים   בָּם תִּזְרַחְנָה, בָּם תַּעֲרֹבְנָה,
וּבְנִרְדָּם לֵב נִרְדָּם יָעוּר,   וּבְנִיר־דָּם כָּאוֹר תָּאֹרְנָה;
עֵינֶיהָ לַהַט הַחֶרֶב,   הַמִּתְהַפֶּכְנָה אֶל־כָּל־פִּנָּה,
עֶשְׁתֹּנוֹתַי וּמְזִמּוֹתַי   גַּם־עֵינַי בָּהֵן תַּבֵּטְנָה,
מִשְׁתָּאוֹת מֵהָשׁוֹת לָדַעַת,   אִם־תְּגֹרַשְׁנָה אוֹ תִקָּרֶאנָה —
לֹא־הִבְהַנְתִּי, אַךְ הֶאֱמַנְתִּי   כִּי הֵן אֹמְרוֹת: לֵכְנָה שֹׁבְנָה!
הַפַּעַם רָאִיתִי אוֹר, כִּי־   יוֹצֵא כָּאֵשׁ כֵּן תִּבְעַרְנָה,
לֹא־יָדַעְתִּי אִם אֵשׁ חִשְׁקָהּ   הוּא אֶת־נַפְשִׁי יַלְהִיבֶנָּה,
אוֹ מִמָּרוֹם שָׁלַח בִּי אֵשׁ   עַל־עַצְמֹתַי וַיִּרְדֶּנָּה.
אָמַרְתִּי: מַה־יָּפִית, עָפְרָה,   יִפְעַת הוֹדֵךְ מִי זֶה מָנָה?
אִם־עֵינַיִךְ לִי תִמְהַצְנָה —   יָדַיִךְ אֹתִי תִרְפֶּינָה,
תּוּסִי עָלַי, וּתְגִיר־נָא לִי   מִדּוּדָאֵי חִשְׁקֵךְ, יוֹנָה!
כִּשְׁמֹעַ עָפְרָה שָׂשׂ לִבָּהּ,   גַּם־עֵינֶיהָ בִּי תִצְפֶּינָה,
אָמְרָה: בִּשְׂפָתַיִם תִּתְחַנֵּן   בִּי הַיּוֹם, נֵזֶר הַבִּינָה!

אֶחְלֹק גּוּפִי לִשְׁנֵי מָנוֹת — וּבְחַר־לָךְ אַחַת מֵהֵנָּה,
הָאֵזוֹר הוּא יִגְבּוֹל־אִתָּם בֵּין עֶלְיוֹנָה לַתַּחְתּוֹנָה,
הָעֵמֶק שְׁאָלָה אוֹ הַגְבֵּהַ, כִּי מָנוֹת לֹא־לָךְ אֶתֵּנָה!
עֵת שָׁמַעְתִּי, לֹא־יָדַעְתִּי אִם־אַשְׂמִילָה אִם־אֵימִנָה,
עֵינַי זָקוּ מִטְרוֹת עֹז וַתָּבֹאנָה וַתִּדְּלֶנָה,
אָז אָמַרְתִּי: נִגְזַרְתִּי, כִּי נַפְשִׁי כַּיּוֹם לֻקְחָה בְּשֵׁנָה!
לֹא־יָדַעְתִּי בִּלְתִּי הַיּוֹם, נַפְשִׁי עַד־כֹּה לֹא־הֵבִינָה,
כִּי עָפְרָה יַד חִשְׁקָהּ תִּקְפֹּץ, וּבְאִישׁ חֵיקָהּ תֵּרַע עֵינָהּ,
וְנִקַלֹּתִי עוֹד מִזֹּאת, כִּי כָּאֵלֶּה אִתִּי תִקְרֶאנָה,
אַךְ לִכְבוֹדֵךְ, עָפְרָה, אֶקַּח לִי הַמָּנָה הָעֶלְיוֹנָה.
כִּשְׁמֹעַ זֹאת עָפְרַת הַחֵן, אָז כִּלְיוֹתֶיהָ תַּעֲלֹזְנָה,
וַתִּשָּׁבַע: חֵי הַחֵשֶׁק, חֵי חִשְׁקֵךְ, לְפִי עָנָּה!
יַעַן הָיְתָה־זֹּאת עִם־לִבֵּךְ, כִּי לִנְדִיבוֹת לִבֵּךְ פָּנָה,
חַי־אָנִי — הָאֵזוֹר תַּחַת כַּפּוֹת רַגְלַי שָׁם אָכִינָה,
וּמָשַׁלְתְּ בַּכֹּל, וּשְׁתֵּי הַמַּמְלָכוֹת לָךְ תִּהְיֶינָה!
אָז הָלַכְתִּי עִם עָפְרַת־חֵן, עַד־בָּאתִי אֶל אַפִּרְיוֹנָהּ,
אָכַלְתִּי יַעְרָהּ, אָרִיתִי מוֹרָהּ, גַּם־שָׁתִיתִי יֵינָהּ. —
וְזִמַּנִּי עַתָּה הֶלְאָנִי, וּצְבִיּוֹת חֵן לִי תִבְזֶינָה,
לֹא־תַחְשֹׁקְנָה בִּי, וּבְקוֹלִי לֹא־תִשְׁמַעְנָה, לֹא־תֹאבֶינָה;
אִם־אָמַרְתִּי לַחְשֹׁק עָפְרָה — חֵשֶׁק אַחֵר יְשַׁכְּבֶנָּה,
לֹא־תִתְפַּצְנָה מִיָּדִי זֶ־ בַּת, עוֹלָתִי לֹא־תִרְצֶינָה.
אֶצְעַק חָמָס לִצְבִיּוֹת, כִּי כִּגְמוּל יָדִי לֹא־תִגְמֹלְנָה,
לֹא־נָשִׁיתִי לֹא־נָשׁוּ־בִי, כִּי רָעָה עָלַי תַּחְרֹשְׁנָה.
אֶתְמַהּ עַל־כִּי תָקֹצְנָה בִּי, כִּי טָמֵא וּכְסִיל תַּשְׂכֹּרְנָה,
לֹא נֶחְלוּ עַל־שִׁבְרִי כַּיּוֹם, אִלּוּ מַתִּי — לֹא תִבְכֶּינָה,
לוּ נִמְכַּרְתִּי בִקְשִׁיטָה אֶל־ עֶקֶר — אֹתִי לֹא תִפְדֶּינָה,
לוּ אֶהְיֶה פֶּטֶר לַחֲמוֹרָן — לֹא־תִפְדֵּנִי, לִי תַעֲרֹפְנָה —
כִּי הִלְבִּין שַׂעֲרִי, וּזְקָנִי מִזָּהָב אֶל־כֶּסֶף שָׁנָה,
כִּי־יָצָא קֶצֶף הַשֵּׂיבָה, גַּם־הֵחֵל נֶגֶף הַזִּקְנָה!

2

מַה־יַּעֲשׂוּ אֵלַי צְבָא מָרוֹם, מַה־יַּעֲשֶׂה שֶׁמֶשׁ, וְאִם־מָרֶד?
אֶחֱזֶה צְבִיַּת־חֵן לְאוֹר יוֹמָם — מַה־תַּעֲרֹץ, לִבִּי, וּמַה־תֶּחֱרַד?
תִּתְגַּל בְּתוֹךְ אָהֳלִי וְהִנֵּה אוֹר, תִּתְכַּס וְתִתְעַלַּף — וְהַיּוֹם רָד!

3

לִבִּי סְחַרְחַר בִּי, עָפְרָה צְבִיַּת־חֵן,
מַיִם וְשִׁבֹּלֶת תַּשְׁקֵךְ שְׂפָתֵהוּ;
נָס מִפְּנֵי קִצְפֵּךְ אָז יוֹם חֲרוֹן אַפֵּךְ,
עַד־נַּעֲרַת חִצֵּךְ כַּיּוֹם חֲלָפָתְהוּ;
חוּסִי עֲלֵי נַפְשִׁי, בִּי, יַעֲלַת הַחֵן,
פֶּן־יֹּאמְרוּ עָלַי: אִשָּׁה הֲרָגָתְהוּ!

4

אֶפְקֹד צְבָא מָרוֹם וְאֶרְאֶה, כִּי נִפְקַד מְקוֹם צֶדֶק וְאוֹר נֹגַהּ,
וָאֶשְׁאֲלָה כָּל־הֹבְרֵי שַׁחַק: מִי זֶה וְאֵי־זֶה הוּא אֲשֶׁר שָׁגָה,
לִגְנֹב כְּהַיּוֹם כּוֹכְבֵי מָרוֹם וּלְהַעֲמִיד אֶרֶץ עֲלֵי תוּגָה?
וַיֹּאמְרוּ־לִי: הוֹד, שְׁאֵלָתְךָ לִמְאֹד חֲקַרְנוּהָ לְהַשִּׂיגָהּ!
לֹא־נֶעְדְּרוּ צֶדֶק וְנֹגַהּ, כִּי עַל־חוּג אֲדָמָה זָהֳרָם יִגַּהּ,
אַךְ יָרְדוּ הֵמָּה וְשָׁכְנוּ רֹאשׁ עָפְרָה, בְּשׁוֹשַׁן הַיֳּפִי סוּגָה;
שׁוּר עַיִן יְמִינָהּ — תֶּחֱזֶה צֶדֶק, שׁוּר עַיִן שְׂמֹאלָהּ — תֶּחֱזֶה נֹגַהּ!

*

לֵץ הַיַּיִן

יֹאמַר יַיִן: עֹז אֲזַרְתִּי, לִפְגָרִים נֶפֶשׁ הֶחֱזַרְתִּי;
אֵין לִתְמֹהַּ, אִם־לִי תִּכְרַע כָּל־בֶּרֶךְ עַם־זוּ יָצַרְתִּי,
כִּי רַבִּים מִמָּוֶת אֶגְאַל, וִימֵי רַבִּים כֵּן הִקְצַרְתִּי.
זֶה חַסְדִּי עִם־רֵעַי, כִּי כָל־ מֹצְאִי יֹאמַר: אַךְ עֻשַּׁרְתִּי!

וּבְעֵת מִמֶּנִּי יִשְׂבַּע אִישׁ,   יֹאמַר: דָּבָר לֹא־חָסַרְתִּי!
מִלֵּב אַסִּיר תּוּגָה אָסִיר,   שִׂמְחָה וָגִיל לוֹ עוֹרַרְתִּי,
וּלְהַגִּיעוֹ לְמָחוֹז חֶפְצוֹ   בִּמְשׁוֹטוֹת שִׂכְלִי חָתַרְתִּי;
חַיּוּ שֹׁכְנֵי עָפָר, יוֹם עַל־   לִבָּם טַל אוֹרֹת הִמְטַרְתִּי.
אִישׁ לֹא־שָׁתָה יַיִן יִעָף,   יֹאמַר: כֹּחַ לֹא־עָצַרְתִּי!
הָיִיתִי שִׂמְחַת הַיְצוּרִים,   וּשְׁנַת טוֹבָתָם עִטַּרְתִּי.
מִן־לֵדָתִי טַל יַלְדֻתִי,   אַזְקִין — אָז תִּגְדַּל תִּפְאַרְתִּי,
מִיּוֹם נֹחַ נָטַע כֶּרֶם,   לִמְלֹךְ עַל־תֵּבֵל נִבְחַרְתִּי;
כִּי יִתְהַלֵּל כָּל־מִתְהַלֵּל,   עַל־כָּל־תַּעֲנוּגִים אֻשַּׁרְתִּי,
וּלְהַרְאוֹת הָעַמִּים יָפְיִי —   עַל־גִּלְדִּי שַׂק לֹא־תָפַרְתִּי,
עֵרֹם יִרְאוּנִי — לֹא־אֵבוֹשׁ,   לֹא־חָפַרְתִּי כִּי נֶהְדַּרְתִּי.
כָּל־אִישׁ יַחְשֹׁק אֶת־פִּי לִנְשֹׁק,   וּבְעֵינֵי רֹאַי יָקַרְתִּי,
שַׂר עִם־סֹחֵר פְּנֵי שַׁחַר,   וּפְנֵי אַחֵר לֹא־שִׁחַרְתִּי
אָסִיר שָׂפָה אֶל־נֶאֱמָנִים,   וּלְשׁוֹן נִלְעָגִים הִנְבַּרְתִּי,
אַפְרִיד לִבּוֹת הַנִּצְמָדִים,   חֵשֶׁק עִם־עָפְרָה הֶחְבַּרְתִּי,
וּבְתֻלוֹת נוֹבַבְתִּי, וּבְיַד   הַחֹשְׁקִים אֹתָם הִסְגַּרְתִּי,
כָּל־הַחֹשְׁקִים לִי זִבְּחוּ,   אַף־קִטְּרוּ אֶל־מִכְמַרְתִּי,
כִּי בָהֵמָּה שָׁמֵן חֶלְקָם,   וּלְהַמְצִיא חֻקָּם מִהַרְתִּי.
כָּל־דֶּרֶךְ אֶדְרֹךְ נָגַהּ אוֹר,   יָקָם לִי אֹמֶר גָּזַרְתִּי.
אִישִׁים חָשְׁבוּ לִקְבֹּר אֹתִי —   זֶה כַּמָּה אֹתָם קָבַרְתִּי,
אוֹתִי דִמּוּ לַהֲרֹג — וּבְעֹז   יָדִי עַל־כֻּלָּם גָּבַרְתִּי,
אֵת שֶׁהִתִּירוּ אָסַרְתִּי,   אֵת שֶׁאָסְרוּ הִתַּרְתִּי,
וּבְעֵת שָׂחֲקוּ אָז בָּכִיתִי,   וּבְעֵת בָּכוּ אָז שׁוֹרַרְתִּי,
וּבְעֵת פָּרְצוּ — בָּנִיתִי,   וּבְעֵת בָּנוּ אָז סָתַרְתִּי,
וּבְעֵת עָקְרוּ — נָטַעְתִּי,   וּבְעֵת נָטְעוּ — עָקַרְתִּי,
וּבְעֵת דִּבְּרוּ — הֶחֱשֵׁיתִי,   וּבְעֵת הֶחְשׁוּ אָז דִּבַּרְתִּי,
וּבְעֵת שָׁמְרוּ — הִשְׁלַכְתִּי,   וּבְעֵת הִשְׁלִיכוּ שָׁמַרְתִּי,
קֶשֶׁר אַמִּיץ אַתִּיר, וּבְרִית   כְּרוּת בֵּין רֵעִים הֵפַרְתִּי,
שׁוֹשֵׁתִי עִיר אַף־מַמְלָכוֹת,   וּגְבֻלוֹת עַמִּים הֵסַרְתִּי,
וִיסֹדֵי עִיר גִּלֵּיתִי, אַף   אַבְנֵי־גִר לַגַּי הִגַּרְתִּי,

וּצְבָא־רוּם בִּזְבֻל נִשְׁאַרְתִּי, וּלְבַדִּי נָבִיא נוֹתַרְתִּי,
קָדְרוּ שֶׁמֶשׁ וּלְבָנָה, אַךְ אוֹרִי יָהֵל, לֹא קָדַרְתִּי!
בֵּין אִם־יִהְיֶה בֵּין לֹא־יִהְיֶה — בְּקָהָל רָב צֶדֶק בִּשַּׂרְתִּי,
בָּטְחוּ אִישִׁים בִּנְדָרַי — אַךְ לֹא־קִיַּמְתִּי שֶׁנָּדַרְתִּי;
כֶּרֶם לֹא־נָטַעְתִּי אֶבְצֹר, שָׂדֶה לֹא־אֶזְרַע קָצַרְתִּי.
עָלַי פָּצוּ פִיהֶם חַכְמֵי עוֹלָם, אָמְרוּ כִּי סָרַרְתִּי,
וּלְעִוֵּר עֵינַי חָשְׁבוּ, אָכֵן עֵינֵיהֶם עִוַּרְתִּי,
וּבְחֶשְׁבָּם כִּי אֹתִי שָׁתוּ — עַל־חוּג רֹאשָׁם נִתְבַּצַּרְתִּי,
חָשַׂפְתִּי מַצְפּוּן לִבּוֹתָם, וּבְקִרְבָּם סוֹד לֹא־הִשְׁאַרְתִּי,
בָּזוּנִי יַעַן נִמְכַּרְתִּי, שָׁכְחוּ כִּי־אֹתָם מָכַרְתִּי,
אַשְׁכִּיר יוֹם יוֹם אִישִׁים אֵין־קֵץ, אַךְ מִיָּמַי לֹא־שֻׂכַּרְתִּי,
וּבְרַגְלֵיהֶם אִם־נִרְמַסְתִּי — אֶזְכֹּר כִּי רַבִּים יִסַּרְתִּי.
אִישִׁים הוֹצִיאוּ דִבָּתִי — נָפְלוּ תוֹךְ שַׁחַת חָפַרְתִּי,
וּבְעֵת כִּי עָלַי קָשָׁרוּ, תּוֹךְ לִבּוֹתָם אָז נִקְשַׁרְתִּי,
לֹא־הָיוּ לָהֶם יָדַיִם, יוֹם פָּנַי מֵהֶם הִסְתַּרְתִּי.
שִׁבַּרְתִּי רָאשֵׁי תַנִּינִים, וּבְעָזּוֹ הַיָּם פּוֹרַרְתִּי,
לֹא־נִמְלְטוּ מִיַּד רִשְׁתִּי, הֵם חָלְמוּ — אַף־פָּתַרְתִּי,
אַמִּים הִשְׁפַּלְתִּי עַד־אָרֶץ, שָׂרִים בֶּעָפָר עִפַּרְתִּי.
וּבְשִׁבְתִּי בָדָד, דּוּמִיָּה, בָּטַח לִבִּי אַף־נֶעֱזַרְתִּי,
אָמְנָם עֵת צָפוּ־מַיִם עַל־ רֹאשִׁי — אָמַרְתִּי: נִגְזָרְתִּי!

*

הַתְלִים

1

רְפָאֵל אֲלָל

נְדִיבֵי עָם קְרָאוּנִי לְרַפְּאוֹת צְבִיָּה חָלְתָה יָמִים שְׁמֹנָה,
מְצָאתִיהָ בְּמִטַּת־שֵׁן, אֲחוּזָה בְּחַבְלֵי־בוּץ, עָלֶיהָ תוֹלָע אֻמָּנָה,
וְאָמַרְתִּי: שְׁלוֹמוֹת לָךְ, צְבִיָּה, שְׁלוֹמוֹת לָךְ בְּעֶרֶשׂ רַעֲנָנָה!
וְשִׁלַּחְתִּי אֲנִי אֶת־יַד יְמִינִי לְמַשֵּׁשׁ בּוֹ בְּדֶפֶק יַד־יְמִינָהּ,

וּמִגְדָּל לְבָבָהּ נָתְנָה עַל־ יְמִינָהּ סוּת כְּמוֹ מַטְלִית לְבָנָה.
אֲזַי גָּדַל מְאֹד לִבִּי בְּעֵינַי וְחָשַׁבְתִּי לְהָתֵל בָּהּ כְּיוֹנָה,
וְעִם־חָשְׁבִי יְעָצַנִי לְבָבִי, וְשַׂמְתִּי עַל־מְקוֹם דֶּפֶק לְבֵנָה,
וּמִשַּׁשְׁתִּי אֲזַי עַל־הַלְּבֵנָה בְּמַחְתָּה הָיְתָה אֶצְלִי נְתֻנָה,
וְאָמַרְתִּי: וְאֵיכָה תַחֲרִשׁוּן, וְהָעַלְמָה מְאֹד רַב עִצְּבוֹנָהּ?!
לְכוּ מַהֵר, קְחוּ קַרְנֵי זְאֵבִים וּמִיץ־שַׁיִשׁ וְזֹהַר הַלְּבָנָה,
וְחָלָב תַּרְנְגֹלֶת בַּת־שְׁנָתָהּ, וְעֵין אָשׁוּת וּמָרַת תֹּר וְיוֹנָה
וְקַח נֹצַת כְּנַף עֹרֵב אֲדַמְדָּם, וְצֵל הַבּוֹר וְרֵיחַ הַלְּבֹנָה,
וְקַח מִן־הַצְּפַרְדֵּעַ זְנָבוֹ, וְקוֹל הַתּוֹר וְחָלָב בַּת־יַעֲנָה,
וְהַרְתַּח תּוֹךְ כְּלִי דוֹנַג וּבַשֵּׁל בְּתוֹכָם תְּאֳמֵי פִרְדָּה שְׁמֵנָה,
וְתִשְׁתָּחֵם עֲלֵי עוֹר הַנְּמָלָה, וְלָעֶרֶב חֲבוֹשׁ אֹתָם בְּבִטְנָהּ.
וְאִם־מָאֵן תְּמָאֵן לַעֲשׂוֹת זֹאת, קְחוּ יַלְדָּהּ וּמִרְטוּ אֶת־זְקָנָהּ,
וְשִׂרְפוּהָ בְּמֵי יַם־סוּף לְמֶלָה, וְהָעַלְמָה תְּקַבֵּל אֶת־עֲשָׁנָהּ;
וְקַח שַׂעֲרוֹת שְׁחֹרוֹת, צַמְּתוּ־לָהּ בְּכַף יָדָהּ, לְגָרֵר בָּם לְשׁוֹנָהּ.
וְהִנֵּה־זֹאת חֲקַרְנוּהָ וְכֶן־הִיא, וְכָזֹאת הִיא עֲצָתִי הַנְּכוֹנָה,
רְאִיתִיהָ בְּסִפְרֵי הַנְּבוֹנִים, לְמַחְלָתָהּ נְתַתִּיהָ לְמָנָה,
וּמִטַּעַם אֶבֶן־זֹהַר וְרָאזִי וְאִפּוֹקְרָט וְרָאשֵׁי הַתְּבוּנָה.

ב

עֵדֶן וְתֹפֶת

נַפְשִׁי בְקִרְבִּי תַּחְשֹׁב מַחֲשָׁבֶת,
לָקוּץ בְּעֵדֶן־גַּן וְלִרְצוֹת תֹּפֶת,
כִּי־אֶמְצְאָה שָׁם צוּף־דְּבַשׁ עִם־נֹפֶת,
שָׁם כָּל־צְבִיַּת־חֵן וְקוֹל עֲגָבֶת.

מַה־לִּי בְעֵדֶן־גַּן וְאֵין אַהֲבֶת
שָׁם, רַק שְׁחֹרוֹת מִשְּׁחוֹר אוֹ זֶפֶת,
שָׁמָּה זְקֵנוֹת בַּעֲלוֹת יַלֶּפֶת,
נַפְשִׁי בְּחֶבְרָתָם תְּהִי נֶעֱצָבֶת.

מַה־לִּי וָלָךְ, עֵדֶן, וְאַתְּ אֹסֶפֶת
כָּל־בַּעֲלוֹת מוּמִים וְכָל־אִישׁ־בֹּשֶׁת,
עַל־כֵּן חֲשַׁבְתִּיךְ בְּעֵינַי אָיִן;
תֹּפֶת בְּעֵינַי חֵן וְהוֹד יֹסֶפֶת,
בָּךְ כָּל־צְבִיָּה הַיְקָר לִבָשֶׁת,
וַתֶּאֱסֹף כֹּל מַחֲמַדֵּי־עָיִן!

3

עֶבֶד עִבְרִי

כָּל־הַקֹּנֶה עֶבֶד עִבְרִי, קֹנֶה אָדוֹן לוֹ בִּגְבוּלָיו.
נָתַתִּי אֶל־עַבְדִּי זֶרֶת — בִּקֵּשׁ אַמָּה לוֹ בִּמְשָׁלָיו,
אָמַרְתִּי: סוּרָה וּשְׁבָה־פֹּה — בִּקֵּשׁ כַּר לָשֶׁבֶת עָלָיו,
אָמַרְתִּי: אָכְלָה מִצֵּידִי — בִּקֵּשׁ לִשְׁתּוֹת עִם טוּב מִלָּיו,
אָמַרְתִּי: לִין — בִּקֵּשׁ חָצֵר, בַּרְזֶל וּנְחֹשֶׁת מִנְעָלָיו,
אוֹכִילֵהוּ פַּת, אַשְׁקֶנּוּ יֵין רִקְחִי — בִּקֵּשׁ מָן וּשְׂלָיו,
הִלְבַּשְׁתִּיהוּ אֵפוֹד וּמְעִיל — בִּקֵּשׁ רִמּוֹנִים עַל־שׁוּלָיו —
לָכֵן אָרִים קוֹל כַּשּׁוֹפָר, מִטַּעַם מֶלֶךְ וּגְדֹלָיו:
לִקְנוֹת עִם־הָעֶבֶד — מַקֵּל וּרְצוּעָה לִפְרִי מַעֲלָלָיו!

רַבִּי יוֹסֵף בֶּן־דָּוִד בֶּן־סוֹלִי

(חי בטוליטולא בשנת ה"א ס"ו)

תּוֹכֵחָה

שׁוּבִי נַפְשִׁי לְקִנֵּךְ יוֹם דִּינֵךְ שָׁכַחַתְּ
וְהִכָּלְמִי מֵעֲוֹנֵךְ — וְצוּר עֻזֵּךְ זָנַחַתְּ,
עַד־מָתַי תָּלִין בְּקִרְבֵּךְ רָדַפְתְּ יֵצֶר הוֹלֵם,
מַחְשְׁבוֹת אוֹנֵךְ? מָאַנְתְּ הִכָּלֵם.

וְאַחֲרֵי רְאוּת עֵינֶיךָ
הָלְכוּ רַעְיוֹנֶיךָ,
וּמוּסָר לֹא שָׁמֵעוּ,
גַּם־הַכְּלָיִם לֹא יָדָעוּ.

נֶאֱלַמְתִּי דוּמִיָּה
וְנַפְשִׁי בִּי הֹמִיָּה;
בְּשׁוּרִי הָרֵי עֲוֹנַי,
כִּסְּתָה כְלִמָּה פָנָי.

שִׂמְלַת גִּילִי אֶקְרַע,
כִּי־פָנַי לַעֲשׂוֹת רַע
כַּחַלָּמִישׁ שַׂמְתִּי —
עַל־כֵּן לֹא נִכְלָמְתִּי.

סַרְתִּי מִנֵּי־דֶרֶךְ,
לְזֹאת אֶסְפֹּק עַל־יָרֵךְ;
מֵחַטָּאתִי פַּחְדִּי
וּכְלִמָּתִי נֶגְדִּי.

פְּרִי כַחְשִׁי אָכַלְתִּי
וְעֹל פְּשָׁעַי סָבַלְתִּי,
נָשָׂאתִי חֶרְפָּתִי,
בֹּשְׁתִּי וְגַם־נִכְלָמְתִּי.

וּשְׂעִפַּי יְשִׁיבוּנִי
וּמַחְשְׁבוֹתַי יְרִיבוּנִי:
הֲרֹדֵף רַע וּמְזִמּוֹת
לֹא יִסַּג כְּלִמּוֹת?

בָּנִים לָאֵל חָטְאוּ
וּלְמֵי־יֶשַׁע צָמְאוּ —
בְּזָכְרָם כָּל־אֲשֶׁר אָשְׁמוּ
יֵבֹשׁוּ וְיִכָּלְמוּ.

לִמְשָׁרְתָיו בְּעַד נַפְשִׁי
יְצַו מַלְכִּי וּקְדֹשִׁי:
„בְּסוֹד בָּרִים תְּשִׂימוּהָ
וְלֹא תַכְלִימוּהָ!"

יְהִי חַסְדְּךָ לְנַחֲמֵנִי
וְחֶמְלָתְךָ תְּקַדְּמֵנִי;
יֵדַע כָּל־נֶעְלָם,
אַל־יָשֹׁב דַּךְ נִכְלָם!

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־שֵׁשֶׁת בַּרְפַת

(נולד לערך ה״א צ׳, חי בברצלונא, בסרקוסטא ובבלינסיאה, ומפני הגזרות הלך מספרד לאלגיר ומת שם ה״א קס״ח)

קִינָה

לְשֹׁד עִירִי גָּדוֹל כַּיָּם שִׁבְרִי, וְלַחְמִי רֹאשׁ וּתְלָאָה.

יְחִתְּנִי צוּר־חֶלְקִי וּלְבָבִי,
יְקִימֵנִי לְמַטָּרָה אֶל־אֹיְבִי,
וְתַחְתֵּנִי אֶרְגַּז, וּבִבְשָׂרִי אֵין־מְתֹם, וְנֶגַע נִרְאָה.

צְעָדַי צָד מִלֶּכֶת בִּרְחֹבֹתָי,
וְשָׂם בַּסַּד פְּעָמַי מַרְכְּבֹתָי,
וְהֵן יִסַּד בְּצִיּוֹן אֶל־עִירִי פִּנַּת יִקְרַת מְסֻלָּאָה.

חֲמֻדוֹתַי לְמַרְגִּיזֵי אֵל לְנַחֲלָה,
וְדִמְעוֹתַי לְמַכָּתִי כִּי־נַחְלָה,
וּבְחוֹמוֹתַי וּבְבֵיתִי, כְּבוֹד יַעְרִי, בָּאוּ רַבִּים וְנִכְאָה.

קְרֹא אֵבֶל וּמִסְפֵּד אֶל־יוֹדְעֵי נֶהִי,
וְצִיר וְחֶבֶל אֶל־כָּל־עֹבֵר לוּא־יְהִי,
כְּלִי־נֶבֶל לְקוֹל בֹּכִים וְכִנֹּרִי, לְנַחֲלָתִי כִּי־נִלְאָה.

בְּרְחֶיהָ בַּעֲדִי אַרְצִי לְעוֹלָם,
פְּתָחֶיהָ נִסְגְּרוּ וְאָנוּ בְאֶבְלָם,
צְמָחֶיהָ עָבְשׁוּ, וְעִיר הֲדָרִי נִגְאֲלָה וְהוֹי מוֹרָאָה.

רְאוּת נָקָם   אֲקַו בְּשֵׂעִיר וּבְעַמּוֹן,
לְהִתְקָם   לְיוֹם הֲרֵגָה, שְׁכוֹל וְאַלְמוֹן,
גְּמוּל לְחֵיקָם,   זְרוֹעַ אֵלִי עוּרִי,   בַּמַּמְלָכָה הַחַטָּאָה!

בַּהֲגִיגִי   תִּבְעַר־אֵשׁ בְּקִרְבִּי,
לְמַבְלִיגִי   שֹׁד וָשֶׁבֶר בְּכָל־סְבִיבַי,
אֶזְכְּרָה נְגִי־   נָתִי עַרְבִּי וְשַׁחֲרִי,   וָאֶשְׁתּוֹמֵם עַל־הַמַּרְאֶה.

יָהּ, הֲקָצַר   קָצְרָה יָדְךָ מִפְּדוּת?
וְצַר יַעְצֹר   בְּעַמְּךָ בִּכְבֵדוּת,
וְאָמְרָה צֹר   „הֶאָח“, בִּנְפֹל נְזִרִי,   „הֶחֳרָבָה אִמָּלְאָה!“

שְׁבִי גִבּוֹר   הֲיֻקַּח אוֹ יִמָּלֵט?
וְאִם יִשָּׁבוֹר   מַטֵּה צָר, כִּי שָׁלֵט?
בְּבֵית הַבּוֹר   יִרְדֶּה בִּי בָּחֳרִי   וּבְכֹבֶד מַשָּׂאָה!

שְׁבִי נֶאֱנָחָה,   בַּת עַמִּי, וְשַׂק חֲגֹרִי,
וְגַם־קָרְחָה   הַרְחִבִי כְּנִשְׁרִי,
וּלְשִׂמְחָה   מַה־זֹּה עֹשָׂה, אִמְרִי,   הֲתִקְרַב וְתָבֹאָה?

תְּהִי מִסְעָד   וְעֵזֶר אֶל־גּוֹלָתִי
לְבַל־תִּמְעַד,   וְשׁוֹבְבָהּ אֶל־נַחֲלָתִי,
וּמִגִּלְעָד   הֲבִיאָה־נָּא הַצֳּרִי   לִשְׁאֵרִית הַנִּמְצָאָה.

חֲזַק נְמַהֵר   לְבַב נִכְאֶה לְהַר צִיּוֹן,
בְּרוֹשׁ תִּדְהָר   בְּנוֹת הֵיכָל וְאַפִּרְיוֹן,
בְּרֹאשׁ כָּל־הַר   יִהְיֶה נָכוֹן הָרִי,   וְעַל כָּל־גִּבְעָה נִשָּׂאָה!

*

לִידִידוֹ כִּי־רָחַק מִמֶּנּוּ

לַכֹּל צָרַי אֶמְצָא כִּי אִם־לְנֹד דּוֹדִים,
דַּאֲגוֹת לְבָבוֹתַי גָּזְלוּ תְנוּמָתִי;
מִדֵּי תְמוּנָתוֹ אָשׁוּר, בְּהִכָּבֵד
חֹשֶׁךְ בְּכָל־בֵּיתִי — תֵּרֶב דְּאָגָתִי.
אָחִי! הֲיֵשׁ תַּעֲנוּג מָתוֹק כְּסוֹד רֵעַ,
אֵשֵׁב לְעֻמָּתוֹ אוֹ הוּא לְעֻמָּתִי?
הַאֶעֱלְצָה אַחַר נֹדוֹ וּפֵרוּדוֹ,
שָׁקוּל כְּהִפָּרֵד רוּחִי וְגוּפָתִי?!
הָהּ עַל־זְמָן הִפְרִיד בֵּינִי וּבֵינֵיהוּ,
וָאֶמְסְכָה יֵינִי בַּעֲדוֹ בְּדִמְעָתִי!
צוּרִי! הֲיֵשׁ חֶבְרָה לִי מִפְּרִידָתוֹ?
טֶרֶם אֲסִיפָתוֹ עָרְבָה אֲסִיפָתִי!

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן־צֶמַח דּוּרָאן

(נולד במיורקא בחדש אדר ה״א קכ״א, חי בארגון ומפני הגזרות הלך לאלגיר ומת שם ה״א ר״ד)

אֶרֶץ חֶמְדָּה

אֶכְסֹף לְסַפֵּר כְּבוֹד אֶרֶץ מְקֻדֶּשֶׁת, נַפְשִׁי לְזֹאת תֶּהֱמֶה תָמִיד וְרֹחֶשֶׁת,
נָאָה לְקִרְיַת מְכוֹן שֶׁבֶת אֱלֹהִים הֱיוֹת וְכָרָהּ לְפִי מִדְּבַשׁ מָתוֹק וְנִדְרֶשֶׁת;
יֵקַד לְבָבִי יְקֹד, אֶהְגֶּה בְּעֵת אֶזְכְּרָה, הָיְתָה לְעִיִּים וְגַם־שָׂדֶה וְנֶחְרֶשֶׁת.
שֹׁנֶה וְאִם־אֶהֱיֶה אַל־יֵחָשֶׁב־לִי לְחַטְא הָאֵל, וְנַפְשִׁי לְזֹאת כֹּפֶר מְבַקֶּשֶׁת;
מִי־יַעֲרֹךְ לָהּ כְּבוֹד גּוֹיִם, וְאֵיךְ אֶעֱרֹךְ נֹפֶךְ וְסַפִּיר כְּמוֹ בַרְזֶל וּבִנְחֹשֶׁת?
עֵרֶךְ הֲדָרָהּ בְּלִי נִמְצָא בְּאַרְצוֹת אֱדוֹם וּבְכָל־גְּלִילוֹת עֲרָב וּבְצֹר וּבִפְלֶשֶׁת,
וּכְמוֹ נְבֶרֶת אֲשֶׁר תִּמְשׁוֹל בְּשִׁפְחָה תְּהִי, כִּי הִיא לְבַדָּהּ לְבוּשׁ חֹפֶשׁ מְלֻבֶּשֶׁת.
נוֹף זֶה יְנוֹפֵף מְשׂוֹשׂ תֵּבֵל, וּבוֹ הוּא יְסוֹד אֶבֶן שְׁתִיָּה, אֲשֶׁר תֵּבֵל מְאַשֶּׁשֶׁת,

בָּרָא אֱלֹהִים יְצִיר יָדָיו בְּעָפְרוֹת צְבִי, בּוֹ נֶאֱצַל זִיו כְּבוֹד נֶפֶשׁ וְנִפְרֶשֶׁת,
רָצָה בְקִרְבָּהּ כְּלִיל אָדָם וְהֶבֶל וְאִישׁ תָּמִים וְאָבוֹת כְּמוֹ עֲבֹת מְשֻׁלֶּשֶׁת,
צָלַל בְּשֶׁטֶף יְסוֹד תֵּבֵל, וְלֹא גֶשְׁמָהּ אֶרֶץ טְהֹרָה, הֱיוֹת מֻכָּה וְנֶעֱנֶשֶׁת,
מִשְׁכַּב מְנוּחָה אֱלֵי אָבוֹת אֲזַי נִבְחֲרָה, גּוּפַת קְדֹשִׁים בְּלִי תַרְקִיב וְעִבֶּשֶׁת,
חַיִּים יְמִתוּן, וְאִם־בָּהּ נִקְבְּרוּ עוֹד לְקֵץ יָמִין כְּנֶשֶׁר הֲלֹא נֹעַר מְחַדֶּשֶׁת.
נֶעֱנַשׁ מְדַבֵּר לְשׁוֹן סָרָה בְּאַבְנֵי־יְקָר, כִּי לֹא לְיֹשְׁבִים תְּהִי אֹכְלָה וְחוֹלֶשֶׁת,
רַבַּת אֱמֶת הִיא כְּבַת־מֶלֶךְ, לְזֹאת מֹרְדִים בָּאֵל מְקִיאָה כְּסִיר חֶלְאָה וְנִבְאֶשֶׁת;
חָסֵר בְּלִי מָצְאוּ הַשֹּׁכְנִים בָּהּ, אֲבָל בִּדְבַשׁ וְחָלָב וְכָל־טוֹבָה מְחֻמֶּשֶׁת,
זֶרַע לְשֹׁמְטִים הֲלֹא תוֹסִיף, וְאִם־נֶעֶבְדוּ בָהּ נֶעֱזָבָה אָז תְּהִי מֵהֶם וְנִטֶּשֶׁת,
קִנְאוּ בְּלֹא־אֵל לְאֵל, מִשְׁפָּט בְּלִי יָדְעוּ, שָׁלְחָה אֲרָיוֹת אֱוִיל לִכְתּוֹשׁ בְּמַכְתֶּשֶׁת.
נִבְחַר מְחוֹזָהּ לְבֵית עֹלָה וְאִשֶּׁה וְיַיִן נֶסֶךְ וְסוֹד מַחֲבַת תַּנּוּר וּמַרְחֶשֶׁת;
צֶדֶק בְּקִרְבָּהּ בְּלִי יָמִישׁ וְיָלִין, הֲכִי עָוֹן וְחֵטְא נֹשְׂאָה לָעָם וְכֹבֶשֶׁת,
חַטָּאת וְאִם־אָדְמוּ תַּלְבִּין, וְהוֹרִית תְּגַל סוֹד זֶה, וְעֵין מֹרְדִים אֵיךְ זֶה מְכַחֶשֶׁת?
אָמְנָה שְׁכִינָה בְּתוֹךְ עַמָּהּ, וְעֵדוּת בְּאֵשׁ שַׁחַק וְנֵר מַעֲרָב, מֵאִיר כְּנִבְרֶשֶׁת;
בֵּית־אֵל מְכֻוָּן לְמוּל שַׁעַר שְׁחָקִים, עֲלוֹת בּוֹ הַתְּפִלּוֹת כְּמוֹ דֶרֶךְ מְפֻלֶּשֶׁת.
גֵּיא מַחֲזֶה נִקְרְאָה, כִּי לַנְּבוּאָה לְבַד נִפְלֵאת, לְחַדֵּד מְאֹד רַעְיוֹן וְלַטֶּשֶׁת,
דִּינֵי נְפָשׁוֹת, וְכֵן מִקְרָא יְרָחִים, וְכָל־ הֶדֵר וְיֶתֶר שְׂאֵת לְקָחָה וְיָרֶשֶׁת,
הֶכְשֵׁר נְסָכִים וְזֵית שֶׁמֶן מְנָחוֹת וְנֵר לָהּ, כִּי בְּעֵץ טוֹב בְּגַן הָאֵל מְשֹׁרֶשֶׁת,
וּלְפִי קְצִירָהּ יְהִי חֶשְׁבּוֹן תְּקֻפוֹת לְבָד, כִּי הִיא תְּבַכֵּר וְכֹל בִּלְתָּהּ מְלַקֶּשֶׁת.
זִבְחֵי קֳדָשִׁים הֲלֹא חֶבְרוֹן לְזֹאת נִבְחֲרָה, כִּי צֹאן וּבָקָר רְעִי עֵשָׂה וְרֹכֶשֶׁת.
חֶסֶד אֱלֹהִים עֲלֵי שֹׁכְנִים בְּתוֹכָהּ, וְהוּא פֹּקֵד בְּבָנִים וְאִם־נַפְשָׁם מְיֹאָשֶׁת;
טַח מֵרְאוֹת עֵין אֱוִיל נֹטֵשׁ מְגוּרָהּ, בְּמוֹ מִצְוֹת מְאֹד רְחָבָה מִדָּהּ וְנִטֶּשֶׁת,
יְאוֹת עֲנוֹשׁ לֵץ אֲשֶׁר מוֹצִיא עֲבָדָיו, וְזוּג מֹרֵד בְּזוּגוֹ בְּזֶה אִשָּׁה מְגֹרֶשֶׁת.
כְּדִמוּת פְּלָאִים יְהִי נֶגַע בְּקִיר עֵת מְצֹא חֵיל הָאֱמֹרִי — לְזֹאת תֻּתַּץ וְנִטֶּשֶׁת.
לִלְחֹךְ עֲפָרָהּ הֲלֹא עֹבְדֵי אֱלִיל יֶהֱמוּ כַּיָּם, וְאִם הִיא בְיַד יָשָׁר מְעֻקֶּשֶׁת:
מוֹרָשׁ עֲדֵי־עַד לְעַם קָדוֹשׁ הֲלֹא נִתְּנָה — אַךְ אִם־בְּרִית יִשְׁמְרוּ כַּדָּת מְפֹרֶשֶׁת.
נָאוָה לְמִי יָאֲתָה בִּלְתִּי לְבֶן־אֹהֲבִים? לֹא־יִתְּנוּ אֶל־יְלִיד בַּיִת — מְחֻפֶּשֶׁת!
סוֹדוֹ לְעַם־זוּ הֲלֹא גָּלָה אֱלֹהִים, וְלֹא בָּחַר בְּזָרָה כְּמוֹ עִוֵּר מְגַשֶּׁשֶׁת;
עַל־יַד גְּבִיר נֶאֱמָן הִכָּה לְמִצְרִי בְּיַד הוֹיָה, בְּפִשְׁעָהּ הֲלֹא כָשְׁלָה וְנוֹקֶשֶׁת,
פֶּלֶא אֲשֶׁר לֹא לְכָל־גּוֹי נַעֲשָׂה יוֹם אֲשֶׁר נָעַר בְּיַם־סוּף וְעָם עָבַר בְּיַבֶּשֶׁת,

צֵיד־מָן וּמֵי הַבְּאֵר וּשְׂלָיו וְעָנָן, וְיוֹם דָּת נִתְּנָה רָעֲשָׁה אֶרֶץ מְגֹעֶשֶׁת,
קֶרֶן לְסִיחוֹן וְעוֹג נִגְדָּע, וְאָז יָרְשׁוּ אַרְצָם, הֲכִי לְחֲמָה יַד־אֵל וּמוֹרָשֶׁת,
רָצוֹא תְּרוֹצֵץ וְשׁוֹב חַמָּה לְסַפֵּר כְּבוֹד הָאֵל, וְעֵת נִלְחֲמוּ תִּדֹּם וּמַחֲרֶשֶׁת—
שָׁוְא יֶחֱזוּ קֹסְמִים, אַךְ תְּחֶוֶּה מַחֲזֶה שַׁדַּי עֲדָתִי, וְלֹא כָהֵם מְנַחֶשֶׁת.
תָּחִיל גְּבֶרֶת בְּיַד שִׁפְחָה, אֲשֶׁר הָיְתָה מֵאָז שְׁמֵנָה, וְהִיא רָזָה וְכָחֶשֶׁת;
אוֹיָה לְבָנִים אֲשֶׁר גָּלוּ, בְּאֶרֶץ נְדֹד רַגְלָם נְתוּנָה כְּמוֹ בַרְזֶל וּבִנְחֹשֶׁת!
נַפְשִׁי לְצִיּוֹן מְאֹד תֶּהְמֶה, וּמָזוֹר בְּלִי תִמְצָא, וְלֹא רֻכְּכָה גַּם־לֹא מְחֻבָּשֶׁת,
יוֹם הָחֳרְבָה הֲלֹא נִמְלֵאת בְּכָל־מַחֲמָד צֹר מַעֲטִירָה, וְהִיא הַיּוֹם מְרֻשָּׁשֶׁת!
שָׁפַךְ כְּבֵדִי אֱלֵי־אֶרֶץ, וְגַם־נִגְּרָה עֵינִי בְדִמְעָה, עֲדֵי עָתְקָה וְעָשֵׁשֶׁת,
מִבּוּז אֲמָתִי, אֲשֶׁר תִּרְדֶּה בְּפֶרֶךְ וְלֹא תַחְמֹל, וְתִשֹּׁךְ כְּמוֹ אֶפְעֶה וּמַפְרֶשֶׁת.
עַד־מָה, אֱלֹהִים, אֱהִי נִשְׁכָּח וּבִי תֶאֱנַף? יוֹמָם בְּחֹשֶׁךְ הֲלֹא יָדִי מְמַשֶּׁשֶׁת,
וַיִּפַלְּחוּ אֹיְבַי כִּלְיוֹת חֲסִידַי וְלֹא חָמְלוּ, וְאֶהְיֶה אֲנִי מַצָּב לְבֶן־קֶשֶׁת!
נָקָם לְאֹיַבְתְּךָ תָשִׁיב, אֲשֶׁר שָׁוְא וָרִיק תֶּהְגֶּה וְתִתְיַצְּבָה לָרִיב וְרֹגֶשֶׁת;
חֶפְצִי לְהַשְׁלִים, אֲנִי שָׁלוֹם אֲדַבֵּר וְהִיא אָוֶן בְּקִרְבָּהּ, וְרַע הֹגָה וְרֹחֶשֶׁת.
זָכְרָה לְרַעְיָה, יְדִיד, אַהֲבַת כְּלוּלוֹת לְעֵת תַּלְבִּין לְבֵנִים וְקַשׁ הָיְתָה מְקֹשֶׁשֶׁת,
קָרֵב יְשׁוּעָה אֱלֵי מִתְאַבְּלִים, גַּם־פְּאֵר תִּתֵּן לְיֹשְׁבָה בְּתוֹךְ אֵפֶר וּמִתְרַפֶּשֶׁת;
נַחֵם אֲבֵלִים וְאוֹר יִזְרַח עֲלֵיהֶם, וְיַד אוֹיְבִים בְּמוֹ־יוֹם תְּהִי חֹשֶׁךְ מְפַגֶּשֶׁת,
צָרִים אֲשֶׁר בּוֹסְסוּ מִקְדָּשְׁךָ, אֵל, תְּכַל מַהֵר, וְרִשְׁעָה אֱלֵי תַחְפּוֹר וּמִבְאֶשֶׁת.
חוּשָׁה עֲתִדֹת אֱלֵי־עָם שָׂבְעוּ בוּז, וּפַת תִּשְׁבֹּר וְיִמָּלְטוּ מִבּוֹר וּמֵרֶשֶׁת,
אֶבְלִי לְשָׂשׂוֹן הֲפֹךְ, גּוֹאֵל לְצִיּוֹן תְּגַל, נֶפֶשׁ יְשַׂמַּח אֲשֶׁר הוֹמָה וְרֹעֶשֶׁת.
מָתַי בְּעֹז אֶדְרְכָה עַל־בָּמֳתֵי אֹיְבִי, הָגָר מְעֻנָּה תְהִי תַּחְתַּי וְנִבְאֶשֶׁת?
נִדָּחַי תְּכַנֵּס — וְאָז גּוֹיִם יְבִיאוּן עֲלֵי־כָתֵף עֲיָרִים וְעַל־כִּרְכָּר וְדַבֶּשֶׁת;
קֵץ לֹא יְכַזֵּב — לְזֹאת תּוֹךְ מַאֲסָרַי אֲקַו מוֹעֵד יְשׁוּעָה וְאִם־תּוֹחֵר וּבֹשֶׁשֶׁת!

רַבִּי שְׁלֹמֹה בֶּן־מְשֻׁלָּם דֵּי־פִּיאֵירָה

(נולד לערך ה"א ק' — ק"י בקסטיליא, חי בסרקוסטא ומת לערך ה"א קע"ז)

מְחָרָךְ

נֶפֶשׁ יְקָרָה, צַהֲלִי	קוֹלֵךְ בְּתוֹךְ הָאָהֳלִי,
מַסְלוּל וְדֶרֶךְ סַקְּלִי,	לֵאוֹר בְּאוֹר חַי גֹּאֲלִי!

שָׁקְדוּ שְׂעִפַּי, לַחֲקוֹר	קֵץ כָּל־יְקוּם, סוֹד כָּל־יְסוֹד:
שׁוּט יַעֲבֹר אִם־יַעֲקוֹר	שָׁרְשָׁם וְגִזְעָם עַד־אֲבוֹד,
אוֹ אִם־בְּבֵית הַבּוֹר מְקוֹר	חַיִּים וְסוּת הָדָר וְהוֹד?
אֶמְצָא בְּיַד שִׂכְלִי כְּלִי	שַׁחַת בְּלִי אוֹ רֹאשׁ תְּלִי:
טוּב פָּעֳלִי אוֹ מַעֲלִי —	יִגְהֶה כְּאֵב אוֹ יַחֲלִי.

לִבִּי — יְסֹדוֹ מִצְּרוֹר	עָפָר, וְשָׁוְא יַחְפֹּץ גְּאוֹל
נַפְשִׁי, וְאִם־יִתֵּן צְרוֹר	כַּסְפּוֹ פְּדוּת מִיַּד שְׁאוֹל;
אַךְ מֵעֲבוֹד יִצְרוֹ דְּרוֹר	בִּקֵּשׁ, וְזֶה הִרְחִיב שְׁאוֹל —
זֶה כָּל־פְּרִי הָסֵר חֳלִי,	זֶה כָּל־עֲנָק, זֶה כָּל־חֲלִי,
רוּחִי, וּבָזֶה נַחֲלִי	כָּבוֹד וְעֵדֶן נַחֲלִי.

מַה־תֶּהֱמִי, נַפְשִׁי, עֲלוֹת	גָּבְהֵי מְרוֹמֵי יְצָרֵךְ?
מַה־תִּרְגְּזִי מִיּוֹם גָּלוּת	הוֹדֵךְ בְּבוֹר גֵּו תַּעֲרֵךְ?
הִתְעַתְּדִי אֶל־יוֹם מְלֹאת	טָהֳרֵךְ וּבָא אוֹר זָהֳרֵךְ,
וּבְשׁוּב נְדָנֵךְ אֶל־בְּלִי —	עֹז תִּדְרְכִי, בֵּית־אֵל עֲלִי,
וּפְרִי פְּעָלִים תֹּאכְלִי	אָז, יוֹם פְּקֻדַּת פָּעֳלִי!

הִתְעוֹרֲרִי, חֶמְדַּת כְּלִיל	הוֹדִי, צְאִי מִבֵּית שְׁבִי,
קוּמִי לְעוֹפֵף עַל־גְּלִיל	גּוֹיִם וְעַל־קַל תִּרְכְּבִי,
עִזְבִי עֲמַל שָׁוְא וֶאֱלִיל,	וּבְכֵם יְקָר וּצְבִי שְׁבִי,
וּבְקוּם שְׁאוֹן חֵיל שֹׁלְלִי —	לָאֵל כְּמָטָר יַחֲלִי,
וּלְצוּר יְסוֹדֵךְ הַלְלִי,	נַפְשִׁי, וְלִשְׁמוֹ גַּדְּלִי!

*

תּוֹכְחוֹת מוּסָר

1

אֱנוֹשׁ חשֵׁב יְקָר עוֹלָם לְרִשְׁתּוֹ —   אֲהָהּ לַיּוֹם, אֲשֶׁר תִּפֹּל בְּרִשְׁתּוֹ!
וּמַה־יּוֹעִיל אֲזַי כָּל־הוֹן כְּנַסְתּוֹ,   וּמַה־יֹּסִיף לְךָ קִנְיָן אֲסַפְתּוֹ?
הֲיֵשׁ תִּקְוָה לְגֵו בִּשְׁאוֹל, בְּרִדְתּוֹ   לְבֵית מוֹעֵד, וְאִם־יָשׁוּב בְּלֶכְתּוֹ?
הֲיֵשׁ מָנוֹס לְאִישׁ, אַחַר קְבֻרָתוֹ   בְּתוֹךְ אָרוֹן, הֲיִקֹּב חֹר בְּדַלְתּוֹ?
אֲזַי תַּכִּיר סְחַר יָדְךָ סְחַרְתּוֹ,   וְתָרִיחַ אֲבַק רוֹכֵל רְכֻלָּתוֹ,
וְשָׁם תִּקְצֹר קְצִיר־אָוֶן זְרַעְתּוֹ,   וְתֹאכַל מִפְּרִי עֵץ־שָׁוְא נְטַעְתּוֹ,
וְתֵהָרֵג בְּצוּר חֶרֶב לְטַשְׁתּוֹ,   וְתִיָּרֶה בְּבֶן־קֶשֶׁת דְּרַכְתּוֹ,
וְתֵאָכֵל בְּאֵשׁ בַּפֶּה נְפַחְתּוֹ,   וְתִוָּקֵשׁ בְּמַפַּח פַּח יְקַשְׁתּוֹ,
וְתִקְרַב אֶל־מְקוֹם מִשְׁפָּט זְנַחְתּוֹ,   וְתִזְכֹּר דִּין אֲשֶׁר הֵנָּה שְׁכַחְתּוֹ,
וְלֹא־תִמְצָא לְבַד חֶסֶד גְּמַלְתּוֹ,   וְכִשְׁרוֹן מַעֲשֶׂה מֵאָז פְּעַלְתּוֹ.
נְטוֹשׁ חֶמְדַּת זְמָן, שַׁמְנוֹ וְסָלְתּוֹ,   וַעֲזָבֵהוּ וְלֹא תָשׁוּב לְקַחְתּוֹ,
רְאֵה כִּי־לַעֲנָה מָסַךְ בְּגִתּוֹ,   לְשׁוֹן אֶפְעֶה וְרֹאשׁ־פֶּתֶן בְּפִתּוֹ,
בְּטֶרֶם תִּהְיֶה נִתְפַּשׂ בְּשַׁחְתּוֹ,   וְעַצֵּם עֵינְךָ עָלָיו פְּקַחְתּוֹ.
בְּעוֹדְךָ בֵּין יְמֵי בַחֲרוּת בְּחַרְתּוֹ,   בְּחֹזֶק יָד יְמֵי־נֹעַר חֲמַדְתּוֹ,
וְלִפְנֵי בֹא זְמַן שֵׂיבָה גְּעַלְתּוֹ —   וְתַם לָרִיק עֱזוּז יָדְךָ חֲשַׂפְתּוֹ.
שְׁבֹר רֶשֶׁת, לְיַד־מַעְגָּל פְּרַשְׂתּוֹ,   בְּתֹם לֵבָב גְּדֹר פֶּרֶץ פְּרַצְתּוֹ,
וְהִנָּחֵם עֲלֵי־פֶשַׁע פְּשַׁעְתּוֹ,   וְעַל־מֶרֶד וְעַל־מַעַל מְעַלְתּוֹ,
וְסוּר מֵאַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתּוֹ,   וְהַקֵּר רַגְלְךָ מִיְּקָר יְקַרְתּוֹ.
זְנַח יִצְרְךָ, אֲשֶׁר עַד־כֹּה עֲבַדְתּוֹ,   וְדַע צוּרְךָ, עֲדֵי־כֹה לֹא יְדַעְתּוֹ;
בְּקוֹל תּוֹדָה — בְּיוֹם צָרָה עֲרַכְתּוֹ,   לְיוֹם מִשְׁפָּט לְהוֹכִיחַ יְסַדְתּוֹ —
קְרָא לָאֵל, זְבֻל מָכוֹן לְשִׁבְתּוֹ,   וְאֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ אֵל וּבִלְתּוֹ:
„סְלַח־נָא לַעֲוֹן בֵּן, אַתְּ יְלִדְתּוֹ,   וְשָׂא נָא חֵטְא אֱנוֹשׁ, אַתָּה יְצַרְתּוֹ!
רְאֵה כִּי־הוּא כְתֹהוּ עֵת פְּקַדְתּוֹ,   וְעֵת קִצּוֹ כְּטִיט שַׁתּוֹ וְשַׂמְתּוֹ —
וּמַה־יִּצְדַּק אֱנוֹשׁ עִמְּךָ בְּדַעְתּוֹ,   וּמַה־יִּזְכֶּה חֲשַׁשׁ, כַּקַּשׁ הֲדַפְתּוֹ?
הֲלֹא מִמַּחֲצַב הֶבֶל חֲצַבְתּוֹ,   וְצוּק עִתּוֹ בְּמַצָּקְתּוֹ יְצַקְתּוֹ,
קְצַר יָמִים שְׂבַע־רֹגֶז נְתַתּוֹ,   וְאַחֲרִיתוֹ בְּאוֹצַר גּוּשׁ אֲצַרְתּוֹ;
כְּצֵל יָמָיו, וְאַף־גַּם־זֹאת: צְרַפְתּוֹ   בְּכוּר סִבּוֹת, וְאוּר מִקְרִים שְׂרַפְתּוֹ,

וּבִסְעָרוֹת וְחִיל צָרוֹת צְרָרָתוּ — וּבִצְרוֹר מַאֲסָר מִצַּר צְרָרָתוּ,
וְאוּלָם כִּי־בְצִדְקֶךָ תְּמַכְתּוּ, וְעִם־רוּחַ נְדִיבָתְךָ סְמַכְתּוּ.
חֲדַל מִבֶּן־אֱנוֹשׁ, בַּמֶּה חֲשַׁבְתּוּ, הֲלֹא בֵּין חִקְקֵי־אָוֶן חֲקַקְתּוּ,
וְאִם־חָטָא לְךָ — דַּי כִּי־מְחַצְתּוֹ בְּכַשִּׁילֵי יְלִידֵי יוֹם הֲלַמְתּוּ!"
בְּזֹאת בֹּא, נַעֲוֵה לֵבָב חֲקַרְתּוּ, לְהִתְוַדּוֹת פְּנֵי אֵל־חַי דְּרַשְׁתּוּ,
וְשׁוּב אֵלָיו בְּרַעְיוֹן בַּר, רְחַצְתּוּ בְּמֵי מַעְיָן, וּבֹר דֵּעָה חֲנַנְתּוּ,
וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר חֵטְא חֲרַצְתּוּ, וְהֶעָוֹן בְּחַבְלֵי־שָׁוְא מְשַׁכְתּוּ.
לְהֵיטִיב יַחְשֹׁק בָּךְ אִם־חֲשַׁקְתּוּ, וְיַאְמִיר אִתְּךָ אִם־הֶאֱמַרְתּוּ,
וְיִטָּשְׁךָ זְמָן — אִם־עֵת נְטַשְׁתּוּ, וְיַעַזְבְךָ לָעַד — אִם־יוֹם עֲזַבְתּוּ;
וּמֵחִצֵּי זְמָן רֹבֶה בְּקַשְׁתּוּ, קְחָה צִנָּה וְסֹחֵרָה — אֲמִתּוּ,
אֲזַי תָּבוֹא אֱלֵי־קֶבֶר חֲצַבְתּוּ בְּכֶלַח, כַּעֲלוֹת גָּדִישׁ בְּעִתּוּ. —
לְבָבְךָ שִׂים לְיוֹם קִצְּךָ לְדַעְתּוּ, וְלֹא־תַחְשֹׁב יְקָר עוֹלָם לְרִשְׁתּוּ!

ט

רַבִּים לְחַכְמֵי הַזְּמָן יִתְמָהוּ: אֵיךְ אֶל־חֲמֻדוֹת הַזְּמָן יִכְמָהוּ?
אֵיךְ יִכְסְפוּ הֶבֶל וְרוּחַ יִרְדְּפוּ, אוֹ אַחֲרֵי דִבְרֵי חֲלוֹם יִנָּהוּ?
גָּלוּי בְּעֵינֵיהֶם וְלִפְנֵיהֶם יְסוֹד עוֹלָם — וְאֵיךְ לֹא־יֵדְעוּ בוֹ: מַה־הוּא?
בָּם חֵן וְשֵׂכֶל טוֹב — וְאֵיךְ עֵינֵי מְאוֹר שֵׂכֶל לְהַשְׂכִּיל סוֹד יְסֹדוֹ כָּהוּ?
יַחְשֹׁב לְתֶבֶן בָּר, וְאַבְנֵי יַהֲלֹם יִתֵּן כְּאַבְנֵי־נֹהַ וְאַבְנֵי־בֹהוּ?
שֵׂכֶל מְיֻשָּׁר אֵיךְ יְעַוֵּת מוֹעֲצוֹת יֹשֶׁר לְבַב חָכְמָה וְיִתְלַהְלָהוּ?
אֵיכָה תְּסִיתוֹ תַאֲוָתוֹ לֶאֱכֹל בֹּסֶר, וּבוֹ שִׁנֵּי תְבוּנוֹ קָהוּ?
אַךְ זֶה בְּחֵטְא יֵצֶר לְבַב אָדָם, אֲשֶׁר הַבַּחֲרוּת הִמְשִׁיל וְהִשְׁלִיטָהוּ,
יֵצֶר, אֲשֶׁר נוֹצַר לְכוֹנֵן מִצְעֲדֵי־ גֶבֶר, אֲבָל יַלְדוּת אֱנוֹשׁ פִּתָּהוּ.
עָשָׂה אֱלֹהִים הָאֱנוֹשׁ גֶּבֶר יְשַׁר־ דֶּרֶךְ, וְלֵב הוֹתַל, אֲהָהּ, הִטָּהוּ;
פְּתָיִם לְהִשָּׂגֵב בְּמִשְׂגַּב נַעֲרוּת יָזְמוּ, וְלִתְמוּרוֹת זְמָן לֹא־רָהוּ,
וּבְסוּר הֲמוֹן נֹעַר וְכָלִיל יַחֲלֹף, טוּבוֹ כְּאַיִן יִהְיֶה וּכְתֹהוּ.
יָבֹא זְמָן זֹקֶן, וְחָשְׁקוּ לַחֲזוֹת זָהֳרֵי מְאוֹר חָכְמָה — וְלֹא־יִגָּהוּ;
אָז תַּעֲנֶם שֵׂיבָה: אֲהָהּ, כִּי אֶחֱרוּ פַּעֲמֵי רְצוֹן לְמֵיד וְהִתְמַהְמָהוּ!
בַּרְזֶל בְּהִתְרָחֵץ הֲיִתְלַבֵּן, וְעֵט כֹּתֵב בְּחוֹל אִם־בּוֹ רְשָׁמָיו שָׁהוּ?
אָנוּ לְשֶׁעָבַר, וְאָבְלוּ עַל־זְמָן עֹמֵד, וְלֶעָתִיד בְּמִסְפֵּד נָהוּ.

אָמְנָם בְּקִרְבִּי הַזָּמִיר יִזְקַן, וְלֹא סָרַב יְמֵי שֵׂיבָה רְנָנַי לְהוּ,
חִדֵּשׁ לְשִׁירֵי הַזְּמָן עֶדְנָה לְעֵת זִקְנָה, וְהִמְלִיצוּ וְהִמְשִׁילָהוּ;
עַד־כֹּה זְמָן הִכְאִיב מְלִיצוֹת וַאֲנִי אֶחְבֹּשׁ, וּמַאֲמָרַי מְזֹרָם גָּהוּ.
אִם־שִׁיר לְשׁוֹן נִגֵּן עֲדֵי בַדֵּי שְׁאֹל יֵרֵד — זְמִירַי רוּם זְבֻל גָּבְהוּ;
עַל־מִפְלְאוֹת אֹתוֹת לְשׁוֹנִי נִפְלְאוּ נִגְנִים, וְחַכְמֵי הַזְּמָן יִתְמָהוּ!

*

שִׁיר יְדִידֹת

לְרַבִּי זְרַחְיָה בְּמוֹנְטְפֶּלְיֵר

סִמָּן לְמִסְפַּר בָּתֵּי הַשִּׁיר (ע״ז):

ע״ז תְּדָרְכִי, נַפְשִׁי, וְעִדִי דִבְרֵי־ שִׁיר, בָּרְכִי חֶדְוָה, וְחֵיל תְּנָה אֱרִי,
וּרְדִי דְבַשׁ־בֵּין מְגֻוִּיַּת הָאֲרִי, כִּי הוּא אֲדֹנַיִךְ, וּמֹר שִׁירוֹ אֱרִי;
יֶתֶר שְׂאֵת יֶשׁ־לָךְ וְיֶתֶר עָ״ז, הֲכִי שַׁחַל זְמִיר מַלְכֵּךְ — וּמֶה עָ״ז מֵאֲרִי?!

כְּנוֹר אַרְיֵה, יְזַנֵּק מִבָּשָׁנוֹ — לְבָבִי קָם תְּמוֹל, יָרַד לְגַנּוֹ,
וְנָשָׂא־נֵם לְהִתְנוֹסֵס, וְשִׁנֵּם חֲלָצָיו, לַעֲבֹר נַחַל עֲדָנוֹ,
לְסַיֵּל בַּעֲרָגוֹת שִׁיר, וְלִרְעוֹת בְּשׁוֹשַׁנֵּי חֲבַצֶּלֶת שְׁרוֹנוֹ,
לְהִשְׁתַּעְשֵׁעַ בְּבֵין אִבֵּי נְחָלָיו, לְהִתְעַדֵּן בְּגִמְעֵי נַעֲמָנוֹ,
וּבְחָלִיל — בְּכַרְמֵי גִיל וְחֶדְוָה — יְחַשֵּׁב לַעֲלוֹז עַל־אַף זְמַנּוֹ —
וּמַה־יַמְרִיץ, בְּנִיב יָלִין, לְהָפִין זְמִיר עָרִיץ, וְיָדִיץ דַּאֲבוֹנוֹ!
כְּטוֹב לִבּוֹ בְּמַחְשָׁבוֹ — וְרוּחַ גְּדוֹלָה בָא וְהִבְהִיל רַעְיוֹנוֹ,
וְקָאם שָׁאוֹן בְּתוֹךְ כַּרְמוֹ, וְהָרַס גְּדֵרוֹתָיו, וְעָלָה קִמְּשׁוֹנוֹ,
וְיָרוּץ בַּחֲמַת־קֶרִי וּבָחֳרִי — וְאֵין־אֶשְׁכּוֹל וְאֵין־עֵנָב בְּגַפְנוֹ;
זְמֹרוֹתָיו לְאַפּוֹ הַזְּמוֹרָה תְשַׁלַּחְנָה, וְסָר סָבְאוֹ וְיֵינוֹ,
וְנָבֵל צִיץ בְּגַן־עֶדְנוֹ, וְיָבֵשׁ מְקוֹר מֵימָיו וְחָרֵב מַעְיָנוֹ,
וְעַל־תַּלְמֵי גְדוּדָיו קוֹץ וְדַרְדַּר, וְנֶעְדַּר נֵרְדְּ וּבֶשֶׂם קִנְמוֹנוֹ,
וְעָזְנִיָּה — מְקוֹם צִפּוֹר מְהֹרָה — תְּקַנֵּן בּוֹ, וְכָל־עֹרֵב לְמִינוֹ;
וְיִתְהֹלֵל, כְּמוֹ עוֹלֵל יְמַלֵּל, צְרַל־שָׂפָה וְרִירוֹ עַל־זְקָנוֹ,

כְּאִישׁ גִּדְּהֶם לְצוּקוֹתָיו. וְיִנְהֹם לְשֹׁד הֵלְמוֹ, וְאֶת־טַעְמוֹ יְשַׁנּוֹ,
וְיִשְׁכַּר מֵחֲמַת כּוֹס יֵין עֲנוּשִׁים, וְכֵן יִפָּת בְּפַת אֵיפַת רְזוֹנוֹ,
וְיָפַח בְּמַפַּח פַּח לְבַקֵּשׁ בְּתוֹךְ מוֹקֵשׁ לְקַשְׁקֵשׁ פַּעֲמֹנוֹ,
וְיֵז נִצְחוֹ בְּצַר רוּחוֹ, וְיִשְׁפֹּךְ מְרִי שִׂיחוֹ, וְסָר כֹּחוֹ וְאוֹנוֹ,
וְיִנְאַק נַאֲקוֹת חָלָל וְאֻמְלָל, וְכִמְעַט מִזְּעָק נִחַר גְּרוֹנוֹ;
וְיִשְׁתּוֹמֵם וְאֵין מַחֲזִיק בְּיָדוֹ, וְאֵין סוֹמֵךְ וְתוֹמֵךְ יַד־יְמִינוֹ,
וְדוֹרֵשׁ אוֹב בְּרֹב מַכְאוֹב, וְאֵין קוֹל וְאֵין עֹנֶה בְּאֶפְדּוֹ וְחָשְׁנוֹ.
וְעֵת יִזְעַם, בְּטוּב טַעַם שְׂעִיפָּיו יְשִׁיבֵהוּ, וְקוֹל קוֹרֵא בְּאָזְנוֹ:
אֱנוֹשׁ צָרָה וְיָגוֹן, עָשׁ יְסָרוֹ, הֲיִשְׁתָּאֶה בְּיוֹם יָרֵב יְגוֹנוֹ?
וְנוֹצַר מִדְּמֵי שׁוֹאָה הֲיוּכַל לְהָנִיחַ וְהַשְׁבִּיחַ שְׁאוֹנוֹ?
וְנוֹלַד מִבְּאֹשׁ מֵי רֹאשׁ וְלַעֲנָה הֲיִדְרֹשׁ לִהְיוֹת גֹּבַהּ מְעוֹנוֹ?
עֲצֵי עַוְלָה פְּרִי־כַחַשׁ יְשַׂגּוּ, וְצִיץ־רֶשַׁע הֲלֹא יַפְרִחַ זְדוֹנוֹ!
אֲהָהּ לַיּוֹם, הֲמָמוֹ שֹׁד וְכִידוֹד, יְקֹד לַהַב גְּדֹד עָלָה עֲשָׁנוֹ,
וּפֵרוּד מִמְּצוֹא חֶפְצוֹ הֱרִיצוֹ, וְשָׁת כּוֹסוֹ כְּכוֹסוֹ אוֹ יְעֵנוֹ;
אֲסָרוּהוּ חֲבָלָיו בַּחֲבָלָיו, וּבַעֲבֹתוֹת בְּעָתוֹת יִלְכְּדֻנוֹ.
וְמָן אַכְזָר בְּמַצְרֵפוֹ צְרָפוֹ, וְתוֹךְ מִבְחַן תְּלָאוֹתָיו בְּחָנוֹ,
וּמִלֵּדָה קְפָדָה וַחֲרָדָה אֲפָפוּהוּ, וְהִרְבּוּ עִצְּבוֹנוֹ;
וְעוֹד יָדוֹ עֲלֵי אֵידוֹ נְטוּיָה, וְלֹא־רָאָה הֱיוֹת שָׁלֵם עֲוֹנוֹ —
עֲדֵי הֵסִיר גְּבִירוֹ, אוֹר יְקָרוֹ, וְהִפְנָה מִפְּאַת פָּנָיו פְּנִינוֹ,
לְהַמְלִיכוֹ בְּמַקְהֵל סוֹד־קְדֹשִׁים, לְהוֹשִׁיבוֹ בְּאַפַּדְנוֹ וְכַנּוֹ;
וְרוּחוֹ שָׁת בְּעֵת נוֹדוֹ בְּיָדוֹ, וּמָשַׁךְ אַחֲרָיו לִבּוֹ וְעֵינוֹ,
וְחֵץ פֵּרוּד יְפַלַּח אֶת־כְּבֵדוֹ, וְצוּר חֶרֶב גְּדֹד נִתְקַע בְּבִטְנוֹ,
וְכִמְעַט יָצְאוּ מֵעָיו בְּחָלְיוֹ, וְכִמְעַט קָם וְיָצָא פַּרְשְׁדֹנוֹ.
וּמִי אִתּוֹ בְּאֶרֶץ־נוֹד לְמָעוֹז, וּמִי יָכִין בְּרַעֲבוֹנוֹ מְזוֹנוֹ?
וּמִי יִתֵּן נְכֹאת וּצְרִי לְצִירֵי חֳרִי עִתּוֹ וְיָשִׁיב אֶת־חֲרוֹנוֹ —
כְּמוֹ יָצָא לְהַרְגִּיעוֹ, לְיִשְׁעוֹ בְּטוּב דֵּעוֹ וּמַעֲנֵה נִיד לְשׁוֹנוֹ,
וְכַלְכֵּל מַחֲלַת לִבּוֹ בְּנִיבוֹ, וְהָיָה לוֹ בְּיוֹם אוֹנוֹ שְׂשׂוֹנוֹ?!
כְּשׁוֹךְ יָגוֹן יְחִי, אִם־מִנְּחָשָׁיו צֳרִי יִקַּח וְיִינַק רֹאשׁ־פִּתְנוֹ,
וּבִצְפָעִים יְרַפֵּא לַנְּגָעִים — וְאַף כִּי עִם־מְזוֹר דִּבְשׁוֹ וְשַׁמְנוֹ,
עֲדֵי הִבְחִין בְּחִין עֶרְכּוֹ לְהַרְנִין לְשׁוֹן נִלְעָג, וְעִיר בֶּן־אֲתֹנוֹ,

וְלֵב נִמְהָר לְשִׁיר נִכְסַף, וְאָסַף   זְמָרִים שָׁר וְרוּחַ צַר בְּחָפְנוֹ,
וְעַל־הָרָיו יְדַלֵּג יְעַלָּיו,   וְשֶׁן־סַלְעוֹ לְמַחְסֶה אֶל־שְׁפַנּוֹ,
וְלָרוּץ כַּצְּבִי לִצְבִי מְעוֹנוֹ   בְּלִי יִיעַף, וְעָף בִּכְנַף רְנָנוֹ,
וְיִדְאֶה כַדְּרוֹר וּזְמִיר בִּזְמִיר,   וְיָבֹא אֶל־מְלוֹן קִצֹּה וְקִנּוֹ,
וְשָׂם לוֹ חֹק לְהִשְׁתַּחֲוֹת בְּרָחוֹק   לְמוּל יִקְרַת פְּאֵר רִצְפַּת מְלוֹנוֹ,
כְּאַיִל יַעֲרֹג, יַעֲרֹךְ תְּהִלּוֹת   עֲלֵי־אַחַד עֲנָק מִצַּוְּרוֹנוֹ.
בְּשִׁיר — קָרְתִי, וּבְמַדָּע — כְּדַרְדַּע,   וּבִגְבוּרוֹת תְּבוּנוֹת הוּא עֲדִינוֹ,
וְכָל־נִגְנִים וְסוֹד שָׂרִים יְשָׁרִים   לְפָנָיו עֻבְרִים כִּבְנֵי מְרוֹנוֹ.
אֱנוֹשׁ עַל־הַיְּדִידוּת הוֹדוֹ יְרַנֵּן —   הֲלֹא יִשְׁנֶה בְּמִשְׁפָּטוֹ וְדִינוֹ:
הֲכִי כָּל־מַעֲשֵׂהוּ בֶּאֱמוּנָה —   וּמֵיטַב שִׁיר כְּזָבוֹ הוּא וְאוֹנוֹ;
וְאֵין כֹּל כְּלֵל כְּלִילֵי סְגֻלּוֹתָיו,   הֲכִי מִכָּל־יְקָר הוּא סוּג וּמִינוֹ,
וְאֵין־מַגִּיד בְּמִלָּיו מַהֲלָלָיו,   הֲכִי אֵין־קֵץ וְתִכְלָה אֶל־תְּכוּנוֹ —
וּמִי יוּכַל לְפָאֵר אוֹ לְבָאֵר   גְּדוֹלִים חִקְרֵי־לֵב עֹז גְּאוֹנוֹ?
כְּלִיל כָּבוֹד — וְלֹא־אֹמַר: מְכֻבָּד,   וְאֶדֶר הַיְקָר הוּא לוֹ לְמִשְׁנוֹ;
אֲבִי הַשִּׁיר — וְלֹא־אֹמַר: מְשׁוֹרֵר,   וְהוֹלִיד בֵּן — וְלֹא־אֹמַר: מְבִינוֹ.
וְלֵב חָרֵד לְלַפִּיד פִּיד פְּרִידָה,   אֲסִיר תִּקְוָה — וְלֹא חִלֵּל צְפוּנוֹ!
יָאוֹר לוֹ עַל־שְׂפָתַיִם נְדוּדִים,   רְחַב־יָד רַב לְרַוּוֹת צִמְאוֹנוֹ,
נְרָדָיו נָתְנוּ רֵיחַ לְדוֹדָיו,   וְכִי הִתְקַדְּשׁוּ דָּרְשׁוּ לְשִׁכְנוֹ,
וְאִלּוּ יַחֲנֶה בִּפְאַת יְמִינוֹ —   נְעִים זִכְרוֹ עֲדֵי קִנְאֵי צְפוּנוֹ,
דְּרַשְׁתִּיהוּ — וְהוּא אֵצֶל גְּבוּלִי,   וּמִמְּלֵי פְּקַדְתִּיהוּ — וְיָשְׁנוֹ.
אֲשֶׁר אֵל: כְּבוֹד כִּסְאוֹ יְכוֹנֵן,   וַיַּנְחִיל מַעֲלַת כִּתְרוֹ לְנִינוֹ,
וַיַּגְדִּל הֱיוֹת לִבִּי בְחֵיקוֹ   תְּמִים דֵּעִים, לְהַשְׁלִים אֶת־רְצוֹנוֹ,
וְהוּא־גַם־הוּא בְּלִי יִבְזֶה עֱנוּתִי,   וּבִשְׁלוֹמוֹ אֱהִי נִפְקָד וְחִנּוֹ.
רְאֵה, אָבִי, רְאֵה עֲבֵר בְּךָ שָׁם   מְזִמּוֹתָיו, וּבְךָ כָּל־מַעְיָנוֹ,
חֲלִי עֹז הַשְּׂחָק נוֹצֵץ לְעֵלֶם,   וְעֹז פָּנָיו יְשַׂנֵּא — הוּא מְלָשְׁנוֹ.
וְנַפְשׁוֹ יָצְאָה מֵרֹב תְּלָאָה,   לְזֹאת לֹא־יִכְלֶה עוֹד הַצְּפִינוֹ;
וַיִּזְרַע שִׁבֳּלֵי הוֹדְךָ בְּשָׂדֶה,   וּבְמִסְפַּר עֶזְךָ תָּכִין דְּגָנוֹ,
וּמִסְבַּר תְּבוּאַת שִׁיר בְּרִנָּה,   אֱמֶת, יִקְצֹר וְיִצְבָּר־בַּר בְּגָרְנוֹ.
וְעֵת עֲדֵינוּ וּמִן כֻּלָּם בְּרָסְנוֹ   לְנֶגְדְּךָ רָץ וְאָז נִפְרַץ חֲזוֹנוֹ,
וְשָׁלַח חֵיל הֲמוֹנוֹ אֶל־קְצִינוֹ,   בְּרוֹד שִׁית, חֲקָרוֹ גַּם־הֲבִינוֹ.

וְאִם דַּל־הוּא, לְפִי שִׂכְלוֹ, וְאֵין לוֹ   לְהַקְרִיב לְךָ לְשַׁי תּוֹרוֹ וְיוֹנוֹ —
קְחֵה אֲשֶׁר מְלֹא קֹמֶץ דְּבָרוֹ,   תְּמוּרַת כָּל־יְקַר כָּרוֹ וְצֹאנוֹ;
וְהִנָּשֵׂא עֲלֵי כִסֵּא, וְתֵצֵא   כְּנוֹר אַרְיֵה, יְזַנֵּק מִבְּשָׁנוֹ!

(עוֹד סִמָּנִים לְמִסְפַּר בָּתֵּי הַשִּׁיר)

1

נְאֻם עֶבֶד זְמִיר, מָתוֹק לְחִכּוֹ,   לְשַׁי מֵבִיא, וּמִנְחָתוֹ וְנִסְכּוֹ,
לְקַדֵּם אֶת־פְּנֵי רַבּוֹ בְּשִׂפְתֵי   רְנָנוֹתָיו, וְיִתֵּן עֹ"ז לְמַלְכּוֹ.

2

בְּהַדְרַת קָדְשְׁךָ מוֹפֵת וּפֶלֶא,   בְּכֶתֶם טוֹב וְטָהוֹר לֹא־יְסֻלֶּה,
בְּסֻלָּם חֶשְׁקְךָ יֵרֵד וְעֹלֶה   חֲסַר לֵבָב, וְסוֹד בִּינָה יְגַלֶּה,
בְּכַסְפְּךָ יֶעְשַׁר אִישׁ רָשׁ וְנִקְלֶה,   שְׂבַע־רֹנֶז — שְׂבַע רָצוֹן וּמָלֵא.

*

עַל־הַזְּמַן

אִם־הַזְּמַן יִבְרַח כְּצֵל, לֹא־יַעֲמֹד   רֶגַע, כְּאוֹר בָּרָק וְקוֹל הָרַעַם —
כֵּן טוּב וְהִפְכּוֹ: לֹא לְנֶצַח יֶאֱרַךְ,   רַק יַעֲלֶה פַּעַם וְיָצִיץ פָּעַם;
עַל־כֵּן חֲכַם־לֵב לֹא לְצוּקוֹ יֶחֱרַד,   כִּי־עוֹד מְעַט מוֹצָר וְכָלָה זָעַם.

*

צַוָּחָה עַל־הַיַּיִן

(עַל־הַיֵּינוֹת הָרָעִים מִבְּצִיר שְׁנַת ה"א קע"ז)

1

מִצַּר וְצוּק אֶשְׁבַּר וְלֹא מִיַּיִן,   כִּי אֶשְׁתְּ חֲמַת תַּנִּין חֲמַת מִיַּיִן,
יַיִן יְשַׂמַּח־לֵב, אֲבָל זֶה יַעֲצִיב   לִבִּי, וְכִלְיוֹתַי הֲלוֹמֵי יָיִן.
לוּ נִהְיְתָה כָּזֶה בְּעֵת דָּת נִתְּנָה —   לֹא־נֶאֱסַר אֶל־הַנְּזִירִים יַיִן,
גַּם־לֹא לְחֶבֶר כֹּהֲנִים אָז צִוְּתָה   תוֹרָה בְּכָל־קָרְבָּן: וְנִסְכּוֹ יַיִן;

גַּם־לֹא עֲדַת הַזּוֹלְלִים הַסּוֹבְאִים   יַלְדָּה לְפָנִים מָכְרוּ בַיָּיִן;
גַּם לֹא־יְהִי מַזְהִיר חֲכַם־לֵב אֶל־בְּנֵי בָנָיו לְבַל־יִהְיוּ בְּסֹבְאֵי־יָיִן,
לֹא תוֹכְחוֹת מוּסָר אֲמָרָיו יָעֲדוּ:   אוֹי וַאֲבוֹי לַמְאַחֲרִים עַל־יָיִן.
לֹא עַל־כְּיוֹצֵא בוֹ לְפָנִים אָמְרוּ:   כֹּהֵן וְנָבִיא נִבְלְעוּ מִיָּיִן,
לֹא נִבְּאֵי כָזָב לְפֶתִי הַזְּמָן   אָז יֹאמְרוּ: אַטִּף לְךָ לַיָּיִן.
הִנֵּה אֲנִי חַכְלִיל וְעֵינִי כָהֲתָה   מִתִּימְרוֹת עָשָׁן וְלֹא מִיָּיִן!

▪

סָבְאִי בְּרֹאשׁ מָחוֹל וְתָמַהּ אֲנִי: אֵיךְ עִנְּבֵי רוֹשׁ פָּרְחָה הַגָּפֶן?
אוּלַי וּמִשַּׁדְמֹת סְדֹם הִיא, וַאֲנִי   אָאֹר עֲסִיס פִּרְיָהּ וְעֵץ־הַגָּפֶן;
לֹא עַל־עֲסִיס גֶּפֶן וְדַם־עֵנָב כָּזֶה   אוֹדֶה לְאֵל, בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן!

רַבִּי שְׁלֹמֹה בֶּן־רְאוּבֵן בּוֹנְפִיד

(בספרד; נולד לערך ה״א ק״ם ומת לערך ה״א ר״י)

שִׁירֵי יְדִידוּת

1

לְדוֹן וִידַאל בֶּן־לָבִיא, בְּהִתְאַסֵּף רָאשֵׁי עַם לְוִכּוּחַ טֹרְטוֹשָׁה

שֶׁמֶשׁ יְקָר יָרְדָה תוֹךְ מַעֲרָבֵנוּ —   מַה־זֶּה וְלֹא עָלְתָה עַל־חוּג מְסִבֵּנוּ?
הַאִם קְסָמֵי גְלִילָהּ מִזְּבֻל נִתְּקוּ,   אוֹ נִצְפְּנָה בֵּין עֲנָנֵינוּ וְעָבֵינוּ?
בֹּקֶר וְעֶרֶב בְּתֵבֵל נֶחֱזֶה יוֹם וָיוֹם —   עַד־אָן יְהִי מִבְּלִי־בֹקֶר עַרְבֵינוּ?
עַד־אָן אֲהַלֵּךְ שְׁבִי, וּצְבִי וְהוֹד כַּצְּבִי   יִבְרַח, וְעָבֵי נְדֹד יִהְיוּ רְכוּבֵינוּ?
מַה־לַּתְּלָאוֹת רְדָפוּנוּ בְּרִכְבֵי הֲמוֹן   חַיִל, הֲכַף תָּקְעוּ לִהְיוֹת עֲרֵבֵינוּ?
הַעוֹד יְמֵי־נִיל אֲקַו, בִּרְאוֹת זְמַן קַו לְקָו   יוֹלִיד חֲדָשׁוֹת, לְהַרְבּוֹת מַעֲצָבֵנוּ?
הֲלוֹ בְּשָׂרִים עֲדֵי נָלִין בְּתוֹךְ קַו־דְּרוֹר,   לָנוּ כְּתֹנֶת יְקָר — אֶבְרַת זְבוּבֵינוּ.
לָנוּ תְּלוּנוֹת עֲלֵי יָמִים — וְאֵין צָר כְּמוֹ   עַיִן וְלֵבָב, וְאֵיךְ נָרִיב מְרִיבֵינוּ?
עַיִן וְלֵב סָר רְאוֹת מַשְׂאוֹת תְּלָאוֹת, וְכִי   לֹא־נוֹאֲשׁוּ — חִדְּשׁוּ כָל־יוֹם כְּאֵבֵנוּ;
אָמְנָה מְעַט קָם תְּנַחֲמֵנוּ מְנַת צַעֲרָם: עַיִן אֲשֶׁר־תִּבְךְּ, וְחִיל יָחִיל לְבָבֵנוּ!

עַד־כֹּה וּזְמַן נֶחֱשַׁב חָכָם לְהָרַע, וְאַף   הַיּוֹם חֲשָׁבוֹ כְּפֶתִי מַחֲשָׁבֵנוּ;
הֵעִיר וְהֵבִיא שְׁאוֹן עֲקֵבָיו לְבַלַּע גְּאוֹן   נֶפֶשׁ, וְעִם־שֹׁד וְאוֹן מוֹקְשָׁיו יַעַקְבֵנוּ;
הֶחֱרִיד וְהִקְהִיל עֲדַת כָּל־יֹדְעֵי דִין וָדָת,   אֶבֶן בְּקִרְבָּם גְּבִיר נֶפֶשׁ מְשִׁיבֵנוּ,
נֵר מַחֲשַׁבֵּי צְפוּן חָכְמוֹת, וְאוֹר מַאֲפֵל   מִסְתּוֹר תְּבוּנוֹת — רְאוּ נָגְהוֹ סְבִיבֵנוּ;
נַחְנוּ יְלִידֵי עֲנָק בַּעֲנָק כְּבוֹדוֹ, אֲבָל   שַׁבְנוּ חֲנָבִים לְרֹב פִּצְעֵי אֲהָבֵינוּ.
מַה־יַּעֲשׂוּ עוֹד בְּנֵי יָמִים — וְהֵן מַעְיְנֵי   דַעוֹ יְכַבּוּן פְּנֵי לַהֲבוֹת שְׁבִיבֵנוּ?!
מַה־יִּסְכְּנוּ עַרְפְּלֵי חָשְׁבָּם — וְהֵן יַעֲלֶה   אוֹרוֹ עֲלֵי צִלְלֵי אֹפֶל יְסֻבֵּנוּ?!
לוּחַ זְמִירוֹ יְהִי מָגֵן וְצִנָּה, וְעִם   יָהּ הֲגִית, לַהֲדֹף מַחֲנֵה יְרִיבֵינוּ.
לֹא לַעֲרֹךְ אֶל־גְּאוֹן שִׁירוֹ אֲשׁוֹרֵר, אֲבָל   לַחֲרִיד הֲמוֹן חֵיל־זְמַן כַּל יַאֲדִיבֵנוּ;
רִקְמַת כְּתָבוֹ פְּלִאָה הִיא לְעֵין אִישׁ, וְאַף   נֶחְשַׁב לְדַמּוֹת אֱלֵי יָפְיוֹ כְּתָבֵנוּ?
עוּרָה, חֲלִיל נֶאֱלָם, כִּנּוֹר מְנַגֵּן אֲשֶׁר   דוֹמֵם, הֲדֹף חֵיל יְגוֹנֵנוּ וְעָצְבֵּנוּ!
עוּרָה וְהָעִיר צְבָא נְגִנִים, לְקַחוּם צְבָא   עֵת וַחֲלִיפוֹת בְּנֵי יָמִים מְאָרְבֵינוּ!
הַתֵּר אֲגֻדּוֹת יְנוֹן לִבָּם בְּמֵיתְרֵי זְמִיר,   שָׂא קוֹל וְיִנָּשְׂאוּ כַּנְפֵי כְרוּבֵינוּ!
אֹהֶל תְּעוּדָה, קְהַל מִשְׂרָה וְסוֹד הוֹד, יְהִי   שָׁלוֹם בְּחֵילָם וְעֹז לִלְחֹם קְרָבֵינוּ;
שָׁלוֹם בְּחֵילָם, וְחִישׁ יֵלְכוּ וְנֵלְכָה בְּאוֹר   שֶׁמֶשׁ יְקָר, רְדָה תּוֹךְ מַעֲרָבֵנוּ!

2

„לְרֵעַ וְדוֹד, הִרְחִיק נְדוֹד, וַחֲשָׁקוֹ גָּדוֹל מְאֹד“

אִם־לִי מְעַט, שַׁחַר, אִם־לִי בְּלֵיל נִשְׁפִּי,   אִם־לִי וְאַל־תַּעַל לְאוֹר בְּהַר נִשְׁפִּי,
כִּי הִנְנִי נִצָּב עִם־מַחֲזֵה דוֹדִי   בַּחֲלוֹם — וּפֶן־יָקִיץ אוֹרְךָ לְעַפְעַפִּי,
פֶּן־יַעֲלֶה אוֹרְךָ עַל־פַּאֲתֵי עַרְשִׂי,   אַךְ מַאֲפֵל פֵּרוּד יַעַל בְּשַׂרְעַפִּי!
אֶרְאֶה בְּחֶזְיוֹנֵי דוֹדִי, מְאוֹר נַפְשִׁי,   תּוֹךְ אַרְמְנוֹת חָכְמָה הוֹמֶה לְרֹב סִפִּי,
נָאֶה כְּמַטֵּה־אֵל עַטּוֹ בְּתוֹךְ יָדוֹ,   סִפְרוֹ כְּמוֹ לְחוֹת נָאווּ בְּיַד־צֹפִי.
מַה־נָּעֲמָה לֵיל, שֶׁשּׁוֹבְבָה רוּחִי,   אַחַר נְדֹד הוֹצִיא נַפְשִׁי עֲלֵי כַפִּי!
מִי כָלְתְךָ, דוֹדִי, נָאווּ תְהִלּוֹת לוֹ?   הוֹדְךָ יְהַלֵּלְךָ, הוֹדְךָ וְאַף לֹא פִי:
הוֹדְךָ וְתַסְּכֶךָ מַעֲטֵה תְהִלָּתְךָ,   וּצְנִיף יְקָרְךָ אָרְנוּ כּוֹכְבֵי נִשְׁפִּי.
הוֹד תָּאֳרְךָ אֶל־תֹּאַר בְּנֵי־מֶלֶךְ   דָּמָה לְבָבִי בִּפְעֻלּוֹת וּבְיָפִי,
אוֹר שִׂכְלְךָ עָבַר אוֹר סַהֲרִי — כִּי הִיא   תִלְקֶה, אֲבָל אוֹרְךָ תָּמִיד בְּלִי־דֹפִי;
אִלּוּ תְּהַלֵּךְ עַל־כַּנְפֵי מְרוֹם שָׁמַי,   לֹא־יֵצְרוּ צְעָדַי אוֹנְךָ עֲלֵי גַפִּי.
אֶתְמְהָ, יְדִיד, אֵיךְ בִּלְתִּי תְאָרְךָ אֶחְיֶה —   וּרְצוֹנְךָ נֶפֶשׁ רוּחַ בְּתוֹךְ אַפִּי·

או איך סנה לבי בער באש פרוד, בער ולא אכל צלעי באש רשפי —
אך טל ידידותך יום יום יחנני, סרפי אהביך הפה מזון טרפי.
לא־יכלו עתים עד־כה להכניסי, עד־בא נדדנו — קדח חרון אפי:
לזה יצרך צור שלם על־כל־איש: עת־בא פרידתך יגדל יתן ועפי!
הן על תשוקתך אמשך, ואחרש בו אדמת נדה, עד־חום יצרי עלי ערפי:
אזרע שדה פרוד זרע תהלתך, ופרי אשוה־לך על־יד ומיר תפי.
נא, דוד, שלח שרך, אראה קצה הודך. אתה — ראה כשיר כל־מעשה תקפי.

*

שירי חשק

1

על־אהובתי

שמש בלחיה תקעה נוה, להחות בצלמה תארה נאוה,
וישאלו ראיב: הגם היא עב או על־פני הוד לחיה מסוה?
הה לי, אני כאב, אשר אהבתי לעלות בתמר הוד ואתאוה!
אתאב — אבל אדאב ואהיה אב חלי אהבים, מבלי שוה.
ראש לחלי — שרת־בלי מבלי, אב־מבלי חשקה אני הוה.
הה, כי באור אהבה מעם חשב לבי להתחמם והוא נכוה!
קב, לב שרוף־אהב. והשתחוה נכחה ותרית כגן רוה!

2

כאשר הגד־לו כי נכספה אהובתו [illegible] בלבבים לשכיליו

בכו אהבה חלה, קטיה בדמעות.
ותוחלת טובה וראשיתה רעות,
ועל־חשק חשק לחבק ולנשק —
וארש הטבים וחבו השטות!
בכו בכף בכף מאות לא בכף,
לבד לעבר קצה בגרים ותנועות!

לְאַט־לִי, בַּת־גַּלִּים,   רְאִי כִּי־נִבְהָלִים
בְּנֵי־יָם גַּם־חֹבְלִים,   בְּסַעַר זְוָעוֹת;
וּמַה־לָּךְ צִי אַדִּיר,   רְאוֹת רוּחַ כַּבִּיר?
אֳנִי־שַׁיִט גֵּוֵךְ,   רְדִידֵךְ כִּירִיעוֹת!
רְאִי, רוּחַ־קָדִים   שְׂפָתַיִךְ יַקְדִּים,
שְׁנָתֵךְ יִהְיֶה נֹד   וְנוּחֵךְ מַסָּעוֹת —
וּמַה־לָּךְ גַּל יַם־סוּף,   וְתוֹךְ חִכֵּךְ יָם־צוּף,
וְנֹפֶת יִטֹּף עֵת   שְׂפָתַיִךְ נָעוֹת;
שְׂפָתַיִךְ שָׁנִי,   אֲבָל אֵין עוֹד שֵׁנִי —
הֲכִי חוּט הַשָּׁנִי   שְׂפָתַיִךְ צְבֻעוֹת.
עֲנִי: כִּי נֶעְתַּרְתִּי,   וְחִמְלִי רַעְיָתִי
עֲלֵי־לֵב מִתְחוֹלֵל   וְעֵינַיִם דְּמָעוֹת;
הֲיִי נָא אֶזְרֹעוֹת   לְיָדַיִם זָעוֹת,
כְּנַף חֶטְאִי קְרָעוֹת,   בְּבִרְכַּיִם כֹּרְעוֹת!

*

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת — לִשְׁלֹמֹה

בְּכָל־יוֹם אֲשַׁלַּח בְּרֵכוֹת בְּרָכוֹת   לְאֹיְבַי, וְהֵם מֵי מְרִיבָה הֲפוּכוֹת,
וְאֶטַּע עֲרֻגֹת הֲדַסִּים — וְלֵצִים   הֲפָכוּם לְקוֹצִים, וְחָרוּל עֲרוּכוֹת.
אֲהָהּ לְרְנָנִים סְבָבוּם יְעֵנִים,   וְאֶל צִפֳּרֵי־חֵן לְכָדוּם שְׂבָכוֹת!
אֲהָהּ לַעֲלָמוֹת, כְּבוּדוֹת פְּנִימוֹת,   שְׁדֵיהֶן בְּיַד לְצֵצֵי שִׁיר מְעוּכוֹת!
וְשִׁירוֹת מְתוּקוֹת שְׂפָתַי מְרִיקוֹת —   בְּכֹסוֹת אֱוִילִים בְּלַעֲנָה מְסוּכוֹת,
וְאָפִיץ מְאוֹרוֹת לִלְבּוֹת, קְשֻׁרוֹת   בְּחַבְלֵי קְנָאוֹת — וְשָׁבוּ חֲשֵׁכוֹת;
אֲבָל דַּי לְנַפְשִׁי, אֲשֶׁר־שָׁם זְמַנִּי   מְלֶאכֶת זְמִירֵי צְנִיף רֹאשׁ מְלָאכוֹת!

רשׁימַת הַפַּיְטָנִים וְהַמְשׁוֹרְרִים

רְשִׁימַת הַפִּיּוּטִים וְהַשִּׁירִים

עם מראה המקומות, שנויי הנוסחאות וקצת הערות

הספרים אשר הזכרתים רק בשמם או בראשי תבות הם

א) עברים:

אגרות = אגרות שד״ל אשר הו״ל ש״א גראֶבער. פרזעמישל־קראקא תרמ״ב—תרנ״ד.

אוינגון = מחזור אויגנון לר״ה ויוה״כ. אמשטרדם תקכ״ו.

איטאלייאני = מחזור מכה״ש כמנהג איטאלייאני עם מבוא מרשד״ל. ב״ת. ליוורנו תרט״ז.

אלגיר = קרובץ למועדי קדש וארבע שבתות [כמנהג אלגיר]. חמ״ד (ווינא?) תרמ״ד.

דיואן ראב״ע = דיואן לר׳ אברהם בן עזרא . . . הו״ל . . . עקיבא אינר. ברלין תרמ״ו.

דיואן רי״ה = דיואן כולל כל שירי ר׳ יהודה הלוי י״ל ע״י חיים בראדי. כרך א׳: ברלין תרס״א; כרך ב׳: שם תר״ע. כרך ג׳ (צד 1—308) לא נשלם עוד.

דיואן רמב״ע כ״י, הוא כ״י אוכספורד, סִמן 1972 ברשימת נייבואיר.

טל = טל אורות, שירים קדמונים אשר העתיק והגיה שד״ל. פרזעמישל 1881.

טריפולי = שפתי רננות, כולל סליחות ובקשות . . . כמנהג טריפולי. ליוורנו תקע״ו.

יוצרות מ״פ = יוצרות מכה״ש כמנהג פולין . . . מתורגם ומבואר מאתי מאיר הלוי אלמאר. פראג תקצ״ו.

מחזור מ״פ = מחזור לכה״ש כמנהג פולין מתורגם ע״י יחיאל מיכל זקש. ט״ת. ברעסלויא תרנ״ו—נ״ת.

סליחות כי״פ — כתב יד בעקד הספרים אשר לעדתנו ק״ק פרגא ברשימתי סִמן 1.

סליחות מ״א = סליחות מכה״ש כמנהג אשכנז. אמשטרדם תע״א.

סליחות מ״פ = סליחות מכה״ש כמנהג פולין . . . מתורגם ומבואר ע״י משה הלוי לנדא. פראג תקצ״ו.

סרע״ג = סדר רב עמרם גאון. ב״ת. ווארשא תרכ״ה.

עבודת ישראל = סדר עבודת ישראל, כולל התפלות והברכות לכה"ש... מסודר ומונה ע"י יצחק בן אריה יוסף דוב. רעדעלהיים תרכ"ח.
עלזאס = סדר סליחות מכה"ש כמנהג עלזאס, מונהות ע"י ר"וו היידנהיים. רעדעלהיים תר"ס.
עמנואל = מחברות עמנואל, קושטאנטינא רצ"ה; ברלין תקנ"ו.
קונטרס = קונטרס הפיוטים עם הערות ותקונים מאת חיים בראדי. ברלין תרנ"ד.
קטלוניה = מחזור קטלוניה. שאלוניקי רפ"ז.
קינות לת"ב מ"א = סדר הקינות לתשעה באב לפי מנהג האשכנזים, מונה ע"י יצחק בן אריה יוסף דוב. רעדעלהיים תרס"ט.
קינות לת"ב מ"פ = סדר תשעה באב כמנהג פולין . . . מתורגם ומבואר מאתי משה הלוי לנדא, פראג תקצ"ה.
רש"ז = שירי השירים אשר לשלמה בן גבירול . . . יצאו . . . ע"י שניאור זק"ש. פאריש תרכ"ח.
שירי רש"ה = כל שירי ר' שמואל הנגיד . . . מֻגהים ומבארים ע"י חיים בראדי. ווארשא [תר"ע—תרע"א]. החברת השלישית (צד 161—208) נדפסה ולא יצאה עוד לאור.
ש"ש = שירי שלמה, שירים . . . מר' שלמה בן גבירול . . . הו"ל . . . י"ל דוקעס. הנובר תרי"ח.
תחכמוני = תהכמוני לר' יהודה חריזי. אמסטרדם תפ"ט; הוצאת ר"א קאמינקא: ווארשא תרנ"ט.
תשלום = תשלום אבודרהם י"ל ע"י אליעזר ליפמן פרינץ. ברלין תר"ס.

ב) לועזים:

יק"ר = Jewish Quarterly Review. New Ser. Philadelphia 1910 ff.
ירחון = Monatsschr. f. Gesch. u. Wissensch. d. Judent. Berlin-Breslau.
מב"ע = Dukes, L., Moses ben Esra. Altona 1839.
צ"ק = Dukes, L., Zur Kenntnis d. neuhebr. relig. Poesie. Frf. a. M. 1842.
ראָזין = Rosin, D., Reime u. Gedichte d. Abraham Ibn Esra. Bd. I: Breslau 1885—1891; Bd. II (nur ein Heft) das. 1894.
שער השיר = Neuhebr. Dichterschule, herausg. von Dr. H. Brody und Dr. K. Albrecht, Leipzig 1905.

אֲבוֹת עוֹלָם יְשֵׁנֵי מַכְפֵּל (ש״ג). — תחנוני בני ישראל לר׳ יצחק ברוך הלוי (קבץ על יד ח״ד, תרמ״ח) צד 17.

אֶבְטְחָה עַל־פֹּעֲלִי (קצ״ה). — דיואן ראב״ע צד 1.

אָבִי הַבֵּן קָרֵב לְסַפֵּר (ר״ה). — שער השיר צד 137.

אֶבֶן הָרֹאשָׁה לְעִיִּים וְלַחֲרִישָׁה (רצ״ב). — סליחות כי״פ, סִמן קכ״ח; סליחות מ״פ ומ״א לעשרה בטבת. — שורה ו׳, עתה, בכ״י: ועתה. שורה י׳, ימים, בכ״י: שנים וימים. שורה י״א, ולליזה, לשון שלא להוציא ליזה על בניה (ירושלמי יבמות סוף פ״ג). שורה ט״ז, וימים, בכ״י: וגם ימים.

אֲדַבְּרָה וְיִרְוַח־לִי (רי״ב). — סליחות כי״פ סִמן ע״ט; סליחות מ״א לעשרה בטבת. — שורה ד׳, ליום, בכ״י: אל יום. שורה י״א, אם בשרי, בכ״י: ובשרי; ראה איוב ו׳ י״ב. שורה י״ד, אלף ועור, חסר בכ״י. שורה ט״ז, חפוית, בכ״י: חפויה. שורה י״ז, מקדשִׁי . . . קדשִׁי, קרי: מקדשַׁי . . . קדשַׁי. שורה כ׳, הם, בכ״י: אמת הם. שורה כ״א, הלא, בכ״י: הכל. שורה כ״ו, הנאנחים והנאנקים, בכ״י הסדר מהֻפך; ראה יחזקאל ט׳ ד׳. בשורה הזאת חסרה מלה אחת מן המנין. שורה כ״ז, גלות, בכ״י ובדפוס: עול גלות. שורה כ״ח, רגלי, בכ״י: ברגלי. שורה כ״ט, אי, בכ״י ובדפוס: איה. שורה ל״ד, גאוצם, בכ״י: חֵירופם. שורה ל״ה, משפמיך, קרי: משפטיך. שורה ל״ו, מצדיק, בכ״י: מצדקת. שורה ל״ז, אלהים, בכ״י: יְיָ. שורה ל״ח, והוצא לאור, בכ״י: שפטה. שורה מ״א, אל־תפר, בכ״י: נא אל תפר. שורה מ״ד, יאבדו, בכ״י: יכלו.

אָדוֹן בְּפָקְדְךָ אֱנוֹשׁ (רמ״ה). — סליחות כי״פ, סִמן פ״א; סליחות מ״פ ומ״א לערב ר״ה. — עמוד א׳ שורה ד׳, יכלו, בכ״י: יוכלו. שורה ט׳, בחבו, בכ״י: הוא. עמוד ב׳ שורה ג׳, המצא, בכ״י: תימצא. שורה ט׳, לנו, חסר בכ״י. שורה ט״ז, מהר, בכ״י: מהרה.

אָדוֹן דִּין אִם־יְדַקְדֵּק (מ״ט). — סליחות כי״פ סִמן ע״ח; סליחות מ״פ ומ״א לערב ר״ה. — שורה י׳, מעיך, בכ״י: רחמיך. שורה י״ח, צדקה, בכ״י: צדק. שורה כ״ה, דרכיך, בכ״י: דרכך; אחר מלת דרכיך כתוב בכל הנוסחאות: הודעת, והמלה מיֻתרת גם לפי הענין וגם לפי הבנין (שלש מלות בכל שורה). קֶשֶׁב, בכל הנוסחאות: קָשוּב; ראה ישעי׳ ל״ב ג׳. עפי״ז יש לתקן בכל מקום שנקדתי גם אני: קֶשֶׁב.

אַדִּיר בְּוַעֲדוֹ, ראה: מעשה אלהינו.

אֲדֹנָי, ראה: יְיָ.

אֲדֹנָי אֱלֹהַי רַבַּת צְרָרוּנִי (רמ״ו). — סליחות כי״פ, סִמן קל״א; סליחות מ״א לערב ר״ה. — שורה ד׳, דברים, בכ״י: דוּבְרָם. שורה י׳, ממעצותיהם, בכ״י: ממעצותיהם וממחשבותיהם. שורה י״א, נפשנו, בכ״י: נפשי. שורה י״ב, לא

(הראשון), בכ״י: ולא. שורה י״ד, מחל, בכ״י: מחול. שורה י״ז מכף, בכ״י: מיד. שורה י״ח, גבור, בכ״י: וגבור. שורה י״ט, מצדיקיהם, קרי: מצדיקהם. שורה כ׳, תרעץ, בכ״י (ביני שיטי): תרעוץ. שורה כ״א, שתרנוך, בכ״י: שיתרנו. שורה כ״ד, ובם, בכ״י: ובה. שורה כ״ט, גדול, חסר בכ״י.

אֲדֹנָי דְּאָגָה שָׁבְרָה לִבִּי, ראה: דאגה שברה לבי.

אֲדֹנָי מָה־אָדָם (פ״ה). — תשלום צד 91 והערות שם צד 174. הבית הרביעי שונה בבנינו משאר הבתים, ואולי בכונה ואין פה טעות.

אֲדֹנָי נֶגְדְּךָ כָל־תַּאֲוָתִי (קס״ז). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 266.

אֲהָהּ נִלְקַח אֲרוֹן־דָּת (רנ״ז). — דיואן ראב״י כ״י אדלער דף ע״ט סִמן קצ״ט (לפי מִנְיָנִי); קינות י״ל ע״י שזח״ה בקבץ על יד ח״ט (קראקא תר״ס) צד 2. — שורה י״ב, שבבים, בכ״י ובנדפס: שביבים; ראה הושע ח׳ ו׳.

אֲהָהּ שַׁבְתִּי בְּצַר רוּחִי (ע״א). — שירי רש״ה צד 76.

אָהֳלִי אֲשֶׁר תָּאַבְתָּ (מ״נ). — קינות לת״ב מ״פ דף ע״נ ומ״א צד 74.

אוֹיְבִים חַיָּבִים (רל״נ). — סליחות כי״פ, סִמן ר״ט. — שורה ו׳, נדרם פרץ, בכ״י: גזירם פרוץ רוץ. שורה י״ב, למה יי, בכ״י: ולמה, ומלת יי חסרה. שורה י״ג, ורעדה, כ״ה בכ״י, ואולי צ״ל: ורנזה. שורה י״ד, זעקים, בכ״י: נועקים. שורה י״ז, בלא מל, ר״ל אין ממלל, אין מגיד, סובל בדומיה. שורה כ״ה, מצולה בלבב, בכ״י: במצולה בלב; ראה יונה ב׳ ד׳. שורה ל׳, שכר . . . מעוללים, בכ״י: שכך . . . מעולים; תחת תמתך קורא צונץ (ליטעראטורגעש. צד 616) חמתם. שורה מ״ב, תמכהו, בכ״י: תסמכהו. בשורה מ״ה חסרה מלה אחת, ואולי צ״ל: הטה נא. שורה מ״ח, למה, בכ״י: קום למה.

אוֹיָה לִּי כִּי־גַרְתִּי מֶשֶׁךְ (רע״ב). — תחנוני בנ״י לרי״ב הלוי (קבץ על יד, ח״ד, ברלין תרנ״ח) צד 24.

אוֹיָה לְנַפְשִׁי (ש״ו). — עמנואל מחברת ד׳. — בית י״ג, עַרֶשׂ, קרי: עֶרֶשׂ.

אִוְּתָה נַפְשִׁי אֶל־מְקוֹם נַפְשָׁהּ (ק״ל). — שער השיר צד 80.

אָז בַּחֲטָאֵינוּ חָרַב מִקְדָּשׁ (י״ז). — קינות לת״ב מ״פ דף כ״ט. במנהג אשכנז צד 23 הנוסח מְשֻׁנֶּה מאד, ונראה בעיני שהיו בתחלה שמנה מלות בכל שורה, ארבע בדלת וארבע בסונר, וברבות הימים גרעו והוסיפו, אבל הדבר עוד מוטל בספק, ועל כן לא שלחתי יד בנוסח שלפנינו לשנותו. יש מיחסים הקינה הזאת לקליר, ויש חולקים.

אָז בִּמְלֹאת שֶׁפֶק (מ״ד). — קינות לת״ב מ״פ דף צ״ז ומ״א צד 83.

אָז רֹב נִסִּים (ל״ו). — מחזור ינאי לר״י דאווידזאן (נויארק תרע״ט) צד 37.

אַזְכִּיר גְּבוּרוֹת אֱלוֹהַּ (כ״ו). — קובץ מעשי ידי גאונים קדמונים לר״י ראזענ־

בערג (ברלין תרס"ז) צד 1 והערות שם צד 86 והלאה. לפעמים תקנתי את הנוסח עפ"י סדר עבודת אתה כוננת (שם צד 111, איטלייאני, ח"ב דף רי"ב).

אֶזְכְּרָה אֱלֹהִים וְאֶהֱמָיָה (מ"ח). — מחזור מ"פ ליו"כ צד 532.

אָחֲזוּ אֵלִים פְּנֵי כִסֵּא (קצ"ז). — דיואן ראב"ע צד 38.

אֲחִי תֵבֵל שְׁאַל תֵּבֵל (ק"ג). — רש"ז צד ח'.

אַחְרִישׁ וְאֶתְאַפַּק (רי"ג). — סליחות כי"פ, סִמן קי"ג; עלוזאס ליום ה'. — שורה ג', בפי . . . שמרתי, בכ"י: בפה . . . שוכרתי, שורה ז', מְבסה, בכ"י ובנדפס: מוּבְסָה, אולם ההפעל משרש בוס ראוי שיהיה: מובס, כמו שהוא במקרא (ישעי' י"ד י"ט), וע"כ שהפיטן הלך בדרך המדקדקים החושבים את החסרים לפעלים בעלי אותות שתים, אשר על כן לא הבדיל בין נחי ע"ו ובין נחי ל"ה (ומנהג זה נהגו גם פיטנים אחרים) ויתכן לנקד מְבֻסָּה (פֻּעַל) או מֻבְסָה (הָפעל) כדין נחי ל"ה, והבוחר יבחר. שורה י', עוילי, כ"ה בכ"י ובנדפס; ואולי יתכן יותר לקרוא: מְעַוְּלַי (תהלים ע"א ד'). שורה י"א, מעגלי, בכ"י: במעגלי. שורה י"ג, וקרבי, בכ"י ובנדפס: ובקרבי. שורה י"ט, ושמה, בכ"י: ושם. שורה כ', באנו . . . ותוציאנו, בכ"י: באתי . . . ותוציאני. שורה כ"א, בעוני, חסר בכ"י. שורה כ"ה מעילות, בכ"י: מחלות. שורה כ"ט, שעיר וחתנו, עשו וישמעאל (ראה בראשית כ"ח ט'), וכ"ה בפזמונו של שפטיה (צד מ"ו); בכ"י: וְחַתְנוּ, בנדפס: וַחֲתָנוֹ. שורה ל"ט, אדני, חסר בכ"י.

אֶחְשֹׁק וְלֹא אֵדַע מְקוֹם עֹפֶר (ר'). — אלגיר דף ס"ב. שורה י"ט, רהבה, קרי: רָחֲבָה.

אַט־לִי מְעַט שַׁחַר (ש"ל). — ממזרח וממערב ח"ב (וויען תרנ"ה) צד 119.

אֵי יָשָׁן מְחַדֵּשׁ גִּילִים (ר"ז), ראָזין ח"א, צד 121; יק"ר כרך ד' (1913) צד 89, ולפי הנמסר שם מחבר השיר הוא ר' יוסף בן צדיק וחברו לכבוד ר' יוסף בן מיגש. שורה י"ז, יכבה, מתנגד לחרוז, וכבר חפצתי להגיה: כָּבָה, אבל ההגהה הזאת לא ישרה בעיני.

אִיגַּע לְהַצְלִיחַ (ר"ט). — ראָזין, שם צד 98 סִמן 59 (באמצע).

אַיֵּה קִבְרוֹת אִישִׁים מֵתוּ (קמ"ח). — דיואן רמב"ע כ"י, סִמן מ'.

אֵיךְ אוּכַל לָבוֹא עָדֶיךָ (רמ"א). — סליחות כי"פ, סִמן רמ"א; סליחות מ"א ליום ד' דעשי"ת. — שורה ב', עזובונו, בכ"י: עזבוני, וכן נכון. שורה ט', דִּמְעַי, קרי: דְּמָעַי. שורה ל"ה, מצאתי, כ"ה בכ"י ובנדפס, ואולי צ"ל: נפתלתי. שורה ל"ח, גללו, בכ"י: גיללו. שורה מ"ד, בחסדך, בכ"י ובנדפס: ברוב חסדך. שורה מ"ט, ומהוללי, בכ"י: מהוללי. שורה נ', ולא, בכ"י: לא. שורה נ"ג, דאג, בכ"י: כואב. שורה נ"ח, כזה, בכ"י ובנדפס: בזה. שורה נ"ט, נשׂאים, בכ"י: נשיאים. שורה ס"א, בם, בכ"י: בה. שורה ס"ג, ואדרכון, בכ"י: והדרכון. שורה ס"ה, המוני, בכ"י: חשבונותי. שורה ס"ו. גא, חסר בכ"י.

אֵיךְ מִכָּל אֻמּוֹת (מ״ז). — סליחות כי״פ, סִמן רמ״ב; אגרות צד 898. — שורה ג׳, ומיום, בכ״י: מיום. שורה ט׳, תרבוכות, כ״ה לנכון בכ״י, והוא לשון שאון והמולה (ראה בערוך ערך רבך). שורה י״א, ובנות, בכ״י: בנות. שורה י״ג, יודעי בי, בכ״י: ידועי לי. שורה כ״ה, שכן, בכ״י: יושב. שורה כ״ו, תפלותינו וכו׳, בכ״י: תהיינה אזנך קשובות. שורה כ״ז, אשר הראיתנו, בכ״י: כשם שהראיתנו.

אֵיךְ תֶּחֱשֶׁה נַפְשִׁי (קצ״ה). — דיואן ראב״ע צד 1.

אֵין בְּפִי מִלָּה (קכ״ה). — שער השיר צד 76.

אֵין מִלָּה בִלְשׁוֹנִי (ר״ג). — תשלום צד 114 והערות שם צד 178.

אֶכְסֹף לְסַפֵּר כְּבוֹד אֶרֶץ מְקֻדֶּשֶׁת (שע״ט). — צפנת פענח לרי״ץ מרעלי (קבץ על יד ח״ז, ברלין תרנ״ו—תרנ״ז) צד 26; ראה ירחון שנת 1897 צד 664.

אֵל אָדוֹן (מ״ז). — עבודת ישראל צד 211.

אֵל אֵל וְטוּבוֹ (קצ״ח). — שער השיר צד 148.

אֶל־בֵּית הַמֶּלֶךְ לָבוֹא נִקְרֵאתִי (ר״ב). — תשלום צד 108.

אַל־טַל עֲלֵי תֵבֵל (קמ״ד). — ירחון שנת 1896 צד 198. — שורה א׳, בָּה, קרי: בָּהּ.

אֶל־מִי מִגֹּאֲלֵי דָם אֶצְעַק (רצ״ג). — מחזור ספרדים שבקושטנדינא (ליוורנו תקפ״ג) דף קל״ו ע״א, מוגה על פי כ״י ווינא (רשימת ר״ז שווארץ סִמן 48).

אֱלֹהַי חֲשַׂף הַיּוֹם (ס״ה). — שירי רש״ה צד 170.

אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת לְכָל־בָּשָׂר אָתָּה (קצ״ו). — שער השיר צד 146.

אֱלֹהַי לֹא יְכִילוּךְ שְׁחָקִים (רנ״ו). — צייטשריפט פיר העבר. ביבל. ח״ד צד 27.

אֱלֹהַי נְצֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע (ז׳). — עבודת ישראל צד 104.

אֱלֹהַי עַד שֶׁלֹּא נוֹצַרְתִּי (י״ג). — שם צד 421; יומא פ״ז ע״ב.

אֱלֹהַי תְּהִלָּתִי בְּשִׁמְךָ אֲשַׁחֲרֶךָ (קצ״ו). — דיואן ראב״ע צד 2.

אֱלֹהִים אַל־דֳּמִי לְדָמִי (רכ״א). — סליחות כי״פ, סִמן קכ״ו; סליחות מ״פ למוסף יוה״כ ומ״א לער״ה. — שורה ד׳, תכסהו, בכ״י: תכסה. שורה ה׳, ישפך, בכ״י: יגלה. שורה ח׳, הנשפכים, בכ״י: הנשפך. שורה י״א, שם ישראל, בכ״י: שם קדש ישראל, ואולי העִקר: שם קדש, כמ״ש במ״א. שורה י״ב, התהו משקץ, בכ״י: תהו מותעב. שורה כ״א, לעלה, בכ״י: עולה. שורה כ״ו, ובדמיהם, בכ״י: ובדמים. שורה נ״ג, אם נשמע, בכ״י: נשמע. שורה נ״ז, נשענו, בכ״י: שוענו. שורה נ״ח, טמון, בכ״י: טומן. שורה ס׳, קֻם . . . וצרותינו, בכ״י: קַוּם . . . וצָרָתינו.

אֱלֹהִים אֶל־מִי אַמְשִׁילֶךָ (קס״ב). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 286.

אֱלֹהִים בְּאָזְנֵינוּ שָׁמַעְנוּ (רכ״ג). — יוצרות מ״א לשבת שלפני שבועות (בס׳ יד כל בו, פפד״מ תפ״ז). — שורה כ״ו, דרך ארחותיך, הגהתי כן לפי הענין, אף כי ההגהה הזאת מוטלת אצלי בספק; בנדפס: סִיג אורחותיך.

אֱלֹהִים לֹא־אֵדַע זוּלָתְךָ (רל״ח). — יוצרות מ״פ לשבת החמישית אחר פסח; עבודת ישראל צד 751. — בית מ׳—י שֻׁנּוּ מטעם ידוע, ובמ״פ יש אמנם, כנראה, הנוסח הישן בעקרו, אבל גם בו יש שנויים, וע״כ הגהתיו. בשורה כ״א חסרה מלה אחת, ואולי צ״ל: והדמים הם מודיעים.

אֵלֶיךָ אֲדֹנָי שִׁוַּעְתִּי (רל״ו). — סליחות כי״פ, סמן פ׳; סליחות מ״א ליום ב׳ דעשי״ת ועלואס ליום ג׳ דעשי״ת. — שורה ג׳, לרוחתי, חסר בכ״י. שורה ח׳, ואם כפעל, בכ״י: ואף תרון כפי פועל. שורה י״ב, לך, בכ״י: לו. שורה י״ט, כבד, בכ״י: שבר. שורה כ״א, כְּבַקִּיר = כאשר בקיר. שורה כ״ח, אדני, חסר בכ״י.

אִם אָהֳלֵי דוֹדִי (קל״ט). — דיואן רמב״ע כ״י, סמן קכ״ט; אוצר נחמד ח״ב (וויען תרי״ז) צד 184. — בית ו׳, חננו, בכ״י ובנדפס: חוננו. בית ח׳, ירוונו, שם ושם: ירונו. בית י׳, בי, חסר שם ושם. בית י״ד, חמס ותוך, בכ״י: און וחמס. בית כ״א, תבונתי, בנדפס: תבונתו; בכ״י חסר סוגר הבית כלו.

אִם אֵיד כְּמוֹ־סֶלַע (רפ״ח). — המבקש (האג תקל״ח) דף י ע״ב.

אִם בָּאֲרָזִים, ראה: בארזים.

אִם הַזְּמָן יִבְרַח כְּצֵל (שכ״ח). — שירים ומליצות כ״י בספריה הלאומית בברלין (Or. fol. 1059) דף כ״ב. כונת הבית השני לפי הנוסח שלפנינו היא: רק פעם יעלה הטוב ורק פעם יציין הפכו (הרע); ואולי צ״ל: ישקע (או מלה דומה לה בענין) תחת יציץ.

אִם־לֹא תֵדְעִי נַפְשִׁי אַחֲרִיתֵךְ (ר״נ). — רשי״צ קאצמפי, עֲשָׂרָה שערים (פראגא תרי״ח) צד 221; תשלום צד 115 והערות שם צד 179; ראה גם דיואן ראב״ע צד 165.

אִם לְפִי בָחְרְךָ (נ״א). — יק״ר, כרך ג׳, צד 83. אחרי כלות ההדפסה באו לידי הערותיו של באכער (שם צד 119) ועל פיהן יש לתקן: צד נ״ג שורה ד׳: סְמָאָה; צד נ״ד שורה י״ב: וַיְּמַפֵּחַ. שם שורה כ״א: וְזָעְזְעוּ . . . נֶעְנְעוּ. צד נ״ו שורה ד׳: יִתְּמוּ. לשאר תקוניו אין הכרח, והבוחר יבחר.

אִם תְּקַטְּלֵנִי אֵל לְךָ אוֹחִילָה (ש״ה). — עמנואל מחברת י״ט.

אִם־תִּרְאִי אֶת־מַרְאַיִךְ (ק״ט). — Journal of Jew. Lore and Phil. שנת 1920 צד 316.

אֹמַר לְצָפוֹן תְּנִי חֲלִי (קצ״ט). — ראזין ח״ב צד 44; כוכבי יצחק כרך כ״ה צד 22; אלגזי דף כ״ג.

אִמְרוּ אֲשֶׁר סוֹד הָאֱמֶת דָּרָשׁוּ (רפ״ה). — הצופה לחכמת ישראל כרך ה׳ (בודאפעשט תרפ״א) צד 131.

אֱנוֹשׁ חֹשֵׁב יְקַר עוֹלָם לְרִשְׁתּוֹ (שנ״נ). — שירים ומליצות כ״י ברלין (Or. fol. 1059) דף כ״א. — בית א׳, אהה, בכ״י: והה.

אֱנוֹשׁ יִרְאֶה יְקַר תֵּבֵל (ק״ג). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן קל״ג. — בית ג׳, יהלם, בכ״י: יהלים.

אֱנוֹשׁ מַה־יִּזְכֶּה (כ״ג). — מחזור מ״פ צד 92; איטאלייאני ח״ב דף פ׳.

אֲנִי גֶבֶר לְכָל־שֶׁבֶר (רצ״ח). — שירים ומכתבים (לר״ש די־פיאירה ואחרים), כ״י בעקד הספרים לעדתנו ק״ק פרנא. — בית א׳, גבר, בכ״י: הגבר.

אַנְשֵׁי לֵבָב שִׁמְעוּ־לִי (ק״כ). — קטלוניה ליל יו״כ. מסגנון לשונו אני למד, שהוא לרי״צ גיאת.

אֲסִירִים בְּשִׁיר יָצְאוּ (רס״ו). — קינות לת״ב מ״א צד 108; קינות וסליחות (קבץ על יד ח״ג, תרמ״ז) צד 28.

אָעִירָה שְׁנַת עֵינִי (קכ״ו). — אויגנון דף כ״ג ע״ב.

אֶפְקֹד צְבָא מָרוֹם (שי״א). — עמנואל מחברת י״ז.

אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן (רע״ט). — קינות לת״ב מ״פ (דף פ״ח) ומ״א (צד 124).

אָרְכוּ הַיָּמִים וּדְבַר כָּל־חָזוֹן (ס״א). — סליחות כי״פ, סִמן קכ״ג; סליחות מ״א ליום ה׳. — שורה א׳, כל, חסר בכ״י ובנדפס. שורה ב׳, נטש, בכ״י: נותש. שורה ז׳, בלתיה, בכ״י: על לתיה. שורה י׳, המה, בכ״י: הומם. שורה י״ג, נחתמו, בכ״י: חותמו. שורה י״ד, נהרותיה, מלשון ואל תופע עליו נהרה (איוב ג׳ ד׳). שורה י״ח, שמרי, בכ״י: שומרי. שורה כ״ב, בכ״י: כנורה ועוגבה נהפך לאבל. שורה כ״ג, כלימתה, בכ״י: כלימותיה. שורה כ״ד, מסבל, בכ״י: מכבל. שורה כ״ח, בכ״י: נהיה יתד באופל מנודח. שורה ל׳, חרוץ, בכ״י: וחָרוץ. שורה ל״א, כפרץ, בכ״י: בפרץ. שורה ל״ב, עזוזך, בכ״י: עיזוזיך. שורה ל״ג, בכ״י: לעזרתי אילותי. שורה מ״א, בעמך, בכ״י: לעמך. שורה מ״ב, בכ״י: לנקותו ולטהרו. שורה מ״ג, ערדך, בכ״י: עדרו. שורה נ׳, ירנו, בכ״י: רנו. שורה נ״ה, ורחב להעמס, בכ״י: ורוחב להכמס. שורה נ״ו, כחם, בכ״י: קולם. שורה נ״ח, ארצך, בכ״י: ארצה. שורה ע״א, שלומים, בכ״י ובנדפס: שילומים.

אֶרֶץ שֶׁנִּגְעַר הָרָה וְיָלְדָה (ט״ו). — מועד קטן דף כ״ה ע״ב.

אֵשׁ נִצְּצָה כִּבְרַק לַיִל (קצ״א). — ספר הדין והחשבון לביה״ס „תלמוד תורה" בפרנא לשנת 1909/10 צד 12. — תרגום שני החרוזים האחרונים הוא:

הֶרֶף חָתוּךְ אֶפֶּק, חָרָס, בְּרוּם מֵאִיר,
וּשְׁחַה לְרַב יִצְחָק נֵצֶר לְמְהָאנִירוֹ!

אֶשָּׂא עֵינַי לְכָל־דֶּרֶךְ (קצ״ח). — דיואן ראב״ע צד 25. בחרוז ח׳ ובחרוז י׳ שְׁנה המשקל, אולי בהתאם לחֻקי השיר ולא בטעות.

אֶשְׂבַּע בְּעֵת אֶרְעַב לְהַלֵּלְךָ (קצ״ה). — כוכבי יצחק מחברת כ״ה צד 85.

אַשְׁכִּים לְבֵית הַשַּׂר (ר״ט). — ראָזין, ח״א צד 98.

אָשַׁמְנוּ מִכָּל־עָם (י״ח). — סליחות מ״פ דף נ״ג.

אֲשֶׁר אֵימָתְךָ בְּאֶרְאֶלֵּי אֹמֶן (ל״ז). — מחזור מ״פ למוסף יוה״כ צד 298; איטאלייאני לשחרית יוה״כ, דף פ״ג.

אֲשֶׁר בָּנָה עֲלֵי־אֶרֶץ מְעוֹנִים (קמ״ט). — אָריענט (ליטעראטורבל.) לשנת 1845 עמוד 716.

אֲשֶׁר נִסָּה זְמָן בֹּגֵד (ק״ג). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן קל״ב. — בית ד׳, יִכְנֶה, בכ״י: יִכָּנֵה.

אֵשֶׁת נְעוּרִים הָאֲהוּבָה (ר״ם). — סליחות כי״פ, סִמן כ״ו; עלוּאס ליום ה׳ דעשי״ת. — שורה ג׳, ואיך, בכ״י: איך. שורה ו׳, הבאתה, בכ״י: התייתה. שורה ט׳, מלת ומשי אולי יש למחקה. שורה י״ד, כנפיך, בכ״י: כנופך. שורה ט״ז, אחרי, בכ״י: אחר. שורה י״ח, בכ״י ובנדפס: תרא בכל־זאת לא פנתה. שורה י״ט, ולא, בכ״י: לא.

אֶשְׁתַּחֲוֶה אַפַּיִם אַרְצָה (ר״א). — דיואן ראב״ע, צד 147; רי״מ זקש, רעליג. פאעזיע (ברלין 1901), חלק העברי צד 40.

אַתְּ עָפְרָה צְבִיַּת אַרְמוֹן (קע״ז). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 49.

אַתָּה הִרְכַּבְתָּ אֱנוֹשׁ מֵרֹאשׁ (רצ״ם). — בחינת עולם פרק י״ד (מנטובה שמ״ז, ו, ד״; ברלין תקצ״ח צד 50).

אַתָּה זֹכֵר מַעֲשֵׂה עוֹלָם (י״א). — עבודת ישראל צד 400.

אַתָּה מֵבִין שַׂרְעַפֵּי לֵב (י״ט). — דוקעס, עהרענזיילען (וויען 1837) צד 95.

אַתָּה נִגְלֵיתָ בַּעֲנַן כְּבוֹדְךָ (י״ב). — עבודת ישראל צד 403.

אֹתוֹתֵינוּ לֹא־רָאִינוּ (רע״א). — תחנוני בנ״י (קבץ על יד ח״ר) צד 22.

אֶתֵּן תְּהִלָּה לָאֵל הַמְהֻלָּל (כ״ד). — צונץ, ליטעראטורגעש. (ברלין 1865) צד 646.

בַּאֲרָזִים נָפְלָה שַׁלְהֶבֶת (י״ד). — מועד קטן דף כ״ה ע״ב; ראה דקדוקי סופרים שם.

בְּדָת־אֵל אֶדְבְּקָה (קצ״ה). — דיואן ראב״ע צד 1.

בְּהַדְרַת קָדְשְׁךָ (שכ״ח), סִמן לבתי השיר „כגור אריה״, עפ״י כ״י ברלין.

כִּי הַזְּמָן חֲצִי נֶדֶד שָׁלַח (ר״ט). — עפ״י העתק ששלח לי מר עזרא סילוירא בארם צובה מתוך דיואן רי״צ בן עזרא כ״י אשר לו. — בית א׳, פצע, בכ״י: בצע. בית ג׳, אחר, בכ״י: ארור. בית ח׳, מוקדם בכ״י לבית ז׳. בית ט״ז, ירפש, בכ״י: ידפש.

בִּימֵי יְקוּתִיאֵל אֲשֶׁר נִגְמְרוּ (ק״ד). — בשירי רשב״ג שהוצאתי לאור (שיר השירים, ברלין תרנ״ח) צד 12; ראה גם ירחון לשנת 1911 צד 82. בית ס״ט (צד ק״ו שורה י״ח), יֶחֱמָה, קרי: יֶהֱמָה.

בְּכוּ אַהֲבָה חֹלֶה (של״א). — עפ״י העתקת הח׳ פאטאי מתוך כ״י אוכספורד

(ברשימת נייבואיר סִמן 1984). — בית ג' כסף כ ס ף, בכ"י: קצף. בית ד', וזועות, בכ"י: ושמועות.

בְּכָל־אַף יַעֲלֶה רֵיחַ לְבוֹנָה (קע"ח). — דיואן רי"ה כרך ב' צד 56.

בְּכָל־יוֹם אֲשַׁלַּח (של"ב). — עפ"י העתקת הח' פאטאי מתוך כ"י אוכספורד הנ"ל. — בית ד', ביד לצצי שיר, בכ"י: בעד לצצי צור.

בְּכָל־לִבִּי אֱמֶת וּבְכָל־מְאֹדִי (ק"ע). — דיואן רי"ה כרך ב' צד 221.

בְּלֵיל זֶה יִבְכְּיוּן (מ"ב). — קינות לת"ב מ"פ דף כ"ו; מ"א צד 22. יש מיחסים את הקינה הזאת לר"א הקליר, ויש מטילים בזה ספק.

בְּלֵילִי עַל־מִשְׁכָּבִי (קכ"ח). — אוינגנון דף כ"ו ע"א; טריפולי דף י"ג ע"ב.

בִּמְרוֹמֵי אֶרֶץ כִּסֵּא שִׁבְתֶּךָ (נ"ח). — סרע"ג ח"ב צד 48; זקש, רעלינ. פאעזיע, חלק העברי צד 9. — בשורה י"ב מְיֻתרת מלה אחת, ואולי צ"ל: מהללים ומודים לפדה ונאל.

בְּנֵי עוֹלָם אֲשֶׁר עוֹלָם בְּלִבָּם (קמ"ח). — גבעולים, שנה א' (וויען 1919) צד 66.

בְּנֵי תְמִימִים מַשְׁכִּימִים (קכ"ח). — אוינגנון דף ל"ז ע"ב; טריפולי דף כ' ע"ב. לפי דעתי נפלה טעות בשורה ד', וצ"ל: ויתודו על חטאתיהם ועונות אבתיהם (נחמי' ט' ב').

בְּנַפְשִׁי לֵיל יְדָדוּת (קמ"ו). — דיואן רמב"ע כ"י, סִמן קמ"ו. — בית ב', ויין, בכ"י: ואת.

בְּעָבְרִי עַל־מְקוֹם קִבְרוֹת שְׁכֵנַי (רפ"ח). — הצופה לחכמת ישראל שנה ה' (תרפ"א) צד 133.

בַּעֲלַת־אוֹב וְקֶסֶם (קמ"ו). — טל צד 28.

בְּרוּם גַּלְגַּל סוֹבֵב (ר"ל). — ארגיל דף י"ד ע"א.

בְּרַח דּוֹדִי אֶל מָכוֹן לְשִׁבְתֶּךָ (ס'). — מחזור מ"פ ליום ב' של פסח צד 258.

בַּת הַגְּפָנִים יֶחְשְׁכוּ שָׁמֶיהָ (רנ"ג). — תחכמוני שער כ"ז.

בַּת הַגְּפָנִים יֵקְרוּ דָמֶיהָ (רנ"ג). — תחכמוני שם.

גָּבְהֵי שְׁחָקִים אֶל־הֲדֹם נִכְנָעוּ (ר"ו). — רַאָזין ח"א צד 128.

גָּבְהֵי שָׁמַיִם לְךָ כִּסֵּא כָבוֹד (קצ"ד). — שער השיר צד 131.

גְּבִירִי בִּלְתְּךָ עֵינַי מְבַכִּים (קמ"ד). — דיואן רמב"ע כ"י, סִמן צ"ה. — בבית י' יש למחוק את הקו אחר מלת יה ביעו.

גָּדוֹל אֶחָיו וְתִפְאֶרֶת עַמּוֹ (ב'). — בן סירא פרשה נ', הוצאת שטראק (לייפציג 1903) צד 52; הוצאת ר"ד כהנא (ורשה תרע"ב) צד 93. — בשורה י"ג קרי: תִּפְאֶרֶת, תחת: תִּפְאָרֶת.

גֶּזַע יְשִׁישִׁים עָלָה מִבָּבֶל (י"ד). — מועד קטן דף כ"ה ע"ב; ראה דקדוקי סופרים שם.

גַּלְגַּל וּמַזָּלוֹת בְּמַעֲמָדָם (ר"ח). — רַאָזין ח"א צד 98.

דְּאָגָה שָׁבְרָה לִבִּי (קצ״ג). — סרע״ג ח״ב צד 4.
דְּבָרֶיךָ בְּמוֹר עֹבֵר רְקוּחִים (קפ״א). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 164.
הָאֵל הָעִירָה וּרְאֵה (רנ״ט). — אלגיר דף ו׳ ע״א; טל צד 49; אגרות צד 897.
הֲבָא מַבּוּל וְשָׂם תֵּבֵל חֲרֵבָה (קפ״ג). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 169.
הָהּ לִזְמַנִּי כָּתַב שִׂטְנָה (ש״ח). — עמנואל מחברת ד׳. — בבית כ״ג (צד ש״ט שורה ט״ו) נשתת החרוז, ובמחברות דפוס קושט׳ שלפני הגיה אחד הקוראים וכתב: יִפְעָנָה (תחת: יפעתה), אולם מלבד שלא נמצא השם יפע לא במקרא ולא במדרשים, הנה הרבים לנקבות אין לו מקום פה.
הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהֵי הַכֹּל (א׳). — בן סירא פרשה ל״ו בהוצאת שטארק (לייפציג 1903) צד 28; פרשה ל״ה בהוצאת ר״ד כהנא (ורשא תרע״ב) צד 56.
הַיְדַעְתֶּם יְדִידַי (קט״ז). — צ״ק צד 159.
הֲיוּכְלוּ פְּגָרִים (קפ״ז). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 184. בבית כ״ז (צד קפ״ח שורה כ״ו) קרי: בְּתוֹכָהּ.
הֲיָם בֵּינִי וּבֵינֶךָ (ע״ב). — שירי רש״ה צד 82.
הֲיִשְׁמַח הַיְּהוּדִי הָאֻמְלָל (רפ״ח). — המבקש (האג תקל״ח) דף ו׳ ע״ב.
הֲלִי תַעַשׂ בְּכָל־שָׁנָה פְּעָלִים (ס״ה). — שירי רש״ה צד 142.
הֵם הֵם יְמֵי תֵבֵל (קע״ד). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 222. בבית כ״ג קרי: שְׁוָתָהּ.
הֵם כַּבְּהֵמוֹת מִבְּלִי זָנָב (רנ״ה). — תחכמוני, הוצאת קאמינקא צד 451.
הִנֵּה יְחִידָתִי בְלֵילָהּ (ע״ג). — שירי רש״ה צד 49. בבית כ״ה קרי: לְכְלָהּ.
הֲנַשִּׂיג עֶרְךָ שִׁיר (רמ״ד). — קונטרס צד 54.
הִסְתָּיו אָרַח (רפ״ט). — צ״ק צד 162.
הָעוֹלָם יָם זוֹעֵף (רצ״ח). — בחינות עולם פ״ח (מנטובה שט״ז, ב׳ ג׳; ברלין תקצ״ח צד 14).
הֱצִיקַתְנִי תְּשׁוּקָתִי לְאֵל חָי (קפ״ג). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 172.
הֱקִיצֹתִי תְּנוּמַת רַעֲיוֹנַי (קמ״ז). — שער השיר צד 70.
הֲרִמֹתִי לְאֵל עֶלְיוֹן יְמִינִי (ק״נ). — דיואן רמב״ע כ״י, סמן קי״ח; ראה נוסח שונה קצת בדברי חפץ (לונדון תרי״ג) צד 27.
הַשֶּׁמֶשׁ בַּגְּבִיעִים אוֹ לְהָבִים (קמ״ג). — תהלה למשה (הוא ספר היובל לרמש״ש, לפסיא תרנ״ו) צד 40.
הִשְׁתַּחֲוִי וּבֶרְכִי לִפְנֵי צוּר (רצ״נ). — ארגיל דף ט״ז ע״ב.
הִתְעוֹרְרוּ תְּמֵהִים רְאוּת (קכ״ג). — אויגנון דף מ״א ע״א. — בית י״א (צד קכ״ד שורה ב׳), ברוחו, אולי צ״ל: בכחו. בית כ״ח (שם שורה י״ט), מתגרת ידך, פסוק כצורתו (תהלים ל״ט י״א), ועל כן לא השגיח המשורר על מספר התנועות.

הַתִרְדֹּף נַעֲרוּת אַחַר חֲמִשִּׁים (ק״פ). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 160.
וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ (ח׳). — עבודת ישראל צד 384; ראה ירחון לשנת 1911 צד 594.
וּבֶן־יוֹנָה בְּרֹאשׁ אָמִיר (קמ״ו). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן קל״ז. — בית ב׳, ינונן, בכ״י: תנונן. בית ו׳, תשו, בכ״י: תצו. בית ז׳, והבה לו אבריך, כן גראה לי, ובכ״י מטשטש מאד.
וּבֶן־שָׂרֵק חֲשַׁבְתִּיו נֶאֱמָן (רנ״ד). — תחכמוני שער ג׳.
וְחַיּוֹת בּוֹעֲרוֹת מַרְאֵיהֶן כְּגַחֲלֵי־אֵשׁ (ר״י). — מחזור מ״פ ליום א׳ דר״ה צד 147.
וְיֶאֱתָיוּ כֹּל לְעָבְדֶךָ (י״ט). — מחזור מ״פ שם צד 238; סדור רש״י (ברלין תרע״ב) צד 86.
וְיֵשׁ אִישִׁים חֲמָדוּךָ (קנ״ב). — יק״ר כרך ד׳ צד 80.
וְכָל שֹׁגֶה בְּהוֹן עוֹלָם (קמ״ט). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן ק״א. — בית א׳, וכל, בכ״י: לבל. בית ג׳, ישק צופו, בכ״י: צוף ישקה.
וְלֵב נָבוּב וְתוּשִׁיָּה סְתוּמָה (ק״ב). — ש״ש צד 34.
וְרֹאֶה בִלְבָבוֹ זְמָן רַע (רנ״ה). — תחכמוני שער ג׳.
זְכֹר בְּרִית־אַבְרָהָם (ס״ב). — סליחות מ״פ וסליחות כמנהג פוזנא והראדני (קראטאשין תקצ״ט) לערב ר״ה ולצום גדליהו. הבתים החסרים לא יכלתי להמציא לי.
זְמַמֵּי הָהּ בְּהַר כֶּסֶל (צ״ג). — ש״ש צד 36.
זְמַן הֶבְלֵי יְמֵי סִכְלִי (קכ״ט). — אויגנון דף ל״ג ע״א; מב״ע צד 90.
זְמַן הַקֹּר כְּצֵל בָּרַח (קמ״ו). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן כ״ו. — בית ה׳, ישיב... מלבבי, בכ״י: ישיר... מלבבו.
חֵי הַבְּרִית הוֹדִי (קע״ח). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 3.
חִנָּם אֲדָמָה תַעֲדֶה עֶדְיָהּ (קמ״ח). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן פ״ה. — בית ג׳, קרי: צָרְיָהּ.
חָסִין גְּבוּרוֹת יָדְךָ גִּלֵּם (רנ״ו). — תחכמוני שער ג׳.
יֹאמַר יַיִן עֹז אָזַרְתִּי (שי״א). — עמנואל מחברת כ״ה.
יְגוֹנִי וּמַר חִכִּי (רכ״ו). — קונטרס צד 45.
יְדִידִי הֲשָׁכַחְתָּ (קס״ט). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 4.
יְדִידִי קוּם כְּבָר אָסְרוּ (ע״ה). — שירי רש״ה צד 194.
יְדַעְנוּךָ נְדֹד מִימֵי עֲלוּמִים (קע״ב). — דיואן רי״ה כרך א׳ צד 154. — בית כ״ח (צד קע״ג שורה כ״ג), חרשים, ח״נ ביאליק קורא: חֲרָשִׁים, ובזה סר כל הקשי שבחרוזנו.
יְדַעְתַּנִי בְּטֶרֶם תִּצְּרֵנִי (קנ״ג). — קונטרס צד 44.
יָהּ אָנָה אֶמְצָאֲךָ (קנ״ז). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 150.
יוֹם אוֹר בָּהִיר (קנ״ח). — שם צד 38.

יוֹם עֵירֹם אֶעֱמֹד מִצִּדְקָתִי (קי״ח). — אגרות צד 775; תשלום צד 100.

יוֹם שַׁעֲשַׁעְתִּיהוּ עֲלֵי בִרְכַּי (קע״ח). — שער השיר צד 93.

יוֹמָם עֵינֵינוּ תְלוּיוֹת (רל״ה). — טל צד 43.

יוֹנָה יַעֲלַת־חֵן (קכ״א). — מאַנאַטסשריפט (הוספה לעתון ייד. פרעססע) לשנת 1906 גליון 4.

יוֹנָה פוֹתָה יְקוּשַׁת כָּל־מַעֲבָר (קס״ד). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 177.

יוֹנָה תְקוֹנֵן עַל־אֲמִירֶיהָ (קע״א). — שם כרך א׳ צד 164.

יוֹשֵׁב בְּמַעֲמַק מְצוּלָה (קי״ז). — קונטרס צד 32.

יִזְכֹּר גֶּבֶר בִּימֵי חַיָּיו (קמ״ח). — שער השיר צד 71.

יְחִידָה הַחַטָּאָה (ר״ס). — אריענט (ליטעראטורבל.) לשנת 1843 עמוד 701, 713, 727. — צד רס״ד שורה 10, ערות עלומי, אולי צ״ל: בשׁת עלומי, כלה״כ ישעי׳ נ״ד ד׳.

יְחִידָה עֲקֻבֵךְ כָּרוּךְ בְּקֵץ (רכ״ז). — מחזור תלמסאן לימים נוראים (ליוורנו תרכ״א) דף קכ״ו ע״ב; המגיד לשנת 1872 צד 463; ראה גם אללגעמ. צייט. דעס יודענט. לשנת 1839 עמוד 679. — בית י״א (צד רכ״ח שורה ד׳), רַק, קרי: רַק.

יְחִידָה שַׁחֲרִי הָאֵל (קנ״ג). — שער השיר צד 101.

יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם, ראה: אזכרה.

יְיָ יְיָ מָעוֹן אַתָּה (רס״ד). — סליחות כי״פ, סִמן כ׳. — שורה ד׳ נתַנו, בכ״י: נותננו. שורה ה׳, מעולל, בכ״י: מוולל; ראה דברים כ״ד כ״א. שורה ט״ו, בנו, בכ״י: בה. שורה כ׳, ירחם, בכ״י: ירוחם, ומלת חרבו חסרה.

יִיטַב בְּעֵינֶיךָ נְעִים שִׁירִי (ק״ע). — דיואן רי״ה הוצאת שד״ל (ליק 1864) דף י״א ע״ב.

יְמִין אֲדֹנָי הֲלֹא אַתְּ (ק״ע). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 42.

יַעֲבֹר עָלַי רְצוֹנְךָ (קס״ט). — דיואן רי״ה הוצאת שד״ל דף ח׳ ע״ב.

יְעִירוּנִי בְּשִׁמְךָ רַעְיוֹנַי (קנ״ג). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 65. — שורה ג׳ קרי: וַיַּאֲמֵן.

יְעִירוּנִי רַעְיוֹנַי וְסוֹד לִבִּי (קס״ח). — שם צד 182.

יַעֲלָה אֲשֶׁר לִבִּי בַּחוּט מְשָׁכַתְהוּ (רנ״ג). — תחכמוני שער כ׳.

יַעֲלָה הֱבִיאַתְנִי (רנ״ב). — תחכמוני שער נ׳, בהוצאת קאמינקא צד 428.

יַעֲלָה נְשׂוּאָה בְּכַנְפֵי נְשָׁרִים (רמ״ו). — קונטרס צד 60.

יַעֲלַת־חֵן מְמְּעוֹנָהּ רָחֲקָה (ק״ע), שער השיר צד 107. — בית ב׳ קרי: חָשְׁקָה.

יַעַץ וּמְקִים בִּמְרוֹם שְׁחָקִים (קפ״ד). — שם צד 97.

יְפֵה נוֹף מְשׂוֹשׂ תֵּבֵל (קפ״ג). — שם צד 95.

יָפוּ בְעֵינַי כָּל־דְּרָכֶיךָ (קנ״ס). — קונטרס צד 34.

יְפַת מַרְאֶה מְנַגֶּנֶת בְּכִנּוֹר (רג״ב). — תחכמוני שער מ״ט.
יְקָרָה מִיקַר יִצְרֵךְ לְקוּחָה (קנ״ו). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 35.
יְקָרָה שָׁכְנָה גְּוִיָּה (קנ״ד). — דיואן רי״ה הוצאת שד״ל דף ה׳ ע״ב.
יְרוּשָׁלַיִם לְמוֹנַיִךְ הַשְׁקִי (קס״א). — שער השיר צד 116.
יְרִיעוֹת שְׁלֹמֹה (קנ״ח). — קונטרס צד 27.
יְשַׁלֵּם הַסְּתָיו נְדָרוֹ (ק״ח). — ש״ש צד 7.
יָשֵׁן אַל־תֵּרָדֵם (קס״ו). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 203.
יָשֵׁן לְמָתַי עֵינְךָ עָצְמָתָ (רנ״ה). — תחכמוני שער נ׳, הוצאת קאמינקא צד 434; נייבואיר, מלאכת השיר (פפד״א 1865) צד 53.
יְשֵׁנָה בְּחֵיק יַלְדוּת (קנ״ד). — שער השיר צד 100.
יִשְׂרָאֵל נוֹשַׁע בַּיְיָ (מ״ו). — עבודת ישראל צד 604.
כְּבוֹדִי בִמְקוֹמִי (ר״ט). — רָאזין, ח״א צד 221.
כְּבָר שָׁלְמוּ יְמֵי אֶבְלִי (ע״ב). — שירי רש״ה צד 80.
כִּגְוֹר אַרְיֵה יְזַנֵּק (שכ״ה). — כ״י ווינא קבץ 72 (ברשימת קראפפ־דייטש צד 121 סִמן CVIII) דף של״ו ע״א (= כי״וו); כ״י ברלין 1059 (ברשימת רמש״ש ח״א צד 94 סִמן 114) דף ח׳ ע״א (= כי״ב). — בית ג׳, בערְגוּת, כי״ב: בערוגת; ולרעות, כי״וו: ולראות. בית י״ט, נאקות, בב׳ כה״י: נאקת, אולם ראה יחזקאל ל׳ כ״ד. בית כ״ג, עש, בב׳ כה״י: אש; ירב, כי״וו: יריב, כי״ב: ריב. בית כ״ה, ולענה, כי״וו: מלענה; גבה, בב׳ כה״י: גבוב. בית כ״ו, רשע, בב׳ כה״י: ישע. בית ל׳, במצרַפו, על משקל מַקְהֵלִים; צרפו, כי״ב: שרפו. שורה מ׳, ניד, בב׳ כה״י: ניב. שורה מ״ג, ובצפעים, כי״ב: ובפצעים; ראה דיואן רי״ה כרך ב׳, הערות צד 27. בית מ״ה, שר, כי״ב: שח, בכי״וו חסרה המלה הזאת; צר, בב׳ כה״י: צח. בית נ׳, עלי, כי״וו: עדי. בית נ״א, תבונות, כי״ב: תבונה. בית נ״ב, שרים, כי״ב: שירים. בית נ״ג, ישנה, כי״ב: משנה; כי״וו: משנה כמשפטם ידינו. בית נ״ד, שיר, כי״וו: השיר; כי״ב: הזמיר. בית ס׳, חלל, כי״וו: חולל. בית ס״א, גדדים, בב׳ כה״י: הנדודים. בית ס״ו, בחקיו, כי״וו: בחקי. בית ע״ב, בגרנו, כי״וו: גרנו. בית ע״ה, לפי, כי״וו: לפני.
כָּל־הַקֹּנֶה עֶבֶד עִבְרִי (שט״ו). — עמנואל מחברת כ׳.
כָּל־כּוֹכְבֵי בֹקֶר (קנ״ד). — שער השיר צד 100.
כָּל־מַעֲשֵׂה אֲדֹנָי (קל״ב). — תשלום צד 98 והערות שם צד 175.
כְּשֹׁרֶשׁ עֵץ יְהִי אֹרֶךְ אֲמִירָיו (צ״ה). — תפארת שיבה (ספר היובל לכבוד צונץ, ברלין תרמ״ד) צד 197. — בית ל״ז (צד צ״ו שורה כ״ב), ח״נ ביאליק מבכר את נוסח דוקעס (שירי שלמה צד 24), והוא קורא: ואסיר מעלי עִינַי לבבי — בהתלות אֲפַר ליל — אפריו, ר״ל: כאשר ישים הליל על עצמו את

אפריו, את צעיפו השחור, אז אסיר אני מעל עיני לבבי את אפריו, הנני דורש בחכמה ואור לי. בית מ״ח (צד צ״ז שורה ג׳), גם בזה מבכר ביאליק את נוסח דוקעס (בחביריו), אלא שהוא מנסח וקורא: בַּחֲבָרָיו, עדה״כ ישעי׳ מ״ז י״ב.

כַּתַּר מְעַט פְּרוּד (קל״ח). — אוצר נחמד ח״א (וויען תרי״ו) צד 166.

לְבִּי בְמִזְרַת (קע״ט). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 155.

לְבִּי לְפַרְעֹשׁ חַלֵּל יְצוּעַי (רנ״ד). — תחכמוני שער ג׳; גייבואיר, מלאכת השיר צד 46.

לְבִּי סְחַרְחַר (שי״א). — עמנואל מחברת ג׳.

לוּ הָיְתָה נַפְשִׁי מְעַט שֹׁאֶלֶת (צ״ד). — ש״ש צד 37.

לִי יִזְעֲקוּ רֵעַי (רפ״א). — עפ״י כ״י ואטיקן (ראה בראש דבר). בסוף השיר כתוב בכ״י לאמר: „הנה מאה בתים שעשה הרב ר׳ משה בר׳ נחמן שיחיה לשלחם למורו הרב ר׳ יונה קרובו זצק״ל״. — בית ה׳, ראה משלי י׳ ג׳, י״ט ט״ו; ואולי יתכן יותר לקרוא: תֶּעֱרַב, עדה״כ שם י״ג י״ט. בית ו׳, כתר, אולי צ״ל: עדי; שם, הרגלו, ובבית ז׳, והתנצלו, מוסב על „לימינו״ בבית ה׳. בית ט׳, וסוס, בכ״י: וסים; למשאות, בכ״י: למשואות. בית ל״א (צד רפ״ב שורה י״ד), ולשחרות, בכ״י: ולתשחורת. בית ל״ה (צד רפ״ב שורה י״ח), ומכלְלים, בכ״י: כמכלולים. בית מ״ד (צד רפ״ב שורה כ״ז), יסכלו, ראה קהלת ב׳ י״ט; בכ״י: יכסלו. בית מ״ט (צד רפ״ג שורה ב׳), קְלָלוֹ, כתב כן (פה ובמקומות אחרים) בשביל החרוז, ובמקרא לא נמצא דוגמתו רק פעם אחת לנקבה יחידה (קִבְּצָה, מיכה א׳ ז׳). בית נ״נ (צד רפ״ג שורה ו׳), בערים יכסלו, ראה ירמי׳ י׳ ח׳; בכ״י: ביערים נכשלו. בית ס״ב (צד רפ״ג שורה ט״ו), מַעְלְלֵיהֶם, בשביל המשקל פלס במשקל מַעְגְּלֹתָם. בית ס״ג (צד רפ״ג שורה כ״ו), נאצלו, בכ״י: אצלו. בית ע״ד (צד רפ״ג שורה כ״ז), בכ״י: אל גן בעדן ואל טובו. בית ע״ה (צד רפ״ג שורה כ״ח), משם, בכ״י: מהם. בית ע״ח (צד רפ״ד שורה א׳), מלו = מלאו (יחזקאל כ״ח, ט״ז). בית ע״ט (צד רפ״ד שורה ב׳), להתעטר, בכ״י: להתעט׳, וא״כ אפשר לקרוא גם: להתעטף. בית פ״ט (צד רפ״ד שורה י״ב), ויתנָאלו, ראה דניאל א׳ ח׳; בכ״י: ויתנואלו. בית צ״ו (צד רפ״ד שורה י״ט), גבלעה מות, במקרא לא נמצא רק בלשון זכר.

לֵיל גִּלְּתָה אֵלַי (קע״ח). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 20.

לְךָ אָמַר לִבִּי (נ׳). — מטמֹני מסתרים ח״ד = הצופה מארץ הגר שנה ב׳ (תרע״ב) צד 73.

לְךָ עֵינַי צִפִּיּוֹת (קנ״א). — טריפולי דף ט״ז ע״א; סליחות התימנים (ירושלים) דף י״ט ע״א.

לַכֹּל צָרִי אֶמְצָא (שי״ט). — צפנת פענח לריי״ץ מרעלי (קבץ על יד ח״ז, ברלין

תרג"ו—תרג"ז) צד 15; ראה ירחון לשנת 1897 צד 662. — שורה ד', דְאָנְתִי, משקל תְּעָלְתִי, אף על פי שאין בנינם אחד, וכתב כן בשביל המשקל.

לְמִי אָנוּס לְעֶזְרָה (ר"ח). — רָאזין ח"א צד 99.

לְמָתַי נָע וְנָד אֶהְיֶה (רנ"ה). — תחכמוני שער ג'; נייבואיר, מלאכת השיר צד 48.

לְצִיּוֹן שָׁאֲפָה נַפְשִׁי (רנ"א). — שער השיר צד 195.

לִקְרַאת חָלַל תִּשְׁקַק (קע"ח). — דיואן רי"ה כרך ב' צד 34.

לִקְרַאת מְקוֹר חַיֵּי אֱמֶת (קע"א). — שם צד 296.

לְשַׂר עִירִי גָּדוֹל כַּיָּם שִׁבְרִי (שי"ז). — צפנת פענח לרי"צ מרעלי (בקבץ על יד ח"ז, ברלין תרג"ו—תרג"ז) צד 16.

מֵאָז מְעוֹן הָאַהֲבָה הָיִיתָ (קס"ט). — דיואן רי"ה הוצאת שד"ל דף כ"א ע"ב.

מֵאֲנָה הִנָּחֵם נַפְשִׁי (רע"ד). — אילת השחר (מנטובה תע"ו) דף מ"ד ע"ב.

מִבֵּין עֳפָאִים הֲמוֹת יוֹנִים (קפ"ט). — שער השיר צד 123.

מַה־יַּעֲשׂוּ אֵלַי צְבָא מָרוֹם (שי"א). — עמנואל מחברת א'.

מַה־יִּתְרוֹן לָאָדָם (קי"ט). — שער השיר צד 21.

מַה־לַּאֲהוּבִי כִּי־יִקְצֹף (קכ"ו). — דיואן רמב"ע כ"י, סמן רמ"ד.

מַה־לַּאֲחוֹתִי כִּי חָשְׁבָה יָמִים (ק"ס). — דיואן רי"ה כרך ג' צד 83. — בשורה ז' קרי: כַּמֶּה.

מַה־לָּךְ יְחִידָה תֶּשְׁבִי דוּמָם (צ"ז). — עומר השכחה לר"א גבישון (ליוורנו תק"ח) דף קל"ו ע"ב. — בית ל"ח (צד צ"ח שורה נ' מלמטה), בן לבי, הגאון שי"ר כתב על גליון ספרו (המונח לפני): „הוא דוד המלך משבט יהודה שנקרא לביא (בראשית מ"ט, ט'), והוא קלל את המריבים אתו באש ונפרית (תהלים י"א ו') הכתוב פה בסמוך, ולָביא יקרא בכתיב גם לָבִי, והרבים לְבָאִים, לְבָאוֹת, כמו מן צְבִי צְבָאִים, ומן לָבִיא היה הרבים לביאים כמו מן נביא נביאים". וח"נ ביאליק קורא: בֶּן־אָבִי = בֶּן אֲבִי־גְדוֹר = משה, שאמר נפרית ומלח שרפה כל ארצה (דברים כ"ט כ"ב). — תרגום הבתים הערביים בסוף השיר הוא לפי ענינו:

. . . .	אויה לפרי עמלי;
אויה לעם מבקש עזר,	ולא ישכיל ולא יבין פעלי;
אויה לְשָׁכְנִי בקרבו	ולבקשת שלומי עמו.
אויה לזמן מתקוממי,	ונפלא הוא בעיני.
אויה לארץ, אשר כה	נכסף נכספתי לה;
בדד אשב בה וְאֵבְךְ,	ורעיוני לבד הוא רֵעִי.
דברי ירשוני לעזבה —	האלהים יודע את דרכי!

מַה־לָּךְ צְבִיָּה תִּמְנְעִי צִירָיִךְ (קע"ה). — שער השיר צד 92.

מַה־תֶּהֱמִי נַפְשִׁי (רל״א). — ר״י רייפמאן, תולדות רז״ה (פראג תרי״ג) צד 31.
מֶהֵיכְלֵי גַלְגַּל יְקָר גָּלִיתִי (רמ״ח). — תחכמוני שער י״ג.
מַהֲרִי־נָא אֱלֵי מְעוֹנֵי אֲהוּבִים (קכ״ו). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן רמ״ג (= דכ״י); כ״י הקראי נאמן באייפטוריה דף מ׳ ע״ב (= כי״ג); גבולות שנה א׳ (וויען 1919) צד 67. — בית ב׳, מְעוֹן, נסמך בשביל המשקל. בית ג׳, אשמעה . . . מכלואי, דכ״י: אשמעה בם . . . מכלא. בית ד׳, תבך, כ״ה לנכון בכי״ג, שם בטעות: ואלופי. בית ה׳, כבאשישות, דכ״י: נא באשישות.
מִי־יִתֵּן רֹאשִׁי מַיִם (רי״ז). — קינות לת״ב מ״פ (דף צ״ה ע״ב) ומ״א (צד 116). צד רי״ט שורה י״ט קרי: עָלְתָה־לָּהּ.
מִי־יִתְּנֵנִי עֶבֶד אֱלוֹהַּ (קנ״ד). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 228.
מִמָּרוֹם קוֹל עֹבֵר (קל״ד). — מב״ע צד 62.
מִנַּחֲלֵי בֶכֶה אֲשֶׁר נִטָּיו (קמ״ב). — ירחון לשנת 1896 צד 36.
מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ אַדִּיר בְּוַעֲדוֹ (ל״ט). — איטאלייאני (ח״ב דף פ״ג ע״א) לשחרית ומחזור מ״פ (צד 296) למוסף יוה״כ.
מִפַּלְטִי אֵלִי צוּרִי (רע״ז). — מחזור מ״פ לשחרית יום הכפורים; מעירי שחר (מנטובה שפ״ד) ליום ב׳; אילת השחר (מנטובה תע״ו) ליום א׳.
מִצַּר וְצוֹק אֶשְׁכַּב (שכ״ח). — שירים ומכתבים כ״י פרגא הנ״ל דף פ״ט (= כי״פ); כ״י ברלין 1059 דף קס״ב (= כי״ב). בית א׳, מצר, בכי״פ: מצור; אשת, שם: אשתה. בית ד׳, לחבר, שם: לחברת. בית ו׳, בשני כה״י: חכם לב אל בניו (כי״ב: בנו) חדלו לבל תהיו. בית ז׳, יין, בכ״י: היין. בית ט׳, ליין, בכ״י: מיין.
נָאוָה בְּעֹז הִתְאַזְּרִי (ר״צ). — עפ״י העתקה שהעתיק לו שד״ל ובאה לידי מעזבון מר מורי ר״א פרופ׳ ברלינר ז״ל. — שורה ט׳, צלם אליל, מלת „צלם“ חסרה בכ״י וממלת „אליל“ נשארו רק אותיות י ל. שורה ט״ו, בכ״י: תעלוז ומלת א ם חסרה. שורה י״ח, בכ״י: ובצעקתך.
נְאֻם עֶבֶד (שכ״ח). — סִמן לבתי השיר „כנור אריה“; עפ״י כ״י ברלין. — בית א׳, לשי, בכ״י: כשי.
נְדוּ לְנֶפֶשׁ נִדָּדָה מְפַחַת (רצ״ו). — כ״י ווינא קבץ 72 הנ״ל, דף רכ״ג (= כי״וו); כ״י לונדון Add. 27168, רשימת מרגליות כרך ג׳ צד 246 (= כי״ל). הקינה הזאת היא הראשונה משורה של קינות אשר קראה ר״א בדרשי בשם „בעל פרצים“ וחברה על מות דון בונפוש רונגט, דון אישתרוג דצנבאי ור׳ אברהם בן שלמיא. — בית א׳, נודדה . . . יומם . . . נפלה, בכי״וו: נודדת . . . מפח יום . . . נופלת. בית ב׳, לשד, כ״ה בב׳ כה״י, ואולי נכון יותר לקרוא: לַפָּד. בית ד׳, בכי״וו: תדפק בדלת; כי״ל: תפתח בדלת. קרבי תהי, כי״ל: קרבי זמן; כי״וו: קרי . . . והשאר מטשטש

ולא יוכל להקרא. בית ז׳, בנזרי רעיוני, כי״ל: בנוזרי רעיוני; כי״וו: בעזרי בעיני. בית ט׳, מְמִתִים, כי״ל: ממותים. בית י׳, פֵּלֶךְ, קרי: פָּלָךְ; תלכדו, כי״וו: נלכדו. בית י״ד, נגף, כי״ו: עב; לפי לה״כ ירמי׳ ט׳ כ׳ צ״ל: מות. בית ט״ו, נסחפו, כי״וו: נספחו, כי״ל: גשחפו. בית י״ז, איך בעי נמלחת, כ״ה בב׳ כה״י, ואולי צ״ל: בַּעֲמָקִים נָחַת. בית י״ח, מול, כ״ה בב׳ כה״י, ואולי צ״ל: אל, או: על. וסס, כי״ל: ועש. בית כ״ג, מותה מגל, כי״ל: המות המגל. בית כ״ה, טבחת, כי״וו: טופחת, ואולי ר״ל: מְכֻסָּה באדמה כמו במטפחת. בית כ״ו, הֲבִינוֹתִי, כי״וו: תבואתי; כי״ל: תבונתי. בית כ״ח, כי״ל: מקום מקלט ועיר מבצר. בית כ״ט, בחרבך, כי״וו: בסירך. אבחת, כי״ל: זובחת. בית ל׳, רוח תלאות, כי״ל: רוח מתלאות; כי״וו: כוס מתלאות. רוחות, כי״וו: כפות. בית ל״א, למעוה, כי״וו: למעבה. בית ל״ב, הלמות שׂורה, בב׳ כה״י: הולמות שודדה. עיני, כי״וו: עיניו. נגחת, כ״ה בב׳ כה״י; קרי: גֻּנַּחַת? בית ל״ח, שבמה, כי״וו: שבמו; כי״ל: אחי. ראה ישעי׳ ט״ז, ח׳, ט׳. בית מ׳, בסור, כי״ל: בסוד. בית מ״ב, ארי . . . הרחב . . . כפיר, כי״וו: חרי . . . תרחב . . . כפור. בית ל״ג, ומאין, כי״וו: המאין. בית מ״ו, מן, חסר בכי״ל. בית מ״ז, תַּאֲבִיל, נראה שצ״ל: הֶאֱבִיל; בזבל, כי״וו: באבול. בית מ״ט, ידה, כי״וו: דיה.

גְּדִיבֵי עָם קְרָאוּנִי (שי״ג). — עמנואל מחברת י״א.

נוֹרָא מִכֹּל וְאָיוֹם (קל״ג). — מב״ע צד 79; אוינגנון דף ל״ו ע״א.

נַחֵם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ (ו׳). — עבודת ישראל צד 96.

נֶפֶשׁ אֲשֶׁר עָלוּ שְׁאוֹנֶיהָ (צ״ב). — ש״ש צד 10; ר״ש זקש, התחיה ח״ב (ברלין תרי״ז) צד 1.

נֶפֶשׁ יְקָרָה אֵיךְ בְּשִׂכְלֵךְ תִּבְטְחִי (רמ״ט). — שער השיר צד 192.

נֶפֶשׁ יְקָרָה צַהֲלִי קוֹלֵךְ (שכ״ב). — שירים ומליצות כ״י ברלין הנ״ל, דף ר״ח ע״א. — חרוז י״ד, גו תערך, בכ״י: גי תערב. בית ט״ו, אל יום, בכ״י: ליום.

נַפְשִׁי אִוִּיתִיךְ, ראה: אותה נפשי.

נַפְשִׁי בִּי מַה־תֶּהֱמִי (רס״ח). — צ״ק צד 169.

נַפְשִׁי בְקִרְבִּי תַּחֲשֹׁב (שי״ד). — עמנואל מחברת ט״ז.

נַפְשִׁי לְצִיּוֹן מִסְּפָרַד גָּלְתָה (רמ״ט). — תחכמוני שער כ״ח.

נַפְשִׁי עֹז תִּדְרְכִי (ק״י). — חובות הלבבות (וויען תרמ״ז).

נֵרְדְּ וְכַרְכֹּם צָץ בְּגַנִּי (רצ״א). — צ״ק צד 163.

נְשָׁמָה מֵאֲשֶׁר תִּתְאַו גְּדוּעָה (ע״ד). — שירי רש״ה צד 108.

סָבְאִי בְּרֹאשׁ מָהוּל (שכ״ט). — שירים ומכתבים כ״י פרנא הנ״ל דף פ״ט; כ״י ברלין 1059 דף קס״ב.

סבב חֵשֶׁק עַל־יַד הַיְאֹר (רנ״ב). — תחכמוני שער נ׳. — בבית ג׳ הנחתי מלת חכלילי (ולא שניתיה לכתוב: חַכְלִילַת), כי אפשר שכִּוֵּן המשורר לאמר:

לכבוד העין החכלילי, והזכיר את עין אהובתו ולא אותה בעצמה, יען כי בעינה לִבְּבַתְהוּ.

עַבְדֵי זְמָן עַבְדֵי עֲבָדִים (קע״א). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 300.

עֲבֵי שְׁחָקִים כַּשְּׁוָרִים גָּעוּ (ק״ז). — ש״ש צד 34. — בית ב׳, עננים, ח״נ ביאליק קורא: תְּרָנִים.

עֲדֵי־אָן תַּאֲרִיכוּן הַמְּרִיבִים (רנ״ח). — דיואן ראב״י כ״י ארלער דף צ״ה סִמן רי״א (לפי מִנְיָנִי). — בית ב׳, עליו, כ״י: עלי. בית ד׳, אפל, כ״י: אהל. בית ה׳, צהָבים, כ״י: זהובים. בית ו׳, וכטורים, כ״י: והטורים.

עוֹלָמְךָ תִּרְאֶה בְּחַיֶּיךָ (ט״ו). — ברכות דף י״ז ע״א ודקדוקי סופרים שם.

עֻז תְּדָרְכִי נַפְשִׁי (שכ״ה). — סִמן לחרוזי השיר: כְּגוּר אַרְיֵה.

עֲטֵה הוֹד וַעֲטֵה וּלְבַשׁ גְּאוֹנִים (צ״ט). — ש״ש צד 13; התחיה לר״ש זקש ח״א (ברלין תר״י) צד 47; אגרות צד 1044.

עֵינֵי עֲנָוִים בַּבְּכִי נִמְאָסוּ (קל״ו). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן קמ״ג. — בית כ״א (צד קל״ז שורה 4), שָׂפָה, קרי: שִׂפָּה; זְהָרָה, קרי: זָהֳרָה. בית ל״ה (שם שורה י״ח), יטמאו, בכ״י: יתטמאו.

עֵינֵי צְבִיָּה דָּרְכוּ־לִי קֶשֶׁת (רנ״ב). — תחכמוני שער ג׳.

עַל־הֲמִי תִּבְטַח (קמ״ד). — כמדומני שראיתי את השיר הזה נדפס ע״י דוקעס, אבל איני יודע מקומו איו, ואני מוציאו עפ״י שלשה כ״י והם: דיואן רמב״ע כ״י, סִמן צ״ז (= דכ״י); כ״י אוכספורד סִמן 1970 ח״ג הנקרא מחנה הנשאר (= כי״א); שריד מדיואן רמב״ע ביד הח׳ ר׳ ישראל לוי בפריז (= כי״ל). — בית א׳, בחול, דכ״י: ברוב. בית ח׳, נוע ונות, כי״ל: נוח ונוע. בית ט׳, צמאה, דכ״י וכי״ל: צמאך. בית י״א, שמי, כ״ה בכי״ל על הגליון בתור נ״א, ובפנים מטשטש; דכ״י וכי״א: ימי. בית י״ב, יבוא, דכ״י: בא. בית י״ד, עזרה, דכ״י: עזרך. בית ט״ו, יהיה, דכ״י וכי״ל: יהי. בית י״ז, שכל, דכ״י וכי״ל: הַשְּׂכֵּל. בית כ׳, ההוד, כי״א: ההוא. בית כ״ב, ואטעמה, כי״א: אטעמה. בית כ״ג, והוד, דכ״י: לטוב. בית כ״ד, ים, כי״ל: יום. בית כ״ז, תבלה, כי״א: תבל. בית כ״ט, להיות, כי״א וכי״ל: הוא מנת. בית ל״א, צדקך, כי״א וכי״ל: צדק. בית ל״ב, ומשמיליך, כי״ל: ומשמאלך.

עַל־כֵּן נְקַוֶּה־לָּךְ (י׳). — עבודת ישראל צד 398; ירחון לשנת 1911 צד 596.

עַל־מָה גֵרֵשׁ מְנָאֵץ עַלְמָה (קי״ד). — אגרות צד 499.

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ (ט׳). — עבודת ישראל צד 397; ירחון לשנת 1911 צד 595.

עֲלָמוֹת הֵן וְעֵינֵיהֶם צְבוּעִים (רפ״ו). — עפ״י העתקת ר״י פאטאי מתוך כ״י אוכספורד 1970 ח״ד סִמן ל״ז. — בית א׳, סלעים, בכ״י: צלעים. בית י״א, בכ״י: וקלעי השרד לנו קלועים. בית י״ט (צד רפ״ז שורה ח׳), צנועים, בכ״י: צבועים. בית כ״ב (שם שורה י״א), וישכת, בכ״י: וישאל. בית כ״ה (שם

שורה י"ד), לי, בכ"י: בי. בית כ"ו (שם שורה ט"ו), בחשקים, בכ"י: בחשוקים. בית כ"ט (שם שורה י"ח), אהובי, בכ"י: אהבי. בית לי (שם שורה י"ט), צבי־החן, בכ"י: צבית חן. בית ל"א (שם שורה כ'), רקועים, בכ"י: קרועים.

עֲנֵנוּ אֲדֹנָי עֲנֵנוּ (ה'). — עבודת ישראל צד 91.

עֵת אֶחֱזֶה קִבְרֵי בְּנֵי הָעָם (ש"ז). — עמנואל מחברת כ"ו.

עֵת כָּל־אֱנוֹשׁ (רנ"ה). — תחכמוני שער מ'.

פְּנֵי הָאֵל לְבַד תָּמִיד אֲחַלֶּה (קמ"ט). — דיואן רמב"ע כ"י, סִמן ק"ב.

פִּתְאֹם יְצָרֵי אֹהֲבִים עֲזָבְתִּי (ק"ט). — אוצר נחמד ח"ג (וויען תר"ך) צד 44.

צְאֶה לְךָ אֶל־חֲצַר מָוֶת (קמ"ט). — גבולות (וויען 1919) צד 66; דיואן רמב"ע כ"י, סִמן ק'.

צְבִי הַחֵן אֲשֶׁר לֶחְיוֹ (רנ"ב). — תחכמוני, הוצאת קאמינקא צד 417.

צְבִיַּת חֵן לְבָנָה כַּלְּבָנָה (רנ"א). — שער השיר צד 192.

צִיּוֹן הֲלֹא תִשְׁאֲלִי (קע"ט). — דיואן רי"ה כרך ב' צד 155. — בית ח', אכחר, קרי: אבחר.

קְבָרִים מִן־זְמָן קֶדֶם (ק"נ). — דיואן רמב"ע כ"י, סִמן קל"א.

קַו אַחֲרֵי־קָו (קמ"ט). — גבולות (וויען 1919) צד 69.

קַח מִצְּבִי כוֹס (ע"ה). — שירי רש"ה צד 189.

קְרָאַנִי גְּבִיר הַקְּדִישׁ קְרָאָיו (קל"ה). — דיואן רמב"ע כ"י, סִמן קמ"ח. — בית ז', רקיעיו, בכ"י: רקעיו. בית י"ג, ולרגיע, בכי: ולרגוע. בית כ"א, וחסד, בכ"י: בחסד. בית כ"ה (צד קל"ו שורה ד'), עיפי, בכ"י: יְעַיְּפִי.

רְאוּ כְנוֹר בְּחֵיק עַלְמָה (רנ"א). — תחכמוני שער ל"ב.

רִבּוֹן כָּל־הָעוֹלָמִים לֹא עַל־צִדְקֹתֵינוּ (ג'). — עבודת ישראל צד 44; סדר התפלה להרמב"ם; מכילתא בשלח פרשה י'.

רַבִּים לְחַכְמֵי הַזְּמָן יִתְמָהוּ (שכ"ד). — שירים ומליצות כ"י ברלין הנ"ל, דף קע"ד ע"א. — בית א', איך, בכ"י: אך. בית ו', יעות, בכ"י: יעוה. בית י"א, ולתמורות, בכ"י: ולתמורת. בית ט"ו, רשמיו, בכ"י: רשומיו. בית כ', זמירי . . . גבהו, בכ"י: זמירו . . . נגבהו.

רַחֵם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ (ו'). — ירושלמי ברכות פ"ד (קראטאשין דף ח' ע"א); סרע"ג ח"א צד 43; איטאלייאני ח"א דף ט"ז ע"ב. — צד ז' שורה י"ב, מארץ, אולי יתכן לקרוא: מַעָרֶשׂ.

שְׂאִי עַיִן יְחִידָתִי (ע"ו). — רש"ז צד קי"ז.

שְׁאַל לְהֹדוֹת לְךָ לִבִּי (ע"ז). — שם צד קמ"ה.

שַׁאֲלוּ שְׁחָקִים וְשִׂיחוּ לַאֲדָמָה (פ"א). — עבודת ישראל צד 626; קונטרס צד 17. מיוחס לרשב"ג בנחלת שד"ל צד 67.

שְׁאָלוּנִי חֲכַם לֵבָב (רפ״ז). — דוקעס, נחל קדומים (הנובר תרי״ג) צד 57, מוגה עפ״י העתקת ר״י פאטאי מתוך כ״י אוכספורד 1970 ח״ד סִמן כ׳.

שְׁאָלוּנִי שְׁעִיפֵי הַתְּמֵהִים (ע״ז). — טל צד 22; קונטרס צד 4.

שַׁאֲלִי שְׂרוּפָה בָאֵשׁ (רצ״ה). — קינות לת״ב מ״פ דף ק״כ, מ״א צד 146.

שְׁבִיָּה בַּת צִיּוֹן (פ״ג). — שער השיר צד 50.

שַׁדַּי אֲשֶׁר יַקְשִׁיב (ע״ז). — רש״ז צד קי״ת.

שׁוּבִי נַפְשִׁי, ראה: יקרה מיקר יצרך לקוחה.

שׁוּבִי נַפְשִׁי לְקִנֵּךְ (שט״ו). — טריפולי דף י״ד ע״ב; תשלום צד 109.

שׁוּעַ וָרֵעַ נְדִיבִים (ע״ו). — שירי רש״ה צד 198.

שְׁחִי לָאֵל יְחִידָה (ע״ז). — שער השיר צד 41.

שַׁחַר אֲבַקֶּשְׁךָ (ע״ח). — רש״ז צד ק״ג.

שַׁחַר עֲלֵה אֵלַי (צ׳). — צ״ק צד 157.

שֵׁכֵב עֲלֵי מִטּוֹת זָהָב (צ׳). — צ״ק צד 158; כ״י ברלין qu. 576 (רשימת רמש״ש ח״א צד 69 וצד 126) דף קמ״ב ע״ב. — בית א׳, שכב . . . יצועי יה, כי״ב: שוכן . . . יצועיה. בית ג׳, הנני, כי״ב: אני טוב.

שְׁכוּלָה אֲכוּלָה לָמֶּה תִבְכִּי (פ״ב). — עבודת ישראל צד 745; חזונים (קושטאנדינה שמ״ה) ליום א׳ של סכות.

שִׁכְחִי יְגוֹנֵךְ נֶפֶשׁ הַמִּיָּה (פ״ז). — חזונים (בסוף הספר); קונטרס צד 43.

שֹׁכְנֵי בָתֵּי־חֹמֶר (פ״ח). — תשלום צד 137 והערות שם צד 137.

שָׁכַנְתְּ בְּתוֹךְ שָׂדֶה (צ״א). — אריענט (ליטעראטורבל.) לשנת 1843 עמוד 307; שבחי אלהים (והראן תרמ״ה) צד ק״ט.

שָׁלוֹם לְעִיר שָׁלֵם (ר״ג). — תחכמוני שער ג׳.

שָׁלוֹם עֲלֵי גָרִים (ק״ג). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן ק״ל.

שְׁלַח יוֹנָה מְבַשֶּׂרֶת (ע׳). — שער השיר צד 31.

שְׁלֹשָׁה נוֹסְדוּ יַחַד לְעֵינָי (ע״ח). — רש״ז צד קנ״ט.

שִׁמַמְתִּי בְּרוֹב יְגוֹנִי (פ״ד). — תשלום צד 72 והערות שם צד 170.

שִׁמְעָה אֲדוֹן עוֹלָם (ע״ח). — רש״ז צד ק״ם.

שִׁמְעוּ בְּנֵי שֵׂכֶל (רנ״ד). — תחכמוני שער ג׳, בהוצאת קאמינקא צד 453.

שֶׁמֶשׁ בְּלֶחְיָהּ תִּקְעָה נָוֶה (של״א). — עפ״י העתקת פאטאי מכ״י אוכספורד 1984.

שֶׁמֶשׁ יְקָר יָרְדָה (שכ״ט). — ממזרח וממערב ח״ב (וויען תרנ״ה) צד 114.

שִׁנְאַנִּים שַׁאֲנַנִּים (ע״ט). — מחזור ספרד (אהלי יעקב, ירושלם תר״ע) ליו״כ, דף פ״ח ע״ב.

שַׁעַר אֲשֶׁר נִסְגַּר (צ״א). — כ״י ברלין qu. 576 הנ״ל; אריענט (ליטעראטורבל.) לשנת 1843 עמוד 307. — בית ב׳, שם, בכ״י: ושם.

שְׁפַל־רוּחַ שְׁפַל־בֶּרֶךְ (ע״ט). — קונטרס צד 42.
שֹׁרֶשׁ בְּנוֹ יִשַׁי (צ״א). — טל צד 23.
שְׁשׁוֹנִי רַב בְּךָ שֹׁכֵן מְעוֹנִי (צ״ב). — קונטרס צד 47 והערות שם צד 80.
שַׁתִּי בְּךָ מַחְסִי (ע״ט). —רש״ז צד קנ״ו.
תֵּבֵל כְּאֵשֶׁת פְּתַיּוּת (קמ״ח). — ירחון לשנת 1896 צד 200.
תֵּבֵל כִּשְׁמוֹ הַיָּדוּעַ (ש״ח). — עמנואל מחברת י״ט.
תַּעֲרֹג אֵלֶיךָ כְּאַיָּל (נ״ז). — סליחות כי״פ, סמן מ״ז; סליחות מ״פ ליום ג׳ ומ״א ליום ד׳. — שורה ב׳, צאת לרויה, בכ״י: לקץ רויה. שורה ג׳, ולדלות לא, בכ״י: ולרות אין. שורה ג׳, וחוכים, בכ״י: קודרים. שורה י׳, עמך, בכ״י: לעמך. שורה י״א, עוד, בכ״י: עדר. שורה י״ב, ועניך, בכ״י: עגייך. שורה י״ד, בכ״י: מיפי כומר ונבל. שורה י״ט, תגים, בכ״י: תנין; ואליך, בכ״י: ועליך. שורה כ״א, נקרא, בכ״י: נא. שורה כ״ג, הלל, בכ״י: חילל. שורה כ״ג, מלל, בכ״י: ימלל. שורה כ״ה, שים, בכ״י: שם; ולא קנס, בכ״י: ואין כונס. שורה כ״ז, יבוש האונס, בכ״י: ובוש והאונס. שורה כ״ח, יתנוסס ונדחי, בכ״י: נוסס נדחי. שורה כ״ט, וקרבן, בכ״י: קרבן. שורה ל״א, יזכר, בכ״י: ימצא.
תְּרוּפָה בְּפָנֶיהָ (ע״ה). — שירי רש״ת צד 177.
תַּרְתִּי בְלִבִּי (ש״ו). — עמנואל מחברת ד׳.

LIPSIA, TYPIS W. DRUGULINI

ANTHOLOGIA HEBRAICA